

Innhold

Innledning.....	4
Budsjettet på 1–2–3	6
1. Leseveiledning	6
2. Viktige tall i budsjettet	6
3. Fra mål til handling og til målbare resultater	7
Fra mål til handling.....	8
Oppfølging av kommuneplanen	8
Kommunens plansystem	9
Oppfølging av handlingsdel med budsjett og økonomiplan	10
Samfunnsmessige utviklingstrekk	11
Et samfunn i endring	11
Mulig befolkningsutvikling på kort og lang sikt.....	13
Samarbeid med KS og staten.....	14
Organisasjon og medarbeidere	15
Økonomiske utviklingstrekk	16
Forventede endringer i fremtidige inntekter	16
Forventede endringer i framtidige utgifter	17
Økonomiske måltall.....	19
Driftsbudsjettet.....	23
Kommunens inntekter og utgifter.....	23
Sentrale inntekter.....	24
Sentrale utgifter	26
Finansinntekter og -utgifter	28
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	29
Til disposisjon for tjenesteområdene.....	31
Driftsbudsjettet – forslag til rammeendringer fordelt på endringskategorier.....	31
Endringer i tjenesteområdene	31
Investeringer og balansen.....	33
Investeringsaktivitet og finansiering	33
Oversikt Investering og finansiering.....	36
Hovedgrep for å redusere investeringsomfanget	36
Klimabudsjettet.....	38
Klimastrategi 2030.....	38
Om klimabudsjettet.....	38
Utslippsregnskap	39
Utslipp av klimagasser per år	39

Klimafotavtrykk	39
Fremskriving av utslipp.....	41
Klimatiltak.....	43
Balansen	48
Gjeld	48
Fond.....	49
Kommunens mål	51
I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter	51
Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende	57
Bærumsamfunnet er klima- og miljøkløkt.....	62
Bærum kommune er handlekraftig og innovativ	68
Velferd.....	80
Oppvekst skole	81
Oppvekst barnehage	93
Pleie og omsorg	106
Helse og sosial	125
Samfunn	141
Plan, miljø og kultur.....	145
Miljøtekniske tjenester.....	161
Organisasjon, styring og utvikling	197
Organisasjon og interne tjenester.....	199
Styring og analyse.....	211
Utvikling og digitalisering	217
Eiendom.....	228
Overordnet ledelse.....	247
Kommunedirektøren	248
Politisk virksomhet og revisjon.....	253
Vedlegg.....	256
Forskriftsrapporter	256
Økonomiske nøkkeltall	262
Foretak og selskaper.....	270
Disponering av Klimafondet	272
Organisering av kommunens tjenester	279
Prosjektmodell, fasebeskrivelse og budsjettforutsetninger for investeringer.....	281
Mer informasjon om indikatorsettet til kommuneplanens samfunnsdel	282
Priser og gebyrsatser 2023.....	284
Barnehage	284
Bibliotek.....	285

Billettpriser	286
Bærum sjøområde	289
Felling	290
Fyrverkeri.....	291
Gjestebrygge og elvepromenaden	291
Gravminne, kremasjon og begravelse	292
Helse- og omsorgstjenester.....	294
Innsamling fra næring, beholderrenovasjon	299
Kulturskolen.....	300
Parkering	300
Samferdsel	303
Skjenke-/salgsbevilgningsgebyr.....	304
Skolefritidsordning (SFO).....	304
Utleie kommunale lokaler og anlegg.....	306
Vann, avløp, renovasjon og feiing	319
Gebyrregulativ for 2023	322

Innledning

I 2023 er det Kommunestyre- og fylkestingsvalg. Det minner oss på at lokaldemokratiet er selve grunnsteinen i folkestyret og innbyggernes mulighet for deltakelse, medvirkning og engasjement. Våre innbyggere skal igjen stemme på representanter til «nye» Akershus fylke.

2023 blir også året for å restarte lokalsamfunnsutviklingen etter en lang periode med pandemi, sykefravær og hjemmekontor og kortsiktig handlingsorientering. Nå trenger vi det langsiktige blikket, hvor konsekvensene av dagens arbeid vises i løpet ett-, fire- og tiårsperspektiv. Det blir en spennende og god overgang for oss alle.

Oppdrag 2040

I 2020 lanserte FN kampanjen «Handlingens tiår» - og om bare 10 år skal verden ha nådd FNs bærekraftsmål. I kommuneplanens samfunnsdel står målene for hvordan bærumsamfunnet skal se ut i 2040. Kommuneplanen har en tydelig forankring til FNs bærekraftsmål. Bærekraftsmålene er et felles veikart for en mer sosial, klima- og miljømessig og økonomisk bærekraftig fremtid. Gjennom samfunnsdelen er veikartet tilpasset våre lokale rammer. Bærum kommune har gode forutsetninger for å lykkes med skiftet.

Viktige samfunnsutfordringer

Viktige satsinger og tiltak i budsjettet tar utgangspunkt i tre store samfunnsutfordringer

- Den demografiske utviklingen
- Hvordan nå målene om å redusere kommunens egne klimautslipp med 65 prosent eller mer innen 2030, og et nullutslippssamfunn innen 2050?
- Økt sårbarhet, opplevelse av utenforskap og sosial ulikhet. Utenforskap kan ramme alle aldersgrupper og påvirker personlig helse, levekår og samfunnsøkonomi. Vi er særlig bekymret for barn og unge

Det er komplekse samfunnsutfordringer som ikke eies av kommunen alene. Løsningene krever tett dialog med innbyggere for å forstå deres behov. Det krever fag, innovasjon, vilje og evne til å finne, teste, feile og lykkes med å arbeide på nye måter, i brukerdiallog gjennom god tjenestedesign.

Kommunen må ha et bevisst forhold til hvilke oppgaver og tjenester vi selv skal levere, hva vi setter ut til eller gjennomfører sammen med andre gjennom offentlig privat samarbeid. Vi skal også jobbe med å styrke vår rolle som samfunnsutvikler, samtidig som vi ivaretar myndighetsrollen, arbeidsgiverrollen, rollen som tjenesteleverandør og rollen som forvalter av det representative demokratiet.

Fire satsingsområder

Et aldersvennlig Bærum skal bidra til å øke livskvalitet og deltagelse på tvers av generasjoner. I tett samarbeid med brukere, pårørende og andre samarbeidspartnere skal vi videreutvikle arenaer og tjenester som stimulerer til fysisk og sosial aktivitet for økt selvhjulpenhet, forebygge funksjonsnedsettelse og forebygge behovet for pleie- og omsorgstjenester. Eget hjem er det naturlige førstevalget og derfor er det blant annet nødvendig å videreutvikle tjenester i hjemmet. I tillegg til skal det utvikles boligprosjekter som fremmer alternative boformer. Treklang – Oksenøya senter med barnehage, skole og sykehjem skal fremme samhandling og samspill på tvers av generasjoner på Fornebu.

Inkluderende samfunn med plass til alle. Det å oppleve fellesskap og føle seg inkludert er et grunnleggende behov. Det er spesielt viktig i barne- og ungdomsårene, og særlig etter pandemien. I skoler og barnehager vil arbeidet med å motvirke utenforskap og utvikle en kollektiv «vi-følelse»

mellom barn og elever stå sentralt. Det samme er skolebygg som er åpne for flerbruk utenfor skoletid, og tiltak som sikrer barn og unges mulighet til deltakelse i fritidsaktiviteter. Prosjekter som *Tett på, Alle på laget*, *Bedre tverrfaglig innsats (BTI)* og *Robuste barn og unge* er viktige satsinger for å styrke medarbeidernes kompetanse. FACT-ung er etablert som et tverrfaglig, oppsøkende og fleksibelt behandlingstilbud til barn og unge i alderen 12–18 år, med mulighet for oppfølging til 25 år.

Miljø- og klimaklok kommune. Klimabudsjettet er et viktig styringsverktøy for å nå målene i klimastrategien. Klimabudsjettet bidrar til å synliggjøre klimaeffekten og de økonomiske konsekvensene av kommunens klimatiltak.

Digitalisering og tjenstedesign vil være de to viktigste metodene for å sikre at kommunen leverer riktige tjenester nå og i fremtiden. Tjenstedesign innebærer at innbyggernes behov settes først, og at tjenester, prosesser eller produkter designes deretter.

Vår evne til å foreta reelle endringer, og ikke bare mindre justeringer, styrkes når tjenstedesignets fokus på brukerbehov suppleres med nye digitale løsninger. Gjennom digitaliseringen endrer vi hvordan vi utfører oppgavene våre. På den måten kan vi tilby bedre tjenester, arbeide mer ressurseffektivt, samt utvikle og skape nye innovative tjenester for å møte fremtidens behov.

Prioriterer god økonomistyring

Bærum kommune har gjennom flere år jobbet for å sikre god økonomistyring. Dette har gitt resultater. Samtidig har pandemien i flere tilfeller medført forsinkelser i planlagt utviklingsarbeid, og gjort at effektene av arbeidet har blitt mindre, eller at de kommer senere enn først antatt. Derfor må kommunen fortsatt jobbe målrettet med tjenesteutvikling og endring, slik at både dagens og fremtidens innbyggere får forsvarlige tjenester.

For å lykkes med utviklings- og endringsarbeidet er det behov for å styrke enkelte budsjettområder i en midlertidig periode. Dette behovet balanseres opp mot et økonomisk varsel hvor det fortsatt meldes om relativt høye temperaturer i økonomien. Dette vises i form av lønns- og prisvekst, forventninger om nye renteøkninger, økte pensjonsutgifter, lav arbeidsledighet og generell høy etterspørsel. Konsekvensene av energikrisen er også tatt inn i budsjettforslaget, men med betydelig usikkerhet for fremtiden.

I praksis vil en midlertidig styrking skje gjennom å bruke av kommunens reserver. Grepet skal ikke være en varig styrking av budsjetttrammen, men et tidsbegrenset tiltak innenfor det økonomiske handlingsrommet i planperioden. Formålet er å sikre tilstrekkelig rom og kapasitet for å jobbe målrettet med tjenesteutvikling og endring med målbar effekt. I praksis innebærer dette at kommunen vil bruke av eksisterende reserver for å være best mulig rustet for å møte fremtidens behov på en måte som ivaretar kommunens sosiale, klima- og miljømessige og økonomiske bærekraft.

Sammen skaper vi fremtiden.

Geir B. Aga
kommunedirektør

Budsjettet på 1–2–3

1. Leseveiledning

Dokumentet du leser nå er Kommunedirektørens forslag til kommuneplanens handlingsdel med budsjett og økonomiplan. Her finner du kommunens budsjett for 2023, økonomiplan for de påfølgende tre årene, og oppdragene kommunen skal arbeide med i fireårsperioden for å nå målene i [kommuneplanens samfunnsdel](#). Målene fra kommuneplanens samfunnsdel er brutt ned i mindre og mer konkrete *oppdrag* som skal gjennomføres i perioden. Disse skal igjen ha betydning for hva kommunen prioriterer å bruke penger på. Slik sørger vi for at store og overordnede samfunns mål blir brutt ned i konkrete handlinger – derav navnet *handlingsdel*.

Budsjettdokumentet består av fem hovedoverskrifter:

1. Innledende kapitler (som du leser på nå).
2. Selve budsjett og økonomiplanen som viser drifts-, investerings- og klimabudsjett for hele kommunen.
3. Kommunens tjenesteområder, som viser hvordan budsjettet er fordelt på de ulike tjenesteområdene. Her kan du også lese om hvert enkelt område og hva slags oppdrag og tiltak vi skal utføre i perioden.
4. Kommunens mål, hvor du kan lese mer om hovedmålene og utforske relevant statistikk for hvert enkelt delmål.
5. Grafikk og nøkkeltall som gir deg et raskt overblikk over hvor mye penger kommunen bruker på ulike områder og lar deg gjøre egne filtreringer for å få frem informasjonen du er ute etter.

Mye av informasjonen er tilgjengelig flere steder og i flere formater. Slik håper vi at du kan finne informasjonen du leter etter. Enten om du ønsker et overblikk, eller å utforske detaljer for områdene du er interessert i.

Selve budsjettdokumentet er et digitalt dokument med mange muligheter for deg som leser. Dokumentet tilpasser seg slik at du kan lese det på mobil og PC-skjerm, og vi anbefaler deg å navigere mellom de forskjellige kapitlene fra forsiden eller menypunktet øverst til høyre. Hvis du leter etter noe spesifikt kan du bruke søkefunksjonen som ligger på toppen av alle sidene.

Husk også at mange av tabellene og grafiske elementer gir deg mer informasjon ved å klikke på dem – prøv det ut!

2. Viktige tall i budsjettet

Kommunens budsjetterte driftsutgifter er på 11,7 milliarder kroner i 2023. I tillegg kommer finansutgifter. Investeringsbudsjettet er på 2,9 mrd. i 2023. Vi har cirka 12,7 mrd. i inntekter i 2023 og planlegger for at dette øker fremover.

Bærum kommune praktiserer rammebudsjettering. Det betyr at de ulike tjenesteområdene får en ramme de skal drifte innenfor. Flytting mellom rammene skjer primært i budsjettbehandlingen. Det kan også gjøres ved to årlige økonomimeldinger.

For perioden 2023–2026 tar vi utgangspunkt i det som var budsjettrammen i 2022, og viser økninger eller reduksjoner i disse. Det er kun endringer i forhold til 2022-rammen som behandles i Handlingsdelen. Der det ble bevilget midler til tiltak i 2022 som videreføres, er dette en del av totalrammen og vises ikke i oversiktene for 2023 og påfølgende år.

3. Fra mål til handling og til målbare resultater

Kommuneplanen peker på endringer i demografi, klima og miljø samt sosial ulikhet som tre samfunnsutfordringer som Bærum må håndtere frem mot 2040. Det er gjennom å arbeide aktivt med samfunnsutfordringene vi også når de fire hovedmålene i kommuneplanens samfunnsdel:

1. I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende
3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøkløkt
4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

Flesteparten av de økonomisk prioriterte budsjettiltakene kan knyttes til oppdrag, som igjen er knyttet til hovedmålene, delmålene og strategiene i samfunnsdelen. På den måten går vi fra langsiktige mål, til mer kortsiktige og konkrete handlinger for å nå målene.

Denne handlingsdelen består av 96 ulike oppdrag. Noen av oppdragene er store og gjelder for hele planperioden. Andre er av mer konkret karakter og skal gjennomføres innen relativt kort tid. Selv om oppdragene er knyttet til ett mål, vil det kunne påvirke andre mål og delmål kommunen også har. Flere av oppdragene er tverrsektorielle oppdrag som er delegert til flere kommunalsjefområder. En utfyllende beskrivelse av alle oppdragene finner du i kapitlet *Kommunens mål*.

Fra mål til handling

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument og setter retning for utviklingen av Bærum frem til 2040. Kommuneplanen består av en samfunnsdel med arealstrategi og en arealdel. Samfunnsdelen inneholder fire hovedmål for utviklingen av Bærum som samfunn og kommuneorganisasjon:

1. I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende
3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøklokt
4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

For å nå hovedmålene må oppgaver og utfordringer løses i samarbeid mellom kommunen, innbyggere, frivillige, organisasjoner og foreninger, næringsliv og forsknings- og kunnskapsmiljøer. Alle disse aktørene er «vi», og **sammen skaper vi fremtiden**.

Hovedmålene bygger på de tre dimensjonene for bærekraftig utvikling, og FNs bærekraftsmål ligger til grunn i kommuneplanens samfunnsdel. Bærekraftsmål 17 – samarbeid for å nå målene – er i likhet med Bærum kommunes visjon et løfte og en anerkjennelse av at vi må jobbe sammen for å oppnå en bærekraftig og helhetlig utvikling av bærumsamfunnet.

Les mer om hovedmålene i [kommuneplanens samfunnsdel](#).

Illustrasjon av de tre bærekraftsdimensjonene med FNs bærekraftsmål og hvordan Bærum kommunes hovedmål plasseres i de tre dimensjonene.

Oppfølging av kommuneplanen

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan samfunnsdelen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Det er dette dokumentet du leser nå – kommuneplanens handlingsdel, budsjett og økonomiplan. Her finnes budsjett for kommende år, økonomiplan for de påfølgende tre årene samt oppdragene kommunen skal arbeide med i fireårsperioden for å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Handlingsdel med budsjett og økonomiplan gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser og oppgaver de neste fire årene. Den omfatter hele kommunens virksomhet og gir en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i perioden.

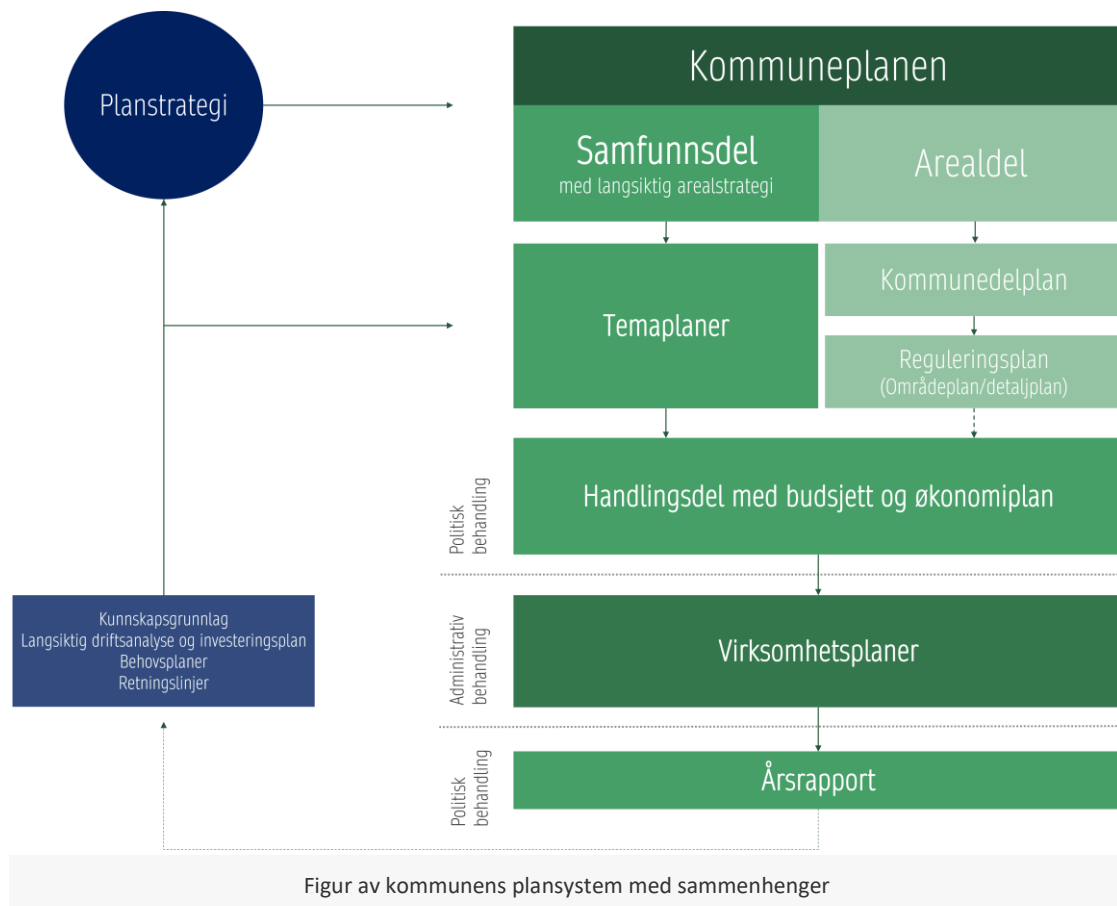
Kommunens plansystem

Kommunens planer er våre viktigste verktøy for styring og prioritering.

Et velfungerende kommunalt plansystem krever god sammenheng og arbeidsdeling mellom tre politisk vedtatte plannivå som også speiles i virksomhetsstyringen:

- Overordnet strategisk nivå med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel
- Underliggende nivå med strategisk utdyping og fokus på at planene skal føre til handling
- Prioritering gjennom kommuneplanens handlingsdel, budsjett og økonomiplan

Videre administrativ oppfølging av de politisk vedtatte planene skjer gjennom virksomhetsplaner.

Temaplaner

På nivået under kommuneplanens samfunnsdel har vi temaplaner.

Temaplanene omhandler et spesifikt tema eller fagområde. De kan være tjenestespesifikke, eller omhandle flere tjenestekområder. Temaplanene tar utgangspunkt i hovedmål og delmål fra samfunnsdelen. Det kan også utarbeides egne delmål, og tiltak.

Virksomhetsplaner

Virksomhetsplaner er et administrativt verktøy som skal sikre sammenheng mellom organisasjonens mål, tiltak og resultater samt oppfølging av politiske vedtak, lover og forskrifter. Mål, strategier og oppdrag fra kommuneplanen, temaplaner og handlingsdelen, følges opp og implementeres i virksomhetene gjennom virksomhetsplanene.

Andre plantyper

Behovsplaner er styringsverktøy som synliggjør behovet for omstrukturering og bygging av nye formålsbygg. Hensikten med en behovsplan er å synliggjøre investeringsbehov og sikre bedre sammenheng mellom langtidsplaner og budsjett.

Langsiktig driftsanalyse og investeringsplan (LDIP) viser hvilke investeringskostnader og finansieringsbehov som vil være nødvendige i et 20-årsperspektiv for å møte de økte behovene knyttet til befolkningsvekst, demografisk utvikling og endrede krav til kommunen.

I tillegg har vi andre dokumenter som ligger til grunn for kommunens virksomhet, som veiledere, retningslinjer og lignende. Disse er ikke definert som en plantype, men utarbeides ved behov.

Oppfølging av handlingsdel med budsjett og økonomiplan

Oppdragene i handlingsdelen viser hvordan tjenesteområdene vil jobbe i fireårsperioden for å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel. Oppdragene trekkes ned til virksomhetsplanene, hvor det knyttes til en eller flere oppgaver.

Samfunnsmessige utviklingstrekk

Et samfunn i endring

Vi står overfor store samfunnsutfordringer som økende sosial ulikhet, klimaendringer og endret demografi. Dette utfordrer kommunen og gjør også kommunens oppgaver mer komplekse enn før. Bærum skal legge til rette for befolkningsvekst på nivå med andre omkringliggende kommuner i Osloregionen, og jobbe for demografisk utvikling som legger til rette for fortsatt økonomisk handlingsrom. Kommunen skal fortsette å levere gode tjenester, men med strammere økonomiske rammer enn før. Dette gjør at vi må tenke nytt om hvordan vi skal utvikle morgendagens Bærum.

Sosial ulikhet

Den sosiale ulikheten i Bærum er økende, og Bærum er blant kommunene i Norge som har størst ulikhet mellom de rikeste og de fattigste innbyggerne. Økende sosial ulikhet øker også risikoen for polarisering, svakere samhold i samfunnet og at flere faller utenfor arbeids- og samfunnslivet. Utenforskap påvirker personlig helse, levekår og samfunnsøkonomien negativt. Koronapandemien har på flere områder forsterket ulikhetene og vanskeliggjort situasjonen blant annet for unge. I årene fremover vil vi derfor prioritere tiltak for å redusere utenforskap i bærumsamfunnet.

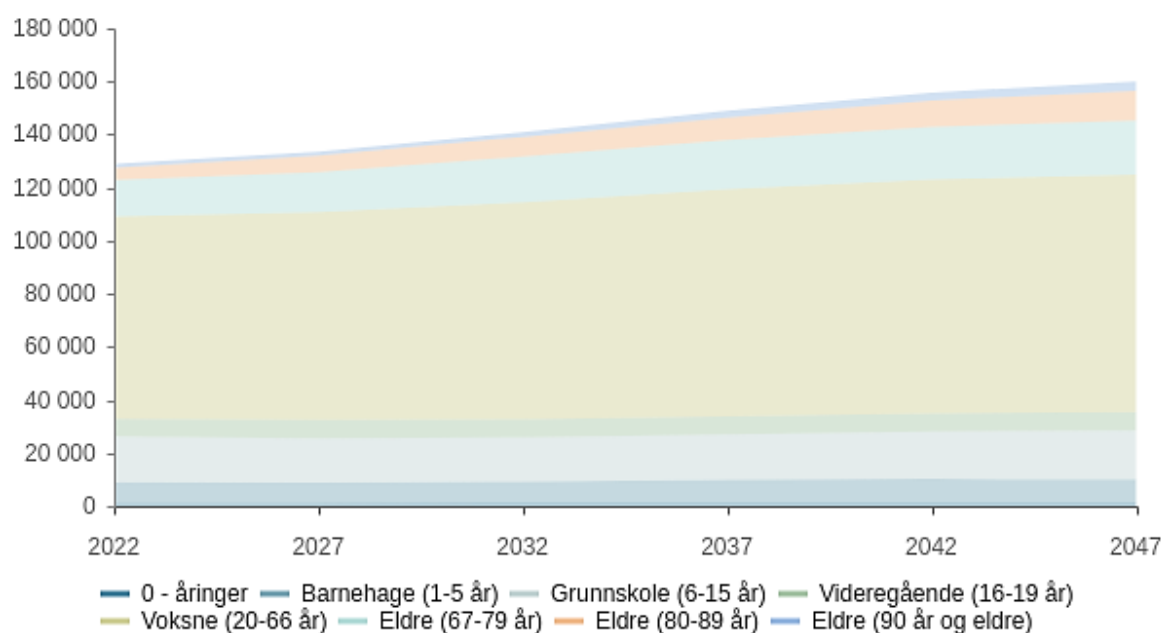
Klimaendringer

Bærum har satt som mål at vi skal være et klima- og miljøklokt samfunn. Vi skal redusere klimautslippene med 65 prosent eller mer innen 2030. I 2020 gikk imidlertid utslippene i Bærum opp med 0,8 prosent. Dette viser at overgangen til lav- og nullutslippssamfunnet er krevende. I de neste årene skal vi sørge for utslippsreduksjon, og stille høye krav til oss selv og våre samarbeidspartnere for å få det til.

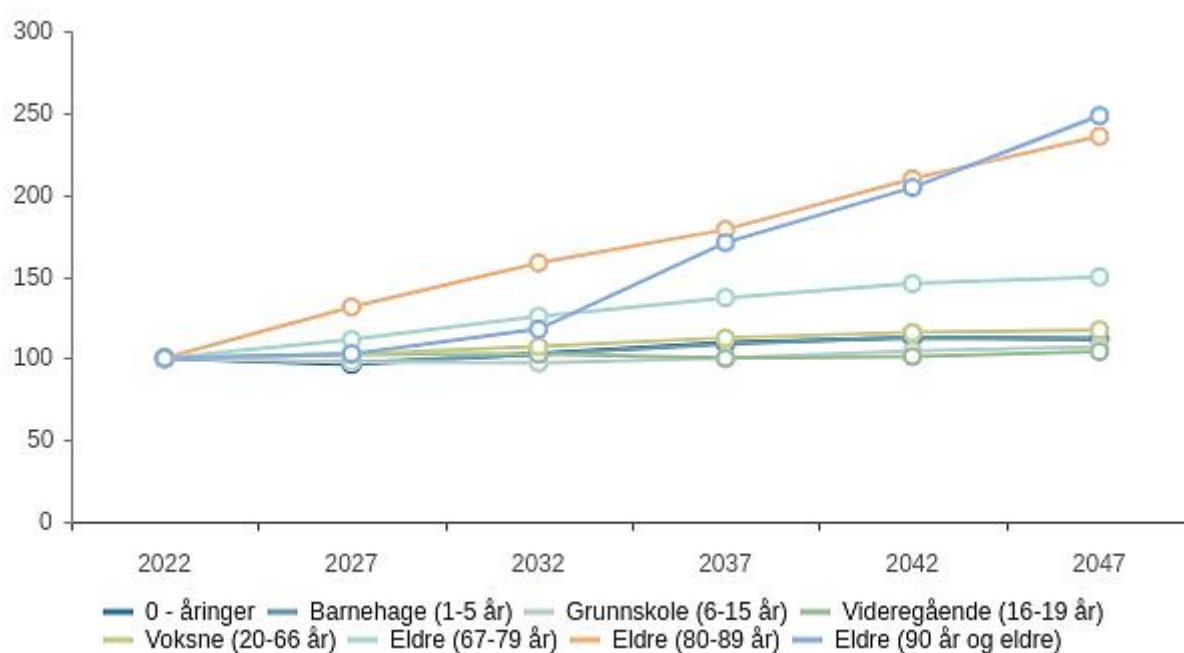
Demografiske endringer

Bærums befolkning blir eldre, som betyr at det blir færre yrkesaktive til å finansiere velferdsgodene. Færre yrkesaktive betyr også mindre tilgjengelig arbeidskraft til kommunens tjenester. Vi får også endret etterspørsel etter kommunale tjenester når brukergrupper er i endring. Disse endringene skal vi komme i møte gjennom å utvikle kommunens tjenestetilbud slik at vi også i fremtiden kan levere gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet. Hvis vi skal få til dette må vi prioritere de som trenger det mest. Det innebærer også at vi skal bevege oss fra å være utfører til i større grad å bli en tilrettelegger, ved å legge vekt på økt selvhjulpenhet og mestring. En viktig del av dette er å skape et aldersvennlig samfunn der kommunens innbyggere deltar og har aktive liv lengst mulig.

Befolkningsprognose

Prognose vekst

Mulig befolkningsutvikling på kort og lang sikt

Befolkningsprognosen for planperioden 2023–2026 viser en gjennomsnittlig årlig vekst på 0,7 prosent i perioden 2022–2026. Samlet blir befolkningsveksten 3,6 prosent. I 2047 ligger det an til at befolkningen har økt med cirka 24 prosent.

Befolkningsveksten er beregnet til å bli noe lavere enn forrige periode (2022–2025). Dette skyldes i hovedsak en antatt lavere boligproduksjon i perioden, sammenliknet med forrige boligbyggeprogram.

Barn og unge 0–19 år

Prognosen indikerer en reduksjon i antall barn yngre enn 1 år i 2022, deretter et relativt stabilt nivå før det er økende igjen fra 2026. Prognosen viser at antallet barn under 1 år først passerer 2022-nivå når vi kommer til 2030. Aldersgruppen vil deretter ha jevn vekst mot 2042 før den igjen er fallende mot 2047.

Aldersgruppen 1–5 år vil synke til og med 2024, for så å øke litt igjen. Fra og med 2025 og frem til 2047 ser vi en jevn økning. For denne aldersgruppen viser prognosen at antallet barnehagebarn passerer 2022-nivå først i 2031. Aldersgruppen vil deretter ha jevn vekst mot 2042, før den igjen er fallende mot 2047.

Det samlede elevgrunnlaget i barne- og ungdomsskoler reduseres noe gjennom planperioden. Prognosen viser at denne utviklingen fortsetter gjennom første halvdel av 2030-tallet. Antallet barneskolebarn er jevnt synkende frem til 2030, før elevtallet igjen er økende. Prognosen viser at vi først vil være tilbake på 2022-nivået av barneskolebarn når vi kommer til 2036. Aldersgruppen vil deretter ha jevn vekst mot 2047, før den igjen er fallende.

For ungdomstrinnet ser vi noen større svingninger mellom årene. Prognosen viser et toppår i 2024 med en jevn nedgang frem mot 2029. Etter to år med noe økning i ungdomskullet viser prognosen ny nedgang frem mot 2036. Først i 2042 viser prognosen at ungdomskullet vil være like stort som det er forventet å være i toppåret 2024. Aldersgruppen vil deretter ha jevn vekst mot 2047.

Voksne 20–66 år

Arbeidsstyrken (innbyggere i alderen 20–66 år) vil øke med 2,6 prosent frem til 2026 og cirka 17 prosent i 2047. En ytterligere differensiering av denne aldersgruppen viser at kommunen vil ha en jevn vekst i aldersgruppen 50–66 år fremover mot 2047. For aldersgruppen 30–49 år viser prognosen en nedgang frem mot 2024, før en jevn stigning mot 2040, etterfulgt av en utflating og fall mot 2047.

I aldersgruppen 20–29 år viser prognosen også nedgang frem til 2024. Her er det forventet en økning i antall innbyggere frem mot 2037, etterfulgt av en ny nedgang i aldersgruppen, som er fallende forbi 2047.

Eldre 67 år+

Antall innbyggere i aldersgruppen 67–79 år antas å øke med omtrent 11 prosent frem til 2026. Veksten er forventet å fortsette i hele prognoseperioden, og ender på 50 prosent i 2047.

Veksten i aldersgruppen 80–84 år er beregnet til cirka 43 prosent frem til og med 2026. Prognosen viser at den samlede økningen i denne aldersgruppen er beregnet til 127 prosent frem til 2047. For aldersgruppen 85–89 år viser prognosen en økning på cirka 14 prosent frem til 2026, etterfulgt av en økning til 158 prosent i 2047.

For aldersgruppene 90–94 år er det ventet en økning på 0,5 prosent frem til 2026, stigende til 155 prosent i 2047. Hovedtyngden av veksten kommer etter 2028. Befolkningsprognosen viser at aldersgruppen 95 år og eldre vil øke med 9 prosent frem til 2026, og stigende til 170 prosent i 2047.

Samlet for aldersgruppen 80 år og eldre er det forventet en økning fra rundt 6 100 innbyggere til 14 700 innbyggere fra 2022 til 2047. Av økningen på 8 600 personer er cirka 3 600 personer i aldersgruppen 80–84 år, 2 900 er i aldersgruppen 85–89 år, 1500 personer er i aldersgruppen 90–94 år og 600 personer er 95 år eller eldre.

Se [Bærum i tall](#) på kommunens hjemmeside for ytterligere tallgrunnlag.

Om befolkningsprognosen 2022–2050

Kommunen benytter KOMPAS (kommunenes plan- og analysesystem) i arbeidet med befolkningsprognoser. KOMPAS benytter en prognosemodell for dynamisk flytting. Det betyr at modellen beregner netto innflytting til kommunen (antall personer som har flyttet inn til kommunen, minus antall personer som har flyttet ut).

Det er stor usikkerhet knyttet til befolkningsprognoser. Det er blant annet vanskelig å forutsi fremtidige flyttemønstre mellom kommuner, og omfanget av innvandringen år for år. Fødselsoverskuddet kan også variere gjennom perioden, basert på endringer i antall fødte og døde.

Videre forutsetter KOMPAS en sammenheng mellom boligproduksjon og befolkningsvekst. Det innebærer også at befolkningsprognosen forutsetter at hele boligbyggeprogrammet blir realisert i løpet av prognoseperioden.

Boligbyggeprogrammet er en oversikt over planlagte og kjente byggeprosjekter. Det er også knyttet stor usikkerhet til anslagene for boligbygging, blant annet på grunn av konjunkturedringer og finanspolitikk. Kommunen reviderer boligbyggeprogrammet hvert år på bakgrunn av ny kunnskap. Dette betyr at noen prosjekter kan gå ut, komme til eller justeres i prognoseperioden.

Årets boligbyggeprogram har et potensial for bygging av cirka 690 boliger i gjennomsnitt per år i perioden 2022–2050. Totalt 20 100 boliger. Dette er cirka 2 100 færre boliger sammenlignet med fjorårets boligbyggeprogram.

Selv om befolkningsprognosene er usikre, har denne modellen erfaringsmessig gitt et bedre anslag for befolkningsutviklingen i Bærum sammenlignet med SSBs befolkningsframskrivninger på kommunenivå.

Samarbeid med KS og staten

De tre samfunnsutfordringene er også utgangspunktet for at Regjeringen Støre har løftet frem tillitsreformen i offentlig sektor som et av sine viktigste prosjekter. På Regjeringens nettsider (september 2022) beskrives det at målet med en slik reform er å gi mer velferd og bedre tjenester til innbyggerne, til rett tid.

Reformen handler om å gi de ansatte tid og tillit til å gi brukerne bedre tjenester. Arbeidet med reformen skal utformes i tett samspill med brukerorganisasjoner, tillitsvalgte og ledelse. Som et ledd i reformen skal kommunale myndigheter, som en av de viktigste tjenesteyterne, gis større frihet.

For å tilegne oss læring fra andre og dele egne erfaringer, vil Bærum kommune ha fokus på samarbeidet med KS og staten. Dersom tillitsreformen skal konkretiseres og realiseres, med eller uten en nasjonal forsøksordning for frikommuner, vil Bærum kommune vurdere fordeler og ulemper med eventuell deltakelse.

Organisasjon og medarbeidere

Endringene i og rundt bærumsamfunnet påvirker også Bærum kommune som organisasjon. Som en stor arbeidsgiver og samfunnsaktør har organisasjonen et ansvar for både menneskene som jobber i Bærum, og vår påvirkning på samfunnet rundt oss.

Bærum kommune skal være en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver. Gjennom fokus på kompetanseutvikling, medarbeiderskap og arbeidsmiljø skal Bærum være en innovativ og handlekraftig kommune. I kommende periode vil det bli prioritert et arbeid med en fremtidsrettet arbeidsgiverpolitikk. Covid-19-pandemien og konsekvensene av denne har fremtvunget et behov for å sikre at kommunen ivaretar sin attraktivitet, og er konkurransedyktig i et krevende arbeidsmarked.

Våre medarbeidere skal oppleve arbeidsglede. Å være en mangfoldig og inkluderende arbeidsplass preget av åpenhet, tillit og respekt, er nødvendig for å oppnå dette. Vi skal være en arbeidsplass hvor det er rom for å tenke nytt og feile. Våre ledere skal legge til rette for dette.

Å være leder i Bærum kommune handler om å få frem det beste i våre medarbeidere. Lederrollen forutsetter en basiskunnskap om regelverk, prosedyrer og rutiner, men krever også relasjonell kompetanse, god kommunikasjon, motiverende lederskap og noen ganger en vanskelig samtale. Våre ledere skal rustes for dette, og gis mulighet og rom for å utvikle seg i lederrollen.

Vi går inn i en tid med endring og omstilling av kommunens tjenester, hvor behovet for kvalifisert arbeidskraft er stor. Kommunen opplever imidlertid at det er en utfordring å rekruttere og beholde arbeidskraft, spesielt innenfor områdene pleie og omsorg, skole, eiendom og digitalisering. Vi skal derfor jobbe strategisk og systematisk med rekruttering for å sikre at vi har riktig kompetanse når vi trenger det.

Samtidig ser vi også at digitalisering og teknologisk utvikling vil kunne støtte medarbeidere. Men denne utviklingen gjør også at kompetansebehovet endres for kommunens medarbeidere. Som arbeidsgiver skal Bærum kommune sørge for at våre medarbeidere får nødvendig kompetanseutvikling. Virkemidlene for å rekruttere og beholde medarbeidere er i endring. Det må vi som stor arbeidsgiver agere i forhold til.

Økonomiske utviklingstrekk

Bærum kommune skal forvalte økonomien slik at den økonomiske bæreevnen blir ivaretatt over tid. Dette innebærer at kommunen skal ha samordnede og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi og for lokalsamfunnets utvikling. Videre skal kommunen forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko.

Som et ledd i økonomiforvaltningen har kommunen utviklet egne måltall for å sikre økonomisk bæreevne over tid. Måltallene, og utviklingen i måltallene i planperioden, er beskrevet nedenfor.

Høy prisvekst, økte renter og svakere vekstutsikter internasjonalt gir forventning om lavkonjunktur i norsk økonomi de nærmeste årene.

Forventede endringer i fremtidige inntekter

Anslagene for kommunens skatteinntekter har de siste årene vært preget av forsiktighet som følge av covid-19-pandemien. De faktiske tallene viser at økonomien klarte seg bedre i pandemien enn først ventet, og i Norge har kommunene delvis hatt høyere skatteinntekter enn forventet. Arbeidsledigheten er rekordlav og lønnsveksten i 2022 er høyere enn hva som har vært tilfelle de siste årene. I tillegg har endringer i utbyttebeskatningen gitt høye skatteinntekter i 2022. Deler av de ekstraordinære skatteinntektene som kommunene får beholde i 2022, er betraktet som engangsinntekt som ikke skal videreføres til 2023.

Det er urolige tider i verden. Under pandemien opptrådte verdens land samordnet, og la godt til rette for økonomisk utvikling. Sammen med den pågående krigen i Ukraina har dette bidratt til høy inflasjon, som høye energipriser, økte råvarepriser og økte materialkostnader til bygg og anlegg. En økt kostnadsvekst vil svekke realverdien av de frie inntektene. Den høye inflasjonen bidrar også til økt usikkerhet i utviklingen i norsk økonomi.

I årene som kommer vil det stå færre i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist. Statens utgifter vil gå opp uten at inntektene vil øke tilsvarende. Regjeringen har varslet at oljepengebruken skal ned og det ligger en forventning om at det økonomiske handlingsrommet blir mindre.

Mulige endringer i inntektssystemet

I 2020 ble det startet et arbeid som skulle vurdere kommunenes inntektssystem. [Inntektssystemutvalget](#) la frem sin rapport 29. august 2022. Utvalgets hovedforslag og anbefalinger er gjengitt under.

Skatt

- Kommunenes andel av formuesskatten bør halveres.
- Skatt på utbytte bør ikke, eller i mindre grad, inngå som en del av kommunenes inntektsskatt.
- Moderat utjevning (10 prosent) av kommunenes inntekter fra konsesjonskraft, havbruksfondet og eiendomsskatt på kraftanlegg med videre.
- Skatteinntektene bør fremdeles utgjøre 40 prosent av kommunens samlede inntekter.
- Inntektsutjevningen bør videreføres som i dag.

Utgiftsutjevningen

- Hovedprinsippene med full utjevning og utgiftutjevning av ufrivillige kostnadsforskjeller, bør videreføres.
- Store velferdstjenester og nasjonale forventninger omfattes av utgiftsutjevningen.
- Analysene av alle sektorer som inngår i utgiftsutjevningen i dag, er oppdatert og det anbefales endringer i kostnadsnøkkelen.

Regionalpolitiske tilskudd

- Inntekts- og utgiftsutjevningen er det viktigste distriktspolitiske virkemiddelet.
- Det er behov for noen regionalpolitiske tilskudd som er målrettet mot kommuner med særskilte utfordringer.
- Omfanget bør reduseres:
  - Regionsentertilskudd til kommuner som slo seg sammen, avvikles.
  - Veksttilskudd til kommuner med høy befolkningsvekst, avvikles.

Andre anbefalinger og forslag

- Skjønntilskuddet bør reduseres.
- Bruken av særskilt fordeling bør begrenses.
- Tilskudd per grunnskole avvikles.
- Tildelingskriteriene for toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester endres. Utvalget mener innretningen av det øremerkede tilskuddet bør vurderes endret, slik at ordningen i større grad ser på de totale utgiftene for kommunen og slik innrettes mer i tråd med prinsippene i inntektssystemet.
- Gjesteinnbyggere (hyttekommuner): Utvalget mener at disse kommunene i stor grad blir ivaretatt i dag ved at gjesteinnbyggere også medfører økte inntekter til kommunene, og kommunene har selv valgt å legge til rette for utbygging av fritidsboliger. Kostnader forbundet med dette, bør dermed ikke betraktes som ufrivillige kostnader.

Dersom Inntektssystemutvalgets anbefalinger for nytt inntektssystem for kommunene gjennomføres i sin helhet, viser utvalgets egne beregninger at Bærum kommune vil få redusert sine frie inntekter med i overkant av 40 millioner kroner sammenlignet med dagens nivå.

Forventede endringer i framtidige utgifter

Utviklingen i kommunens utgifter henger sammen med hvilke oppgaver kommunen løser og hvordan vi løser dem. I tillegg har utviklingen i lønns- og prisvekst både direkte og indirekte effekt på kommunens utgifter.

De tre samfunnsutfordringene som påvirker driftsutgifter

Kommuneplanens samfunnsdel peker på tre samfunnsutfordringer som må løses. De må løses av hensynet til den enkelte, samtidig som de også påvirker kommunens utgiftsside.

- *Sosial ulikhet:* Dersom en større andel av innbyggerne blir stående utenfor sosiale fellesskap, stiller det større krav til samfunnet generelt, og kommunens tjenester spesielt.
- *Klima og miljø:* Tilpasninger til klimaendringer, så vel som tiltak for å redusere klimaendringer, påfører kommunen i mange tilfeller økte utgifter. Dette er utgifter kommunen har et ansvar for å møte, både for å levere på egne klimaambisjoner, og for å ivareta samfunnssikkerhet og beredskap i møte med klimaendringene. Det er ventet at kostnadene for klimatilpasning vil øke. Samtidig skal kommunen også gjennomføre klimatiltak med formål om å redusere egne klimautslipp med 65 prosent eller mer innen 2030, og et nullutslippssamfunn i 2050.
- *Demografisk utvikling:* For kommunens tjenesteproduksjon er det en sterk sammenheng mellom befolkningsutvikling og kostnader. Som beskrevet i befolkningsprognosen ventes det fortsatt befolkningsvekst i Bærum. Likevel varierer utviklingen mellom aldersgruppene. Vi har en økning i den eldste aldersgruppen, samtidig som vi ser en nedgang i de yngste aldersgruppene frem til starten av 2030-tallet. En konsekvens av dette er at kommunen må omprioritere ressurser fra de yngste til de eldste brukerne de neste årene. Kommunen må samtidig jobbe med omstilling og tjenesteutvikling, fordi befolkningsprognosen viser at kommunen ikke kan

tilbakeføre de samme midlene fra eldre til yngre når de yngste aldersgruppene igjen øker. Fremtidige ressurser til disse gruppene må komme som en konsekvens av at kommunen leverer tjenester på en mer kostnadseffektiv måte enn i dag.

Omstillingstakten er redusert

Covid-19-pandemien medførte at kommunen de siste årene har hatt lavere omstillingstakt enn planlagt. Omstillingstiltak og tjenesteutvikling har tatt lenger tid, er forsinket, eller har gitt andre effekter enn det som var forventet. Kommunen har behov for å øke tempoet i arbeidet med tjenesteutvikling og omstilling for å tilpasse dagens tjenester til fremtidens behov. Dette medfører at kommunen i en del tilfeller må påta seg økte kostnader i en midlertidig periode, med mål om å hente ut økonomiske, så vel som andre gevinster, flere år frem i tid.

Lønns- og prisvekst

Over halvparten av kommunens utgifter er knyttet til lønn og sosiale kostnader. Cirka en tredjedel av kommunens utgifter er knyttet til kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon, eller kjøp som erstatter kommunens tjenesteproduksjon. Verden og Norge er preget av høy og økende prisvekst. Inflasjonen er over inflasjonsmålet til Norges Bank på 2 prosent, noe som har medført at styringsrenten er hevet kraftig de siste månedene. Makroøkonomisk er det viktig at lønnsveksten fremover ikke blir for høy for å unngå ytterligere press på prisene som igjen medfører at renten må heves ytterligere.

Vi har gjennom flere år hatt en krevende leveringssituasjon av varer. Først som følge av covid-19-pandemien, etterfulgt av ytterligere forsinkelser som følge av en midlertidig stenging av Suezkanalen. Deretter krigen i Ukraina. Dette bidrar til økt etterspørsel etter råvarer og høye energipriser. I sum gjør dette at kommunen må betale mer for de varene og tjenestene vi kjøper. Det er stor usikkerhet rundt hvordan kostnadsutviklingen vil bli fremover.

Kommunen har fastpris som dekker om lag 80 prosent av strømvitalene i 2022 og 2023, men som faller ned til 40 prosent i slutten av perioden. Det forventes økte kostnader til strøm for den delen av strømvitalene som ikke er knyttet til fastprisavtaler og Kommunedirektøren har forslått å styrke de aktuelle budsjettene for å kompensere for veksten.

Kostnadsutviklingen generelt og strømprisene spesielt vil følges nøye i tiden fremover.

Økte rentekostnader

En indirekte effekt av lønns- og prisveksten ser vi også ved at kommunens investeringskostnader øker. Når prisene stiger, blir investeringsprosjektene dyrere og låneopptaket større. Sammen med økte renter og avdrag betyr dette at finansutgiftene øker.

Flere kommuner vurderer å utsette nye investeringer. Dette gjøres på grunn av de økte prisene.

For årene 2023 og 2024 forutsettes en rente på 3,5 prosent, fallende til 3 prosent i 2025 og 2026.

Pensjonsutgiftene øker

Kommunens arbeidsgiveransvar for pensjon til ansatte finansieres ved årlige innbetalinger av pensjonspremier og oppspart avkastning fra avsatte pensjonsmidler. Forvaltning av ordningen skjer hovedsakelig gjennom Bærum kommunale pensjonskasse. Det er også mindre andeler gjennom Kommunal landspensjonskasse og Statens pensjonskasse. Området er nøye gjennomregulert og underlagt tilsyn av statlige myndigheter.

Grunnlaget for premieinnbetalinger viser at kommunen vil ha økte utgifter knyttet til pensjon i planperioden. For en nærmere beskrivelse av pensjonsutgiftene vises det til omtale av pensjon og premieavvik i Driftsbudsjettet.

Økonomiske måltall

Kommunen skal forvalte økonomien slik at vi har økonomisk bæreevne over tid. Kommunens økonomiske måltall skal bidra til å sikre dette. Måltallene viser hvorvidt kommunens samlede økonomi utvikler seg i ønsket retning og sier noe om kommunens handlefrihet i kommende år, for eksempel om vi kan gjennomføre investeringer i tråd med langsiktige planer. Tabellen under viser at kommunen når de vedtatte måltallene i hele perioden.

Beløp i mill. 2023-kroner	Måltall	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Gjennomsnitt
Resultatgrad	4 % (min. 3 %)	3,0 %	3,1 %	3,9 %	5,3 %	7,2 %	4,9 %
Egenkapitalfinansiering	50 % (min. 40 %)	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %
Likviditetsreserve	Min. 300 mill.	1 368	1 281	1 193	1 060	1 239	1 193
Bufferfond	Min. 100 mill. siste år	524	528	466	253	180	357

Resultatgrad

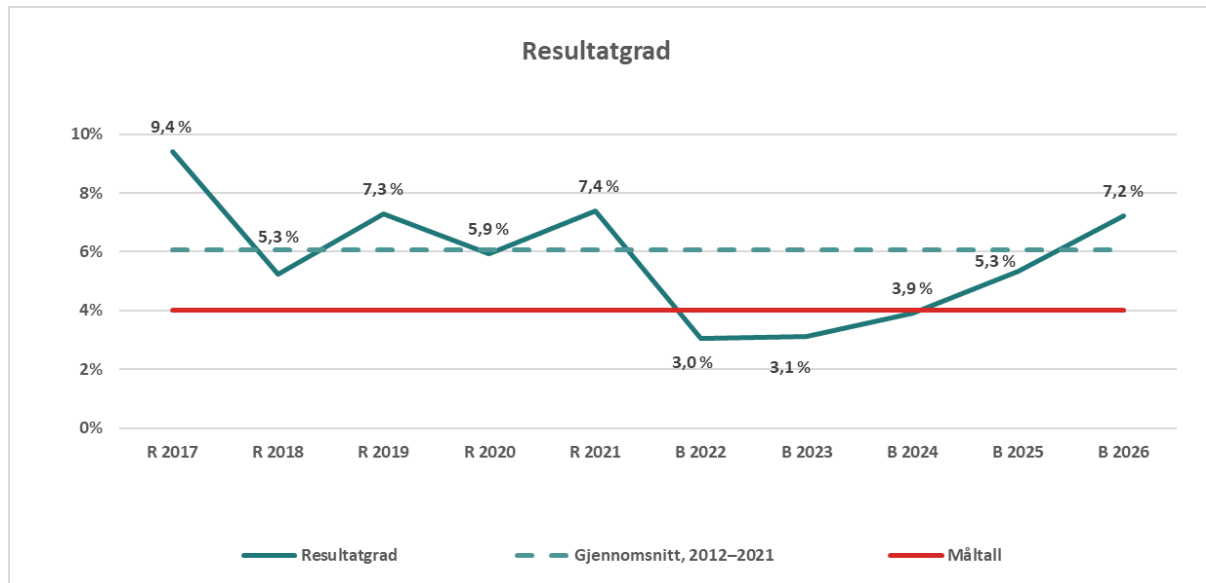
Resultatgraden er et måltall for hvor stor andel av driftsinntektene som avsettes til egenkapitalfinansiering av investeringene og til å bedre det fremtidige handlingsrommet.

Resultatgrad vises som et prosentmål beregnet ved å dele netto driftsresultat på summen av driftsinntekter. Netto driftsresultat viser overskuddet på driften, etter at alle løpende inntekter og utgifter, inkludert renter og avdrag, er hensyntatt.

Kravet til resultatgrad bestemmes i stor grad av hvor stor del av investeringene som må finansieres fra driften for å oppnå ønsket vedtatt egenkapitalfinansieringsgrad.

Resultatgraden er over minimumsmåltallet på 3 prosent i hele perioden og i gjennomsnitt 4,9 prosent. Resultatgraden er lavere i begynnelsen av perioden. Det skyldes en kombinasjon av noe lavere skatteinntekter det første året, høye pensjonskostnader og en forsinket effekt av de økonomiske omstillingstiltakene i tjenestene. Utover i perioden forventes det at skatteinntektene vil bli noe høyere og at effekten av omstillingstiltakene kan hentes ut.

Kommunedirektøren legger opp til å bruke av investeringsfond for å unngå uforholdsmessig høy belastning på driften i år med høye investeringer. Den største økonomiske utfordringen fremover er det store investeringsbehovet i tillegg til å omstille tjenestene for å tilpasse dagens tjenester til fremtidens behov.

Egenkapitalfinansiering av investeringer

Investeringsaktiviteten er høy i hele planperioden, men målet om 50 prosent egenkapitalfinansiering er oppfylt i hele perioden. Årlig egenkapitalbehov er i gjennomsnitt over 1 milliard kroner i perioden, hvor bidraget fra driften utgjør i underkant av 0,5 mrd.

Likviditetsreserve

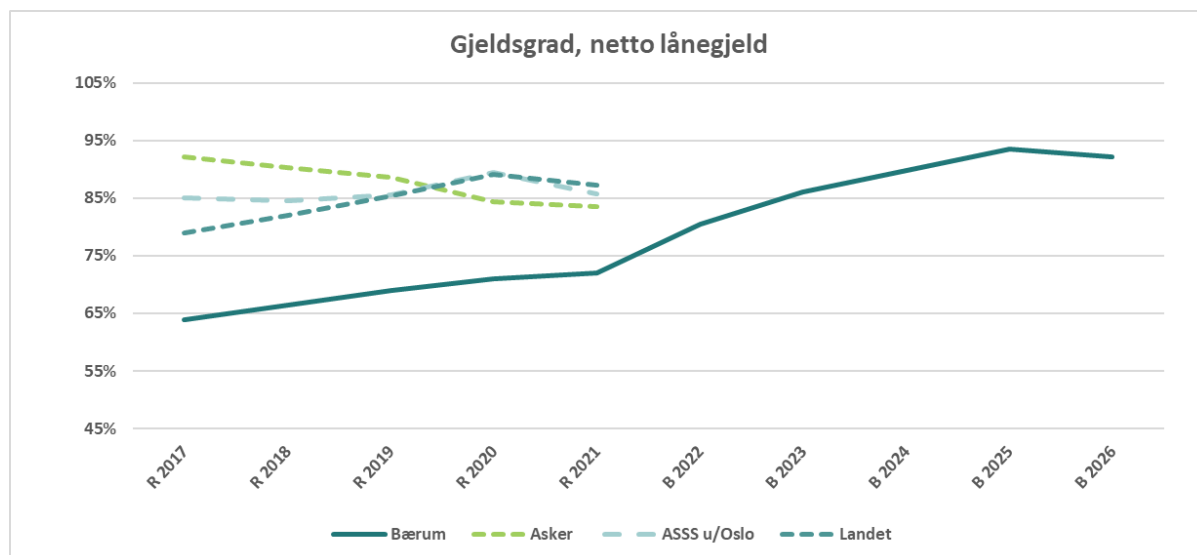
Likviditet er et mål på virksomhetens evne til å betale kortsiktige økonomiske forpliktelser. Likviditetsreserven er over målet på 300 millioner kroner i alle år i perioden.

Bufferfond

Bufferfondet er kommunens salderings- og reservefond. Målet er at fondet skal være på over 100 mill. i slutten av planperioden. Kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan tilfredsstiller dette kravet, og legger opp til et bufferfond på 180 mill. ved utgangen av planperioden.

Gjeldsgrad

Gjeldsgraden vises som et prosentmål beregnet ved å dele netto lånegjeld på summen av driftsinntekter. En økende gjeldsgrad vil si at gjelden stiger mer enn driftsinntektene. Selv om det ikke foreligger vedtatte måltall for gjeld og gjeldsutvikling, er dette et område som Kommunedirektøren følger nøye.

Det ventes at gjeldsgraden vil øke til cirka 95 prosent i perioden. Dette er høyt, men lavere enn i Budsjett og økonomiplan 2022–2025. Endringen skyldes i hovedsak en kombinasjon av høyere driftsinntekter og en foreslått teknisk korreksjon av investeringsnivået i planperioden.

Den tekniske korreksjonen er relatert til at det de siste årene har vært avvik mellom vedtatt investeringsbudsjett og gjennomførte investeringer. Over tid viser resultatet at kommunen kun har gjennomført mellom 80 og 90 prosent av de planlagte investeringene. Kommunedirektøren foreslår derfor å nedjustere sentrale budsjettposter på investeringsbudsjettet for å holde investeringsnivået på et mer realistisk nivå uten at enkeltinvesteringer forskyves eller tas ut. Med denne tekniske korreksjonen tilpasses både låneopptaket og behovet for egenkapitalfinansiering til et mer realistisk nivå, samtidig som det ligger et klart ansvar for å holde fremdrift på de enkelte prosjekter. Kommunedirektøren har i opplegget for planperioden foreslått korreksjoner tilsvarende 10 prosent av brutto investeringsutgifter:

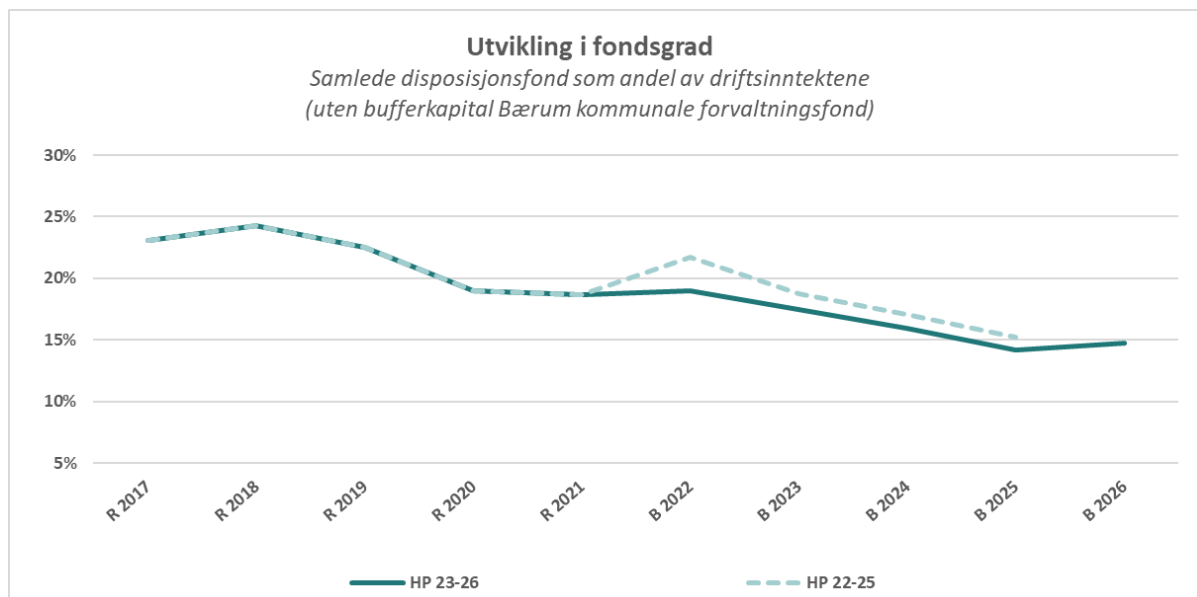
- 2023: -251 mill.
- 2024: -231 mill.
- 2025: -265 mill.
- 2026: -199 mill.

Økningen i gjeld innebærer at kommunen blir mer eksponert ved renteoppgang og at fremtidige låneopptak kan måtte begrenses. I samsvar med justert Langsiktig driftsanalyse og investeringsplan 2021–2040 (LDIP) ventes gjeldsgraden å være høy de neste årene, men reduseres gradvis når investeringstakten avtar. Riksrevisjonen definerer nivået for høy lånegjeld til 75 prosent av inntektene. Gjeld mellom 65 og 75 prosent defineres som moderat. KS mener at et nivå over 100 prosent bør unngås av hensyn til risikoeksponering.

I vurdering av risiko knyttet til gjeld vektlegger Kommunedirektøren at det høye gjeldsnivået er midlertidig, og at gjeld og tilgjengelige fondsmidler må ses i sammenheng.

Fondsgrad

Fondsgraden vises som et prosentmål beregnet ved å dele kommunens disposisjonsfond (fratrasket bufferkapitalen av forvaltningsfondet) på summen av driftsinntektene. En redusert fondsgrad vil si at fremtidig handlingsrom avtar. Bærum har ikke måltall for fond, men utviklingen følges nøye.

Figuren viser at fondsgraden reduseres fra cirka 24 prosent i 2018 til 15 prosent i 2026. Reduksjonen er noe høyere i begynnelsen av perioden enn i Budsjett og økonomiplan 2022–2025. Kommunen har behov for å øke tempo i arbeidet med tjenesteutvikling og omstilling for å tilpasse dagens tjenester til fremtidens behov. Kommunedirektøren foreslår derfor å styrke omstillingsarbeidet i begynnelsen av perioden ved å bruke av reservene. Dette vil ikke være en varig styrking av budsjettammen, men et tidsbegrenset tiltak med klare forventninger til at omstillingen skaper positiv merverdi i henhold til vedtatte gevinstrealiseringsplaner.

Behovet for bruk av fond i kommende fireårsperiode vil være avhengig av investeringsnivået og aktivitetsnivå i forhold til realisering av omstillingstiltak som bidrar til netto kostnadseffektivisering.

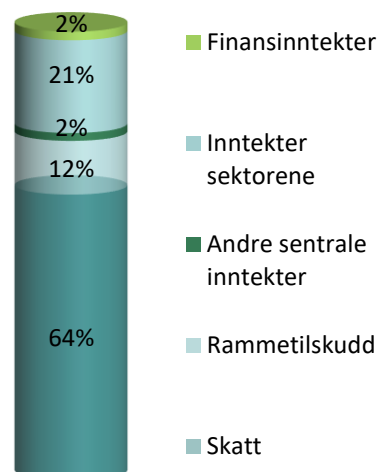
Driftsbudsjettet

Kommunens inntekter og utgifter

Inntekter

Mellom 70 og 80 prosent av kommunens samlede inntekter fordeles via inntektssystemet, og er såkalte frie inntekter. Frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. De frie inntektene brukes slik kommunen selv vil uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regler.

I tillegg til frie inntekter mottar kommunen også andre inntekter fra staten som skal kompensere for spesifikke utgifter kommunen påtar seg. For Bærum kommune er dette i hovedsak rente- og investeringskompensasjon for kirkebygg, skoler og svømmeanlegg samt kompensasjonstilskudd for omsorgsboliger og sykehjemsplasser. Kommunen mottar også integreringstilskudd for flyktninger som er knyttet til bosetting av personer som inngår i tilskuddsordningens målgruppe, og vertskommunetilskudd til tjenester for mennesker med psykisk utviklingshemming som tidligere var bosatt på Emma Hjorts hjem.

Figuren viser inntektssammensetningen i 2023.

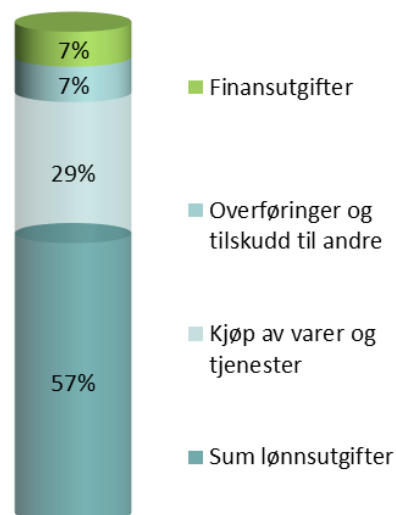
Kommunen har også inntekter fra brukerbetalinger fra spesifikke kommunale tjenester. Disse inntektene går til å dekke kostnader kommunen har for tjenesten.

Videre har kommunen finansinntekter fra blant annet forvaltningsfondet. Fondet forvaltes i tråd med eget reglement, hvor avkastning over tid blir disponibelt som en årlig inntekt. Reglementets utforming sikrer at budsjettsalderingen ikke berøres av midlertidige svingninger i fondets avkastning.

Utgifter

De største utgiftspostene for kommunen er lønn og sosiale kostnader, kjøp av varer og tjenester som inngår i eller erstatter kommunal tjenesteproduksjon, overføringer og tilskudd til andre samt finansutgifter og finanstransaksjoner.

Mellom 50 og 60 prosent av kommunens utgifter er knyttet til lønn og sosiale kostnader. Når lønningene øker, øker også kommunens lønnskostnader. Denne effekten dempes noe av at skatteinntektene også øker, ettersom skatteyterne vil ha høyere skatteutgifter i tråd med lønnsveksten. Lønnsveksten speiler blant annet prisveksten i samfunnet. Samtidig henger den også sammen med lav arbeidsledighet. Dette gjør at lønn i mange tilfeller er et viktig virkemiddel for å tiltrekke, rekruttere og beholde nødvendig kapasitet og kompetanse på arbeidstakersiden. Også dette bidrar til å presse opp lønnsutgiftene.

Figuren viser utgiftssammensetningen i 2023.

Cirka en tredjedel av kommunens utgifter er knyttet til kjøp av varer og tjenester som enten inngår i kommunens tjenesteproduksjon, eller kjøp som erstatter kommunens egen tjenesteproduksjon. I de tilfellene kommunen ikke har fastprisavtaler, avhenger prisen kommunen skal betale, av hvilke utgifter leverandøren har ved produksjon av varen eller tjenesten. For mange leverandører utgjør lønnskostnadene en vesentlig del av produksjonskostnaden. Lønnsveksten medfører derfor økte kostnader for leverandørene, som igjen overføres til kommunen som kunde.

I tillegg kommer leverandørens direkte og indirekte kostnader knyttet til produksjonen. Direkte kostnader er igjen knyttet til råvarepriser. Energi med mer inngår i de indirekte kostnadene. Også disse kostnadene overføres til kommunen og andre kunder i form av økte priser.

Sentrale inntekter

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Rev. budsjett 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Inntekts- og formuesskatt	-7 785,8	-8 454,7	-8 276,8	-8 528,2	-8 796,8	-9 077,5
Rammetilskudd	-1 708,9	-1 007,0	-1 556,8	-1 489,6	-1 423,7	-1 372,9
Vertskommunetilskudd	-61,9	-61,9	-63,5	-63,5	-63,5	-63,5
Rente- og investerings- kompensasjon fra staten	-9,9	-12,3	-14,6	-15,0	-13,8	-12,7
Integreringstilskudd, flyktninger	-91,6	-130,9	-149,7	-132,7	-117,2	-113,7
Sum sentrale inntekter	-9 658,1	-9 666,8	-10 061,4	-10 229,0	-10 414,9	-10 640,3

Frie inntekter (skatt og rammetilskudd)

Revidert nasjonalbudsjett 2022 og Kommuneproposisjonen 2023 er en del av grunnlaget for beregningen av de frie inntektene. I tillegg vurderes skatteanslaget på bakgrunn av forventet skatteinngang i 2022, ny befolkningsprognose for landet og Bærum samt forventet lønnsvekst og arbeidsledighet. Regjeringen har signalisert stramme økonomiske rammer for kommunesektoren, som legges frem i statsbudsjettet for 2023. Endringer som påvirker Bærum kommunes økonomiske rammer vil eventuelt innarbeides i tilleggsinnstillingen som fremlegges og behandles parallelt med kommunedirektørens forslag til handlingsdel, budsjett og økonomiplan.

Skatt

Det meste av kommunens skatteinntekter er inntekts- og formuesskatt fra personlige skatteyttere. Sammensatte årsaksforhold gjør det utfordrende å lage treffsikre prognoser for skatteinntekter. Det kan for eksempel være endringer i skatteregelverket eller finansmarkedet, endringer i antall skatteyttere, eller endringer i lønnsutviklingen. De innebygde utjevningsmekanismene i inntektssystemet medfører at Bærum, som er en skattesterk kommune, hvert år overfører deler av skatteinntektene til andre kommuner med lavere skatteinntekt. I 2021 overførte Bærum kommune 1,9 milliarder kroner til andre kommuner via inntektsutjevningen.

I perioden 2022 til 2026 legger Kommunedirektøren opp til en gjennomsnittlig nominell skattevekst på 5,1 prosentpoeng. De ekstraordinære skatteinntektene fra utbytte i 2022 regnes som engangsinntekter, og det forventes at skatteinntektene vil bli lavere i 2023, før de vil ta seg opp til mer normale nivåer i slutten av perioden. Hvordan den økte utbyttebeskatningen vil slå ut for Bærum er et tilleggselement for 2023. Historisk sett er det andelsmessig flere som tar ut utbytte i Bærum sammenlignet med landet for øvrig.

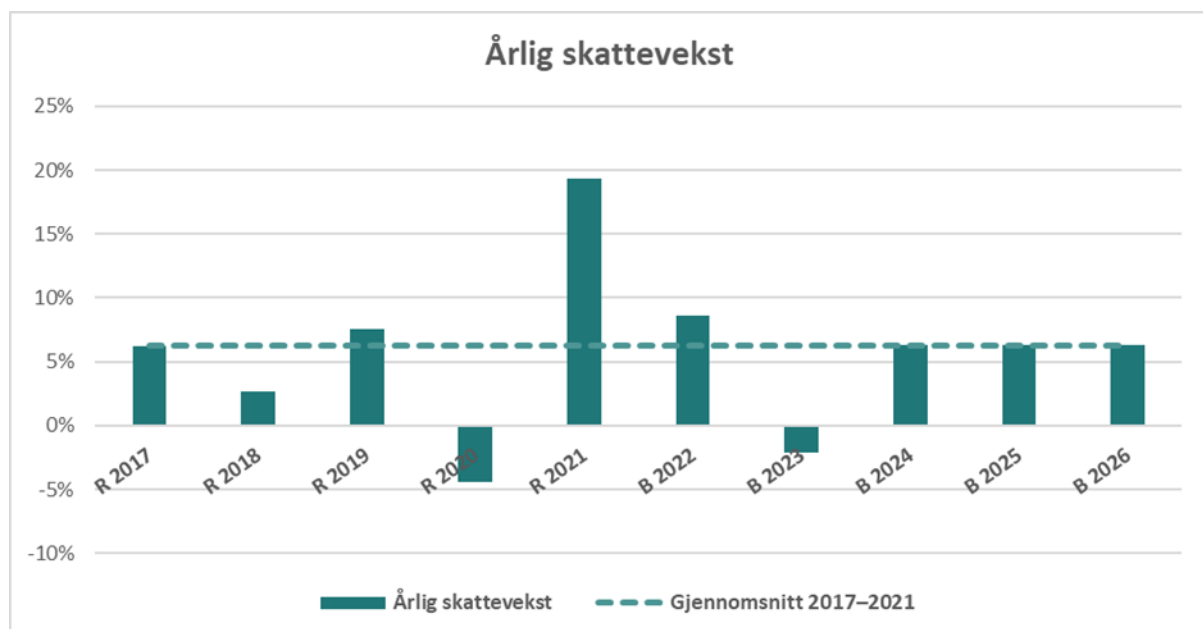

Oppdatert befolkningsprognose viser en gjennomsnittlig vekst i aldersgruppen 20–67 år i perioden 2023–2026 på om lag 0,6 prosent, som er lavere enn forrige befolkningsprognose og gjennomsnittet de fem siste årene. Denne aldersgruppen er den viktigste i vurderingen av utviklingen i antall skatteyttere, og lavere vekst vil påvirke veksten i skatteinntektene i negativ retning.

Formuesskattens andel av den samlede skatteinntekten har i gjennomsnitt de siste årene ligget på om lag 14 prosent. Forutsatt samme andel i kommende fireårsperiode vil formuesskatten årlig utgjøre om lag 1,2 mrd. av den samlede skatteinntekten.

Blant faktorene som kan få påvirkning på skatteinntektene omtales følgende særskilt:

- Lønnsvekst er en viktig driver for skatteinntektene. Det ventes at arbeidsledigheten vil fortsette å ligge på et lavt nivå, men stige noe fra dagens ekstraordinære lave nivåer. Det forventes at det fortsatt vil være stor konkurranse om tilgangen på arbeidskraft. Dette vil legge press på den samlede lønnsveksten i samfunnet. På grunn av høy lønns- og prisvekst har Norges Bank signalisert at renten vil bli satt opp for å bidra til balanse i økonomisk utvikling. Det forventes likevel at rentebanen vil flate ut og at lønns- og prisveksten vil avta i planperioden. Samlet sett forventes det en noe høyere gjennomsnittlig lønnsvekst i planperioden, enn vi har sett de senere år.
- Endringene i reglene for utbyttebeskatning har gitt ekstraordinære inntekter for Bærum i 2022. Det er knyttet usikkerhet til hvordan dette vil slå ut fremover. Isolert sett er skatteinntektene fra utbytte andelsmessig høyere i Bærum enn i landet for øvrig.
- Det har vært god vekst i aksjemarkedene over flere år, men aksjemarkedene falt i 2022 og det er stor usikkerhet knyttet til videre utvikling. I tillegg vil statlige endringer i skattøre og skatteregelverket påvirke skatteinntekten.

Andre sentrale inntekter

Vertskommunetilskudd

Dette omfatter tilskudd til tjenester for bosatte personer i kommunen med psykisk utviklingshemming fra tidligere Emma Hjorths hjem. Kommunedirektøren forutsetter samme tilskudd som i 2022 i hele perioden. Tilskuddet utgjør årlig om lag 63 millioner kroner.

Rente- og investeringskompensasjon fra staten

Kommunen får kompensasjonstilskudd for omsorgsboliger og sykehjemsplasser samt rentekompensasjon for kirkebygg, skoler og svømmeanlegg. Tilskuddet utbetales fra Husbanken, og det er Husbankens egen flytende rente som ligger til grunn for beregningen av rentekompensasjonen. Kompensasjonen utgjør mellom 12,7 og 15,0 mill. årlig.

Integreringstilskudd for flyktninger

Integreringstilskuddet for flyktninger foreslås samlet oppjustert med cirka 130 mill. for perioden 2023–2026, sammenlignet med fjorårets budsjett og økonomiplan. Dette har en sammenheng med forventet høyere bosetting på grunn av flyktninger fra Ukraina.

Sentrale utgifter

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Rev. budsjett 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Lønns- og pensjonsreserven	-143,6	255,2	643,1	696,4	699,3	699,3
Årets premieavvik og amortisering av premieavvik	-175,1	-179,7	-240,9	-209,1	-152,3	-120,0
Diverse felles til fordeling	-0,1	0,8	6,8	6,8	6,8	-102,1
Driftsutgifter finansområdet	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Sum sentrale utgifter	-314,8	80,3	413,1	498,1	557,8	481,1

Lønn og pensjon

Lønnsvekst

Statistisk sentralbyrå (SSB) anslår at årslønnsveksten i 2023 blir 3,8 prosent (per mars 2022).

Lønnsreserven er justert til dette anslaget. Videre er det lagt inn kompensasjon for prisøkning i private avtaler, utover ordinær prisvekst i budsjettforslaget. Budsjettmidlene for 2022-oppgjørene vil bli fordelt til tjenestemånadene så snart grunnlaget er klart i løpet av høsten 2022.

Budsjettforutsetninger som er lagt til grunn for budsjettet for 2023, er basert på SSB sine anslag per mars 2022, og er som følger:

- Prisvekst 1,8 prosent
- Lønnsvekst 3,8 prosent
- Deflator 3,1 prosent

Pensjon

Bærum kommune benytter tre ulike pensjonskasser. Disse er Bærum kommunale pensjonskasse (BKP), Statens pensjonskasse (SPK) og Kommunal landspensjonskasse (KLP). På bakgrunn av beregninger fra de tre pensjonskassene er det foreslått endringer i pensjonspremien i budsjettet. I forhold til revidert budsjett for 2022 (Økonomimelding I) øker pensjonskostnaden i regnskapet med 65,1 millioner kroner i 2023. I forhold til forslag til budsjett i Økonomimelding II 2022 øker pensjonskostnadene med 54,0 mill.

Pensjonskostnaden er lik summen av pensjonspremie, premieavvik og amortisering av premieavvik.

Pensjonspremien til pensjonskassene (BKP, KLP og SPK) øker med 156,0 mill. i 2023 i forhold til forslag til revidert budsjett for 2022 (Økonomimelding II).

Den største endringen er knyttet til BKP. Forutsetningene som er lagt til grunn fra BKP, er pensjonsregulering på 4,6 prosent i 2023, prisvekst på 4,4 prosent og G-regulering på 4,4 prosent. Forutsetningene for høy vekst i disse faktorene er årsak til den relativt høye økningen i pensjonspremie.

For å dempe belastningen på driftsbudsjettet økes bruken av premiefond i BKP fra 50 mill. til 100 mill. hvert år i perioden (Premiefondet er en reserve i BKP og KLP som kun kan brukes til å dekke pensjonspremie).

Opplegget relatert til regnskapsføringen av pensjonsforpliktelser følger egne lover, forskrifter og regnskapsstandarder. For kommunesektoren gjelder en ordning hvor det fra 2002 ble åpnet for å fordele deler av pensjonsutgiftenes resultateffekt over flere år. Ordningen ble etablert for å avhjelpe sektoren med kraftige økninger i pensjonsutgiftene. I likhet med de fleste kommuner i Norge benytter også Bærum denne ordningen.

I det følgende gis en teknisk beskrivelse av ordningen. Pensjonspremien er det beløpet kommunen betaler inn til sine pensjonsleverandører. Premien har likviditetseffekt og utgiftsføres i driftsregnskapet. Hvert år beregnes pensjonskostnader på grunnlag av kriterier fastsatt av Kommunal- og distriktsdepartementet. Differansen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad omtales som premieavvik. Premieavviket føres i regnskapet, men har ikke likviditetseffekt. For å sikre at det over tid er samsvar mellom betalte premier og regnskapsførte pensjonskostnader må kommunen også utgiftsføre premieavviket. Dette kalles amortisering av premieavvik. Amortiseringen regnskapsføres over flere år, men har ikke likviditetseffekt.

Premieavvik og amortisering av premieavvik

Premieavviket for 2023 er beregnet til 548,9 mill. og vil vises i neste års regnskap, hvor det vil fremkomme som en redusert kostnad. Det er en økning på 128,2 mill. sammenliknet med revidert budsjett for 2022 i Økonomimelding II. Amortiseringen av premieavviket økes med 19,5 mill. til 337,8 mill. i 2023. Akkumulert premieavvik øker når premieavviket det enkelte år er høyere enn amortiseringen det samme året. Akkumulert premieavvik vil fremstå som en fiktiv gjeld som regnskapsmessig tilbakebetales ved årlig amortisering. Det akkumulerte premieavviket var 1,33 milliarder kroner ved utgangen av 2021 og en økning fra 1,17 mrd. i 2020. Beregninger basert på forutsetningene lagt til grunn i denne økonomiplanen, viser at det akkumulerte premieavviket vil stige i hele perioden.

Diverse felles til fordeling

Uspesifiserte kostnadsreducerende tiltak (utsettelse av tidligere politisk vedtak)

I Handlingsprogram 2021–2024 ble det lagt inn over 100 kostnadsreducerende tiltak fordelt på tjenesteområdene. Det ble også vedtatt at det skulle tas ut en økonomisk effekt på 33 mill. i 2023 og 109 mill. i 2024 i uspesifiserte tiltak. Bakgrunnen for tiltakene var at den langsiktige drifts- og investeringsplanen 2020 (LDIP) viste et negativt handlingsrom på 500 mill.

I justert Langsiktig driftsanalyse og investeringsplan 2021–2040 ([KST, 132/21, 01.12.21](#)) er det negative handlingsrommet beregnet til 100 mill. Dette er blant annet et resultat av økt innsikt i de økonomiske konsekvensene av covid-19-pandemien og en gjennomgang av kommunens investeringsportefølje.

Covid-19-pandemien har medført at kommunen de siste årene har hatt lavere omstillingstakt enn det ble planlagt for.

Som konsekvens av at det negative handlingsrommet er mindre enn tidligere antatt, kombinert med redusert omstillingstakt, legges det opp til at den økonomiske effekten på 109 mill. skyves fra 2024 til 2026.

Korrigerte avskrivninger på selvkostområdet

I 2003 ble det i en veileder fra Kommunal- og distriktsdepartementet (tidligere Kommunal- og regionaldepartementet) bestemt at gebyrgrunnlaget for kapitalutgifter innen vann og avløp for betydelige deler av investeringene skulle fordeles over 40 år mot tidligere 20 år.

I perioden 2003–2012 ble anleggsmidlene i selvkostregnskapet avskrevet med et høyere beløp enn i driftsregnskapet. Meravskrivningene ble bokført balansen og utgjør differansen mellom anleggsverdien i anleggsregister og selvkostregnskapets korrigerte anleggsverdi.

I perioden 2013–2031 blir balansen årlig nedskrevet, og tidligere års meravskrivninger blir kreditert selvkostregnskapet; fra 2013 til 2022 med 1,1 millioner kroner årlig og fra 2023 med 6,1 mill. årlig. Dette er ikke tidligere budsjettet.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Rev. budsjett 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Renteinntekter	-69,4	-108,3	-177,1	-187,1	-179,8	-189,5
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-244,0	-66,8	-72,2	-72,3	-72,4	-72,4
Renteutgifter	162,7	268,5	422,9	493,8	465,7	484,4
Avdrag på lån	434,1	440,7	470,7	506,7	524,6	541,2
Netto finansinntekter/finansutgifter	283,3	534,1	644,4	741,2	738,1	763,8
Finansutgifter i tjenesteområdene	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totale finansutgifter	284,8	534,1	644,4	741,2	738,1	763,8
Motpost avskrivninger	-696,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Finansutgiftene øker utover i planperioden og ventes å utgjøre 6 prosent av kommunens inntekter i 2026. Økningen utgjør cirka ett prosentpoeng. Investeringer og gjeldsøkning i perioden gir økte avdragsutgifter og et høyere rentegrunnlag.

For å oppnå et mer realistisk budsjett, som speiler erfaringsmessig etterslep i gjennomføring av investeringer har Kommunedirektøren foreslått en teknisk nedjustering av de samlede rentable investeringene – ned 10 prosent – før beregning av finansutgifter.

For øvrig bygger renteforutsetningene på vurderinger av rentemarkedet. Norges Bank har hevet takten i rentehevingene i 2022 og styringsrenten lå per august på 1,75 prosent. Dette fra et bunnivå på null prosent under pandemien i 2020–2021. Sentralbankene i Europa og USA setter også opp rentene for å dempe høy prisvekst. Høye energipriser i kombinasjon med høy etterspørsel og begrensninger på tilbudssiden har ført til betydelig oppgang i konsumprisveksten nasjonalt og internasjonalt.

Finansutgiftene i planperioden øker som følge av et høyere rentenivå. Renteforutsetningene er oppjustert fra økonomiplanen for 2022–2025, der det var budsjettert med 2 prosent rente fra 2023. I økonomiplanen for 2023 til 2026 er det lagt til grunn en markedsrente på 3,5 prosent i 2023 og 2024, og deretter 3 prosent de neste årene. I tillegg er det beregnet en kredittmargin for kommunen på 0,6 prosent.

Historisk sett viser det seg at renten kan endre seg raskt, og at renteforutsetninger kan endres i planperioden. I 2022 kom en slik brå dreining, og den videre utviklingen er svært usikker. Norges Banks prognoser per juni 2022 viser en styringsrente som skal opp i overkant av 3 prosent for deretter å falle svakt tilbake. Kommunens rentesikringer og god likviditet reduserer effekten av en potensiell renteøkning utover den budsjetterte renten. Én prosent høyere rente i hele budsjettperioden er beregnet til å øke netto renteutgifter (eksklusive Forvaltningsfondet) med cirka 55 millioner kroner i 2023 økende til cirka 85 mill. i 2025.

Avdragene er redusert som følge av lavere investeringsnivå i planperioden og den tekniske korreksjonen av grunnlaget som er omtalt over. Avdragsberegningen tar utgangspunkt i avskrivningstakten på investeringene (de lovpålagte minimumsavdragene) og sikter i tillegg mot en margin på 50 mill.

Den budsjetterte avkastningen fra forvaltningsfondet bidrar til å redusere kommunens netto finansutgifter.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Rev. budsjett 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Til ubundne avsetninger	1 159,8	517,6	337,6	322,4	357,7	306,8
Bruk av ubundne avsetninger	-683,9	-361,9	-374,5	-410,9	-489,8	-128,4
Overføring til investering	497,5	513,5	458,2	605,3	829,4	792,5
Netto avsetninger	973,3	669,1	421,3	516,8	697,4	971,0
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	-45,8	-297,5	-25,4	-8,8	9,9	5,4
Totale avsetninger	924,8	371,6	395,9	508,0	707,3	976,4

Tabellen under viser periodens endring i de viktigste fondene. Utgangspunktet for både bruk av og avsetning til fond er at kommunen årlig avlegger regnskap som viser positive netto driftsresultat. Det er nødvendig for å ivareta kommunelovens krav om å sikre økonomisk handleevne over tid. I tillegg kommer lokale vedtak som blant annet regulerer forholdet mellom årlig finansiering av investeringene, og en stabil fondsutvikling som gjør at kommunen ikke løper finansiell risiko.

Utviklingen i de viktigste fondene etter forslag til Handlingsdel, budsjett og økonomiplan 2023–2026.

Beløp i mill. kr	Beholdning 31.12.21	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Beholdning 31.12.26
1 Forvaltningsfondet	3 078,1	58,1	62,8	62,8	62,8	62,8	3 387,4
2 Investeringsfond	674,1	-123,8	-66,5	-26,4	-95,7	65,9	427,6
3 Lønnsreserven	158,5	0,0	-50,0	-50,0	10,0	0,0	68,5
4 Skattereguleringsfond	175,1	150,0	-50,0	-50,0	10,0	85,0	320,1
5 Pensjonsfond	656,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	656,1
6 Risikopott	20,7	12,0	0,0	0,0	65,0	12,0	109,7
7 Bufferfondet	554,8	-40,1	13,5	-61,9	-213,3	-72,9	180,1

Avkastningen fra forvaltningsfondet avsettes for å opprettholde realverdien av fondet og til å delfinansiere investeringene i budsjett- og økonomiplanen. Det siktes mot å opprettholde realverdien av forvaltningsfondet.

- 1. Investeringsfondet planlegges primært brukt til å finansiere investeringene i år med særskilt store investeringer.*
- 2. Gjelder lønnsreserven i balansen. Kan benyttes dersom lønnsoppgjøret blir høyere enn budsjettet. Er noe høy i forhold til målsettingen om cirka 1 prosent av et årlig lønnsbudsjett, cirka 70 mill. ([KST, 82/12,12.12.12](#)). Det er brukt 100 mill. av fondet for å styrke omstillingsarbeidet i perioden.*
- 3. Skattereguleringsfondet kan benyttes ved svikt i de frie inntektene ([KST, 82/12,12.12.12](#)). Over tid bør fondet utgjøre rundt 2 prosent av de frie inntektene, om lag 200 mill. Det er brukt 100 mill. av fondet for å styrke omstillingsarbeidet i perioden.*
- 4. Pensjonsfondet kan benyttes når amortiseringsbeløpet av tidligere års premieavvik blir høyere enn årets inntektsføring av premieavvik for pensjon. Det vil si når ordningen med premieavvik får en negativ effekt i regnskapet ([KST, 82/12,12.12.12](#)).*
- 5. Risikopotten er en avsetning som kan brukes dersom planlagte kostnadsreducerende tiltak ikke følger tidsplanen eller ikke lar seg gjennomføre.*
- 6. Bufferfondet er et reserve-/saleringsfond der målet er minimum 100 mill. siste år i hver budsjett- og økonomiplanperiode. Linjen for bufferfond viser hva som brukes eller avsettes årlig for å nå målet om et bufferfond på minimum 100 mill. i 2026.*

Til disposisjon for tjenesteområdene

Beløp i 1 000 kroner

	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026
Oppsummering sentrale poster					
Frie disponible inntekter	-9 329 979	-10 061 430	-10 229 031	-10 414 938	-10 640 281
Finansinntekter/-utgifter	533 009	644 374	741 228	738 148	763 775
Avsetninger og bruk av avsetninger	111 231	-36 905	-88 485	-132 076	178 423
Overført til investering	514 231	458 183	605 273	829 436	792 532
Sum sentrale inntekter og utgifter - Til fordeling tjenesteområdene	-8 171 508	-8 995 778	-8 971 015	-8 979 430	-8 905 551
Sum fordelt tjenesteområdene	8 171 508	8 995 778	8 971 015	8 979 430	8 905 551
Merforbruk/mindreforbruk	0	0	0	0	0

Driftsbudsjettet – forslag til rammeendringer fordelt på endringskategorier

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	8 056 148	8 056 148	8 056 148	8 056 148
Vedtatte endringer forrige periode	-19 451	-102 319	-41 818	-41 818
Budsjettendring i år	103 320	96 920	96 920	99 647
Lønns-, pensjons- og prisendringer	28 230	28 230	28 230	28 230
Konsekvensjusteringer	112 099	22 831	83 332	86 059
Konsekvensjustert ramme	8 168 247	8 078 979	8 139 480	8 142 207
Demografijustering	2 591	-19 279	-33 420	-5 919
Husleie og driftsutgifter lokaler	69 049	58 293	54 478	62 713
Kostnadsreducerende tiltak	0	-7 000	-11 000	-14 000
Mer-/mindrebehov	342 511	361 932	272 071	239 415
Nye tiltak og realendringer	414 151	393 946	282 129	282 209
Interne rammeendringer	300	0	0	0
Interne rammeendringer	300	0	0	0
Ramme 2023-2026	8 582 698	8 472 925	8 421 609	8 424 416

Endringer i tjenesteområdene

Tabellen over, *Driftsbudsjettet – forslag til rammeendringer fordelt på endringskategorier*, viser at Kommunedirektøren foreslår nye driftstiltak i planperioden på om lag 414 mill. i 2023. Deretter foreslås det driftstiltak for 394 mill. i 2024, og 282 mill. i 2025 og 2026. For en utfyllende oversikt over de styrkingene Kommunedirektøren foreslår vises det til beskrivelse under hvert tjenesteområde. Kommunedirektøren har vært opptatt av at styrkingene skal rettes mot de tre store samfunnsutfordringene som adresseres i kommuneplanen.

En befolkningsprognose utarbeidet i juni 2022 viser lavere vekst enn tidligere planlagt, og demografikompensasjonen for Oppvekst barnehage og Oppvekst skole reduseres i planperioden.

I henhold til budsjettforskriften og for å ivareta formuesbevaringsprinsippet, legges det opp til å flytte midler fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet. På lengre sikt bidrar dette til å redusere kommunens rentekostnader og gir en riktigere klassifisering i skillet mellom drifts- og investeringsutgifter. Kommunedirektøren har flyttet midler til driftsbudsjettet for en periode, og planlegger en gjennomgang av de aktuelle områdene i planperioden. Hensikten er å kvalitetssikre at aktivitetsnivået legges på et hensiktsmessig nivå. Overføringen vises som styrket driftstiltak i driftsbudsjettet, men har også en motpost i form av reduksjon i investeringsbudsjettet.

Det planlagte aktivitetsnivået innenfor vann og avløp vil innebære økte årsgebyrer i tråd med selvkostprinsippet. Gjennomføring av investeringsplanen og økte rentekostnader øker gebyrgrunnlaget, og er årsak til at det er nødvendig å øke gebyrene.

Covid-19-pandemien har medført at kommunen de siste årene har hatt lavere omstillingstakt og at det tar lengre tid å realisere økonomiske effektiviseringstiltak. Enkelte omstillingstiltak er derfor forsinket.

Kommunedirektørens forslag til nye tiltak fordeler seg slik på tjenestoområdene:

Drift, mill. kroner	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Oppvekst skole	5,9	-27,7	-29,6	-39,1
Oppvekst barnehage	48,3	37,3	21,8	14,1
Pleie og omsorg	102,3	166,5	121,7	159,6
Helse og sosial	37,7	37,6	24,8	24,8
Plan, miljø og kultur	13,7	12,8	12,9	12,9
Miljøtekniske tjenester	-22,0	-24,9	-32,7	-53,2
Organisasjon og interne tjenester	38,0	36,9	35,3	35,2
Styring og analyse	13,2	18,7	23,7	28,7
Utvikling og digitalisering	58,2	49,0	19,8	19,8
Eiendom	95,6	71,6	67,8	71,0
Kommunedirektøren	20,8	15,9	15,9	15,9
Politisk virksomhet og revisjon	2,6	0,3	0,8	-7,4
Sum	414,2	393,9	282,1	282,2

Investeringer og balansen

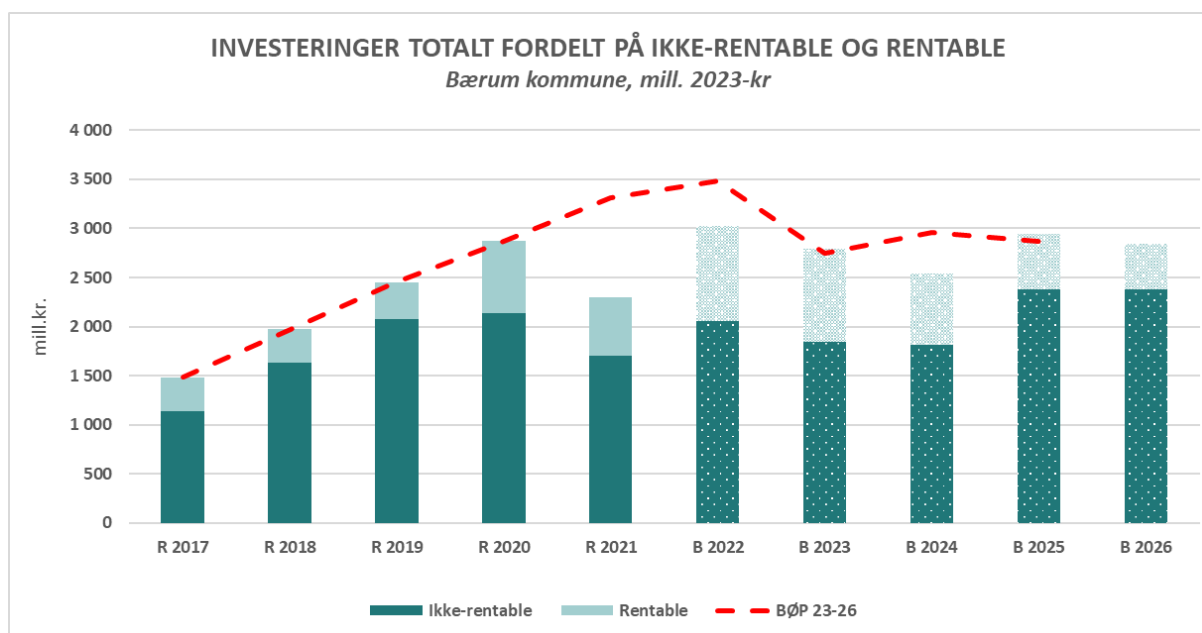
Investeringsaktivitet og finansiering

Investeringsaktivitet

Investeringsaktiviteten vil fortsatt være høy i kommende planperiode. Brutto investeringsramme er 11,1 milliarder kroner, som fordeler seg med 8,4 mrd. til ikke-rentable og 2,7 mrd. til selvfinansierende (rentable) investeringer. Til tross for at det er en tid med stor usikkerhet knyttet til høye energi- og materialkostnader og utfordringer med mangel på arbeidskraft også innenfor bygge- og anleggsbransjen, foreslår ikke Kommunedirektøren noen utsettelse av prosjekter i planperioden. Det jobbes aktivt med å holde investeringsnivået nede, og de foreslåtte hovedgrepene fra investeringsreduksjonsprosjektet er grunnlaget for det videre arbeidet med investeringene.

Brutto investeringsutgifter har nesten doblet seg i perioden 2017 til 2021. Som figuren under viser, er investeringsaktiviteten stabilt høy i hele planperioden.

Figuren viser investeringene fordelt mellom rentable **[1]** og ikke-rentable **[2]** investeringer i perioden 2017–2026 og samlet investeringsbehov fremlagt i Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

[1] Rentable investeringer og lånegjeld er investeringer hvor lån til disse investeringene betjenes av brukere, via husleie, gebyrer og avgifter. I Bærum kommune defineres investeringer i vann, avløp og renovasjon (VAR) og boliger som rentable investeringer. I tillegg knyttes formidlingslån til denne kategorien.

[2] Ikke-rentable investeringer og lånegjeld er investeringer hvor lån til disse investeringene må betjenes av kommunens egne midler (kommunens frie inntekter og fond).

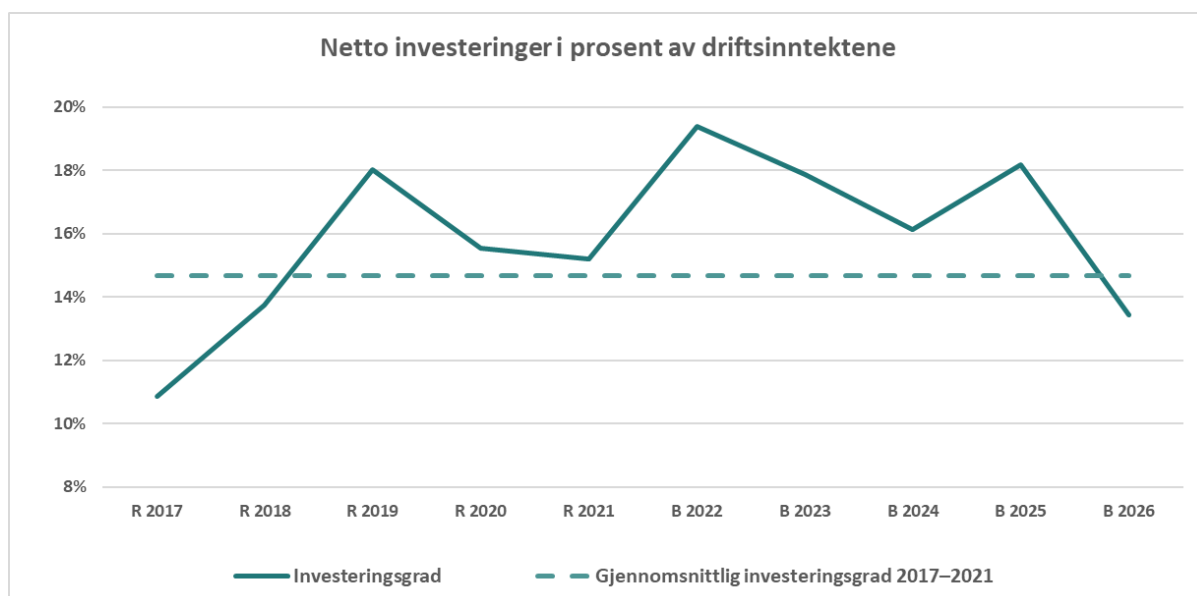
Noen av de største enkeltstående prosjektene i planperioden er:

- utbygging av Tårnet senter
- Berger sykehjem og Berger barnehage, hvor sambruk og samlokalisering utredes
- Nadderud stadion
- Gjettum ungdomsskole

- Hauger ungdomsskole
- Ballerud barneskole
- Emma Hjorth barneskole
- Eineåsen skole
- Eiksveien 73 med barnehage, helsestasjon og flere andre kommunale tjenester
- utbyggingsavtaler for Sandvika sentrum øst, Bekkestua øst, Ballerud, Oksenøyveien nord og Sandvika sjøfront
- friluftspøya på Fornebu

Det er avsatt 1,0 mrd. til formuesbevaring og rehabilitering av bygningsmassen i perioden, og til de selvfinansierende områdene vann, avløp og renovasjon og omsorgs- og velferdsboliger foreslår Kommunedirektøren å bevilge henholdsvis 1,8 mrd. og 0,9 mrd.

Figuren viser investeringsaktiviteten sammenlignet med utviklingen i driftsinntekter i perioden 2017–2026 (investeringsgrad).

Investeringsnivået i kommende fireårsperiode vil fortsatt være krevende både økonomisk og i gjennomføring. Investeringsenes andel av driftsinntektene vil være høyere enn gjennomsnittet de ti siste årene stort sett hele perioden. Gjennomsnittlig investeringsgrad er i overkant av 16 prosent, som er to prosentpoeng lavere enn i Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

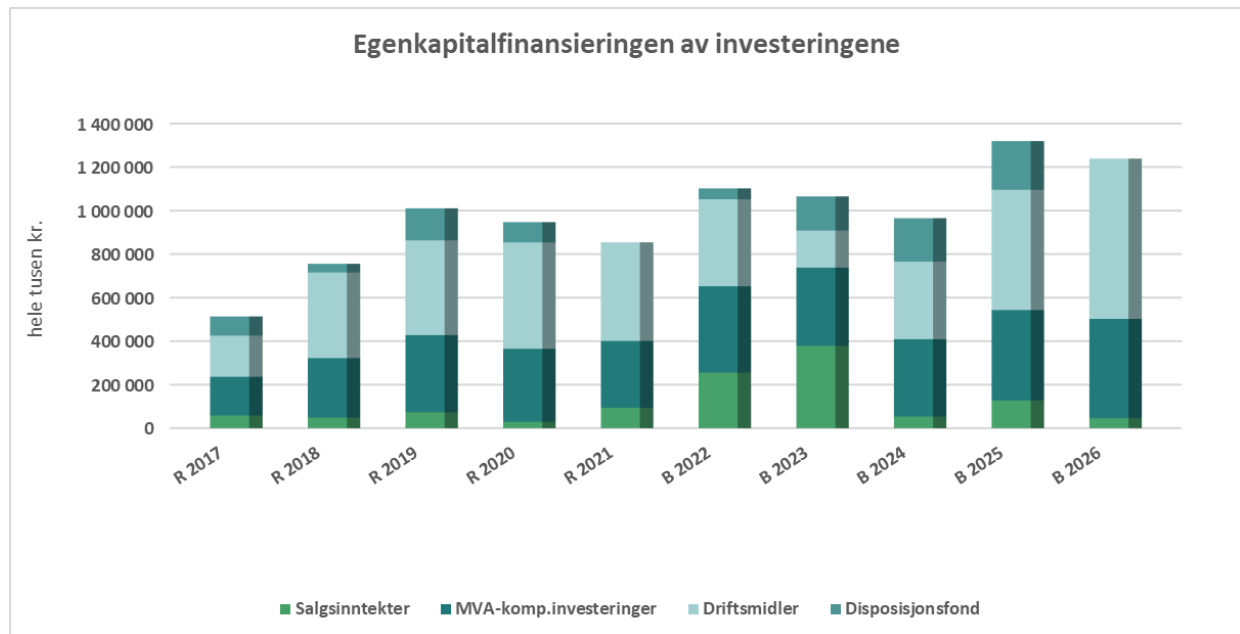
Om ikke gjelden skal stige for mye, vil en større andel av driften måtte gå med til å finansiere investeringene enn hva som har vært nødvendig de ti siste årene. Kommunedirektøren foreslår å bruke av investeringsfond for å dempe trykket på driften. Bruken av fond er i tråd med foreslåtte løsninger for bærekraftig økonomi i LDIP.

Dispensasjonen som ble gitt for at utbyggerne på Fornebu fortsatt skal kunne gi bidrag til sosial infrastruktur, vil være med på å bedre kommuneøkonomien i en svært krevende periode, men mye av bidraget vil først komme etter at sosial infrastruktur er bygget ut.

Finansiering

Investeringer finansieres med egenkapital, tilskudd og lån. Egenkapital kommer fra kommunens inntekter og salg av tomter og bygg. Ved økte investeringer vil en større del av driftsinntektene gå til å dekke rente- og avdragsutgifter og til egenkapitalfinansiering.

Figuren viser de årlige og ulike egenkapitalbidragene i perioden 2017 til 2026.

Målet det styres etter, og som er i henhold til vedtatte økonomiske nøkkeltall og handlingsregler, er 50 prosent egenkapitalfinansiering av de ikke-rentable investeringene. Dette for bedre å kunne styre og begrense gjeldsveksten. Som figuren viser, vil driften bidra med mellom 200 og 700 millioner kroner årlig i perioden, og det legges opp til bruk av disposisjonsfond i begynnelsen av perioden.

Tilskuddene gjelder i hovedsak sykehjemmene, idrettsformål, boliger og fremskyndingsbidrag fra utbyggerne på Fornebu. I planperioden er det anslått at kommunen skal motta over 1,9 milliarder kroner i tilskudd fra andre. Av dette utgjør 0,8 mrd. tilskudd fra Husbanken, 0,5 mrd. fra utbyggingsavtaler og 0,4 mrd. fra fremskyndingsbidrag.

Bærum får for øvrig kompensasjon for investeringskostnader som kompensasjonstilskudd for omsorgsboliger og sykehjemsplasser samt rentekompensasjon for kirkebygg og skole- og svømmeanlegg. Tilskuddene utbetales fra Husbanken og kommer i tillegg til tilskuddene kommentert over. Disse tilskuddene føres imidlertid ikke under investeringer, men i driften. Årlige tilskudd i planperioden anslås til mellom 12,7 og 15,0 millioner kroner.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	2 793 052	2 539 603	2 947 066	2 843 577
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	131 000	49 000	52 500	55 500
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	2 924 052	2 588 603	2 999 566	2 899 077
Kompensasjon for merverdiavgift	-359 719	-355 493	-414 651	-456 044
Tilskudd fra andre	-134 798	-390 235	-412 108	-984 960
Salg av varige driftsmidler	-378 400	-53 500	-128 000	-46 000
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-1 542 952	-1 184 103	-1 215 371	-619 542
Videreutlån	500 000	500 000	500 000	500 000
Bruk av lån til videreutlån	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Avdrag på lån til videreutlån	150 000	164 000	178 000	182 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-150 000	-164 000	-178 000	-182 000
Overføring fra drift	-458 183	-605 273	-829 437	-792 532
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-50 000	0	0	0
Sum finansiering	-2 924 052	-2 588 603	-2 999 566	-2 899 077
Sum finansieringsbehov	2 924 052	2 588 603	2 999 566	2 899 077
Sum finansiering	-2 924 052	-2 588 603	-2 999 566	-2 899 077
Udekket finansiering	0	0	0	0

Hovedgrep for å redusere investeringsomfanget

Når det økonomiske handlingsrommet er i endring, er det nødvendig å utfordre behovet som ligger til grunn for de enkelte prosjektene i kommunens langsiktige investeringsplan. I

investeringsreduksjonsprosjektet som ble gjennomført i 2020, så Kommunedirektøren på ulike grep for å redusere kommunens langsiktige investeringer. Investeringsreduksjonsprosjektet identifiserte seks hovedgrep for å redusere investeringsomfanget:

- **Mindre ledig kapasitet:** Kommunen har over tid investert i infrastruktur, noe som gjør at flere tjenester i liten grad fyller opp eksisterende kapasitet før det etableres ny kapasitet andre steder i kommunen. Investeringsreduksjonsprosjektet anbefaler at kommunen i større grad nyttiggjør eksisterende kapasitet før det etableres ny. Dette reduserer investeringsbehovet og påvirker også kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold.
- **Gjenbruk og sambruk:** Kommunen har en rekke formålsbygg og tjenester med geografisk nærhet, overlappende funksjoner og brukergrupper eller andre grensesnitt i oppgaver og arbeidsmåter. Investeringsreduksjonsprosjektet anbefaler økt gjenbruk og sambruk på tvers av tjenester, både for å redusere behovet for fremtidige investeringer og økt sømløshet for innbyggere og ansatte.
- **Flere friske år:** Innbyggernes helse blir bedre samtidig som den medisinske og teknologiske utviklingen gjør at vi holder oss friskere lenger og/eller kan leve relativt velfungerende liv også med sykdom. Investeringsreduksjonsprosjektet anbefaler at kommunen i større grad tar hensyn til at innbyggerne vil ha flere friske år når vi videreutvikler kommunens tjenesteprofil innenfor pleie og omsorg (PLO) og helse og sosial (HESO) samt den påfølgende dimensjoneringen av antall plasser til heldøgns pleie og omsorg.
- **Prioritering av områder og offentlige rom:** Kommunen opplever sterk vekst, noe som medfører behov for å investere i vedlikehold, oppgradering og etablering av teknisk og sosial infrastruktur. Investeringsreduksjonsprosjektet anbefaler en sterkere prioritering av områder og offentlige

rom, både for å sikre gjennomføringskraft i de prioriterte områdene og hente ut stordriftsfordeler gjennom samtidighet i kommunale investeringer på tvers av tjenesteområder.

- **Jevnlig gjennomgang av samlebevilgninger:** Kommunen har en rekke investeringer av mindre og større omfang som dekkes av årlige samlebevilgninger. Investeringsreduksjonsprosjektet anbefaler jevnlig gjennomgang av samlebevilgningene for å synliggjøre effekten av, og øke eierskapet til investeringsmidlene og hvordan disse bidrar til å nå kommunens overordnede mål.
- **Alternative finansieringsmåter og eiermodeller:** Kommunen finansierer i dag sine investeringer med egenkapital, lån og tilskudd. Kommunen har allerede positiv erfaring med *Det gode nabolag* og *Sosial boligprofil* for unge boligkjøpere på Fornebu. Samtidig går andre kommuner lenger enn Bærum for å realisere planskapte verdier eller på annen måte sikre finansiering til konkrete prosjekter. Investeringsreduksjonsprosjektet anbefaler å hente inspirasjon fra andre kommuner gjennom å utforske handlingsrommet som ligger i alternative finansieringsmåter og eiermodeller.

Klimabudsjettet

Klimastrategi 2030

Et av kommunens hovedmål er å utvikle et klima- og miljøklokt bærumssamfunn der det er enkelt å bo, arbeide og leve på en klima- og miljøvennlig måte. Alle deler av bærumssamfunnet – innbyggere, næringsliv, organisasjoner, folkevalgte og kommunens virksomheter – er viktige i arbeidet med et klima- og miljøklokt bærumssamfunn.

[Klimastrategi 2030](#) er Bærums plan for å redusere klimagassutslippene og omstille Bærum til å bli et lavutslippssamfunn i tråd med [klimaloven](#).

Klimastrategiens hovedmål:

1. I 2030 er direkte klimagassutslipp i Bærum redusert med 65 prosent eller mer i forhold til 2009. I 2050 er Bærum et lavutslippssamfunn.
2. I 2030 er Bærum etablert som en foregangskommune innen sirkulærøkonomi. I 2030 har Bærum redusert indirekte klimagassutslipp og bidratt til langsiktig karbonlagring i naturområder.
3. I 2027 er Fornebu etablert som et nullutslippsområde.

Klimastrategiens satsingsområder:

- Fra fossil til utslippsfri: Vi skal legge til rette for nullutslippskjøretøy og være pådriver for utslippsfrie løsninger.
- Snu transporthierarkiet: Vi skal legge til rette for at gange, sykkel- og kollektivtransport kan være innbyggernes førstevalg.
- Fremtidsrettede boliger og bygg: Vi skal bygge for fremtidens behov med flere fleksible og sirkulære løsninger. Vi skal være pådriver for et redusert energiforbruk og mer energieffektive løsninger.
- Klimaklok ressursbruk: Vi skal forvalte ressursene våre på en bærekraftig måte. Forbruksmønster og forbrukeratferd skal preges av gjenbruk og deling.
- Fornebu som teknologisk spydspiss: Vi skal teste ut klimastrategien i praksis.

Om klimabudsjettet

Kommunen skal bidra til god klimastyring i egen virksomhet slik at effektive klimatiltak iverksettes og resultater synliggjøres og evalueres. Derfor bruker kommunen klimabudsjettet som et styringsverktøy for å nå målene i klimastrategien, og arbeidet med klimabudsjettet er integrert i kommunens ordinære budsjettprosess.

Et klimabudsjett synliggjør klimaeffekten og de økonomiske konsekvensene av klimatiltak, og hvem som har hovedansvar for gjennomføring.

Klimabudsjettet til Bærum kommune inkluderer tiltak som direkte og/eller indirekte reduserer klimagassutslipp. Direkte utslipp er de som fysisk finner sted innenfor kommunens grenser. Indirekte utslipp er de som oppstår utenfor Bærum som en konsekvens av forbruk av varer og tjenester.

Tiltak i klimabudsjettet skal, som hovedregel, være knyttet til ett hovedmål, ett satsingsområde og ett delmål i kommunens Klimastrategi 2030. Tiltak kan være både virkemidler, prosesser og aktiviteter.

For at klimabudsjettet skal være et godt styringsverktøy må det hele tiden videreutvikles i tråd med ny kunnskap og i samarbeid med andre kommuner. Dette innebærer å jobbe videre med estimering av

utslippseffekter, økonomiske konsekvenser, måleindikatorer og prosesser for oppfølging. Fremdeles er det stor usikkerhet knyttet til metodikken for utslippsregnskap, klimaavtrykk, fremskrivninger av utslipp og klimaeffekten av tiltak som er viktig for klimabudsjettet, men metodikken er i rask utvikling.

Utslippsregnskap

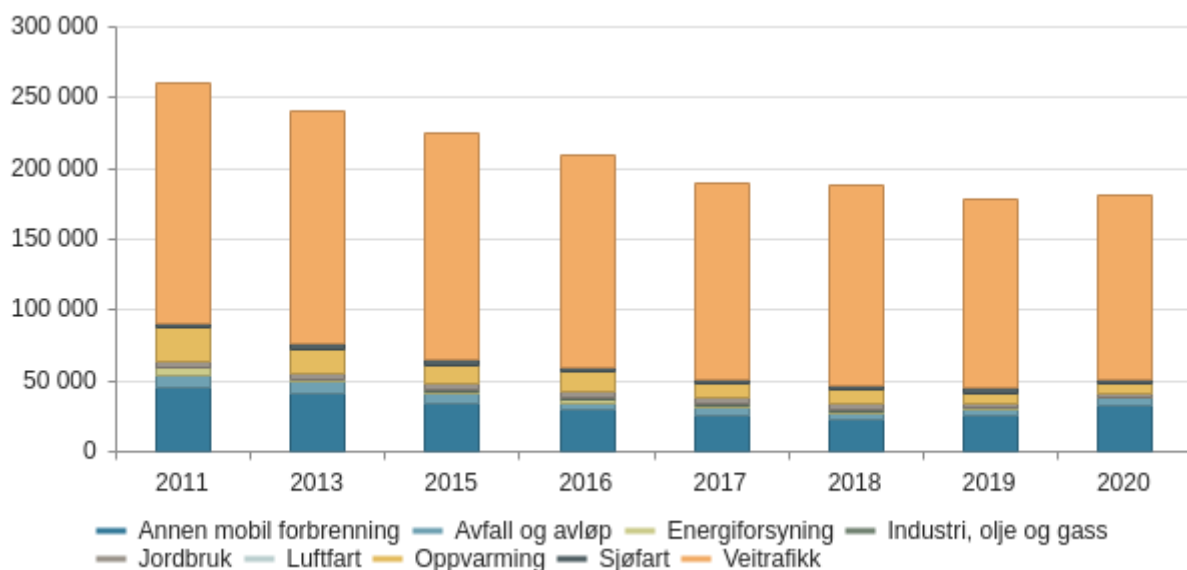
Utslippsregnskapet for Bærum kommune publiseres årlig av [Miljødirektoratet](#) og omfatter de direkte, fysiske utslippene som skjer innenfor kommunens geografiske grense.

Utslippsregnskapet viser en liten økning av klimagassutslipp på 0,8 prosent fra 2019 til 2020. Økningen gjaldt i hovedsak sektoren *Annen mobil forbrening*, blant annet som følge av økte utslipp fra avgiftsfri diesel i bygg og anlegg.

Et av hovedmålene i Klimastrategi 2030 er å redusere de direkte klimagassutslippene med 65 prosent eller mer sammenlignet med referanseåret 2009. Siden 2009 er utslippene redusert med 27 prosent på grunn av store kutt innen sektorene *Veitrafikk* og *Oppvarming*. *Veitrafikk* og *Annen mobil forbrening* utgjør nå 90 prosent av de totale direkte utslippene i kommunen.

Utslipp av klimagasser per år

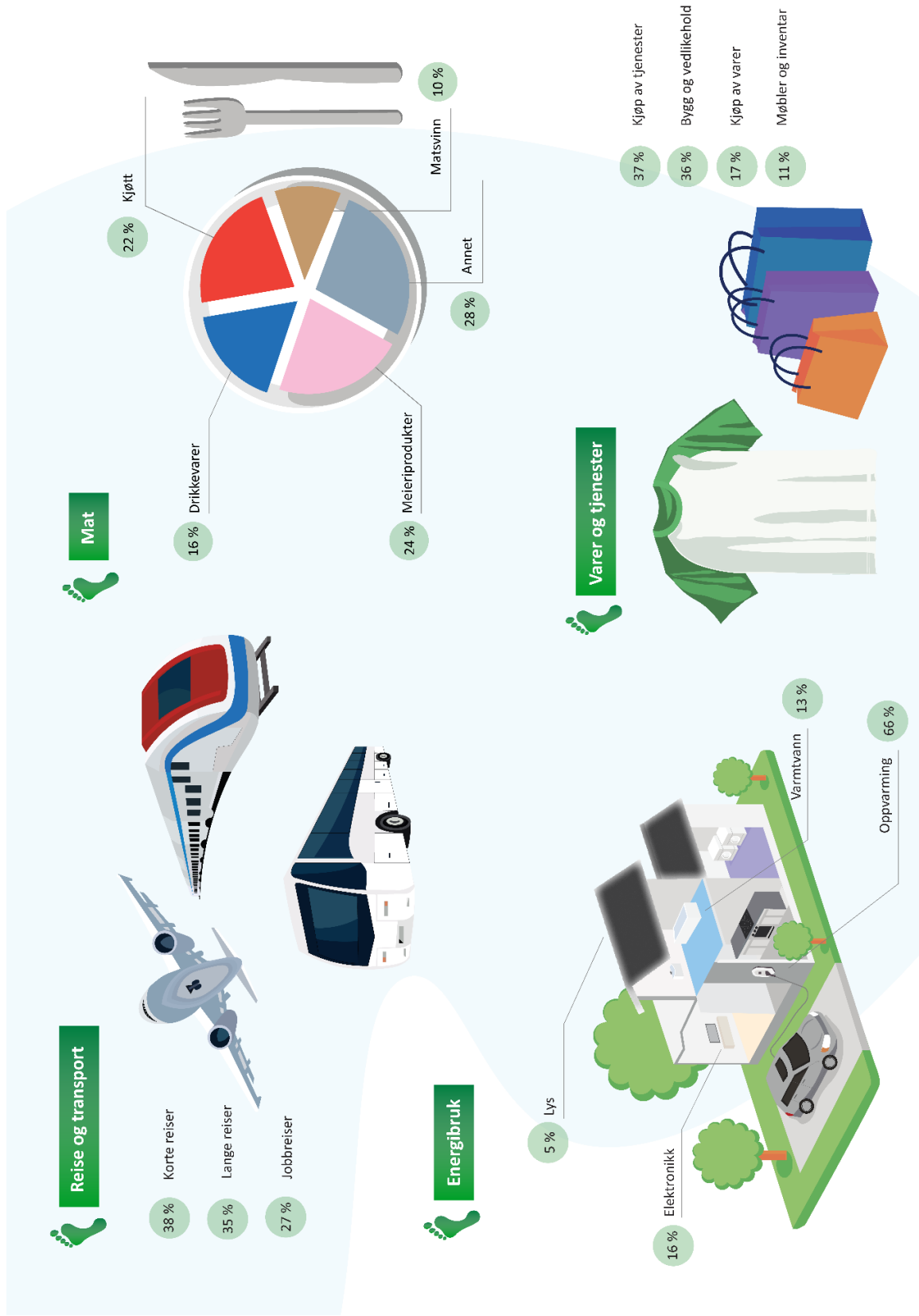
Grafen viser utslipp av klimagasser i antall tonn CO₂-ekvivalenter

Klimafotavtrykk

Et klimafotavtrykk er en beregning av den totale klimapåvirkningen til en virksomhet, innbygger eller samfunn. Et klimafotavtrykk inkluderer både direkte og indirekte utslipp. Klimafotavtrykket til Bærum inkluderer det totale utslippet fra kommuneorganisasjonen som virksomhet i tillegg til det totale utslippet fra kommunens innbyggere. Ikke-kommunale bedrifter og virksomheter er ikke inkludert.

Illustrasjonen viser hvordan klimafotavtrykket til innbyggerne er fordelt:

Utslipp fra innbyggernes transportvaner er jevnt fordelt mellom korte og lange fritidsreiser, samt jobbreiser. Meieriprodukter og kjøtt står til sammen for nesten halvparten av utslippene innen matkategorien. Oppvarming av bolig er den største kilden til utslipp fra energibruken til en gjennomsnittlig innbygger. Forbruk av varer og tjenester dekker all pengebruk som ikke hører hjemme under de øvrige kategoriene.

For å påvirke innbyggernes klimafotavtrykk kan kommunen bruke sin rolle som tilrettelegger og pådriver gjennom kommunikasjon, incentiver og samarbeid for endring av reise- og forbruksvaner.

Illustrasjonen viser klimafotavtrykket til kommunens egen virksomhet:

Kommunen har større mulighet til å påvirke klimafotavtrykket fra sin egen virksomhet. Bygg og infrastruktur er de dominerende bidragene til klimafotavtrykket for kommuneorganisasjonen. Det store bidraget fra bygg og infrastruktur understreker viktigheten av å redusere klimagassutslipp fra byggeplasser. Kjøp av varer og tjenester er fordelt på mange kategorier, blant annet forbruksmateriell, matvarer, inventar og utstyr samt kjøp fra andre (IKS og private virksomheter). Til sammen utgjør disse det nest største bidraget til kommunens klimafotavtrykk og viser viktigheten av å stille klima- og miljøkrav i kommunens anskaffelser. Energieffektiviserende tiltak i kommunens egne bygg er viktig for å redusere utslippene knyttet til energiforbruket.

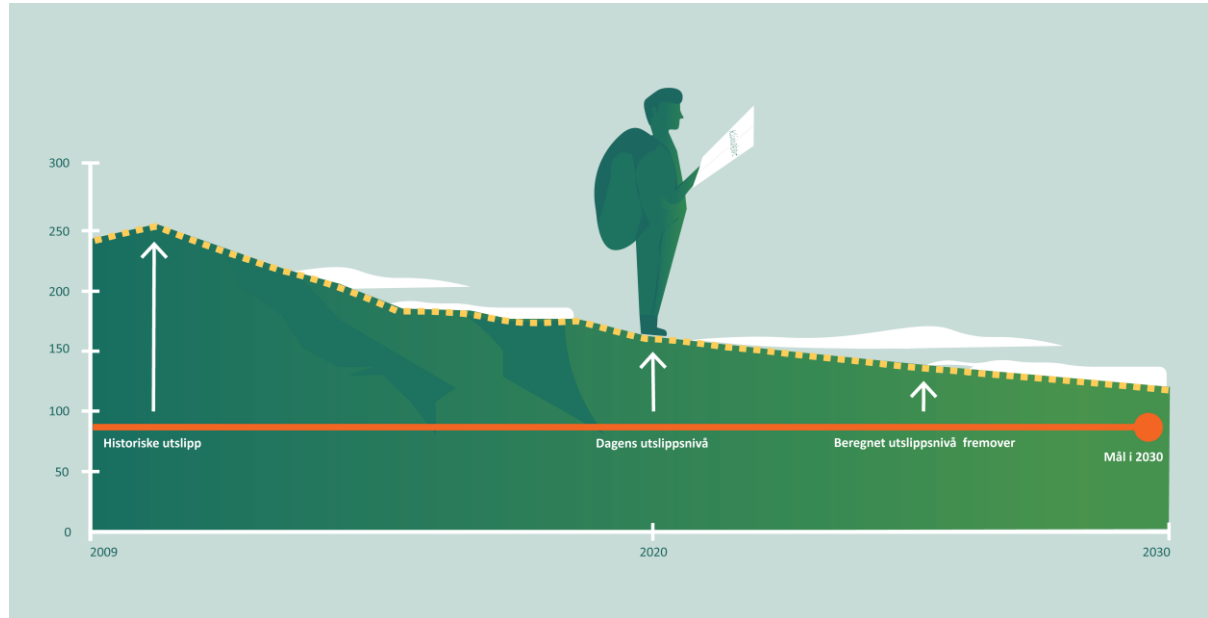
Klimafotavtrykket til kommunens innbyggere er estimert til å være om lag fem ganger større enn utslippene fra kommunens egen virksomhet.

Fremskriving av utslipp

Fremskrivingen av direkte klimagassutslipp i Bærum tar utgangspunkt i statistikk over historiske utslipp fra Miljødirektoratet. En fremskriving er en prognose for fremtidige klimagassutslipp, der effekten av

trender og allerede vedtatte tiltak og virkemidler regnes inn. Fremskrivingen brukes til å synliggjøre hvordan utviklingen vil bli dersom man ikke vedtar ytterligere tiltak.

Illustrasjonen viser fremskriving av direkte klimagassutslipp i Bærum kommune frem mot 2030, målt i 1000 tonn CO₂-ekvivalenter

Bærum kommune ligger an til å halvere de direkte klimagassutslippene innen 2030. Denne fremskrivingen tar utgangspunkt i de trendene vi ser i dag, og tiltak som utarbeides på kommunalt nivå. Her er effekten av tiltakene som Kommunedirektøren foreslår i klimabudsjettet regnet inn. Fremskrivingen viser at det fremdeles er behov for flere tiltak for å nå målet om minst 65 prosent reduksjon av direkte klimagassutslipp i Bærum. Ut ifra beregnet utslippsnivå mangler det tiltak som bidrar til reduksjon av minimum 14 prosent i Bærum – tilsvarende 34 938 tonn CO₂-ekvivalenter.

Det er allerede gjort store utslippsbesparelser ved utfasing av fyringsolje til oppvarming og energiforsyning. Elektrifisering av personbilparken og arealplanlegging som reduserer bilbruk bidrar til reduksjon i utslipp fra veitrafikk. Likevel øker antallet biler totalt, og det er behov for tiltak som reduserer biltrafikken til fordel for gange, sykkel- og kollektivtrafikk.

Veitrafikk står for omtrent 70 prosent av klimagassutslippene i Bærum. Samtidig er det denne sektoren som har hatt størst utslippsreduksjon frem til i dag, og det er også her det forventes størst utslippsreduksjon i årene fremover. Med dagens utvikling modnes ikke markedet fort nok til at tungtransporten blir utslippsfri innen 2030, men dette kan endre seg raskt hvis batteri- og hydrogenteknologi blir konkurransedyktig. Det gjelder også anleggsmaskiner. Her kan kommunen påvirke utviklingen ved å stille krav i anskaffelsesprosessene sine.

Befolkningsprognosen til kommunen viser en relativt høy vekst og vil kreve utbygging av vei og bygg. Det forventes at utslipp fra anleggsarbeid vil øke uten ytterligere tiltak. Her kan kommunen som byggherre og arealforvalter påvirke utviklingen.

Klimatiltak

Klimabudsjettet til Bærum kommune inkluderer klimatiltak som reduserer både direkte og indirekte klimagassutslipp. Klimabudsjettet inkluderer også eksterne tiltak som gjennomføres i Bærum av andre offentlige aktører og næringsliv og som forventes å gi utslippsreduksjoner av betydning. Klimabudsjettet omfatter ikke alle klimatiltak som gjennomføres av kommunen. Tiltak som er over i en driftsfase, skal i utgangspunktet ikke inkluderes i tiltakslisten til klimabudsjettet. Effekten er iberegnet fremskrivingen av utslipp.

Klimaeffekt av tiltak

Et viktig formål med klimabudsjettet er å vise i hvilken grad tiltakene bidrar til å redusere klimagassutslippene. På samme måte som et økonomisk budsjett er basert på estimerte utgifter og inntekter, kan fremtidige utslippsreduksjoner baseres på estimer av fremtidige utslipp.

For en del klimatiltak vil det være vanskelig å kvantifisere utslippsreduksjonene. Dette gjelder for eksempel klimatiltak som omhandler holdningsendringer i befolkningen, tiltak som tilrettelegger for gående og syklende eller utbygging av ladeinfrastruktur. Det finnes per i dag ikke et godt etablert rammeverk og avklarte systemgrenser for å beregne effekten av tiltak som skal redusere indirekte utslipp innenfor et geografisk område. Det er derfor ikke beregnet utslippseffekt av klimatiltakene som bidrar til å redusere indirekte utslipp, i klimabudsjettet.

Prioritering av tiltak

Kommunedirektøren har utarbeidet førsteversjon av en veileder med retningslinjer for kommunens klimabudsjett. Veilederen beskriver tre prioriteringskriterier for tiltak i klimabudsjettet:

1. **Klimaeffektkriteriet:** Et tiltaks prioritet øker i tråd med den forventede klimaeffekten av tiltaket. Klimaeffekten er forventet reduksjon av direkte og/eller indirekte klimagassutslipp.
2. **Omstillingskriteriet:** Et tiltaks prioritet øker i tråd med dets bidrag til at Bærum blir et lavutslippssamfunn innen 2050. Omstillingseffekter av klimatiltak kan være teknologi- og kunnskapsutvikling som bidrar vesentlig til klimagassreduksjon og utvikling av et lavutslippssamfunn. Det kan også være endringer av systemer, praksis og atferd som er avgjørende for å lykkes med klimamålene.
3. **Ressurskriteriet:** Et tiltaks prioritet øker desto mindre ressurser det legger beslag på. Ressurskriteriet skal ikke brukes alene, men sammen med de to andre hovedkriteriene for prioritering.

Nytt i år er at kommunalsjefene er blitt bedt om å vurdere sine innspill til klimabudsjettet ut fra disse tre prioriteringskriteriene. Neste steg er å utvikle en metodikk for å utføre kost/nytte-analyser av klimatiltakene, men det forutsetter at estimer av utslipp og kostnader er utført. Foreløpig er det et fåtall av klimatiltakene som har kostnad- og utslippsestimer.

I hovedsak finansieres de kommunale klimatiltakene innenfor rammen til de ulike kommunalsjefområdene. Flere tiltak har også ekstern finansiering tildelt gjennom støtteordninger som Miljødirektoratets klimasatsordning og regionale forskningsfond.

Bærum kommune har et klimafond for å støtte gjennomføring av prioriterte tiltak i klimabudsjettet som trenger finansiering og for å styrke satsingsområdene i Klimastrategi 2030. Fullstendig oversikt over disponering av klimafondet finnes i vedlegg til Handlingsdel, budsjett og økonomiplanen.

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO₂-ekvivalenter
Beløp i 1 000 kroner

Klimatiltak

	Kostnad 2023	Totalkostnad 2023-2026	Utslippsendring 2023- 2026	Utslippsendring 2027-2030
Bilpool for kjøring i tjeneste	1 700	6 800	0,0	0,0 Innenfor rammen
Bærekraftige vareleveranser i kommunen	650	975	0,0	0,0 Ekstern finansiering fra Miljødirektoratet (klimasatsordning)
Digital optimalisering og sporing av massetransporter	10 000	10 000	0,0	0,0 Finansiering gjennom egenkapital i Steinverdi AS
Drift av gravplass på Lilleøya – helelektriske maskiner og utstyr innen 2027	0	0	0,0	0,0 Innenfor rammen
Effektiv og fremtidsrettet varelogistikk i E18 Vestkorridoren	150	450	16,7	30,1 Fullfinansiering fra Klimafondet
Etablere flere innfartsparkeringsplasser	0	0	0,0	0,0 Innenfor rammen
Gradvis utslippsfri maskinbruk på byggeplass	7 322	59 690	7 700,5	14 857,5 Finansiering må prioriteres innenfor rammen til prosjektene
Gågrupper til skolen	0	0	0,0	0,0 Innenfor rammen
Hjertesoner og dropstopp	1 000	3 000	0,0	0,0 Fullfinansiering fra Klimafondet
Hydrogeninfrastruktur	0	0	0,0	0,0 Innenfor rammen
Kartlegging av tjenestemobilitet i egen virksomhet	0	0	0,0	0,0 Innenfor rammen
Kjørestopp – nye løsninger for å redusere foreldrekjøring til fritidsaktiviteter	2 200	2 200	0,0	0,0 Ekstern finansiering og delfinansiering fra Klimafondet
Mikromobilitet	0	0	0,0	0,0 Innenfor rammen
Pilotprosjekt – hentepunkter i samarbeid med Posten	0	0	0,0	0,0 Ekstern finansiering fra Regionale forskningsfond
Redusere bruk av bioolje i spisslaster	500	500	0,0	0,0 Miljøpottmidler
Reisepolicy for ansatte i Bærum kommune	0	0	0,0	0,0 Innenfor rammen
Sikre ladepunkter på kommunens leide og eide parkeringsplasser	0	0	0,0	0,0 Innenfor rammen
Sykkelvennlige kommunale arbeidsplasser	0	0	0,0	0,0 Innenfor rammen
Utskifting av kommunens fossile maskiner og tyngre kjøretøy	0	0	572,3	1 245,0 Innenfor rammen
Utskifting av kommunens fossile personbiler og mindre varebiler	0	0	649,7	1 098,7 Innenfor rammen
Utslippsfri transport – VA	0	0	0,0	0,0 Innenfor rammen
Utslippsfri varme på byggeplass (nybygg)	13 065	70 035	0,0	0,0 Miljøpottmidler

Utslippsfritt forvaltningsområde for masser og byggevarerressurser i Bærum	450	1 050	-1 084,2	-731,3	Innenfor rammen
Utvridelse av Forneburingen (til kollektivtransport)	0	0	0,0	0,0	Innenfor rammen
Sum	37 037	154 700	7 855,0	16 500,0	

Indirekte utslipp

Beløp i 1 000 kroner

Klimatiltak

Beskrivelse av finansiering

Kostnad 2023
Totalt kostnad
2023-2026

Avfall og sortering bygg i drift	0	0		Miljøpottmidler
Avfallsbeholdere	500	2 000		Innenfor rammen
Etablere løsninger som bidrar til økt ombruk for innbyggere i kommunen	0	0		Innenfor rammen
Etablere nye permanente ombruksarenaer	0	0		Innenfor rammen
Etablering av regionalt markedsystem for masser og byggeressurser	1 500	2 000		Ekstern finansiering fra Innovasjon Norge og egenkapital i Steinverdi AS
Fremme og utvikle forblideprosjekter innen energi og miljø	200	800		Miljøpottmidler
Følge opp klimagassutslipp for nybyggprosjekter	871	4 669		Finansiering må prioriteres innenfor rammen til prosjektene
Gjenbruke bygg og materialer	0	62 250		Finansiering må prioriteres innenfor rammen til prosjektene
Innovasjonscamp	0	0		Innenfor rammen
Kartlegge fraksjoner av byggematerialer som kan gjenbrukes utover det kommunen selv disponerer	0	0		Innenfor rammen
Kartlegge metoder og systemer for ombruk av kommunens eiendeler	0	0		Innenfor rammen
Kartlegge metoder og systemer for ombruk i kommunal eiendom	0	0		Finansiering gjennom bevilgning fra Klimafondet til pilotprosjekt
Kartlegge og gjennomføre tiltak for å forbedre energiytelse	1 325	7 720		Finansiering innenfor rammen og med Miljøpottmidler
KPI-er for sirkulærøkonomi i kommunale eiendeler, transport og varelogistikk	0	0		Innenfor rammen

KPI-er for sirkulærøkonomi innen kommunens eiendomsmasse	0	0	Innenfor rammen og med mulig ekstern delfinansiering
Lyssetting – bytte til LED	0	0	Innenfor rammen
Matsvinn og matvinn	0	0	Innenfor rammen
Mobilt mottak	0	0	Innenfor rammen
Optimalisere ytelse på eksisterende varmepumpeanlegg	3 950	7 900	Miljøpottmidler
Pilot for utvikling av metodikk og system for ombruk	2 000	2 000	Fullfinansiering fra Klimafondet
Producere fornybar energi fra solen	972	10 350	Miljøpottmidler
Producere varme effektivt med flere varmepumper	22 555	68 673	Miljøpottmidler
Redusere avfall fra byggeplasser	32	294	Finansiering må prioriteres innenfor rammen til prosjektene
Redusere maksimalt elektrisk effektuttak fra bygg	0	0	Miljøpottmidler
Restaurering av myrer	0	0	Innenfor rammen
Standardisere miljøoppfølging i prosjekter	871	4 669	Innenfor rammen
Stille miljøkrav til materialer og produkter	2 613	14 007	Finansiering av pilotprosjekt gjennom Miljøpottmidler
Tilpasse nybygg for fremtidig gjenbruk	0	5 222	Finansiering må prioriteres innenfor rammen til prosjektene
Utvidelse av søppelsuganlegget	0	0	Innenfor rammen
Utvikle kompetanse innen sirkulær økonomi	100	800	Miljøpottmidler
Utvikle kompetanse om energieffektiv drift av bygg	0	0	Innenfor rammen
Utvikle smart styring av bygg	0	3 000	Miljøpottmidler
Vurdering av passivhus/plusshus	3 890	21 580	Finansiering må prioriteres innenfor rammen til prosjektene
Øke detaljgrad på energimåling	0	0	Miljøpottmidler
Sum	41 379	217 934	

Ønskede tiltak

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter
Beløp i 1 000 kroner

Klimatiltak

	Kostnad 2023	Totalkostnad 2023-2026	Utslippssendring 2023- 2026	Utslippssendring Beskrivelse av finansiering 2027-2030
Pri 02 – Hub på Fornebu – samleterminal for varer	400	900	0,0	0,0 Driftes kommersielt. Finansiering fra Klimafondet til oppstart 2023
Pri 03 – Logistikknutepunkt i Bærum – samleterminal for varer	450	1 050	0,0	0,0 Kommersielle inntekter, private investeringer, ekstern finansiering og delfinansiering fra Klimafondet
Pri 04 – Nettverk av hentepunkter i kommunen	550	750	0,0	0,0 Ekstern finansiering søkt Miljødirektoratet (klimasatsordning). Fullfinansiering fra klimafondet til anskaffelsen i 2023
Pri 05 – Utrede bilpoolordning på kveldstid og i helger	500	500	0,0	0,0 Fullfinansiering fra Klimafondet
Pri 06 – Tilskudd til sykkelparkering i borettslag og sameier	500	500	0,0	0,0 Fullfinansiering fra Klimafondet
Pri 07 – Bemannet varemottak på Oksenøya	500	1 200	0,0	0,0 Inntekter fra kommersielle og offentlige aktører. Delfinansiering fra Klimafondet
Pri 08 – Droneleveranser i kommunen	350	600	0,0	0,0 Fullfinansiering fra Klimafondet
Pri 10 – Vintersykkelkampanje	200	200	0,0	0,0 Fullfinansiering fra Klimafondet
Pri 11 – Samkjøring til fritidsaktiviteter – skibuss	300	300	0,0	0,0 Fullfinansiering fra Klimafondet
Pri 12 – SmartBike Bærum / fossilfri bil- og sykkeldelingsordning	300	7 800	0,0	0,0 Fullfinansiering fra Klimafondet
Sum	4 050	13 800	0,0	

Indirekte utslipp

Beløp i 1 000 kroner

Klimatiltak

	Kostnad 2023	Totalkostnad 2023-2026	Beskrivelse av finansiering
Pri 01 – Gratis energirådgivning og tilskudd til energieffektivisering – husholdningene	2 300	9 200	Fullfinansiering fra Klimafondet
Pri 09 – Renovasjonstjenester med økt fokus på ombruk og materialgjenvinning	1 000	4 000	Innenfor rammen og delfinansiering fra Klimafondet
Pri 11 – Klimadashboard Fornebu 2027	600	1 500	Fullfinansiering fra Klimafondet
Pri 13 – Verktøykasse for Klimaklokt næringsliv	100	100	Fullfinansiering fra Klimafondet
Sum	4 000	14 800	

Balansen

Gjeld

Oversikt over lånegjeld

Beløp i mill. 2023-kroner	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Ikke-rentable investeringer*	6 135,2	6 593,9	6 952,1	7 456,0	7 379,7
Rentable investeringer, vann/avløp/renovasjon og boliger**	3 889,6	4 367,6	4 713,7	4 912,5	5 053,0
Rentable investeringer, formidlingslån	2 220,0	2 530,9	2 864,0	3 180,2	3 153,3
Sum lånegjeld	12 244,8	13 492,3	14 529,8	15 548,7	15 586,0

* Lån til ikke-rentable investeringer må dekkes av egne midler (salgsinntekter, drifts- og fondsmidler) og inkluderer finansiell leasing (Rykkinn skole OPS).

** Lån til rentable formål er lån der renter og avdrag dekkes av brukere, for eksempel via husleie, gebyrer og avgifter.

Oversikt over lånegjeld per innbygger

Beløp i 2023-kroner	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum lånegjeld per innbygger	94 738	103 922	111 197	117 691	116 678
Netto lånegjeld* per innbygger	77 562	84 428	89 279	93 619	93 072

* Ved beregning av netto lånegjeld er lån til videreformidling og ubenyttede lånemidler holdt utenom.

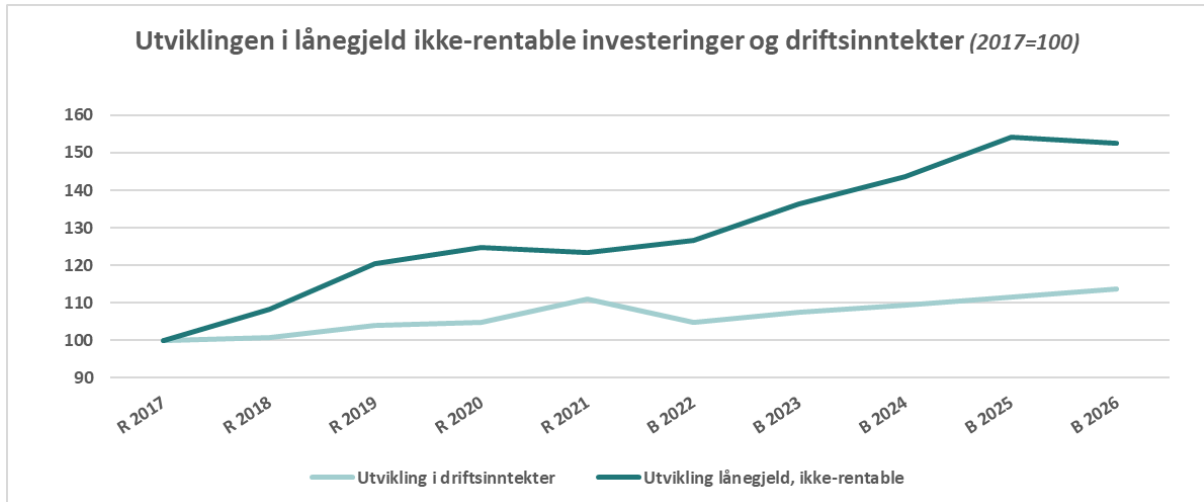
Med bakgrunn i investeringsprogrammet og den tilhørende finansieringen, er gjelden beregnet å øke fra 12,2 milliarder kroner i 2022 til 15,6 mrd. i 2026. Det er en vekst på 27 prosent totalt. Formidlingslånene øker mer enn øvrig gjeld. Gjeldsveksten til ordinære investeringer utgjør 29 prosent. Veksten i gjeld blir lavere dersom investeringstakten blir lavere enn planlagt.

Det legges opp til en vekst på 42 prosent i formidlingslån fra 2022 til 2026. Utlånsrammen ble trappet opp fra 200 til 300 millioner kroner i 2020, videre til 400 mill. i Handlingsprogram 2021–2024, og dernest en økning til 500 mill. i Budsjett og økonomiplan 2022–2025. Nivået på 500 mill. årlig er videreført i planperioden 2023–2026. Det forutsettes at lånene kan finansieres via Husbanken. Endring i gjeldsbeholdning av formidlingslån påvirkes generelt av omfanget av nye utlån, lånenes løpetid og ekstraordinær nedbetaling fra låntakere. Brukerne innvilges lengre nedbetalingstid enn tidligere (økt fra 25 år til 30–50 år). Samtidig har cirka en tredjedel av det årlige utlånsvolumet blitt innfridd hvert år de senere år. I 2021 lå andel innfrielse på cirka en fjerdedel. Det var cirka 250 mill. i ubenyttede lånemidler fra 2021, og hittil i 2022 har utlånsvolumet vært lavt. Per juli 2022 er utlånsvolumet cirka 120 mill. Dersom denne trenden fortsetter, vil de årlige innlånene i økonomiplanperioden måtte revurderes.

Øvrig rentabel lånegjeld (vann, avløp, renovasjon og boliger) øker 30 prosent i fireårsperioden.

Indeksert utvikling i lånegjeld og driftsinntekter

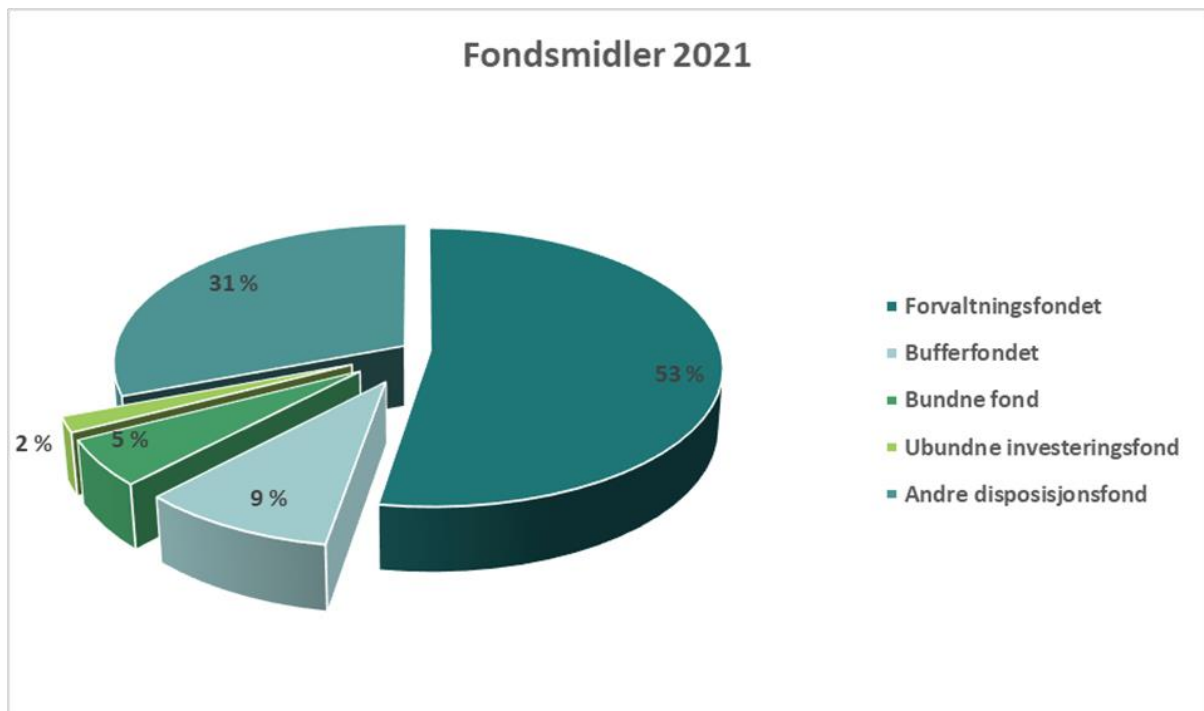

Ved analyser av gjelden er ikke-rentabel gjeld, det vil si den delen av gjelden der renter og avdrag dekkes av kommunens frie inntekter, ofte viet spesiell oppmerksomhet. I perioden 2022 til 2026 øker den ikke-rentable gjelden med 21 prosent. Figuren viser at ikke-rentabel gjeld øker raskere enn driftsinntektene i de første årene i økonomiplanperioden, frem til 2025.

Fond

Kommunens samlede fondsbeholdning utgjorde 6,1 milliarder kroner per 31.12.2021 målt i faste 2023-kroner.

Fondsmidlenes sammensetning per 31.12.2021

Forvaltningsfondet utgjorde 3,2 mrd. (53 prosent) per 31.12.2021 og er kommunens langsiktige finansielle midler. Midlene forvaltes i henhold til en langsiktig strategi vedtatt av kommunestyret, og disponeres i henhold til vedtatte prinsipper for bruk. Det vises til behandling av finansreglementet i kommunestyret, se følgende politiske saker [KST, 66/09, 23.09.09](#), [KST, 48/12, 12.09.12](#), [KST, 63/14, 18.06.14](#), [KST, 6/16, 27.01.16](#) og [KST, 29/21, 03.03.21](#).

Forvaltningsfondets midler består av en grunnkapital som kun kan brukes til investeringer, og en bufferkapital som også kan benyttes til drift og dekning av finansielle tap. Ved utgangen av 2021 var bufferkapitalen i fondet 1,6 mrd. og utgjorde 26 prosent av kommunens samlede fondsbeholdning.

Ved utgangen av august 2022 var markedsverdien 2,8 mrd, og hittil i 2022 er avkastningen negativ. Det har vært utfordrende globale aksjemarkeder, en svekket norsk krone og et obligasjonsmarked som har møtt renteheving og kredittspreadutgang. Det er betydelig usikkerhet omkring den videre markedsutviklingen for året.

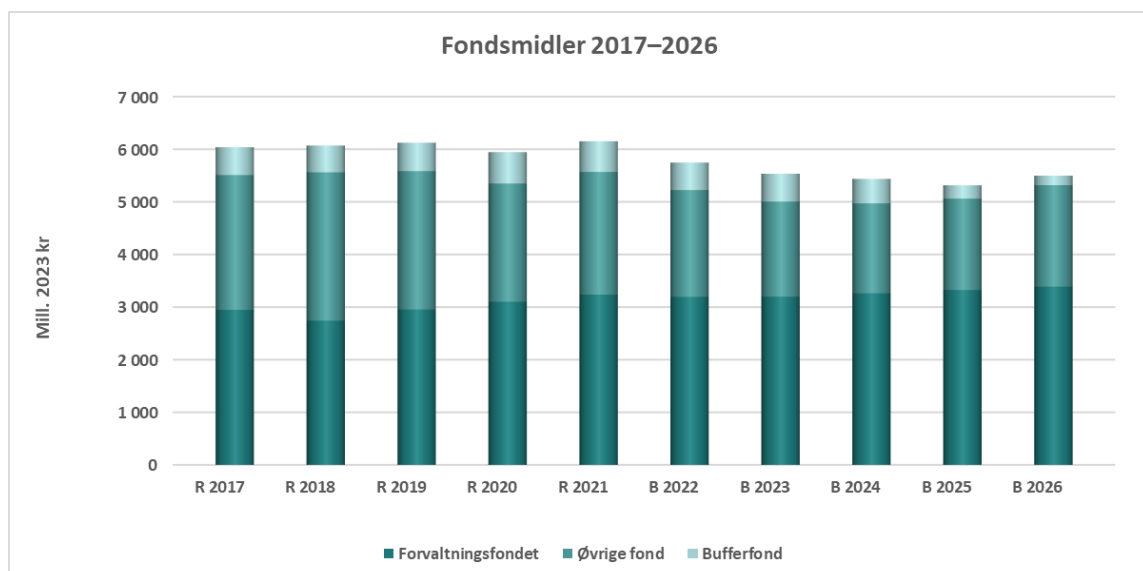
Kommunedirektøren har justert forventningene til nominell langsiktig avkastning for fondet fra 3,5 til 4,0 prosent, ut fra langsiktige markedsutsikter. Budsjettet bygger på samlet årlig avkastning etter kostnader på 3,8 prosent (124 millioner kroner), og en nominell inngangsverdi på 3,1 milliarder kroner i 2022.

Avkastningen som er justert for forventet inflasjon, er antatt å være på 1,8 prosent årlig (57 millioner kroner) og benyttes i finansiering av investeringsbudsjett for de enkelte år. Denne handlingsregelen er fulgt siden oppstart av fondet i 2001. Forvaltningsfondet har et langsiktig mål om å opprettholde realverdien av fondet. Resultatene svinger fra år til år. Ved utgangen av 2021 var verdien av fondet 417 mill. over målet om uendret realverdi.

Den faktiske utviklingen i forvaltningsfondets markedsverdi kan avvike betydelig fra budsjettet utvikling. Risiko i finansforvaltningen, herunder forvaltningsfondet, er omtalt i kommunens årlige finansrapport.

Figuren under viser at det legges opp til å bruke av fondene utover i planperioden. Dette er en planlagt utvikling og i hovedsak en konsekvens av bruk av investeringsfond som delfinansiering av investeringene for å dempe trykket på driften.

Oversikt over budsjettet utvikling i fondsmidler

Kommunens mål

I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter

Kommuneplanens samfunnsdel inneholder fire hovedmål for bærumsamfunnet og Bærum kommune som organisasjon. Dette er det første av de fire hovedmålene. Til hvert hovedmål følger det delmål og strategier for å nå målene. I tabellen nedenfor er det også knyttet indikatorer (statistikk) til hvert delmål som brukes for å antyde om vi beveger oss i retning av målene vi har satt oss. Les mer om hva som ligger bak arbeidet med indikatorene ved å [klikke her](#).

Om hovedmålet

- 1. I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
Målet handler om at det skal være godt å bo og leve i bærumsamfunnet. Dette målbildet er stort, og handler om å skape trygg og god oppvekst for barn og unge, legge til rette for at alle mestrer eget liv og at alle kan være inkludert og delta i samfunnet og arbeidslivet lengst mulig. God tilgang og tilgjengelighet til hverdagsaktiviteter, friområder og møteplasser er en viktig del av dette. Vi skal prioritere de mest sårbare gruppene, i tråd med prinsippet i FNs bærekraftsmål om at «ingen skal utelates».

Måltabell

Hovedmål	Delmål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Gj.sn. landet
1. I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter	Bærum har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge	Andel ungdom på 10. trinn som trives godt eller svært godt på skolen	90,0	89,0	87,0	87,0	85,0
		Barn og unge i husholdninger med vedvarende lavinntekt etter lokale lavinntektsgrenser	12,7 %	12,9 %	12,5 %		
		Andel totalt av befolkningen som har gjennomført videregående opplæring	87,0 %	87,0 %	87,0 %	87,0 %	78,0 %
		Andel innvandrere av befolkningen som har gjennomført videregående opplæring	70,0 %	66,0 %	67,0 %		61,0 %
		Andel ungdom som har troen på et lykkelig liv	72,0 %			69,0 %	69,0 %
		Elevenes opplevelse av læringskultur på skolen, 7. trinn	4,1	4,1	4,0	3,9	
		Andel ungdom som er aktive i en fritidsorganisasjon	68,0			64,0	62,0
	Bærum har innbyggere som mestrer eget liv og har god livskvalitet gjennom livet	Gjennomsnitt av befolkningen som opplyser at de er fornøyd med livet, skala fra 0-10				7,53	
		Andel av befolkningen opplever at de har god helse				79,9 %	
		Andel av ungdom som føler seg ensom		21,0 %		24,0 %	25,0 %
		Andel ungdom som er lite fysisk aktive		11,0 %		13,0 %	15,0 %
		Andel av befolkningen som deltar ukentlig i organisert aktivitet				24,5 %	
		Andel av befolkningen som deltar ukentlig i annen aktivitet				52,2 %	
		Andel tettebudsjettsatte med trygg tilgang til rekreasjonsareal		58,0 %		58,0 %	
		Andel tettebudsjettsatte med trygg tilgang til nærturterreng		32,0 %		34,0 %	
		Valgdeltakelse i stortingsvalg og kommunestyrevalg		70,8 %		83,9 %	77,2 %
Bærum er et trygt, mangfoldig og inkluderende samfunn		Ginikoeffisient (inntektsulikhhet)	0,320	0,310	0,320		0,250
		Personer i lavinntektsusholdninger (inntekt under 60 % av nasjonal medianinntekt)	8,5 %	8,6 %	8,1 %		11,1 %
		Andel innbyggere som føler seg trygge i nærmiljøet på en skala fra 0-10 (gjennomsnitt)				8,98	
		Andel ungdomsskoleelever som opplever nærmiljøet som trygt (i prosent)		88,0 %		87,0 %	85,0 %
		Antall anmeldte vold og mishandlings lovbrudd, per 1000 innbygger	4,0	4,4	4,8	4,5	6,7
		Antall anmeldelser av personer 10-22 år, alle lovbruddkategorier	642	873	618		647

Hovedmål	Delmål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Gj.sn. landet
	Bærum har tilgjengelige og inkluderende bo- og nærmiljøer og møteplasser	Andel av befolkningen som opplever stor grad av trivsel i nærmiljøet				81,1 %	
		Andel av ungdom som opplever at tilbud om møteplasser for unge er bra		41,0 %			
		Andelen av befolkningen som opplever god eller svært god tilgang til kulturtilbud i kommunen				85,6 %	
		Sykepleierindeksen, Asker/Bærum	3,7 %	3,0 %	2,6 %	1,1 %	
		Gjennomsnittlig kvadratmeterpris på selveierboliger i Bærum (oppgitt i kroner)	58 203	59 972	61 150	68 015	

Oppdrag for å nå mål

Oppdrag

Beskrivelse

Videreutvikle og styrke arbeid med kommunens sikkerhet og beredskap	Kommunen styrker sitt arbeid med sikkerhet og beredskap og vil utarbeide planer, strategier og struktur for sikkerhet og beredskap til kommunen som organisasjon og tjenestene som leveres, samt kommunens eiendommer. Det handler også om å øke innsatsen for å planlegge, øve på, og lede beredskapssituasjoner.
Styrke bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet i barnehagen	Følge opp handlingsplan for Digital barnehage med fokus på hvordan digitale verktøy skal inngå i det pedagogiske arbeidet, også med tanke på skoleforberedelse. Satsingen skal både styrke barnas digitale kompetanse og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.
Utvikle og prøve ut ulike modeller for organisering av spesialpedagogiske ressurser i barnehage	Barn med behov for ekstra ressurser i barnehagen, skal få riktig hjelp tidlig for å sikre selvhjelpenhet og mestring og redusere risikoen for utenforskap senere i livet. Arbeidet omfatter å utvikle og prøve ut ulike modeller for organisering av spesialpedagogiske ressurser. Konkrete modeller prøves ut fra høsten 2021, og modellene skal evalueres med tanke på overføring til alle barnehager. Det er også viktig at disse modellene bidrar til å oppnå målet om mer effektiv drift av barnehagene.
Utbygge og oppgradere turveier, aktivitets- og nærmiljøanlegg	Kommunen skal fortsette arbeidet med å tilrettelegge for og oppgradere turveier, kyststier og smett, med vekt på å unngå tap av naturverdier. Arbeidet innebærer å • tilgjengeliggjøre flere områder langs kysten • forbedre vintervedlikehold av turveier slik at disse kan benyttes i større grad gjennom hele vintersesongen • prioritere større aktivitetsområder og parker som er godt plassert i henhold til befolkningstall og demografi, herunder ○ Gjønnesparken – treningsapparater ○ intelligent skilting – Kadettangen parkering • prioritere de litt større aktivitetsområdene nær tett bebyggelse som fungerer som sosiale møteplasser og tilfører stedsidentitet. Dette er en viktig satsning, da Bærum beveger seg mot å få flere små bysentre. ○ Stabekkparken – lekeplass og lys treningspark ○ Kolsåsparken – ny lekeplass • samarbeide med idrettslag og friluftsansjoner om gjennomføring av flere tiltak. Kommunen skal også jobbe sammen med lokale velforeninger. Blant tiltak her er å ○ utføre oppdrag i henhold til samarbeidsavtale med Den norske turistforening (DNT) på stimerking og markahytter ○ samarbeide med Bærum naturforbund (BNF) og Naturvernforbundet i Bærum når det gjelder tiltak i byggesonen med hovedvekt på bekjempelse av enkelte fremmede plantearter ○ samarbeide med Besøkssenter Våtmark Oslo på Lilløyplassen naturhus
Gjennomføre og videreutvikle satsingen TETT PÅ - kvalitet i bærumsbarnehagene	Gjennomføre satsingen TETT PÅ – kvalitet i bærumsbarnehagen. Prosjektet skal bidra til at alle ansattgrupper i barnehagene skal bli bedre til å fremme barnas trygghet, trivsel, læring og språkutvikling i hverdagen gjennom økt kompetanse. Midler bevilget av kommunestyret i perioden 2020–2023. TETT PÅ videreføres som kvalitetsutviklingssystem etter 2023.
Jobbe forebyggende for å fremme innbyggernes selvstendighet og mestringsevne	Bærum kommune skal bidra til at innbyggerne mestrer eget liv lengst mulig. Dette handler om at de skal ha mulighet til å utnytte og utvikle sine ressurser med sikte på økt selvhjelpenhet og opplevelse av mestring. Pleie og omsorg skal i planperioden jobbe for å • videreutvikle arenaer og tjenester som stimulerer til fysisk og sosial aktivitet for økt selvhjelpenhet, forebygge funksjonsnedsettelse og behovet for pleie- og omsorgstjenester.

Oppdrag	Beskrivelse
	• bidra i utviklingen av et aldersvennlig Bærum med mål om at eldre skal kunne delta, leve aktive liv og bevare sin selvstendighet så lenge som mulig • bevisstgjøre den enkeltes eget ansvar for eget liv, helse og alderdom, som et ledd i utviklingen av et aldersvennlig Bærum • jobbe systematisk med ernæring, med mål om å bedre kosthold og gode måltidsopplevelser hos eldre samt forebygge og behandle underernæring. • øke kunnskap og kompetanse hos ansatte innenfor matservering og god ernæringspraksis.
Utarbeide helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse av hele kommunens virksomhet	Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) danner grunnlag for systematisk og helhetlig arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Helhetlig ROS skal ha oversikt over risikoforhold og revideres hvert fjerde år i henhold til Sivilbeskyttelsesloven § 14: "Kommunen skal gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, og hvordan disse kan påvirke kommunen". En revidering skal gjennomføres i 2023 og presenteres i kommunestyret mars 2024.
Gjennomføre prosjekt Robuste barn og unge – et folkehelseprosjekt 2019–2023	Gjennomføre prosjektet Robuste barn og unge, et statlig finansiert samarbeidsprosjekt mellom helsetjeneste, barnehage og skole. Prosjektet vil videreutvikle eksisterende lavterskeltiltak innen psykisk helse for nye målgrupper og utvikle nye universelle tiltak rettet mot barn og unge i utvalgte geografiske områder i Bærum.
Sikre egnede og gode boforhold til innbyggere med særskilte behov på boligmarkedet	<u>Fra leie til eie:</u> NAV Bærum og Boligbistand forsetter sin økte innsats for at lavinntektsfamilier skal kunne kjøpe sin egen bolig ved hjelp av startlånsordningen. I 2021 ble låneporteføljen til kommunen økt til 500 millioner, noe som gjør dette mulig. Minst 50 prosent av startlånsmidler skal gå til barnefamilier. Boligbistand styrkes slik at minst 29 lavinntektsfamilier kan kjøpe sin egen bolig ved hjelp av startlån. Dette vil bidra til gode oppvekstvilkår for barn og økt selvhjelpenhet for familiene Det vil også bidra til et lavere investeringsbehov for nye velferdsboliger til barnefamilier. <u>Rett bolig til rett tid:</u> Økt gjenbruk/ombygging av eksisterende eiendomsmasse bidrar til å redusere investeringsbehovet for nye velferdsboliger og vil samtidig øke andelen velferdsboliger i Bærum øst. Riktige boliger stabiliserer levevilkår; de planlagte modulboligene til bostedsløse og mennesker med rusutfordringer realiseres i planperioden. Helse og sosial skal sammen med Eiendom utvikle fremtidige konsepter for omsorgs- og velferdsboliger.
Utrede og etablere heldøgns avlastningstilbud for barn og unge med psykiske utfordringer	For å sikre et bedre tjenestetilbud til barn og unge med psykiske utfordringer/lidelser vurderes døgntilbud (avlastningstilbud) i kommunal regi og et ambulerende veiledningsteam som skal bistå familier med omfattende behov. Døgntilbudet er rettet mot barn/unge med psykiske lidelser hvor pårørende i dag får vedtak med opptil 100 prosent avlastning i institusjon og/eller har behov for veiledningstjenester som et forebyggende foreldrestøttende tiltak.
Gjennomføre prosjektet "Ungdommens Bærum 2023"	Det er i dag flere og flere unge som faller utenfor samfunnet på ulike arenaer og det er behov for en satsing på området. For å motvirke ungt utenforskap vil vi legge til rette for gratis og variert kultur- og fritidstilbud. Å gjøre det enkelt for innbyggere å bidra til fellesskapet gjennom deltakelse i et eller flere ulike fritidstilbud, vil være tiltak som sikrer inkludering og en meningsfylt hverdag sammen med andre.
Åpne skolebygg for flerbruk utenfor skoletid	Skolene i Bærum skal åpnes for flerbruk utenfor skoletid. I planperioden vil tiltak som sikrer barn og unges mulighet til deltakelse i fritidsaktiviteter, prioriteres. Dette vil gi nærmiljøet et tilbud som er åpent for alle, uten mestringskrav eller deltakeravgift.

Oppdrag	Beskrivelse
	For å få til dette vil samarbeid med skolenes foreldreutvalg, frivilligheten og samarbeid med tjenester som er ansvarlig for tilbud innen arbeidstrening, være avgjørende.
Gjennomføre spesialpedagogisk kompetanseløft	Det skal gjennomføres et helhetlig kompetanseløft for medarbeidere i alle skoler og barnehager for å styrke den spesialpedagogiske kompetansen samt videreutvikle PP-tjenestens og øvrige fagseksjoners arbeidsmåter og organisering. PP-tjenesten skal i større grad arbeide forebyggende og med tidlig innsats før vansker oppstår. Dette innebærer blant annet at PP-tjenesten er mer fysisk til stede på skoler og deltar i det tverrfaglige arbeidet der. For barn og unge betyr det at spesifikk bistand og tilrettelegging kan skje i fellesskapet og at de kan få tilrettelegging før utfordringer blir komplekse.

Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende

Kommuneplanens samfunnsdel inneholder fire hovedmål for bærumsamfunnet og Bærum kommune som organisasjon. Dette er det andre av de fire hovedmålene. Til hvert hovedmål følger det delmål og strategier for å nå målene. I tabellen nedenfor er det også knyttet indikatorer (statistikk) til hvert delmål som brukes for å antyde om vi beveger oss i retning av målene vi har satt oss. Les mer om hva som ligger bak arbeidet med indikatorene ved å [klikke her](#).

Om hovedmålet

- 2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende
Målet handler om at Bærumsamfunnet skal være attraktivt og inkluderende. Dette målet handler om å ha en bærekraftig og inkluderende økonomisk utvikling over tid. I samarbeid med næringsliv, forskning og innovasjon, og gjennom inkluderende arbeidsliv og samfunnsutvikling skal vi skape verdier i Bærumsamfunnet som kommer alle til gode. Kommunens byer og tettsteder skal være attraktive med god tilgang på tjenester og tilbud, et bredt kulturliv og varierte bomiljøer.

Måltabell

Hovedmål	Delmål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Gj.sn. landet
2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende fremtidsrettet næringsliv	Bærum har et variert, konkurransedyktig og fremtidsrettet næringsliv	Andel av befolkningen med høyere utdanning	52,8 %	53,2 %	53,7 %	54,3 %	35,8 %
		Antall små og mellomstore bedrifter (0-99 ansatte)	13 824	14 071	14 377	14 842	
		Antall nyetablerte bedrifter i Bærum	1 753	1 969	2 090	2 164	
		Antall konkurser i Bærum	144	132	112	102	
		Registrerte arbeidsledige i prosent av befolkningen i alderen 15-74 år	1,2	1,2	2,7		2,7
Bærum har et likestilt og inkluderende arbeidsliv		Andel unge (16-25 år) innvandrere som verken er i arbeid eller utdanning	25,0 %	24,0 %			27,0 %
		Andel unge (16-25 år) i befolkningen som verken er i arbeid eller utdanning, unntatt innvandrere	8,0 %	8,0 %			9,0 %
		Andel unge uføretrygdede i prosent av befolkningen, 25-34 år	2,1 %	2,3 %	2,5 %	2,6 %	4,0 %
		Deltakerne i introduksjonsprogram som er i arbeid og/eller utdanning året etter endt program	62,0 %	73,0 %	69,0 %		62,0 %
		Andel av befolkningen med fagskole som høyeste utdanningsnivå	2,6 %	2,6 %	2,6 %	2,6 %	3,1 %
Bærum har attraktive miljøer for kunnskap, forskning og innovasjon		Tildelte midler til Bærumsamfunnet fra Innovasjon Norge (oppgitt i millioner kroner)	59,06	52,12	176,72	139,17	
		Andel arbeidsplasser i Sandvika, Fornebu og Lysaker av kommunens totale antall arbeidsplasser	55,0 %				
Bærum har attraktive og urbane byer og tettsteder		Antall bosatte per km² tettsted	2 599	2 628	2 641	2 640	
		Andel av befolkningen som opplever at de har god eller svært god tilgang til butikker og andre servicetilbud				88,6 %	
		Andel av befolkningen som opplever at de har god eller svært god tilgang til offentlig transport i nærområdet				86,2 %	
		Andel av befolkningen som opplever at de har god eller svært god tilgang til natur- og friluftsområder				93,6 %	
		Andel av befolkningen som opplever at gang- og sykkelveier i nærområde er god eller svært godt utbygd				63,5 %	
		Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskys	7,0 %	7,2 %	9,2 %	9,9 %	21,1 %

Hovedmål	Delmål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Gj.sn. landet
	Sandvika er regionalt knutepunkt og en attraktiv kultur- og regionby	OBS: Indikatorer til dette delmålet er under utvikling					

Oppdrag for å nå mål

Oppdrag	Beskrivelse
Utarbeide og fastlegge overordnede rammer for byutvikling i Sandvika	Sandvika skal videreutvikles som en by for alle, med sterke nærings- og læringsmiljøer, god tilgang på kulturtilbud, møteplasser, handel og tjenester og boliger. Det pågår stortilt utbygging i sentrum øst, det er vedtatt et byplangrep for utvikling av sentrum nord, og det pågår arbeid med felles planprogram med byplangrep for E18/sjøfronten, som vil gi rammer for detaljplanlegging av arealene langs sjøfronten og for E18 som skal legges i tunnel. I planperioden skal det utvikles mer detaljerte planer for sjøfronten. Det skal gjennomføres en mulighetsstudie for Kadettangen, og det skal vurderes tilsvarende prosesser for de andre delområdene langs sjøfronten.
Bruke kunst og kultur som drivkraft i byutviklingen	Kunst og kultur er sentrale drivkrefter i byutviklingen i Sandvika, og det skal sikres kvalitet i bygg og byrom. I planperioden skal kulturhuset, Tanken og biblioteket videreutvikles som attraktive kulturtilbud. Brambanikvartalet, som er et viktig kulturkvarter, skal videreutvikles til å bli en viktig destinasjon, mens nye retningslinjer for kunst og arkitektur skal bidra til kvalitet i offentlige byrom.
Legge til rette for at flere kommer i arbeid for økt selvhjelpenhet	NAV jobber kontinuerlig med å få flest mulig i ordinært eller tilrettelagt arbeid. I de fire påfølgende årene retter NAV innsatsen ytterligere for: • økt arbeidsmarkedskompetanse hos NAV Bærum • større grad av samarbeid med næringslivet, organisasjoner, Bærum næringsråd og frivillige for å få flere i arbeid • å bruke «klart språk» på NAV-kontoret for å sikre at brukere forstår sine rettigheter og plikter og blir klar over egne muligheter til arbeid og/eller utdanning
Bidra til utvikling og utbygging av Sandvika	Byprosjekter leverer oppgaver i tilknytning til utvikling og utbygging i Sandvika. I planperioden vil blant annet følgende gjøres: • Bygge teknisk infrastruktur og offentlige gater og plasser i Sandvika sentrum øst • Etablere Lakseberget med ny strandsone og kyststi, som en del av utviklingen av Sandvika sjøfront • Bidra til områderegulering og -utvikling av Hamang
Følge opp satsingsområder i strategisk næringsplan	Strategisk næringsplan har følgende fire satsingsområder: Samarbeid og møteplasser, Innovasjon og digitalisering, Arbeidsplasser og gründerskap, Vertskap og samfunnsutvikling. Disse satsingsområdene skal blant annet følges opp gjennom disse tiltakene i planperioden: • Etableringstjenesten • SmartCity Bærum • Partnerskapsavtaler mellom Bærum Næringsråd og Energy Valley • Destinasjon Bærum • Deltakelse på toppledermøter og strategisk forum
Bidra til utvikling og utbygging på Bekkestua	Byprosjekter leverer oppgaver i tilknytning til utvikling og utbygging på Bekkestua. I planperioden vil blant annet følgende gjøres: • Utbygging av gater og torg • Utrede bilfri gateløsning over T-banen • Utarbeide veiledende plan for offentlig rom for utbygging av Ballerud
Redusere antall langtidsmottakere av sosialhjelp	NAV vil i planperioden undersøke to fireårsprosjekter for å redusere langvarig sosialhjelpsavhengighet:

Oppdrag	Beskrivelse
	• <i>Alle kan jobbe</i>: Prosjektet gjennomføres i samarbeid med veiledningssenteret i fylkeskommunen som bistår med å avklare realkompetanse i forhold til arbeid, fagbrev eller utdanning. Prosjektet mottar tilskudd fra statsforvalteren som dekker to stillinger til prosjektet. • <i>Avklare mot riktig ytelse</i>: NAV fortsetter sitt arbeid med å avklare langtidsmottakernes rettigheter til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd for å sikre riktige ytelser.
Sikre jobb- og karrieremuligheter for innbyggere som får helsetjenester og/eller sosiale tjenester	Helse og sosial er opptatt av å sikre jobb- og karrieremuligheter for innbyggere som får helsetjenester og/eller sosiale tjenester. Dette innebærer å • utføre målrettet kompetansekartlegging med individuelt fokus. Målet er å øke formell kompetanse hos den enkelte for å legge til rette for varig og trygg tilknytning til arbeidslivet og et selvstendig liv • jobbe for kvalifisering av innvandrerkvinner • bidra til økt digital kompetanse for de som har behov for det
Videreutvikle frivillighetsarbeidet	Frivilligheten er en viktig del av bærumsamfunnet. Et mangfold av frivillighet gjør det enklere for innbyggere å bidra til fellesskapet. Frivilligheten har stor verdi for kommunens arbeid for integrering, men også for at utsatte målgrupper kan gis en mulighet for å delta og dermed øke livskvaliteten for den enkelte. I planperioden vil det bli lagt vekt på å tilrettelegge for innovative samarbeid for å skape flere aktiviteter i regi av lokale lag og foreninger. Dette innebærer også å finne virkemidler for å identifisere ressurser og inngå samarbeid som gagnar både kommunen og frivilligheten. Arbeidet med faste kontaktpunkter og faste møteplasser er godt i gang og skal videreutvikles.
Videreutvikle eksternt samarbeid med forskning og akademia	Utvikle prosjekter/initiativer i samarbeid med eksterne aktører innen forskning og akademia nasjonalt og internasjonalt, som er relevant og understøtter kommunens utviklingsarbeid.

Bærumsamfunnet er klima- og miljøkløkt

Kommuneplanens samfunnsdel inneholder fire hovedmål for bærumsamfunnet og Bærum kommune som organisasjon. Dette er det tredje av de fire hovedmålene. Til hvert hovedmål følger det delmål og strategier for å nå målene. I tabellen nedenfor er det også knyttet indikatorer (statistikk) til hvert delmål som brukes for å antyde om vi beveger oss i retning av målene vi har satt oss. Les mer om hva som ligger bak arbeidet med indikatorene ved å [klikke her](#).

Om hovedmålet

- 3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøkløkt
Målet handler om at Bærumsamfunnet skal være klima- og miljøkløkt. For å redusere Bærums klimafotavtrykk skal vi ha gode og helhetlige mobilitetsløsninger, bygge robuste og fremtidsrettede bygg og forvalte ressursene våre på en bærekraftig måte. Vi skal jobbe systematisk for å sikre naturmangfold og økosystemer på land og under vann. Gjennom utvikling og sikring av infrastruktur og bebyggelse skal vi gjøre Bærum robust mot fremtidige klimaendringer.

Måltabell

Hovedmål	Delmål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Gj.sn. landet
3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøkløkt	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	Direkte utslipp av klimagasser (tonn CO2 ekvivalenter)	179 927,5	163 317,4	180 461,9		
		Andel levert til materialgjenvinning inklusiv biologisk behandling	49,9 %	50,0 %	49,9 %	61,1 %	44,6 %
		Husholdningsavfall per årsinnbygger (kg)	326,7	356,2	359,7	383,0	
		Andel personreiser med kollektiv, sykkel og gange i prosent	42,0 %				
		Luftkvalitet, konsentrasjon av fint svevestøv	5,1	6,4	5,4	5,9	4,0
		Andel av befolkningen som opplever at de er plaget av støv fra trafikk hjemme				9,6 %	
		Andel innbyggere som har maks 10 minutters gangavstand til offentlig transport (500 m)		99,1 %	98,9 %	98,6 %	
	Bærum tar vare på naturen og sikrer naturmangfoldet og økosystemet	Totalt omdisponering av dyrka og dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar)	11	60	15	41	
		Totalt antall bygg i strandsonen (alle typer bygg)	2 045	2 056	2 080	2 098	
		Andelen av strandsonerearealet som er potensielt tilgjengelig for allmenheten (dekar)	985	972	956	952	
	Bærum er klimarobust	Andel innbyggere som bor i faresoner for naturkatastrofer (skred og flom)		8,3 %	8,6 %	8,6 %	
		Årlig utbetalinger gjennom naturskadeforsikringsordningen i Bærum kommune	937 213				
		Antall innbyggertimer med avbrudd i den kommunale vannforsyningen, ikke-planlagt	3 211	6 919	7 852	6 819	

Oppdrag for å nå mål

Oppdrag	Beskrivelse
Videreutvikle og styrke kommunens sykkelsatsing	Kommunen har en ambisjon om at det skal være attraktivt for alle å sykle i Bærum. Tryggere løsninger skal få flere til å sykle, samt redusere skader og ulykker. I planperioden skal vi styrke kommunens sykkelsatsing ved å - etablere tryggere løsninger for syklistene, slik at sykkelveinettet oppleves som trygt - Få flere til å sykle deler av reisen, spesielt frem til kollektivknutepunkt - sikre helhetlige sykkelstrekninger i område- og reguleringsplaner - øke antall syklistene i sentrumsområdene - motivere potensielle syklistene Oppdraget har tett kobling til oppdraget <i>Tilrettelegge for grønn mobilitet</i>.
Tilrettelegge for grønn mobilitet	I tråd med mobilitetsstrategien skal kommunen tilrettelegge for mobilitetsløsninger for alle trafikanter som er: enkle å bruke, effektive og raske, klimakloke og miljøvennlige, trafikksikre, tilgjengelige for alle og med lavest mulig behov for biltransport. Oppdraget krever en tverrsektoriell innsats og ulike virkemidler/ tiltak. Miljøtekniske tjenester har hovedansvar for oppdraget og skal særlig jobbe for å redusere biltransportbehovet og tilrettelegge for mikromobilitet. I planperioden skal det tilrettelegges for grønn mobilitet gjennom å - etablere flere Innfartsparkeringsplasser - redusere antall parkeringsplasser for ansatte - satse på mikromobilitet - tilrettelegge for samkjøring til fritidsaktiviteter – skibuss - teste ut nye løsninger for å redusere foreldrekjøring til fritidsaktivitet Å teste ut nye løsninger som skal redusere foreldrekjøring til fritidsaktivitet er et prosjekt kommunen gjennomfører sammen med de lokale idrettslagene. Prosjektet innebærer å teste ut ulike tiltak som omfatter - bruk av kollektivtransport - å flytte trening til nærmiljøet - ta i bruk gågrupper (et tiltak som allerede er kjent fra skolene)
Tilrettelegge for grønn mobilitet	I tråd med mobilitetsstrategien skal kommunen tilrettelegge for mobilitetsløsninger for alle trafikanter som er tilgjengelige, enkle å bruke, raske, klimakloke og trafikksikre, og som gir lavest mulig behov for biltransport. Oppdraget krever en tverrsektoriell innsats og ulike virkemidler/ tiltak. Plan, miljø og kultur skal sikre klimavennlig arealutvikling som reduserer behovet for biltransport, med kort vei til kollektivtrafikk, hverdagstilbud, og natur og rekreasjon.
Utvikle Fornebu som nullutslippsområde	Et av hovedmålene for kommunens klimaarbeid er å etablere Fornebu som et nullutslippsområde innen 2027. På Fornebu skal kommunens klimastrategi testes ut i praksis blant annet gjennom forbilde-prosjekter for bygg, mobilitet og ressursbruk. Fornebu kan være en arena for pilotering og innovasjon for reduserte klimaeffekter. Miljøtekniske tjenester vil bidra til utviklingen av Fornebu ved - utvidelse av søppelsug-anlegget - lyssetting – bytte til LED - utvidelse av Forneburingen – tilrettelegging for kollektivtransport - etablere helelektrisk drift av gravplass på Lilleøya innen 2027

Oppdrag	Beskrivelse
Utvikle Fornebu som nullutslippsområde	Et av hovedmålene for kommunens klimaarbeid er å etablere Fornebu som et nullutslippsområde innen 2027. På Fornebu skal kommunens klimastrategi testes ut i praksis blant annet gjennom forbildeprosjekter for bygg, mobilitet og ressursbruk. Fornebu kan være en arena for pilotering og innovasjon for reduserte klimaeffekter. Plan, miljø og kultur har i tråd med Kommunedelplan 3 for Fornebu og ambisjonene for nullutslipp igangsatt planarbeid for de tre bymessige områdene Fornebuporten, Flytårnet og Fornebu Sør.
Tilrettelegge for grønn mobilitet	I tråd med mobilitetsstrategien skal kommunen tilrettelegge for mobilitetsløsninger for alle trafikantgrupper, som er: enkle å bruke, effektive og raske, klimakloke og miljøvennlige, trafikksikre, tilgjengelige for alle og med lavest mulig behov for biltransport: Oppdraget krever en tverrsektoriell innsats og ulike virkemidler/ tiltak. Samfunn stab skal bidra til økt grønn mobilitet ved å legge til rette for klimavennlig og effektiv vare- og nyttetransport gjennom • digital optimalisering og sporing av massetransporter • effektiv og fremtidsrettet varelogistikk i E18 Vestkorridoren • pilot for hentepunkter i samarbeid med Posten • bærekraftige vareleveranser i kommunen • pilot for digital konsolideringsløsning for varer • hub på Fornebu – samleterminal for varer • bemannet varemottak på Oksenøya • logistikk-knutepunkt i Bærum – samleterminal for varer • droneleveranser i kommunen
Tilrettelegge for ombruk og gjenvinning for innbyggere og næringsliv	Bærum kommune arbeider for mer bærekraftig ressursbruk i forbindelse med ombruk og gjenvinning. I planperioden skal vi • teste ut ulike løsninger for ombruk i et toårig prosjekt i samarbeid med næringsliv og frivillig • gjøre det enklere for innbyggere å kvitte seg med produkter til ombruk samt lettere å få tak i brukte produkter • inngå avtaler med næringsaktører om tilgang til ombruksprodukter. Det skal også ses på muligheter for lagring av produktene, og det vil bli arbeidet med å skaffe egnede lokaler for de som ønsker å drive med ombruk • etablere egen container for ombruk av mindre byggematerialer på Isi gjenvinningsstasjon. • forsette samarbeidet med Arba • samarbeide med Asker kommune i et forprosjekt om etablering av et felles bærekraftsenter. Senteret bør tilby ombruksbutikker, utleie av diverse utstyr, reparasjon og ulike tjenester
Gjennomføre holdningsskapende klima- og miljøarbeid i skolen	Oppvekst skole skal bidra til kommunens mål om å redusere klimagassutslipp. I planperioden skal det være ekstra fokus på • gågrupper til skolen • hjertesoner og droppstopp • innovasjonscamp • matsvinn og matvinn • innovasjonsmetodikk og ungt entreprenørskap som undersøker hvordan dagens klimautfordringer kan omsettes til fremtidens løsninger
Utvikle Fornebu som nullutslippsområde	Et av hovedmålene for kommunens klimaarbeid er å etablere Fornebu som et nullutslippsområde innen 2027. På Fornebu skal kommunens klimastrategi testes ut i praksis blant annet gjennom forbildeprosjekter for bygg, mobilitet og ressursbruk. Fornebu kan være en arena for pilotering og innovasjon for reduserte klimaeffekter. Eiendom vil bidra til utviklingen av Fornebu med fokus på utvikling og gjennomføring av forbildeprosjekter og relevante FoU-aktiviteter på kommunale eiendommer.

Oppdrag	Beskrivelse
Gjennomføre utskifting av vei- og gatelys til LED	Det arbeides med utskifting av vei- og gatelys til LED. I den forbindelse arbeides det med en rammeavtale for armaturkjøp samt en for anskaffelse av entreprenør. Det vurderes å bruke løsninger som er til minst mulig forstyrrelser for dyr, planter og insekter. Nye løsninger som tas i bruk, vurderes av både fagmiljøer og produsenter før bestilling, slik at vi hindrer at nye investeringer får negativ innvirkning på naturmiljø. Utrulling har begynt i 2021, hvor det skal monteres cirka 1000 LED-armaturer med styring på Fornebu. Videre utrulling i resten av Bærum skjer i perioden 2022–2025.
Sikre klima- og miljøvennlig kommunal transport	Klima- og miljøvennlige transportmidler er et av målene i kommunen. Miljøtekniske tjenester skal i planperioden • følge utviklingen av klimavennlige kjøretøy og maskiner og være en pådriver for implementering av dette i kommunens drift • vektlegge miljø som et viktig kriterium ved anskaffelser av kjøretøy og maskiner. Miljøvennlige løsninger foretrekkes når dette er praktisk mulig • øke andelen utslippsfrie og klimanøytrale 5- og 7-seters personbiler og lette varebiler i tråd med målsettingen, med målsetting om at disse er utslippsfrie innen 2025 • gjøre kommunens større kjøretøy (biler) utslippsfrie eller klimanøytrale i 2030
Tilrettelegge for bedre håndtering av masser og byggeressurser	Tilrettelegging for bedre håndtering av masser og byggeressurser gjennom: • Etablering av regionalt markedssystem for masser og byggeressurser • Utslippsfritt forvaltningsområde for masser og byggevareressurser i Bærum
Utvikle Fornebu som nullutslippsområde	Et av hovedmålene for kommunens klimaarbeid er å etablere Fornebu som et nullutslippsområde innen 2027. På Fornebu skal kommunens klimastrategi testes ut i praksis blant annet gjennom forbildeprosjekter for bygg, mobilitet og ressursbruk. Fornebu kan være en arena for pilotering og innovasjon for reduserte klimaeffekter. Samfunn har overordnet ansvar for oppdraget og vil bidra til utviklingen av Fornebu ved å • ha samarbeid og partnerskap med næringsliv, innbyggere og akademia • utvikle Fornebu til en testarena for kommunens klimaarbeid der klimastrategien skal gjennomføres i praksis • gjennomføre pilotering og forbildeprosjekter • synliggjøre Fornebu som test- og samarbeidsarena for utvikling av fremtidens nullutslippsområde
Miljøsertifisere kommunale barnehager	Gjennomføre årlig miljøsertifisering (Grønt Flagg) i kommunale barnehager. Formålet med Grønt Flagg er å styrke bærekraftig utvikling gjennom miljøundervisning. Ordningen er et pedagogisk verktøy for å styrke temaene klima, miljø og bærekraft i undervisningen. Gjennom gode opplevelser og erfaringer skal barna bli klima- og miljøbevisste. Sertifiseringen må fornyes hvert år med krav om nye mål og handlingsplaner.
Forbedre håndteringen av styrtnekbør og overvann	Styrtnekbør og overvann er et økende problem, og Miljøtekniske tjenester skal arbeide for å utvikle en infrastruktur som er robust mot fremtidige klimaendringer. Dette innebærer • styrket satsing på vannforvaltningen ved omorganisering av tjenesten og økt samhandling • videre arbeid med anleggsprosjekter som skal sikre robuste løsninger for overvann og flomveier, for å møte utfordringene knyttet til overvann • arbeide med innovasjonspartnerskap, som skal skape nye og innovative løsninger
Kartlegge naturmangfoldet	Kartlegging av natur i Bærum er et kontinuerlig arbeid i en natur som er i endring. Det arbeides med å kartlegge områder med viktig natur som ikke er kartlagt tidligere,

Oppdrag	Beskrivelse
	oppdatere kartlegging der vi har kunnskap om viktig natur fra eldre kartlegginger, og kartlegge områder som har stort utbyggingspress.
Forsterke og forbedre kommunale veier	De kommunale veiene forfaller. I tillegg medfører flere innbyggere mer trafikk og økt slitasje på kommunale veier. Kommunen vil i planperioden jobbe med å • utbedre veidekke med styrket bærelag, økt veibredde og utretting av kurver • håndtere konsekvenser av klimaendringer, det vil si stille krav til dimensjonering av veigrøfter, drenering og overvannsbehandling • gjennomføre kartlegging av tilstanden på de kommunale veiene ved hjelp av rapport fra Sweco og IT-verktøyet Multimap, som er utviklet av Multiconsult

Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

Kommuneplanens samfunnsdel inneholder fire hovedmål for bærumssamfunnet og Bærum kommune som organisasjon. Dette er det fjerde av de fire hovedmålene. Til hvert hovedmål følger det delmål og strategier for å nå målene. I tabellen nedenfor er det også knyttet indikatorer (statistikk) til hvert delmål som brukes for å antyde om vi beveger oss i retning av målene vi har satt oss. Les mer om hva som ligger bak arbeidet med indikatorene ved å [klikke her](#).

Om hovedmålet

- 4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Målet handler om at Bærum kommune skal være en handlekraftig og innovativ kommuneorganisasjon. Vi skal jobbe for å nå alle målene i kommuneplanens samfunnsdel, samtidig som dette hovedmålet er en forutsetning for å nå de andre målene. Kommunens rolle og arbeidsmetoder er i endring, og fremover vil brukermedvirkning, innbyggerdialog og samarbeid i enda større grad legges til grunn for samfunnsutvikling og utvikling av tjenestetilbudet. I årene som kommer er det behov for endring og omstilling av kommunens tjenester, for å kunne ivareta det økonomiske handlingsrommet vi til enhver tid har.

Måltabell

Hovedmål	Delmål	Indikator	2018	2019	2020	2021	Gj.sn. landet
4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ	Bærum kommune er åpen og digital	Poengscore i åpenhetsbarometeret	15,5			24,5	
		Universell utforming av kommunens hjemmeside				81,3 %	
		Andel som har funnet det de har lett etter på kommunens hjemmesider	67,8 %	62,1 %	72,0 %	65,0 %	
		Andel frivillige organisasjoner som samarbeider med kommunen som opplever at samarbeidet er vellykket eller svært vellykket			64,0 %		
		Medarbeidernes opplevelse av mestringsklima på arbeidsplassen, på en skala fra 1 til 5.	4,1			4,1	4,1
	Bærum kommune er en attraktiv og konkurransekyktig arbeidsgiver	Medarbeidernes opplevelse av å få brukt sin kompetanse på en god måte, på en skala fra 1 til 5.	4,2			4,2	4,2
		Medarbeidernes opplevelse av å ha relevant kompetanseutvikling, på en skala fra 1 til 5.	3,7			3,6	3,6
		Andel ansatte med minoritetsbakgrunn	13,4 %	15,8 %	16,2 %	16,9 %	
		Antall lærlinger i kommunen	88	90	98	83	
		Andel traineer for innvandrere med akademisk utdanning som får ansettelse etter endt traineeprogram.				100,0 %	
	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	Effektivitet i Grunnskole	1,110	1,080	1,100		1,000
		Effektivitet i Pleie og omsorg	0,940	0,940	0,960		1,000
		Effektivitet i Helsejeneste	1,000	1,020	0,930		1,000
		Effektivitet i Sosialtjenester	1,050	1,060	1,090		1,000
		Effektivitet i Barnevern	0,870	0,890	0,910		1,000
Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	Bærum kommune	Effektivitet i Barnehager	0,980	0,970	0,970		1,000
		Effektivitet totalt i Bærum kommune	1,000	0,990	1,000		1,000
		Totalt energiforbruk i kommunale formålsbygg, per kvadratmeter (kWh)	164	165	146	162	146
		Gjennomsnittlig vektning av miljø i anbuds konkurranse der miljø er brukt som tildelingskriterium	21,0 %	23,0 %	26,0 %	27,0 %	
		Andel konkurranse med krav om leverandører som har miljøledelsessystem	23,0 %	22,0 %	42,0 %	59,0 %	
	Bærum kommune	Prosentvis lekkasje fra vannforsyningsnett	25,0 %	21,0 %	28,0 %	30,0 %	31,6 %

Oppdrag for å nå mål

Oppdrag	Beskrivelse
Sikre en bærekraftig og fremtidsrettet allmennlegetjeneste	Helse og sosial skal - vurdere organisatorisk forankring av legetjenester i Bærum kommune - sikre fortsatt rekruttering av leger til kommunen blant annet ved å tilrettelegge for gode utdanningsløp - styrke fastlegeadministrasjonen - styrke Bærum helse og friskliv med ny 0-hjemmel og LIS (lege i spesialisering)
Etablere metode med tilhørende retningslinjer for ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendomsmasse	I 2030 skal Bærum være etablert som en foregangskommune innen sirkulærøkonomi. I planperioden skal Organisasjon og interne tjenester og Eiendom etablere retningslinjer for økt ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendom slik at dette planlegges for og praktiseres systematisk og helhetlig innenfor gjeldende regelverk. Eiendom skal i perioden bidra med å - kartlegge muligheter og systemer for å bevare, ombruke, gjenbruke eller gjenvinne kommunens eiendomsmasse ved riving/rehabilitering/ombygging/utskifting - kartlegge klimagassbesparelser og utarbeide nøkkeltall knyttet til sirkulær økonomi innen nybygging og i eksisterende bygningsmasse - gjennomføre pilotprosjekt for å utarbeide system for ombruk innen kommunale eiendommer, for kompetanseheving og reduksjon av klimaavtrykket - videreutvikle innkjøpsrutiner og -praksis som bidrar til økt ombruk og gjenbruk, i samarbeid med Organisasjon og interne tjenester
Øke graden av transformasjon og gjenbruk av eksisterende bygg til nye formål, fremfor nybygg	I tråd med endring av regelverk i EUs grønne vekststrategi (European Green Deal), skal Bærum kommune løpende vurdere gjenbruk og transformasjon der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart.
Tilrettelegge for miljøvennlig arbeidsreise	Bærum kommune ønsker å fokusere på ansattes reisemønster. Det skal derfor legges til rette for Teams-møter der det er mulig. Innføring av fleksibelt arbeidssted skal bidra til å redusere antall reiser til jobb. Det skal også legges til rette for at tjenestereiser og reiser til og fra jobb for kommunens ansatte støtter opp om kommunens klimamål. Prinsipper som skal vurderes innarbeidet i retningslinjer for ansattreiser, er vurdering av behov for å gjennomføre reiser, mulighet for hjemmekontor og digitale møter. For å få flere ansatte til å benytte sykkel til og fra jobb skal det utarbeides en holdningskampanje. HR vil i tillegg utarbeide forslag til eventuelle ordninger for ansatte om fordelssykkel og leasing av elsykler.
Etablere metode med tilhørende retningslinjer for ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendomsmasse	I 2030 skal Bærum være etablert som en foregangskommune innen sirkulærøkonomi. I planperioden skal Organisasjon og interne tjenester og Eiendom etablere retningslinjer for økt ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendom, slik at dette planlegges for og praktiseres systematisk og helhetlig innenfor gjeldende regelverk. Kommunaldirektør Samfunn skal i perioden bidra til gjennomføring av pilot for ombruk og materialgjenvinning i bygg som ledes av Eiendom. Kommunaldirektør Samfunn skal kartlegge fraksjoner av byggematerialer som kan gjenbrukes ut over det kommunen selv disponerer – primært det som kommer fra de store infrastrukturprosjektene og kommunens renovasjonstjenester. Videre skal samarbeidsmulighetene med Bærum arbeidssenter vurderes.

Oppdrag	Beskrivelse
Optimalisere livssykluskostnadene for eksisterende bygningsmasse	Utføre verdibevarende vedlikehold og innhente vedlikeholdsetterslepet i henhold til langsiktige planer. Gjennomføre ny tilstandskartlegging og revidere delstrategi for vedlikehold. Oppdraget skal resultere i reduserte klimagassutslipp og lavere energibruk.
Tilrettelegge for grønn mobilitet	I tråd med mobilitetsstrategien skal kommunen tilrettelegge for mobilitetsløsninger som er tilgjengelige, enkle å bruke, raske, klimakloke, trafikksikre og som gir lavest mulig behov for biltransport, for alle trafikantgrupper. Oppdraget krever en tverrsektoriell innsats og ulike virkemidler/ tiltak. Eiendom skal tilrettelegge for grønn mobilitet gjennom å etablere kommunale bygg med nærhet til offentlig transport og knutepunkter. Det skal også legges til rette for sykkelparkering og tilhørende fasiliteter og bruk av bilpool samt begrense mulighet for bilparkering ved kommunale eiendommer. I tillegg skal det stilles krav om etablering av ladepunkt for bil og sykkel.
Innføre klimastyring og videreutvikle klimabudsjett som styringsverktøy i kommunens virksomhet	Klimastyring skal sikre at klimaarbeidet er en sentral del av kommunens virksomhet og daglige drift. Med klimabudsjettet skal vi følge opp anslåtte utslippseffekter av tiltak, fordele ansvar og synliggjøre økonomiske konsekvenser av klimamålene. I planperioden skal det også etableres retningslinjer og kjennetegn ved klimastyring i kommunen.
Redusere energi- og effektbehov i kommunale bygg	Eiendom vil jobbe for å redusere energi og effektbehovet ved å • tilrettelegge for lavt energibehov ved nybygg og rehabiliteringer • installere varmepumper og solenergianlegg der det er hensiktsmessig • videreutvikle energioppfølging og styring og gjennomføre tiltak for å forbedre energiytelsen i drift • redusere energibruken ved å øke kompetansen og bevisstheten internt i Eiendom og blant brukerne
Etablere metode med tilhørende retningslinjer for ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendomsmasse	I 2030 skal Bærum være etablert som en foregangskommune innen sirkulærøkonomi. I planperioden skal Organisasjon og interne tjenester og Eiendom etablere retningslinjer for økt ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendom slik at dette planlegges for og praktiseres systematisk og helhetlig innenfor gjeldende regelverk. Organisasjon og interne tjenester skal i planperioden jobbe spesielt med å • kartlegge muligheter for å bevare, ombruke, gjenbruke eller gjenvinne kommunens eiendeler ved riving/rehabilitering/ombygging/utskifting, og lage et system for dette • kartlegge klimagassbesparelser og utarbeide nøkkeltall knyttet til sirkulær økonomi innen kommunale eiendeler, samt transport og logistikk av varer • videreutvikle innkjøpsrutiner og -praksis som bidrar til økt ombruk og gjenbruk • etablere retningslinjer som sikrer at kommunen når sitt mål om å være en foregangskommune innen sirkulærøkonomi ved valg av samarbeidspartnere, og ved eventuelle tredjepartsavtaler som konkurranseutsettelse • ha fokus på læring, kompetansebygging og kulturendring • tilrettelegge for arbeidstrening i forbindelse med ombruk og gjenvinning • utarbeide retningslinjer for regnskapsmessig behandling ved salg eller overlevering av kommunale eiendeler uten vederlag og kjøp av brukte eiendeler/mottak av eiendeler uten vederlag, herunder salg til ansatte
Foreta helhetlig gjennomgang og justering av kommunens overordnede plansystem	Med utgangspunkt i den nye kommuneplanens samfunnsdel (2021) skal det foretas en helhetlig gjennomgang og justering av kommunens overordnede plansystem. Plantyper og antall planer skal vurderes i prosessen, og prosesskrav skal utarbeides. Det skal lages en helhetlig planoversikt som ligger til grunn for utarbeidelse av Planstrategi 2023–2027. I planstrategien skal det utarbeides et kunnskapsgrunnlag, samtidig som det skal beslutes hvilke planer kommunen skal utarbeide i perioden 2023–2027. I planstrategien vil det tas stilling til om kommuneplanen skal revideres helt eller delvis.

Oppdrag	Beskrivelse
Utvikle og gjennomføre byggeprosjekter basert på identifiserte samfunnsbehov og gevinster, og vedtatt mandat	Investeringsprosjekter utvikles og gjennomføres etter Bærum kommunes prosjektmetodikk og skal leveres i henhold til tid, kost og kvalitet.
Ta i bruk digitale løsninger og ny teknologi i helse- og omsorgstjenester	I årene som kommer skal kommunen utvikle og ta i bruk brukervennlige og helhetlige digitale løsninger. I planperioden skal vi: • pilotere appen "Aktiv fritid" • bruke og videreutvikle kjernejournal • følge opp e-helse-utrulling • digitalisere arkiv • ta i bruk ulike former for digital avstandsoppfølging i hjemmebaserte tjenester Pleie og omsorg er opptatt av at digitaliseringstiltak også skal ha en positiv klimaeffekt.
Videreutvikle og øke innovasjonskompetansen gjennom bruk av tjenstedesign	Tjenstedesign innebærer at innbyggernes behov settes først, og at nye tjenester, prosesser eller produkter designes deretter. Økt bruk av tjenstedesign innebærer også at vi skal teste nye løsninger både tidligere og hyppigere enn i tradisjonelle prosjektløp. Metoden skal også legges til grunn i konkret samarbeid med næringsliv, innbyggere og offentlige virksomheter. Behov-løsning-test (BLT) er en metode innen tjenstedesign. For å øke kompetanse på tjenstedesign ute i organisasjonen skal vi gi opplæring i metoder parallelt med bistand i konkrete oppdrag (hjelp til selvhjelp).
Utarbeide retningslinjer for utbyggingsavtaler	Bærum kommune har, og vil inngå, flere utbyggingsavtaler mellom kommunen og utbyggere i årene som kommer. Det er behov for at arbeidet med utbyggingsavtalene evalueres, i tillegg til at det utarbeides retningslinjer for arbeidet med disse.
Jobbe langsiktig og systematisk med kompetanseheving og rekruttering	Bærum kommune har høye ambisjoner og aktiviteter for Eiendom i årene som kommer. Det er derfor nødvendig å jobbe systematisk og langsiktig med kompetanseutvikling av medarbeidere og rekruttering av ny kompetanse. Eiendom vil i planperioden være spesielt opptatt av kompetanseutvikling innenfor verdibevarende vedlikehold av bygg, bestilling og oppfølging av prosjekter og eiendomsutvikling.
Utvikle styringsindikatorer for Helse og sosial og omstille organisasjonen til fremtidens tjenester	Helse og sosial vil i planperioden sikre at tjenestene til innbyggerne både er effektive og har riktig nivå med riktig kvalitet. For å oppnå dette er det nødvendig å videreutvikle gode styringsverktøy. Hovedfokus vil blant annet være å • identifisere og utvikle hensiktsmessige styringsindikatorer for omstillingsarbeidet i tjenestene, herunder psykisk helse og rus • anskaffe et fagsystem til Arbeid og aktivitet for å sikre god oppfølging av brukerne • utarbeide en strategisk kompetanseplan og legge til rette for fremtidig effektiv og målrettet ressursbruk med god kvalitet også i fremtiden
Utvikle arbeidsformer som kan forbedre tjenestene til innbyggerne	For å sikre god og riktig kvalitet i kommunens tjenester er det nødvendig at innbyggernes behov settes først, og at arbeidsprosesser designes deretter. I planperioden skal arbeidsprosessen knyttet til tidligfase/planlegging gjennomgås, med tanke på gode brukeropplevelser. Brukerne skal involveres i arbeidet.
Videreutvikle tjenester til hjemmeboende	Tjenester til hjemmeboende er avgjørende når eget hjem er førstevalg. Tjenestene skal være helhetlige og koordinerte. For å videreutvikle tjenester til hjemmeboende vil vi i planperioden: • utvikle hjemmebaserte tjenester til en mer robust tjeneste som kan møte fremtidens behov for ressurser, kompetanse og fleksibilitet • videreutvikle rehabiliteringstjenester som bidrar til økt selvhjelpenhet og mestring for brukerne • videreutvikle tverrfaglig og teambasert samhandling, med vekt på gode pasientforløp og oppgavedeling

Oppdrag	Beskrivelse
	• sikre tilstrekkelig dimensjonering ved å opprette ny base for hjemmetjeneste, med dagsentertilbud i tilknytning til basen
Gjennomføre kartlegging og vurdering av kommunens IT-leverandører og underleverandører hvor det kan forekomme overføring av personopplysninger ut av EØS-området	Som følge av Schrems II-avgjørelsen fra EU-domstolen i 2020 har EU startet gransking av virksomheter som bruker amerikanske skytjenester. Konklusjonen fra granskningen kan i ytterste tilfelle bety at tjenester fra disse virksomhetene ikke kan benyttes. I den forbindelse må kommunen gjennomføre en kartlegging og vurdering av kommunens IT-leverandører og underleverandører hvor det kan forekomme overføring av personopplysninger ut av EØS-området.
Implementere Facility Management (FM) tjenesteleveranser til flerbruksbygg	<i>Facility Management</i>-tjenester for flerbruksbygg skal konkretiseres og etableres som en del av Eiendoms forvaltnings- og driftsansvar. I planperioden skal dette innføres i kommunegården og Treklang (Oksenøya).
Gjennomføre prosjekt Digibarnevern (2022–2025)	Bærum kommune deltar sammen med andre kommuner i arbeidet med å gjennomføre nødvendige kartleggings-, beslutnings- og implementeringsaktiviteter for nytt digitalt fagprogram, Digibarnevern, for barneverntjenesten. Dagens fagprogram «utgår» om kort tid, og et nytt program vil sikre mer effektiv og forsvarlig saksbehandling.
Sørge for riktig skolekapasitet og bærekraftig skolestruktur	Riktig antall skoleplasser på rett sted til rett tid krever langsiktig planlegging. Det er et mål å ha kvalitativt hensiktsmessige skolebygg med høy kapasitetsutnyttelse og kostnadseffektiv investering. Dette sikres gjennom • jevnlig oppdatering av skolebehovsanalysen hvor skolestruktur, skolestørrelse og flerbruk/sambruk vurderes på grunnlag av ny innsikt og nye tall • utarbeidelse av standard areal- og funksjonsprogram for skolebygg i Bærum kommune. Programmet skal understøtte byggenes formål og sikre høy effektivitet. Utarbeidelsen av rom- og funksjonsprogram gjøres i samarbeid med Eiendom.
Foreta en helhetlig gjennomgang av administrative systemer	Organisasjon og interne tjenester skal foreta en helhetlig gjennomgang av administrative systemer. I planperioden skal det jobbes spesifikt med brukerbehovet, finansiering, detaljanalyser, anskaffelsesmuligheter, implementering og drift/forvaltning. En spesifikk oppgave vil få spesielt fokus og tid. Det finnes i dag mange systemer og integrasjoner. Organisasjon og interne tjenester vil i første del av planperioden gjennomføre utredning, kartlegging og analyser for å søke å samle administrative systemer til ett system. Andre del av planperioden vil anskaffelsesmuligheter, implementering og drift/forvaltning gjennomføres hvis første del av arbeidet er vellykket.
Utvikle og ta i bruk digital kommunikasjonsløsning mellom barnehage og hjem	Digital kommunikasjonsløsning mellom hjem og barnehage er en del av handlingsplanen vedtatt mai 2020, og har til hensikt å effektivisere administrative prosesser samt gi mer fornøyde foresatte i deres dialog- og informasjonsutveksling med barnehagen.
Videreutvikle og effektivisere innbygger- og brukerdialog	I planperioden skal det jobbes tverrsektorielt/tverrfaglig med videreutvikling og effektivisering av innbygger- og brukerdialog. Målet er å ha brukervennlige løsninger og sikre at kommunen oppleves åpen, tilgjengelig og digital. Dette skal sikres gjennom • utvikling av chatbot • etablering av Innbyggertorg i Kommunegården • forbedring av brukeropplevelse og økt selvhjelpenhet for kommunens førstelinjeservice For å nå målet om å ha brukervennlige løsninger er det også behov for å ha bedre samordning internt.
Styrke samhandling i tjenestene for å yte helhetlige og koordinerte tjenester	I planperioden prioriteres samhandling på tvers av tjenestene for å sikre innbyggerne et helhetlig og koordinert tjenestetilbud, og for å sikre en bærekraftig og ressurseffektiv tjenesteutvikling. Vi skal

Oppdrag	Beskrivelse
	• utvikle brukerforløp med utgangspunkt i “Hva er viktig for deg?” for å yte helhetlige og koordinerte tjenester med rett kvalitet, både for innbyggere og for kommunen • evaluere og revidere tildelingskriterier i tråd med nasjonale og politiske føringer • utvikle tverrfaglige team med mål om å gi brukeren helhetlige tjenester • fremme kultur for læring, erfaringsdeling og samhandling på tvers av tjenestesteder og kommunalområder for å oppnå opplevelse av mestring gjennom felles måloppnåelse • utvikle gode møte- og samhandlingsarenaer mellom Tildelingskontoret og øvrige tjenester for å bidra til økt kompetanse og felles forståelse av tildelingspraksis og -kriterier
Være en pådriver for digital transformasjon i Bærum kommune	Utvikling og digitalisering skal være en pådriver for digital transformasjon i kommunen, og sørge for at strategiske mål for digitaliseringen av kommunens tjenester tar utgangspunkt i de muligheter teknologien til enhver tid gir oss. Kommunens strategi for digitalisering skal løpende vurderes og justeres for å sikre høye digitale ambisjoner og at ambisjonene avspeiles i kommunens prioriteringer, finansiering og aktiviteter.
Bidra til at kommunens utviklingsprosjekter realiserer tiltenkte gevinster	I planperioden vil det være fokus på å etablere og vedlikeholde metodikk for gevinstrealisering med strukturerte gevinstrevisjoner.
Utrede ny driftsmodell for vinterberedskap/vinteranbud på vei	Vinterdrift omfatter alle aktiviteter forbundet med vinterdrift av offentlige veier. Dette er i hovedsak brøyting, strøing, salting, høvling og bortkjøring av snø. Budsjett for vintervedlikehold av de offentlige veiene er i dag preget av stor usikkerhet, da kostnadene kan variere med flere millioner fra ett år til et annet. Dette innebærer • Gjennomføre et prosjekt som skal utrede hvordan det er mest fordelaktig å drifte offentlige veier (Vegloven §1) i vinterhalvåret. • Alternativt videreutvikle dagens modell.
Sikre et bærekraftig tjenestetilbud for effektivt og målrettet ressursbruk	Det skal i løpet av planperioden utvikles et bærekraftig tjenestetilbud gjennom å utvikle smarte administrative tjenester. På denne måten vil kommunalsjefområdet bidra til at kommunen får riktig nivå og omfang på kommunens tjenester og dermed sikre effektiv og målrettet ressursbruk. Dette skal gjøres gjennom nivå- og omfangsanalyse og benchmarking av de administrative tjenestene i kommunen. For å sikre effektiv og målrettet ressursbruk vil det også være nødvendig å utrede og eventuelt iverksette tjenesteutsetting av utvalgte administrative funksjoner. Organisasjon og interne tjenester vil benytte milepælsmetoden utarbeidet for å gjennomføre utredninger om eventuell tjenesteutsetting.
Videreutvikle Asker og Bærum legevakt som et forsvarlig og godt allmennmedisinsk akutttilbud	For å videreutvikle Asker og Bærum legevakt som et forsvarlig og godt allmennmedisinsk akutttilbud, vil det i planperioden gjøres innsats for å • hjelpe pasienter på rett nivå til rett tid – gode pasientforløp skal utvikles i samarbeid med fastleger og Bærum sykehus for fremtidig pasientbehandling med kvalitet og bærekraft • digitalisere og automatisere arbeidsprosesser samt styrke arbeidsflyt og samhandlingsprosesser med mål om å effektivisere administrative og faglige oppgaver, og sørge for riktig bruk av ressurser tilknyttet legevakten • evaluere bruk av ambulant legebil • ivareta og videreutvikle Asker og Bærum legevakt som en god og attraktiv arbeidsplass med riktig kompetanse og godt arbeidsmiljø
Gjennomføre prosjektet Innbyggerdialog i Miljøtekniske tjenester	Gjennomføre prosjektet <i>Innbyggerdialog i Miljøtekniske tjenester</i> med vekt på

Oppdrag	Beskrivelse
	• innføring av digitale verktøy og forbedring av arbeidsprosesser, som skal gi gevinster i form av økt selvbetjening, redusert saksbehandlingstid, bedre samarbeid mellom enhetene i kommunene samt økt tilgang til data og informasjon • å ta i bruk feilmeldings- og forvaltningssystem Meld-en-feil/Driftweb på forvaltningsområdet parkdrift
Sikre at Bærum kommune til enhver tid følger gjeldende krav og arkitekturprinsipper for datasikkerhet	Bærum kommune er en stor offentlig organisasjon som vil være av interesse for mange. Kommunen skal være åpen og digital, samtidig som datasikkerhet må være i fokus til enhver tid. Erfaringer de siste årene viser at utviklingen går fort og det stilles stadig nye krav til datasikkerhet. Organisasjon og interne tjenester skal sikre at vi til enhver tid har gode prosesser, rutiner og verktøy slik at Bærum kommune til enhver tid følger gjeldende krav og sikkerhets- og arkitekturprinsipper.
Utvikle nye nettsider for Bærum kommune	En viktig plattform for innsyn i kommunens virksomhet er våre nettsider. Det er behov for å gjøre disse mer brukervennlige og tilgjengelige. Det skal derfor i planperioden utvikles nye nettsider. Formålet for arbeidet vil blant annet være å • øke synligheten til prioriterte prosjekter, planområder og tilbud • etablere et magasinformat for nettsidene, som skal bidra til en bedre leseropplevelse • sikre universell utforming i tråd med gjeldende forskrift • forbedre søkemotoren
Tilpasse tjenestene innenfor flyktningområdet til enhver tid gjeldende lovverk og anmodet bosettingsnivå fra staten	Tjenestene innenfor flyktningområdet må fortløpende tilpasses endringer. Dette skyldes hovedsakelig variasjoner i behovet for å ta imot flyktninger. Tilpasningen på området vil hovedsakelig bestå av • justering av lovverk og midlertidige tilpasninger • justere tjenestene etter enhver tid aktuelle bosettingsnivåer • samordning og koordinering av tjenester, også opp mot fylke, frivillighet og private aktører
Gjennomføre kvalitetshevede tiltak i Pleie og omsorg	Kommunen jobber kontinuerlig med kvalitetshevede tiltak for å sikre trygge og effektive tjenester og arbeider strukturert i henhold til «Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten». I planperioden vil vi jobbe for å • implementere, anvende og oppdatere kvalitets- og styringssystemet, Kvalitetsportalen, som er bygget på kunnskapsbasert praksis • prioritere systematisk og overordnet kvalitetsarbeid på alle tjenestesteder gjennom implementering av «Strategi for kvalitetsarbeid og internkontroll» • arbeide med kvalitetsindikatorer, systematisk internkontroll, forbedring og rapportering • implementere nasjonal veileder «Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming»
Sikre og ivareta bærekraftig drift av kommunale barnehager	Det skal gjennomføres en endring i struktur og organisering av kommunale barnehager for å sikre effektiv drift og lave enhetskostnader i barnehagene. Det betyr blant annet etablering av større og mer robuste enheter. Etablering av større enheter betyr sterke fagmiljøer og dyktige ansatte som kommer barna til gode. Strukturendringer gjennomføres ved nyetablering av barnehager og i forbindelse med fortløpende justeringer av antall barnehageplasser i henhold til befolkningsutvikling. Alle rettighetsbarn skal få tilbud om plass. I planperioden vil dette arbeidet gjøres ved rullering av barnehagebehovsanalysen, og eventuelt politiske saker om barnehager som ikke omfattes av behovsanalysen.
Kartlegge effektiviserings- og samordningsmuligheter for driftstjenester tilknyttet utvalgte kommunalsjefområder	Følgende innsatser skal gjennomføres i planperioden • omfang/frekvens på renholds- og driftstjenester • samordning av utendørs driftstjenester (snømåking, grønt), renhold og svømmeanlegg, som alle utføres flere steder i kommunen. Dette gjøres i tett

Oppdrag	Beskrivelse
	samarbeid med de berørte tjenesteområdene <i>Miljøtekniske tjenester og Pleie og omsorg</i> vurdere sourcingstrategi og tjenesteutsetting for hvert område Effektivisering og realisering forutsetter et tett samarbeid med berørte kommunalsjefområder.
Sørge for informasjon, dialog og samskaping i plan- og utviklingsprosesser	Informasjon, medvirkning og involvering kjennetegner by- og stedsutviklingen i en åpen og samhandlende kommune. I planperioden skal arbeidet med innbyggerdialog videreføres med bl.a. interaktive løsninger som skal bidra til aktivisering og økt delaktighet i planprosesser.
Tilrettelegge for at flere eldre og/eller hjelpetrequende kan bo hjemme lenger	Helse og sosial skal i planperioden - styrke ergoterapiressursene og hjelpemiddelutlånet - videreutvikle et helhetlig habiliterings- og rehabiliteringstilbud
Videreutvikle helseberedskap og styrke kommuneoverlegefunksjonen	Som følge av regjeringens koronakommisjonsrapport, kommunens egne erfaringer og revisjonsrapport fra håndteringen av covid-19-pandemien, styrkes kommuneoverlegefunksjonen og kommunens helseberedskap.
Styrke og videreutvikle barneverntjenesten (som følge av nasjonal barnevernreform og ny barnevernlov)	Barnevernreformen har til hensikt å styrke tidlig innsats overfor barn som har behov for hjelp. Dette innebærer at barneverntjenesten må utvikle og forbedre ulike hjelpetiltak til barn og unge, og forsterke det forebyggende akuttarbeidet. Formålet er å utvikle et barnevern som sikrer at flest mulig barn kan få tilpasset hjelp innenfor de ressursene barnevernet til enhver tid har. Dette vil fremdeles være prioriterte oppgaver for tjenesten fremover.
Legge til rette for at frivillige skal være en større del av fremtidens pleie- og omsorgstilbud	Pleie og omsorg vil legge til rette for at frivillige skal være en større del av fremtidens pleie og omsorgstilbud, og vil i planperioden - utarbeide og implementere en strategisk plan for frivillighet og nærmiljøarbeid for Pleie og omsorg - styrke samarbeidet med frivilligheten om aktiviteter og tilbud til hjemmeboende eldre
Utvikle selvbetjeningsløsninger og legge til rette for digitalt førstevalg for plan- og byggesakstjenester	Bærum kommune har ambisjoner om å videreutvikle brukervennlige selvbetjeningsløsninger, som igjen skal legge til rette for digitalt førstevalg. I planperioden videreføres arbeidet med å digitalisere arkiver og korrigere feil i matrikkelen og andre viktige grunndata. Dette skal følges opp med et prosjekt for økt digitalisering av byggesaksprosessen.
Forbedre prioritering og porteføljestylingen av kommunens utviklingsaktiviteter	Prioriterte utviklingsaktiviteter skal ta utgangspunkt i kommunens strategiske prioriteringer. Det skal i planperioden jobbes med å - utvikle styringsstruktur for utviklingsporteføljen - utarbeide utviklingsplaner på kort og lang sikt - videreutvikle systemstøtte for porteføljestyling
Forankre og realisere anskaffelsesstrategien	Bærum kommune har et mål om at behov for varer og tjenester skal dekkes på en formåls effektiv, kostnadseffektiv og bærekraftig måte. I planperioden skal det jobbes særskilt med å - optimalisere innkjøp gjennom kommunens innkjøpssystem - øke kompetanse og gjennomføring av miljøanskaffelser - øke kompetanse og gjennomføring av innovative anskaffelser - forebygge arbeidslivskriminalitet - etablere strategier på innkjøpskategorier for å ta ut gevinster - effektivisere porteføljeplanlegging - effektivisere gjennomføring av anskaffelser - gjennomføre internrevisjon av anskaffelser

Oppdrag	Beskrivelse
Styrke innbyggerdialog, pårørende- og brukermedvirkning i utvikling av pleie- og omsorgstjenester	Innbyggerdialog og brukermedvirkning er viktig for å kunne levere bærekraftige helse- og omsorgstjenester i fremtiden. I planperioden skal det derfor jobbes spesielt med følgende: <i>Bruker- og pårørendemedvirkning</i> • Forankre og implementere kommunens pårørendestrategi. • Sikre systematisk bruker- og pårørendedialog gjennom brukerråd. <i>Innbyggermedvirkning</i> • Være i dialog og samhandling med innbyggere, frivilligheten, næringsliv og ansatte om fremtidens omsorg.
Utvikle og ta i bruk verktøy for samskaping mellom politikk og administrasjon	Bærum kommune har deltatt i forskningsprosjektet <i>Samskaping politikk og administrasjon i strategiske planprosesser</i> i regi av KS storbynettverk. Hovedfunnene i prosjektet viser at det er betydelige gevinster ved å styrke samskaping mellom politikk og administrasjon i strategiske planprosesser. Styring og analyse skal i perioden teste ut og etablere dette som metode. Arbeidet med planstrategi 2023–2027 skal brukes som første prosess hvor dette skal testes ut.
Samordne og tilpasse tjenester innen psykisk helse og rus	Helse og sosial skal i planperioden samordne og tilpasse tjenestene innen psykisk helse og rus. Dette vil bidra til å sikre gode overganger mellom barne- og ungdomstjenestene og voksnetjenestene. Helse og sosial skal • videreutvikle nettverk mellom barnevern, psykisk helsetjeneste for barn og unge, tilrettelagte boliger med behandling og oppfølgingstjenesten innen psykisk helse og rus, for å sikre trygge og gode overganger • utvikle gode styringsindikatorer og prognoser for fremtidens behov for psykisk helse- og rustjenester • sikre helhetlige og samordnede lavterskeltilbud på tvers av ungdoms- og voksnetjenestene • etablere samarbeid og samhandling med oppfølgingstjenesten innen psykisk helse og rus og Tildelingskontoret for å vurdere tildeling og revurdering av vedtak • evaluere natteamet og vurdere tilpasning etter nye behov • evaluere og vurdere igangsetting av gruppetilbud • gjøre en helhetlig vurdering av den samlede lavterskelinnsatsen i kommunal og ideell regi
Gjennomføre Strategi for kvalitetsutvikling 2022–2024 i barneverntjenesten	Strategi for kvalitetsutvikling 2022–2024 er et av barneverntjenestens styringsdokumenter. I perioden 2022–2024 vil det gjennomføres utviklingstiltak gjennom deltakelse i forskning og implementering av barneverntiltak man vet har effekt, innen brukermedvirkning og samarbeid med familier. Det skal i tillegg gjennomføres tiltak knyttet til kvalitet i analyser og forvaltningsoppgaver som vil styrke medarbeidernes kompetanse.
Bruke digitalisering som verktøy for mer effektive og fremtidsrettede tjenester	Helse og sosial skal sikre bedre løsninger for innbyggerne og mer effektive arbeidsprosesser, blant annet gjennom å • effektivisere arbeidsprosesser for sesong- og massevaksinasjon • effektivisere og styrke saksbehandling for miljørettet helsevern • effektivisere arbeidsprosessene for kontrollområdet innen bevilging
Styrke budsjett og økonomiplan som handlingsdel til kommuneplanens samfunnsdel	Sikre bedre sammenheng mellom mål, gjennomføring, virksomhetsstyring og rapportering.
Videreutvikle kommunens arbeidsgiver- og rekrutteringspolitikk, og lønnspolitikk	Kommunen har et mål om å være en konkurransedyktig arbeidsgiver. Lønnspolitikk og velferdsgoder er en sentral del av dette. Organisasjon og interne tjenester skal i planperioden videreutvikle kommunens arbeidsgiver- og rekrutteringspolitikk samt lønnspolitikk. I arbeidet skal det legges vekt på at kommunen ansetter, utvikler og beholder medarbeidere med riktig kompetanse.

Oppdrag	Beskrivelse
	Det er viktig for overordnet strategi at den innehar elementer fra sektorenes spesifikke planer for kompetanse osv. Kommunens satsing innenfor området inkluderende arbeidsliv (IA) med traineeprogram videreføres.
Drive systematisk og langsiktig rekrutteringsarbeid og kompetanseutvikling	Et systematisk rekrutteringsarbeid skal sikre at alle kommunens skoler har god og likeverdig kvalitet på opplæringen. Kompetansetiltak, nærledelse, muligheter for videreutdanning og solide profesjonsfellesskap er viktige faktorer i rekrutteringen og arbeidet for å beholde kvalifisert og riktig arbeidskraft.
Sikre økt bruk av styringsinformasjon i kommunens interne styring og videreutvikle statistikkportalen Bærum i tall	Vi skal sikre mer målrettet og systematisk gjennomføring av analyser i kommunen, som grunnlag for videreutvikling av kommunens tjenester. Det innebærer å etablere økt og systematisk bruk av styringsindikatorer i virksomhetsstyringen. Statistikkportalen <i>Bærum i tall</i> skal videreutvikles, blant annet ved å presentere egenprodusert statistikk som vil være nyttig for kommunens innbyggere, politikere og medarbeidere. Dette kan for eksempel være levekårsdata og statistikk om kommunens medarbeidere.
Gi flere innbyggere med store og sammensatte behov innen rus og/eller psykisk helse et tilbud i Bærum kommune	Flere innbyggere med behov for heldøgns oppfølging innen rus og/eller psykisk helse, skal få tilbud om dette i Bærum kommune. Ved å tilby tjenester i egenregi vil innbyggerne være nærmere sitt lokalsamfunn og nettverk, noe som for mange er viktig for mestringsfølelsen. Faglig og tett samhandling med spesialisthelsetjenesten gir mer helhetlige og koordinerte tjenester. Et tjenestetilbud i egenregi gir også mulighet for fortløpende å gjøre justeringer i vedtak i tråd med brukernes behov, og er mer ressurseffektivt enn eksterne kjøp utenfor kommunen. Helse og sosial skal oppnå dette ved å • endre tildelingspraksis av tjenestene ved å benytte mulighetene med ambulant oppfølging 24/7 bedre • evaluere natteamet og vurdere tilpasning til nye behov • evaluere og vurdere bruk av gruppetilbud • utrede teamorganisering i oppfølgingstjenesten for psykisk helse og rus • styrke aktivitetsbasert helsehjelp og arbeidstrening gjennom recovery-orientert praksis og tjenstedesign – i samarbeid med frivillige og/eller ideelle aktører og vurdere tjenesteutsetting helt eller delvis
Implementere samhandlingsmodellen for bedre tverrfaglig innsats (BTI)	Oppvekst barnehage skal implementere en arbeidsmodell for å sikre tidlig og tverrfaglig oppfølging av barn i risiko. Modellen skal bidra til å styrke samhandling mellom tjenester, og sikre at oversikt over kartlagte behov følger barnet gjennom oppveksten. For barn med sammensatte behov betyr dette at innsatsen settes inn tidlig, barn og foresatte involveres og opplever koordinerte tjenester, og det forekommer hyppig evaluering av opplevd effekt av iverksatte tiltak. Arbeidsmodellen skal følge barnet helt fra tidlige møter med kommunens tjenester, og bidra til inkludering og god livsmestring. For Oppvekst barnehage innebærer modellen et styrket samarbeid mellom barnehage og kommunens øvrige tjenester, slik at kommunen tidligere kan identifisere barn i risiko og gi bedre og mer målrettet oppfølging av barna og deres familier. Modellen implementeres også for tjenesteområdene Oppvekst skole og Helse og sosial.
Utrede fremtidig drift av kommunale parkeringsplasser	Det er igangsatt et prosjekt som skal utrede hvordan det er mest fordelaktig å drifte kommunens parkeringsplasser, herunder å undersøke om hele eller deler av driften bør settes ut til private aktører. Alternativt utrede større bruk av automatisk skiltgjenkjennelse (ANPR-teknologi) på flere parkeringsanlegg. Utredningen skal belyse potensialet for gevinster, med risiko og konsekvenser, samt plan for gjennomføring. Arbeidet omfatter også parkeringsplasser som driftes av andre enheter i kommunen.
Samhandle med spesialisthelsetjenesten om tiltak rettet mot barn og unge med psykiske utfordringer/lidelser	For å sikre gode og målrettede tiltak mot barn og unge med psykiske utfordringer/lidelser skal kommunen i planperioden samarbeide med helseforetakene om utvikling av tjenestene. Barn og unge med psykiske utfordringer/lidelser er en prioritert gruppe i dette samarbeidet.

Oppdrag	Beskrivelse
Øke leieinntekter og redusere leiekostnader	I planperioden skal følgende gjøres • Leieinntekter skal økes gjennom aktiv forvaltning av næringsarealer. • Næringsarealer skal som prinsipp leies ut til markedsleie. • Sambruk skal vurderes for alt innleid areal, og behovet skal kartlegges i hvert tilfelle.
Utvikle relevante, forebyggende og bærekraftige tjenester til kommunens seniorer	Helse og sosial skal utvikle seniortilbudene i samarbeid med brukerne. Målet er fremtidsrettede, relevante og robuste sentre med friskliv og mestringstilbud i samarbeid med frivillige, interesseorganisasjoner, lokallag og foreninger med flere. I planperioden skal vi blant annet • utarbeide og gjennomføre innbyggerundersøkelser om hva fremtidens pensjonister kan ha behov for av aktiviteter, tjenester og møteplasser • gjennomføre brukerundersøkelser blant brukerrådene ved de ulike seniorsentrene • gjennomføre brukerundersøkelser med frivillige, lag og foreninger som er aktive på seniorsentrene • etablere en fast møteplass hvor ansatte i seniorsentrene kan dele erfaringer, tanker og kompetanse om fremtidens seniorsentre • gjennomføre to fagdager i høst/vinter for alle ansatte med relevant tematikk for det overordnede målet om å utvikle nye aktiviteter og tilbud som er fremtidsrettet
Implementere samhandlingsmodellen for bedre tverrfaglig innsats (BTI)	Oppvekst skole skal implementere en arbeidsmodell for å sikre tidlig og tverrfaglig oppfølging av barn i risiko. Modellen skal bidra til å styrke samhandling mellom tjenester og sikre at oversikt over kartlagte behov følger barnet gjennom oppveksten. For elever med sammensatte behov betyr dette at innsatsen settes inn tidlig, barn og foresatte involveres og opplever koordinerte tjenester, og det forekommer hyppig evaluering av opplevd effekt av iverksatte tiltak. Arbeidsmodellen skal følge barnet helt fra tidlige møter med kommunens tjenester, og skal bidra til inkludering og god livsmestring. For Oppvekst skole innebærer modellen et styrket samarbeid mellom skole og kommunens øvrige tjenester, slik at kommunen tidligere kan identifisere barn i risiko og gi bedre og mer målrettet oppfølging av barna og deres familier. Modellen implementeres også for tjenesteområdene Oppvekst barnehage og Helse og Sosial.
Jobbe langsiktig og systematisk med kompetanseheving, rekruttering og ledelse	Pleie og omsorg skal jobbe målrettet i planperioden for å være en attraktiv arbeidsplass. Tillitsbasert ledelse gir motiverte ansatte som jobber sammen for å oppnå mål om bedre og riktigere tjenester til innbyggerne. Pleie og omsorg vil derfor i planperioden • legge vekt på tydelig og nær ledelse, som bidrar til endring gjennom kontinuerlig forbedringsarbeid og tjenesteinnovasjon • revidere strategisk kompetanseutviklingsplan og sikre gjennomføring av planlagte tiltak • arbeide for en styrket heltidskultur • være en god læringsarena for elever, lærlinger og studenter • jobbe for å sikre riktig bruk av tid og kompetanse

Velferd

Om området

Politikkområdet Velferd består av de to hovedutvalgene Barn og unge (BAUN) og Bistand og omsorg (BIOM).

Barn og unge omfatter kommunalsjefsområdene Oppvekst skole og Oppvekst barnehage.

Bistand og omsorg omfatter kommunalsjefsområdene Pleie og omsorg og Helse og sosial.

Oppvekst skole

Beskrivelse av tjenesteområdet

Oppvekst skole har ansvar for grunnskole, Kulturskolen og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT).

Oppvekst skole skal gi barn og unge solid, fremtidsrettet og likeverdig opplæring. Oppvekst skole skal bidra til at elevene får maksimalt faglig og personlig utbytte av opplæringen. Uavhengig av bakgrunn og personlige forutsetninger, skal skolen sikre den enkelte elev optimale utviklingsmuligheter som gjør dem i stand til å mestre sine liv og til å delta i fremtidig samfunns- og arbeidsliv. PP-tjenesten er en viktig aktør, spesielt for gruppen barn og unge som har økt sårbarhet knyttet til faglig og/eller psykososial utvikling. Oppvekst skole skal i denne sammenheng arbeide tett sammen med øvrige velferdstjenester og gi koordinert bistand og systematisk oppfølging.

God utdanning kan skje på mange arenaer – i hjemmet, barnehagen, skolen og på fritidsarenaer. Oppvekst skole skal bidra til at sammenhengen og samspillet mellom de ulike arenaene legger til rette for en trygg, inkluderende og helsefremmende utdanning, hvor den enkelte utvikler livsmestring og kompetanse for fremtiden.

Kunnskap gir den enkelte muligheter til å utvikle sine evner på best mulig måte og til å kunne leve et selvstendig liv. Kunnskap er også avgjørende for samfunnsutvikling og grunnlag for demokrati, verdiskaping og velferd. Gode skoler som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er blant de viktigste bidragene for å skape et samfunn med like muligheter for alle.

Tjenester
• Grunnskole   • Kulturskolen   • Pedagogisk-psykologisk tjeneste

Dette skal vi oppnå

I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter. En god skole som løfter alle elever uavhengig av bakgrunn, er et viktig bidrag i dette arbeidet. Bærumsskolen har rammer som fremmer inkludering og høy kvalitet i opplæringstilbudene. Det er likevel fortsatt behov for spesifikk innsats for de som faller utenfor opplæring og som opplever å være utenfor det sosiale fellesskapet.

Inkludering og livsmestring for alle

Å oppleve fellesskap og føle seg inkludert er et grunnleggende behov. Oppvekst skole vil i planperioden jobbe spesifikt med tiltak som bidrar til å hindre utenforskap. Tiltakene skal rettes både mot barn og unge, og det store fellesskapet som omfatter alle elever, foresatte og fritidsaktører. Vi skal ha et trygt og godt oppvekst- og læringsmiljø preget av mangfold og inkludering. Et felles verdigrunnlag og kunnskap om og innsikt i det som oppleves fremmed og annerledes, vil stå sentralt i arbeidet med å utvikle fellesskap og en kollektiv «vi-følelse» mellom elevene. Et viktig tiltak her vil være å åpne opp skolebyggene for flerbruk utenfor skoletid, og tiltak som sikrer barn og unges mulighet til deltakelse i fritidsaktiviteter, vil prioriteres i planperioden.

Tidlig innsats, helhet og sammenheng i tjenestetilbudet

Målet med forebygging og tidlig innsats er at barn og unge skal mestre eget liv, hverdag og skolegang, ha sosiale relasjoner og etablere vennskap. Et viktig tiltak i planperioden er implementering av samhandlingsmodellen Bedre Tverrfaglig innsats (BTI). Arbeidsmodellen skal sikre tidlig innsats og tverrfaglig oppfølging av barn og unge med ekstra behov. Modellen skal sikre at kommunale tjenester samarbeider, og at kommunen tidlig identifiserer barn og unge i risiko og gir bedre og mer målrettet oppfølging. Medvirkning og samarbeid med familien er også viktig i arbeidsmodellen.

Bærekraft og klima

I skolens læreplan inngår bærekraftig utvikling og miljøbevissthet som helt sentrale deler. Elevene skal få kunnskap og ferdigheter for å kunne ta miljøbevisste valg. I planperioden vil det rettes ekstra oppmerksomhet mot matvinn versus matsvinn og klimagevinster ved å gå/sykle i stedet for å benytte motoriserte kjøretøy. Opplæring i innovasjonsmetodikk og ungt entreprenørskap vil også inngå, blant annet for å undersøke hvordan dagens klimautfordringer kan omsettes til fremtidens løsninger.

Digitale løsninger

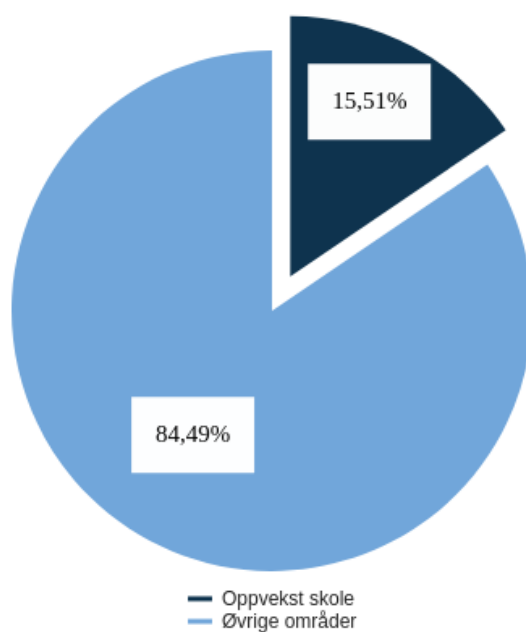
Bærumsskolen har gjennom de siste årene vært spesielt opptatt av digitalisering og digitale løsninger i undervisningen der det gir merverdi og økt læring. I denne planperioden vil vi konsentrere oss om å utvikle digitale samhandlingsløsninger for elevene, og mellom elev og lærer. Digitale løsninger vil også være en sentral faktor i arbeidet med å åpne skolebyggene for flerbruk utenfor skoletid. Et digitalt bookingsystem skal forenkle tilgang til skolenes lokaler. Det skal også utvikles en felles digital løsning for utlån fra skole- og folkebibliotek.

Oppdrag

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Drive systematisk og langsiktig rekrutteringsarbeid og kompetanseutvikling	Et systematisk rekrutteringsarbeid skal sikre at alle kommunens skoler har god og likeverdig kvalitet på opplæringen. Kompetansetiltak, nærledelse, muligheter for videreutdanning og solide profesjonsfellesskap er viktige faktorer i rekrutteringen og arbeidet for å beholde kvalifisert og riktig arbeidskraft.	01.09.2023	Pågår, iht. plan	Ha fokus på kompetanseutvikling, kunnskap og innovasjon	Bærum kommune er en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Gjennomføre holdningsskapende klima- og miljøarbeid i skolen	Oppvekst skole skal bidra til kommunens mål om å redusere klimagassutslipp. I planperioden skal det være ekstra fokus på • gågrupper til skolen • hjertesoner og droppestopp • innovasjonscamp • matvinn og matvinn • innovasjonsmetodikk og ungt entreprenørskap som undersøker hvordan dagens klimautfordringer kan omsettes til fremtidens løsninger	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Legge til rette for at alle kan endre atferd og forbruksmønstre, blant annet gjennom deling og gjenbruk	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumssamfunnet, Bærumssamfunnet er klima- og miljøkløkt
Gjennomføre spesialpedagogisk kompetanseløft	Det skal gjennomføres et helhetlig kompetanseløft for medarbeidere i alle skoler og barnehager for å styrke den spesialpedagogiske kompetansen samt videreutvikle PP-tjenestens og øvrige fagseksjoners arbeidsmåter og organisering. PP-tjenesten skal i større grad arbeide forebyggende og med tidlig innsats før vansker oppstår. Dette innebærer blant annet at PP-tjenesten er mer fysisk til stede på skoler og deltar i det tverrfaglige arbeidet der. For barn og unge betyr det at spesifikk bistand og tilrettelegging kan skje i fellesskapet og at de kan få tilrettelegging før utfordringer blir komplekse.	15.12.2023	Pågår, iht. plan	Sikre alle barn og unge kompetanse som gir et godt grunnlag for voksenlivet	Bærum har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge	1. I bærumssamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
Implementere samhandlingsmodellen for bedre tverrfaglig innsats (BTI)	Oppvekst skole skal implementere en arbeidsmodell for å sikre tidlig og tverrfaglig oppfølging av barn i risiko. Modellen skal bidra til å styrke samhandling mellom tjenester og sikre at oversikt over kartlagte behov følger barnet gjennom oppveksten.	01.11.2023	Pågår, iht. plan	Jobbe tverrfaglig for å gi innbyggere og brukere helhetlig og koordinert tjenestetilbud	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

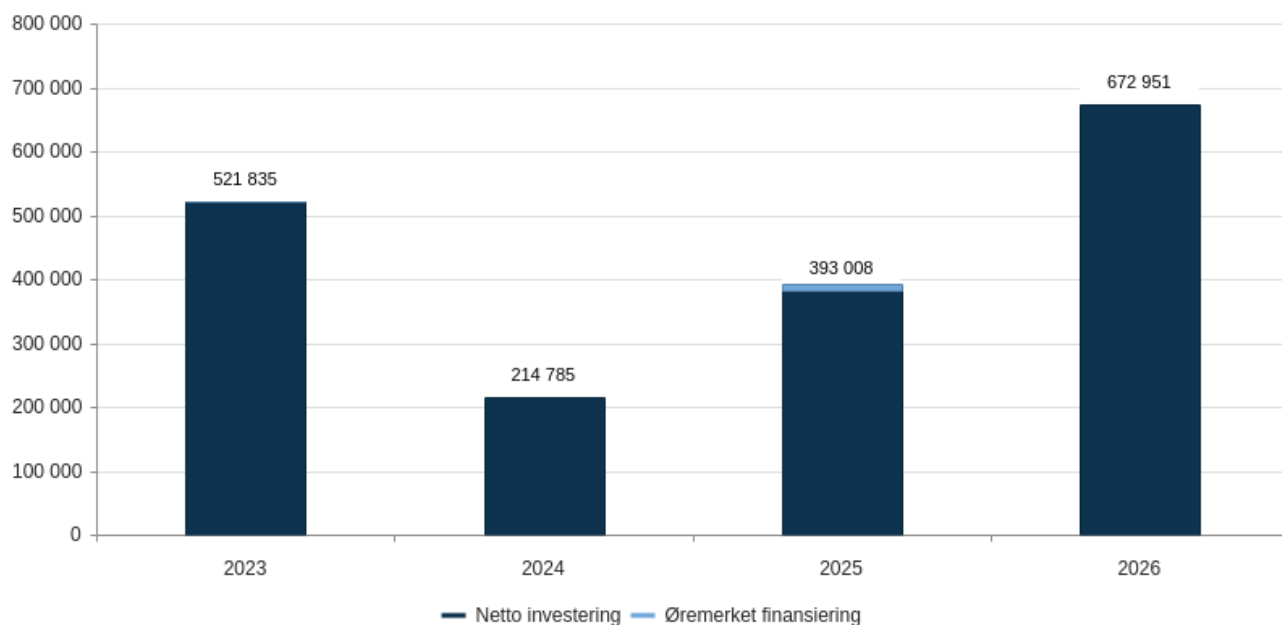
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	For elever med sammensatte behov betyr dette at innsatsen settes inn tidlig, barn og foresatte involveres og opplever koordinerte tjenester, og det forekommer hyppig evaluering av opplevd effekt av iverksatte tiltak. Arbeidsmodellen skal følge barnet helt fra tidlige møter med kommunens tjenester, og skal bidra til inkludering og god livsmestring. For Oppvekst skole innebærer modellen et styrket samarbeid mellom skole og kommunens øvrige tjenester, slik at kommunen tidligere kan identifisere barn i risiko og gi bedre og mer målrettet oppfølging av barna og deres familier. Modellen implementeres også for tjenesteområdene Oppvekst barnehage og Helse og Sosial.					
Sørge for riktig skolekapasitet og bærekraftig skolestruktur	Riktig antall skoleplasser på rett sted til rett tid krever langsiktig planlegging. Det er et mål å ha kvalitativt hensiktsmessige skolebygg med høy kapasitetsutnyttelse og kostnadseffektiv investering. Dette sikres gjennom • jevnlig oppdatering av skolebehovsanalysen hvor skolestruktur, skolestørrelse og flerbruk/sambruk vurderes på grunnlag av ny innsikt og nye tall • utarbeidelse av standard areal- og funksjonsprogram for skolebygg i Bærum kommune. Programmet skal understøtte byggenes formål og sikre høy effektivitet. Utarbeidelsen av rom- og funksjonsprogram gjøres i samarbeid med Eiendom.	01.08.2024	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Åpne skolebygg for flerbruk utenfor skoletid	Skolene i Bærum skal åpnes for flerbruk utenfor skoletid. I planperioden vil tiltak som sikrer barn og unges mulighet til deltakelse i fritidsaktiviteter, prioriteres. Dette vil gi nærmiljøet et tilbud som er åpent for alle, uten mestringskrav eller deltakeravgift. For å få til dette vil samarbeid med skolenes foreldreutvalg, frivilligheten og samarbeid med tjenester som er ansvarlig for tilbud innen arbeidstrening, være avgjørende.	16.12.2024	Pågår, iht. plan	Tilrettelegge for lokale møteplasser som skaper en opplevelse av tilhørighet, inkludering og deltakelse	Bærum har tilgjengelige og inkluderende bo- og nærmiljøer og møteplasser	1. I bærum samfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1 000 kroner

Driftsbudsjett

Fordeling på enhet (tabell)

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Kommunalsjef Oppvekst skole	184 662	140 462	130 562	121 062
Barneskoler og kulturskole	457 818	457 818	457 818	457 818
Barneskoler og PP-tjenesten	390 317	390 317	390 317	390 317
Ungdomsskoler og Haug skole og ressurscenter	482 543	482 543	482 543	482 543
Sum	1 515 341	1 471 141	1 461 241	1 451 741

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	1 626 817	1 598 517	1 588 617	1 579 117
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	111 563	95 663	95 663	95 663
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	19 840	19 840	19 840	19 840
Overføringsutgifter	57 497	57 497	57 497	57 497
Finansutgifter	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	1 815 717	1 771 517	1 761 617	1 752 117
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-174 875	-174 875	-174 875	-174 875
Refusjoner	-125 501	-125 501	-125 501	-125 501
Overføringsinntekter	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-300 376	-300 376	-300 376	-300 376
Sum	1 515 341	1 471 141	1 461 241	1 451 741

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	1 459 990	1 459 990	1 459 990	1 459 990
Vedtatte endringer forrige periode				
Demografikompensasjon skole	5 200	10 000	10 000	10 000
Demografikompensasjon skole	2 600	-2 100	-10 100	-10 100
Innkjøp av trykte læremidler – KST	0	-10 000	-10 000	-10 000
Midler til omstillingsprosessen ved Haug skole – KST	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Styrking av skolebibliotekartjenesten – KST	0	-700	-700	-700
Styrking miljølærere i skolen – KST	2 250	2 250	2 250	2 250
Andre tiltak / tekniske endringer	74	74	74	74
Sum Vedtatte endringer forrige periode	9 124	-1 476	-9 476	-9 476
Budsjettendring i år				
Andre tiltak / tekniske endringer	40 093	40 093	40 093	40 093
Sum Budsjettendring i år	40 093	40 093	40 093	40 093
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	234	234	234	234
Konsekvensjusteringer	49 451	38 851	30 851	30 851
Konsekvensjustert ramme	1 509 441	1 498 841	1 490 841	1 490 841
Demografijustering				
Demografikompensasjon – liten nedgang i antall elever	3 400	-14 300	-16 200	-25 700
Sum Demografijustering	3 400	-14 300	-16 200	-25 700

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Mer-/mindrebehov				
Organisasjonsutvikling av skole	10 000	0	0	0
Sum Mer-/mindrebehov	10 000	0	0	0
Nye tiltak og realendringer	13 400	-14 300	-16 200	-25 700
Sum Interne rammeendringer	-7 500	-13 400	-13 400	-13 400
Interne rammeendringer	-7 500	-13 400	-13 400	-13 400
Ramme 2023-2026	1 515 341	1 471 141	1 461 241	1 451 741

Vedtatte endringer forrige periode

Tittelen på tiltakene er hentet fra opprinnelige vedtak, og sikrer effektiv datahåndtering og sporbarhet over flere budsjettår. Følgende gjelder, uavhengig av ordlyden som er benyttet i tiltakets opprinnelige tittel: negative tall er uttrykk for en reduksjon av budsjettammen sammenlignet med foregående år. Det betyr for eksempel at tidsbegrensede styrkinger vil fremkomme med negative tall fra og med det året styrkingen avsluttes/trappes ned.

Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Demografikompensasjon skole

Sum av Kommunestyrets vedtak om demografikompensasjon fra tidligere handlingsprogram. Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Demografikompensasjon skole

Kommunestyrets vedtak om demografikompensasjon fra Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Innkjøp av trykte læremidler – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Midler til omstillingsprosessen ved Haug skole – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Styrking av skolebibliotekartjenesten – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Styrking miljølærere i skolen – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Demografijustering

Demografikompensasjon – liten nedgang i antall elever

Demografikompensasjonen opprettholder dagens ressursbruk per elev i henhold til endringer i befolkningsveksten. Prognosen viser en liten nedgang i antall elever i handlingsprogramperioden. Haug skole og ressurscenter er også omfattet av denne ordningen og er hovedårsaken til at det er et økt behov i 2023.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Mer-/mindrebehov

Organisasjonsutvikling av skole

Kommunedirektøren har igangsatt en gjennomgang av ressursituasjonen på skole. Arbeidet er ikke ferdigstilt tidsnok til årets handlingsdel, budsjett og økonomiplan. Kommunedirektøren setter av budsjettmidler for å iverksette anbefalte tiltak.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Drive systematisk og langsiktig rekrutteringsarbeid og kompetanseutvikling*.

Endringer i brukerbetalinger og gebyrer

Det foreslås ingen økning i foreldrebetalingen for skolefritidsordningen (SFO) eller elevbetaling på Kulturskolen.

Aktivitet (nøkkeltall)

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall assistentårsverk per hundre lærerårsverk	10,7	10,9	10,2
Elever per lederårsverk	0	153	151
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	44,2	45,5	45,6
Elever per kommunal grunnskole	367	366	365
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	5,3 %	6,1 %	6,5 %
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	15,1 %	16,7 %	15,4 %
Antall henvisninger PPT	805	472	504
Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	93,9	93,4	92,0

Investeringsbudsjett

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj. vedtak	Økonomiplan					Sum Inntekt				
		2023	2024	2025	2026	Inntekt 2026	2023-26	2023-26			
		Inntekt	Inntekt	Inntekt	Inntekt	Inntekt					
Ordinære investeringer u/Fornebu											
Oppvekst skole											
Ballerud barneskole	554,1	10,0	0,0	10,0	0,0	206,7	-11,0	210,0	0,0	436,7	-11,0 F2 – Planlegging
Bryn barneskole	424,4	0,1	0,0	2,0	0,0	19,0	0,0	178,0	0,0	199,1	0,0 F1 – Konsept
Eineåsen skole	323,7	145,0	0,0	31,8	0,0	2,8	0,0	0,0	0,0	179,6	0,0 F3 – Gjennomføring
Emma Hjorth barneskole	502,0	306,0	0,0	125,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	431,4	0,0 F3 – Gjennomføring
FERDIGSTILT – Bekkestua ungdomsskole	296,8	21,1	-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	21,1	-0,6 F4 – Avslutning
Gjettum skole	326,0	7,0	0,0	15,0	0,0	70,0	0,0	135,0	0,0	227,0	0,0 F1 – Konsept
Hauger skole	326,0	7,0	0,0	15,0	0,0	70,0	0,0	135,0	0,0	227,0	0,0 F1 – Konsept
Midlertidige tiltak for å dekke kapasitetsbehov (3 klasser per år)		10,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	20,0	0,0 S – Samlebevilgning
NY – Haug skole og ressurscenter	4,0	2,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0 F0 – Foranalyse
Oppvekst (IT)		6,0	0,0	6,0	0,0	6,9	0,0	7,4	0,0	26,2	0,0 S – Samlebevilgning
Skole – miljøtiltak og bygningsmessige tilpasninger til endret bruk		0,6	0,0	0,6	0,0	0,6	0,0	0,6	0,0	2,4	0,0 S – Samlebevilgning
Skole – oppgradering av uteanlegg		5,0	0,0	5,0	0,0	5,0	0,0	5,0	0,0	20,0	0,0 S – Samlebevilgning
Skole – reklamasjonsavsetning		2,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	8,0	0,0 S – Samlebevilgning
Sum Oppvekst skole	2 756,9	521,8	-0,6	214,8	0,0	393,0	-11,0	673,0	0,0	1 802,6	-11,6
Sum Ordinære investeringer u/Fornebu	3 332,0	521,8	-0,6	214,8	0,0	393,0	-11,0	673,0	0,0	1 802,6	-11,6
Sum investeringsprosjekter	3 332,0	521,8	-0,6	214,8	0,0	393,0	-11,0	673,0	0,0	1 802,6	-11,6

Ballerud barneskole

Som følge av boligutbygging i områdene Høvik, Stabekk og Bekkestua planlegges det en ny 3-parallell barneskole med tilhørende flerbrukshall, se politisk sak [FSK, 189/21, 22.06.21](#). Skolen er regulert for en fremtidig utvidelse til 4-parallell. Planlagt ferdigstilling av barneskole med tilhørende flerbrukshall var skolestart 2025. Kommunedirektøren ser imidlertid at skolen kan forskyves fra 2025 til 2027, basert på kapasitet ved eksisterende skoler og oppdatert befolkningsprognose. De første driftsårene vil skolen ha overkapasitet. I denne tiden kan ledig kapasitet brukes på inntil 80 barnehageplasser, hvis befolkningsprognose og behovsanalyse viser at det er behov for dette.

I forbindelse med igangsatt planleggingsfase for Ballerud barneskole er Kommunedirektøren bedt om å fremlegge arkitektskisser, se politisk sak [FSK, 292/21, 15.12.21](#). Det er gjennomført parallelloppdrag mellom tre arkitektkontor våren 2022. Kommunedirektøren har gjennom evaluering av arkitektskisser for skolebyggene også vurdert arealer for midlertidig barnehage innenfor skolebygget samt utearealer for barnehagebarna innenfor skolens uteområde. Arkitektskisseforslag fra White arkitekter og DRMA arkitekter legges til grunn for det videre arbeidet.

Bryn barneskole

Bryn og Hammerbakken skole har hatt felles ledelse siden 2005. Fysisk sammenslåing er planlagt og forankret i Hovedutvalg for barn og unge, se politisk sak [BAUN, 04/13, 22.01.13](#). Det planlegges at eksisterende skoleanlegg på Bryn og Hammerbakken skal erstattes med felles skoleanlegg på Bryn. Gjenbruk og ombruk skal vurderes i konseptfasen. I forbindelse med etablering av ny skole på Bryn skal det vurderes å bygge ny flerbrukshall. Etablering av flerbrukshall skal ses i sammenheng med den totale kapasiteten i Rykkinn-området. Bryn skole er planlagt ferdig i 2027. Kommunedirektøren anbefaler at Hammerbakken skole vurderes som ny lokasjon for Kolsås barnehage. Eventuell ny barnehage på tomten til Hammerbakken skole vil kunne stå ferdig i 2029.

Eineåsen skole

I 2018 fikk Kommunedirektøren fullmakt til å igangsette en planleggings- og reguleringsprosess og gjennomføre nødvendige anskaffelser til prosjektering og bygging av ny 6-parallell Eineåsen skole, se politisk sak [FSK, 197/18, 20.11.18](#). Vedtak om å igangsette gjennomføringsfasen og fastsettelse av prosjektets investeringsrammer (BP3), inkludert anbefalte opsjoner, ble vedtatt i politisk sak [FSK, 186/21, 22.06.21](#). Det var opprinnelig planlagt å ferdigstille nye Eineåsen skole til skolestart august 2023. Dette er forskjøvet, og bygget planlegges ferdigstilt desember 2023, med åpning av skolen januar 2024. Rykkinnhallen skal fortsatt benyttes av Eineåsen skole som gymsal. Rehabilitering av denne er ikke en del av prosjektet, men det foreligger plan om en oppgradering av Rykkinnhallen som vil pågå parallelt frem til skolestart januar 2024.

Emma Hjorth barneskole

I henhold til politisk sak [KST, 76/18, 20.06.18](#) skal kapasiteten på Emma Hjorth barneskole utvides fra to til tre paralleller, og det etableres et nærmiljøsentor. Skolen øker dermed fra 390 elever og 50 ansatte til 588 elever og cirka 80 ansatte. Dette imøtekommer økt kapasitetsbehov som blant annet følger av utbygging på Vøyenenga. Ved behandling av politisk sak [KST, 71/19, 20.05.19](#) ble konsept (BP2) for skolen vedtatt. Ved innhenting av tilbud etter planleggingsfase ble det avdekket at kostnadene betydelig overgikk kostnadsestimat som lå til grunn for opprinnelig BP2-vedtak i 2019. Konkurransen ble derfor trukket, og prosjektet er optimalisert gjennom arealeffektivisering av eksisterende bygningsmasse og planlagt nybygg. Revidert BP2 ble vedtatt i politisk sak [FSK, 216/20, 18.11.20](#). Prosjektet omfatter utvidelse og oppgradering av eksisterende skole og etablering av ny flerbrukshall i basketballbanestørrelse. Elevene ved Emma Hjorth skole skal bruke avlastningslokalene i Brynsveien 88 i bygge- og anleggsperioden. Reguleringsplanen ble vedtatt i 2021, og det ble gjort en administrativ justering i 2022. Beslutning om prosjektets rammer (BP3) er vedtatt i politisk sak [FSK, 100/22](#).

[15.06.22](#). Kostnadsrammen er 502 mill. inkludert opsjoner. Prosjektet var opprinnelig planlagt ferdigstilt i desember 2023 med innflytting januar 2024. På grunn av manglende infrastruktur (nett/trafo), vil ikke skolen kunne ferdigstilles før til skolestart august 2024.

FERDIGSTILT – Bekkestua ungdomsskole

Bekkestua ungdomsskole er utvidet fra 5- til 10-parallell skole, men tilrettelagt for 8 paralleller i første omgang, slik at bygget tilpasses elevbehovet i kommende tiårsperiode. Prosjektet er en kombinasjon av nybygg og rehabilitering av eksisterende skolebygg. Ungdomsskolen er bygget etter miljøkvalitet BREEAM Very Good (sertifiseres ikke), passivhus-standard og stiller krav til reduserte klimagassutslipp. Det er lagt til rette for at skolen skal fungere som et nærmiljøanlegg. Total kostnadsramme er fastsatt til 297,2 mill., inkludert 21,1 mill. i opsjoner, se politisk sak [FSK, 100/20, 29.04.20](#). I tillegg er ytterligere 50 mill. avsatt til rehabilitering av eksisterende bygg i prosjektet. Skolen ble tatt i bruk til skolestart januar 2022. Det gjenstår opparbeidelse av skolevei langs Falkeveien som del av et rekkefølgekrav for å få endelig ferdigattest for skolen. Arbeidet forventes ferdigstilt i løpet av 2022.

Gjettum skole

Gjettum skole har et vesentlig vedlikeholdsetterslep. I [KST, 147/21, 15.12.21](#) ble det fastsatt at Hauger og Gjettum skole skal videreføres som to separate skoler. Det vurderes ulike løsninger for å forbedre skolelokalene for Gjettum skole, blant annet gjenbruk av dagens tomt (krever avklaring til høyspenttrasé) eller bruk av Vallerhjemmet-tomten. Skolebehovsanalyse 2021–2040 som ble behandlet i politisk sak [KST, 003/22, 02.02.22](#) viser at fremtidig kapasitetsbehov for Gjettum skole er 4 paralleller. Tidspunkt for realisering av ny løsning for Gjettum skole avhenger av endelig valgt løsning og tilgang til midlertidige skolelokaler i byggeperioden. Kommunedirektøren foreslår en bevilgning på 326 mill. til hver av skolene (Gjettum og Hauger). Dette er en økning på 70,7 mill. fra tidligere beregning, hvor forslaget var å slå skolene sammen.

Hauger skole

Hauger skole har et vesentlig vedlikeholdsetterslep og er ikke tilpasset dagens og fremtidens skoledrift. I politisk sak [KST, 147/21, 15.12.21](#) ble det fastsatt at Hauger og Gjettum skole skal videreføres som to separate skoler. Det vurderes ulike løsninger for å forbedre skolelokalene for Hauger skole, blant annet gjenbruk av dagens skole og nybygg. Fremtidig kapasitetsbehov for Hauger skole er 4 paralleller, se politisk sak [KST, 003/22, 02.02.22](#). Tidspunkt for realisering av nye Hauger skole avhenger av endelig valgt løsning og tilgang til midlertidige skolelokaler i byggeperioden. Kommunedirektøren foreslår en bevilgning på 326 mill. til hver av skolene (Gjettum og Hauger). Dette er en økning på 70,7 mill. fra tidligere beregning, hvor forslaget var å slå skolene sammen.

Midlertidige tiltak for å dekke kapasitetsbehov (3 klasser per år)

For å sikre alle elever skoleplass og tilstrekkelig kapasitet ved kommunens skoler foreslår Kommunedirektøren at det avsettes totalt 20 mill. til ulike tiltak i planperioden.

NY – Haug skole og ressurscenter

Haug skole og ressurscenter er en skole for multihandikappede barn, barn med autisme og autismelignende vansker samt sammensatte lærevansker.

Fremskriving av elevvekst viser at skolen over tid vil ha økt kapasitetsbehov. Skolen ble utvidet i 2000, men nyere kartlegging viser at skolens arealer ikke er tilpasset dagens og fremtidens behov. Det skal igangsettes en utredning av fremtidig behov og mulig løsning tidlig i planperioden. Kommunedirektøren foreslår å omdisponere 4 mill. fra investeringsprosjektet *Formuesbevaring* til utredninger.

Oppvekst (IT)

Investeringsprosjektet Digitaliseringsrådet for tildeling er avviklet, og investeringsmidlene er fordelt på syv områder – Bærum kommune overordnet og de seks nye direktørområdene som trer i kraft 1. oktober 2022.

Prosjektet *Innføring av bedre tverrfaglig innsats* (BTI) er en viktig satsing for Oppvekst. Det skal implementeres en arbeidsmodell for å sikre tidlig og tverrfaglig oppfølging av barn i risiko. Modellen skal bidra til å styrke samhandling mellom tjenester og sikre at oversikt over kartlagte behov følger barnet gjennom oppveksten. Modellen tas også i bruk i Helse og sosial.

Oppvekst barnehage har i liten grad digitale verktøy som understøtter deres hovedprosesser. Det er målrettet arbeid i gang rundt dette, som behøver ytterligere ressurser for gjennomføringskraft.

I Oppvekst skole arbeides det med å tilgjengeliggjøre en samhandlingsplattform som fra høsten 2022 også inkluderer elevene. Nye måter å jobbe på samt en digital videreutvikling gjør det naturlig å revurdere det digitale utstyret i skolen og tilpasse forvaltnings- og eksamensløsninger deretter.

Det er fortsatt besparelser å hente på å digitalisere dokumentflyten mellom hjemmet og tjenestene i Oppvekst, og mellom tjenestene innenfor Oppvekst. Det er ønsket forbedringer fra innbyggerne, samtidig som digitalisering gjør det lettere å ivareta personvernforordningen.

Sandvika barneskole

Det planlegges omfattende boligbygging i Sandvika, og Skolebehovsanalyse 2021–2040 (se politisk sak [KST, 003/22, 02.02.22](#)) viser behov for etablering av ny barneskole med 4 paralleller og tilhørende flerbrukshall. Det gjennomføres vurderinger av ulike aktuelle lokasjoner for ny skole sentralt i Sandvika.

Ferdigstillelse av nye Sandvika barneskole er forskjøvet fra 2028 til 2030–2032 som følge av senere elevtallsvekst enn tidligere forventet og usikkerhet knyttet til flyttmønstre. Det vurderes også om Sandvika skole skal benyttes som kombinert barne- og ungdomsskole i påvente av utvidelse av Bjørnegård skole.

Skole – miljøtiltak og bygningsmessige tilpasninger til endret bruk

Det er avsatt en årlig løpende bevilgning på 0,6 mill. som skal dekke tiltak som skal forbedre elevenes og/eller de ansattes arbeidsmiljø. Midlene blir fordelt skolene etter søknad. Kommunedirektøren foreslår å videreføre 0,6 mill. i 2026.

Skole – oppgradering av uteanlegg

Bevilgningen har en årlig ramme på 5 mill. som finansierer tiltak på uteanlegg ved flere skoler. Kommunedirektøren foreslår å videreføre 5 mill. også i 2026.

Skole – reklamasjonsavsetning

Fristilte midler fra prosjekter som er ferdigstilt, tatt i bruk og er i avslutningsfasen, vil ved behov omdisponeres til reklamasjonsavsetningen. Midlene vil være en buffer for uforutsette forhold i reklamasjonsperioden. Reklamasjonsavsetningen i hvert enkelt prosjekt kan reduseres ved en samlet avsetning fordi det ikke er sannsynlig at behovet vil forekomme i alle prosjekter. I tillegg avsluttes prosjektene og tas ut av investeringsoversikten ved ferdigstillelse og før garanti- og reklamasjonsperioden er utløpt.

Oppvekst barnehage

Beskrivelse av tjenesteområdet

Oppvekst barnehage har ansvar for barnehager, barneverntjenesten, helsetjenester for barn og unge og fritids- og avlastningstjenesten.

Barnehagen skal være en pedagogisk virksomhet med et innhold som er allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon, bidra til å utjevne sosiale forskjeller og samarbeide tett med barnas hjem.

Barneverntjenesten skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Barneverntjenestens lovgrunnlag bygger på prinsippet om barnets beste, det biologiske prinsipp, minste inngreps prinsipp og legalitetsprinsippet. Barneverntjenesten skal samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når dette kan bidra til å løse oppgaver som den er pålagt etter loven.

Med ny nasjonal barnevernreform fra 2022 og ny barnevernlov fra 2023 får kommunene et økt faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Incentiver i barnevernreformen gir kommunen ansvar for å utvikle og implementere flere forebyggende barneverntiltak (hjelpetiltak) for å hindre plassering utenfor hjemmet.

Helsetjenester for barn og unge skal gjennom helsestasjonstjenesten og skolehelsetjenesten tilby helsefremmende og forebyggende tjenester. Tjenesten har også ansvar for lovpålagt svangerskaps- og barselomsorgstjeneste samt psykisk helsetjeneste for barn og unge.

Fritids- og avlastningstjenesten sørger for lovpålagt støtte til personer med særlig tyngende omsorgsarbeid, blant annet i form av avlastningstiltak.

Tjenester

- Barnehager
- Barneverntjenesten
- Helsetjenester barn og unge
- Fritid og avlastning

Dette skal vi oppnå

I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter. Gode barnehager, helsetjenester for barn og unge, og barneverntjenesten er viktige bidrag i dette arbeidet. Med fokus på tverrfaglig arbeid og tidlig innsats skal alle barn og unge få riktig støtte, oppfølging og hjelp i rett tid. Dette er også en viktig del av arbeidet med å sikre gode oppvekstsvilkår, redusere utenforskap og motvirke behov for omfattende hjelp senere i livet. I videreutvikling av tjenestetilbudet skal vi jobbe for å sikre effektiv og målrettet ressursbruk. Dette vil kreve omstilling og utvikling i de ulike tjenesteområdene, men også bedre samarbeid og samhandling både mellom tjenesteområdene og utenfor kommunen.

Barnehagedrift og kompetanseutvikling

Driften av barnehagene vil fortløpende justeres og dimensjoneres til den demografiske utviklingen, slik at kommunens mål og dekningsgrad nås. Barnehagene skal driftes slik at vi har lave enhetskostnader.

Barnehagene vil i planperioden jobbe spesielt med kompetanseutvikling hos de ansatte. Målet med dette arbeidet er å gi de ansatte i barnehagene best mulig grunnlag for å bidra til ønsket utvikling hos barna, i tillegg til å kunne oppdage, se og følge opp barn i risiko.

Utvikling av psykiske helsetjenester

Videreutvikling av psykiske helsetjenester til barn og unge med familier fortsetter og skal i planperioden tilpasses bedre til målgruppene og behov. Som del av dette implementeres FACT ung – et tverrfaglig, oppsøkende og fleksibelt behandlingstilbud til barn og unge i alderen 12–18 år, med mulighet for oppfølging til 25 år. Tilbudet er for barn og unge med sammensatte utfordringer innen flere livsområder og som har behov for samtidige tjenester fra spesialisthelsetjenesten og kommunen. Helsetjenester barn og unge skal parallelt med ovennevnte satsinger sikre god kvalitet og kvalitetsutvikling i det helsefremmende og forebyggende tilbudet til alle barn og unge.

Utvidelse og videreutvikling av barneverntjenesten

På grunn av nasjonal barnevernreform og ny barnevernlov får barneverntjenesten fra 2023 flere oppgaver og et økt faglig og økonomisk ansvar. Samtidig skal barneverntjenesten sørge for at barn og familier får forsvarlige tjenester med riktig nivå og omfang. Det vil i planperioden også arbeides videre med å utvikle og implementere forebyggende barneverntiltak, både når det gjelder spesialiserte hjelpetiltak og oppfølging i tilfeller der barn er plassert utenfor hjemmet. Barneverntjenesten skal også, i henhold til nasjonale føringer, styrke veilednings- og oppfølgingsansvaret overfor biologiske foreldre etter omsorgsovertakelse, med tanke på gjenforeningsmålet.

Oppdrag

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Gjennomføre og videreutvikle satsingen TETT PÅ - kvalitet i bærumsbarnehagene	Gjennomføre satsingen TETT PÅ – kvalitet i bærumsbarnehagen. Prosjektet skal bidra til at alle ansattgrupper i barnehagene skal bli bedre til å fremme barnas trygghet, trivsel, læring og språkutvikling i hverdagen gjennom økt kompetanse. Midler bevilget av kommunestyret i perioden 2020–2023. TETT PÅ videreføres som kvalitetsutviklingssystem etter 2023.	01.08.2023	Pågår, iht. plan	Sikre alle barn og unge kompetanse som gir et godt grunnlag for voksenlivet	Bærum har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge	1. I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
Gjennomføre prosjekt Digibarnevern (2022–2025)	Bærum kommune deltar sammen med andre kommuner i arbeidet med å gjennomføre nødvendige kartleggings-, beslutnings- og implementeringsaktiviteter for nytt digitalt fagprogram, Digibarnevern, for barneverntjenesten. Dagens fagprogram «utgår» om kort tid, og et nytt program vil sikre mer effektiv og forsvarlig saksbehandling.	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Utvikle og ta i bruk ny teknologi og digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital handlekraftig og innovativ	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Gjennomføre prosjekt Robuste barn og unge – et folkehelseprosjekt 2019–2023	Gjennomføre prosjektet Robuste barn og unge, et statlig finansiert samarbeidsprosjekt mellom helsetjeneste, barnehage og skole. Prosjektet vil videreutvikle eksisterende lavterskeltiltak innen psykisk helse for nye målgrupper og utvikle nye universelle tiltak rettet mot barn og unge i utvalgte geografiske områder i Bærum.	01.06.2023	Pågår, iht. plan	Arbeide systematisk for å gi alle barn og unge like muligheter og hindre utenforskap, med fokus på tverrfaglig hjelp og tidlig innsats	Bærum har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge	1. I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
Gjennomføre Strategi for kvalitetsutvikling 2022–2024 i barneverntjenesten	Strategi for kvalitetsutvikling 2022–2024 er et av barneverntjenestens styringsdokumenter. I perioden 2022–2024 vil det gjennomføres utviklingsiltak gjennom deltakelse i forskning og implementering av barneverntiltak man vet har effekt, innen brukermedvirkning og samarbeid med familier. Det skal i tillegg gjennomføres tiltak knyttet til kvalitet i analyser og forvaltningsoppgaver som vil styrke medarbeidernes kompetanse.	31.12.2024	Pågår, iht. plan	Jobbe kunnskapsbasert og dele erfaringer	Bærum kommune er åpen og digital handlekraftig og innovativ	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Implementere samhandlingsmodellen for bedre tverrfaglig innsats (BTI)	Oppvekst barnehage skal implementere en arbeidsmodell for å sikre tidlig og tverrfaglig oppfølging av barn i risiko. Modellen skal bidra til å styrke samhandling mellom tjenester, og sikre at oversikt over kartlagte behov følger barnet gjennom oppveksten. For barn med sammensatte behov betyr dette at innsatsen settes inn tidlig, barn og foresatte involveres og opplever koordinerte tjenester, og det forekommer hyppig evaluering av opplevd effekt av iverksatte tiltak.	31.12.2022	Pågår, iht. plan	Jobbe tverrfaglig for å gi innbyggere og brukere helhetlig og koordinert tjenestetilbud	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

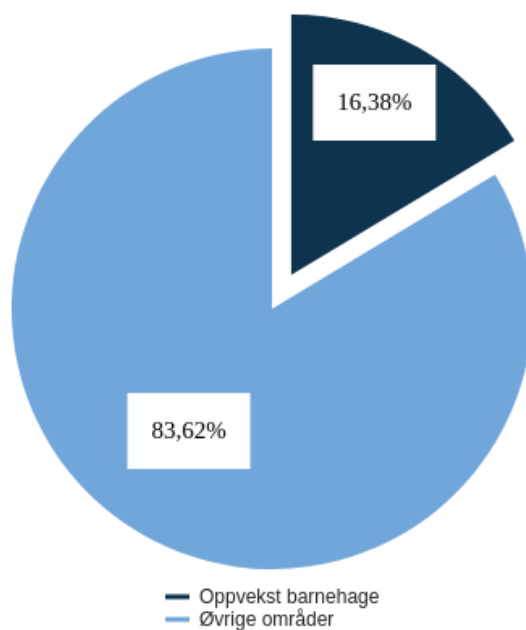

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	Arbeidsmodellen skal følge barnet helt fra tidlige møter med kommunens tjenester, og bidra til inkludering og god livsmestring.					
	For Oppvekst barnehage innebærer modellen et styrket samarbeid mellom barnehage og kommunens øvrige tjenester, slik at kommunen tidligere kan identifisere barn i risiko og gi bedre og mer målrettet oppfølging av barna og deres familier. Modellen implementeres også for tjenesteområdene Oppvekst skole og Helse og sosial.					
Miljøsertifisere kommunale barnehager	Gjennomføre årlig miljøsertifisering (Grønt Flagg) i kommunale barnehager. Formålet med Grønt Flagg er å styrke bærekraftig utvikling gjennom miljøundervisning. Ordningen er et pedagogisk verktøy for å styrke temaene klima, miljø og bærekraft i undervisningen. Gjennom gode opplevelser og erfaringer skal barna bli klima- og miljøbevisste. Sertifiseringen må fornyes hvert år med krav om nye mål og handlingsplaner.	31.12.2026	Pågår, iht. plan	Legge til rette for at alle kan endre atferd og forbruksmønstre, blant annet gjennom deling og gjennbruk	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøklokt
Samhandle med spesialisthelsetjenesten om tiltak rettet mot barn og unge med psykiske utfordringer/lidelser	For å sikre gode og målrettede tiltak mot barn og unge med psykiske utfordringer/lidelser skal kommunen i planperioden samarbeide med helseforetakene om utvikling av tjenestene. Barn og unge med psykiske utfordringer/lidelser er en prioritert gruppe i dette samarbeidet.	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Jobbe tverrfaglig for å gi innbyggere og brukere helhetlig og koordinert tjenestetilbud	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Sikre og ivareta bærekraftig drift av kommunale barnehager	Det skal gjennomføres en endring i struktur og organisering av kommunale barnehager for å sikre effektiv drift og lave enhetskostnader i barnehagene. Det betyr blant annet etablering av større og mer robuste enheter. Etablering av større enheter betyr sterke fagmiljøer og dyktige ansatte som kommer barna til gode.	31.12.2026	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
	Strukturendringer gjennomføres ved nyetablering av barnehager og i forbindelse med fortløpende justeringer av antall barnehageplasser i henhold til befolkningsutvikling. Alle rettighetsbarn skal få tilbud om plass.					
	I planperioden vil dette arbeidet gjøres ved rullering av barnehagebehovsanalysen, og eventuelt politiske saker om barnehager som ikke omfattes av behovsanalysen.					

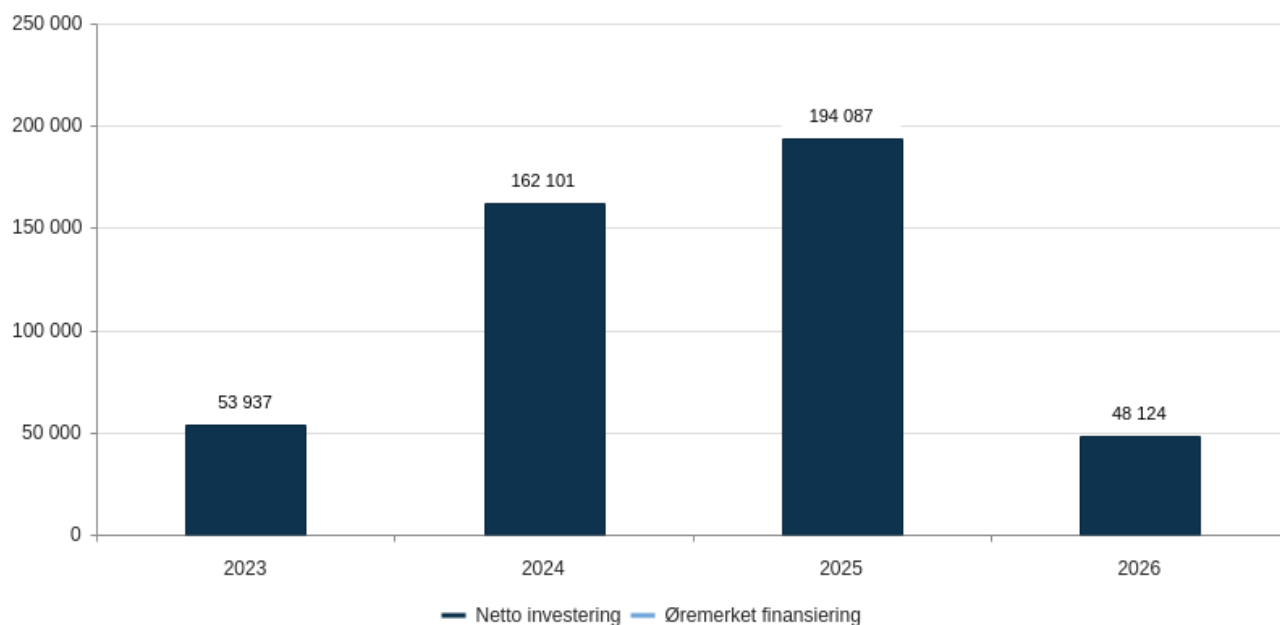
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Styrke bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet i barnehagen	Følge opp handlingsplan for Digital barnehage med fokus på hvordan digitale verktøy skal inngå i det pedagogiske arbeidet, også med tanke på skoleforberedelse. Satsingen skal både styrke barnas digitale kompetanse og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.	31.12.2026	Ikke startet	Sikre alle barn og unge kompetanse som gir et godt grunnlag for voksenlivet	Bærum har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge	1. I bærumsumfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
Styrke og videreutvikle barneverntjenesten (som følge av nasjonal barnevernreform og ny barnevernlov)	Barnevernreformen har til hensikt å styrke tidlig innsats overfor barn som har behov for hjelp. Dette innebærer at barneverntjenesten må utvikle og forbedre ulike hjelpetiltak til barn og unge, og forsterke det forebyggende akuttarbeidet. Formålet er å utvikle et barnevern som sikrer at flest mulig barn kan få tilpasset hjelp innenfor de ressursene barnevernet til enhver tid har. Dette vil fremdeles være prioriterte oppgaver for tjenesten fremover.	31.12.2024	Pågå, iht. plan	Prioritere forebygging og tidlig innsats som bidrar til økt selvhjelpenhet og mestring i egen hverdag	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Utrede og etablere heldøgns avlastningstilbud for barn og unge med psykiske utfordringer	For å sikre et bedre tjenestetilbud til barn og unge med psykiske utfordringer/lidelser vurderes døgntilbud (avlastningstilbud) i kommunal regi og et ambulerende veiledningsteam som skal bistå familier med omfattende behov. Døgntilbudet er rettet mot barn/unge med psykiske lidelser hvor pårørende i dag får vedtak med opptil 100 prosent avlastning i institusjon og/eller har behov for veiledningstjenester som et forebyggende foreldrestøttende tiltak.	31.12.2025	Pågå, iht. plan	Arbeide systematisk for å gi alle barn og unge like muligheter og hindre utenforskap, med fokus på tverrfaglig hjelp og tidlig innsats	Bærum har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge	1. I bærumsumfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
Utvikle og prøve ut ulike modeller for organisering av spesialpedagogiske ressurser i barnehage	Barn med behov for ekstra ressurser i barnehagen, skal få riktig hjelp tidlig for å sikre selvhjelpenhet og mestring og redusere risikoen for utenforskap senere i livet. Arbeidet omfatter å utvikle og prøve ut ulike modeller for organisering av spesialpedagogiske ressurser. Konkrete modeller prøves ut fra høsten 2021, og modellene skal evalueres med tanke på overføring til alle barnehager. Det er også viktig at disse modellene bidrar til å oppnå målet om mer effektiv drift av barnehagene.	01.08.2023	Pågå, iht. plan	Arbeide systematisk for å gi alle barn og unge like muligheter og hindre utenforskap, med fokus på tverrfaglig hjelp og tidlig innsats	Bærum har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge	1. I bærumsumfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
Utvikle og ta i bruk digital kommunikasjonsløsning mellom barnehage og hjem	Digital kommunikasjonsløsning mellom hjem og barnehage er en del av handlingsplanen vedtatt mai 2020, og har til hensikt å effektivisere administrative prosesser samt gi mer fornøyde foresatte i deres dialog- og informasjonsutveksling med barnehagen.	01.08.2023	Pågå, iht. plan	Ha brukervennlige og enkle digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1 000 kroner

Driftsbudsjett

Fordeling på enhet (tabell)

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Kommunalsjef Oppvekst barnehage	693 924	678 634	663 234	658 534
Barnehage Vest	199 838	199 838	199 838	199 838
Barnehagekontoret	162 720	152 720	147 720	144 720
Barnehage Øst	215 202	215 202	215 202	215 202
Helsetjenester barn og unge	195 524	196 674	196 674	196 674
Barnevern	222 144	222 144	222 144	222 144
Sum	1 689 352	1 665 212	1 644 812	1 637 112

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	949 745	958 905	958 905	958 905
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	76 394	76 394	76 394	76 394
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	854 252	820 952	800 552	792 852
Overføringsutgifter	37 773	37 773	37 773	37 773
Finansutgifter	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	1 918 165	1 894 025	1 873 625	1 865 925
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-124 633	-124 633	-124 633	-124 633
Refusjoner	-104 180	-104 180	-104 180	-104 180
Overføringsinntekter	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-228 813	-228 813	-228 813	-228 813
Sum	1 689 352	1 665 212	1 644 812	1 637 112

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	1 664 191	1 664 191	1 664 191	1 664 191
Vedtatte endringer forrige periode				
Avvikle støtte til utdanning	-100	-400	-400	-400
Demografikompensasjon barnehage	-18 500	-39 700	-44 600	-44 600
Demografikompensasjon barnehage	-1 200	7 100	7 100	7 100
Husleie Barnevernet	-700	-700	-700	-700
Husleie nye helsestasjoner	800	800	800	800
Nedtak barnehageplasser, delvis reversert	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Redusere ett årsverk i Fritid og avlastning, reversert 2021 og 2022	-800	-800	-800	-800
Andre tiltak / tekniske endringer	80	90	90	90
Sum Vedtatte endringer forrige periode	-21 420	-34 610	-39 510	-39 510
Budsjettendring i år				
Andre tiltak / tekniske endringer	-3 422	-3 422	-3 422	-3 422
Sum Budsjettendring i år	-3 422	-3 422	-3 422	-3 422
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	1 750	1 750	1 750	1 750
Konsekvensjusteringer	-23 093	-36 283	-41 183	-41 183
Konsekvensjustert ramme	1 641 098	1 627 908	1 623 008	1 623 008
Demografijustering				

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Demografikompensasjon – reduksjon i antall barnehagebarn	-1 500	-3 600	-12 800	-17 500
Sum Demografijustering	-1 500	-3 600	-12 800	-17 500
Kostnadsreduserende tiltak				
Tiltak til barn i barnehager som trenger ekstra hjelp og støtte – omstillingstiltak	0	-7 000	-11 000	-14 000
Sum Kostnadsreduserende tiltak	0	-7 000	-11 000	-14 000
Mer-/mindrebehov				
Kjøp av eksterne plasser for barn og unge med alvorlige psykiske lidelser, merbehov	2 600	2 600	1 300	1 300
Nye tjenesteleddere i Helsetjenester barn og unge, 2 stillinger	1 150	2 300	2 300	2 300
Tiltak til barn i barnehager som trenger ekstra hjelp og støtte – merbehov	46 000	43 000	42 000	42 000
Sum Mer-/mindrebehov	49 750	47 900	45 600	45 600
Nye tiltak og realendringer	48 250	37 300	21 800	14 100
Sum Interne rammeendringer	4	4	4	4
Interne rammeendringer	4	4	4	4
Ramme 2023-2026	1 689 352	1 665 212	1 644 812	1 637 112

Vedtatte endringer forrige periode

Tittelen på tiltakene er hentet fra opprinnelige vedtak, og sikrer effektiv datahåndtering og sporbarhet over flere budsjettår. Følgende gjelder, uavhengig av ordlyden som er benyttet i tiltakets opprinnelige tittel: negative tall er uttrykk for en reduksjon av budsjettrammen sammenlignet med foregående år. Det betyr for eksempel at tidsbegrensede styrkinger vil fremkomme med negative tall fra og med det året styrkingen avsluttes/trappes ned.

Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Avvikle støtte til utdanning

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Demografikompensasjon barnehage

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Demografikompensasjon barnehage

Sum av Kommunestyrets vedtak om demografikompensasjon fra tidligere handlingsprogram. Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Husleie Barnevernet

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Husleie nye helsestasjoner

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Nedtak barnehageplasser, delvis reversert

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Redusere ett årsverk i Fritid og avlastning, reversert 2021 og 2022

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Demografijustering

Demografikompensasjon – reduksjon i antall barnehagebarn

Befolkningsprognosen tilsier behov for færre barnehageplasser i planperioden. Ny befolkningsprognose fra juni 2022 viser større reduksjon i antall barn 0–5 år fra 2023 enn tidligere anslag, ref. Handlingsprogram 2022–2025. Samtidig er aldersgruppen 0–5 år den gruppen det er knyttet størst usikkerhet til i befolkningsprognosen. Prognosen tilsier redusert behov for barnehageplasser frem til 2032. Reduksjon av antall barnehageplasser gjennomføres ved styrt nedtak av kommunale plasser og lavere etterspørsel etter private barnehager. Demografi-tilpasning tilsier en reduksjon av et relativt stort antall barnehageplasser fra 2023 og frem til 2032. For kommunale barnehager vil det være mest hensiktsmessig å styre avvikling av enkelte mindre barnehager, primært barnehager med lavere innsøking og som har stort vedlikeholdsetterslep. Kommunedirektøren vil i egen sak redegjøre for hvilke barnehager som bør avvikles.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Sikre og ivareta bærekraftig drift av kommunale barnehager*.

Kostnadsreducerende tiltak

Tiltak til barn i barnehager som trenger ekstra hjelp og støtte – omstillingstiltak

Bærum kommune opplever en økning i andelen barn med rett til spesialpedagogisk hjelp i henhold til opplæringsloven § 31 *Rett til spesialpedagogisk hjelp* og § 37 *Barn med nedsatt funksjonsevne*. Det foreslås økning i budsjettrammen for å kunne gi spesialpedagogisk hjelp til alle barn som har lovmessig rett til det. Behovet for økningen skyldes økning i antall barn som har lovmessig rett. I tillegg skal tjenesten omstilles, herunder områdeomorganisering av spesialpedagoger i team og innføring av bedre tverrfaglig innsats. Satsingen TETT PÅ – kvalitet i bærumsbarnehagen og ressursteam videreføres.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Utvikle og prøve ut ulike modeller for organisering av spesialpedagogiske ressurser i barnehage og Gjennomføre og videreutvikle satsingen TETT PÅ – kvalitet i bærumsbarnehagen*.

Mer-/mindrebehov

Kjøp av eksterne plasser for barn og unge med alvorlige psykiske lidelser, merbehov

Kommunen har et lite antall barn og unge med psykiske lidelser hvor pårørende får vedtak fra Tildelingskontoret på 50–100 prosent avlastning i institusjon. Kommunen har ikke egnede botilbud for denne brukergruppen, og kjøper derfor eksterne plasser. Antall brukere tilsier et merbehov på 2,6 mill. etter at statlig refusjon er trukket fra. Kommunen har i dag store kostnader til kjøp av eksterne plasser for barn og unge med alvorlige psykiske lidelser. Det arbeides med å etablere et helhetlig kommunalt døgntilbud, inkludert et ambulerende team, som delvis erstatning for kjøp av eksterne plasser.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Nye tjenesteledere i Helsetjenester barn og unge, 2 stillinger

Som følge av endringer i organisasjonsstrukturen i Helsetjenester barn og unge innføres det to nye stillinger som tjenesteleder.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Tiltak til barn i barnehager som trenger ekstra hjelp og støtte – merbehov

Bærum kommune opplever en økning i andel barn med behov for ekstra hjelp og støtte i barnehagene. Dette er målt både i antall barn og vedtaksomfang. Det meldes om tilsvarende økning i andre større kommuner. Det foreslås en økning i budsjetttrammen for assistentressurser i barnehager.

Kommunedirektøren har i saker til Hovedutvalg barn og unge, sist [BAUN, 45/21, 08.06.21](#), redegjort for tiltak for å snu utviklingen og for å imøtekomme vedtak i kommunestyret. Tiltak det er redegjort for i sakene, vil det arbeides videre med, men slik Kommunedirektøren ser det vil det være behov for økt budsjetttramme til spesialpedagogisk hjelp til barnehagebarn og til tilbud til barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagene. Det dreier seg om tiltak og tilbud i både kommunale og private barnehager. Rett hjelp til rett tid for barn i barnehager vil danne et godt grunnlag for videre skolegang og forebygge utenforskap.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Utvikle og prøve ut ulike modeller for organisering av spesialpedagogiske ressurser i barnehage og Gjennomføre og videreutvikle satsingen TETT PÅ – kvalitet i bærumsbarnehagen*.

Aktivitet (nøkkeltall)

Barnehage

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall barn i kommunale barnehager	3 289	3 239	3 144
Antall barn i private barnehager	4 330	4 294	4 290
Antall ikke-rettighetsbarn med barnehageplass i private barnehager	104	110	104
§ 31– spesialpedagogisk hjelp, antall barn med vedtak	213	236	268
§ 31– spesialpedagogisk hjelp, gjennomsnitt vedtakstimer	182	179	190
spesialpedagog per barn			
§ 31 – spesialpedagogisk hjelp, gjennomsnitt vedtakstimer assistent per barn	421	460	493
§ 37 – nedsatt funksjonsevne, antall barn med vedtak	243	239	268
§ 37 – nedsatt funksjonsevne, gjennomsnitt vedtakstimer per barn	667	792	794

Barnevern

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall meldinger til barnevernet	1 267	1 255	1 221
Antall akuttvedtak i barnevernet	17	15	20
Andel barn uten plasseringstiltak, av totalt antall barn i barnevernet	69,4 %	72,8 %	76,8 %
Andel barn med plasseringstiltak, av totalt antall barn i barnevernet	30,6 %	27,2 %	23,2 %
Antall institusjonsplasseringer i barnevernet	11	8	8
Antall barn plassert i fosterhjem	109	106	96

Helsetjenester barn og unge

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall ressurskrevende brukere	9	10	9
Psykisk helseteam, antall som får hjelp	1 085	1 449	1 416
Individuell avlastning, andel forbrukte timer	73,2	76,8	65,1
Vektet utnyttelse Stanga avlastning	82,1	60,3	76,7

Investeringsbudsjett

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan						Sum Inntekt				
		2023 Inntekt	2024 Inntekt	2025 Inntekt	2026 Inntekt	2026 Inntekt	2023- 26	2023- 26	Investeringsfase 26			
Ordinære investeringer u/Fornebu												
Oppvekst barnehage	84,9	1,0	0,0	35,0	0,0	38,5	0,0	8,9	0,0	83,4	0,0	F0 – Foranalyse
Avlastningsboliger for barn og ungdom med psykiske utfordringer												
Ballerud barnehage	118,5	7,6	0,0	4,0	0,0	2,0	0,0	0,5	0,0	14,1	0,0	F2 – Planlegging
Barnehager – oppgradering av lekeapparater		5,0	0,0	5,0	0,0	5,0	0,0	5,0	0,0	20,0	0,0	S – Samlebevilgning
Berger barnehage	108,2	12,5	0,0	25,0	0,0	40,0	0,0	20,3	0,0	97,8	0,0	F2 – Planlegging
Eiksveien 73	224,2	23,8	0,0	91,6	0,0	103,1	0,0	0,0	0,0	218,5	0,0	F2 – Planlegging
FERDIGSTILT – Avlastningsbarnehage Bærum vest	93,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5	0,0	F4 – Avslutning
Kolsås barnehage	87,6	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	2,0	0,0	F0 – Foranalyse
Omstrukturering av barnehager i område Rykkinn	109,3	1,0	0,0	1,0	0,0	4,0	0,0	10,0	0,0	16,0	0,0	F0 – Foranalyse
Omstrukturering av barnehager i område Sandvika	164,8	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	2,5	0,0	4,0	0,0	F2 – Planlegging
Sum Oppvekst barnehage	990,4	53,9	0,0	162,1	0,0	194,1	0,0	48,1	0,0	458,2	0,0	
Sum Ordinære investeringer u/Fornebu	1 106,0	53,9	0,0	162,1	0,0	194,1	0,0	48,1	0,0	458,2	0,0	
Sum investeringsprosjekter	1 106,0	53,9	0,0	162,1	0,0	194,1	0,0	48,1	0,0	458,2	0,0	

Avlastningsboliger for barn og ungdom med psykiske utfordringer

Kommunen har noen barn og unge med psykiske lidelser hvor pårørende får vedtak om 100 prosent avlastning i institusjon. Kommunen har ikke egnede botilbud for alle i målgruppen og kjøper også plasser i privat regi. Utgiftene til hver bruker er svært høye, selv om tiltakene kvalifiserer for refusjon gjennom en tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene. Det skal utredes etablering av et helhetlig døgntilbud med 8–10 plasser i kommunal regi for denne målgruppen, inkludert et ambulerende team som kan bistå barn, unge og familien i hjemmene. Dette tilbudet vil delvis erstatte kjøp av private tjenester. Utredningen starter tidlig i planperioden.

Ballerud barnehage

Som følge av boligutbygging i områdene Høvik, Stabekk og Bekkestua vurderes det om det er behov for økt barnehagekapasitet. I henhold til politisk sak [FSK, 188/21, 22.06.21](#) skal det bygges en ny barnehage med plass til 150 barn på Ballerud. Barnehagen planlegges lokalisert i det samme området som den nye barneskolen. Skolen skulle etter planen stå ferdig til skolestart 2025, men forskyves til 2027 (se Ballerud barneskole).

Barnehager – oppgradering av lekeapparater

Bevilgningen har en årlig ramme på 5 mill. som finansierer tiltak på lekeapparater ved flere barnehager. Midlene brukes til å dekke avvik som avdekkes ved regelmessige kontroller av lekeplassutstyr, samt oppgradering av eldre lekeanlegg. Kommunedirektøren foreslår å videreføre 5 mill. i 2026.

Berger barnehage

Berger barnehage har et vesentlig byggeteknisk vedlikeholdsetterslep og behov for økt kapasitet og mer effektiv drift. Det er planlagt å bygge ny barnehage med 150 plasser. Kommunedirektøren fremmer forslag om å samlokalisere og integrere nye Berger barnehage med et heldøgns pleie- og omsorgstilbud. Prosjektet har fokus på gjenbruk av materialer, sambruk av arealer på tvers av tjenesteområder og brukerne, og at bygget skal åpnes for naboer og beboere i området etter ordinær åpningstid. Ny barnehage planlegges ferdigstilt til barnehagestart høsten 2026.

Foreløpige beregninger viser at tidligere kostnadsestimater ikke er tilstrekkelige for å realisere prosjektet. Årsaken til økningen skyldes i stor grad tomtespesifikke forhold som grunnforhold, skrånende tomt og tilpasning til terreng, og økte kostnader i forbindelse med forventede rekkefølgekrav i reguleringsplanen. Kommunedirektøren vil komme tilbake med et nytt kostnadsestimat når prosjektet fremmes til beslutningspunkt 2 – igangsetting av planleggingsfase (BP2). Kostnadsestimatet vil også ta høyde for usikker markedsituasjon som følge av pandemien og geopolitisk uro i forbindelse med krigen i Ukraina.

Kommunedirektøren anbefaler å øke kostnadsestimatet med 5 mill. uten lønns- og prisstigning. Nytt kostnadsestimat er mellom 105–120 mill.

Eiksveien 73

Kommunedirektøren har vurdert to konkrete konsepter for omstrukturering av eldre og midlertidige barnehagebygg (modul) på Østerås. Fastsettelse av konsept og igangsetting av planleggingsfase (BP2) ble vedtatt i politisk sak [FSK, 099/22, 15.09.22](#) og omfatter rehabilitering og ombygging av Østerås sykehjem i Eiksveien 73. Rehabilitering og ombygging av Østerås sykehjem vil kunne huse en barnehage med 200 plasser, helsestasjon og flere andre kommunale tjenester som i dag er i leide lokaler.

Ombygging av Eiksveien 73 planlegges ferdigstilt i 2025, og ny barnehage forventes å kunne tas i bruk ved barnehagestart høsten dette året. Kommunedirektøren vil komme tilbake til leietakermiks ved

beslutningspunkt 3 – fastsettelse av prosjektets rammer (BP3). Eventuelle lokaler som er ledig når saken legges frem, vil klargjøres for leietakertilpasning.

Barnehageprosjektets forventede kostnader er lavere enn tidligere antatt som følge av gjenbruk av Eiksveien 73. Imidlertid representerer ombygging og rehabiliteringen av hele bygget totalt sett en høyere kostnad enn det som er satt av i tidligere budsjett og økonomiplan. Kommunedirektøren anbefaler å øke kostnadsestimatet til 210–230 mill. for ombygging av Eiksveien 73.

FERDIGSTILT – Avlastningsbarnehage Bærum vest

Barnehagebehovsanalysen 2019–2038 synliggjorde et behov for etablering av en permanent avlastningsbarnehage for 120 barn i Bærum vest (Gjettumkollen). Beslutning om gjennomføring og økonomiske rammer på 93 mill. ble vedtatt i politisk sak [FSK, 206/20, 28.10.20](#). Bygget ble ferdigstilt sommeren 2022 og tatt i bruk ved oppstart av nytt barnehageår samme år. Barnehagen vil være tilgjengelig for bruk utenom barnehagens åpningstider. Gjettumkollen barnehage benyttes som avlastningsbarnehage for Vallersvingen og Hamang barnehager frem til ny barnehage på Valler (omstrukturering av barnehager i Sandvika) står klar.

Kolsås barnehage

Kolsås barnehage er lokalisert i to bygg med generell dårlig byggeteknisk tilstand. Dagens lokasjon er god med tanke på beliggenhet sentralt i boligområdet og med kort vei til kollektivtransport. Kommunedirektøren foreslår at Hammerbakken skole tas med i vurderingen som ny lokasjon for Kolsås barnehage, når skolen fraflyttes som følge av etablering av ny Bryn barneskole. Da vil det også være mulig å vurdere ytterligere omstruktureringstiltak i Kolsås-området.

Omstrukturering av barnehager i område Bærums verk

Det planlegges en større omstrukturering av barnehager på Bærums verk. Barnehagene Helset barnehage og Sleiverud barnehage vurderes omstrukturert til ny barnehage. Estimert ferdigstillelse er 2030.

Omstrukturering av barnehager i område Rykkinn

Det planlegges en større omstrukturering av barnehager på Rykkinn, hvor Belset barnehage (53 plasser) og Glitre barnehage avdeling Langleiken (53 plasser) omstruktureres til ny barnehage. På grunn av byggeteknisk vedlikeholdsetterslep er det også behov for en ny løsning for Gommerud barnehage. Det er tidligere vurdert å se realisering av barnehagekapasitet i sammenheng med etablering av plasser for heldøgns omsorg for eldre i området. På grunn av usikkerhet knyttet til endelig kapasitetsbehov og fremdrift for de ulike formålsbyggene, er det behov for å vurdere realisering av barnehagebehovet uavhengig av heldøgns omsorg for eldre. Estimert ferdigstillelse er 2028.

Omstrukturering av barnehager i område Sandvika

Det planlegges for omstrukturering av barnehagene i Sandvika-området. Formålet er å erstatte to mindre barnehageanlegg og møte økende kapasitetsbehov som følge av utbyggingen i Sandvika. Konsept for ny barnehage ble redegjort for i politisk sak [FSK, 205/20, 28.10.20](#). Kommunedirektøren anbefaler at realisering av ny barnehage skyves i tid til kommunen har økt kunnskap om flyttemønster i Sandvika-området. I høringsutkast til Barnehagebehovsanalyse 2022–2041 anbefaler Kommunedirektøren at barnehagen nedskaleres fra 200 til 150 barn. Videre anbefales det å skyve tidspunkt for realisering til 2029. Dette gir også tid til å avklare private barnehageinitiativ i områdene Sandvika og Tanum, slik at dimensjonering av kapasitet og tidspunkt for realisering samsvarer med behovet. Nye Gjettumkollen avlastningsbarnehage brukes som avlastning i Sandvika-området frem til ny barnehage står klar.

Pleie og omsorg

Beskrivelse av tjenesteområdet

Pleie og omsorg har ansvar for tjenester til hjemmeboende og til innbyggere med behov for heldøgnsomsorg. Tjenesteområdet har ansvar for hjemmebaserte tjenester, sykehjem, omsorgsboliger for eldre og omsorgsboliger med og uten heldøgns bemanning for mennesker med utviklingshemming. Tjenestene omfatter også dagaktivitetsplasser og korttidsplasser. Videre har Pleie og omsorg ansvar for tjenestetildeling og har visningsarenaer for frihets- og velferdsteknologi og andre hjelpemidler.

Tjenester
• Sykehjem   • Hjemmebaserte tjenester   • Samlokaliserte boliger   • Tildeling og forvaltning

Dette skal vi oppnå

Bærum kommune skal ha gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang. Økende behov for tjenester kombinert med knappere ressurser gjør det nødvendig med utvikling og omstilling. For å få til dette skal vi utvikle et bærekraftig og helhetlig tjenestetilbud. Dette innebærer at vi skal bevege oss fra å være utfører til i større grad å bli en tilrettelegger, ved å være mer opptatt av selvhjelpenhet og mestring. Vi skal gjennomføre en dreining av tjenestene, der eget hjem skal være førstevalg lengst mulig.

Aldersvennlig samfunn

Gjennom en aldersvennlig samfunnsutvikling skal bærumsamfunnet møte utfordringene og mulighetene tilhørende en aldrende befolkning. Tjenestene skal bidra til økt deltakelse og aktivitet, og forebygge ensomhet og isolasjon. Dette skal vi gjøre i tett samarbeid med brukere, pårørende og andre aktuelle samarbeidspartnere.

Hjemmet som førstevalg

Det er et mål at flest mulig skal få bo hjemme lengst mulig, samtidig som de som trenger heldøgns plass får det. For å få til en dreining av tjenester der eget hjem er førstevalg, er det blant annet nødvendig å videreutvikle tjenester til hjemmeboende. Tjenestene må gjøres mer robuste, slik at de kan møte fremtidens behov for ressurser, kompetanse og fleksibilitet. Denne utviklingen er også med på å sikre bærekraftige tjenester.

Tverrfaglige og innovative tjenestetilbud

I Bærum kommune skal vi jobbe tverrfaglig for å gi innbyggere og brukere et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. Det skal legges til rette for helhetlige brukerforløp og teambaserte tjenester gjennom tverrfaglig samarbeid med Helse og sosial, spesialisthelsetjenesten, brukere, pårørende og andre aktuelle aktører. Innovasjon og bruk av frihets- og velferdsteknologi skal bidra til å sikre en bærekraftig utvikling av tjenestene.

Kompetanseutvikling, rekruttering og trygge ledere

Det er en utfordring å rekruttere tilstrekkelig kvalifisert arbeidskraft i pleie- og omsorgstjenestene. Pleie og omsorg vil i planperioden jobbe med å være en attraktiv arbeidsplass som fremmer kompetansebygging og kvalitetsforbedrende arbeid. Sentrale temaer vil være rekruttering, heltidskultur, aktive fagmiljø og utvikling med muligheter for kompetanseutvikling. Innovative og trygge ledere skal organisere og utvikle fremtidens tjenester i tråd med endringer i rammefaktorer som lovverk, økonomiske vilkår og lederstruktur.

Oppdrag

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Gjennomføre kvalitetshevede tiltak i Pleie og omsorg	Kommunen jobber kontinuerlig med kvalitetshevede tiltak for å sikre trygge og effektive tjenester og arbeider strukturt i henhold til «Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse og omsorgstjenesten». I planperioden vil vi jobbe for å • implementere, anvende og oppdatere kvalitets- og styringssystemet, Kvalitetsportalen, som er bygget på kunnskapsbasert praksis • prioritere systematisk og overordnet kvalitetsarbeid på alle tjenestesteder gjennom implementering av «Strategi for kvalitetsarbeid og internkontroll» • arbeide med kvalitetsindikatorer, systematisk internkontroll, forbedring og rapportering • implementere nasjonal veileder «Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming»	31.12.2023	Pågår, iht. plan	Ha fokus på kompetanseutvikling, kunnskap og innovasjon	Bærum kommune er en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver	4. Bærum kommune er innovativ

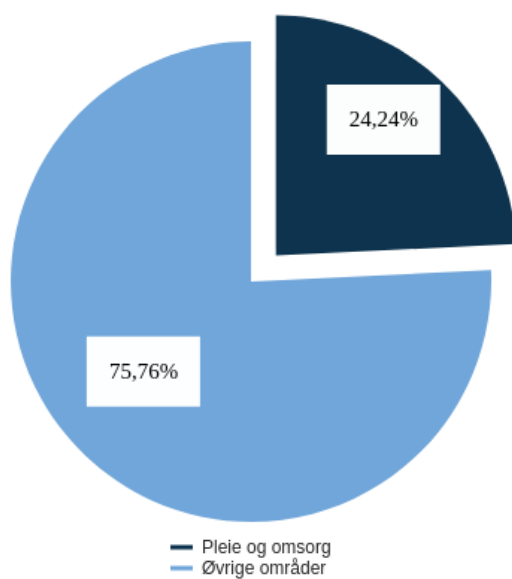
Jobbe forebyggende for å fremme innbyggernes selvstendighet og mestringsevne	Bærum kommune skal bidra til at innbyggerne mestrer eget liv lengst mulig. Dette handler om at de skal ha mulighet til å utnytte og utvikle sine ressurser med sikte på økt selvhjelpenhet og opplevelse av mestring. Pleie og omsorg skal i planperioden jobbe for å • videreutvikle arenaer og tjenester som stimulerer til fysisk og sosial aktivitet for økt selvhjelpenhet, forebygge funksjonsnedsettelse og behovet for pleie- og omsorgstjenester. • bidra i utviklingen av et aldersvennlig Bærum med mål om at eldre skal kunne delta, leve aktive liv og bevare sin selvstendighet så lenge som mulig • bevisstgjøre den enkeltes eget ansvar for eget liv, helse og alderdom, som et ledd i utviklingen av et aldersvennlig Bærum • jobbe systematisk med ernæring, med mål om å bedre kosthold og gode måltidsopplevelser hos eldre samt forebygge og behandle underernæring. • øke kunnskap og kompetanse hos ansatte innenfor matservering og god ernæringspraksis.	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Sørge for at alle kan delta i arbeids-, fritids- og samfunnsliv	Bærum har innbyggere som mestrer eget liv og har god livskvalitet gjennom livet	1. I bærumsumfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Jobbe langsiktig og systematisk med kompetanseheving, rekruttering og ledelse	Pleie og omsorg skal jobbe målrettet i planperioden for å være en attraktiv arbeidsplass. Tillitsbasert ledelse gir motiverte ansatte som jobber sammen for å oppnå mål om bedre og riktige tjenester til innbyggerne. Pleie og omsorg vil derfor i planperioden • legge vekt på tydelig og nær ledelse, som bidrar til endring gjennom kontinuerlig forbedringsarbeid og tjenesteinnovasjon • revidere strategisk kompetanseutviklingsplan og sikre gjennomføring av planlagte tiltak • arbeide for en styrket heldidskultur • være en god læringsarena for elever, lærlinger og studenter • jobbe for å sikre riktig bruk av tid og kompetanse	31.12.2023	Pågår, iht. plan	Ha fokus på kompetanseutvikling, kunnskap og innovasjon	Bærum kommune er en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver	4. Bærum kommune er innovativ
Legge til rette for at frivillige skal være en større del av fremtidens pleie- og omsorgstilbud	Pleie og omsorg vil legge til rette for at frivillige skal være en større del av fremtidens pleie og omsorgstilbud, og vil i planperioden • utarbeide og implementere en strategisk plan for frivillighet og nærmiljøarbeid for Pleie og omsorg • styrke samarbeidet med frivilligheten om aktiviteter og tilbud til hjemmeboende eldre	31.12.2023	Pågår, iht. plan	Legge innbyggerdialog og samarbeid til grunn for utvikling av kommunen og tjenestetilbudet	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er innovativ
Styrke innbyggerdialog, pårørende- og brukermedvirkning i utvikling av pleie- og omsorgstjenester	Innbyggerdialog og brukermedvirkning er viktig for å kunne levere bærekraftige helse- og omsorgstjenester i fremtiden. I planperioden skal det derfor jobbes spesielt med følgende: <i>Bruker- og pårørendemedvirkning</i> • Forankre og implementere kommunens pårørendestrategi. • Sikre systematisk bruker- og pårørendedialog gjennom brukerråd. <i>Innbyggermedvirkning</i> • Være i dialog og samhandling med innbyggere, frivilligheten, næringsliv og ansatte om fremtidens omsorg.	31.12.2023	Pågår, iht. plan	Legge innbyggerdialog og samarbeid til grunn for utvikling av kommunen og tjenestetilbudet	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er innovativ
Styrke samhandling i tjenestene for å yte helhetlige og koordinerte tjenester	I planperioden prioriteres samhandling på tvers av tjenestene for å sikre innbyggerne et helhetlig og koordinert tjenestetilbud, og for å sikre en bærekraftig og ressurseffektiv tjenesteutvikling. Vi skal	31.12.2023	Pågår, iht. plan	Jobbe tverrfaglig for å gi innbyggere og brukere helhetlig og koordinert tjenestetilbud	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er innovativ

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	• utvikle brukerforløp med utgangspunkt i "Hva er viktig for deg?" for å yte helhetlige og koordinerte tjenester med rett kvalitet, både for innbyggere og for kommunen • evaluere og revidere tildelingskriterier i tråd med nasjonale og politiske føringer • utvikle tverrfaglige team med mål om å gi brukeren helhetlige tjenester • fremme kultur for læring, erfaringsdeling og samhandling på tvers av tjenestesteder og kommunalområder for å oppnå opplevelse av mestring gjennom felles måloppnåelse • utvikle gode møte- og samhandlingsarenaer mellom Tildelingskontoret og øvrige tjenester for å bidra til økt kompetanse og felles forståelse av tildelingspraksis og -kriterier					
Ta i bruk digitale løsninger og ny teknologi i helse- og omsorgstjenester	I årene som kommer skal kommunen utvikle og ta i bruk brukervennlige og helhetlige digitale løsninger. I planperioden skal vi • pilotere appen "Aktiv fritid" • bruke og videreutvikle kjernejournal • følge opp e-helse-utrudding • digitalisere arkiv • ta i bruk ulike former for digital avstandsoppfølging i hjemmebaserte tjenester Pleie og omsorg er opptatt av at digitaliseringsiltak også skal ha en positiv klimaeffekt.	31.12.2025	Pågå, iht. plan	Ta i bruk velferdsteknologi i tjenestene for å gi innbyggerne økt livskvalitet og for å øke kommunens omsorgskapasitet	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Videreutvikle tjenester til hjemmeboende	Tjenester til hjemmeboende er avgjørende når eget hjem er førstevalg. Tjenestene skal være helhetlige og koordinerte. For å videreutvikle tjenester til hjemmeboende vil vi i planperioden • utvikle hjemmebaserte tjenester til en mer robust tjeneste som kan møte fremtidens behov for ressurser, kompetanse og fleksibilitet • videreutvikle rehabiliteringstjenester som bidrar til økt selvhjelpenhet og mestring for brukerne • videreutvikle tverrfaglig og teambasert samhandling, med vekt på gode pasientforløp og oppgavedeling	31.12.2023	Pågå, iht. plan	Jobbe tverrfaglig for å gi innbyggere og brukere helhetlig og koordinert tjenestetilbud	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

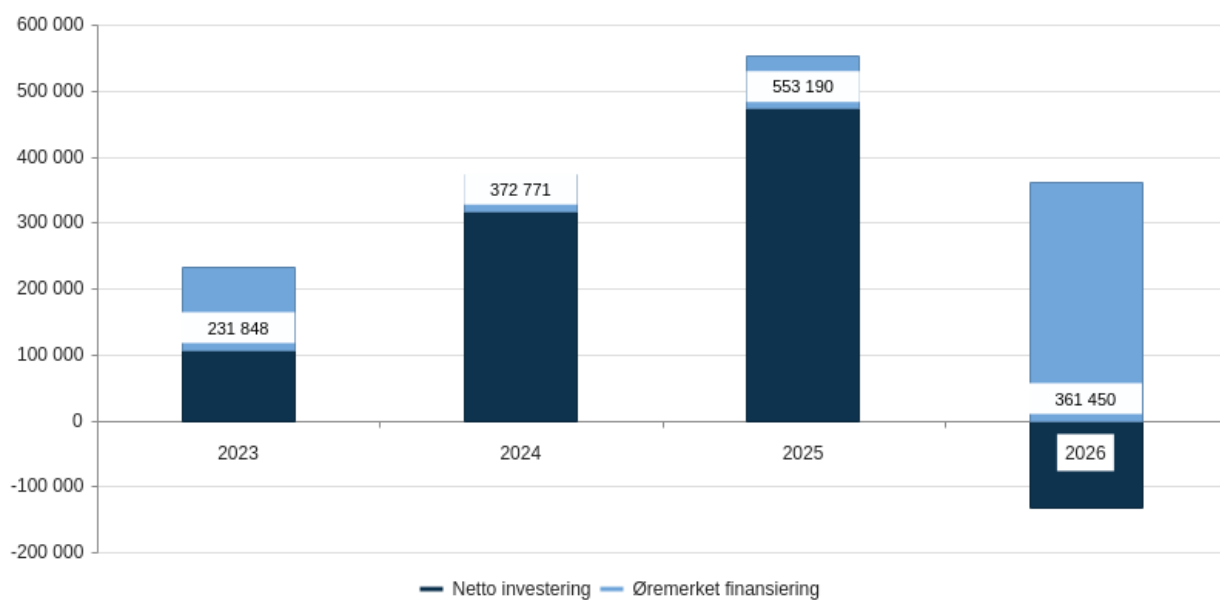
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	• sikre tilstrekkelig dimensjonering ved å opprette ny base for hjemmetjeneste, med dagsentertilbud i tilknytning til basen					

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1 000 kroner

Driftsbudsjett

Fordeling på enhet (tabell)

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Kommunalsjef Pleie og omsorg	-213 377	-187 421	-150 773	-109 072
Sykehjem	978 478	969 288	969 288	969 288
Aktivitet	46 514	44 614	44 614	44 614
Samlokaliserte boliger	721 855	768 212	786 956	785 456
Forvaltning	347 858	327 393	288 521	288 521
Hjemmebaserte tjenester	464 206	475 563	475 563	473 271
Sum	2 345 533	2 397 648	2 414 168	2 452 077

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	2 187 064	2 242 121	2 294 975	2 332 884
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	214 449	214 149	214 149	214 149
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	408 992	410 393	374 059	374 059
Overføringsutgifter	28 006	28 006	28 006	28 006
Finansutgifter	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	2 838 511	2 894 669	2 911 189	2 949 098
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-217 753	-217 753	-217 753	-217 753
Refusjoner	-275 225	-279 268	-279 268	-279 268
Overføringsinntekter	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-492 978	-497 021	-497 021	-497 021
Sum	2 345 533	2 397 648	2 414 168	2 452 077

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	2 188 543	2 188 543	2 188 543	2 188 543
Vedtatte endringer forrige periode				
Avvikle kjøp av rehabiliteringsplasser ved Centro Asistencial Noruego (CAN)	-24 000	-24 000	-24 000	-24 000
Demografikompensasjon Pleie og omsorg	29 389	60 159	60 159	60 159
Demografikompensasjon Pleie og omsorg	-6 579	-8 965	35 094	35 094
Enhetskostnad nye brukere	-21 870	-21 870	-21 870	-21 870
Korrigerer av behov for nye boliger til yngre brukere	21 042	21 042	38 286	38 286
Korrigert behov nye boliger til yngre brukere	36 867	36 867	36 867	36 867
Reduksjon av omfang og ytterligere vekst av Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	0	-1 600	-1 600	-1 600
Reduksjon i dekningsgrad utsettes – KST	15 670	-9 000	-9 000	-9 000
Redusere dekningsgrad ved å holde omsorgsleiligheter ledig	0	-4 200	-4 200	-4 200
Redusert dekningsgrad av plasser med heldøgns pleie- og omsorgstjenester	-15 696	-24 996	-24 996	-24 996
Andre tiltak / tekniske endringer	70	-287	-287	-287
Sum Vedtatte endringer forrige periode	34 894	23 150	84 453	84 453
Budsjettendring i år				

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Andre tiltak / tekniske endringer	16 932	16 932	16 932	16 932
Sum Budsjettendring i år	16 932	16 932	16 932	16 932
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	2 582	2 582	2 582	2 582
Konsekvensjusteringer	54 408	42 664	103 967	103 967
Konsekvensjustert ramme	2 242 951	2 231 207	2 292 510	2 292 510
Demografijustering				
Demografikompensasjon – Pleie og omsorg	691	-1 379	-4 420	37 281
Sum Demografijustering	691	-1 379	-4 420	37 281
Mer-/mindrebehov				
Carpe Diem demenslandsby – drift	18 700	18 700	18 700	18 700
(reversering av tidligere politisk vedtak)				
Carpe Diem demenslandsby – merbehov for tjenesteyting	25 000	25 000	20 630	20 630
Centro Asistencial Noruego (CAN) – tilbakeføring av midler i prøveperioden	25 069	25 069	0	0
Drift av Oksenøya sykehjem	18 000	40 500	40 500	40 500
Konsekvensjustering av kostnader knyttet til drift av samlokaliserte boliger	-16 588	13 848	13 848	13 848
Opprettelse av 8 plasser i samlokaliserte boliger i Busoppeveien	9 676	8 698	-1 067	-2 567
Opprettelse av stilling – leder av Treklang senter på Oksenøya	1 000	1 000	1 000	1 000
Styrking av legedekningen ved sykehjemmene	5 700	7 980	7 980	7 980
Utvikling av velferdsforvaltningen	1 904	2 538	0	0
Videreutvikling av tjenester til hjemmeboende	19 357	30 714	30 714	28 422
Sum Mer-/mindrebehov	107 818	174 047	132 305	128 513
Nye tiltak og realendringer	108 509	172 668	127 885	165 794
Sum Interne rammeendringer	-5 927	-6 227	-6 227	-6 227
Interne rammeendringer	-5 927	-6 227	-6 227	-6 227
Ramme 2023-2026	2 345 533	2 397 648	2 414 168	2 452 077

Vedtatte endringer forrige periode

Tittelen på tiltakene er hentet fra opprinnelige vedtak, og sikrer effektiv datahåndtering og sporbarhet over flere budsjettår. Følgende gjelder, uavhengig av ordlyden som er benyttet i tiltakets opprinnelige tittel: negative tall er uttrykk for en reduksjon av budsjetttrammen sammenlignet med foregående år. Det betyr for eksempel at tidsbegrensede styrkinger vil fremkomme med negative tall fra og med det året styrkingen avsluttes/trappes ned.

Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Avvikle kjøp av rehabiliteringsplasser ved Centro Asistencial Noruego (CAN)

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Demografikompensasjon Pleie og omsorg

Sum av Kommunestyrets vedtak om demografikompensasjon fra tidligere handlingsprogram. Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Demografikompensasjon Pleie og omsorg

Kommunestyrets vedtak om demografikompensasjon fra Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Enhetskostnad nye brukere

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Korrigerende av behov for nye boliger til yngre brukere

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Korrigerende behov nye boliger til yngre brukere

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2019–2022.

Reduksjon av omfang og ytterligere vekst av Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Reduksjon i dekningsgrad utsettes – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Redusere dekningsgrad ved å holde omsorgsleiligheter ledig

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Redusert dekningsgrad av plasser med heldøgns pleie- og omsorgstjenester

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024 og endret av Kommunestyret under behandling av handlingsprogrammet.

Demografijustering

Demografikompensasjon – Pleie og omsorg

For å kompensere for endringer i folketall og alderssammensetning gjøres det en årlig gjennomgang av demografikompensasjon. Den blir oppdatert med nye befolkningsprognoser, regnskap og gjeldende dekningsgrader i sykehjem, omsorgsboliger for eldre og hjemmetjenester. Med utgangspunkt i nåværende kvalitet og omfang på tjenestene, er det kun direkte kostnader til brukerrettede tjenester som påvirkes av demografiendringer.

Mer-/mindrebehov

Carpe Diem demenslandsby – drift (reversering av tidligere politisk vedtak)

Budsjettforutsetningen for drift av Carpe Diem ble utarbeidet i 2015, i forbindelse med arbeidet med Handlingsprogram 2016–2019. Det ble da forutsatt at fysisk utforming av bygningsmassen, demenslandsbykonseptet og bruk av moderne velferdsteknologi skulle gjøre at demenslandsbyen kunne driftes med en bemanningsfaktor som er 20 prosent lavere enn på ordinær langtidsavdeling i sykehjem. Redusert bemanning skulle gi økonomisk innsparing, som ble innarbeidet i budsjettene fra og med 2019. Erfaringer viser imidlertid at man ikke har kunnet drifte demenslandsbyen med planlagte innsparinger. Dette på grunn av større behov både i grunnbemanningen, vikarbruk, til bemanning på natt og bemanning av resepsjon i en oppstartsperiode.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Gjennomføre kvalitetshevende tiltak i Pleie og omsorg*.

Carpe Diem demenslandsby – merbehov for tjenesteyting

Erfaringsstall hittil viser at det er behov for økte ressurser både i grunnbemanningen, til bemanning på natt og til bemanning i resepsjonsområdet. Pandemien, et generelt høyt fravær og mye bruk av vikarer har forsterket utfordringsbildet.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Gjennomføre kvalitetshevende tiltak i Pleie og omsorg*.

Centro Asistencial Noruego (CAN) – tilbakeføring av midler i prøveperioden

Bærum kommune skal i en prøveperiode på inntil to år legge tilrette for fortsatt aktivitet ved Centro Asistencial Noruego (CAN) basert på virksomhetens forslag til endret driftsmodell ([KST, 143/21, 15.12.21](#)). Driftsmodellen er et utvidet tilbud innen rammen av korttidsplasser/avlastningsplasser med en kombinasjon av rehabilitering og helsefremmende tiltak.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Drift av Oksenøya sykehjem

Det er planlagt trinnsvis åpning av Oksenøya sykehjem., og det er planlagt åpning av 40 plasser i 2023. Finansiering kan kun delvis finansieres av midler fra demografimodellen ettersom demografimodellen er basert på historisk dekningsgrad og ikke forklarer alle driftskostnadene ved økning i antall sykehjems plasser. Demografimidlene for 2023–2026 er estimert til å finansiere aktivitet både i sykehjem og ambulerende tjenester.

Tiltaket er ikke direkte knyttet til et oppdrag.

Konsekvensjustering av kostnader knyttet til drift av samlokaliserte boliger

Bærum kommune gjør årlig en vurdering av ressursbehovet til og endringer i enhetskostnaden for yngre brukere. Vurderingen bygger på faktiske tall og kartlagt behov etter dialog med brukere og pårørende. Dette gjennomføres årlig ut fra ny kunnskap om brukere og planlagt ferdigstilling av omsorgsboliger for mennesker med utviklingshemming i perioden. I forhold til Budsjett og økonomiplan for 2022–2025 er det i 2023 beregnet tjenester til 24 nye brukere som flytter inn i omsorgsboliger for mennesker med utviklingshemming. I 2024 er det beregnet tjenester til 16 nye brukere, i 2025 til 14 nye brukere og 12 nye brukere i 2026.

Kommunedirektøren vil gjennomføre en helhetlig gjennomgang av tjenesten før ytterligere endringer i tjenestens budsjettbehov vurderes.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Opprettelse av 8 plasser i samlokaliserte boliger i Busoppveien

Samlokaliserte boliger til yngre brukere i Busoppveien er under bygging. Tilbudet skal gi åtte brukere et godt faglig tilbud, og erstatte seks plasser kommunen i dag kjøper av private tilbydere. Boligen vil ha en høy enhetskostnad, men det er forventet at kommunen på sikt vil kunne tilby disse tjenestene til en lavere kostnad enn ved dagens eksterne kjøp. Inntekter knyttet til ressurskrevende brukere er beregnet flatt fra kjøp basert på en høyere andel lønn i kommunal tjeneste enn ved kjøp av plasser.

Etableringstakten av nye boliger har de siste årene vært høy, og erfaring fra disse prosjektene viser at det er behov for å styrke budsjettene de første driftsårene. Personer som flytter inn i nye boliger, er som regel unge mennesker som ikke har bodd for seg selv før, og det tar tid å venne seg til en ny livssituasjon. Dette gir erfaringsmessig oppstartskostnader. Personer med utviklingshemming er sårbare for store livsendringer og det er viktig at ressurs situasjonen rundt dem er god nok de første årene.

Tiltaket er knyttet til oppdragene *Gjennomføre kvalitetshevede tiltak i Pleie og omsorg og Ta i bruk digitale løsninger og ny teknologi i helse- og omsorgstjenester.*

Opprettelse av stilling – leder av Treklang senter på Oksenøya

Treklang på Oksenøya består av barneskole, barnehage og sykehjem, knyttet sammen med uteområder, idrettshall og fotballbane. Skolen og barnehagen åpnet august 2022, og sykehjemmet åpner i

første kvartal 2023. Lederen av Treklang senter skal lede etableringen av «innbyggerhuset», der innbyggere organiserer aktiviteter for andre innbyggere.

Tiltaket knyttes til oppdraget *Jobbe langsiktig og systematisk med kompetanseheving, rekruttering og ledelse*.

Styrking av legedekningen ved sykehjemmene

Det har skjedd betydelige endringer i kommunale medisinske tjenester de senere årene, og det forventes at sykehjemslegene skal håndtere økende kompleksitet i medisinske problemstillinger. Både ved langtids- og korttidsavdelingene er det med dagens legedekning i hovedsak de rent kliniske oppgavene som kan prioriteres. Oppgaver som årskontroller, pårørendesamtaler og legemiddelgjennomganger må prioriteres ned. Det samme gjelder tverrfaglig samarbeid og medisinskfaglig rådgivning. Med bakgrunn i økte krav og forventninger til sykehjemslegen, har det vært behov for å styrke legetjenesten, og det vil være behov for ytterligere styrking kommende år. En egen politisk sak om legetjenesten i sykehjem vil legges frem høsten 2022.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Gjennomføre kvalitetshevende tiltak i Pleie og omsorg*.

Utvikling av velferdsforvaltningen

Et resultat av innsiktsarbeidet fra PLO 2024 er behovet for å styrke førstelinjen ved brukerhenvendelser. Tiltaket skal bidra til styrket kompetanse for å sikre innbyggerne rask og smidig avklaring ved første henvendelse. Dette vil gi innbyggerne en bedre brukeropplevelse og gjøre at saker løses på lavest mulig nivå.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Videreutvikle tjenester til hjemmeboende*.

Videreutvikling av tjenester til hjemmeboende

Hjemmet er førstevalg og det er forventet en økning av brukere som skal ha nødvendig og mer spesialisert helsehjelp fra hjemmetjenesten. Dette krever langsiktig omstilling. For Bærum viser ressursbruksindikatoren at kommunen brukte 12,2 prosent mer ressurser på pleie- og omsorgstjenester enn ASSS-snittet i 2021. Ressursfordelingsmodellen er en indikator utviklet av KS spesielt for ASSS-samarbeidet, som viser kommunens ressursbruk i forhold til utgiftsbehov. Beregnet utgiftsbehov er basert på kostnadsnøkkelen i inntektssystemet for kommunene. Modellen indikerer at det er et stort teoretisk handlingsrom for kostnadsreduksjon i sektoren, og viser at Bærum kommune drifter hjemmetjenesten over 20 prosent dyrere enn gjennomsnittet i ASSS-kommunene. Indikatoren viser også at Bærum ligger under ASSS-gjennomsnittet i andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning, og at vi har lav ATA-tid (ansikt til ansikt-tid) som igjen indikerer et behov for en gjennomgang av baselokaliteter og logistikk i hjemmetjenesten.

Målet med å videreutvikle hjemmetjenesten er å sikre riktig dimensjonering, organisering samt tilstrekkelig og riktig kompetanse i tjenesten også for fremtiden. Dette er i tråd med vedtak i den politiske saken behandlet i Hovedutvalg bistand og omsorg ([BIOM, 8/22, 16.03.22](#)).

I Handlingsprogrammet 2021–2024 ble det vedtatt en reduksjon i dekningsgraden av plasser med heldøgns helse- og omsorgstjenester som en del av Pleie og omsorgs omstillingsbidrag tilsvarende 37,5 millioner kroner ved utgangen av perioden. I behandlingen av Budsjett og økonomiplan 2022–2025 ble det vedtatt å utsette en større andel av reduksjonen (tilsvarende 25 mill.) i dekningsgrad til 2024 i påvente av en synliggjort utvikling i tjenester til hjemmeboende.

Dette tiltaket møter behovet for rusting og omstilling av hjemmetjenesten for å muliggjøre den allerede vedtatte gevinsten av en dekningsgradreduksjon på 37,5 mill. fra 2024. Det vil også frigi ressurser til å lede prosjektet og prosessen for nødvendig omstilling. Helt konkret innebærer dette:

- forløp / helhetlige og sammenhengende tjenester: pasientforløpskoordinator til alle distrikter, forløpsteam på korttidsinstitusjoner (tre årsverk), rask og riktig tilgang på hjelpemidler (Det er viktig at hjelpemidler kommer raskt på plass når behov melder seg og ved utskrivelser fra sykehus. Det er behov for å øke kapasiteten til å kjøre ut hjelpemidler, da det i dag er forsinkelser / for liten kapasitet til å få hjelpemidler på plass raskt nok.)
- gjennomgang av base-lokasjoner og logistikk rundt hjemmetjenesten
- riktig og tilstrekkelig kompetanse: avanserte kliniske sykepleiere, avanserte geriatriiske sykepleiere og sykepleiere med spesialutdanning i kreft/palliasjon, og fag- og kvalitetsrådgivere i alle distrikter
- prosess- og prosjektledere for omstilling: for å sikre en riktig og bærekraftig omstilling er det behov for å styrke Pleie og omsorg med ressurser som kan lede prosjektet og prosessen i tre år

Tiltaket er knyttet til oppdragene *Videreutvikle tjenester til hjemmeboende, Gjennomføre kvalitetshevede tiltak i Pleie og omsorg, Styrke samhandling i tjenestene for å yte helhetlige og koordinerte tjenester og Jobbe langsiktig og systematisk med kompetanseheving, rekruttering og ledelse.*

Aktivitet (nøkkeltall)

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Andel innbyggere 80 år og eldre som er beboere på institusjon eller er i bolig med heldøgns bemanning	15,4 %	16,0 %	15,9 %
Andel innbyggere 80 år og eldre som ikke mottar tjenester i hjemmet eller har heldøgns plass	59,0 %	59,3 %	59,6 %

Investeringsbudsjett

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan					Sum Inntekt	
		2023 Inntekt	2024 Inntekt	2025 Inntekt	2026 Inntekt	2026 Inntekt	2023- 26	2023- 26
		2023	2024	2025	2026	2026	26	26
Ordinære investeringer u/Fornebu								
Pleie og omsorg		6,5	0,0	6,9	0,0	7,4	0,0	27,6
Aldring og mestring (IT)	657,8	11,3	0,0	171,0	0,0	182,2	-323,0	777,8
Berger sykehjem	19,3	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0
Emmas testamente	90,0	18,1	0,0	36,0	0,0	23,8	0,0	82,9
Glitterudveien – nye barne- og avlastningsboliger	17,0	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	14,3
Klokkersvingen 6		2,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	8,0
Pleie og omsorg – inventar og utstyr		6,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	11,0
Pleie- og omsorg (institusjon) – reklamasjonsavsetning		18,0	0,0	7,5	0,0	7,5	0,0	40,5
Pleie og omsorgsbygg – oppgradering, utvidelser og endret bruk av dagens anlegg og institusjoner		12,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	13,0
Solbergveien 3	17,0	93,1	0,0	229,4	0,0	453,6	0,0	980,1
Sum Pleie og omsorg	801,1	93,1	0,0	229,4	0,0	204,0	-341,0	-341,0
Sum Ordinære investeringer u/Fornebu								
	801,1	93,1	0,0	229,4	0,0	204,0	-341,0	980,1
Omsorgs- og velferdsboliger (selvfinansiert)								
Pleie og omsorg		1,0	0,0	2,0	0,0	21,0	0,0	26,0
Belset omsorgsplasser	635,5	44,4	0,0	14,5	-34,2	0,0	0,0	58,9
Busoppveien boliger	2,1	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1
Capralhaugen boliger	5,0	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6
FERDIGSTILT – Eiksveien 110	86,0	53,7	0,0	14,0	-21,1	0,0	0,0	67,7
Gullhaug omsorgsboliger	97,6	10,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-20,5	97,6
NY – Nansenløkka omsorgsboliger på Fornebu		5,0	0,0	5,0	0,0	5,0	0,0	20,0
Personalfasiliteter til omsorgsboliger og ambulerende hjemmetjeneste		10,0	0,0	11,0	0,0	0,0	0,0	26,1
Pleie og omsorg – tilpasning /endring av eksisterende bygningsmasse		10,0	-94,5	96,8	0,0	0,0	0,0	106,8
Vallerveien 146 – omsorgsboliger	101,6	138,7	-94,5	143,4	-55,3	99,6	-79,8	407,7
Sum Pleie og omsorg	1 065,2	138,7	-94,5	143,4	-55,3	26,0	-20,5	-250,1
Sum Omsorgs- og velferdsboliger (selvfinansiert)								
	1 134,2	138,7	-124,5	143,4	-55,3	26,0	-20,5	407,7
								-280,1

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan								Sum Inntekt		
		2023	Inntekt	2024	Inntekt	2025	Inntekt	2026	Inntekt	2023- 2026	2023- 2026	Investeringsfase
		1 935,3	231,8	-124,5	372,8	-55,3	553,2	-79,8	230,0	-361,5	1 387,8	-621,1
Sum investeringsprosjekter												

Aldring og mestring (IT)

Investeringsprosjektet *Digitaliseringsrådet for tildeling* er avviklet, og investeringsmidlene er fordelt på sju områder – Bærum kommune overordnet og de seks nye direktørområdene som trer i kraft 1. oktober 2022.

Aldring og mestring vil i kommende planperiode se på videre utredning av velferdsteknologiske løsninger og etablering av ny tjenesteavtale med leverandør av velferdsteknologi. Den nye avtalen skal dekke løsninger på tvers av hjemmeboende og brukere ved omsorgsboliger og sykehjem, og skal gi oss en integrasjons- og datadelingsplattform som gjør administrasjon og forvaltning av teknologien enklere og mer effektiv enn i dag.

Vi vil fortsatt følge det nasjonale velferdsteknologiprogrammet med blant annet digital hjemmeoppfølging og bidra til videreutvikling av våre løsninger opp mot et velferdsteknologisk knutepunkt (for dataoverføring til journal).

Aldring og mestring vil fortløpende utstyres med de nasjonale samhandlingsløsningene etter hvert som de blir klare, eksempelvis kjernejournal for pleie og omsorg, legemiddelhåndtering og dokumentdeling.

Berger sykehjem

Tomten til Berger sykehjem og barnehage planlegges godt utnyttet gjennom arealeffektive løsninger og samlokalisering av tjenestetilbud for eldre og barnehage. Studier i dag viser at Berger sykehjem kan planlegges med inntil 140 plasser for heldøgnsomsorg, gitt et konsept med tradisjonell sykehjemsdrift. Ny innsikt og ønsket dreining i tjenestetilbudet til Pleie og omsorg tilsier at det bør tilrettelegges for mer areal til aktivitets- og velværetilbud for hjemmeboende eldre i Rykkinn-området, blant annet et større dagsentertilbud. Det er også behov for en mindre base for hjemmebaserte tjenester. Dette vil gå på bekostning av antall plasser for heldøgnsomsorg i det nye anlegget. Hvor mange plasser som reduseres avhenger av arealbehovet for disse tjenestene. Det er imidlertid satt en nedre grense for hvor mange heldøgns omsorgsplasser som må etableres på Berger for å sikre en effektiv drift. I konseptfasen er dette estimert til 96 plasser. Det må allikevel påpekes at antall plasser kan økes til 120, dersom det viser seg at arealbehovet for tilbud til eldre utenfor sykehjemmet er mindre. Dette innebærer at prioriteringen i planleggingsfasen dreies mot aktivisering av hjemmeboende eldre i Rykkinn-området, og ikke mot å oppnå så mange sykehjemsplasser som mulig i dette prosjektet. Optimalisering av det totale tilbudet, for både sykehjemsbeboere og hjemmeboende, vil skje i tett dialog med Pleie og omsorgstjenesten i planleggingsfasen.

Emmas testamente

I 2016 ble det solgt tomter på Emma Hjorth for 19,3 mill. Dette er en del av gaven fra Emma Hjorth og skal komme mennesker med utviklingshemming til gode.

Orientering om disponering av midlene er behandlet i Hovedutvalget for bistand og omsorg (se politisk sak [BIOM, 22/20, 13.05.20](#)). Av totalt 19,3 mill. ble det tildelt 3 mill. til fire forskjellige prosjekter. 2 mill. ble bevilget til oppgradering av Solknatten hytte som ligger i Vestmarka. Videre ble det tildelt midler til Bærum kommunale dagtilbud og Emma Friskhus.

Glitterudveien – nye barne- og avlastningsboliger

I politisk sak [FSK, 59/19, 19.03.19](#) redegjorde Kommunedirektøren for kapasitetsbehov for barne- og avlastningsboliger. Barne- og avlastningsboliger tilbyr heldøgns omsorgs- og oppveksttilbud for familier med barn i alderen 0–18 år, 50–100 prosent på månedlig basis. Barna som skal bo i barneboliger, har tjenestebehov som krever avanserte hjelpemidler og kontinuerlig døgnbasert pleie og aktivisering.

Konsept for realisering av nye barne- og avlastningsboliger ved dagens anlegg i Glitterudveien ble fastsatt i politisk sak [FSK, 77/22, 18.05.22](#). Kommunedirektøren vil i planleggingsfasen legge stor vekt på å trekke inn fagkompetansen i boligene og arbeide tett med Husbanken, brukerorganisasjoner og foreldre. Planlagt ferdigstillelse er høsten 2025. Husbanktilskuddet er beregnet til 18 mill. Kommunedirektøren foreslår å øke kostnadsestimatet til 80–100 mill.

Klokkersvingen 6

Klokkersvingen avlastningshjem for barn og unge er en ombygging av eksisterende bygningsmasse hvor man blant annet ser på utvidelse med to beboerrom og to bad, ett fellesrom/stue, personalgarderobe, personaldusj/WC, utvidet gang, nattevaksrom, møterom og personalgarderobe. Kostnadsestimatet anses ikke tilstrekkelig. Kommunedirektøren vil komme tilbake med endelig kostnadsramme i beslutningspunkt 3 – fastsettelse av prosjektets rammer (BP3).

Pleie og omsorg – inventar og utstyr

Omsorgsboliger og bo- og behandlingssentre har løpende behov for oppgradering/utskiftninger av eldre og utgått inventar/utstyr. Det er behov for utskifting av hvitevarer, senger, møbler, kjøleanlegg, solskjerming, medisinsk-teknisk utstyr og heiser – både personløftere og takheiser. Kommunedirektøren foreslår at årlig bevilgning på 2 mill. beholdes i hele planperioden.

Pleie- og omsorg (institusjon) – reklamasjonsavsetning

Fristilte midler fra prosjekter som er ferdigstilt, tatt i bruk og er i avslutningsfasen, vil ved behov omdisponeres til reklamasjonsavsetningen. Midlene vil være en buffer for uforutsette forhold i reklamasjonsperioden. Reklamasjonsavsetningen i hvert enkelt prosjekt kan reduseres ved en samleavsetning, fordi det ikke er sannsynlig at behovet vil forekomme i alle prosjekter. I tillegg avsluttes prosjektene og tas ut av investeringsoversikten ved ferdigstillelse og før garanti- og reklamasjonsperioden er utløpt.

Pleie og omsorgsbygg – oppgradering, utvidelser og endret bruk av dagens anlegg og institusjoner

En årlig bevilgning som benyttes når det er behov for å gjøre mindre bygningsmessige endringer og utbedringer for å tilpasse bygningsmassen til de ulike beboergruppene. Kommunedirektøren foreslår en videreføring av bevilgningen med 7,5 mill. årlig.

Solbergveien 3

Solbergveien avlastningshjem for barn og unge er en ombygging av eksisterende bygningsmasse hvor man blant annet ser på utvidelse med to beboerrom, to bad, medisinrom, møterom, større fellesareal og kjøkken samt større personalgarderobe, dusj og wc, overbygget terrasse og utebod i tillegg til noe innvendige ombygginger av eksisterende rom. Kommunedirektøren vil komme tilbake med endelig kostnadsramme i beslutningspunkt 3 – fastsettelse av prosjektets rammer (BP3).

Belset omsorgsplasser

Det planlegges å utnytte Belset skoletomt til omsorgsformål, med muligheter for inntil 150 plasser. Utredning starter i løpet av planperioden for å kunne fastsette drifts- og bokonsept. Vurderingene ses i sammenheng med kommunens strategi for fremtidige pleie- og omsorgstjenester. Nytt anlegg på Belset har tidligere vært sett i sammenheng med omstrukturering av barnehager i Rykkinn. Som følge av usikkerheter knyttet til fremdrift og kapasitetsbehov for disse tjenestene vil andre løsninger vurderes. Kommunedirektøren kommer tilbake til tidspunkt for realisering av nytt anlegg ved rullering av ny behovsanalyse for heldøgns omsorgsplasser.

Busoppveien boliger

I samsvar med politisk sak [FSK, 144/19, 18.06.19](#) og politisk sak [KST, 5/21, 03.02.21](#) er det planlagt oppført åtte omsorgsboliger med tilhørende personalfasiliteter for mennesker med utviklingshemming ved Nordby gård på Rykkinn. Prosjektet er utviklet etter *Stjerneboligkonseptet* og skal tilby et permanent boligtilbud til åtte unge mennesker som alle har stort bistandsbehov. De nye omsorgsboligene er prosjektert og tegnet slik at de individuelt er tilpasset den enkelte bruker. I tillegg planlegges det å etablere et aktivitetshus for å gi muligheter for et bredere aktivitetstilbud for beboere ved Busoppveien boliger, Brekkeski og Nordby. Husbanken har gitt investeringstilskudd til leilighetene og aktivitetshus på 34,2 mill. Byggetiltaket er igangsatt og forventes ferdigstilt høsten 2023. Ved behandling av politisk sak [FSK, 227/21, 28.09.21](#) ble det vedtatt en kostnadsramme for gjennomføring av prosjektet på 137,5 mill. (inkludert opsjoner).

Capralhaugen boliger

Det skal gjennomføres en vurdering av sammenbygging av Capralhaugen omsorgsboliger. Omsorgsboligene i Vestre Almelien 28 og Capralhaugen 70 er i dag lokalisert i to bygg. Kommunedirektøren anbefaler å utrede om en sammenbygging vil gi en økning i omsorgsboligkapasitet og fellesarealer. Dette vil kunne bidra til enda bedre og mer effektive driftsforhold. Økt kapasitet forventes å føre til investeringstilskudd fra Husbanken.

FERDIGSTILT – Eiksveien 110

Prosjektet er et offentlig-privat samarbeidsprosjekt (OPS) hvor det bygges 42 omsorgsboliger for eldre. Prosjektet bygges inntil Solbakken sykehjem og vil administrativt driftes som en selvstendig administrativ enhet. OPS-avtalen inkluderte ikke brukerutstyr og løst inventar. Bygget ble tatt i bruk høsten 2022.

Gullhaug omsorgsboliger

Bærum kommune tilrettelegger for et nytt omsorgsbygg i Lommedalen. Det planlegges å etablere tolv omsorgsboliger for mennesker med utviklingshemming, med tilhørende fellesareal og personalfasiliteter på Gullhaug. Bærum kommune tilbyr med en mulighet til å velge mellom å eie eller leie sin egen bolig. Tomten for omsorgsboligene er detaljregulert i politisk sak [KST, 48/21, 28.04.21](#). Planen skal sikre gode boforhold og gode oppholdsarealer utomhus. Kommunedirektøren foreslår å øke kostnadsrammen fra 70 mill. til 86 mill. etter å ha avsluttet samhandlingsfasen med valgt entreprenør. Dette begrunnes blant annet med prisutviklingen i byggemarkedet fra 2020 til 2022. Prosjektet planlegges ferdigstilt høsten 2023.

NY – Nansenløkka omsorgsboliger på Fornebu

Det er bestilt 10 boliger samt personalrom/fellesarealer av OBOS Fornebu AS (Nansenløkka) med overlevering 2025.

Personalfasiliteter til omsorgsboliger og ambulerende hjemmetjeneste

Midlene brukes til kjøp av personalfasiliteter tilknyttet omsorgsboliger og ambulerende hjemmetjeneste der kommunen ikke bygger eller anskaffer et samlet byggeprosjekt. Kommunedirektøren foreslår å videreføre 5 mill. årlig.

Pleie og omsorg – tilpasning /endring av eksisterende bygningsmasse

Midlene er avsatt for å tilpasse bygningsmassen til beboernes individuelle behov ut fra en helsefaglig vurdering. Dette gjelder både i de store omsorgsboligene for eldre, og spesielt i overgangen fra små til større boliger for mennesker med utviklingshemming. Kommunedirektøren foreslår en bevilgning på 5 mill. i 2026.

Vallerveien 146 – omsorgsboliger

Vallerveien 146 er et pilotprosjekt for konseptet *Det gode nabolag* utviklet i samarbeid med Husbanken og Bærum kommune. Tomt med vilkår om realisering av konseptet er solgt til en privat aktør og vedtatt i politisk sak [FSK, 138/19, 18.06.19](#). Prosjektet forventes å få investeringstilskudd fra Husbanken og salgsinntekter.

Prosjektet omfatter

- et boligprosjekt med cirka 65 leiligheter
- en avtaleinngåelse om tilbakekjøp av 16 omsorgsboliger for mennesker med utviklingshemming, samt fellesarealer og personalfasiliteter. Kjøpet ble avtalt i forbindelse med salget av prosjektet for en kjøpesum på 87,3 mill.
- 15 boliger som skal selges til førstegangskjøpere under 35 år med 15 prosent rabatt i forhold til markedspris
- tre boliger som skal selges til startlåsmottakere
- øvrige leiligheter som skal være ordinære boliger for salg i markedet
- boliger til førstegangskjøpere og omsorgsboliger som får prisregulering ved videresalg

Antatt ferdigstillelse av prosjektet er årsskiftet 2024/25. Kommunedirektøren foreslår en bevilgning på 8 mill. til inventar og tilvalg. I tillegg forventes salgsinntekter på 42 mill.

Helse og sosial

Beskrivelse av tjenesteområdet

Helse og sosial har ansvar for tjenester som retter seg både mot hele befolkningen og noen spesielle målgrupper. Ved å legge til rette for selvhjelpenhet og mestring for den enkelte og et mangfoldig og inkluderende samfunn bidrar vi til å skape gode liv og like muligheter.

Seksjon psykisk helse og rus omfatter tilrettelagte boliger med bemanning og akutte tjenester og ambulante oppfølgingstilbud til voksne innbyggere med psykisk sykdom og/eller rusutfordringer. Det tilbys også lavterskeltjenester, råd og veiledning samt helsetilbud til innbyggere med rus- og avhengighetsproblemer. Seksjonen forvalter kommunens velferdsboliger samt statlige og kommunale boligsosiale virkemidler.

Den kommunale delen av NAV Bærum har ansvar for kommunens sosialtjenester som gir hjelp til livsopphold og kvalifiseringsprogram for de som ønsker å delta i arbeidslivet, men har behov for oppfølging og trening for å lykkes. Her ligger også ansvaret for kriseboliger og tilbud om økonomisk rådgivning.

Seksjon arbeid og inkludering omfatter Flyktningkontoret, Botiltak for enslige mindreårige flyktninger, Voksenopplæringscenteret og Arbeid og aktivitet. Seksjonen har ansvar for bosetting og introduksjonsprogram for flyktninger, norskopplæring, grunnskole for voksne, spesialundervisning for voksne, migrasjonshelsetilbud og muligheter for arbeidstrening og tilrettelagt arbeid for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Bjørnegård aktivitetshus tilbyr kurs og lavterskeltilbud for voksne med psykiske utfordringer. Bærum kommune er vertskommune for introduksjonsprogrammet og norskopplæring for Hole kommune.

Bærum kommune ved Helse og sosial har også vertskommuneansvar for Asker og Bærum legevakt og for krisesentertilbudet for Asker, Bærum og Lier kommune. Disse er organisert i seksjon helse sammen med friskliv og mestringstilbud, ambulant ergo- og fysioterapi, rehabilitering og hjelpemiddelutlån. I seksjon helse er også Bærums seniorsentertilbud samt Folkehelsekontoret med ansvar for miljørettet helsevern, skjenkebevilling, vaksinasjon og fastlegeordningen. Kommuneoverlegefunksjonen er organisert i Helse og sosial.

Tjenester

- Helse
- NAV Bærum
- Psykisk helse og rus
- Arbeid og inkludering

Dette skal vi oppnå

Bærum kommune skal bidra til gode liv og like muligheter for innbyggerne. Med fokus på den enkeltes ressurser jobber tjenestene i Helse og sosial for at flest mulig skal klare seg selv med best mulig livskvalitet. Helse og sosial vektlegger trygge lokalmiljøer og inkluderende samfunn. Slik skal den enkelte kunne klare seg selv lengst mulig i eget hjem.

Forebygge utenforskap

Helse og sosial er spesielt opptatt av tverrfaglig samarbeid for å forebygge utenforskap. I planperioden skal det være fokus på å få flere i arbeid og sikre jobb- og karrieremuligheter for innbyggere. Dette skal både gjøres for innbyggere som mottar helsetjenester og/eller sosiale tjenester, og gjennom målrettet innsats i NAV. Det gjøres erfaringer med nye modeller for leie til eie og bruk av startlån, slik at enda flere lavinntektsfamilier kan få mulighet til å eie sin egen bolig.

Utvikle tjenester innen psykisk helse og rus

Helse og sosial skal i planperioden samordne og tilpasse tjenestene innen psykisk helse og rus. Dette vil bidra til å sikre gode overganger mellom barne- og ungdomstjenestene og voksentjenestene. Samtidig skal flere innbyggere med store og sammensatte behov innen psykisk helse og rus få heldøgns bo- og omsorgstilbud i og av kommunen. Tjenestene skal dimensjoneres og utvikles i tråd med fremtidig innbyggerbehov og med fortsatt fokus på hjemmet som førstevalg.

Omstilling og videreutvikling av tjenestetilbud

I planperioden vil Helse og sosial jobbe for å videreutvikle Asker og Bærum legevakt som et godt allmennmedisinsk akuttilbud, og styrke helseberedskapen gjennom kommuneoverlegefunksjonen.

Sammen med brukerne skal seniorsentrene i Bærum utvikles til å forebygge helse- og omsorgsbehovene hos fremtidens seniorer og bidra til at hjemmet blir førstevalg.

Helse og sosial har over tid bygget et stekt samarbeid med frivillige og ideelle aktører. Dette skal videreføres, samtidig som at samarbeidet med næringslivet også skal videreutvikles. Helse og sosial jobber kontinuerlig med å forbedre arbeidsprosesser for å frigjøre kapasitet til å møte vekst og nye behov på flere områder.

Kompetanseutvikling og rekruttering

Bærum kommune skal være en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver. Med innovative og trygge medarbeidere skal fremtidens tjenester og nødvendig kompetanse sikres. Helse og sosial skal i planperioden utarbeide en strategisk kompetanseplan for å sikre riktig rekruttering som både dekker dagens og fremtidens behov, og gir livslang læring for ansatte. Utviklingsarbeidet gjøres i dialog og samhandling med ansattrepresentanter. Mer effektive tjenester og arbeidsprosesser skal utvikles gjennom bruk av digitale løsninger. Innsatsen vil frigjøre kapasitet til å møte vekst og nye behov innen flere områder.

Oppdrag

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Bruke digitalisering som verktøy for mer effektive og fremtidsrettede tjenester	Helse og sosial skal sikre bedre løsninger for innbyggerne og mer effektive arbeidsprosesser, blant annet gjennom å - effektivisere arbeidsprosesser for sesong- og massevaksinasjon - effektivisere og styrke saksbehandling for miljørettet helsevern - effektivisere arbeidsprosessene for kontrollområdet innen bevilling	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Utvikle og ta i bruk ny teknologi og digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Gi flere innbyggere med store og sammensatte behov innen rus og/eller psykisk helse et tilbud i Bærum kommune	Flere innbyggere med behov for heldøgns oppfølging innen rus og/eller psykisk helse, skal få tilbud om dette i Bærum kommune. Ved å tilby tjenester i egenregi vil innbyggerne være nærmere sitt lokalsamfunn og nettverk, noe som for mange er viktig for mestringfølelsen. Faglig og tett samhandling med spesialisthelsetjenesten gir mer helhetlige og koordinerte tjenester. Et tjenestetilbud i egenregi gir også mulighet for fortløpende å gjøre justeringer i vedtak i tråd med brukernes behov, og er mer ressurseffektiv enn eksterne kjøp utenfor kommunen. Helse og sosial skal oppnå dette ved å - endre tildelingspraksis av tjenestene ved å benytte mulighetene med ambulant oppfølging 24/7 bedre - evaluere natteamet og vurdere tilpasning til nye behov - evaluere og vurdere bruk av gruppetilbud - utrede teamorganisering i oppfølgningstjenesten for psykisk helse og rus - styrke aktivitetsbasert helsehjelp og arbeidstrening gjennom recovery-orientert praksis og tjenstedesign – i samarbeid med frivillige og/eller ideelle aktører og vurdere tjenesteutsetting helt eller delvis	31.12.2026	Pågår, iht. plan	Prioritere forebygging og tidlig innsats som bidrar til økt selvhjulpenhet og mestring i egen hverdag	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Legge til rette for at flere kommer i arbeid for økt selvhjulpenhet	NAV jobber kontinuerlig med å få flest mulig i ordinært eller tilrettelagt arbeid. I de fire påfølgende årene retter NAV innsatsen ytterligere for - økt arbeidsmarkedskompetanse hos NAV Bærum - større grad av samarbeid med næringslivet, organisasjoner, Bærum næringsråd og frivillige for å få flere i arbeid	31.12.2024	Pågår, iht. plan	Skape bedre muligheter for arbeidstrening og inngang i arbeidslivet	Bærum har et likestilt og inkluderende arbeidsliv	2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	• å bruke «klart språk» på NAV-kontoret for å sikre at brukere forstår sine rettigheter og plikter og blir klar over egne muligheter til arbeid og/eller utdanning					
Redusere antall langtidsmottakere av sosialhjelp	NAV vil i planperioden undersøke to fireårsprosjekter for å redusere langvarig sosialhjelpsavhengighet: • <i>Alle kan jobbe:</i> Prosjektet gjennomføres i samarbeid med veiledningssenteret i fylkeskommunen som bistår med å avklare realkompetanse i forhold til arbeid, fagbrev eller utdanning. Prosjektet mottar tilskudd fra statsforvalteren som dekker to stillinger til prosjektet. • <i>Avklare mot riktig ytelse:</i> NAV fortsetter sitt arbeid med å avklare langtidsmottakernes rettigheter til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd for å sikre riktige ytelser.	31.12.2024	Pågår, iht. plan	Jobbe for økt sysselsetting blant utsatte grupper	Bærum har et likestilt og inkluderende arbeidsliv	2. Bærum samfunnet er attraktivt og inkluderende
Samordne og tilpasse tjenester innen psykisk helse og rus	Helse og sosial skal i planperioden samordne og tilpasse tjenestene innen psykisk helse og rus. Dette vil bidra til å sikre gode overganger mellom barne- og ungdomstjenestene og voksentjenestene. Helse og sosial skal • videreutvikle nettverk mellom barnevern, psykisk helsestjeneste for barn og unge, tilrettelagte boliger med behandling og oppfølgingsstjenesten innen psykisk helse og rus, for å sikre trygge og gode overganger • utvikle gode styringsindikatorer og prognoser for fremtidens behov for psykisk helse- og rustjenester • sikre helhetlige og samordnede lavterskeltilbud på tvers av ungdoms- og voksentjenestene • etablere samarbeid og samhandling med oppfølgingsstjenesten innen psykisk helse og rus og Tidelingskontoret for å vurdere tildeling og revurdering av vedtak • evaluere natteamet og vurdere tilpasning etter nye behov • evaluere og vurdere igangsetting av gruppetilbud • gjøre en helhetlig vurdering av den samlede lavterskelinnsatsen i kommunal og ideell regi	31.12.2024	Pågår, iht. plan	Jobbe tverrfaglig for å gi innbyggere og brukere helhetlig og koordinert tjenestetilbud	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Sikre egnede og gode boforhold til innbyggere med	<u>Fra leie til eie:</u>	31.12.2024	Pågår, iht. plan	Legge til rette for boliger for	Bærum har tilgjengelige og inkluderende	1. I bærum samfunnet jobber vi sammen

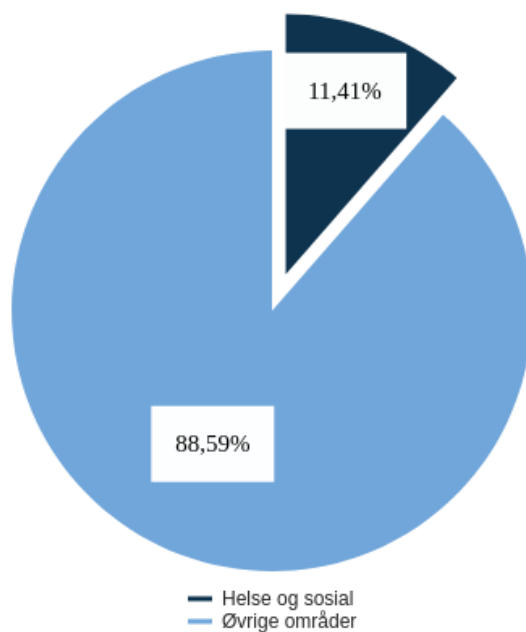

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
særskilte behov på boligmarkedet	NAV Bærum og Boligbistand forsetter sin økte innsats for at lavinntektsfamilier skal kunne kjøpe sin egen bolig ved hjelp av startlansordningen. I 2021 ble låneporteføljen til kommunen økt til 500 millioner, noe som gjør dette mulig. Minst 50 prosent av startlansmidler skal gå til barnefamilier. Boligbistand styrkes slik at minst 29 lavinntektsfamilier kan kjøpe sin egen bolig ved hjelp av startlån. Dette vil bidra til gode oppvekstvilkår for barn og økt selvhjelpenhet for familiene. Det vil også bidra til et lavere investeringsbehov for nye velferdsboliger til barnefamilier.			alle livsfaser i varierte og tilgjengelige bomiljøer	bo- og nærmiljøer og møteplasser	for å skape gode liv og like muligheter
	<u>Rett bolig til rett tid:</u> Økt gjenbruk/ombygging av eksisterende eiendomsmasse bidrar til å redusere investeringsbehovet for nye velferdsboliger og vil samtidig øke andelen velferdsboliger i Bærum øst. Riktige boliger stabiliserer levevilkår; de planlagte modulboligene til bostedsløse og mennesker med rusutfordringer realiseres i planperioden.					
	Helse og sosial skal sammen med Eiendom utvikle fremtidige konsepter for omsorgs- og velferdsboliger.					
Sikre en bærekraftig og fremtidsrettet allmennlegetjeneste	Helse og sosial skal - vurdere organisatorisk forankring av legetjenester i Bærum kommune - sikre fortsatt rekruttering av leger til kommunen blant annet ved å tilrettelegge for gode utdanningsløp - styrke fastlegeadministrasjonen - styrke Bærum helse og friskliv med ny 0-hjemmel og LIS (lege i spesialisering)	31.12.2023	Pågå, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Sikre jobb- og karrieremuligheter for innbyggere som får helse tjenester og/eller sosiale tjenester	Helse og sosial er opptatt av å sikre jobb- og karrieremuligheter for innbyggere som får helse tjenester og/eller sosiale tjenester. Dette innebærer å - utføre målrettet kompetansekartlegging med individuelt fokus. Målet er å øke formell kompetanse hos den enkelte for å legge til rette for varig og trygg tilknytning til arbeidslivet og et selvstendig liv - jobbe for kvalifisering av innvandrerkvinner - bidra til økt digital kompetanse for de som har behov for det	31.12.2024	Pågå, iht. plan	Jobbe for økt sysselsetting blant utsatte grupper	Bærum har et likestilt og inkluderende arbeidsliv	2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Tilpasse tjenestene innenfor flyktningområdet til enhver tid gjeldende lovverk og anmodet bosettingsnivå fra staten	Tjenestene innenfor flyktningområdet må fortløpende tilpasses endringer. Dette skyldes hovedsakelig variasjoner i behovet for å ta imot flyktninger. Tilpasningen på området vil hovedsakelig bestå av • justering av lovverk og midlertidige tilpasninger • justere tjenestene etter enhver tid aktuelle bosettingsnivåer • samordning og koordinering av tjenester, også opp mot fylke, frivillighet og private aktører	31.12.2024	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Tilrettelegge for at flere eldre og/eller hjelpetrengende kan bo hjemme lenger	Helse og sosial skal i planperioden • styrke ergoterapiressursene og hjelpemiddelutlånet • videreutvikle et helhetlig habiliterings- og rehabiliteringstilbud	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Prioritere forebygging og tidlig innsats som bidrar til økt selvhjulpenhet og mestring i egen hverdag	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Utvikle relevante, forebyggende og bærekraftige tjenester til kommunens seniorer	Helse og sosial skal utvikle seniortilbudene i samarbeid med brukerne. Målet er fremtidsrettede, relevante og robuste sentre med friskliv og mestringstilbud i samarbeid med frivillige, interesseorganisasjoner, lokallag og foreninger med flere. I planperioden skal vi blant annet • utarbeide og gjennomføre innbyggerundersøkelser om hva fremtidens pensjonister kan ha behov for av aktiviteter, tjenester og møteplasser • gjennomføre brukerundersøkelser blant brukerrådene ved de ulike seniorsentrene • gjennomføre brukerundersøkelser med frivillige, lag og foreninger som er aktive på seniorsentrene • etablere en fast møteplass hvor ansatte i seniorsentrene kan dele erfaringer, tanker og kompetanse om fremtidens seniorsentre • gjennomføre to fagdager i høst/vinter for alle ansatte med relevant tematikk for det overordnede målet om å utvikle nye aktiviteter og tilbud som er fremtidsrettet	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Prioritere forebygging og tidlig innsats som bidrar til økt selvhjulpenhet og mestring i egen hverdag	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Utvikle styringsindikatorer for Helse og sosial og omstille organisasjonen til fremtidens tjenester	Helse og sosial vil i planperioden sikre at tjenestene til innbyggerne både er effektive og har riktig nivå med riktig kvalitet. For å oppnå dette er det nødvendig å videreutvikle gode styringsverktøy. Hovedfokuset vil blant annet være å	31.12.2024	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

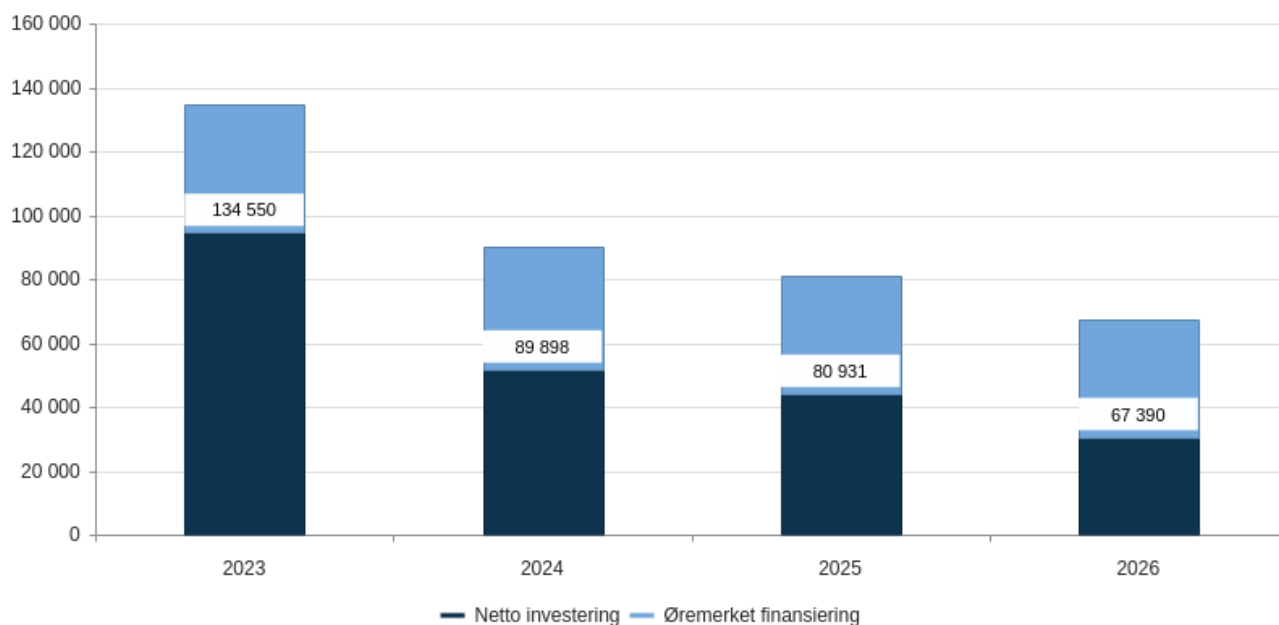
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	• identifisere og utvikle hensiktsmessige styringsindikatorer for omstillingsarbeidet i tjenestene, herunder psykisk helse og rus • anskaffe et fagsystem til Arbeid og aktivitet for å sikre god oppfølging av brukerne • utarbeide en strategisk kompetanseplan og legge til rette for fremtidig effektiv og målrettet ressursbruk med god kvalitet også i fremtiden				riktig kvalitet og omfang	
Videreutvikle Asker og Bærum legevakt som et forsvarlig og godt allmennmedisinsk akuttilbud	For å videreutvikle Asker og Bærum legevakt som et forsvarlig og godt allmennmedisinsk akuttilbud, vil det i planperioden gjøres innsats for å • hjelpe pasienter på rett nivå til rett tid – gode pasientforløp skal utvikles i samarbeid med fastleger og Bærum sykehus for fremtidig pasientbehandling med kvalitet og bærekraft • digitalisere og automatisere arbeidsprosesser samt styrke arbeidsflyt og samhandlingsprosesser med mål om å effektivisere administrative og faglige oppgaver, og sørge for riktig bruk av ressurser tilknyttet legevakten • evaluere bruk av ambulant legebil • ivareta og videreutvikle Asker og Bærum legevakt som en god og attraktiv arbeidsplass med riktig kompetanse og godt arbeidsmiljø	31.12.2024	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Videreutvikle helseberedskap og styrke kommuneoverlegefunksjonen	Som følge av regjeringens koronakommisjonsrapport, kommunens egne erfaringer og revisjonsrapport fra håndteringen av covid-19-pandemien, styrkes kommuneoverlegefunksjonen og kommunens helseberedskap.	31.12.2023	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1 000 kroner

Driftsbudsjett

Fordeling på enhet (tabell)

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Psykisk helse og rus	294 703	294 180	293 570	293 570
Helse	306 894	306 644	304 944	304 944
NAV	235 361	231 521	230 911	230 911
Kommunalsjef Helse og sosial	93 300	93 300	93 300	93 300
Arbeid og inkludering	162 530	156 130	146 330	146 330
Sum	1 092 788	1 081 775	1 069 055	1 069 055

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	764 045	753 282	750 362	750 362
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	188 747	188 497	178 697	178 697
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	144 843	144 843	144 843	144 843
Overføringsutgifter	237 030	237 030	237 030	237 030
Finansutgifter	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum Driftsutgifter	1 336 164	1 325 151	1 312 431	1 312 431
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-51 596	-51 596	-51 596	-51 596
Refusjoner	-183 485	-183 485	-183 485	-183 485
Overføringsinntekter	-6 795	-6 795	-6 795	-6 795
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sum Driftsinntekter	-243 376	-243 376	-243 376	-243 376
Sum	1 092 788	1 081 775	1 069 055	1 069 055

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	1 035 247	1 035 247	1 035 247	1 035 247
Vedtatte endringer forrige periode				
Endret behov flyktninger	-600	-600	-600	-600
Omstilling av NAV Bærum	-4 000	-8 500	-8 500	-8 500
Økt behov rus og psykisk helse	900	900	900	900
Andre tiltak / tekniske endringer	154	154	154	154
Sum Vedtatte endringer forrige periode	-3 546	-8 046	-8 046	-8 046
Budsjettendring i år				
Andre tiltak / tekniske endringer	17 527	11 127	11 127	11 127
Sum Budsjettendring i år	17 527	11 127	11 127	11 127
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	5 878	5 878	5 878	5 878
Konsekvensjusteringer	19 860	8 960	8 960	8 960
Konsekvensjustert ramme	1 055 107	1 044 207	1 044 207	1 044 207
Mer-/mindrebehov				
Helgedrift av kafé i midlertidig ungdomshus på Kadettangen 18 – Høl i CV'n	700	0	0	0
Midlertidig styrking (2 år) av saksbehandlingsskapiteten ved Folkehelsekontoret, 1 årsverk	900	900	0	0
Midlertidig styrking av helse- og sosialfaglig oppfølging av flyktninger, 2 årsverk	2 400	2 400	0	0

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprettelse av ny 0-hjemmel for fastlege ved det kommunale fastlegekontoret, Bærum helse og friskliv	1 850	1 600	1 600	1 600
Opprettelse av ny bemannet bolig for enslige mindreårige flyktninger	9 800	9 800	0	0
Styrking av tilbudet ved Asker og Bærum legevakt	5 369	5 369	5 369	5 369
Videreføring av fleksibel aktiv oppsøkende behandling (FACT) innen psykisk helse og rus	1 897	2 684	2 684	2 684
Videreføring av forebyggende lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus	4 312	4 362	4 742	4 742
Økning av kommuneoverlegefunksjonen og helseberedskap, 1 årsverk	1 180	1 180	1 180	1 180
Økning i heldøgns bo- og omsorgstjenester til ressurskrevende brukere innen psykisk helse og rus	3 050	3 050	3 050	3 050
Sum Mer-/mindrebehov	31 458	31 345	18 625	18 625
Nye tiltak og realendringer	31 458	31 345	18 625	18 625
Sum Interne rammeendringer	6 223	6 223	6 223	6 223
Interne rammeendringer	6 223	6 223	6 223	6 223
Ramme 2023-2026	1 092 788	1 081 775	1 069 055	1 069 055

Vedtatte endringer forrige periode

Tittelen på tiltakene er hentet fra opprinnelige vedtak, og sikrer effektiv datahåndtering og sporbarhet over flere budsjettår. Følgende gjelder, uavhengig av ordlyden som er benyttet i tiltakets opprinnelige tittel: negative tall er uttrykk for en reduksjon av budsjettammen sammenlignet med foregående år. Det betyr for eksempel at tidsbegrensede styrkinger vil fremkomme med negative tall fra og med det året styrkingen avsluttes/trappes ned.

Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Endret behov flyktninger

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Omstilling av NAV Bærum

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Økt behov rus og psykisk helse

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2020–2023.

Mer-/mindrebehov

Helgedrift av kafé i midlertidig ungdomshus på Kadettangen 18 – Høl i CV'n

Kadettangen 18 etableres som et midlertidig ungdomstilbud/-hus i Sandvika i henhold til politisk sak ([MIK, 7/22, 10.02.22](#)). I den sammenheng ønskes det å opprette et kafétilbud. Kommunedirektøren foreslår at Høl i CV'n styrkes for å kunne holde helgeåpent i kafeen i det nye ungdomshuset på Kadettangen. Tiltaket skal evalueres etter ett år.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Sikre jobb- og karrieremuligheter for innbyggere som får helsetjenester og/eller sosiale tjenester*.

Midlertidig styrking (2 år) av saksbehandlingskapasiteten ved Folkehelsekontoret, 1 årsverk

Som følge av flere store samtidige samferdselsprosjekter (E16, E18 og Fornebubanen) og økte behov i forbindelse med rekruttering av flere fastleger, foreslås en toårig styrking av saksbehandlingskapasiteten til Folkehelsekontoret med ett årsverk.

Dette for å kunne sikre fortsatt ledig listekapasitet for innbyggerne ved at flere 0-hjemler kan utlyses samt flere hjemmelsoverdragelser de nærmeste årene grunnet mange fastlegers høye alder.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Midlertidig styrking av helse- og sosialfaglig oppfølging av flyktninger, 2 årsverk

Som følge av revidert vedtak om økt bosetting foreslås midlertidig styrking av helse- og sosialfaglig oppfølging av flyktninger. Det etableres to årsverk på NAV, i tillegg til at allmennlegetilbudet Bærum helse og friskliv styrkes med lege og helsesekretærressurs. Tiltaket finansieres av integreringstilskuddet til kommunen.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Til enhver tid tilpasse tjenestene innenfor flyktningområdet etter lovverk og anmodet bosettingsnivå fra staten.*

Opprettelse av ny 0-hjemmel for fastlege ved det kommunale fastlegekontoret, Bærum helse og friskliv

Som følge av behov for flere fastlegehjemler i kommunen og mål om ledig listekapasitet hos fastleger i Bærum foreslås det å øke det kommunale fastlegekontoret med en ny 0-hjemmel (nyopprettet hjemmel uten pasienter).

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Sikre en bærekraftig og fremtidsrettet allmennlegetjeneste.*

Opprettelse av ny bemannet bolig for enslige mindreårige flyktninger

Tjenesten Botiltak for enslige mindreårige flyktninger styrkes som følge av revidert vedtak om bosetting av flyktninger knyttet til Ukraina-krisen. Det økes fra to til tre bemannede boliger til formålet. Tiltaket finansieres av integreringstilskudd til kommunen.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Til enhver tid tilpasse tjenestene innenfor flyktningområdet etter gjeldende lovverk og anmodet bosettingsnivå fra staten.*

Styrking av tilbudet ved Asker og Bærum legevakt

Det er behov for å styrke tilbudet ved Asker og Bærum legevakt. Det foreslås derfor å øke budsjetttrammen for å øke antall sykepleiere, rekruttering av egne leger til kvelds- og helgearbeid samt vakthold og utbedring av areal. Bærum er vertskommune også for store deler av Askers befolkning. I forslaget til økning fremkommer Bærums andel. Tjenesten har et lønnsbudsjett på 46,4 årsverk, hvorav 4,7 årsverk utgjøres av leger. Det søkes om en styrking med åtte årsverk, hvorav to årsverk leger kveld/helg, fem årsverk helse- og sykepleiefaglige ressurser og 1 årsverk fagutviklingssykepleier i turnus.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Videreutvikle Asker og Bærum legevakt som et forsvarlig og godt allmennmedisinsk akuttilbud.*

Videreføring av fleksibel aktiv oppsøkende behandling (FACT) innen psykisk helse og rus

FACT-samarbeidet mellom Bærum kommune og klinikk for psykisk helse og rus, Vestre Viken helseforetak, som startet i 2018, går fra prosjekt til ordinær drift. På grunn av reduksjon i statlige tilskudd må dette kompenseres med kommunale midler for at tilbudet skal kunne videreføres.

FACT har cirka 160 brukere med behov for samtidige tjenester fra kommunen og spesialisthelsetjenesten. Tilbudet bidrar til at brukerne har færre reinnleggelser på sykehus, får raskere tilgang på og mer kontinuitet fra spesialisthelsetjenesten samt bedre koordinerte og helhetlige tjenester. Dette gir brukerne mer stabilitet i hverdagen og helse. FACT er også en viktig forutsetning for dreining og omstilling av tjenestene innen psykisk helse og rus.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Samordne og tilpasse tjenester innen psykisk helse og rus*.

Videreføring av forebyggende lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus

Forebyggende lavterskeltilbud er bygget opp med statlige tilskudd fra Helsedirektoratet og Statsforvalter i Oslo og Viken, som del av den statlige opptrappingsplanen for psykisk helse og rus. Tilskuddene fra staten trappes ned, og for å kunne videreføre tilbudet må dette kompenseres med kommunale midler (5,1 mill. i 2023 stigende til 8,7 mill. i 2026).

Det foreslås at dette dekkes ved en kombinasjon av at seksjon psykisk helse og rus tilføres midler og gjennom en omstillingsprosess. Parallelt skal det også gjøres en helhetlig vurdering av den samlede lavterskelinnsatsen i kommunal og ideell regi.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Samordne og tilpasse tjenester innen psykisk helse og rus*.

Økning av kommuneoverlegefunksjonen og helseberedskap, 1 årsverk

Som følge av regjeringens koronakommisjonsrapport del 2, kommunens egne erfaringer og revisjonsrapport fra håndteringen av covid-19-pandemien, er det nødvendig å styrke kommuneoverlegefunksjonen. Helsedirektoratets tilråding til Helse- og omsorgsdepartementet er at kommuner med over 50 000 innbyggere bør ha minst fire årsverk for kommuneoverleger. Bærum har i dag tre faste årsverk, hvorav ett er kommuneoverlege og to er assisterende kommuneoverleger. Kommunedirektøren foreslår en varig styrking fra tre til fire faste årsverk som et ledd i å styrke helseberedskapen i kommunen.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Videreutvikle helseberedskap og styrke kommuneoverlegefunksjonen*.

Økning i heldøgns bo- og omsorgstjenester til ressurskrevende brukere innen psykisk helse og rus

Kommunedirektøren omstiller tjenestene innen seksjon psykisk helse og rus for å møte det økte behovet for tjenester til brukere med sammensatte behov. Dette er i tråd med føringer i samhandlingsreformen og oppgaveoverføring til kommunen. Kommunen skal tilby flere ressurskrevende brukere heldøgns bo- og omsorgstilbud, og det utarbeides en ny budsjettmodell for å bedre beregne ressursinnsatsen til det økte behovet. Så langt inngår seks avdelinger med en samlet kapasitet på 112 boenheter i modellen. Foreløpig beregning tilsier en økonomisk styrking av tjenesten som følge av mer ressurskrevende brukere tilsvarende sju årsverk, hvorav 3,5 finansieres innenfor rammen med statlig refusjon for ressurskrevende brukere. Antall innleggelser og varighet i spesialisthelsetjenesten reduseres og brukere mottar bistand i eget hjem, noe som understøtter mestring og selvstendigjøring.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Samordne og tilpasse tjenester innen psykisk helse og rus*.

Aktivitet (nøkkeltall)

Arbeid og inkludering

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall bosatte barn (0-18 år), eksklusiv EM	32	28	47
Antall bosatte flyktninger	81	73	93
Antall bosatte flyktninger, hvorav familiegjenforente	25	28	54
Antall VTA-plasser per 31.12. (statlig finansiert med kommunal medfinansiering)	95	101	104
Tilrettelagte kommunale arbeidsplasser per 31.12. (Bærum arbeidssentre)	124	111	108
Andel flyktninger som kommer i arbeid eller utdanning etter endt introduksjonsprogram	71,0 %	59,0 %	72,0 %

Helse

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall brukere som har fått rask psykisk helsehjelp (NY i 2021)	0	0	549
Antall kommunale fastlegehemler	104	113	115
Antall legekonsultasjoner på legevakten per år	47 065	34 970	35 189
Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	9,5	9,4	9,6
Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (F120, F233, F241)	8,4	8,9	9,5
Ledig listekapasitet fastlege helse	103,0	106,0	102,0
Årsverk ergoterapeuter per 10 000 innbyggere (kommunehelse)	2,3	2,4	2,7

NAV

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Andel deltakere på kvalifiseringsprogrammet som kommer i arbeid/utdanning etter endt program	67,0 %	61,0 %	66,0 %
Antall deltakere på Kvalifiseringsprogrammet	0	0	169
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp med forsørgerplikt for barn <18 år	0	0	269
Gjennomsnittlig antall sosialhjelpsmottakere per måned	0	0	949
Gjennomsnittlig stønadslengde for sosialhjelpsmottakere (måneder)	5,85	5,70	5,70
Antall sosialhjelpsmottakere (akkumulert antall per 31.12)	2 113	2 132	1 924

Psykisk helse og rus

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall heldøgns bo- og omsorgstilbud psykisk helse og rus i ekstern regi	29	27	25
Startlån til kjøp av egen bolig (mill. kroner)	176,4	330,8	345,4

Investeringsbudsjett

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan						Sum Inntekt			
		2023 Inntekt	2024 Inntekt	2025 Inntekt	2026 Inntekt	2023- 26	2026 26				
Ordinære investeringer u/Fornebu											
Helse og sosial											
Helse og sosial – inventar og utstyr		0,5	0,0	0,5	0,0	0,0	0,5	0,0	2,0	0,0 S – Samlebevilgning	
Helse og velferd (IT)		6,0	0,0	6,0	0,0	6,4	0,0	6,9	0,0	0,0 S – Samlebevilgning	
Sum Helse og sosial	0,0	6,5	0,0	6,5	0,0	6,9	0,0	7,4	0,0	27,3	0,0
Sum Ordinære investeringer u/Fornebu	0,0	6,5	0,0	6,5	0,0	6,9	0,0	7,4	0,0	27,3	0,0
Omsorgs- og velferdsboliger (selvfinansiert)											
Helse og sosial											
Anskaffe nye boliger etter salg til kommunale leietakere		42,2	-38,0	45,0	-34,8	45,0	-34,8	45,0	-34,8	177,2	-142,4 S – Samlebevilgning
Bjarne Skaus vei 38	11,0	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	0,0 F3 – Gjennomføring
Bjarne Skaus vei 55	15,3	11,8	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	13,8	0,0 F2 – Planlegging
Emma Hjorthsvei 94	11,0	5,0	0,0	1,0	-1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	-1,3 F3 – Gjennomføring
Modulbaserte velferdsboliger	10,6	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,6	0,0 F1 – Konsept
NY – Aksebolig – heldøgns bo og behandlingstilbud innen rus og/eller psykisk helse	3,0	1,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0 F0 – Foranalyse
Tanumveien 73	11,7	7,2	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,6	0,0 F3 – Gjennomføring
Velferdsbolig – firemannsboliger		27,7	0,0	14,0	0,0	14,0	0,0	0,0	0,0	55,7	0,0 S – Samlebevilgning
Velferdsboliger – anskaffelse av enkeltstående boliger		15,0	-2,0	15,0	-2,0	15,0	-2,0	15,0	-2,0	60,0	-8,0 S – Samlebevilgning
Velferdsboliger – reklamasjonsavsetning		4,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0 S – Samlebevilgning
Sum Helse og sosial	62,7	128,1	-40,0	83,4	-38,1	74,0	-36,8	60,0	-36,8	345,5	-151,7
Sum Omsorgs- og velferdsboliger (selvfinansiert)	62,7	128,1	-40,0	83,4	-38,1	74,0	-36,8	60,0	-36,8	345,5	-151,7
Sum investeringsprosjekter	62,7	134,6	-40,0	89,9	-38,1	80,9	-36,8	67,4	-36,8	372,8	-151,7

Helse og sosial – inventar og utstyr

Tjenestesteder innen Helse og sosial har behov for utskifting av store maskiner og utstyr: kjøledisker på seniorsentrene, treningsapparater på Friskliv og mestring, medisinsk-teknisk utstyr på legevakten samt maskiner og teknisk utstyr på arbeidssentrene. Bevilgningen skal også dekke små investeringer som dukker opp løpende. I tillegg har det vært behov for ulike typer små oppgraderinger i disponerte bygg som ikke dekkes av utleier/Eiendom. Kommunedirektøren foreslår at den årlige bevilgningen på 0,5 mill. beholdes i planperioden.

Helse og velferd (IT)

Investeringsprosjektet *Digitaliseringsrådet for tildeling* er avviklet, og investeringsmidlene er fordelt på syv områder – Bærum kommune overordnet og de seks nye direktørområdene som trer i kraft 1. oktober 2022.

Helse og velferd skal sikre mer effektive arbeidsprosesser og bedre løsninger for innbyggerne. Dette skal gjøres gjennom blant annet anskaffelse av nytt fagsystem for NAV Sosial, bidrag til utvikling av løsninger for mer effektive søknadsprosesser, forvaltning og tildeling av boliger (samarbeid med Husbanken) samt innføring og videreutvikling av digitale løsninger for bestilling av hjelpemidler (i samarbeid med NAV og KS kommunesektorens organisasjon).

Asker og Bærum legevakt skal videreutvikles, og digitalisering og automatisering skal effektivisere administrative og faglige oppgaver.

Anskaffe nye boliger etter salg til kommunale leietakere

Det planlegges å selge inntil ti til kommunale leietakere (*Fra leie til eie*) årlig i planperioden. Salg av boliger til kommunale leietakere medfører erstatningskjøp av nye velferdsboliger. Erstatningskjøp er avsatt med 15 mill. årlig for å dekke merpris ved nykjøp. I tillegg er det budsjettert inn forventet investeringstilskudd fra Husbanken.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 10,2 mill. i 2026.

Kommunedirektøren foreslår å omfordele 2,8 mill. i 2023 til investeringsprosjektet *Bjarne Skaus vei 55* etter godkjent beslutningspunkt 2 – igangsetting av planleggingsfasen (BP2) der kostnadsestimatet har økt fra 12,5 mill. til 15,3 mill.

Bjarne Skaus vei 38

Bjarne Skaus vei 38 ble bygget i 1993 og har blitt brukt som omsorgsboliger for utviklingshemmede frem til sommeren 2021. Ved å bygge om boligmassen til to familieboliger kan vi utnytte egen bygningsmasse og tilby to familier bolig på relativt kort tid. Prosjektet planlegges ferdigstilt i løpet av 2023.

Bjarne Skaus vei 55

Bjarne Skaus vei 55 stod ferdig i 1997 og ble opprinnelig bygget for mennesker med utviklingshemming. Bygget ble fraflyttet sommeren 2021. Dagens fire leiligheter og personalbase er under utredning for ombygging til tre velferdsboliger for familier. Kommunedirektøren foreslår å omfordele 2,8 mill. i 2023 til prosjektet *Bjarne Skaus vei 55* fra investeringsprosjektet *Anskaffe nye boliger etter salg til kommunale leietakere* i henhold til beslutningspunkt 2. Kostnadsestimatet har økt fra 12,5 mill. til 15,3 mill. grunnet prisutviklingen i byggemarkedet fra 2020 til 2022. Prosjektets estimerte ferdigstillelse er 2023.

Emma Hjorts vei 94

Emma Hjorts vei 94 ble totalskadd i brann i desember 2019. Det planlegges å etablere to nye velferdsboliger for Helse og sosial på tomten. Nye beregninger viser økte byggekostnader på 2,6 mill. Kostnadsøkningen skyldes i hovedsak prisutviklingen i byggemarkedet. Kommunedirektøren foreslår å omfordele 1,3 mill. fra investeringsprosjekt *Velferdsbolig - firemannsboliger*. I tillegg mottar prosjektet husbankmidler på 1,3 mill.

Modulbaserte velferdsboliger

Modulbaserte velferdsboliger er robust utformet og tilrettelagt for beboere med rus- og/eller psykiske helseutfordringer. I planperioden er det avsatt midler til realisering av nytt anlegg for modulbaserte velferdsboliger. Det pågår kontinuerlig tomtesøk for realisering av denne typen anlegg.

NY – Aksebolig – heldøgns bo og behandlingstilbud innen rus og/eller psykisk helse

Et av oppdragene i handlingsdel, budsjett og økonomiplanen er at flere innbyggere med behov for heldøgns bo- og tjenestetilbud innen rus og/eller psykisk helse, skal få tilbud om dette i Bærum kommune. Ved å tilby tjenester i egen regi vil innbyggere være nærmere sitt lokalsamfunn og nettverk, noe som for mange er viktig i et mestringsperspektiv. Et tilbud i egenregi gir også mulighet for fortløpende justeringer av vedtak i tråd med brukernes behov, som er mer ressurseffektivt enn eksterne kjøp utenfor kommunen.

Utredning for boliger basert på *Stjerneboligkonseptet* (akseboliger) startes opp tidlig i planperioden. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 3 mill. til denne utredningen.

Tanumveien 73

Eksisterende bygningsmasse med fire små boenheter planlegges ombygd til to familieboliger. I tillegg omfatter prosjektet opparbeidelse av utearealer tilknyttet eiendommen. Byggeprosjektet forventes ferdigstilt i løpet av 2023.

Velferdsbolig – firemannsboliger

I planperioden er det behov for tomannsboliger/firemannsboliger med skjermet beliggenhet til formålsgruppe rus- og eller psykiske helseutfordringer. Det er utfordrende å finne egnet lokalisering for boligene, men det arbeides med kommunens egne tomter i tillegg til tomtesøk.

Kommunedirektøren foreslår å overføre 1,3 mill. i 2023 til investeringsprosjektet *Emma Hjorts vei 94*. Resterende bevilgning blir da på totalt 55,7 mill. i planperioden.

Velferdsboliger – anskaffelse av enkeltstående boliger

Midler til anskaffelse av velferdsboliger skal benyttes til å dekke boligbehovet til flyktninger og vanskeligstilte. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 15 mill. i planperioden.

Velferdsboliger – reklamasjonsavsetning

Fristilte midler fra prosjekter som er ferdigstilt, tatt i bruk og er i avslutningsfasen, vil ved behov omdisponeres til reklamasjonsavsetningen. Midlene vil være en buffer for uforutsette forhold i reklamasjonsperioden. Reklamasjonsavsetningen i hvert enkelt prosjekt kan reduseres ved en samleavsetning, fordi det ikke er sannsynlig at behovet vil forekomme i alle prosjekter. I tillegg avsluttes prosjektene og tas ut av investeringsoversikten ved ferdigstilling og før garanti- og reklamasjonsperioden er utløpt.

Samfunn

Om området

Politikkområdet Samfunn ligger under Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur (MIK).

Området består av kommunalsjefsområdene Plan, miljø og kultur og Miljøtekniske tjenester.

Området består også av tjenestestedet Byprosjekter og Samfunn stab, som rapporterer direkte til kommunaldirektør samfunn. Byprosjekter har ansvar for utbyggingsavtaler og byutviklingsprosjekter. I Samfunn stab ligger prosjekter knyttet til kommunens klimaarbeid og kommunens kontaktpunkt mot næringslivet. Oppdragene til disse tjenestestedene ligger i tabellen nedenfor.

Oppdrag

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Bidra til utvikling og utbygging av Sandvika	Byprosjekter leverer oppgaver i tilknytning til utvikling og utbygging i Sandvika. I planperioden vil blant annet følgende gjøres • bygge teknisk infrastruktur og offentlige gater og plasser i Sandvika sentrum øst • etablere Lakseberget med ny strandsona og kyststi, som en del av utviklingen av Sandvika sjøfront • bidra til områderegulering og -utvikling av Hamang	31.12.2023	Ikke startet	Ta en aktiv rolle i byutviklingen for å skape en god by for alle, sammen med nasjonale og regionale myndigheter, private aktører og innbyggere	Sandvika er regionalt knutepunkt og en attraktiv kultur- og regionby	2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende
Bidra til utvikling og utbygging på Bekkestua	Byprosjekter leverer oppgaver i tilknytning til utvikling og utbygging på Bekkestua. I planperioden vil blant annet følgende gjøres • utbygging av gater og torg • utrede bilfri gateløsning over T-banen • utarbeide veiledende plan for offentlig rom for utbygging av Ballerud	31.12.2023	Ikke startet	Utvikle by- og sentrumsområder med god tilgang på tjenester og urbane byer og tilbud, gode urbane kvaliteter og nærhet til natur og rekreasjon	Bærum har attraktive og urbane byer og tettsteder	2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende
Etablere metode med tilhørende retningslinjer for ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendomsmasse	I 2030 skal Bærum være etablert som en foregangskommune innen sirkulærøkonomi. I planperioden skal Organisasjon og interne tjenester og Eiendom etablere retningslinjer for økt ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendom, slik at dette planlegges for og praktiseres systematisk og helhetlig innenfor gjeldende regelverk. Kommunaldirektør Samfunn skal i perioden bidra til gjennomføring av pilot for ombruk og materialgjenvinning i bygg som ledes av Eiendom. Kommunaldirektør Samfunn skal kartlegge fraksjoner av byggematerialer som kan gjenbrukes ut over det kommunen selv disponerer – primært det som kommer fra de store infrastrukturprosjektene og kommunens renovasjonstjenester. Videre skal samarbeidsmulighetene med Bærum arbeidssenter vurderes.	31.12.2023	Ikke startet	Jobbe aktivt med å redusere egne utslipp og energibruk	Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	4. Bærum kommune er innovativ
Følge opp satsingsområder i strategisk næringsplan	Strategisk næringsplan har følgende fire satsingsområder: Samarbeid og møteplasser, Innovasjon og digitalisering, Arbeidsplasser og gründerskap, Vertskap og samfunnsutvikling. Disse satsingsområdene skal følges opp med disse tiltakene i planperioden: • Etableringstjenesten • SmartCity Bærum	31.12.2023	Ikke startet	Sørge for gode rammevilkår som gjør det attraktivt å etablere og drive næring	Bærum har et variert, konkurransedyktig og fremtidsrettet næringsliv	2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	- Partnerskapsavtaler mellom Bærum Næringsråd og Energy Valley - Destinasjon Bærum - Deltakelse på toppledermøter og strategisk forum					
Tilrettelegge for bedre håndtering av masser og byggeressurser	Tilrettelegging for bedre håndtering av masser og byggeressurser - etablering av regionalt markedssystem for masser og byggeressurser - utslippsfritt forvaltningsområde for masser og byggevarerressurser i Bærum	31.12.2025	Ikke startet	Være en foregangs kommune på sirkulærøkonomi	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøkløkt
Tilrettelegge for grønn mobilitet	I tråd med mobilitetsstrategien skal kommunen tilrettelegge for mobilitetsløsninger for alle trafikanter, som er: enkle å bruke, effektive og raske, klimakloke og miljøvennlige, trafikksikre, tilgjengelige for alle og med lavest mulig behov for biltransport: Oppdraget krever en tverrsektoriell innsats og ulike virkemidler/ tiltak. Samfunn stab skal bidra til økt grønn mobilitet ved å legge til rette for klimavennlig og effektiv vare- og nyttetransport gjennom - digital optimalisering og sporing av massetransporter - effektiv og fremtidsrettet varelogistikk i E18 Vestkorridoren - pilot for hentepunkter i samarbeid med Posten - bærekraftige vareleveranser i kommunen - pilot for digital konsolideringsløsning for varer - hub på Fornebu – samleterminal for varer - bemannet varemottak på Oksenøya - logistikk-knutepunkt i Bærum – samleterminal for varer - droneleveranser i kommunen	31.12.2023	Ikke startet	Redusere klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøkløkt
Utarbeide retningslinjer for utbyggingsavtaler	Bærum kommune har, og vil inngå, flere utbyggingsavtaler mellom kommunen og utbyggere i årene som kommer. Det er behov for at arbeidet med utbyggingsavtalene evalueres, i tillegg til at det utarbeides retningslinjer for arbeidet med disse.	31.12.2023	Ikke startet	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Utvikle Fornebu som nullutslippsområde	Et av hovedmålene for kommunens klimaarbeid er å etablere Fornebu som et nullutslippsområde innen 2027. På Fornebu skal kommunens klimastrategi testes ut i praksis blant annet gjennom forbildeprosjekter for bygg, mobilitet og ressursbruk. Fornebu kan være en arena for pilotering og innovasjon for reduserte klimaeffekter. Samfunn har overordnhet ansvar for oppdraget og vil bidra til utviklingen av Fornebu ved å • ha samarbeid og partnerskap med næringsliv, innbyggere og akademia • utvikle Fornebu til en testarena for kommunens klimaarbeid der klimastrategien skal gjennomføres i praksis • gjennomføre pilotering og forbildeprosjekter • synliggjøre Fornebu som test- og samarbeidsarena for utvikling av fremtidens nullutslippsområde	31.12.2027	Ikke startet	Redusere klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy	Bærum er et lavutslippssamfunn, Bærumsamfunnet hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøklokt

Plan, miljø og kultur

Beskrivelse av tjenesteområdet

Plan, miljø og kultur har ansvar for Kultur og fritid, Kirke og Plan- og bygningstjenesten.

Kultur og fritid omfatter Kultursjef, Kultur og samarbeid, Bærum bibliotek, Bærum kulturhus med kulturettnettverket Tanken med tilhørende musikkproduksjon samt Ungdom og fritid. Kulturtjenesten har en viktig rolle i å tilpasse kommunens virkemiddelapparat for kunst- og kulturfeltet i en kommune i vekst, og skape et bredt kulturliv som gjenspeiler mangfoldet i Bærum.

Kulturscener og bibliotek er grunnpilarer i kulturtilbudet til befolkningen. I tillegg samordner og utvikler kulturtjenesten en rekke store kulturarrangementer rettet mot innbyggerne, og bidrar til at kunst og kultur er en sentral kraft i utvikling av Sandvika. Kulturtjenesten har ansvar for å koordinere frivillighetsfeltet og samarbeider med organisasjoner, privat næringsliv og enkeltpersoner for å tilrettelegge for en mangfoldig frivillig sektor. Finansiering av Kirkelig fellesråd i Bærum administreres av kulturtjenesten.

Plan- og bygningstjenesten er kommunens faginstans for kart-, plan- og byggesakstjenester. Oppgavene er sektorovergripende og skal samordne interesser på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå. Tjenesten skal bidra til helhetlig samfunnsutvikling og tilrettelegge for attraktive og urbane byer og tettsteder, høy kvalitet på arkitektur, gode bomiljøer, utearealer og offentlige rom, bevaring av kulturminner, grønne verdier og naturmangfold, og bidra til å gjøre det lett å leve klima- og miljøvennlig.

Plan- og byggesaksbehandlingen skal være profesjonell og brukerorientert. En viktig rolle er å veilede og lære opp brukerne, og å sikre en riktig balanse mellom rask behandling og forsvarlig kvalitet i henhold til plan- og bygningsslovens og forvaltningslovens krav.

Tjenester

- Kommunalsjef stab m/kundesenter
- By- og områdeutvikling
- Regulering
- Byggesak
- Geodata
- Kultursjef stab inkludert frivillighet
- Bærum bibliotek
- Bærum Kulturhus
- Kultur og samarbeid
- Ungdom og fritid

Dette skal vi oppnå

Bærumsamfunnet skal være attraktivt og inkluderende. For å oppnå dette må kommunen ta en aktiv rolle som samfunnsutvikler ved å tilrettelegge, mobilisere, sette strategisk retning og være en samlende og koordinerende aktør i bærumsamfunnet. Vi skal styrke mulighetene for at innbyggerne kan involvere seg i samfunnet og lokaldemokratiet og tilrettelegge for nabolag og møteplasser som bidrar til

tilhørighet, inkludering og deltakelse. Bærum skal ha attraktive urbane byer og steder med arkitektur og offentlige rom av høy kvalitet. Kunst i offentlige rom skal bidra til gode opplevelser, glede og refleksjon.

Utvikle Sandvika som attraktiv kultur- og regionby

I planperioden skal Sandvika videreutvikles som en by for alle, med nærings- og læringsmiljøer, god tilgang på handel og tjenester og boliger for ulike livsfaser. Kunst og kultur skal være sentrale drivkrefter i utviklingen, og det skal sikres kvalitet i bygg og byrom. Gjennom involvering og samskaping skal det legges rammer for byutvikling langs sjøfronten, som følge av at E18 legges i tunnel.

Klimaklok by- og stedsutvikling

Vi skal jobbe for at Bærum blir et lavutslippssamfunn hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig, med kort vei til kollektivtrafikk, hverdagstilbud, natur og rekreasjon. Viktige grep er å styre fortetting til kollektivknutepunkter og prioriterte vekstområder gjennom god kollektivdekning samt realisere ambisjonen om Fornebu som nullutslippsområde.

Mangfold av frivillighet

I planperioden skal vi fortsette å legge til rette for et bredt kunst- og kulturliv som gjenspeiler mangfoldet i bærumsamfunnet. Et mangfold av frivillighet gjør det enkelt for innbyggere å bidra til fellesskapet, og et bredt og variert kultur- og fritidstilbud bidrar til å motvirke ungt utenforskap.

Planprosesser preget av åpenhet og dialog

Nye arbeidsformer og digitale løsninger skal bidra til brukervennlige tjenester og effektiv ressursbruk. Digitale flater og verktøy skal styrke arbeidet med åpenhet, dialog og forankring av plan- og utviklingsprosessene.

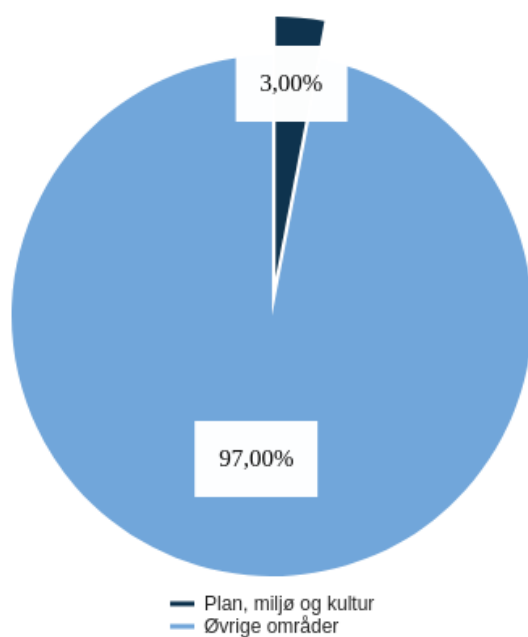
Oppdrag

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Bruke kunst og kultur som drivkraft i byutviklingen	Kunst og kultur er sentrale drivkrefter i byutviklingen i Sandvika, og det skal sikres kvalitet i bygg og byrom.	31.12.2026	Ikke startet	Satse spesielt på kunst og kultur som sentral kraft i utvikling av Sandvika	Sandvika er regionalt knutepunkt og en attraktiv kultur- og regionby	2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende
	I planperioden skal kulturhuset, Tanken og biblioteket videreutvikles som attraktive kulturtilbud. Brambanikvartalet, som er et viktig kulturkvarter, skal videreutvikles til å bli en viktig destinasjon, mens nye retningslinjer for kunst og arkitektur skal bidra til kvalitet i offentlige byrom.					
Gjennomføre prosjektet "Ungdommens Bærum 2023"	Det er i dag flere og flere unge som faller utenfor samfunnet på ulike arenaer og det er behov for en satsing på området. For å motivere ungt utenforskap vil vi legge til rette for gratis og variert kultur- og fritidstilbud. Å gjøre det enkelt for innbyggere å bidra til fellesskapet gjennom deltakelse i et eller flere ulike fritidstilbud, vil være tiltak som sikrer inkludering og en meningsfylt hverdag sammen med andre.	31.12.2026	Ikke startet	Legge til rette for at alle barn og unge kan delta i organisert og uorganisert fritids-, kultur-, idretts- og friluftslivsaktiviteter	Bærum har et trygt og godt oppvekstmiljø, som bidrar til like muligheter for alle barn og unge	1. I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter
Sørge for informasjon, dialog og samskaping i plan- og utviklingsprosesser	Informasjon, medvirkning og involvering kjennetegner by- og stedsutviklingen i en åpen og samhandlende kommune. I planperioden skal arbeidet med innbyggjerdialog videreføres med bl.a. interaktive løsninger som skal bidra til aktivisering og økt delaktighet i planprosesser.	31.12.2026	Ikke startet	Ha brukervennlige og enkle digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Tilrettelegge for grønn mobilitet	I tråd med mobilitetsstrategien skal kommunen tilrettelegge for mobilitetsløsninger for alle trafikanter som er tilgjengelige, enkle å bruke, raske, klimakloke og trafikksikre, og som gir lavest mulig behov for biltransport. Oppdraget krever en tverrsektoriell innsats og ulike virkemidler/ tiltak. Plan, miljø og kultur skal sikre klimavennlig arealutvikling som reduserer behovet for biltransport, med kort vei til kollektivtrafikk, hverdagstilbud, og natur og rekreasjon.	31.12.2026	Ikke startet	Legge til rette for at all økning i persontransporten tas med gange, sykkel og kollektivtrafikk	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøklokt
Utarbeide og fastlegge overordnede rammer for byutvikling i Sandvika	Sandvika skal videreutvikles som en by for alle, med sterke nærings- og læringsmiljøer, god tilgang på kulturtilbud, møteplasser, handel og tjenester og boliger. Det pågår storstilt utbygging i sentrum øst, det er vedtatt et byplangrep for utvikling av sentrum nord, og det pågår arbeid med felles planprogram med byplangrep for E18/sjøfronten, som vil gi	31.12.2026	Ikke startet	Ta en aktiv rolle i byutviklingen for å skape en god by for alle, sammen med nasjonale og regionale myndigheter, regionby	Sandvika er regionalt knutepunkt og en attraktiv kultur- og regionby	2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	rammer for detaljplanlegging av arealene langs sjøfronten og for E18 som skal legges i tunnel. I planperioden skal det utvikles mer detaljerte planer for sjøfronten. Det 23skal gjennomføres en mulighetsstudie for Kadettangen, og det skal vurderes tilsvarende prosesser for de andre delområdene langs sjøfronten.			private aktører og innbyggere		
Utvikle arbeidsformer som kan forbedre tjenestene til innbyggerne	For å sikre god og riktig kvalitet i kommunens tjenester er det nødvendig at innbyggernes behov settes først, og at arbeidsprosesser designes deretter. I planperioden skal arbeidsprosessen knyttet til tidligfase/planlegging gjennomgås, med tanke på gode brukeropplevelser. Brukerne skal involveres i arbeidet.	31.12.2026	Ikke startet	Ha brukervennlige og enkle digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Utvikle Fornebu som nullutslippsområde	Et av hovedmålene for kommunens klimaarbeid er å etablere Fornebu som et nullutslippsområde innen 2027. På Fornebu skal kommunens klimastrategi testes ut i praksis blant annet gjennom forbildeprosjekter for bygg, mobilitet og ressursbruk. Fornebu kan være en arena for pilotering og innovasjon for reduserte klimaeffekter. Plan, miljø og kultur har i tråd med Kommunedelplan 3 for Fornebu og ambisjonene for nullutslipp igangsatt planarbeid for de tre bymessige områdene Fornebuporten, Flytårnet og Fornebu Sør.	31.12.2026	Ikke startet	Redusere klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøkløkt
Utvikle selvbetjeningsløsninger og legge til rette for digitalt førstevalg for plan- og byggesakstjenester	Bærum kommune har ambisjoner om å videreutvikle brukervennlige selvbetjeningsløsninger, som igjen skal legge til rette for digitalt førstevalg. I planperioden videreføres arbeidet med å digitalisere arkiver og korrigere feil i matrikkelen og andre viktige grunndata. Dette skal følges opp med et prosjekt for økt digitalisering av byggesaksprosessen.	31.12.2026	Ikke startet	Ha brukervennlige og enkle digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Videreutvikle frivillighetsarbeidet	Frivilligheten er en viktig del av bærumsamfunnet. Et mangfold av frivillighet gjør det enklere for innbyggere å bidra til fellesskapet. Frivilligheten har stor verdi for kommunens arbeid for integrering, men også for at utsatte målgrupper kan gis en mulighet for å delta og dermed øke livskvaliteten for den enkelte.	31.12.2026	Ikke startet	Stimulere til samarbeid mellom næringsliv, akademia, frivillig sektor og kommunen for å løse morgendagens utfordringer	Sandvika er regionalt knutepunkt og en attraktiv kultur- og regionby	2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende

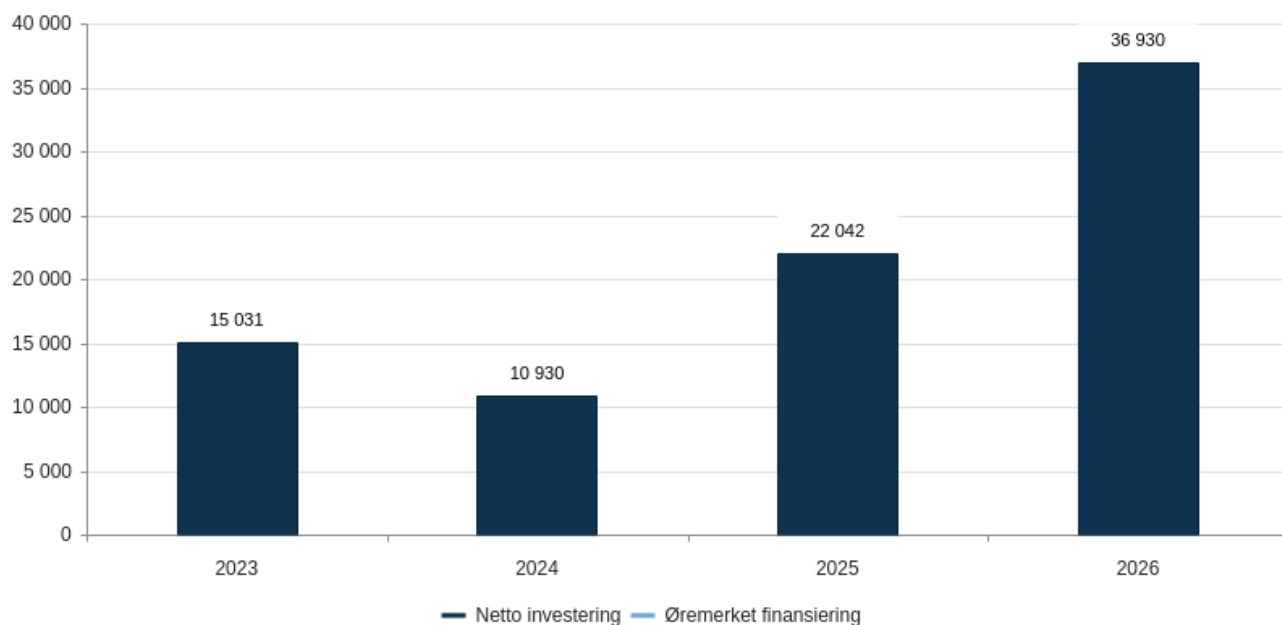
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	I planperioden vil det bli lagt vekt på å tilrettelegge for innovative samarbeid for å skape flere aktiviteter i regi av lokale lag og foreninger. Dette innebærer også å finne virkemidler for å identifisere ressurser og inngå samarbeid som gagnar både kommunen og frivilligheten. Arbeidet med faste kontaktpunkter og faste møteplasser er godt i gang og skal videreutvikles.					

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1 000 kroner

Driftsbudsjett

Fordeling på enhet (tabell)

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Kultur	191 541	188 791	188 841	188 841
Plan og miljø – unntatt gebyrfinansierte tjenester	48 691	48 891	48 891	48 891
Plan og miljø – gebyrfinansierte tjenester	-493	-493	-493	-493
Sum	239 738	237 188	237 238	237 238

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	185 787	184 387	184 387	184 387
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	61 167	62 717	62 767	62 767
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	0	0	0
Overføringsutgifter	104 476	103 176	103 176	103 176
Finansutgifter	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	351 430	350 280	350 330	350 330
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-87 907	-88 107	-88 107	-88 107
Refusjoner	-23 785	-24 885	-24 885	-24 885
Overføringsinntekter	0	-100	-100	-100
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-111 692	-113 092	-113 092	-113 092
Sum	239 738	237 188	237 238	237 238

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	232 541	232 541	232 541	232 541
Vedtatte endringer forrige periode				
Bistand til planprosesser i kommunens vekstområder	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Etablering og drift av frivegger for gatekunst, gitt for 2021 og 2022	-120	-120	-120	-120
Forenkle Småhusplan	-600	-600	-600	-600
Forlengelse av prosjekt for ulovlighetsoppf. byggesak, gitt for 2021 og 2022	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Fullføring av jordvarmeanlegg ved Jar menighetshus – KST	-500	-500	-500	-500
Innføre ett felles IT-fagsystem for folke- og skolebibliotek	-100	-100	-100	-100
Inntekter av arrangementsbistand	0	-100	-100	-100
Klimastrategi 2030 – reisevaneundersøkelse (RVU)	-300	-300	-300	-300
Meråpne bibliotek – redusere bemannet åpningstid	-200	-200	-200	-200
Omfordeling Øke offentlig finansiering av prosjekter – innen Plan, miljø og kultur	-400	-1 000	-1 000	-1 000
Prosjektmidler til lokale gatekunst-aktører – KST	0	-200	-200	-200

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Redusere tilskuddet til Den norske kirke	-500	-1 100	-1 100	-1 100
Tilskudd Bærum kunstforening – KST	-180	-180	-180	-180
To stillinger for ulovlighetsoppfølging	2 000	2 000	2 000	2 000
Vedlikehold av Haslum menighetshus – KST	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Øke bidrag og medvirkning fra næringslivet	0	-100	-100	-100
Økt aktivitetsstøtte til Bærum Kulturråd	-150	-150	-150	-150
Økt kommersialisering av karttjenester	-200	-300	-300	-300
Økt selvbetjening i nytt og samlet kundesenter i ny kommunegård	-700	-700	-700	-700
Andre tiltak / tekniske endringer	36	36	36	36
Sum Vedtatte endringer forrige periode	-7 914	-9 614	-9 614	-9 614
Budsjettendring i år				
Andre tiltak / tekniske endringer	-100	-100	-100	-100
Sum Budsjettendring i år	-100	-100	-100	-100
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	1 561	1 561	1 561	1 561
Konsekvensjusteringer	-6 453	-8 153	-8 153	-8 153
Konsekvensjustert ramme	226 088	224 388	224 388	224 388
Mer-/mindrebehov				
Drift av midlertidig bibliotek på Fornebu	2 000	3 500	3 500	3 500
Driftsmodell for Presterud gård – pilotprosjekt med Kulturhuset Stabekk kino	500	0	0	0
Etablering av midlertidig ungdomstilbud/-hus i Kadettangen 18	2 800	0	0	0
Etablering av nytt ungdomstilbud ved Flytårnet	800	1 600	1 600	1 600
Flerårig prosjekt for detaljregulering av småhusområder	600	1 200	1 200	1 200
Forvaltning og vedlikehold av kunst i offentlige rom	500	500	500	500
Kirkelig fellestråd – reguleringspremie for pensjon i KLP	3 500	3 500	3 500	3 500
Merutgifter til vektertjeneste for meråpent bibliotek	250	250	250	250
Styrke forebyggende tiltak for ungdom, sommerjobb/deltidsjobb	1 000	1 000	1 000	1 000
Styrke gjennomføringen av Sandvika byfest	200	250	300	300
Styrke tilskuddsordningen for frivillighetsmidler	200	200	200	200
Økte lisenskostnader til geografisk informasjonssystem (GIS)	500	500	500	500
Årlig kommunalt bidrag og vertskommunebidrag til Kunst rett vest	800	300	300	300
Sum Mer-/mindrebehov	13 650	12 800	12 850	12 850
Nye tiltak og realendringer	13 650	12 800	12 850	12 850
Ramme 2023-2026	239 738	237 188	237 238	237 238

Vedtatte endringer forrige periode

Tittelen på tiltakene er hentet fra opprinnelige vedtak, og sikrer effektiv datahåndtering og sporbarhet over flere budsjettår. Følgende gjelder, uavhengig av ordlyden som er benyttet i tiltakets opprinnelige tittel: negative tall er uttrykk for en reduksjon av budsjetttrammen sammenlignet med foregående år. Det betyr for eksempel at tidsbegrensede styrkinger vil fremkomme med negative tall fra og med det året styrkingen avsluttes/trappes ned.

Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Bistand til planprosesser i kommunens vekstområder

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Etablering og drift av frivegger for gatekunst, gitt for 2021 og 2022

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Forenkle Småhusplan

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Forlengelse av prosjekt for ulovlighetsoppf. byggesak, gitt for 2021 og 2022

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Fullføring av jordvarmeanlegg ved Jar menighetshus – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Innføre ett felles IT-fagsystem for folke- og skolebibliotek

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Inntekter av arrangementsbistand

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Klimastrategi 2030 – reisevaneundersøkelse (RVU)

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2020–2023.

Meråpne bibliotek – redusere bemannet åpningstid

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Omfordeling Øke offentlig finansiering av prosjekter – innen Plan, miljø og kultur

Teknisk endring ved Kommunestyrets behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Prosjektmidler til lokale gatekunst-aktører – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Redusere tilskuddet til Den norske kirke

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Tilskudd Bærum kunstforening – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

To stillinger for ulovlighetsoppfølging

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Vedlikehold av Haslum menighetshus – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Øke bidrag og medvirkning fra næringslivet

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Økt aktivitetsstøtte til Bærum Kulturråd

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2020–2023.

Økt kommersialisering av karttjenester

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Økt selvbetjening i nytt og samlet kundesenter i ny kommunegård

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Mer-/mindrebehov**Drift av midlertidig bibliotek på Fornebu**

Midlertidig bibliotek etableres ved Flytårnet så raskt som mulig, i henhold til politisk sak ([FSK, 103/22, 15.06.22](#)). Biblioteket er planlagt med oppstart og drift fra 2023 i lokaler hos Flytårnet AS. For driften per år er behovet to årsverk og øvrige driftsutgifter. Utgiftene er beregnet slik at biblioteket skal være meråpent. Det er ikke forventet full drift det første året på grunn av ombygging av lokalene.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Bruke kunst og kultur som drivkraft i byutviklingen*.

Driftsmodell for Presterud gård – pilotprosjekt med Kulturhuset Stabekk kino

Presterud gård skal tilrettelegges som et møtested for frivilligheten hvor lag og foreninger kan låne/leie lokaler for møter og arrangementer innenfor rammen av det verneverdige gårdsanlegget, se politisk sak [FSK, 230/21, 28.09.21](#). Eiendom og Kultur har vurdert løsninger for drift av Presterud. Det foreslås at Kulturhuset Stabekk kino får ansvaret for den daglige oppfølgingen. Kulturhuset Stabekk kino har systemer for utlån/utleie, et stort nettverk og samarbeid med frivillige organisasjoner. Kulturhuset Stabekk kino vil sikre kontakt og oppfølging med brukerforeningen. Denne løsningen er et pilotprosjekt med prøveperiode ut 2023, og forutsetter at Kulturhuset Stabekk kino får 0,5 mill. i tilskudd til drift.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Videreutvikle frivillighetsarbeidet*.

Etablering av midlertidig ungdomstilbud/-hus i Kadettangen 18

Kadettangen 18 etableres som et midlertidig ungdomstilbud/-hus i Sandvika, se politisk sak [MIK, 7/22, 10.02.22](#). Drift av ungdomstilbudet vil kreve to ansatte personer til stede for å sikre forsvarlig bemanning. Ukentlig åpningstid seks til syv dager vil medføre årlige lønnskostnader beregnet til 2,5 mill. og 0,3 mill. i øvrige driftskostnader (husleie, strøm, VAR, aktivitet og løpende drift). Drift av Ungdomshuset etter disse forutsetninger er kostnadsberegnet til 2,8 mill. per år.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Gjennomføre prosjektet Ungdommens Bærum 2023*.

Etablering av nytt ungdomstilbud ved Flytårnet

Nye lokaler til ungdomstilbud etableres ved Flytårnet så raskt som mulig i henhold til politisk sak [FSK, 103/22, 15.06.22](#). Kommunen og Flytårnet Fornebu AS (utleier) har dialog om lokaler som kan være egnet til de ungdomstilbudene som i dag er lokalisert ved Punkt, og om mulige nye typer tilbud/aktivitet. Det foreligger et konkret forslag om et lokale i Kulturgaten, som etter rehabilitering kan være godt egnet til formålet. Det finnes også tilgjengelige uteområder som bør vurderes tilrettelagt for aktivitet. Det ligger dessuten godt til rette for noe sambruk med biblioteket og enkelte andre leietakere ved det gamle Flytårnet. Kommunedirektøren anbefaler å inngå leieavtale for perioden frem til Tårnet senter er klart i 2027. Det er behov for midler til både istandsetting av lokalene og til drift av ungdomstilbudet. For drift etter etablering er det beregnet behov for to årsverk med nødvendig og relevant kompetanse. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 1,6 mill. til lønn og drift av ungdomstilbudet. Det er ikke forventet full drift det første året.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Gjennomføre prosjekt Ungdommens Bærum 2023*.

Flerårig prosjekt for detaljregulering av småhusområder

Gjennom flere planperioder har kommunen hatt målsetting om å styre fortettingen i småhusområdene, men dette har i praksis vært vanskelig i områder som er uregulerte eller har svært gamle reguleringsplaner. Fortetting i småhusområdene bør styres gjennom mer detaljerte planer, slik at utviklingen kan balanseres mot kvaliteter som grønt/naturmangfold, arkitektur, kulturminner med mer. Kommunedirektøren foreslår derfor å etablere et flerårig prosjekt for detaljregulering av utvalgte/prioriterte deler av småhusområdene for å sikre at eventuell fortetting skjer med kvalitet. Prosjektet innebærer også forenkling og effektivisering av byggesaksbehandlingen i småhusområdene.

Tiltaket er knyttet til oppdragene *Sørge for informasjon, dialog og samskaping i plan- og utviklingsprosesser*, *Tilrettelegge for grønn mobilitet* og *Utvikle selvbetjeningsløsninger og legge til rette for digitalt førstevalg for plan- og byggesakstjenester*.

Forvaltning og vedlikehold av kunst i offentlige rom

Bærum kommunes kunstsamling består av mer enn 4 500 verk som til sammen representerer store verdier, både økonomisk og kunstnerisk. Kunstsamlingen vokser hvert år, gjennom kunstprosjekter i nye kommunale bygg, innkjøp og gaver. Budsjettrammen som dekker forvaltning og formidling av kunst, har vært uforandret de senere år med 0,4 mill. Merbehovet er 0,1 mill. i forbindelse med en digital kunstdatabase og 0,4 mill. for å dekke vedlikeholdsetterslep og forvaltning. Det utarbeides i denne forbindelse en egen vedlikeholdsplan.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Bruke kunst og kultur som drivkraft i byutviklingen*.

Kirkelig fellesråd – reguleringspremie for pensjon i KLP

Budsjettbehovet er en konsekvensjustering. I henhold til budsjettsøknad fra Kirkelig fellesråd i Bærum, foreslår kommunedirektøren å bevilge estimert reguleringspremie for pensjon i KLP. Beløpet blir en del av driftstilskuddet til Kirkelig fellesråd. For mer informasjon, se vedlegg.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Merutgifter til vektertjeneste for meråpent bibliotek

Meråpent bibliotek kan benyttes i bibliotekets lokaler på Bekkestua, Rykkinn, Eiksmarka og Høvik mellom klokken 8–22 hver dag hele året, inkludert helger, helligdager og ferier. Å ha meråpent bibliotek i disse fire filialene medfører årlig utgiftsøkning på 0,3 mill. til vektertjenester, sammenliknet med hva som var budsjettert før oppstart.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Utarbeide arbeidsformer som kan forbedre tjenestene til innbyggerne*.

Styrke forebyggende tiltak for ungdom, sommerjobb/deltidsjobb

Sommerjobb er den mest nevnte sommerferieaktiviteten når elever på 9. og 10. trinn har blitt spurt om hvilke aktiviteter de ønsker seg i sommerferien. Sommerjobb/deltidsjobb er et godt forebyggende tiltak og bidrar til å redusere forskjeller. Tiltaket koster 1 mill., fordelt på 0,6 mill. for en uke sommerjobb for cirka 110 ungdommer og 0,4 mill. til administrasjonsstilling i 50 prosent.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Gjennomføre prosjektet Ungdommens Bærum 2023*.

Styrke gjennomføringen av Sandvika byfest

Sandvika byfest arrangeres i samarbeid med Vårt Sandvika, Sandvika vel og Bærum kulturråd. Byfesten er et godt etablert arrangement. Kommunens årlige ramme er 1 mill. Kommunedirektøren foreslår å øke bidraget til styrking av driften, vakthold/beredskap og miljøtiltak.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Bruke kunst og kultur som drivkraft i byutviklingen*.

Styrke tilskuddsordningen for frivillighetsmidler

Kommunens ordning med frivillighetsmidler er koblet til satsing på frivillighet, innbyggersamarbeid og innovasjon. Midlene utgjør 0,3 mill. Kommunens tre frivilligsentraler mottar en andel av disse til aktivitetsmidler. Resten gis som utviklingsmidler til frivillige organisasjoner. På grunn av befolkningsutviklingen i kommunen og nye områder som etableres, foreslår kommunedirektøren å styrke tilskuddsordningen med 0,2 mill.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Videreutvikle frivillighetsarbeidet*.

Økte lisenskostnader til geografisk informasjonssystem (GIS)

Geodata har ansvaret for utviklingsarbeidet av geografisk informasjonssystem (GIS), som flere områder i kommunen benytter i tjenestene sine. Kommunen har økt antall lisenser fra under ti til mer enn hundre. Lisensene har ulikt nivå, tilpasset brukerne. Den omfattende GIS-infrastrukturen har de siste årene medført at lisenskostnadene har økt med 0,5 mill. per år.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Utvikle selvbetjeningsløsninger og legge til rette for digitalt førstevalg for plan- og byggesakstjenester*.

Årlig kommunalt bidrag og vertskommunebidrag til Kunst rett vest

Kunst rett vest (Krv) er en årlig kunstrunde hvor drøyt hundre juryerte kunstnere fra kommuner vest i Viken inviterer publikum til sine atelierer og verksteder. Samtidig vises en fellesutstilling, hvor hver av de deltagende kunstnere bidrar med ett verk. Fellesutstillingen ambulerer mellom kommunene. Prosjektet er blitt administrert av Bærum kommune siden 2019, etter at Vestregionen ble avvirket. Finansiering er ved tilskudd fra Viken og Kulturrådet. I tillegg betaler deltagende kommuner 3 kroner per innbygger. Bærum kommunes årlige bidrag utgjør cirka 0,4 mill. Med fratrekk for indirekte kostnader til administrering av Krv med 0,1 mill. er behovet 0,3 mill. I 2023 skal Bærum være vertskommune med fellesutstilling på Fornebu. Vertskommunebidraget utgjør 0,5 mill.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Bruke kunst og kultur som drivkraft i byutviklingen*.

Endringer i brukerbetalinger og gebyrer

En detaljert oversikt over alle gebyrer og priser fremgår i kapittelet *Priser og gebyrsatser 2023*.

Kulturanlegg

Bærum Kulturhus

Det foreslås økning for teknikertimer på alle scener hos Bærum Kulturhus i forhold til prisveksten, for å kompensere for ekstrautgiftene Kulturhuset har for innleie av teknikere.

Når det gjelder basisleie av scenene, er forslaget å markedstilpasse noen av prisene, som medfører økning i forhold til prisstigningen. Prisøkningen gjelder spesielt for basisleie av prøvedag på Lille Scene for lokale kulturaktører. Begrunnelsen er en bedre standard etter oppussing.

Det foreslås å øke *Seteavgift arrangør* (per billett) med 5 kroner, som resulterer i et større prispåslag enn prisstigningen. Seteavgiften ble sist justert i 2020.

Øvrige priser hos Bærum Kulturhus er enten i henhold til prisstigningen eller de er uforandret.

Bærum bibliotek

For utleie til kommersielle aktører, er det forslag om en forsiktig tilpasning og økning ut over prisstigningen. Prisene for foreninger, lag og organisasjoner er uendret.

Byggesak

§ 14 Boligbygg og garasjer

Det foreslås en reduksjon i gebyret for enebolig/fritidsbolig under 200 kvadratmeter og fra og med 200 kvadratmeter. Dette er begrunnet med forventet effektivisering av saksbehandlingen på bakgrunn av forenklete/endrede kommuneplanbestemmelser. I henhold til selvkostprinsippet skal denne effektiviseringen komme brukerne av kommunens tjenester til gode ved gebyrreduksjon.

Det foreslås mindre nedjustering av gebyrene for leilighetsbygg/boligblokker for å sikre at gebyrene gjenspeiler selvkostprinsippet bedre. Erfaringen er at dagens satser for leilighetsbygg/boligblokker i noen tilfeller har medført gebyrer som må reduseres skjønnsmessig under henvisning til gebyrregulativets bestemmelse § 6 om urimelige gebyrer. Målsettingen er at regulativet skal treffe bedre og riktigere på pris, slik at det blir færre saker med behov for skjønnsmessig gebyrreduksjon.

§ 23 Avslag og avvisning

Det foreslås å sette ned gebyret ved avslag og avvisning, da dette vurderes rimelig i forhold til når det gis tillatelse. Dersom en søknad avslås, betales 75 prosent av fullt gebyr, mot tidligere fullt gebyr. Ved omgjøring av avslag til tillatelse betales resterende 25 prosent av fullt gebyr.

Ved avvisning betales 75 prosent av fullt gebyr, mot tidligere fullt gebyr. Det beregnes ikke dispensasjonsgebyr. Dersom en søknad utløser midlertidig bygge- og deleforbud, betales det ikke gebyr når saken stilles i bero, mot tidligere gebyr som ved avvisning. Dersom søknaden trekkes etter vedtak om midlertidig forbud mot tiltak, betales ikke gebyr. Ved den endelige behandlingen av slike søknader betales fullt gebyr.

Aktivitet (nøkkeltall)

By- og områdeutvikling

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Vedtatte planer (KST)	0	0	3

Byggesak

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Andel tilsynssaker behandlet (10 % av totalt antall innkomne saker)	0	0	105
Boligproduksjon – boliger igangsatt	0	0	0
Boligproduksjon – boliger tatt i bruk	0	0	0
Byggesaker behandlet innen frist (12 uker)	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Byggesaker behandlet innen frist (3 uker)	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Byggesaker ført i matrikkel innen tidsfrist (5 dager)	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Klagesaker behandlet innen frist (8 uker)	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Klagesaker restanse	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Overholdelse av saksbehandlingsfrist deletillatelse (12 uker)	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ulovlighetssaker restanse	0	0	204
Vedtatte boligenheter innenfor prioriterte vekstområder av alle vedtatte boligenheter	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Geodata

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Oppmålingssaker behandlet innen tidsfrist (16 uker)	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Seksjoneringsaker, nye og endrede behandlet innen tidsfrist (12 uker)	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Kultur

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Antall besøk hos Bærum bibliotek (hele tall)	0	0	303 568
Antall gjennomførte arrangementer hos Bærum Kulturhus (hele tall)	0	0	558
Antall utlån hos Bærum bibliotek (hele tall)	0	0	621 526

Kundesenter Plan- og bygningstjenesten

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Kundemottak – henvendelser per telefon	0	0	21 116

Regulering

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Overholdelse av saksbehandlingsfrist reguleringsplan (12 uker)	0,0 %	0,0 %	100,0 %

Investeringsbudsjett

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan						Sum Inntekt	
		Økonomiplan						Økonomiplan	
		2023	Inntekt	2024	Inntekt	2025	Inntekt	2026	Inntekt
Ordinære investeringer u/Fornebu									
Plan, miljø og kultur									
By- og stedsutvikling		2,7	0,0	2,7	0,0	2,7	0,0	2,7	0,0
Bærum Kulturhus (alle scener) verdibevaring		0,7	0,0	3,0	0,0	3,0	0,0	3,0	0,0
Kulturanleggsplanen		1,7	0,0	1,7	0,0	1,7	0,0	1,7	0,0
NY – Midlertidig bibliotek på Fornebu	IA	6,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Orgel (fond)		1,5	0,0	1,5	0,0	1,5	0,0	1,5	0,0
Sum Plan, miljø og kultur	0,0	13,0	0,0	8,9	0,0	8,9	0,0	8,9	0,0
Sum Ordinære investeringer u/Fornebu	9,5	13,0	0,0	8,9	0,0	8,9	0,0	8,9	0,0
Ordinære investeringer Fornebu									
Plan, miljø og kultur									
Fornebu flerbrukshus	121,5	2,0	0,0	2,0	0,0	13,1	0,0	28,0	0,0
Sum Plan, miljø og kultur	121,5	2,0	0,0	2,0	0,0	13,1	0,0	28,0	0,0
Sum Ordinære investeringer Fornebu	121,5	2,0	0,0	2,0	0,0	13,1	0,0	28,0	0,0
Sum investeringsprosjekter	131,0	15,0	0,0	10,9	0,0	22,0	0,0	36,9	0,0

By- og stedsutvikling

Bevilgningen er en rammebevilgning på 2,7 mill. per år til by- og stedsutvikling. Midlene disponeres ved behov til mindre prosjekter.

Bærum Kulturhus (alle scener) verdibevaring

Prosjektet har en løpende bevilgning på 3 mill. per år knyttet til oppgradering og videreutvikling av scene, sal og publikumsområder, hvor sceneteknisk utstyr utgjør en betydelig og nødvendig andel av bevilgningen.

Bevilgningen dekker også oppgradering av teknisk utstyr og øvrige brukertilpasninger hos Tanken, Lille Scene og Sandvika Teater. Kommunedirektøren foreslår å opprettholde den årlige bevilgningen på 3 mill.

Kulturanleggsplanen

Kulturanleggsplanen er en del av kulturplanen, med løpende bevilgning på 2 mill. per år, og støtter kulturproduksjon for et lokalt publikum/nærmiljø. Kommunedirektøren foreslår å opprettholde den årlige bevilgningen på 1,7 mill. Kulturanleggsplanen har i tillegg 0,3 mill. i driftsmidler.

NY – Midlertidig bibliotek på Fornebu

Et midlertidig bibliotek på Fornebu er planlagt med oppstart og full drift fra 2023 i lokaler hos Flytårnet AS. Dette innebærer utgifter knyttet til nyetablering av bok- og mediesamling, inventar, IT-utstyr, automater, selvbetjeningsutstyr og mulighet for meråpent bibliotek. I tillegg kommer utgifter til interiørarkitekt. Det totale beløpet er beregnet til 6,4 mill.

Erfaringstall er hentet fra Asker og deres nyetablering av nytt lokalbibliotek i Sætre.

Leieperioden vil være på over tre år. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 6,4 mill. i 2023.

Orgel (fond)

Kommunestyret vedtok i Handlingsprogram 2018–2021 å opprette et fond med årlig avsetning på 1,5 mill. til fremtidige investeringer i kirkeorgler. Orgelfondet gir et forutsigbart grunnlag for kirkevergens og menighetsrådenes planlegging av orgelinvesteringer. Kommunedirektøren foreslår å videreføre bevilgningen på 1,5 mill.

Fornebu flerbrukshus

I henhold til vedtatt Kommunedelplan 3 Fornebu (se politisk sak [KST, 41/19, 27.03.19](#)) skal det bygges flerbrukshus med kirkerom på Fornebu. Flerbrukshuset skal ha flere funksjoner, blant annet livssynsnøytralt seremonirom. Tidlig i planperioden skal det gjennomføres en konseptanalyse for å kartlegge fremtidige behov samt gjennomføre bruker- og innbyggermedvirkning. Planlagt ferdigstilling er 2028.

Miljøtekniske tjenester

Beskrivelse av tjenesteområdet

Miljøtekniske tjenester har ansvar for flere av de publikumsrettede anleggene, slik som idrettsanlegg, svømmehaller, gravplasser og minneverdier. Området forvalter og utvikler det kommunale veinettet og leverer interne transporttjenester. Vann, avløp og renovasjon leveres også av Miljøtekniske tjenester, og samlet sett har denne delen av virksomheten en sentral rolle både for kommunens egne, men også innbyggerrettede klimatiltak.

Miljøtekniske tjenester forvalter og drifter idrettsanleggene, svømmehallene, gravplassene og natur-, landbruks- og kulturminneverdiene. Det er høy utnyttelsesgrad på idrettsanlegg, noe som forutsetter god og stabil drift. Svømmehallene er tilsvarende attraktive med godt besøk. Natur-, landbruks- og kulturminneverdiene forvaltes og driftes slik at dagens og kommende bæringer kan leve i en kommune rik på opplevelser.

I tillegg forvalter og drifter Miljøtekniske tjenester parkering, trafiksikkerhet og det kommunale veinettet. Trafiksikkerheten i Bærum er god, men forutsetter kontinuerlig innsats for å nå visjonen om null drepte og hardt skadde.

Brann- og ulykkesvern skal sikre brannberedskap og forebygge branner og andre ulykker. Oppgavene ivaretas av Asker og Bærum Brann og Redning interkommunale selskap (ABBR).

Transport og prosjektjenester er organisert under Miljøtekniske tjenester. Transport skal bidra med å løse kommunens transportbehov, med et lavt klimafotavtrykk. Prosjektenheten skal utføre prosjektjenester og forvalte kommunens ansvar som profesjonell byggherre ved gjennomføring av prosjekter innen anleggssektoren.

Tjenester knyttet til vann, avløp og renovasjonstjenesten, er 100 prosent gebyrfinansiert og organisert under Miljøtekniske tjenester. Tjenestestedet Vann og avløp har som hovedoppgave å sørge for nok og sikkert drikkevann samt tilfredsstillende borttransportering og rensing av avløpsvann.

Tjenestestedet Avfall og gjenvinning har ansvaret for innsamling og videre håndtering av alt husholdningsavfall i Bærum. Tjenestestedet utforsker sirkulære forretningsmodeller med tanke på ressursutnyttelse og god avfallshåndtering i et klimaperspektiv. På Isi gjenvinningsstasjon kan husholdninger levere avfall som ikke inngår i henteordningen. Isi gjenvinningsstasjon er også åpent for mindre næringskunder. Avtale for henting av avfall fra kommunale formålsbygg er også organisert under Avfall og gjenvinning.

Tjenester

- Natur-, idretts- og veidrift
- Natur-, vei- og miljøforvaltning
- Avfall og gjenvinning
- Vann og avløp
- Transport
- Prosjektenheten

Dette skal vi oppnå

Bærum skal være et klima- og miljøklokt samfunn. Miljøtekniske tjenester vil i planperioden prioritere å utvikle og iverksette miljøvennlige løsninger. Prioriterte oppgaver vil være å tilrettelegge for bruk av sykkel og mikromobilitet (el-sparkesykler og elsykler), anskaffe flere klimanøytrale kjøretøy og maskiner, og videreutvikle kommunens bilpool for tjenestekjøring. Prosjektet «Kjørestopp» videreføres, hvor fokus er å legge til rette for nye løsninger som skal redusere foreldrekjøring til fritidsaktiviteter. Arbeid knyttet til klimaendringer er også viktig. I planperioden vil det jobbes spesifikt med håndtering av styrtnekbør og uønsket overvann, og forsterkning av kommunale veier.

Gode friområder og rekreasjonsarealer

Tilgang til gode friområder og rekreasjonsarealer er et viktig ledd i å stimulere til hverdagsaktivitet, som igjen kan bidra til at innbyggerne våre har god livskvalitet gjennom livet. Det er viktig at kommunens parker, turveier, badestrender, nærmiljøanlegg og friluftsområder har en god standard, er attraktive og tilrettelagt for alle. Miljøtekniske tjenester vil i planperioden oppgradere og vedlikeholde disse.

Ta vare på naturen og naturmangfoldet

Naturmangfoldet i Bærum skal fortsatt være blant de rikeste i landet, og det skal jobbes kontinuerlig for å bevare og restaurere dette. Høsten 2022 ble Naturmangfoldstrategi vedtatt, og denne legges til grunn for arbeidet med å sikre naturmangfoldet og økosystemer på land og i vann. I planperioden vil det være et ekstra fokus på å legge til rette for og oppgradere turveier, kyststier og smett, med vekt på å unngå tap av naturverdier, og å fortsette kartlegging av naturen.

Bærekraftig ressursbruk

I Bærum skal det være enkelt å leve klima- og miljøvennlig, og vi skal være en foregangskommune på sirkulærøkonomi. I forbindelse med arbeid med gjenbruk og gjenvinning vil det i planperioden testes ut ulike løsninger for ombruk. Vi skal blant annet tilrettelegges for at innbyggere enklere kan levere produkter til ombruk samt gjøre det enklere å få tak i brukte produkter.

Oppdrag

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål	
Forbedre håndteringen av styrtnedbør og overvann	Styrtnedbør og overvann er et økende problem, og Miljøtekniske tjenester skal arbeide for å utvikle en infrastruktur som er robust mot fremtidige klimaendringer. Dette innebærer - styrket satsing på vannforvaltningen ved omorganisering av tjenesten og økt samhandling - videre arbeid med anleggsprosjekter som skal sikre robuste løsninger for overvann og flomveier, for å møte utfordringene knyttet til overvann - arbeide med innovasjonspartnerskap, som skal skape nye og innovative løsninger	31.12.2026	Pågår, iht. plan	Sikre bebyggelse og infrastruktur mot urbanflom grunnet overvann på aweie og flom i vassdrag, skred i bratt terreng, kvikkleireskred og andre hendelser som skyldes klimaendringer	Bærum er klimarobust	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøkløkt	
	Forsterke og forbedre kommunale veier	De kommunale veiene forfaller. I tillegg medfører flere innbyggere mer trafikk og økt slitasje på kommunale veier. Kommunen vil i planperioden jobbe med å - utbedre veidekke med styrket bærelag, økt veibredde og utretting av kurver - håndtere konsekvenser av klimaendringer, det vil si stille krav til dimensjonering av veigrøfter, drenering og overvannsbehandling - gjennomføre kartlegging av tilstanden på de kommunale veiene ved hjelp av rapport fra Sweco og IT-verktøyet Multimap, som er utviklet av Multiconsult	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Utvikle infrastruktur slik at den er robust mot fremtidige klimaendringer	Bærum er klimarobust	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøkløkt
	Gjennomføre prosjektet Innbyggerdialog i Miljøtekniske tjenester	Gjennomføre prosjektet <i>Innbyggerdialog i Miljøtekniske tjenester</i> med vekt på - innføring av digitale verktøy og forbedring av arbeidsprosesser, som skal gi gevinster i form av økt selvbetjening, redusert saksbehandlingstid, bedre samarbeid mellom enhetene i kommunene samt økt tilgang til data og informasjon - å ta i bruk feilmeldings- og forvaltningssystem Meld-en-feil/Driftweb på forvaltningsområdet parkdrift	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Legge innbyggerdialog og samarbeid til grunn for utvikling av kommunen og tjenestetilbudet	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Gjennomføre utskifting av vei- og gateløys til LED	Det arbeides med utskifting av vei- og gateløys til LED. I den forbindelse arbeides det med en rammeavtale for armaturkjøp samt en for anskaffelse av entreprenør. Det vurderes å bruke løsninger som er til	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Ha kunnskapsbasert forvaltning av sjø- og landarealer	Bærum tar vare på naturen og sikrer	3. Bærumsamfunnet	

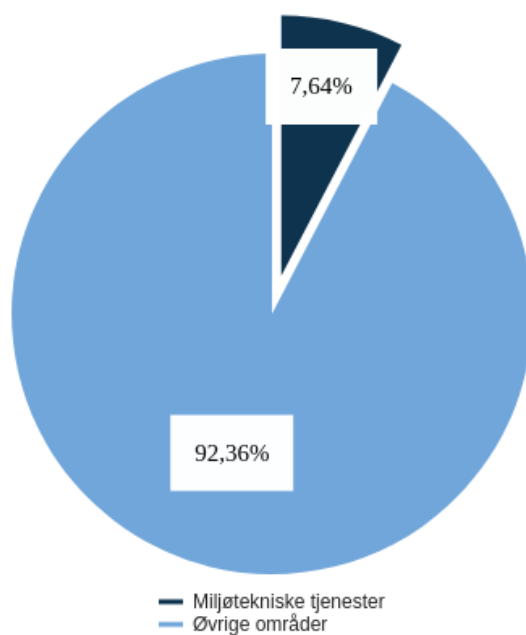
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	minst mulig forstyrrelser for dyr, planter og insekter. Nye løsninger som tas i bruk, vurderes av både fagmiljøer og produsenter før bestilling, slik at vi hindrer at nye investeringer får negativ innvirkning på naturmiljø. Utrulling har begynt i 2021, hvor det skal monteres cirka 1000 LED-armaturer med styring på Fornebu. Videre utrulling i resten av Bærum skjer i perioden 2022–2025.				naturmangfoldet og økosystemet	er klima- og miljøkløkt
Kartlegge naturmangfoldet	Kartlegging av natur i Bærum er et kontinuerlig arbeid i en natur som er i endring. Det arbeides med å kartlegge områder med viktig natur som ikke er kartlagt tidligere, oppdatere kartlegging der vi har kunnskap om viktig natur fra eldre kartlegginger, og kartlegge områder som har stort utbyggingspress.	31.12.2025	Pågå, iht. plan	Kartlegge og sikre natur- og arts-mangfold	Bærum tar vare på naturen og sikrer naturmangfoldet og økosystemet	3. Bærum samfunnet er klima- og miljøkløkt
Sikre klima- og miljøvennlig kommunal transport	Klima- og miljøvennlige transportmidler er et av målene i kommunen. Miljøtekniske tjenester skal i planperioden • følge utviklingen av klimavennlige kjøretøy og maskiner og være en pådriver for implementering av dette i kommunens drift • vektlegge miljø som et viktig kriterium ved anskaffelser av kjøretøy og maskiner. Miljøvennlige løsninger foretrekkes når dette er praktisk mulig • øke andelen utslippsfrie og klimanøytrale 5- og 7-seters personbiler og lette varebiler i tråd med målsettingen, med målsetting om at disse er utslippsfrie innen 2025 • gjøre kommunens større kjøretøy (biler) utslippsfrie eller klimanøytrale i 2030	31.12.2025	Pågå, iht. plan	Legge til rette for at klima- og miljøvennlig transportmidler er førstvalg	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærum samfunnet er klima- og miljøkløkt
Tilrettelegge for grønn mobilitet	I tråd med mobilitetsstrategien skal kommunen tilrettelegge for mobilitetsløsninger for alle trafikanter som er: enkle å bruke, effektive og raske, klimakloke og miljøvennlige, trafikksikre, tilgjengelige for alle og med lavest mulig behov for biltransport. Oppdraget krever en tverrsektoriell innsats og ulike virkemidler/ tiltak. Miljøtekniske tjenester har hovedansvar for oppdraget og skal særlig jobbe for å redusere biltransportbehovet og tilrettelegge for mikromobilitet. I planperioden skal det tilrettelegges for grønn mobilitet gjennom å • etablere flere Innfartsparkingsplasser	31.12.2025	Pågå, iht. plan	Legge til rette for at all økning i persontransporten tas med gange, sykkel og kollektivtrafikk	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærum samfunnet er klima- og miljøkløkt

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	• redusere antall parkeringsplasser for ansatte • satse på mikromobilitet • tilrettelegge for samkjøring til fritidsaktiviteter – skibuss • teste ut nye løsninger for å redusere foreldrekjøring til fritidsaktivitet Å teste ut nye løsninger som skal redusere foreldrekjøring til fritidsaktivitet er et prosjekt kommunen gjennomfører sammen med de lokale idrettslagene. Prosjektet innebærer å teste ut ulike tiltak som oppfatter • bruk av kollektivtransport • å flytte trening til nærmiljøet • ta i bruk gågrupper (et tiltak som allerede er kjent fra skolene)					
Tilrettelegge for ombruk og gjenvinning for innbyggere og næringsliv	Bærum kommune arbeider for mer bærekraftig ressursbruk i forbindelse med ombruk og gjenvinning. I planperioden skal vi • teste ut ulike løsninger for ombruk i et toårig prosjekt i samarbeid med næringsliv og frivillig • gjøre det enklere for innbyggere å kvitte seg med produkter til ombruk samt lettere å få tak i brukte produkter • inngå avtaler med næringsaktører om tilgang til ombruksprodukter. Det skal også ses på muligheter for lagring av produktene, og det vil bli arbeidet med å skaffe egnede lokaler for de som ønsker å drive med ombruk • etablere egen container for ombruk av mindre byggematerialer på Isi gjenvinningsstasjon. • forsette samarbeidet med Arba • samarbeide med Asker kommune i et forprosjekt om etablering av et felles bærekraftsenter. Senteret bør tilby ombruksbutikker, utleie av diverse utstyr, reparasjon og ulike tjenester	31.12.2026	Pågår, iht. plan	Legge til rette for at alle kan endre atferd og forbruksmønstre, blant annet gjennom deling og gjenbruk	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøklokt
Utbygge og oppgradere turveier, aktivitets- og nærmiljøanlegg	Kommunen skal fortsette arbeidet med å tilrettelegge for og oppgradere turveier, kyststier og smett, med vekt på å unngå tap av naturverdier. Arbeidet innebærer å • tilgjengeliggjøre flere områder langs kysten • forbedre vintervedlikehold av turveier slik at disse kan benyttes i større grad gjennom hele vintersesongen	31.12.2026	Pågår, iht. plan	Stimulere til hverdagsaktivitet gjennom å sikre gode friområder og rekreasjonsarealer	Bærum har innbyggere som mestrer eget liv og har god livskvalitet gjennom livet	1. I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	• prioritere større aktivitetsområder og parker som er godt plassert i henhold til befolkningstall og demografi, herunder ○ Gjønnesparken – treningsapparater ○ intelligent skilting – Kadettangen parkering • prioritere de litt større aktivitetsområdene nær tett bebyggelse som fungerer som sosiale møteplasser og tilfører stedsidentitet. Dette er en viktig satsning, da Bærum beveger seg mot å få flere små bysentre. ○ Stabekkparken – lekeplass og lys treningspark ○ Kolsåssparken – ny lekeplass • samarbeide med idrettslag og friluftsansjoner om gjennomføring av flere tiltak. Kommunen skal også jobbe sammen med lokale velforeninger. Blant tiltak her er å ○ utføre oppdrag i henhold til samarbeidsavtale med Den norske turistforening (DNT) på stimerking og markahytter ○ samarbeide med Bærum naturforbund (BNF) og Naturvernforbundet i Bærum når det gjelder tiltak i byggesonen med hovedvekt på bekjempelse av enkelte fremmede plantearter ○ samarbeide med Besøkssenter Våtmark Oslo på Lilloplassen naturhus					
Utrede fremtidig drift av kommunale parkeringsplasser	Det er igangsatt et prosjekt som skal utrede hvordan det er mest fordelaktig å drifte kommunens parkeringsplasser, herunder å undersøke om hele eller deler av driften bør settes ut til private aktører. Alternativt utrede større bruk av automatisk skiltgjenkjennelse (ANPR-teknologi) på flere parkeringsanlegg. Utredningen skal belyse potensialet for gevinster, med risiko og konsekvenser, samt plan for gjennomføring. Arbeidet omfatter også parkeringsplasser som driftes av andre enheter i kommunen.	31.07.2023	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Utrede ny driftsmodell for vinterberedskap/vinteranbud på vei	Vinterdrift omfatter alle aktiviteter forbundet med vinterdrift av offentlige veier. Dette er i hovedsak brøyting, strøing, salting, høvling og bortkjøring av snø. Budsjett for vintervedlikehold av de offentlige veiene er i dag preget av stor usikkerhet, da kostnadene kan variere med flere millioner fra ett år til et annet. Dette innebærer:	31.12.2024	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

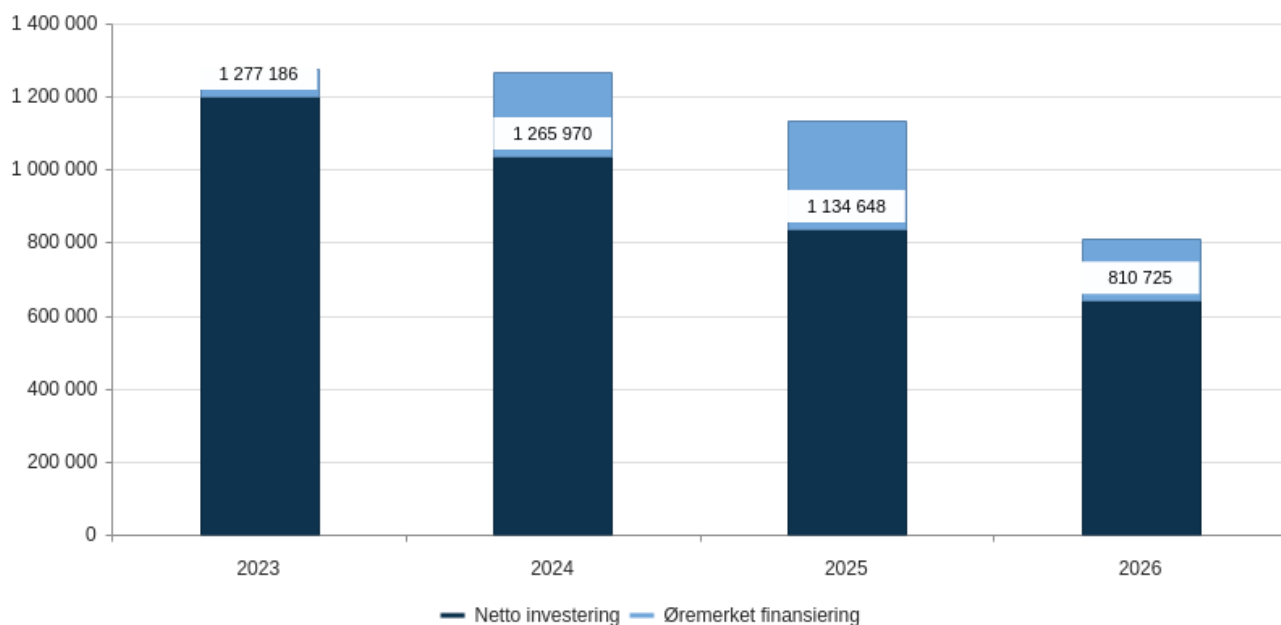
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	- Gjennomføre et prosjekt som skal utrede hvordan det er mest fordelaktig å drifte offentlige veier (Vegloven §1) i vinterhalvåret. - Alternativt videreutvikle dagens modell.					
Utvikle Fornebu som nullutslippsområde	Et av hovedmålene for kommunens klimaarbeid er å etablere Fornebu som et nullutslippsområde innen 2027. På Fornebu skal kommunens klimastrategi testes ut i praksis blant annet gjennom forbilde-prosjekter for bygg, mobilitet og ressursbruk. Fornebu kan være en arena for pilotering og innovasjon for reduserte klimaeffekter. Miljøtekniske tjenester vil bidra til utviklingen av Fornebu ved - utvidelse av søppelsug-anlegget - lyssetting – bytte til LED - utvidelse av Forneburingen – tilrettelegging for kollektivtransport - etablere helelektrisk drift av gravplass på Lilleøya innen 2027	31.12.2027	Pågå, iht. plan	Redusere klimagassutslipp, kØ, luftforurensning og stØy	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøklokt
Videreutvikle og styrke kommunens sykkelsatsing	Kommunen har en ambisjon om at det skal være attraktivt for alle å sykle i Bærum. Tryggere løsninger skal få flere til å sykle, samt redusere skader og ulykker. I planperioden skal vi styrke kommunens sykkelsatsing ved å - etablere tryggere løsninger for syklist, slik at sykkelveinettet oppleves som trygt - Få flere til å sykle deler av reisen, spesielt frem til kollektivknutepunkt - sikre helhetlige sykkelstrekninger i område- og reguleringsplaner - Øke antall syklist i sentrumsområdene - motivere potensielle syklist Oppdraget har tett kobling til oppdraget <i>Tilrettelegge for grønn mobilitet</i>.	31.12.2026	Pågå, iht. plan	Legge til rette for at all økning i persontransporten tas med gange, sykkel og kollektivtrafikk	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøklokt

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1 000 kroner

Driftsbudsjett

Fordeling på enhet (tabell)

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Miljøtekniske tjenester – unntatt gebyrfinansiert tjenester	357 528	354 029	354 228	354 428
Miljøtekniske tjenester – gebyrfinansierte tjenester	-248 496	-279 864	-308 046	-328 769
Sum	109 032	74 164	46 182	25 659

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	254 628	256 826	258 113	258 113
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	251 577	250 784	257 304	257 504
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	203 796	219 218	228 468	247 451
Overføringsutgifter	184 642	183 242	183 242	183 242
Finansutgifter	-4 802	6 301	25 361	25 361
Sum Driftsutgifter	889 840	916 371	952 488	971 671
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-725 713	-792 675	-856 382	-891 606
Refusjoner	-33 905	-33 905	-33 905	-33 905
Overføringsinntekter	-569	-569	-569	-569
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-20 622	-15 058	-15 450	-19 933
Sum Driftsinntekter	-780 808	-842 207	-906 306	-946 012
Sum	109 032	74 164	46 182	25 659

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	157 774	157 774	157 774	157 774
Vedtatte endringer forrige periode				
Avvikle Berger svømmehall som publikumsbad	-650	-650	-650	-650
Drift av kommunale p-anlegg	0	-1 000	-1 000	-1 000
Fjerning av stillehavsøsters i samarbeid med frivilligheten – KST	0	-500	-500	-500
Forskuttering av spillemidler til idrettslageide anlegg	5 000	5 000	5 000	5 000
Kunstgressbaner, tilskudd idrettslag	-500	-500	-500	-500
Legge bilpool-ordningen ut på anbud	0	-600	-600	-600
Opprettholde Berger svømmehall som publikumsbad – KST	50	-600	-600	-600
Redusert bemanning på Transport	-700	-700	-700	-700
Reduserte overføringer til Asker og Bærum brann og redning (ABBR)	-900	-1 800	-1 800	-1 800
Reduserte utgifter til parkdrift	-300	-300	-300	-300
Registrering og oppdatering av kulturminner, gitt for 2021 og 2022	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Styrking av sykkelhandlingsplanen – KST	2 000	2 000	2 000	2 000
Tilskudd Bærum Elveforum – KST	-100	-100	-100	-100
Tilskudd Grinimuseet, gitt for 2021 og 2022	-150	-150	-150	-150

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Tilskudd til etablering av midlertidig aktivitetshall for egenorganisert aktivitet for unge på Fornebu – KST	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Utbedring av stier og turveier på Kalvøya og ved Lysakerelven – KST	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Vei og gatelys. Økte energikostnader	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Videreutvikling organisatorisk og ressursmessig – vei og trafikk	-700	-700	-700	-700
Vintervedlikehold av veier	0	-1 000	-1 000	-1 000
Andre tiltak / tekniske endringer	-28 473	-55 736	-75 969	-75 969
Sum Vedtatte endringer forrige periode	-31 923	-63 836	-84 069	-84 069
Budsjettendring i år				
Andre tiltak / tekniske endringer	1 541	1 541	1 541	1 541
Sum Budsjettendring i år	1 541	1 541	1 541	1 541
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	3 603	3 603	3 603	3 603
Konsekvensjusteringer	-26 779	-58 692	-78 925	-78 925
Konsekvensjustert ramme	130 995	99 082	78 849	78 849
Mer-/mindrebehov				
Bortfall av parkeringsinntekter i Sandvika	1 200	1 200	1 200	1 200
Bærum idrettsråd – økt tilskudd	100	100	100	100
Ekstra stilling drift av veier sommer og vinter	450	900	900	900
Feiing – bruk/avsetning bundet fond	-648	923	118	200
Feiing – inntektsendring	-491	-2 140	-1 398	-1 705
Feiing – utgiftsendring	1 139	1 217	1 280	1 505
Forvaltning og drift av naturområder på Fornebu	1 000	1 000	1 000	1 000
Gjennomføring av tiltak – Naturmangfoldstrategien	500	500	500	500
Indeksjustering av kontrakter knyttet til vintervedlikehold og veirenhold	5 100	5 100	5 100	5 100
Opprettelse av ny stilling strandsoneforvalter/kyststiarbeider	500	1 000	1 000	1 000
Renovasjon – bruk/avsetning bundet fond	3 360	-5 412	-17 171	-13 804
Renovasjon – inntektsendring	372	2 632	6 015	-4 294
Renovasjon – utgiftsendring	-7 428	-4 928	-1 685	5 353
Vann og avløp – bruk/avsetning bundet fond	-13 192	-852	8 188	256
Vann og avløp – inntektsendring	-46 267	-68 091	-90 213	-114 820
Vann og avløp – utgiftsendring	25 642	35 034	45 299	57 019
Økt husleie brannstasjonene i Bærum	2 400	2 400	2 400	2 400
Økt tilskudd idrettslagseide anlegg, alpinbakker osv.	1 500	1 500	1 500	1 500
Økte driftsutgifter i friluftsområder, badestrender og Sandvika sentrum	2 800	3 000	3 200	3 400
Sum Mer-/mindrebehov	-21 963	-24 918	-32 667	-53 190
Nye tiltak og realendringer	-21 963	-24 918	-32 667	-53 190
Ramme 2023-2026	109 032	74 164	46 182	25 659

Vedtatte endringer forrige periode

Tittelen på tiltakene er hentet fra opprinnelige vedtak, og sikrer effektiv datahåndtering og sporbarhet over flere budsjettår. Følgende gjelder, uavhengig av ordlyden som er benyttet i tiltakets opprinnelige tittel: negative tall er uttrykk for en reduksjon av budsjettammen sammenlignet med foregående år. Det betyr for eksempel at tidsbegrensede styrkinger vil fremkomme med negative tall fra og med det året styrkingen avsluttes/trappes ned.

Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Drift av kommunale p-anlegg

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Fjerning av stillehavsøsters i samarbeid med frivilligheten – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Forskuttering av spillemidler til idrettslageide anlegg

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2019–2022.

Kunstgressbaner, tilskudd idrettslag

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2020–2023.

Legge bilpool-ordningen ut på anbud

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Opprettholde Berger svømmehall som publikumsbad – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Redusert bemanning på Transport

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Reduserte overføringer til Asker og Bærum brann og redning (ABBR)

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Reduserte utgifter til parkdrift

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Registrering og oppdatering av kulturminner, gitt for 2021 og 2022

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Styrking av sykkelhandlingsplanen – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Tilskudd Bærum Elveforum – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Tilskudd Grinimuseet, gitt for 2021 og 2022

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Tilskudd til etablering av midlertidig aktivitetshall for egenorganisert aktivitet for unge på Fornebu – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Utbedring av stier og turveier på Kalvøya og ved Lysakerelven – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Vei og gatelys. Økte energikostnader

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2020–2023.

Videreutvikling organisatorisk og ressursmessig – vei og trafikk

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Vintervedlikehold av veier

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Mer-/mindrebehov**Bortfall av parkeringsinntekter i Sandvika**

Parkeringsanlegg i Sandvika (Helgerudgården) er revet, og parkeringsanlegget i Kommunegården har vært stengt. Når anlegget i Kommunegården åpner, vil det være vesentlig færre p-plasser for publikum. Dette medfører reduksjon i parkeringsinntekter og gebyrer/kontrollsanksjoner.

Tiltaket er delvis knyttet til oppdraget *Utrede fremtidig drift av kommunale parkeringsplasser*.

Bærum idrettsråd – økt tilskudd

Bærum idrettsråd (BIR) mottar i dag 760 000 kroner i tilskudd. Det foreslås å øke dette med 100 000 kroner. Kostnadene til drift av BIR har vært økende de senere årene, mens tilskuddet kun er økt med kommunens prisindeks.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Ekstra stilling drift av veier sommer og vinter

Tiltaket er koblet mot oppdrag knyttet til veiforsterking og satsing på bedre veier. Det er behov for økte ressurser knyttet til oppfølging av kommunens kontrakter for vintervedlikehold og veirenhold. Kommunen har i dag en 50 prosent stilling til å følge opp kontrakter knyttet til vintervedlikehold. Det foreslås at denne utvides til en 100 prosent fast stilling som kan følge opp både vinter- og sommerdrift. Dette gjør oss i stand til å håndtere arbeidsbelastningen der trykket er størst etter sesongvariasjoner.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Forsterke og forbedre kommunale veier*.

Forvaltning og drift av naturområder på Fornebu

Bærum kommune overtar naturområder på Fornebu fra Statsbygg/Miljødirektoratet. Naturområdene er tidligere forvaltet av Statsforvalter og driftet av verneområdeforvalter som er ansatt hos Statsforvalteren. Bærum kommunes merkostnader er beregnet å utgjøre 1 mill.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Gjennomføring av tiltak – Naturmangfoldstrategien

Kartlegging av natur i Bærum er et kontinuerlig arbeid i en natur som er i endring. Det arbeides med å kartlegge områder med viktig natur som ikke er kartlagt tidligere, oppdatere kartlegging der vi har kunnskap om viktig natur fra eldre kartlegginger, og kartlegge områder som har stort utbyggingspress. Det er utarbeidet en naturmangfoldstrategi som vil komme til politisk behandling i løpet av 2022. Vedtak av strategien vil medføre behov for gjennomføring av tiltak fra 2023. Det foreslås tiltak som til sammen utgjør 0,5 mill.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Kartlegge naturmangfoldet*.

Indeksjustering av kontrakter knyttet til vintervedlikehold og veirenhold

Prisene på kontraktene til brøyting, strøing og veirenhold har økt utover kommunens indeks for prisstigning. Kontrakten for brøyting og strøing er indeksjustert med 6,8 prosent, og kontrakten for veirenhold er indeksjustert med 14,8 prosent.

Tiltaket er delvis knyttet til oppdraget *Utrede ny driftsmodell for vinterberedskap/vinteranbud på vei*.

Opprettelse av ny stilling strandsoneforvalter/kyststiarbeider

Kommunedirektøren foreslår å opprette en stilling som skal jobbe med strandsonesaker, herunder tilgjengeliggjøre kysten ved å få bort sjikanøse stengsler i strandsonen, videreføre arbeidet med å forlenge og forbedre kyststien, svare på henvendelser om utmark/innmark og gi uttalelser etter friluftsløven.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Utbygge og oppgradere turveier, aktivitets- og naturmiljøanlegg*.

Økt husleie brannstasjonene i Bærum

Asker og Bærum brann og redning (ABBR) får økte husleieutgifter fra 2022. Det er utført en gjennomgang av husleiekostnadene til brannstasjonene i Asker og Bærum, og det er blitt laget en ny husleiemodell. Gjennomgangen viser at husleieutgiftene varierer og at det er behov for å standardisere kostnadene. For brannstasjonene i Bærum medfører det økte utgifter på 2,4 mill. ABBR er et interkommunalt selskap som dekker sine utgifter ved tilskudd fra eierkommunene (Asker og Bærum). Økte husleieutgifter vil medføre økt utbetaling av tilskudd.

Husleieinntekten tilfaller Bærum kommune ved Eiendom. Som del av avtalen overtar Eiendom deler av ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av brannstasjoner fra (ABBR). Se også beskrivelse hos Eiendom.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Økt tilskudd idrettslagseide anlegg, alpinbakker osv.

Idrettslagseide anlegg som driftes av idrettslagene utgjør følgende anleggstyper: ishaller, alpinbakker, snøproduksjon lysløyper, kunstisbaner, tennishaller, undervarme kunstgressbaner og private idrettshaller. Disse har hatt en betydelig økning i kostnader de senere årene. Dette er kostnader idrettslagene har vanskeligheter med å dekke inn via medlemmer eller brukere.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Økte driftsutgifter i friluftsområder, badestrender og Sandvika sentrum

Det er viktig at kommunens badestrender, nærmiljøanlegg og friluftsområder har en god standard, er attraktive og tilrettelagt for alle. Tilgang til gode friområder og rekreasjonsarealer er et viktig ledd i å stimulere til hverdagsaktivitet, som igjen kan bidra til at innbyggerne våre har god livskvalitet gjennom livet. Det er behov for styrket drift av toalettene på Kadettangen og på badestrender. Det er også behov for vakthold på Kadettangen og Gjestebryggen i sommersesongen. I Sandvika sentrum har kommunen økte utgifter til vinterlys og kostnader ved arrangementer i Sandvika (Byfest, matfest, konserter på Kadettangen, med mer).

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Utbygge og oppgradere turveier, aktivitets- og naturmiljøanlegg*.

Endringer i brukerbetalinger og gebyrer

En detaljert oversikt over alle gebyrer og priser fremgår i kapittelet *Priser og gebyrsatser 2023*.

Vann, avløp, husholdningsrenovasjon og feiing/tilsyn – årsgebyr

Beregning av utgifter, inntekter og årsgebyr (selvkostberegninger) for områdene vann, avløp, husholdningsrenovasjon og feiing/tilsyn er gjennomført ved hjelp av konsulentfirmaet Momentum Solution og IT-systemet Momentum.

Kommunedirektøren foreslår følgende gebyrer for områdene vann, avløp og husholdningsrenovasjon:

Gebyr eksklusive mva., kroner per år	Gebyr 2020	Gebyr 2021	Gebyr 2022	Gebyr 2023
Vann*	2 250	2 318	2 631	3 150
Avløp*	2 970	3 029	3 251	3 900
Renovasjon**	3 187	3 278	3 367	3 471

* Standardbolig på 120 kvadratmeter

** En todelte beholder

Husholdningsrenovasjon

Det foreslås et standard renovasjonsgebyr på 3 471 kroner for en todelte beholder. Dette er en økning på 3,1 prosent fra 2022. Økningen baserer seg på oppdaterte selvkostberegninger. En mer detaljert oversikt over gebyrer for de ulike avfallsløsningene fremgår av priser og gebyrsatser for 2023.

Vann og avløp

Årsgebyret for vann og avløp foreslås samlet økt med 20 prosent (1 168 kroner) fra 5 882 til 7 050 kroner for en standardbolig på 120 kvadratmeter. Økningen baserer seg på oppdaterte selvkostberegninger. Hovedårsaken til økningen er endringer i renter og avskrivninger. Disse endringene skyldes en kombinasjon av økte renter og realisering av investeringsplanen. De største prosjektene i investeringsplanen er vann og avløp utløst av flytteplikt for vei og baneutbygging, satsingen på fornying og forsterking av ledningsnett, ny vannforsyning til Fornebu og rehabilitering av damanlegg.

Feiing/tilsyn

Det foreslås følgende gebyrer for feiing av et pipeløp, tilsyn av gassanlegg og behandling av søknad om tillatelse til handel med fyrverkeri:

Gebyr eksklusive mva., kroner per år	Gebyr 2020	Gebyr 2021	Gebyr 2022	Gebyr 2023
Piper*	230	78	78	80
Tilsyn		157	157	162
Maskinpipe og kanaler	115	117	120	124
Gassanlegg	155	158	160	165
Handel med fyrverkeri	2 700**	2 750**	2 833**	**

* Feiing av pipeløp 6–9 tommer

** Ved avslag er det halvt gebyr. Gebyrene utarbeides sammen med Asker kommune og er ikke ferdig utarbeidet for 2023.

Fra 2021 er feiegebyr delt i henholdsvis gebyr og tilsyn. Dette gir en mer hensiktsmessig og rettferdig gebyrordning. Tidligere priser førte til at eneboliger med flere pipeløp betalte vesentlig mer i gebyr enn for eksempel en boligblokk med få pipeløp og mange boenheter. Prisene for piper og tilsyn er uendret, mens de øvrige prisene er økt med forventet prisvekst/deflator.

Parkeringsavgift

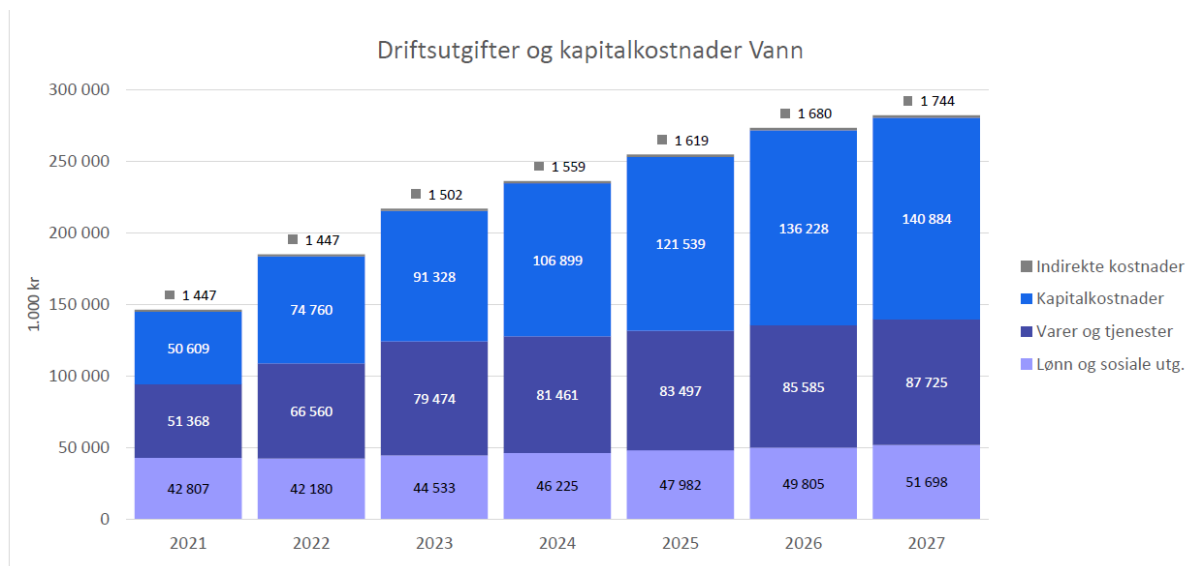
Formålet med offentlig parkeringsavgift er å sørge for god sirkulasjon og trafikkflyt. Parkeringsavgiften på parkeringshus og parkeringsplasser økes fra 15 til 16 kroner per time, og avgiften for gateparkering fra 36 til 39 kroner per time. Prisene ble endret for 2022, men før dette ble prisene sist endret i 2014. Denne endringen i prisene er beregnet å utgjøre en inntektsøkning på 0,6 mill.

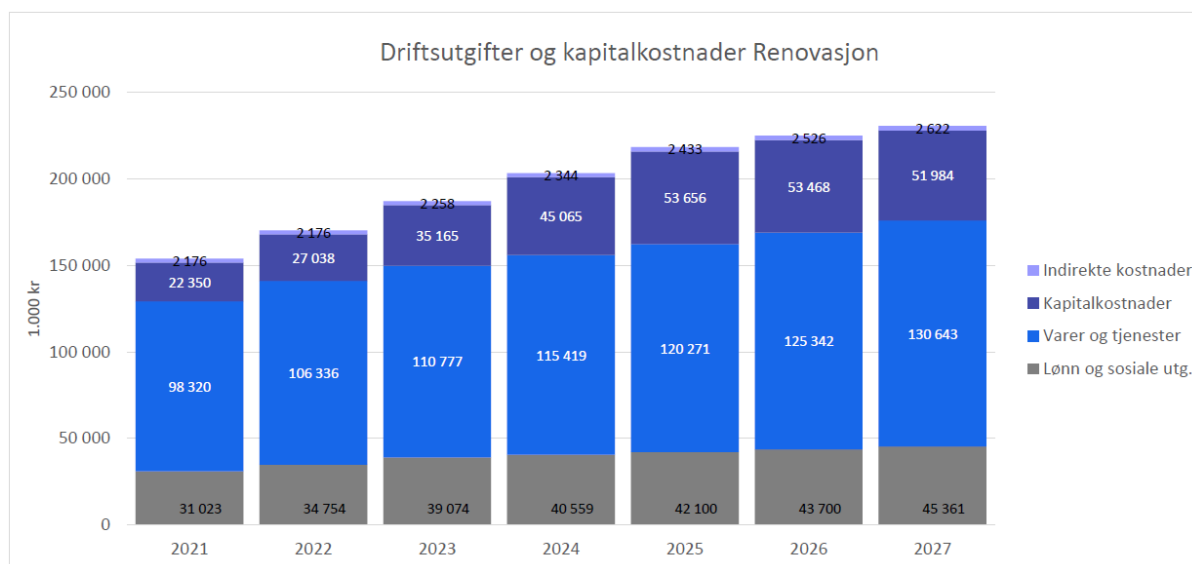
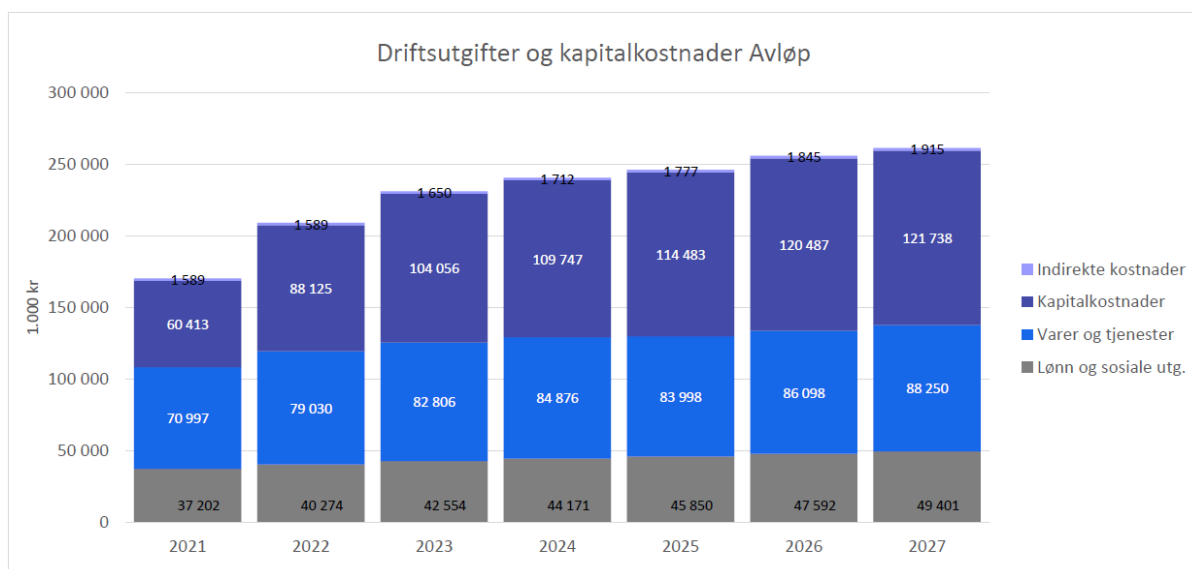
Det foreslås å innføre ny pris på parkeringsplassene ved Bærum idrettspark (BIP). Det er til tider få ledige parkeringsplasser, og det er derfor behov for større sirkulasjon på plassene.

Gjestebryggen og elvepromenaden

Elvepromenaden er ny og legges inn i gebyrregulativet med samme takster som for Gjestebryggen.

Utvikling i selvkostområdene

Aktivitet (nøkkeltall)

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Andel klimanøytrale 5–7- seters personbiler	48,0 %	57,0 %	65,0 %
Andel veier som er på og/eller over akseptabel standard (TG1)	0,0 %	0,0 %	67,0 %
Antall timer tilgjengelig for fordeling til idrettslagene	3,87	3,80	4,25
Antall besøkende i badene	266 141	152 014	153 432
Kistebegravelser	138	122	142
Urnebegravelser	594	640	573
Kremasjon	1 065	1 262	1 302
Total vannproduksjon – liter per person og døgn ukene 36–48	256	262	282
Utsorteringsgrad matavfall	63,0 %	67,0 %	65,0 %

Investeringsbudsjett

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan					Sum Inntekt	
		2023 Inntekt	2024 Inntekt	2025 Inntekt	2026 Inntekt	2026 Inntekt	2023- 26	2023- 26
		2023	2024	2025	2025	2026		
Ordinære investeringer u/Fornebu								
Miljøtekniske tjenester	3,9	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	2,8	0,0 F0 – Foranalyse
Badene – drukningsalarmer og videoovervåking		0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,8	0,0 S – Samlebevilgning
Badene – oppgradering av utstyr og inventar		1,0	0,5	0,0	0,5	0,0	2,5	0,0 S – Samlebevilgning
Badeplasser og lekeplasser – oppgradering		0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	10,6	0,0 F1 – Konsept
Bekkestua – gatevarmeanlegget	10,6	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	26,5	0,0 F2 – Planlegging
Blågrønnstruktur på Nadderud	26,5	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0	28,2	0,0 F0 – Foranalyse
Brannstasjon Rud/Gjettum	202,6	1,2	2,0	1,0	0,0	2,0	5,1	0,0 F0 – Foranalyse
Brannstasjoner	112,5	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0 F3 – Gjennomføring
Bysykkel Sandvika	4,0	1,0	0,7	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0 S – Samlebevilgning
Bærum Idrettspark – rehabilitering av diverse anlegg		0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	9,0	-41,3 F4 – Avslutning
FERDIGSTILT – Svømmeanlegg – Rud	446,0	9,0	0,0	-10,9	0,0	0,0	5,7	0,0 F2 – Planlegging
Forlengelse av veien på Kadettangen	7,1	3,8	1,9	0,0	0,0	0,0	1,1	0,0 F3 – Gjennomføring
Fornebu – ferdigstille vollene	2,7	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	98,2	0,0 F1 – Konsept
Fremtidens lysanlegg	117,8	27,2	23,7	20,0	0,0	27,3	0,9	0,0 F3 – Gjennomføring
Fürst brygge – sikring og utbedring	1,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	3,9	0,0 F3 – Gjennomføring
Gatevarme Vestfjordgata/Kinoveien	5,0	3,0	0,9	0,0	0,0	0,0	19,5	0,0 S – Samlebevilgning
Gjenåpning av bekker		0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0 F3 – Gjennomføring
Gjønnesparken – etablering	10,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0 S – Samlebevilgning
Gravlunder – investeringer i småmaskiner og utstyr		0,5	0,5	0,0	0,5	0,0	12,0	0,0 S – Samlebevilgning
Gravplasser – rehabilitering		3,0	3,0	3,0	0,0	0,0	2,5	0,0 S – Samlebevilgning
Grunnerverv – samferdsel		1,0	0,5	0,5	0,0	0,0	74,5	0,0 S – Samlebevilgning
Handlingsplan for sykkel		25,0	26,5	11,5	0,0	11,5	25,8	0,0 S – Samlebevilgning
Handlingsplan for overvannshåndtering		8,0	6,5	7,3	0,0	4,0		
med tiltaksplan								
Infrastruktur for lading av tjenestebiler		0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0 F2 – Planlegging
Infartsparkering – Jar stasjon	1,5	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0 F2 – Planlegging
Kadettangen 22, ungdomstiltak	IA	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	11,0	0,0 F1 – Konsept
Kildesortering i kommunale formålsbygg	16,5	11,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,4	-0,7 F3 – Gjennomføring
Kunstgressbane på Ramstad skole	5,9	5,4	0,0	0,0	-0,7	0,0	10,0	0,0 S – Samlebevilgning
LED-belysning – utbedring/oppgradering		3,0	3,0	2,0	0,0	0,0	1,0	0,0 S – Samlebevilgning
Lysanlegg utendørs idrettsanlegg – rehabilitering		0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0 S – Samlebevilgning
Maskiner og utstyr – utendørs idrettsanlegg		0,8	1,3	0,0	0,0	0,2	541,0	0,0 F2 – Planlegging
Nadderud stadion	685,0	83,0	101,2	178,9	0,0	177,9		

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj. vedtak	Økonomiplan						Sum Inntekt	
		Økonomiplan						Økonomiplan	
		2023	Inntekt	2024	Inntekt	2025	Inntekt	2026	Inntekt
Naturforbedringer for å sikre og hindre tap av viktig natur i kommunale prosjekter		0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0
Naturskade – teknisk infrastruktur forårsaket av klimaendringer		0,0	0,0	0,0	0,0	1,5	0,0	1,5	0,0
Ny gravplass – Østernvannsvingen	159,7	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nye tinstestrømanlegg	13,4	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nytt krematorium	150,0	8,7	0,0	32,0	0,0	60,0	0,0	30,6	0,0
Oppfølging av EUs vannforvaltningsdirektiv		9,0	0,0	5,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0
Oppgradering av offentlige toaletter	14,0	0,0	0,0	5,8	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0
Oppgradering av verksted/områdestasjon		2,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0
tilhørende Park									
Opprusting/rehabilitering av broer		4,0	0,0	4,0	0,0	14,5	0,0	4,0	0,0
Parkdrift – maskiner og utstyr		2,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0
Parkeringsanlegg		5,0	0,0	3,0	0,0	1,7	0,0	1,0	0,0
Prosjekter, anleggsplan, fysisk aktivitet		16,3	-2,8	18,5	-2,0	19,5	-2,0	19,5	-2,0
Rehabilitering vassdrag		2,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0
Rud-området – arealer og byggetekniske tjenester –	301,3	2,5	0,0	10,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
helhetlige løsninger									
Samfunns- og byutvikling (IT)		3,7	0,0	3,7	0,0	3,7	0,0	3,7	0,0
Sandsiloer – samferdsel	16,8	6,3	0,0	8,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sandvika sjøfront – Lakseberget	55,1	32,5	-17,5	46,4	-17,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Sanering/ombygging av Rignor-bryggen	10,0	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sikring av skrenter, steinsprangnett og fjellskjæringer		2,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0	1,0	0,0
Sluk, sandfang og kummer		4,0	0,0	4,0	0,0	4,0	0,0	2,0	0,0
Trafikksikkerhetsprogram		13,8	0,0	8,8	0,0	8,8	0,0	8,8	0,0
Transport – biler og maskiner		27,4	-2,5	17,4	-2,5	17,4	-2,5	12,4	-2,5
Turvei Sopolimkroken–Frasekleiv	20,0	16,5	-19,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Turveier og innløsning friområder		19,5	0,0	11,0	0,0	9,0	0,0	6,0	0,0
Undergang ved Haug skole i Griniveien	8,2	0,0	0,0	0,0	0,0	8,2	0,0	0,0	0,0
Utbedringer og utskifting av maskiner og utstyr i idrettshaller		0,0	0,0	0,2	0,0	1,0	0,0	0,2	0,0
Utbyggingsavtaler – Bekkestua nord	52,4	0,0	0,0	7,8	-19,3	19,5	-19,5	0,9	0,0
Utbyggingsavtaler – Bekkestua sør	IA	0,0	0,0	0,0	-14,0	1,3	0,0	1,3	0,0
Utbyggingsavtaler – Bekkestua øst	31,6	46,3	-3,0	67,0	-14,7	3,7	0,0	0,0	0,0
Utbyggingsavtaler – Elias Smiths vei	10,1	4,0	0,0	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbyggingsavtaler – Franzefossbyen	75,4	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	2,4	0,0

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan					Sum Inntekt	
		Økonomiplan					Sum Inntekt	
		2023	2024	2025	2026	2026	2023- 26	2023- 26
Investeringsfase								
26								
Utbyggingsavtaler – Hamang/Industriveien	433,6	2,0	0,0	1,0	0,0	0,0	9,2	0,0 F1 – Konsept
Utbyggingsavtaler – Høvik	41,7	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	3,6	0,0 F0 – Foranalyse
Utbyggingsavtaler – Lysaker	61,2	0,0	0,0	5,0	-30,0	-30,0	17,3	-60,0 F0 – Foranalyse
Utbyggingsavtaler – Oksenøyveien nord	19,6	0,0	0,0	5,3	-44,0	-44,0	20,3	-88,0 F0 – Foranalyse
Utbyggingsavtaler – Sandvika sentrum nord	IA	0,0	0,0	9,4	0,0	-30,0	28,1	-30,0 F0 – Foranalyse
Utbyggingsavtaler – Sandvika sentrum øst – Andenæskvartalet	IA	0,0	0,0	4,0	-11,0	0,0	19,0	-11,0 F1 – Konsept
Utbyggingsavtaler – Sandvika sentrum øst – Helgerudkvartalet	IA	75,0	125,0	80,6	0,0	0,0	280,6	0,0 F2 – Planlegging
Utbyggingsavtaler – Sandvika sentrum øst – Tinghuskvartalet	IA	0,0	4,0	30,0	-15,0	0,0	42,0	-30,0 F1 – Konsept
Utbyggingsavtaler – Sandvika sjøfront (utbygging)	73,2	0,0	12,5	25,0	0,0	0,0	39,0	0,0 F0 – Foranalyse
Utbyggingsavtaler – Stabekk vei og teknisk anlegg	41,6	2,8	6,3	7,5	0,0	-20,0	47,8	-20,0 F0 – Foranalyse
Utbyggingsavtaler Ballerud	IA	8,0	30,0	60,0	-25,0	0,0	98,0	-50,0 F1 – Konsept
Vannforvaltning og vannmiljø		4,5	2,0	7,5	0,0	0,0	14,0	0,0 S – Samlebevilgning
Veiforsterking		24,0	24,0	24,0	0,0	0,0	88,0	0,0 S – Samlebevilgning
Åpning av Dælibekken	28,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9	0,0 F3 – Gjennomføring
Sum Miljøtekniske tjenester	3 275,2	547,8	653,2	688,7	-157,8	-142,9	2 411,4	-474,3
Sum Ordinære investeringer u/Fornebu	3 430,2	547,7	653,2	688,7	-209,6	-142,9	2 411,4	-530,9
Ordinære investeringer Fornebu								
Miljøtekniske tjenester								
Brannstasjon Fornebu	214,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0 F0 – Foranalyse
Fornebu – kontemplasjonsbygg begravelse	17,9	2,0	8,0	5,0	0,0	0,0	17,9	0,0 F0 – Foranalyse
NY – Friluftspå Fornebu	IA	18,8	0,0	50,0	-63,0	0,0	181,3	-126,0 F0 – Foranalyse
NY – Lilleøya gravlund – gang- og sykkelvei	IA	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0 F2 – Planlegging
Sjøsport – diverse tiltak	19,1	0,0	9,0	10,1	0,0	0,0	19,1	0,0 F0 – Foranalyse
Veitvidelse av Forneburingen	42,4	38,0	0,0	0,0	0,0	0,0	38,0	0,0 F2 – Planlegging
Sum Miljøtekniske tjenester	293,8	63,8	129,5	65,1	-63,0	3,9	262,3	-126,0
Sum Ordinære investeringer Fornebu	293,8	63,8	129,5	65,1	-63,0	3,9	262,3	-126,0

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan					Sum Inntekt	
		2023	Inntekt 2024	2025	Inntekt 2025	2026	Inntekt 2026	2023- 26
Vann, avløp og renovasjon (selvfinansiert)								
Miljøtekniske tjenester								
Avfallssug i Sandvika øst	106,1	43,0	56,1	0,0	0,0	0,0	0,0	99,1
Avfallssug i utbyggingsavtaler		10,0	10,0	-5,0	15,0	15,0	-7,5	50,0
Avfallssug på Fornebu	88,1	77,1	4,6	0,0	0,0	0,0	0,0	81,7
Formyning og forsterking av vannledning og avløpsnett		80,0	95,0	0,0	115,0	95,0	0,0	385,0
Hovedvannforsyning til Fornebu	210,2	34,0	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	35,2
Isi driftsbygning	79,6	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	10,0
Knutepunktsoppgradering for vann		8,8	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	18,8
NY – Beholdere til glass- og metallemballasje	7,0	4,0	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,0
Nytt høydebasseng	238,7	100,0	94,8	0,0	30,9	0,0	0,0	225,7
Oppgradering av pumpestasjoner på Fornebu	53,0	26,0	21,0	0,0	0,0	0,0	0,0	47,0
Pumpestasjoner for avløpsnett		5,0	5,0	0,0	5,0	5,0	0,0	20,0
Rehabilitering av damanlegg	265,2	82,5	25,0	0,0	50,0	25,0	0,0	182,5
Renovasjon – diverse prosjekter		9,0	4,0	0,0	4,0	4,0	0,0	21,0
Renovasjon – Isi gjenvinningsstasjon	20,0	4,0	2,0	0,0	1,0	1,0	0,0	8,0
Renovasjon – Isi omlastestasjon	17,0	5,1	3,0	0,0	2,0	1,0	0,0	11,1
Renovasjon – sigevannsanlegg	65,7	13,0	1,0	0,0	1,0	0,0	0,0	15,0
Separering av avløpsnett		65,0	70,0	0,0	100,0	50,0	0,0	285,0
Sollihøgda – vann og avløp	183,8	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0
Vakumanlegg Fornebu, Renovasjon	88,0	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3
Vann og avløp i utbyggingsavtaler		37,8	40,6	-50,6	25,0	32,0	-19,3	135,4
Vann og avløp utløst av flytteplikt (vei- og baneutbygging)		50,0	40,0	0,0	25,0	45,0	0,0	160,0
Vannproduksjon		2,0	2,0	0,0	2,0	2,0	0,0	8,0
Sum Miljøtekniske tjenester	1 422,4	665,7	483,3	-55,6	380,9	285,0	-26,8	1 814,8
								-115,6
Sum Vann, avløp og renovasjon (selvfinansiert)	1 422,4	665,7	483,3	-55,6	380,9	285,0	-26,8	1 814,8
								-115,6
Sum investeringsprosjekter	5 146,4	1 277,2	1 266,0	-229,3	1 134,6	810,7	-169,7	4 488,5
								-772,5

Badene – drukningsalarmer og videoovervåking

Det er behov for å etablere drukningsalarm og videoovervåking i badene. Det er reservert en samlebevilgning til dette. Denne oppgraderingen vil bli gjennomført over en femårsperiode med forventet oppstart i 2023, hvor det vil bli jobbet med å oppgradere eksisterende videoovervåking i Nadderudhallen. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 2 mill. i 2026.

Badene – oppgradering av utstyr og inventar

Det er behov for å skifte ut inventar og idrettsutstyr i svømmehallene. Det er etablert en samlebevilgning som skal dekke slik utskifting. Utskiftingen vil foregå over flere år, med oppstart i 2025. Det vil bli laget en plan som viser hvilke svømmehaller det vil bli skiftet inventar og utstyr i.

Badeplasser og lekeplasser – oppgradering

Løpende årlig bevilgning til oppgradering og rehabilitering av lekeplasser og badeplasser. Prosjektene gjennomføres i henhold til en utarbeidet plan. I 2023 vil det bli arbeidet med Teistveien kajakkbrygge, Bjerketun friluftsområde, Gapahuk på Kråka badeplass, Hosleveien aktivitetspark og Stabekkparken lekeplass. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 0,5 mill. i 2026.

Bekkestua – gatevarmeanlegget

I forprosjekt *Bekkestua Nord* ble kostnaden for ombygging av gatevarmesentralen beregnet. Denne omfatter utskifting av eksisterende el-kjele, men ingen tiltak for eksisterende oljekjeler eller overføringsledninger mellom sentral og eksisterende kulvert. Utskiftingen forutsetter en vesentlig økt effekt sammenlignet med dagens installasjon (3,8 til 6,0 MW). Hafslund Nett vil ikke øke effekten med mindre kommunen finansierer ny forsyning (kabelanlegg) fra trafo på Furubakken eller Ballerud. Det er reservert en ramme på 1,6 mill. i 2025 til foranalyser.

Blågrønnstruktur på Nadderud

Nadderud idrettspark har behov for oppgradering av blant annet turveier gjennom området og en bedre parkmessig opparbeidelse. I forbindelse med at friidrettsanlegget på Nadderud ble fastsatt flyttet til Rud i 2018, ble det også skilt ut 20 mill. til opparbeidelse av blågrønnstruktur på Nadderud. Dette må ses i sammenheng med nytt Nadderud stadion og den øvrige utviklingen av Nadderud idrettspark, og vil konkretiseres ved rullering av neste planperiode.

Brannstasjon Rud/Gjettum

Se omtale under *Brannstasjoner*.

Brannstasjoner

I politisk sak [FSK, 233/17, 12.12.17](#) ble intensjonsavtalen mellom Asker kommune og Bærum kommune om felles interkommunalt brannvesen videreført til nye Asker kommune. Ny [selskapsavtale](#) for Asker og Bærum brann og redning IKS (ABBR) ble inngått i 2019. Det pågår konseptutredning for å utrede det samlede kapasitetsbehovet til ABBR og konkretisere omfanget av investeringsbehovet på lokasjonene Fornebu, Rud og Grini. Utredningen skal gi anbefaling om løsning for brannstasjonene i Bærum. Det vurderes etablert ny hovedbrannstasjon på Rud, som samlokaliseres med ny driftsbasis for Vann og avløp. Gjettum brannstasjon vil dermed legges ned. Det vil også vurderes muligheter for å samlokalisere flere utrykningstjenester, som ambulansetjenester og sivilforsvaret. Ny hovedbrannstasjon på Rud planlegges ferdigstilt 2027.

Bekkestua og Fornebu brannstasjon har behov for umiddelbar oppgradering for å sikre god drift. Tiltakene dekkes gjennom investeringsprosjektet *Formuesbevaring*. Tidspunkt for realisering av nye stasjoner på Griniveien og på Fornebu avhenger blant annet av økt levetid på eksisterende

brannstasjoner som følge av oppgraderinger, og resultatet av konseptutredningen for totalkapasiteten i Bærum.

Bysykel Sandvika

Det er etablert en mikromobilitetsordning i Bærum. Prosjektet er en del av vedtatt handlingsplan for sykkel. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Ruter, og det er inngått en intensjonsavtale og valgt leverandør for elsparkesykler (Tier). Midlene i planperioden vil bli benyttet til å følge opp inngått avtale med Tier.

Bærum Idrettspark – rehabilitering av diverse anlegg

Bærum idrettspark ble åpnet i 2013. Den består av friidrettshall, fotballhall, styrketreningsrom, fleridrettshall, tuftepark, cricketbane, baseball-/softballbane, sandvolleyballbaner, parkouranlegg, streetbasket og rulleskianlegg. Etter ti års bruk er det behov for rehabilitering av de ulike anleggene. I 2024 er det avsatt 1,5 mill. til rehabilitering av kunstgresset.

FERDIGSTILT – Friidrettsanlegg – Rud

Nytt utendørs friidrettsanlegg på Rud er etablert med åtte løpebaner og ti sprintbaner på den ene langsiden, se politisk sak [FSK, 57/20, 01.04.20](#). Anlegget oppfyller krav fra [Norges Friidrettsforbund](#) (NFIF). Gressmatten innenfor løpebanen er anlagt med naturgress. Det er anlagt tribuneanlegg for 1 000 tilskuere, hvorav 500 er under tak. Sekretariatsbygget har gode fasiliteter for klubb og stevneavvikling. Det er etablert lys- og lydanlegg. For å dempe støy mot omgivelsene er det også etablert en stor LED-skjerm til annonsering av aktiviteter og resultater. Løst friidrettsutstyr fra Nadderud stadion er gjenbrukt. Det er estimert cirka 9,7 mill. i spillemidler. Anleggsarbeidene ble igangsatt april 2020 og ferdigstilt 2022. Friidrettsbanen ble offisielt åpnet i august 2022. Mottak av spillemidler er budsjettet i 2024 og 2025.

FERDIGSTILT – Svømmeanlegg – Rud

Svømmeanlegget åpnet for publikum august 2021. Prosjektet har gjennomført ett års prøvedrift og ble per mars 2022 ferdig overlevert til Bærum kommune for videre driftsansvar. Prosjektet avsluttes høsten 2022.

Forlengelse av veien på Kadettangen

I forbindelse med etablering av nye Kadettangen og Elvepromenaden er det behov for å bygge om veien ved Artista kafé på Kadettangen. Prosjektet ses sammen med prosjektet *Sanering/ombygging av Rigmorbrygga*. Prosjektet startet opp i 2020 og anslås ferdigstilt i løpet av 2023.

Fremtidens lysanlegg

Bærum kommune har anskaffet et nytt styringssystem for veily, med mulighet for individuell styring av lysarmaturer. I perioden 2018–2021 ble cirka 6 700 lysarmaturer skiftet ut. Satsingen på vei- og gatelys ved å etablere LED-belysning med smartstyring videreføres i hele Bærum. I 2022–2026 skal det skiftes ut cirka 13 500 armaturer, og det vil bli satt spenning på veilysanleggene hele døgnet ved å etablere nye fordelinger (VTP). Videre arbeid er delt i ni soner. Etappe Sone 3 (Snarøya, Høvik Verk), Sone 5 (Kolsås–Rykkinn) og Sone 6 (Bærums Verk–Lommedalen) utføres i 2023.

Gatevarme Vestfjordgata/Kinoveien

Vestfjordgata og Kinoveien vest for gangbrua avviker fra veinormalen, og det arbeides med å oppgradere kjørebane. Planleggingen av arbeidet er kommet i gang, men gjennomføringen har vært forsinket, fordi prosjektet har vært sett i sammenheng med arbeidet med Elvepromenaden og Norconsults oppussing av sitt bygg i Vestfjordgata. Fremdriften i prosjektet må også ses i sammenheng med at det er gjennomført en pilot med endret kjøremønster i Claude Monets allé, for å bedre

forholdene for gående og syklende. Dette gjør at prosjektet er ytterligere forsinket og forventet ferdigstilt i 2024.

Gjenåpning av bekker

Som et klimatiltak er det behov for gjenåpning av bekker. Prosjektene gjennomføres som et fellesprosjekt i regi av Vann og avløp og Natur, vei og miljøforvaltning. Det planlegges for 2–3 bekkeåpninger i perioden frem til 2030. Disse er Stovibekken, Hoslebekken (gjennom Gjønnsparken) og delstrekninger av Eiksbekken. En foranalyse knyttet til arbeidet med Stovibekken, vil starte i 2023. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 19 mill. til gjenåpning av bekker i 2026.

Gravlunder – investeringer i småmaskiner og utstyr

Maskiner og utstyr må skiftes ut med jevne mellomrom for å tilpasses en mer effektiv og miljøriktig drift. Maskiner med fossilt drivstoff skiftes ut med klimakloke løsninger som drives av fornybar energi. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 0,5 mill. i 2026.

Gravplasser – rehabilitering

I henhold til rehabiliteringsplanen gjennomføres det hvert år rehabiliteringsprosjekter på de eksisterende gravplassene. I 2023 vil hovedprosjektet være nord-sør-aksen på Bryn kirkegård samt nytt vannbasseng på den gamle delen av kirkegården. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 3 mill. i 2026.

Grunnerverv – samferdsel

Løpende bevilgning hvor kommunen skaffer seg rettigheter til arealene som blir beslaglagt i forbindelse med bygging eller utvidelse av en vei. Grunnervervet blir gjort på bakgrunn av vedtatt reguleringsplan. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 0,5 mill. i 2026.

Handlingsplan for sykkel

Prosjektene følger opp vedtatt sykkelstrategi. De foreslåtte tiltakene har som mål å gjøre det mer attraktivt å sykle. Etablering av tryggere løsninger skal få flere til å sykle samt redusere skader og ulykker. Sammenhengende sykkelruter har høy prioritet.

Midlene prioriterer sykkeltiltak fordelt på mindre tiltak, større prosjekter og tilrettelegging for planbank. Sykkelhandlingsplanens planbank har som mål å ha ferdig planlagte og regulerte prosjekter som kan igangsettes når finansiering er klar. Handlingsplan for sykkel 2022–2025 ble behandlet i politisk sak [MIK, 16/22, 17.03.22](#).

Det er ønskelig å oppgradere adkomsten i retning festplassen i Nansenparken på Fornebu. Her er det i dag en turvei som det anbefales å oppgradere til gang- og sykkelvei. I potensialanalysene vises denne koblingen med potensial for økt sykling og vil således få en viktig funksjon for hele parken og Fornebu.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 11,5 mill., i tillegg til å øke bevilgningen med 5 mill. i 2023 for å dekke utgiftene til oppgradering av adkomsten i retning festplassen i Nansenparken på Fornebu.

Handlingsplan for overvannshåndtering med tiltaksplan

Løpende bevilgning som benyttes til samarbeidsprosjekter knyttet til overvanns- og klimautfordringer som følge av et villere og våtere klima.

Handlingsplan for overvann er en del av kommunens klimatilpasningsarbeid og en videreføring av kommunens overvannsstrategi. Formålet med planen er å videreføre hovedmålene fra

strategidokumentet, konkretisere målene med tiltak og tiltaksfrister og fordele hovedansvar for videre oppfølging av de enkelte tiltaksforslagene. I tillegg skal den reflektere behovet for ressurser for å nå oppsatte mål. Handlingsplanen ble behandlet i politisk sak [KST, 42/20, 20.05.20](#).

I 2023 vil det blant annet jobbes med følgende prosjekter:

- flomvei Dyrefaret–Hosleveien
- sensorering av sandfang og fordrøyningsbasseng
- flomvei Kirkeveien (Gjønnes–Engerveien)
- etablering av bekk – bekkeåpning i Gjønnesparken
- tiltak for å forbedre overvannshåndtering langs kommunale veier

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 4 mill i 2026.

Infrastruktur for lading av tjenestebiler

Ved økt bruk av elbil for å utføre kommunens tjenester er det behov for å etablere ladepunkter flere steder i kommunen. Dette er en løpende bevilgning. Kommunedirektøren foreslår å videreføre bevilgningen på 0,5 mill. i 2026.

Innfartsparkering – Jar stasjon

Det ble i Handlingsprogram 2018–2021 vedtatt å reservere en ramme til å etablere to femmerbaner med kunstgress ved Eikeli videregående skole og gjøre om grusbanen ved Jar stasjon til innfartsparkeringsplass. Arbeidet med å etablere kunstgressbaner ble avsluttet i 2019. Foreløpige estimater viser at arbeidet med innfartsparkeringsplassen vil utgjøre 1,5 mill. Arbeidet var planlagt gjennomført i 2021, men er forsinket og er nå anslått ferdigstilt i 2023.

Kildesortering i kommunale formålsbygg

Det er inngått en avtale om innhenting av avfall i kommunens formålsbygg (skoler, barnehager og bo- og behandlingssenter), og det arbeides med å innføre kildesortering i byggene. Dette medfører innkjøp av nye innsamlingsenheter (beholdere og nedgravde beholdere) til byggene som er compatible med dagens løsning for innhenting av avfallet. Prosjektet ble startet opp i 2019 og forventes ferdigstilt i 2023.

Kunstgressbane på Ramstad skole

Det planlegges for en ny femmerbane med kunstgress på Ramstad skole for å dekke behovet for utendørs spilleflater i området. Banen var opprinnelig planlagt realisert på Ballerud i forbindelse med etablering av Ballerud barneskole. I henhold til nye beregninger foreslår Kommunedirektøren å bevilge ytterligere 0,6 mill. til prosjektet. Spillemidler for prosjektet er beregnet til 0,7 mill. Planlegging/prosjektering er igangsatt, og forventet ferdigstilling er sommer/høst 2023.

LED-belysning – utbedring/oppgradering

Løpende bevilgning til utbedringer av vei- og gatelys og oppgradering til LED-belysning. Dette innebærer oppgraderingsarbeider for å skifte ut tradisjonell veibelysning med LED-belysning. Kommunedirektøren foreslår å videreføre bevilgningen på 2 mill. i 2026.

Lysanlegg utendørs idrettsanlegg – rehabilitering

Det er behov for å skifte ut gamle og utdaterte lysanlegg med LED-lys ved utendørs idrettsanlegg. Det vil bli laget en plan for når utskiftingen/rehabiliteringen skal skje ved de ulike idrettsanleggene. Det er satt av 1 mill. til rehabilitering i 2024, og deretter foreslår Kommunedirektøren å sette av 1 mill. hvert tredje år fremover.

Maskiner og utstyr – utendørs idrettsanlegg

Utskifting av gamle og utdaterte maskiner og utstyr for utendørs idrettsanlegg må utføres med jevne mellomrom. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 0,7 mill. i 2023 til anskaffelse av gummibelter til løypepreppemaskinene. Disse har slitasje som følge av en lang sesong med løypepreparering. I tillegg er det bevilget 1,4 mill. i 2024 til utskifting av annet utstyr. Kommunedirektøren foreslår også å bevilge 0,2 mill. til ytterligere utskifting i 2026.

Nadderud stadion

Kommunedirektøren har utredet flere konsepter for utvikling av Nadderud stadion. Kommunestyret besluttet i politisk sak [KST, 139/21, 15.21.21](#) å igangsette planleggingsfasen (BP2) basert på et anlegg med langsiden mot Gamle Drammensvei, integrerte næringsarealer med detaljhandel, nytt skateanlegg og bedret adkomst inn mot Nadderud idrettspark.

Foreløpig kostnadsestimat er 610–680 mill. Kostnadene omfatter også bygging av næringsarealer. Kommunedirektøren vil komme nærmere tilbake til estimater på inntekter ved salg og spillemidler, da dette foreløpig ikke er lagt inn i prosjektets økonomi. Estimert ferdigstillelse for stadion er fjerde kvartal 2026.

Naturforbedringer for å sikre og hindre tap av viktig natur i kommunale prosjekter

Bærum kommune er en kommune med store naturverdier, og naturmangfoldlovens intensjoner må ivaretas når prosjekter gjennomføres. Kommunedirektøren foreslår å stille til disposisjon en årlig løpende bevilgning til dette formålet. Prosjektene som gjennomføres, vil bidra til reetablering og sikring av viktige naturtyper. Planlagt oppstart av prosjektet er 2025. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 2 mill. til prosjektet i 2026.

Naturskade – teknisk infrastruktur forårsaket av klimaendringer

Det er behov for å rehabilitere flere typer infrastruktur som ødelegges av klimaendringer. Dette er tiltak som rassikring av turveistrekninger, ombygging av turveier og gang- og sykkelveier som vaskes bort av økte nedbørsmengder, samt etablering av mer klimarobuste anlegg. Kommunedirektøren foreslår å stille til disposisjon en årlig løpende bevilgning til dette formålet. Planlagt oppstart av prosjektet er 2025. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 1,5 mill. til prosjektet i 2026.

Ny gravplass – Østernvannsvingen

Gravferdsloven krever at kommunen har ledige graver til tre prosent av befolkningen. Gravbehovsanalysen viser at det er behov for en ny gravplass i 2030, og i henhold til dette er det reservert en ramme til etablering av en ny gravplass i Østernvannsvingen. Foreløpig estimert ramme er 159,7 mill. Forslag til reguleringsplan startet i 2022 og forventes ferdigstilt i 2023.

Nye tinestrømanlegg

Det er behov for å skifte ut tinestrømanleggene på kirkegårdene og Steinskogen gravlund. I 2023 vil det bli jobbet med å fornye tinestrømanlegget på Bryn kirkegård. I tillegg er det behov for å fornye anleggene på Tanum kirkegård og Steinsskogen gravlund. Det er reservert en ramme på 13,4 mill., slik at alle anleggene kan fornyes.

Nytt krematorium

Haslum krematorium ble tatt i bruk i 1966 og er tidsmessig utdatert. Dagens kremasjonsovnkapasitet er ikke tilstrekkelig for å håndtere dagens og fremtidig behov. Vurdering av ny lokasjon for krematoriet skal gjennomføres. Det skal planlegges for et krematorium med to kremasjonsovner, kjølelagerkapasitet og nye lokaler som tilfredsstiller dagens krav for arbeidstakerne samt gravplasslovens krav med hensyn til

at publikum skal kunne være til stede ved en kremasjon (seremonirom). Utredningen startet i 2022, med estimert ferdigstillelse i 2026.

Oppfølging av EUs vannforvaltningsdirektiv

Oppfølging av EUs vanddirektiv er organisert gjennom samarbeidsprosjektet *Vannområde Indre Oslofjord Vest*. Prosjektet omfatter kommuner som har nedslagsfelt for vann som renner til indre Oslofjord mellom Oslo og Drøbakerskelen. Midlene brukes til flere prosjekter for å sikre og bedre miljøtilstanden i vannforekomstene i Bærum. Prosjekter gjennomføres i henhold til en utarbeidet plan. Det vil i 2023 blant annet bli gjennomført en større innsjøundersøkelse og flere restaureringstiltak.

De fleste av tiltakene i Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden sammenfaller med de nasjonale vanddirektivplanene. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 2 mill. i 2026.

Oppgradering av offentlige toaletter

Det er etablert elektronisk betaling som erstatning for myntbetaling på toalettene i Sandvika og på Bekkestua. Det er behov for å videreføre arbeidet med å oppgradere offentlige toaletter. Det vil bli laget en plan for det videre arbeidet med oppgraderingen. Oppstart er planlagt til 2024. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 0,5 mill. til oppgradering i 2026.

Oppgradering av verksted/områdestasjon tilhørende Park

Det er behov for å rehabilitere og oppgradere områdestasjoner og verksteder tilhørende Natur-, vei- og miljøforvaltning. Det er laget en plan for når rehabilitering skal skje på de ulike stedene. I 2023 skal det jobbes med rodestasjonen på Stabekk. Det vil bli etablert oljeutskillere ved vaskeplassen, oppgraderte garderobefasiliteter og forbedret avfallsløsning.

Opprusting/rehabilitering av broer

Dette er en løpene bevilgning. Det er utarbeidet en rapport som kartlegger status på broene i Bærum. Rapporten bygger sine analyser på data som er registrert i systemet for broforvaltning. Det vil i 2023 bli jobbet med Tjernsrud gangbro, Annikveien bro og Kinoveien bro. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 4 mill. til opprusting/rehabilitering av broer i 2026.

Parkdrift – maskiner og utstyr

Maskiner og utstyr må skiftes ut med jevne mellomrom for å tilpasses en mer effektiv og miljøriktig drift. Maskiner med fossilt drivstoff skiftes ut med klimakloke løsninger som drives av fornybar energi.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen, men foreslår å øke bevilgningen slik at den utgjør 2 mill. per år i planperioden.

Parkeringsanlegg

Dette er en løpende bevilgning for utbedringer og oppgraderinger i parkeringsanlegg. I 2023 vil det jobbes med å oppgradere P-anlegg og P-plasser samt etablere flere ANPR-anlegg (kameraanlegg med automatisk skiltgjenkjenning med utstyr for ANPR-funksjon). Dette vil frigjøre ressurser til kontroll av offentlige ferdselsårer samt sikre betaling av parkeringsavgift og redusere antall kontroll sanksjoner som blir ilagt. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 1 mill. i 2026.

Prosjekter, anleggsplan, fysisk aktivitet

Bevilgningen er en rammebevilgning knyttet til løpende prosjekter i Plan for fysisk aktivitet, anlegg og friluftsliv. Prosjekter som gjennomføres, er bygging av nye anlegg samt utvikling og rehabilitering av eksisterende anlegg. I temaplanen for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv vedtas det en plan for prosjekter som skal gjennomføres. Temaplanen har en årlig rullering og en revisjon hvert fjerde år.

Siste vedtatte temaplan ble behandlet i politisk sak [MIK, 73/22, 25.08.22](#). Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 17,5 mill. i 2026.

Rehabilitering vassdrag

Løpende årlig bevilgning til rehabilitering av vassdrag. I 2023 vil det jobbes med å gjenåpne Stovibekken og rehabilitere biopassasjen ved Ringeriksveien 217.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 2 mill. i 2026.

Rud-området – arealer og byggetekniske tjenester – helhetlige løsninger

Kommunedirektøren utreder alternativer for fremtidig bruk av hele driftsområdet på Rud, herunder en mer effektiv driftstjeneste, muligheter for etablering av en felles løsning for energiutveksling samt økt samarbeid med næringsliv og utdanningsinstitusjoner i området. Utviklingen av tomten må ses i sammenheng med flere parallelle prosesser; kommunens pågående omstillingsprosess, kommunegårdsprosjektet og utvikling av utdannings- og næringslivet på Rud-området. Prosjektet må også ses i sammenheng med eventuell plassering av ny hovedbrannstasjon på Rud samlokalisert med ny driftsbasis for Vann og avløp (VA).

Samfunns- og byutvikling (IT)

Investeringsprosjektet *Digitaliseringsrådet for tildeling* er avviklet, og investeringsmidlene er fordelt på syv områder – Bærum kommune overordnet og de seks nye direktørområdene som trer i kraft 1. oktober 2022.

Samfunns- og byutvikling består av «Plan og bygningstjenesten» og «Kultur og næring».

I planperioden prioriteres digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester. Det skal jobbes særskilt med å utvikle brukervennlige selvbetjeningsløsninger og digitalt førstevalg som viktig del av dialog og tjenester, herunder å

- sikre en forbedret plan- og byggesaksdialog,
- videreutvikle arrangementsportalen samt
- forenkle Tilskuddsportalen og
- forenkle digitalt kundesenter
- gjennomføre prosjektet *Effektivisering av byggesaksprosessen*

legge til rette for digital formidling og tilgjengeliggjøring av arrangementer, kulturtilbud, kunstsamlinger mm.

Sandsiloer – samferdsel

Prosjektet dekker innkjøp av tre sandsiloer, hvor en av disse er en sandsilo på Fornebu som er kostnadsberegnet til 3 mill. Det planlegges å etablere et nytt bygg for å lagre strømateriale i Bærum vest. I prosessen har det blitt lagt vekt på at bygget skal ha god funksjon og estetikk, for ikke å sjenere området unødvendig. Kommunedirektøren foreslår å bevilge ytterligere 8 mill. til det nye bygget for lagring av strømateriale i Bærum vest.

Sandvika sjøfront – Lakseberget

Prosjektet gjelder utfylling av masser langs Sandvika sjøfront ved Lakseberget, for opparbeidelse av verdifullt landareal. Det arbeides med avklaringer om samarbeid om overskuddsmasser fra større samferdselsprosjekter og søknadsprosess for tillatelse for fylling i sjø. Kommunedirektøren vil legge frem

en separat sak om konsept og reviderte kostnadsestimater før prosjektet videreføres. Tentativ oppstart er 2023.

Sanering/ombygging av Rigmor-bryggen

Prosjektet dekker utgifter knyttet til sanering/ombygging av Rigmor-bryggen og inkluderer utgifter knyttet til riving, ombygging av bryggen og tilhørende terrengarbeid. Prosjektet ses i sammenheng med prosjektet *Forlengelse av veien – Kadettangen*. Prosjektet startet i 2020. Forventet ferdigstillelse av prosjektet er i løpet av 2023.

Sikring av skrenter, steinsprangnett og fjellskjæringer

Kommunens arbeid knyttet til klimaendringer, er viktig. Flere innbyggere medfører mer trafikk og økt slitasje på kommunale veier. Prosjektene er prioriterte tiltak etter meldte henvendelser, for sikring av skrenter og fjellskjæringer av trafikksikkerhetsgrunner. Kraftig nedbør, erosjon eller frost kan også være årsaker til ras og steinsprang. Geologen blir innkalt for å gjennomføre en befaring og utarbeide en rapport med beskrivelse av tiltaket. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den løpende bevilgningen på 1 mill. i 2026.

Sluk, sandfang og kummer

Kommunens arbeid knyttet til klimaendringer, er viktig. Flere innbyggere medfører mer trafikk og økt slitasje på kommunale veier, som i sin tur medfører krav til sluk, sandfang og kummer. Viktige tiltak er å oppgradere sluk og sandfang samt montere sensorer til sandfang for å effektivisere og forbedre tømmerutinene. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 2 mill. til prosjekter i 2026.

Trafikksikkerhetsprogram

Bevilgningen benyttes til prosjekter knyttet til å sikre trygge skoleveier, nyetablering og standardheving av fortau, opphøyde gangfelt, etablering av fartshumper og prosjekter tilknyttet belysning.

Prosjekter det vil bli jobbet med, er

- regulering av fortaustrekninger i Tanumveien og Øygardveien
- utvidelse av veistrekning i Dønskiveien for bussfremkommelighet
- undergang i Hosleveien (trafikksikkerhetstiltak)
- prosess med videreføring av fortau langs regulert del av Bærumsveien

Løpende bevilgning knyttet til kollektivtrafikk på 0,3 mill. per år, foreslås innlemmet i denne bevilgningen fra 2023. Tilsvarende gjelder løpende bevilgning knyttet til universell utforming på 0,5 mill.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre en bevilgning på 8,8 mill., hvor investeringsprosjektene *Kollektivtrafikk* og *Universell utforming* er inkludert.

Transport – biler og maskiner

Dette er en løpende årlig bevilgning til kjøp av nye biler og maskiner knyttet til utskiftingen av den kommunale bil- og maskinparken til nullutslippsteknologi. Hvert år selges biler og maskiner, og salgsinntekten benyttes til nye kjøp. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 9,9 mill. i 2026.

Turvei Sopelimkroken–Fransekleiv

Det ble i 2019 startet opp et arbeid med å etablere en turvei fra Sopelimkroken til Fransekleiv (langs Vestmarkveien). Estimert ramme for prosjektet er 20 mill. Prosjektet dekkes av tilskudd fra Viken fylkeskommune.

Turveier og innløsning friområder

Et av de viktigste tiltakene som Bærum kommune kan iverksette for å skape en mer klimaklok kommune, er å få flere av innbyggerne til å gå eller sykle fremfor å bruke bil. For å bidra til dette er det viktig å legge opp til en god standard på turveiene og sikre kryssing av veier med høy trafikkbelastning. Flere kyststistreknings har forfalt, og det er også behov for å oppgradere disse.

Det skal arbeides med følgende turveier i 2023: Bjerketun friluftsområde, turvei på Kalvøya, turvei langs Lysakerelva, kyststi Bestemorskogen, kyststi Solvik, turvei Isi, turvei og bro Hammerdammen.

Undergang i Hosleveien finansieres delvis av denne bevilgningen. Prosjektet startet opp i 2021 og er planlagt ferdigstilt i 2024. Nye beregninger viser at prosjektet har høyere kostnader enn tidligere antatt. De økte kostnadene er knyttet til vanskelige grunnforhold. Kommunedirektøren foreslår at bevilgningen i 2023 og 2024 økes med totalt 13,5 mill. I tillegg foreslår Kommunedirektøren å bevilge 6 mill. i 2026.

Undergang ved Haug skole i Griniveien

Dette er et samarbeidsprosjekt med Statens vegvesen og gjøres samtidig med etablering av gang- og sykkelvei langs Griniveien. Oppstart er planlagt til 2025.

Utbedringer og utskifting av maskiner og utstyr i idrettshaller

Utskifting av gammelt og utdatert idrettsutstyr og inventar i idrettshallene må gjøres med jevne mellomrom. Det blir laget en plan for når utskiftingen skal skje i de ulike idrettshallene. Neste bevilgning er budsjettet i 2024. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 0,2 mill. til prosjektet i 2026.

Utbyggingsavtaler – Bekkestua nord

På Bekkestua nord skal det bygges gatenett og torg med urbane kvaliteter av høy kvalitet. Teknisk infrastruktur skal samles i kulverter i gater og torg for å effektivisere driften og minimalisere fremtidige gravebehov. Utbyggingsavtalene er vedtatt i politisk sak [KST, 116/18, 28.11.18](#). Økonomien i prosjektet er presset, og totalrammen er justert flere ganger, senest i politisk sak [KST, 64/22, 22.06.22](#). Kostnadsoverskridelsene skyldes hovedsakelig krevende kulvertløsninger, forsinkelser grunnet kompliserte grensesnitt mellom privat og offentlig eiendommer samt utfordrende koordinering av fremdrift. Kommunens hovedarbeider forventes ferdigstilt i 2022, med noe restarbeider i 2023. Resterende aktivitet på Bekkestua nord skal utføres av utbygger som realytelser og antas ferdigstilt frem mot 2030.

Utbyggingsavtaler – Bekkestua sør

På Bekkestua sør planlegges det for nye gangveier og oppgradering av teknisk anlegg. Tiltakene vil hovedsakelig finansieres av private utbyggere og til dels med kommunale gebyrer. Foreløpig kostnadsanslag og fordeling av finansiering inneholder mange usikkerheter og er basert på erfaringstall. Finansiering fra kommunale gebyrer hensyntas gjennom samlebevilgningen *Vann og avløp i utbyggingsavtaler*. I planperioden vil arbeidet bestå av forberedende planarbeider og kvalitetssikring av omfang og kostnad. Estimert oppstart for utbygging er 2030. Fremdriften er styrt av utbyggerne.

Utbyggingsavtaler – Bekkestua øst

På Bekkestua øst planlegges det for nye gater, byrom og oppgradering av teknisk anlegg. Tiltakene vil hovedsakelig finansieres av private utbyggere og til dels med kommunale gebyrer og kommunale bidrag. Plangrunnlag for inngåelse av utbyggingsavtaler ble ferdigstilt ved utgangen av 2020 og første utbyggingsavtale vedtatt i politisk sak [KST, 143/21, 15.12.21](#). Kommunen har gjennomført forprosjekt for deler av området, med reviderte kostnadsestimater som er innarbeidet i forslag til handlingsdel, budsjett og økonomiplan. Kommunedirektøren vil parallelt med behandling av handlingsdel, budsjett og

økonomiplan fremlegge egen politisk sak som del av investeringsbeslutningen for første fase av prosjektet høsten 2022. Forventet ferdigstillelse er 2025.

Utbyggingsavtaler – Elias Smiths vei

Bygging av vei- og torgarealer i Elias Smiths vei er gjennomført med bidrag fra utbygger av Elias Smiths plass, og er også en del av slutføringen av lokalveisystemet etter omleggingen av E16. Arbeider med torgarealene på Elias Smiths plass er sluttført. Torget har høy standard, med et uttrykk som harmonerer med øvrige byrom i Sandvika. Lokalvei påbegynnes i slutten av planperioden. Det er forutsatt at kommunale gebyrer i tillegg finansierer vann og avløpsanlegg, som er hensyntatt i samlebevilgningen *Vann og avløp i utbyggingsavtaler*. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2024.

Utbyggingsavtaler – Franzefossbyen

Området rundt Franzefoss har et betydelig potensial for utvikling av boliger og offentlige plasser. Det forutsettes at tiltakene i offentlig infrastruktur hovedsakelig finansieres av private utbyggere, og til dels med kommunale gebyrer og kommunale bidrag. Foreløpige kostnadsanslag og fordeling av finansiering inneholder mange usikkerheter og er basert på erfaringstall. Finansiering fra kommunale gebyrer hensyntas gjennom samlebevilgning *Vann og avløp i utbyggingsavtaler*. Et eventuelt kommunalt bidrag er avhengig av endelig omfang, kostnad, eierforhold og forhandlinger i utbyggingsavtaler. I planperioden vil arbeidet bestå av forberedende planarbeider og kvalitetssikring av omfang og kostnad. Anslått oppstart for utbyggingen er i 2028. Fremdriften er for en stor del styrt av utbyggerne.

Utbyggingsavtaler – Hamang/Industriveien

Hamang/Industriveien utgjør et betydelig utviklingsområde i Sandvika. Det er utarbeidet *Veiledende plan for offentlig rom* (VPOR) og *Veiledende plan for kabler og ledninger* (VPKL) for området, som vil danne grunnlag for inngåelse av utbyggingsavtaler med utbyggere. Det er på nåværende tidspunkt knyttet stor usikkerhet til kostnadsnivået for opparbeidelse av offentlig infrastruktur (gater, plasser, broer og tekniske anlegg).

Jordkabling av nåværende høyspentledning og fjerning av Oslofjord Varmes spisslastsentrall er tiltak som setter føringer for utbygging, og må gjennomføres før utnyttelse av arealet. De totale kostnadene for tiltak i infrastrukturen ser ut til å være av et slikt omfang at det ikke kan belastes utbyggere fullt ut, og kommunen må derfor belage seg på delfinansiering. Kommunedirektøren vil komme tilbake med en egen politisk sak når kostnadene er kvalitetssikret. Arbeidet i planperioden vil bestå i å kartlegge og kvalitetssikre kostnadselementer, utarbeide forprosjekt samt forhandle om utbyggingsavtaler.

Utbyggingsavtaler – Høvik

Utbedringer på Høvik omfatter opparbeidelse av en mer urban gatestruktur og bymessig lokalvei. Tiltakene vil hovedsakelig finansieres av private utbyggere, men også til dels med kommunale gebyrer og kommunale bidrag. Finansiering fra kommunale gebyrer er hensyntatt gjennom samlebevilgningen *Vann og avløp i utbyggingsavtaler*. I planperioden vil arbeidet bestå av forberedende planarbeider og kvalitetssikring av omfang og kostnad. Estimert oppstart for utbygging er i 2030. Fremdriften er for en stor del styrt av utbyggerne og E18 Vestkorridoren.

Utbyggingsavtaler – Lysaker

Lysaker-området skal utvikles som lokalsenter og knutepunkt med bymessig bebyggelse, og inngår i utviklingen av et bybånd mellom Oslo og Fornebu. Det er forutsatt at tiltakene hovedsakelig finansieres av private utbyggere og noe gjennom kommunale gebyrer og kommunalt bidrag. Finansiering fra kommunale gebyrer er hensyntatt gjennom samlebevilgningen *Vann og avløp i utbyggingsavtaler*. I planperioden vil arbeidet bestå av forberedende planarbeider og kvalitetssikring av omfang og kostnad. Fremdriften er for en stor del styrt av utbyggerne.

Utbyggingsavtaler – Oksenøyveien nord

Oksenøyveien nord er tilknyttet Lysaker-området og er forbindelsen til Fornebu. Opparbeidelsen av offentlig infrastruktur (gater, plasser, broer og teknisk anlegg) vil hovedsakelig finansieres av private utbyggere og til dels med kommunale gebyrer. Finansiering fra kommunale gebyrer er hensyntatt gjennom bevilgningen *Vann og avløp i utbyggingsavtaler*. I planperioden vil arbeidet bestå av forberedende planarbeider og kvalitetssikring av omfang og kostnad. Utviklingen av området vil gjennomføres i etapper, med antatt første byggetrinn i 2024. Fremdriften er hovedsakelig styrt av utbyggerne. Oppdatert kostnadsoverslag etter utarbeidet Veiledende plan for offentlige rom og *Veiledende plan for kabler og ledninger* viser noen høyere kostnader. Som følge av dette foreslår Kommunedirektøren å øke bevilgningen med 14,6 mill. i planperioden.

Utbyggingsavtaler – Sandvika sentrum nord

Utviklingen av Sandvika sentrum nord baseres på et helhetlig byplangrep som både sikrer eksisterende og tilfører nye kvaliteter til området. Planprogram for Sandvika sentrum nord med kollektivknutepunkt er behandlet i planutvalget ([PLAN, 111/21, 20.05.21](#)). Det arbeides med *Veiledende plan for offentlig rom* (VPOR) og *Veiledende plan for kabler og ledninger* (VPKL) for området. Gjennom dette arbeidet vil omfang og kostnader konkretiseres. Det er forutsatt at tiltakene finansieres av utbyggere, kommunale gebyrer og kommunalt bidrag. Finansiering fra kommunale gebyrer er hensyntatt gjennom samlebevilgningen *Vann og avløp i utbyggingsavtaler*. Kommunalt bidrag antas å utgjøre en betydelig andel da flere av tiltakene ikke nødvendigvis kan knyttes til utbyggenes initiativ. Kommunedirektøren vil komme tilbake med oppdatert totalkostnad når VPOR og VPKL foreligger. Videre arbeid forventes startet opp noe senere enn tidligere antatt, og fremdrift styres av utbygger.

Utbyggingsavtaler – Sandvika sentrum øst – Andenæskvartalet

Som en del av utbyggingen i Sandvika Øst har Bærum kommune inngått utbyggingsavtale med grunneiere i området, hvor kommunen har påtatt seg å opparbeide store deler av den offentlige infrastrukturen som hovedsakelig finansieres av utbyggere, kommunen og kommunale gebyrer. Fremdriften er styrt av utbyggerne, og den kommunale gjennomføringen er derfor delt opp i faser og etapper. Fase 1 omfatter Andenæskvartalet, Helgerudkvartalet og Tinghuskvartalet, og Fase 2 omfatter Finstadkvartalet.

Andenæs Eiendom forbereder utvikling av Andenæskvartalet. I den forbindelse vil det bli inngått en utbyggingsavtale som regulerer hvem som tar byggherreansvar for Åmotbakken, Løkketangen samt torg og gangveier gjennom kvartalet. Utbygging antas igangsatt i 2026. Kommunedirektøren vil høsten 2022 legge frem en separat sak om investeringene i tråd med prosjektmetodikken og justert kostnadsoverslag. Kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen med 29 mill.

Utbyggingsavtaler – Sandvika sentrum øst – Helgerudkvartalet

Som del av utbyggingen i Sandvika Øst har Bærum kommune inngått utbyggingsavtale med grunneiere i området, hvor kommunen har påtatt seg å opparbeide store deler av den offentlige infrastrukturen som hovedsakelig finansieres av utbyggere, kommunen og kommunale gebyrer. Fremdriften er styrt av utbyggerne, og den kommunale gjennomføringen er derfor delt opp i faser og etapper. Fase 1 omfatter Andenæskvartalet, Helgerudkvartalet og Tinghuskvartalet, og Fase 2 omfatter Finstadkvartalet.

Bærum kommune har inngått utbyggingsavtale med Andenæs Eiendom AS om utvikling av Helgerudkvartalet. Som et ledd i denne utbyggingen skal det bygges teknisk kulvert og teknisk infrastruktur samt opparbeides gater og torg rundt dette kvartalet. Kommunedirektøren vil høsten 2022 legge frem egen politisk sak om investeringene i tråd med prosjektmetodikken og justert kostnadsoverslag. Kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen med 135,7 mill.

Utbyggingsavtaler – Sandvika sentrum øst – Tinghuskvartalet

Som en del av utbyggingen i Sandvika Øst har Bærum kommune inngått utbyggingsavtale med grunneiere i området, hvor kommunen har påtatt seg å opparbeide store deler av den offentlige infrastrukturen som hovedsakelig finansieres av utbyggere, kommunen og kommunale gebyrer. Fremdriften er styrt av utbyggerne, og den kommunale gjennomføringen er derfor delt opp i faser og etapper. Fase 1 omfatter Andenæskvartalet, Helgerudkvartalet og Tinghuskvartalet, og Fase 2 omfatter Finstadkvartalet.

Entra forbereder utvikling av Tinghuskvartalet, og forhandlinger om utbyggingsavtale pågår. Det antas at Entra vil påta seg å realisere Tinghustrappen. Hvem som skal ta byggherreansvar for Tinghusplassen og «Tinghusparken», er fortsatt ikke avklart. Utbygging av den offentlig infrastrukturen forventes igangsatt i 2024/2025. Kommunedirektøren vil høsten 2022 legge frem egen politisk sak om investeringene. Kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen med 12 mill.

Utbyggingsavtaler – Sandvika sjøfront (utbygging)

Nytt landareal langs Sandvika sjøfront vil ha et stort potensial for byutvikling, rekreasjon og offentlige møteplasser. Helhetlig plan for området skal politisk forankres, og utviklingen vil skje over tid. I planperioden er det anslått oppstart av arbeider knyttet til rekreasjon/beplantning. Som del av reguleringsarbeidet av sjøfronten pågår involvering av berørte grunneiere med tanke på en helhetlig utvikling og finansiering.

Utbyggingsavtaler – Stabekk vei og teknisk anlegg

Utbedringer av veinett og teknisk anlegg på Stabekk skal gjennomføres med bidrag fra utbyggere. Det er forutsatt at tiltakene hovedsakelig finansieres av utbyggere, og noe fra kommunale gebyrer. Finansiering fra kommunale gebyrer er hensyntatt gjennom samlebevilgningen *Vann og avløp i utbyggingsavtaler*. I planperioden vil arbeidet bestå av forhandlinger om utbyggingsavtaler og tidlige planarbeider. Anslått oppstart for utbyggingen er i 2026. Fremdriften er for en stor del styrt av utbyggerne.

Utbyggingsavtaler Ballerud

Områderegulering for Ballerud ble vedtatt mars 2022, se politisk sak [KST, 20/22, 30.03.22](#). Området er avsatt til nytt bolig, skole og barnehage i tråd med kommuneplanens arealdel 2015–2030. Utvikling av området planlegges i fellesskap med utbyggere slik at rekkefølgebestemmelser fastsatt av reguleringsplan blir ivarettatt gjennom utbyggingsavtaler. Forhandlinger startet opp i august 2022 og det er derfor ikke klarlagt hvilket ansvar kommunen skal ha for opparbeidelse av offentlig infrastruktur. Som følge av ny Ballerud skole må kommunen bidra økonomisk til den offentlige infrastrukturen i området blant annet for å sikre trygg skolevei. Kostnadsanslag og fordeling av finansiering er ikke kjent på nåværende tidspunkt, og tall presentert i økonomiplanen er et grovt anslag.

På bakgrunn av fremforhandlede utbyggingsavtaler, Veiledende plan for offentlige rom og Veiledende plan for kabler og ledninger med tilhørende kostnadsberegninger vil kommunedirektøren komme tilbake med oppdatert kostnadsanslag når disse dokumentene foreligger. Kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen med 48 mill.

Vannforvaltning og vannmiljø

Samlebevilgning med fokus på vannforvaltning og vannmiljø. Tiltakene som gjennomføres, er knyttet opp mot kommunens målsettinger om god miljøtilstand i vannforekomstene. Bevilgningen følger opp behovet for tverrfaglig samarbeid, på tvers av tjenestesteder i kommunen. Eventuelle større tiltak vil bli fremmet som egne politiske saker. Tiltakene som gjennomføres, kommer i tillegg til arbeidet Vann og avløp allerede gjennomfører for å bedre vannmiljøet innenfor gjeldende budsjетtrammer. Prosjekter

gjennomføres i henhold til utarbeidet plan, som er laget i samarbeid med Vannområde Indre Oslofjord vest. Disse er knyttet til gjennomføring av tiltak i vannforekomstene.

Veiforsterking

Rammebevilgning knyttet til løpende prosjekter for rehabilitering av kommunale veier. Kommunale veier forfaller, og flere innbyggere medfører mer trafikk og økt slitasje på veiene. Dette innebærer økt behov for utbedring av veidekket i form av styrket bære- og slitasjelag, bedre tverrfall for avrenning fra vei og breddeutvidelser. Klimaendringer stiller krav til dimensjonering av veigrøfter, drenering og overvannsbehandling.

I forbindelse med behandling av tidligere Handlingsprogram/Budsjett og økonomiplaner er denne bevilgningen vedtatt styrket med 8 mill. per år (fra 16 mill. til 24 mill.) i perioden 2020–2025. Vedtaket bygger på rapporter utarbeidet av Multiconsult, som kartlegger etterslep på veiene for de ti største kommunene i Norge (ASSS-kommunene (aggregerte styringsdata for samarbeidende storkommuner)).

Kommunedirektøren foreslår at den årlige bevilgningen reduseres med 8 mill. fra 2026, fra 24 mill. til 16 mill.

Brannstasjon Fornebu

Se omtale under *brannstasjoner i Bærum*. Kommunedirektøren anbefaler å skyve ferdigstillelse av ny brannstasjon til 2032 grunnet høyt investeringsnivå i kommunen samt usikkerheter knyttet til fremdrift for Vestre lenke.

Fornebu – kontemplasjonsbygg begravelse

Lilleøya gravlund ble ferdigstilt våren 2021. Det er behov for et kontemplasjonsbygg inne på området, som skal være et tilbud til pårørende. Total ramme for prosjektet, inkludert prisstigning, er 17,9 mill., og prosjektet er under planlegging. Estimert ferdigstillelse er 2028.

NY – Friluftløypa Fornebu

Prosjektet gjelder utfylling av masser for opparbeidelse av øy med grøntarealer ved Fornebu. Det arbeides med avklaringer om samarbeid om overskuddsmasser fra større samferdselsprosjekter. Totalkostnadene og bidrag fra masseleverandører har usikkerheter og vil avklares i planarbeidet som igangsettes i økonomiplanperioden. Fremdriften for utfyllingen styres i stor grad av fremdriften til samferdselsprosjektene samt søknadsprosess for tillatelser for fylling i sjø. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 55,3 mill. til Friluftløypa Fornebu.

NY – Lilleøya gravlund – gang- og sykkelvei

Lilleøya gravlund ble ferdig høsten 2021. Den har fått midlertidig brukstillatelse, men er ikke ferdigstilt før rekkefølgekrav om bygging av gang- og sykkelvei er gjennomført. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 5 mill. til bygging av gang- og sykkelvei.

Sjøsport – diverse tiltak

Kommunedirektøren foreslår å sette av midler til fremtidig seilsportsenter i Rolfsbukta. Det har vært en mangeårig prosess med grunneier om tiltredelse av området, og det arbeides med å finne en endelig løsning for seilsportsenteret. Foreløpig beregnet ramme for prosjektet er 18,5 mill., hvor 9 mill. stilles til disposisjon i 2024.

Veiutvidelse av Forneburingen

I forbindelse med behandlingen av [Kommuneplandel 3 for Fornebu](#) ble det vedtatt å utrede en utvidelse av Forneburingen. Hensikten med veiutvidelsen er å ha et busstilbud der to busser kan møtes. I tillegg

må nytt grensesnitt til fortau og/eller gang-/sykkelvei avklares. Det pågår en omregulering av John Strandruds vei, vestre del av Forneburingen, Åsa Gruda Skars vei, Eva Nansens vei og Dagny Bergers vei for å avklare omfang, løsning og kostnader. Det forventes at denne kommer på plass i 2023.

Avfallssug i Sandvika øst

Renovasjonsløsning for Sandvika øst ble behandlet i politisk sak [FSK, 78/20, 15.04.20](#). Det ble vedtatt at løsningen skal være et stasjonært avfallssug. Erfaringstall fra Fornebu viser at en sentral/terminal og et ledningsnett som dekker cirka 5 500 boliger samt noe næring, vil koste cirka 100 mill. Et avfallssug er en hensiktsmessig og miljøvennlig løsning, og vil håndtere avfallet på en trafiksikker, miljøriktig og arealeffektiv måte. Det vil medføre mindre forurensing (miljø, hygiene, støy, visuelt) enn tradisjonelle løsninger. Arbeidet med forprosjektering startet opp i 2020, og forventet ferdigstilling er i 2024.

Avfallssug i utbyggingsavtaler

Det vil påløpe utgifter til etablering av avfallssug i forbindelse med utbyggingsavtaler. Midlene vil bli benyttet i forbindelse med utbyggingsavtaler som styres av Bærum kommune. Det forventes oppstart i 2023.

Avfallssug på Fornebu

I henhold til [Kommuneplandel 3 for Fornebu](#) skal sentral 2 flyttes, og det skal bygges en ny sentral 3. Utbygging av ny sentral må gjennomføres før etablering av ny brannstasjon på Fornebu. Samtidig skal nye traseer ses i sammenheng med realisering av Flytårnet ungdomsskole. Prosjektet startet opp i 2020, og estimert ferdigstilling er i 2024.

Fornyning og forsterking av vannledning og avløpsnett

Dette er en årlig bevilgning knyttet til fornyning og forsterking av vannledningene og avløpsnettet. Hovedplan for vannforsyning, avløp og overvann for perioden 2022-2025 ble vedtatt i Kommunestyret 27. april 2022, jf. sak nr 035/22. Planen danner grunnlag for videre forvaltning og utvikling av kommunens vann- og avløpsvirksomhet. Bevilgningen er avstemt i henhold til planen.

Hovedvannforsyning til Fornebu

[Kommunedelplan 3 Fornebu](#) legger til grunn økt bebyggelse på Fornebu. For å dekke fremtidig forsyningsbehov og styrke leveringssikkerheten for vannforsyning til Fornebu, planlegges det å legge en ny vannledning i sjøen fra Sandvika til Fornebu. Prosjektet startet i 2020, og forventet ferdigstilling er i 2024 (se politisk sak [FSK, 59/20, 01.04.20](#)). Kommunedirektøren foreslår å øke rammen med 35 mill. fra 175 mill. til 210 mill. i henhold til ny prognose. Økningene er knyttet til generelt økte markedspriser.

Isi driftsbygning

Nye Isi gjenvinningsstasjon åpnet i 2012 og har nå kapasitet til å motta over 140 000 kunder og cirka 55 000 tonn ulike avfallstyper hvert år. Isi avfallsanlegg omfatter gjenvinningsstasjon, omlastestasjon, deponi, administrasjonsbygg, garasjer, lager, gasshus og hageavfall. Etter åpningen har maskinpark og driftsutstyr økt betraktelig. Garasjeanlegget som står der i dag, er ikke oppgradert siden det ble bygget i forbindelse med at Isi ble en kommunal søppelfylling. Det planlegges en ny større driftsbygning som ivaretar alle dagens og fremtidens forskrifter, krav og regler. Driftsbygningen skal inneholde garasje, vaskehall, verksted samt varmt og kaldt lager.

Det vil i løpet av høsten 2022 fremmes beslutningspunkt 2 – Igangsettelse av planleggingsfasen. I saken vil det presenteres opsjon på et besøkssenter / Isi miljøsentert for opplæringsvirksomhet for barnehager og skoler.

Knutepunktsoppgradering for vann

Bevilgningen benyttes blant annet til oppgradering av kummer ved knutepunkter for vann. Prosjektet startet i 2019. I 2023 vil det bli arbeidet med knutepunkt Haslunkummen.

NY – Beholdere til glass- og metallemballasje

Renovasjon har gjennomført et pilotprosjekt med innsamling av glass- og metallemballasje hos husholdninger. Løsningen planlegges innført permanent for alle husholdninger i kommunen. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 7 mill. til innkjøp av beholdere med mer.

Nytt høydebasseng

Kommunens største høydebasseng har vært i drift i 60 år og må rehabiliteres eller erstattes for å sikre vannforsyningen for fremtiden. Prosjektet er videreført fra konseptfasen til planleggingsfasen, og saken er behandlet i Hovedutvalget for miljø, idrett og kultur ([MIK, 61/21, 10.06.21](#)). Planen er å gjennomføre prosjektet innen 2026.

Oppgradering av pumpestasjoner på Fornebu

For å møte befolkningsveksten på Fornebu, med utgangspunkt i Kommunedelplan 3 Fornebu, må flere avløppspumpestasjoner på Fornebu oppgraderes. Prosjektet startet opp i 2021 og planlegges ferdigstilt er 2024.

Pumpestasjoner for avløpsnett

Kommunen har cirka 70 avløppspumpestasjoner av varierende alder og kvalitet. Bevilgningen brukes til systematisk oppgradering av eldre stasjoner. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 5 mill.

Rehabilitering av damanlegg

Som følge av innskjerpinger i damsikkerhetsforskriften er det behov for å oppgradere damanlegg knyttet til vannforsyningen. I samsvar med krav fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og ytterligere detaljering av oppgraderingen, startet prosjektet opp i 2021. I 2023 vil det jobbes med å oppgradere Byvannsdammen.

Renovasjon – diverse prosjekter

Det bevilges løpende midler til diverse prosjekter innen renovasjon. De største prosjektene vil være utskifting av maskiner og utstyr, containere og kjøp av beholdere til de som velger beholdere til papp og papir. Kommunedirektøren foreslår at den årlige bevilgningen videreføres med 4 mill.

Renovasjon – Isi gjenvinningsstasjon

Bevilgningen benyttes til utbedring av driftsgården, utbedring av setningsproblem rundt Isi gjenvinningsstasjon, støyreducerende tiltak, endringer i farlig avfall-bygget og videreutvikling av rampen. I tillegg er det behov for ny sorteringsmaskin og sikringstiltak bak gjenvinningsstasjonen. Kommunedirektøren foreslår å øke rammen med 8 mill. til dekning av tiltakene.

Renovasjon – Isi omlastestasjon

Det er behov for å videreutvikle Isi omlastestasjon. En oppgradering av anlegget er startet opp, men nye beregninger viser at det er behov for en ytterligere styrking av rammen. Det trengs nye presser og styringssystem i tillegg til den igangsatte oppgraderingen. Kommunedirektøren foreslår å øke rammen fra 6 mill. til 17 mill. til dekning av tiltakene.

Renovasjon – sigevannsanlegg

Statsforvalteren i Oslo og Viken (SFOV) har pålagt Bærum kommune å utarbeide tiltaksplan for å redusere sigevannsavrenning fra de nedlagte deponiene (Isi 1 og 2). I forbindelse med dette gjennomføres utbedringstiltak for alle deponiene i kommunen (Isi 1 og 2, Skui og Øverland 1 og 2). Dette omfatter etablering av nytt toppdekke og rehabilitering av sigevann, grunnvann, spillvann, overflatevann samt vann- og gassledninger. I tillegg vil det bli arbeidet med å etablere et lokalt renseanlegg på deponiområdet. Det er innhentet anbud, og det er foretatt beregninger på hva prosjektene vil koste. Tiltakene vil redusere sigevannsavrenning fra deponiene og hindre at ytre miljø blir forurensset, slik at helse og miljø kan ivaretas.

Separering av avløpsnett

Dette er en løpende bevilgning knyttet til separering av avløpsnett. Økt aktivitet og naturlige prosjektsykluser innebærer årlige variasjoner. Investeringsnivået følger vedtatt hovedplan for vannforsyning, avløp og overvann 2022–2025, se politisk sak [KST, 35/22, 27.04.22](#).

Sollihøgda – vann og avløp

Prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom Statens vegvesen, Bane NOR, Hafslund, Hole kommune og Bærum kommune. Prosjektet sikrer fremtidsrettede og bærekraftige vann- og avløpstjenester på strekningen Skui–Sollihøgda. Prosjektet ble startet opp i 2019 og er i slutfasen. Samarbeidsavtale mellom Hole og Bærum kommuner om vann- og avløpsløsninger på Sollihøgda ble signert i mai 2022. Kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen med 6 mill. til slutføring av prosjektet. Prosjektet forventes avsluttet i 2023.

Vann og avløp i utbyggingsavtaler

I forbindelse med utbyggingsavtaler hvor utvikling av infrastruktur av vann og avløp er nødvendig vil det påløpe utgifter. Avsatt samlebevilgning benyttes til utbyggingsavtaler i hele kommunen. I 2023 vil det bli jobbet med utbygging på Bekkestua og i Sandvika. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 12,7 mill.

Vann og avløp utløst av flytteplikt (vei- og baneutbygging)

Det vil påløpe kostnader for kommunen som følge av oppgraderingen av E16 og E18. Vann- og avløpsledninger som ligger i riks- og fylkesveier, ligger på «flyttevilkår». Dette medfører at kommunen må være med på å dekke deler av kostnaden knyttet til ledningsanlegget ved omlegging og oppgradering av veier. Prosjektet startet opp i 2020. Nye beregninger viser at det er behov for å øke bevilgningen, og Kommunedirektøren foreslår å bevilge ytterligere 134 mill. i perioden 2023–2026. Dette medfører en foreløpig totalramme for prosjektet på 254 mill.

Vannproduksjon

Det er behov for årlig beløp til disposisjon knyttet til oppgradering av vannproduksjon, herunder oppgradering av Aurevannsanlegget. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 2 mill.

Organisasjon, styring og utvikling

Om området

Organisasjon, styring og utvikling (OSU) ligger under formannskapetets ansvarsområde.

Området består av kommunalsjefsområdene Organisasjon og interne tjenester, Styring og analyse, Utvikling og digitalisering samt Eiendom.

Området består også av kommunaldirektørens stab, som har ansvar for kommunens arbeid med sikkerhet og beredskap samt personvern, internrevisjon og finans og eierstyring. Oppdragene knyttet til disse fagområdene, ligger i tabellen nedenfor.

Oppdrag

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Utarbeide helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse av hele kommunens virksomhet	Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) danner grunnlag for systematisk og helhetlig arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Helhetlig ROS skal ha oversikt over risikoforhold og revideres hvert fjerde år i henhold til Sivilbeskyttelsesloven § 14: “Kommunen skal gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen, og hvordan disse kan påvirke kommunen”. En revidering skal gjennomføres i 2023 og presenteres i kommunestyret mars 2024.	31.12.2023	Pågår, iht. plan	Sikre trygghet for innbyggerne gjennom systematisk arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	Bærum er et trygt, mangfoldig og inkluderende samfunn	1. I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter

Videreutvikle og styrke arbeid med kommunens sikkerhet og beredskap	Kommunen styrker sitt arbeid med sikkerhet og beredskap og vil utarbeide planer, strategier og struktur for sikkerhet og beredskap til kommunen som organisasjon og tjenestene som leveres, samt kommunens eiendommer. Det handler også om å øke innsatsen for å planlegge, øve på og lede beredskapssituasjoner.	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Sikre trygghet for innbyggerne gjennom systematisk arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	Bærum er et trygt, mangfoldig og inkluderende samfunn	1. I bærumsamfunnet jobber vi sammen for å skape gode liv og like muligheter

Organisasjon og interne tjenester

Beskrivelse av tjenesteområdet

Organisasjon og interne tjenester har ansvaret for å levere tjenester til hele organisasjonen innenfor regnskap, lønn, HR, anskaffelse og brukerhenvendelser. I tillegg er kommunens bedriftshelsetjeneste organisert her. Området skal levere tjenester av høy kvalitet som er tilpasset behovene innenfor de andre tjenestene i kommunen, men skal også bidra til effektive og målrettede prosesser og god ressursbruk i hele organisasjonen. Med et spesielt ansvar for medarbeiderskap og organisasjonsutvikling i Bærum kommune skal rett kompetanse, gode hoder og riktige medarbeidere kobles med oppgavene vi har i dag, og de vi jobber med for morgendagen.

Regnskapsenheten er ansvarlig for regnskapsføringen gjennom året, funksjonell forvaltning av regnskapssystem med tilhørende systemer, kontrollere at lover og regler følges samt avlegge kommunens årsregnskap i henhold til kommuneloven og god kommunal regnskapsskikk.

Lønnsenheten sikrer ansatte rett lønn basert på lovverk og særavtaler. De transformerer HR-data til økonomi, som gir styringsdata for ledere. Medarbeideransvaret hos Organisasjon og interne tjenester forutsetter helhetlig fokus på arbeidstakere og arbeidsgiver i hele kommunen. Kommunen som arbeidsgiver skal gi en god ansattreise fra oppstart til avslutning av arbeidsforhold.

Bærum kommune kjøper varer, tjenester, bygg/anlegg for 4 milliarder kroner og er en viktig kunde i det kommersielle markedet, både lokalt og nasjonalt. Anskaffelsesenheten har ansvaret for å sikre smarte anskaffelser som bidrar til å levere på viktige strategiske ambisjoner innenfor områder som klima/miljø, innovasjon og leverandørutvikling.

Tjenestestedet Brukerhenvendelser er, med Servicesenteret (HR, Lønn, Regnskap og anskaffelse), IT-brukerstøtte og Veiledningstorget, en tverrfaglig serviceenhet som via telefon, chat, saksbehandlingssystem og fysisk skranke fungerer som første kontakt og support for innbyggere, ansatte og leverandører.

Bedriftshelsetjenesten tilbyr bistand innen arbeidsmiljøområdet til ledere, ansatte, verneombud, tillitsvalgte og arbeidsmiljøutvalg i Bærum kommune. Ledere i Bærum kommune skal være trygge i arbeidsgiver- og lederrollen og håndtere utfordringer knyttet til blant annet tjenestekvalitet, arbeidsmiljø, rekruttering, omstilling og sykefravær. Kommunens bedriftshelsetjeneste er organisert i egen regi.

Tjenester

- Regnskap
- Lønn
- Bedriftshelsetjenesten
- HR
- Anskaffelse
- Brukerhenvendelser

Dette skal vi oppnå

Bærum kommune skal være handlekraftig og innovativ. Organisasjon og interne tjenester skal i planperioden jobbe kontinuerlig med å sørge for smidige, brukertilpassede og administrativt gode tjenester, både til medarbeidere og innbyggere. For å sikre at innbyggerne enkelt har innsyn i og forståelse for kommunens virksomhet, beslutninger og korrespondanse, skal det tilrettelegges for oversiktlige og effektive prosesser hvor det er enkel tilgang til data og informasjon.

Bærekraftige administrative tjenester

Gjennom å utvikle brukervennlige og enkle digitale løsninger er målet å avvikle mange manuelle prosesser som finnes i dag. På denne måten kan vi fortsette å levere gode tjenester til lavest mulig kostnad. En viktig oppgave i planperioden vil være å foreta en helhetlig gjennomgang av administrative systemer. Etter utredning, kartlegging og analyse er målet å samle flere administrative systemer til ett system.

Ny arbeidsgiver- og rekrutteringspolitikk

Bærum kommune skal være en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver, hvor det legges vekt på kompetanseutvikling, kunnskap og innovasjon. I planperioden skal det utvikles ny arbeidsgiver- og rekrutteringspolitikk som skal sikre at vi ansetter og beholder medarbeidere med riktig kompetanse. En viktig del av dette er å jobbe for at Bærum kommune er en arbeidsplass hvor det tilrettelegges for godt medarbeiderskap, lederskap og arbeidsmiljø.

Klima- og miljøvennlige anskaffelser

Formåls effektive anskaffelser skal bidra til riktige og gode produkter og tjenester til brukerne og kommuneorganisasjonen. Som et ledd i arbeidet med klima- og miljøklok kommune skal vi stille høye krav til samarbeidspartnere og utbyggere i våre anskaffelsesprosesser. I anskaffelsesprosesser vil vi derfor ha et ekstra fokus på å etterspørre miljøsertifiserte produkter og klimakloke løsninger som bidrar til redusert energibruk og klimagassutslipp.

Oppdrag

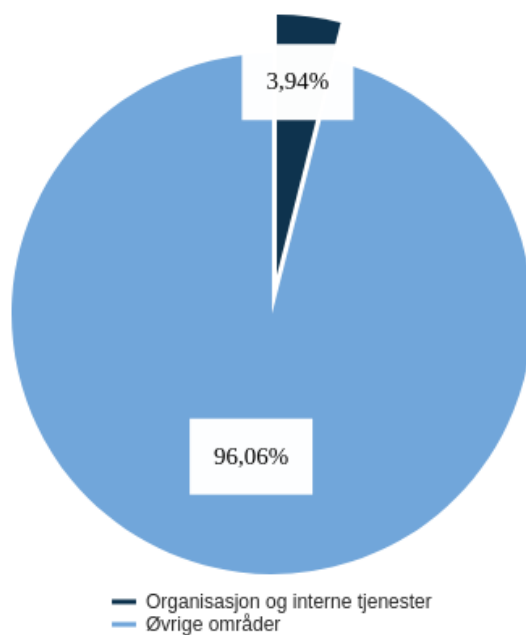
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Etablere metode med tilhørende retningslinjer for ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendomsmasse	I 2030 skal Bærum være etablert som en foregangskommune innen sirkulærøkonomi. I planperioden skal Organisasjon og interne tjenester og Eiendom etablere retningslinjer for økt ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendom slik at dette planlegges for og praktiseres systematisk og helhetlig innenfor gjeldende regelverk. Organisasjon og interne tjenester skal i planperioden jobbe spesielt med å • kartlegge muligheter for å bevare, ombruke, gjenbruke eller gjenvinne kommunens eiendeler ved riving/rehabilitering/ombygging/utskifting, og lage et system for dette • kartlegge klimagassbesparelser og utarbeide nøkkeltall knyttet til sirkulær økonomi innen kommunale eiendeler, samt transport og logistikk av varer • videreutvikle innkjøpsrutiner og -praksis som bidrar til økt ombruk og gjenbruk • etablere retningslinjer som sikrer at kommunen når sitt mål om å være en foregangskommune innen sirkulærøkonomi ved valg av samarbeidspartnere, og ved eventuelle tredjepartsavtaler som konkurranseutsettelser • ha fokus på læring, kompetansebygging og kulturendring • tilrettelegge for arbeidstrening i forbindelse med ombruk og gjenvinning • utarbeide retningslinjer for regnskapsmessig behandling ved salg eller overlevering av kommunale eiendeler uten vederlag og kjøp av brukte eiendeler/mottak av eiendeler uten vederlag, herunder salg til ansatte	31.12.2024	Ikke startet	Jobbe aktivt med å redusere egne utslipp og energibruk	Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	4. Bærum kommune er en klimaklok og handlekraftig og innovativ

Forankre og realisere anskaffelsesstrategien	Bærum kommune har et mål om at behov for varer og tjenester skal dekkes på en formåls effektiv, kostnadseffektiv og bærekraftig måte. I planperioden skal det jobbes særskilt med å • optimalisere innkjøp gjennom kommunens innkjøpssystem • øke kompetanse og gjennomføring av miljøanskaffelser • øke kompetanse og gjennomføring av innovative anskaffelser • forebygge arbeidslivskriminalitet • etablere strategier på innkjøpskategorier for å ta ut gevinster	30.11.2025	Ikke startet	Stille klima- og miljøkrav til samarbeidspartnere og utbyggere. Kommunen skal ha en konkret vektning av klima og miljø ved offentlige anskaffelser og anbud	Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	4. Bærum kommune er en klimaklok og handlekraftig og innovativ

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	• effektivisere porteføljeplanlegging • effektivisere gjennomføring av anskaffelser • gjennomføre internrevisjon av anskaffelser					
Foreta en helhetlig gjennomgang av administrative systemer	Organisasjon og interne tjenester skal foreta en helhetlig gjennomgang av administrative systemer. I planperioden skal det jobbes spesifikt med brukerbehovet, finansiering, detaljanalyser, anskaffelsesmuligheter, implementering og drift/forvaltning. En spesifikk oppgave vil få spesielt fokus og tid. Det finnes i dag mange systemer og integrasjoner. Organisasjon og interne tjenester vil i første del av planperioden gjennomføre utredning, kartlegging og analyser for å søke å samle administrative systemer til ett system. Andre del av planperioden vil anskaffelsesmuligheter, implementering og drift/forvaltning gjennomføres hvis første del av arbeidet er vellykket.	31.10.2025	Ikke startet	Ha brukervennlige og enkle digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Sikre et bærekraftig tjenestetilbud for effektivt og målrettet ressursbruk	Det skal i løpet av planperioden utvikles et bærekraftig tjenestetilbud gjennom å utvikle smarte administrative tjenester. På denne måten vil kommunalsjefområdet bidra til at kommunen får riktig nivå og omfang på kommunens tjenester og dermed sikre effektiv og målrettet ressursbruk. Dette skal gjøres gjennom nivå- og omfangsanalyse og benchmarking av de administrative tjenestene i kommunen. For å sikre effektiv og målrettet ressursbruk vil det også være nødvendig å utrede og eventuelt iverksette tjenestetilsetting av utvalgte administrative funksjoner. Organisasjon og interne tjenester vil benytte milepælsmetoden utarbeidet for å gjennomføre utredninger om eventuell tjenestetilsetting.	31.12.2025	Ikke startet	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Tilrettelegge for miljøvennlig arbeidsreise	Bærum kommune ønsker å fokusere på ansattes reisemønstre. Det skal derfor legges til rette for Teams-møter der det er mulig. Innføring av fleksibelt arbeidssted skal bidra til å redusere antall reiser til jobb. Det skal også legges til rette for at tjenestereiser og reiser til og fra jobb for kommunens ansatte støtter opp om kommunens klimamål. Prinsipper som skal vurderes innarbeidet i retningslinjer for ansattereiser, er vurdering av behov for å gjennomføre reiser, mulighet for hjemmekontor og digitale møter. For å få flere ansatte til å benytte sykkel til og fra jobb skal det utarbeides en holdningskampanje. HR vil i tillegg	31.12.2023	Ikke startet	Jobbe aktivt med å redusere egne utslipp og energibruk	Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

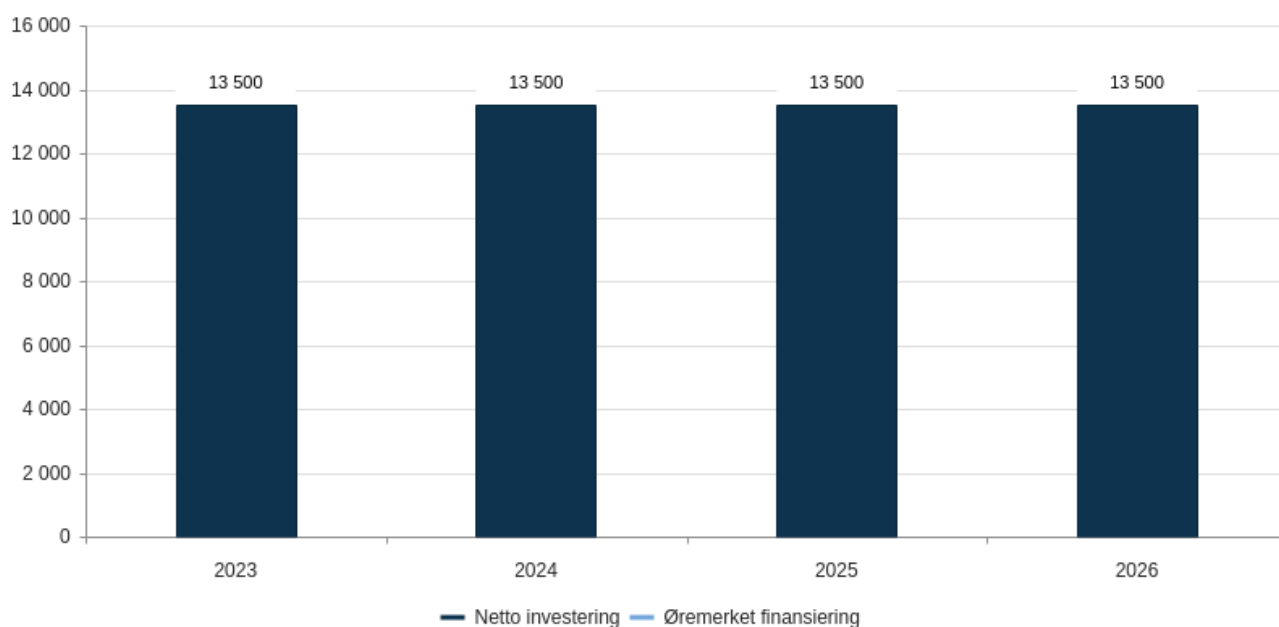
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	utarbeide forslag til eventuelle ordninger for ansatte om fordelssyssel og leasing av elsykler.					
Utvikle nye nettsider for Bærum kommune	En viktig plattform for innsyn i kommunens virksomhet er våre nettsider. Det er behov for å gjøre disse mer brukervennlige og tilgjengelige. Det skal derfor i planperioden utvikles nye nettsider. Formålet for arbeidet vil blant annet være å • øke synligheten til prioriterte prosjekter, planområder og tilbud • etablere et magasinformat for nettsidene, som skal bidra til en bedre leseropplevelse • sikre universell utforming i tråd med gjeldende forskrift • forbedre søkemotoren	31.12.2023	Ikke startet	Sikre at innbyggerne enkelt kan få innsyn i og forståelse for kommunens virksomhet, beslutninger og korrespondanse	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Videreutvikle kommunens arbeidsgiver- og rekrutteringspolitikk, og lønnspolitikk	Kommunen har et mål om å være en konkurransedyktig arbeidsgiver. Lønnspolitikk og velferdsgoder er en sentral del av dette. Organisasjon og interne tjenester skal i planperioden videreutvikle kommunens arbeidsgiver- og rekrutteringspolitikk samt lønnspolitikk. I arbeidet skal det legges vekt på at kommunen ansetter, utvikler og beholder medarbeidere med riktig kompetanse. Det er viktig for overordnet strategi at den innehar elementer fra sektorenes spesifikke planer for kompetanse osv. Kommunens satsing innenfor området inkluderende arbeidsliv (IA) med traineeprogram videreføres.	30.06.2023	Ikke startet	Tilrettelegge for godt medarbeiderskap, lederskap og arbeidsmiljø	Bærum kommune er en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Videreutvikle og effektivisere innbygger- og brukerdialog	I planperioden skal det jobbes tverrsektorielt/tverrfaglig med videreutvikling og effektivisering av innbygger- og brukerdialog. Målet er å ha brukervennlige løsninger og sikre at kommunen oppleves åpen, tilgjengelig og digital. Dette skal sikres gjennom • utvikling av chatbot • etablering av Innbyggertorg i Kommunegården • forbedring av brukeropplevelse og økt selvhjelpenhet for kommunens førsteltneservice For å nå målet om å ha brukervennlige løsninger er det også behov for å ha bedre samordning internt.	31.10.2024	Ikke startet	Ha brukervennlige og enkle digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1 000 kroner

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	255 632	259 692	259 692	257 532
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	171 826	163 726	162 126	164 126
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	183	183	183	183
Overføringsutgifter	33 906	33 906	33 906	33 906
Finansutgifter	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	461 547	457 507	455 907	455 747
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-3 176	-3 176	-3 176	-3 176
Refusjoner	-46 983	-46 983	-46 983	-46 983
Overføringsinntekter	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-50 158	-50 158	-50 158	-50 158
Sum	411 389	407 349	405 749	405 589

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	363 664	363 664	363 664	363 664
Vedtatte endringer forrige periode				
Automatisering av innkjøp-til-betaling (Internt)	-700	-700	-700	-700
Digitalt utstyr	2 000	2 000	2 000	2 000
Flytting arkiv ordning og katalogisering	-900	-900	-900	-900
Fremtidig Digital Infrastruktur (FDI) – Datasenter	270	270	270	270
Traineeordning – minoritetsspråklige med akademisk bakgrunn	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Videreføre traineeordning for innvandrere med høyere utdanning – KST	1 000	1 000	1 000	1 000
Andre tiltak / tekniske endringer	-2 033	-5 033	-5 033	-5 033
Sum Vedtatte endringer forrige periode	-2 663	-5 663	-5 663	-5 663
Budsjettendring i år				
Andre tiltak / tekniske endringer	10 415	10 415	10 415	10 415
Sum Budsjettendring i år	10 415	10 415	10 415	10 415
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	2 014	2 014	2 014	2 014
Konsekvensjusteringer	9 766	6 766	6 766	6 766
Konsekvensjustert ramme	373 429	370 429	370 429	370 429
Mer-/mindrebehov				
Konkurransetsetting av administrative tjenester (forsinket effekt av tidligere politisk vedtak)	7 000	0	0	0
Merbehov – aktuarberegninger og avsetning til sikringsfond	700	700	700	700
Merbehov – innkjøp av nettbrett	6 000	2 000	4 000	6 000
Overføring av midler fra investering til drift	12 600	12 600	9 000	9 000
Ressurser til drift, forvaltning og support Office 365 for ansatte og elever, 3 årsverk	3 000	3 000	3 000	3 000
Styrking av HR-enheten for å møte satsing på ny arbeidsgiverpolitikk	2 160	4 320	4 320	2 160
Teknisk endring – endrede budsjettpremisser	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Videreføre traineeprogrammet for innvandrere med høyere utdanning	0	1 900	1 900	1 900
Sum Mer-/mindrebehov	30 460	23 520	21 920	21 760
Nye tiltak og realendringer	30 460	23 520	21 920	21 760
Sum Interne rammeendringer	7 500	13 400	13 400	13 400
Interne rammeendringer	7 500	13 400	13 400	13 400
Ramme 2023-2026	411 389	407 349	405 749	405 589

Vedtatte endringer forrige periode

Tittelen på tiltakene er hentet fra opprinnelige vedtak, og sikrer effektiv datahåndtering og sporbarhet over flere budsjettår. Følgende gjelder, uavhengig av ordlyden som er benyttet i tiltakets opprinnelige tittel: negative tall er uttrykk for en reduksjon av budsjettammen sammenlignet med foregående år. Det betyr for eksempel at tidsbegrensede styrkinger vil fremkomme med negative tall fra og med det året styrkingen avsluttes/trappes ned.

Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Automatisering av innkjøp-til-betaling (Internt)

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Digitalt utstyr

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2020–2023.

Flytting arkiv ordning og katalogisering

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2019–2022.

Fremtidig Digital Infstruktur (FDI) – Datasenter

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2020–2023.

Traineeordning – minoritetsspråklige med akademisk bakgrunn

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2020–2023.

Videreføre traineeordning for innvandrere med høyere utdanning – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Mer-/mindrebehov

Konkurranseutsetting av administrative tjenester (forsinket effekt av tidligere politisk vedtak)

Tiltaket *Konkurranseutsetting av administrative tjenester* fra Handlingsprogrammet 2021–2024 ble vedtatt med en økonomisk effekt på 2 mill. i 2021, 5 mill. i 2022, 7 mill. i 2023 og 10 mill. fra og med 2024. Utredning og iverksettelse av tjenesteutsetting av administrative tjenester er utført innenfor IT-tjenester. 33 deltjenester innen IT-drift er gjennomgått, og 9 av disse er vurdert egnet for tjenesteutsetting med ulike forbehold.

Covid-19-pandemien har medført at kommunen de siste årene har hatt lavere omstillingstakt enn det ble planlagt for. Omstillingstiltaket er derfor forsinket. I tillegg erfarer Kommunedirektøren at tiltaket er mer krevende og det vil derfor ta lengre tid å oppnå økonomiske effekter. Kommunedirektøren foreslår

derfor å reversere tiltaket i 2023. Samtidig vil arbeidet fortsette, og Kommunedirektøren ønsker derfor å legge frem egen politisk sak om eventuelle effekter av konkurranseutsetting av administrative tjenester når arbeidet har kommet lenger.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Merbehov – aktuarberegninger og avsetning til sikringsfond

Kommunen betaler årlig et beløp til sikringsfondet som gjennom årene har hatt en høyere prisstigning enn det som blir kompensert i budsjettet. Kommunedirektøren foreslår derfor å styrke rammen til Lønnsenheten med 0,7 mill. for å dekke merkostnadene som skyldes konsekvensen av den høye prisstigningen.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Merbehov – innkjøp av nettbrett

Det har vært en prisstigning på nettbrett til skole. Prisstigningen er 600 kroner per nettbrett. Dette utgjør 6 mill. i 2023, 2 mill. i 2024, 4 mill. i 2025 og 6 mill. i 2026.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Overføring av midler fra investering til drift

Budsjettmidler til utvikling av IT-systemer er budsjettert som investeringer, men i henhold til budsjettforskriften er de å anse som driftutgifter. Kommunedirektøren foreslår å flytte midlene fra investerings- til driftsbudsjettet.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Sikre et bærekraftig tjenestetilbud for effektivt og målrettet ressursbruk.*

Ressurser til drift, forvaltning og support Office 365 for ansatte og elever, 3 årsverk

Ved innføring av Office 365 er det økt belastning på brukerstøtte, drift og support for å opprettholde tjenesten på et tilfredsstillende nivå for ansatte, og fra høsten 2022 for alle Bærums elever. Kommunedirektøren foreslår en økning på 3 årsverk, som tilsvarer 3 mill. hvert år.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Sikre et bærekraftig tjenestetilbud for effektivt og målrettet ressursbruk.*

Styrking av HR-enheten for å møte satsing på ny arbeidsgiverpolitikk

Kommunens satsing på ny arbeidsgiverpolitikk er avgjørende for å være en attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker og beholder medarbeidere med riktig kompetanse. Det er flere elementer tilhørende ny arbeidsgiverpolitikk som må utvikles videre. Dette gjelder for eksempel lønnspolitikk, kompetanse- og rekrutteringsstrategi samt velferdsordninger for ansatte. For å kunne realisere en satsing på disse helt avgjørende områdene er det viktig å styrke HR på det strategiske og operative området.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Videreutvikle kommunens arbeidsgiver- og rekrutteringspolitikk, og lønnspolitikk.*

Teknisk endring – endrede budsjettpremisser

Organisasjon og interne tjenester har i Økonomimelding I 2022 blitt kompensert 1 mill. til økte driftsutgifter til lisenser og support for Innkjøp-til-betalings-løsningen Alusta, og kompensasjon for tapte inntekter på purregebyr som følge av at denne satsen er halvert (forskriftsendring). Kommunedirektøren foreslår derfor å redusere rammen med tilsvarende beløp.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Videreføre traineeprogrammet for innvandrere med høyere utdanning

Traineeprogrammet som retter seg mot innvandrere med høyere utdanning, har vært en meget vellykket satsing. Det er gjennomført to løp med traineer. Erfaringene er at kommunen, i tillegg til å hjelpe innvandrere med høyere utdanning til reell arbeidspraksis, rekrutterer etterspurt kompetanse til organisasjonen. Ordningen er et resultat av et samarbeid med KS og vekker interesse hos flere andre norske kommuner. Traineeprogrammet er finansiert ut 2023. Kommunedirektøren foreslår å videreføre ordningen og styrke rammen med 1,9 mill. per år fra 2024.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Videreutvikle kommunens arbeidsgiver- og rekrutteringspolitikk, og lønnspolitikk.*

Aktivitet (nøkkeltall)

Anskaffelser

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Andel anskaffelser gjennomført av Anskaffelsenheten i forhold til kommunens totale anskaffelser (inkl. bygg og anlegg)	20,0 %	42,0 %	84,0 %

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Andel anskaffelse totalt med miljø som tildelingskriterie	10,0 %	30,0 %	37,0 %
Andel elektroniske utsendelser (utg. fakturaer, varsler og inkassovarsler) (registreringen startet i 2019)	79,0 %	90,8 %	92,0 %
Andel match bestilling vs. faktura (registrering starter i 2021)	0,0 %	0,0 %	8,0 %
Antall lønnskjøringer	0	0	0
Saker løst i Serviceportalen og per telefon, av Servicesenteret og administrative støttetjenester (registreringen startet i 2018)	89 055	91 472	82 329
Saker løst i IT-saksbehandlingssystemet (POB) og per telefon, IT Brukerstøtte	32 195	38 659	25 850
Antall telefon- og chathenvendelser til veiledningstorget	176 208	138 707	129 125
Andel utgående dokumenter kvalitetssikret og tilgjengeliggjort på kommunens postliste i løpet av 24 timer	100,0 %	95,0 %	97,5 %
Antall nyansettelser	2 327	3 332	3 597
Saker som omhandler lønn, meldt via Serviceportalen (registreringen startet i 2018)	26 697	33 414	0

Investeringsbudsjett

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan						Sum	Inntekt	
		2023	Inntekt 2023	2024	Inntekt 2024	2025	Inntekt 2025			2026
Ordinære investeringer u/Fornebu		13,5	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	0,0 S – Samlebevilgning
Organisasjon og interne tjenester Forvaltningsplan – infrastruktur		13,5	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	0,0
Sum Organisasjon og interne tjenester	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	0,0
Sum Ordinære investeringer u/Fornebu	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	0,0
Sum investeringsprosjekter	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	13,5	0,0	0,0

Forvaltningsplan – infrastruktur

Samleposten omfatter investeringer i kommunens sentraliserte IT-infrastruktur, som er nødvendig for å holde løpende drift for alle felles og lokale fagsystemer funksjonelt tilgjengelig for brukerne. Alle disse investeringene er administrert gjennom en felles forvaltningsplan som skal sørge for at sentral infrastruktur forvaltes, vedlikeholdes og driftes for å understøtte virksomhetenes gjeldende og fremtidige behov. Typiske investeringer er utvidelse og oppgradering av nettverk og infrastruktur, sikkerhetsmiljø, servermiljø og systemstøtteapplikasjoner.

Styring og analyse

Beskrivelse av tjenesteområdet

Virksomheten består av interntjenestene Statistikk og analyse, Strategi og budsjett, Økonomistyring og Innovasjon.

Styring og analyse utarbeider og samordner grunnlaget for langsiktig styring av kommunen i tett samarbeid med kommuneorganisasjonen. Området har ansvar for å finne, forvalte og formidle data og kunnskap om kommunens virksomhet, som grunnlag for kunnskapsbaserte beslutninger. Det skjer blant annet i form av utarbeidelse av kommuneplanens samfunnsdel, årlig revisjoner av kommuneplanens handlingsdel med tilhørende budsjett og økonomiplan samt utarbeidelse av Langsiktig driftsanalyse med investeringsplan (LDIP). Området er ansvarlig for kommunens plansystem og revisjon av planstrategien. For å lykkes i å realisere planene er Styring og analyse pådriver for en virksomhets- og økonomistyring som sikrer rapportering og styringsdialog i tråd med kommunens verdigrunnlag og vedtatte mål. Området har et overordnet ansvar for at kommunens klimastrategi og -budsjett følges opp i virksomhetsstyringen. Styring og analyse er også pådriver i kommunens arbeid med FNs bærekraftsmål.

I tillegg er innovasjon organisert i området. Tjenestestedet er et kompetansemiljø for innovasjon, tjenstedesign, forskning og samarbeid med akademia, og jobber med metodehjelp og utvikling av konseptforslag, samt videreutvikling av innovasjonskapasiteten i kommunen.

Tjenester

- Statistikk og analyse
- Strategi og budsjett
- Økonomistyring
- Innovasjon

Dette skal vi oppnå

God styring er et viktig premiss for å levere tjenester i tråd med kommunens mål, og med riktig kvalitet og omfang til kommunens innbyggere. Dette krever tydelige sammenhenger mellom kommunens mål og den daglige tjenesteytingen. Hvordan kommunen prioriterer ressursene, må understøtte ønsket måloppnåelse for bærumsamfunnet. Styring og analyse har et spesielt ansvar for å ivareta og utvikle kommunens virksomhets- og økonomistyring på en måte som muliggjør måloppnåelse og bevarer kommunens økonomiske handlingsfrihet.

Styrke sammenhengene i kommunens plansystem

Styring og analyse skal i planperioden bidra til god og tydelig sammenheng mellom kommunale planer samt enklere tilgang til og åpenhet rundt kommunens budsjetter og styringsdata. Dette innebærer ansvar for kommuneplanens samfunnsdel og prosessansvar for den tilhørende handlingsdelen med budsjett og økonomiplan. Området har også et særlig koordineringsansvar for kommunens samlede planer. I dette ligger også å utforske nye former for samhandling og samskaping internt i kommuneorganisasjonen og med kommunesamfunnet.

Systematisk bruk av styringsinformasjon for læring og prioritering

Videre skal området legge til rette for økt kvalitet i den interne virksomhetsstyringen og sikre tilgjengelighet og transparens av relevant styringsinformasjon for kommunens beslutningstakere. Det skal også tilrettelegges for økt og systematisk bruk av statistikk i kommunens interne styring.

Styring og analyse skal være en pådriver for systematisk bruk av styringsinformasjon, sikre at kommunens budsjetter er tydelig koblet til kommuneplanens samfunnsdel, og at samlede effekter og resultater av ulike ressurser synliggjøres. Området gjennomfører også analyser til bruk i kommunens virksomhetsstyring og tjenesteutvikling. Dette gjøres både i egenregi og i samarbeid med resten av organisasjonen.

På denne måten bidrar området konkret til at kompetansedrevet planlegging, analyser og utredningsarbeid understøtter kommunens sentrale utviklingsoppgaver og forbedring av kommunens tjenester.

Klimastyring og bærekraft som del av hverdagen

Området skal sikre at arbeidet for å nå klimamålene og bærekraftsmålene systematiseres og integreres i kommunens daglige virke. Området skal bidra til innføring av klimastyring i hele organisasjonen. Kommunens klimabudsjett skal videreutvikles som en del av kommunens handlingsdel, budsjett og økonomiplan. For å styrke styringen mot bærekraftsmålene skal det utvikles og innlemmes indikatorer som gjør det lettere å fatte beslutninger som støtter opp under disse målene.

Tjenestedesign som innovasjonsmetode

Bærum kommune skal til enhver tid levere gode tjenester. Samtidig skal tjenestene utvikles i samsvar med endringene i samfunnet. For å få til dette skal innovasjonskapasiteten kontinuerlig dyrkes. Tjenestedesign er én av innovasjonsmetodene som kommunen skal benytte i dette arbeidet. Metoden innebærer en tydelig brukerorientering og et helhetsperspektiv på tjenestene samt større grad av testing av nye løsninger tidligere og hyppigere enn i tradisjonelle utviklingsløp. Dette skal det satses mer på for å levere fremtidens eldreomsorg.

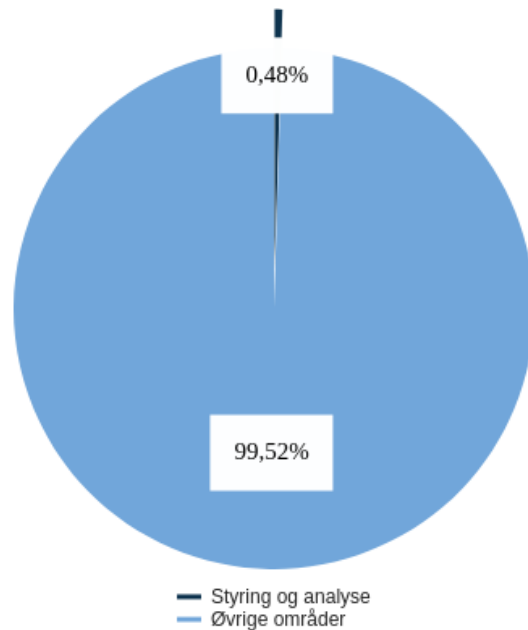
Oppdrag

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Foreta helhetlig gjennomgang og justering av kommunens overordnede plansystem	Med utgangspunkt i den nye kommuneplanens samfunnsdel (2021) skal det foretas en helhetlig gjennomgang og justering av kommunens overordnede plansystem. Plan typer og antall planer skal vurderes i prosessen, og prosesskrav skal utarbeides. Det skal lages en helhetlig planoversikt som ligger til grunn for utarbeidelse av Planstrategi 2023–2027. I planstrategien skal det utarbeides et kunnskapsgrunnlag, samtidig som det skal besluttes hvilke planer kommunen skal utarbeide i perioden 2023–2027. I planstrategien vil det tas stilling til om kommuneplanen skal revideres helt eller delvis.	31.12.2023	Ikke startet	Jobbe tverrfaglig for å gi innbyggere og brukere helhetlig og koordinert tjenestetilbud	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Innføre klimastyring og videreutvikle klimabudsjett som styringsverktøy i kommunens virksomhet	Klimastyring skal sikre at klimaarbeidet er en sentral del av kommunens virksomhet og daglige drift. Med klimabudsjettet skal vi følge opp anslåtte utslippseffekter av tiltak, fordele ansvar og synliggjøre økonomiske konsekvenser av klimamålene. I planperioden skal det også etableres retningslinjer og kjennetegn ved klimastyring i kommunen.	31.12.2023	Ikke startet	Føre klimaregnskap og klimabudsjett for å nå våre mål	Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Sikre økt bruk av styringsinformasjon i kommunens interne styring og videreutvikle statistikkportalen Bærum i tall	Vi skal sikre mer målrettet og systematisk gjennomføring av analyser i kommunen, som grunnlag for videreutvikling av kommunens tjenester. Det innebærer å etablere økt og systematisk bruk av styringsindikatorer i virksomhetsstyringen. Statistikkportalen Bærum i tall skal videreutvikles, blant annet ved å presentere egenprodusert statistikk som vil være nyttig for kommunens innbyggere, politikere og medarbeidere. Dette kan for eksempel være leveårsdata og statistikk om kommunens medarbeidere.	31.12.2023	Ikke startet	Jobbe kunnskapsbasert og dele erfaringer	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Styrke budsjett og økonomiplan som handlingsdel til kommuneplanens samfunnsdel	Sikre bedre sammenheng mellom mål, gjennomføring, virksomhetsstyring og rapportering.	31.12.2023	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Utvikle og ta i bruk verktøy for samskaping	Bærum kommune har deltatt i forskningsprosjektet Samskaping politikk og administrasjon i strategiske planprosesser i regi av	31.12.2024	Ikke startet	Jobbe kunnskapsbasert og dele erfaringer	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
mellom politikk og administrasjon	KS storbynettverk. Hovedfunnene i prosjektet viser at det er betydelige gevinster ved å styrke samskaping mellom politikk og administrasjon i strategiske planprosesser. Styring og analyse skal i perioden teste ut og etablere dette som metode. Arbeidet med planstrategi 2023–2027 skal brukes som første prosess hvor dette skal testes ut.					handlekraftig og innovativ
Videreutvikle eksternt samarbeid med forskning og akademisk	Utvikle prosjekter/initiativer i samarbeid med eksterne aktører innen forskning og akademisk nasjonalt og internasjonalt, som er relevant og understøtter kommunens utviklingsarbeid.	31.12.2023	Ikke startet	Stimulere til samarbeid mellom næringsliv, akademisk, frivillig sektor og kommunen for å løse morgendagens utfordringer	Bærum har attraktive miljøer for kunnskap, forskning og innovasjon	2. Bærumsamfunnet er attraktivt og inkluderende
Videreutvikle og øke innovasjonskompetansen gjennom bruk av tjenstedesign	Tjenstedesign innebærer at innbyggernes behov settes først, og at nye tjenester, prosesser eller produkter designes deretter. Økt bruk av tjenstedesign innebærer også at vi skal teste nye løsninger både tidligere og hyppigere enn i tradisjonelle prosjektløp. Metoden skal også legges til grunn i konkret samarbeid med næringsliv, innbyggere og offentlige virksomheter. Behov-løsning-test (BLT) er en metode innen tjenstedesign.	31.12.2023	Ikke startet	Ha fokus på kompetanseutvikling, kunnskap og innovasjon	Bærum kommune er en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

For å øke kompetansen på tjenstedesign ute i organisasjonen skal vi gi opplæring i metoder parallelt med bistand i konkrete oppdrag (hjelp til selvhjelp).

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	30 417	30 917	30 917	30 917
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	23 472	28 472	33 472	38 472
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	620	620	620	620
Overføringsutgifter	1 517	1 517	1 517	1 517
Finansutgifter	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	56 026	61 526	66 526	71 526
Driftsinntekter				
Refusjoner	-1 731	-1 731	-1 731	-1 731
Overføringsinntekter	-485	-485	-485	-485
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-2 215	-2 215	-2 215	-2 215
Sum	53 810	59 310	64 310	69 310

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	40 461	40 461	40 461	40 461
Vedtatte endringer forrige periode				
Andre tiltak / tekniske endringer	-10	-10	-10	-10
Sum Vedtatte endringer forrige periode	-10	-10	-10	-10
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	170	170	170	170
Konsekvensjusteringer	160	160	160	160

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Konsekvensjustert ramme	40 620	40 620	40 620	40 620
Mer-/mindrebehov				
Klimafond – økning av ramme	15 000	20 000	25 000	30 000
Styrking av virksomhetsstyring, 1 årsverk	500	1 000	1 000	1 000
Utvikling av statistikkportalen Bærum i tall	500	500	500	500
Sum Mer-/mindrebehov	16 000	21 500	26 500	31 500
Nye tiltak og realendringer	16 000	21 500	26 500	31 500
Sum Interne rammeendringer	-2 810	-2 810	-2 810	-2 810
Interne rammeendringer	-2 810	-2 810	-2 810	-2 810
Ramme 2023-2026	53 810	59 310	64 310	69 310

Mer-/mindrebehov

Klimafond – økning av ramme

For å møte behovet for midler til gjennomføring av klimatiltakene foreslår Kommunedirektøren at rammen for klimafondet økes med 15 mill. i 2023. Gjennom planperioden anbefales det å styrke den årlige rammen med ytterligere 5 mill. hvert av årene frem til 2026. Reduksjon av klimagassutslipp er ett av fire satsingsområder i planperioden.

For å sikre en helhetlig prioritering, innlemming og oppfølging av tiltak i klimabudsjettet synliggjøres klimatiltak som har fått særlig finansiering utenfor kommunalsjefens ordinære budsjettamme, samlet under denne posten. Alle tiltakene og satsingene det bes om midler til via klimafondet, vil bidra med gjennomføringskraft og er i tråd med retningslinjene for bruk av klimafondmidlene.

Økningen i 2023 sikrer finansiering av de klimatiltakene som per nå er planlagt gjennomført, og gir handlingsrom til å iverksette ytterligere tiltak i 2023.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Innføre klimastyring og videreutvikle klimabudsjett som styringsverktøy i kommunens virksomhet* og til gjennomføring av klimaoppdrag på tvers av kommunalsjefsområdene.

Styrking av virksomhetsstyring, 1 årsverk

Tiltaket innebærer å sikre og styrke virksomhetsstyringen av kommunen. Tiltaket styrker kompetanse og kapasitet til å følge opp områdets ansvarsområder. Herunder arbeid med økonomiske utfall av fremtidsscenarioer for bærumsamfunnet og de kommunale tjenestene, sikre ivaretagelse av systemeierroller for virksomhetsstyringen (Framsikt og ISY Prosjekt Økonomi). Samlet sett tar tiltaket høyde for finansiering av ett årsverk.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Sikre økt bruk av styringsinformasjon i kommunens interne styring og videreutvikle statistikkportalen Bærum i tall*.

Utvikling av statistikkportalen Bærum i tall

Ambisjonen er at Bærum i tall blir det naturlige stedet for å finne data og statistikk som brukes til faktagrunnlag i planlegging, debatt, styring, evaluering og forskning. Tiltaket innebærer utvikling og drift av nøkkeltall, grensesnitt og integrasjoner for Bærum i tall, og er estimert å medføre en årlig utgift på 0,5 mill. inkludert kjøp av levekårsdata på sonenivå fra Folkehelseinstituttet.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Sikre økt bruk av styringsinformasjon i kommunens interne styring og videreutvikle statistikkportalen Bærum i tall*.

Utvikling og digitalisering

Beskrivelse av tjenesteområdet

Utvikling og digitalisering består av tjenestestedene Utvikling, Teknologiledelse og IT-tjenesteleveranse, avdeling for informasjonssikkerhet og Porteføljekontoret.

Utvikling skal lede og gjennomføre utvalgte prosjekter med fokus på økt samhandling, helhetlig tenkning, gjenbruk av løsninger samt bruk av beste praksis. I alle prosjekter og oppdrag sikrer Utvikling en tydelig balanse mellom langsiktig utvikling opp mot kommunalsjefenes behov for kontinuerlig forbedring av eksisterende tjenester. Tjenestestedet har ansvar for utviklingsprosjekter som skal bidra til god forvaltning og transformasjon av kommunens tjenester. For å gjennomføre dette har Utvikling kompetanse innenfor endringsledelse hvor følgende står sentralt: prosjektledelse, prosessfasilitering, tjenesteutvikling, digitalisering og ledelses- og organisasjonsutvikling.

Teknologiledelse er ansvarlig for at kommunen kjenner til og tar i bruk teknologi som tilbyr gode og moderne tjenester for innbyggerne våre. Gjennom god forståelse av brukernes behov, kommunens medarbeidere og fremtidens tjenester skal digitale løsninger vurderes, testes og tas i bruk der dette skaper verdier for innbyggerne, og mer effektive og moderne tjenester i kommunen.

IT-Tjenesteleveranse skal sørge for god, kostnadseffektiv, sikker og problemfri leveranse av digital infrastrukturdrift, gode brukeropplevelser og høy tilgjengelighet knyttet til applikasjoner. Innbyggere, bedrifter og ikke minst Bærum kommunes ansatte har med dette tilgang på digitale løsninger og får tak i data når det er nødvendig.

Avdeling for informasjonssikkerhet er ansvarlig for forebyggende informasjonssikkerhet samt styring og oppfølging av sikkerhetsaktiviteter. Avdelingen består av rådgivere, samt rollen CISO, som er Kommunedirektørens rådgiver innenfor informasjonssikkerhetsspørsmål. Kompetanseheving blant ledere og ansatte i kommunen utgjør en del av arbeidet innenfor avdelingen.

Porteføljekontoret skal sikre riktige prioriteringer for utvikling og digitalisering i henhold til kommunens strategiske mål. Porteføljekontoret følger opp prosjekter med hensyn på god metodisk styring, veiledning og status til ledelsen. I tillegg bistår Porteføljekontoret prosjektene med å finne riktig kompetansesammensetning og utøve effektiv ressursstyring. Avdelingen eier og har fagansvar for kommunens prosjektmetodikk basert på [Prosjektveiviseren](#) og Prosjektlederskolen. Porteføljekontoret legger kontinuerlig vekt på videreutvikling av beste praksiser.

Tjenestesteder

- Utvikling
- Teknologiledelse
- IT-leveranse
- Avdeling for informasjonssikkerhet
- Porteføljekontoret

Dette skal vi oppnå

Bærum skal være en åpen og digital kommune. Ved målrettet digitalisering av utvalgte tjenester vil Bærum oppnå økt effektivitet gjennom økt selvhjulpenhet, raskere tjenester og bedre brukertilfredshet. For å få til dette skal vi satse på brukervennlige og sikre løsninger samt kompetanseheving blant innbyggere, ledere og ansatte i kommunen.

Digital transformasjon

Utvikling og digitalisering skal være en pådriver for digital transformasjon i kommunen og sørge for at strategiske mål for digitaliseringen av kommunens tjenester tar utgangspunkt i mulighetene teknologien til enhver tid gir oss. Kommunens strategi for digitalisering skal løpende vurderes og justeres for å sikre høye digitale ambisjoner og at ambisjonene avspeiles i kommunens prioriteringer, finansiering og aktiviteter.

Helhetlig utviklings- og digitaliseringsportefølje

Utvikling og digitalisering skal i planperioden etablere og vedlikeholde en helhetlig utviklings- og digitaliseringsportefølje. Det skal bidra til at Bærum kommune starter de riktige prosjektene, og gjennomfører disse på en effektiv måte. Fokus på gevinstrealisering både i enkeltprosjekter og hele porteføljen vil være en viktig oppgave.

Vi skal teste ut smidige metoder for gjennomføring av hele utviklingsporteføljen, og for å forbedre effektiviteten. I tillegg skal det fortløpende legges vekt på å sette ut oppgaver og systemer til eksterne leverandører der dette er hensiktsmessig. Dette fordrer at vi også må se på nye leverandøravtaler for å oppnå riktig ressurstilgang.

Digital sikkerhet

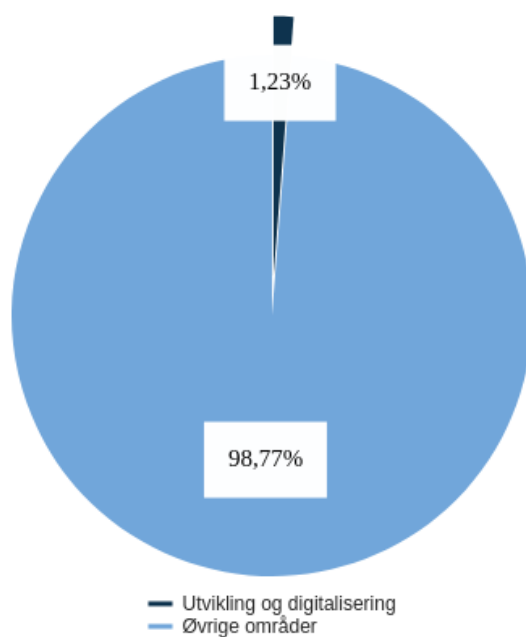
Bærum kommune er en stor offentlig organisasjon som er av interesse for mange. Kommunen skal være åpen og digital, samtidig som datasikkerhet må være i fokus til enhver tid. Teknologiutviklingen går fort, og det stilles stadig nye krav til datasikkerhet. Utvikling og digitalisering skal i planperioden videreutvikle prosesser, rutiner og verktøy slik at Bærum kommune til enhver tid følger gjeldende krav til personvern og informasjonssikkerhet.

Oppdrag

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Bidra til at kommunens utviklingsprosjekter realiserer tiltenkte gevinster	I planperioden vil det være fokus på å etablere og vedlikeholde metodikk for gvinstrealisering med strukturente gvinstrevisjoner.	31.12.2023	Ikke startet	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Forbedre prioritering og porteføljestyringen av kommunens utviklingsaktiviteter	Prioriterte utviklingsaktiviteter skal ta utgangspunkt i kommunens strategiske prioriteringer. Det skal i planperioden jobbes med å • utvikle styringsstruktur for utviklingsporteføljen • utarbeide utviklingsplaner på kort og lang sikt • videreutvikle systemstøtte for porteføljestyring	31.12.2023	Ikke startet	Jobbe kunnskapsbasert og dele erfaringer	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Gjennomføre kartlegging og vurdering av kommunens IT-leverandører og underleverandører hvor det kan forekomme overføring av personopplysninger ut av EØS-området	Som følge av Schrems II-avgjørelsen fra EU-domstolen i 2020 har EU startet granskning av virksomheter som bruker amerikanske skytjenester. Konklusjonen fra granskningen kan i ytterste tilfelle bety at tjenester fra disse virksomhetene ikke kan benyttes. I den forbindelse må kommunen gjennomføre en kartlegging og vurdering av kommunens IT-leverandører og underleverandører hvor det kan forekomme overføring av personopplysninger ut av EØS-området.	31.12.2023	Ikke startet	Utvikle og ta i bruk ny teknologi og digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Sikre at Bærum kommune til enhver tid følger gjeldende krav og arkitekturprinsipper for datasikkerhet	Bærum kommune er en stor offentlig organisasjon som vil være av interesse for mange. Kommunen skal være åpen og digital, samtidig som datasikkerhet må være i fokus til enhver tid. Erfaringer de siste årene viser at utviklingen går fort og det stilles stadig nye krav til datasikkerhet. Organisasjon og interne tjenester skal sikre at vi til enhver tid har gode prosesser, rutiner og verktøy slik at Bærum kommune til enhver tid følger gjeldende krav og sikkerhets- og arkitekturprinsipper.	31.12.2024	Ikke startet	Utvikle og ta i bruk ny teknologi og digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Være en pådriver for digital transformasjon i Bærum kommune	Utvikling og digitalisering skal være en pådriver for digital transformasjon i kommunen, og sørge for at strategiske mål for digitaliseringen av kommunens tjenester tar utgangspunkt i de muligheter teknologien til enhver tid gir oss. Kommunens strategi for digitalisering skal løpende	31.12.2026	Ikke startet	Utvikle og ta i bruk ny teknologi og digitale løsninger	Bærum kommune er åpen og digital	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

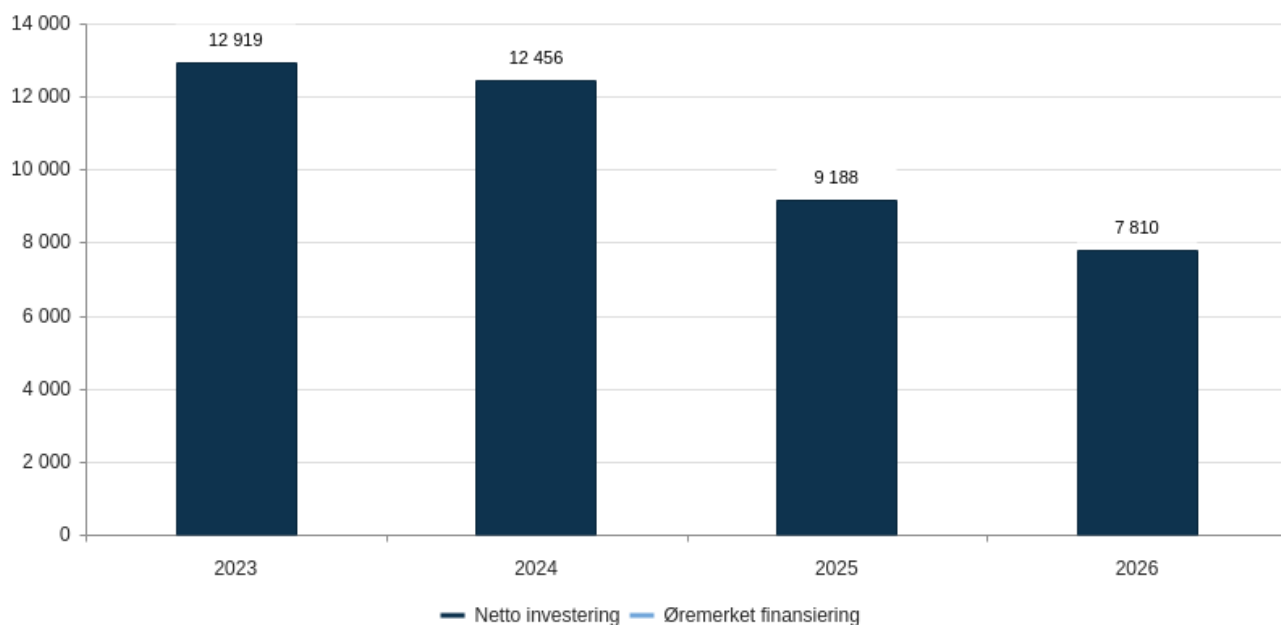
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	vurderes og justeres for å sikre høye digitale ambisjoner og at ambisjonene avspeiles i kommunens prioriteringer, finansiering og aktiviteter.					

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1 000 kroner

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	95 563	90 738	74 613	74 613
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	46 188	41 813	28 688	28 688
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	0	0	0
Overføringsutgifter	2 427	2 427	2 427	2 427
Finansutgifter	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	144 178	134 978	105 728	105 728
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-6 903	-6 903	-6 903	-6 903
Refusjoner	-9 098	-9 098	-9 098	-9 098
Overføringsinntekter	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-16 001	-16 001	-16 001	-16 001
Sum	128 177	118 977	89 727	89 727

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	62 716	62 716	62 716	62 716
Budsjettendring i år				
Andre tiltak / tekniske endringer	7 302	7 302	7 302	7 302
Sum Budsjettendring i år	7 302	7 302	7 302	7 302
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	-79	-79	-79	-79
Konsekvensjusteringer	7 223	7 223	7 223	7 223
Konsekvensjustert ramme	69 939	69 939	69 939	69 939
Mer-/mindrebehov				
Overføring av midler fra investering til drift, digitaliseringsprosjekter	17 500	13 125	0	0
Overføring av midler fra investering til drift, interne ressurser	21 500	16 125	0	0
Overføring av midler fra investering til drift, Porteføljekontoret	6 500	6 500	6 500	6 500
Styrke operativ sikkerhet og leveranseevne for dataskytjenestene	2 000	2 000	2 000	2 000
Styrking av informasjonssikkerhet, 1 årsverk	550	1 100	1 100	1 100
Styrking i automatisering av arbeidsprosesser, 2 årsverk	2 000	2 000	2 000	2 000
Tryggere Hverdag – kompensasjon av økning i pris og omfang av tjenester	7 500	7 500	7 500	7 500
Vedlikeholdsavtale Insight System – konsekvensjustering	688	688	688	688
Sum Mer-/mindrebehov	58 238	49 038	19 788	19 788
Nye tiltak og realendringer	58 238	49 038	19 788	19 788
Ramme 2023-2026	128 177	118 977	89 727	89 727

Mer-/mindrebehov

Overføring av midler fra investering til drift, digitaliseringsprosjekter

Flere kostnader som føres på investeringsprosjektene tilhører drift i henhold til kommunale budsjett- og regnskapsforskrifter. Kommunedirektøren foreslår å overføre midler knyttet til digitalisering- og utviklingsprosjekter fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet for to år. Kommunedirektøren vil også ta initiativ til en gjennomgang av området, for å sikre rett kompetanse og kapasitet i henhold til kommunens ønskede aktivitets- og ambisjonsnivå.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Være en pådriver for digital transformasjon i Bærum kommune*.

Overføring av midler fra investering til drift, interne ressurser

Utvikling og digitalisering har en grunnbemanning som sikrer gjennomføring av aktiviteter i tidlig-/utviklingsfase, og som bidrar i små prosjekter. Bemanningen er i dag finansiert dels via driftsbudsjettet for området og dels gjennom midler avsatt til digitaliseringsprosjekter. I henhold til budsjettforskriften skal stillingene som per i dag har en fakturering mot digitaliseringsprosjekter, belastes driftsregnskapet og dermed finansieres over driftsbudsjettet, ikke investering. Kommunedirektøren foreslår å overføre midler fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet for to år. Kommunedirektøren vil også ta initiativ til en gjennomgang av området for å sikre rett kompetanse og kapasitet i henhold til kommunens ønskede aktivitets- og ambisjonsnivå.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Være en pådriver for digital transformasjon i Bærum kommune*.

Overføring av midler fra investering til drift, Porteføljekontoret

Øke budsjettrammen med 6,5 mill. knyttet til drift av Porteføljekontoret gjennom overføring av midler fra investeringsrammen til driftsrammen. Porteføljekontoret jobber 100 prosent mot digitaliseringsporteføljen og skal derfor sees mot midlene som er avsatt i investeringsbudsjettet. Utgiftene skal belastes driftsregnskapet i henhold til budsjettforskriften. Kommunedirektøren foreslår å overføre midler fra investeringsbudsjettet til driftsbudsjettet.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Forbedre prioritering og porteføljestyringen av kommunens utviklingsaktiviteter*.

Styrke operativ sikkerhet og leveranseevne for dataskytjenestene

For å kunne ha rett sikkerhetsnivå og oppnå kortere tid fra utviklingen av en tjeneste til den kan tas i bruk, benyttes blant annet DevOps. Ved hjelp av standardisering og automatisering sørger DevOps for å korte ned tiden det tar å sette en ny eller endret tjeneste i produksjon, til et minimum. I tillegg brukes DevOps til å sikre at tjenestene leveres på en sikker måte, samt til forvaltning og videreutvikling av infrastrukturen og overvåking, drift og support av løsningene som utvikles. Kommunen kan styrke operativ sikkerhet og leveranseevne for dataskytjenestene gjennom en utvidelse av DevOps. Dette krever økt bemanning. Kommunedirektøren foreslår derfor en økning på to årsverk, som tilsvarer 2 mill. hvert år.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Gjennomføre kartlegging og vurdering av kommunens IT-leverandører og underleverandører hvor det kan forekomme overføring av personopplysninger ut av EØS-området*.

Styrking av informasjonssikkerhet, 1 årsverk

Verdensbildet i dag fører til økt sårbarhet knyttet til informasjonssikkerhet. Det er viktig at Bærum kommune har korrekt og tilstrekkelig kompetanse knyttet til sikring av kommunens informasjon og

tjenester. For å styrke dette arbeidet foreslår Kommunedirektøren å styrke Informasjonssikkerhetsavdelingen med ett årsverk.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Sikre at Bærum kommune til enhver tid følger gjeldende krav og arkitekturprinsipper for datasikkerhet*.

Styrking i automatisering av arbeidsprosesser, 2 årsverk

Robotisert prosessautomatisering (RPA) kan, sammen med den digitale skjemaløsningen kommunen benytter, gi store besparelser ved å automatisere rutineoppgaver som utføres manuelt i dag. Med RPA instruerer man virtuelle roboter til å utføre rutineoppgavene slik at det ikke er nødvendig å endre systemene som brukes. Andre sammenlignbare virksomheter har klart å utnytte denne teknologien til en årlig tidsbesparing på ti årsverk. Her har Bærum et stort potensial blant sine mer enn 400 systemer. Kommunen har i dag tre–fire rutineoppgaver som automatiseres. For å utvide automatisering av arbeidsprosesser til flere tjenestesteder, samt drift, forvaltning og videreutvikling, er det behov for økt bemanning. Kommunedirektøren foreslår derfor å øke med to årsverk.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Bidra til at kommunens utviklingsprosjekter realiserer tiltenkte gevinster*.

Tryggere Hverdag – kompensasjon av økning i pris og omfang av tjenester

Etter oppstart med Tryggere Hverdag i 2017 har tjenesten økt mye i pris og omfang mens rammene i budsjettet kun har blitt prisjustert. Etter oppstart i 2017 var det en stor kostnadsøkning fra leverandør på grunn av feilberegninger av volum av trygghetsalarmer i prosjektet (Asker kommune). Dette medførte høyere priser fra leverandør også for Bærum kommune. I tillegg har omfang av tjenester økt innenfor Tryggere Hverdag uten at rammene har blitt kompensert. Dette gjelder blant annet multidose, medisindispensere og digitalt tilsyn.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Vedlikeholdsavtale Insight System – konsekvensjustering

Prosjektet SPA (Samhandling, personlogistikk og arbeidsflyt) ble startet i mars 2017. Prosjektets hovedoppgave var å anskaffe og implementere en standardløsning som benyttes til samhandling mellom tjenestesteder samt til intern logistikk / pasientoversikt / arbeidsflyt i Pleie og omsorg (PLO). Løsningen skal erstatte en begrenset pilotløsning og manuelle løsninger. Løsningen driftes av IT-tjenesteleveranse og forvaltes av Getinge. Planen var at enhet for Helseinformatikk i Pleie og omsorg (PLHI) skal ta over funksjonell forvaltning etter fase 2 i prosjektet. Våren 2022 ble det oppdaget at prosjektet ikke hadde planlagt for driftskostnader for systemet Insight, og at leverandøren Getinge ikke hadde fakturert for drift for 2020–2022. Disse fakturaene ble betalt av Pleie og omsorg i juni 2022 og meldt inn i Økonomimelding II. Det er videre behov for driftsmidler for å vedlikeholde systemet Insight gjennom planperioden.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Aktivitet (nøkkeltall)

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Andel av digitaliseringsbudsjettet som er benyttet	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Antall forskningsprosjekter med støtte fra FOI-fondet	0	0	0
Antall gjennomførte prosjekter (avsluttet d.m.)	0	0	0
Antall nye prosjekter (d.m.)	0	0	0
Antall prosjekter i digitaliseringsporteføljen	0	0	0
Antall prosjekter med forsinket fremgang	0	0	0
Antall tverrfaglige team	0	0	0

Investeringsbudsjett

Gjennom digitalisering skal det legges til rette for økt verdiskapning og innovasjon i hele kommunen. Digitalisering handler ikke primært om anskaffelse av teknologi, men innebærer også endrede arbeidsprosesser, organisering og det å nyttiggjøre seg eksisterende løsninger på en ny måte. Utviklingen innenfor digitalisering går raskt med tanke på nasjonale løsninger og felleskomponenter, kommunale samarbeidsinitiativ og nye løsninger fra leverandører som kan gi gode digitale tjenester og styrke kommunens gjennomføringskraft. For å kunne tilpasse seg raskt er det utarbeidet et rammeverk og et felles digitaliseringsråd for å sikre en koordinert og samordnet bruk av midlene på dette området. Digitaliseringsrådet bevilger fortløpende midler til gjennomføring av digitaliseringsprosjekter. For kommende periode vil følgende områder bli prioritert:

- videreutvikling av tverrfaglige team (utviklingsteam)
- bruk av samhandlingsløsninger og prosessforbedringer for ansatte
- sikring av digital infrastruktur for å motvirke cyberangrep
- sikre felles rammeverk for digitale løsninger og bruk av data
- forbedring av fakturaløsninger

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan					Sum Inntekt	
		2023 Inntekt	2024 Inntekt	2025 Inntekt	2026 Inntekt	2023- 2026	2023- 2026	2023- 2026
		2023	2024	2025	2026	26	26	26
Ordinære investeringer u/Fornebu Utvikling og digitalisering Felles prosjekter i kommunen (IT) Organisasjon, styring og utvikling (IT)	5,5	0,0	4,6	0,0	4,1	0,0	18,4	0,0 S – Samlebevilgning
	7,4	0,0	7,8	0,0	5,1	0,0	24,0	0,0 S – Samlebevilgning
	0,0	12,9	0,0	12,5	0,0	9,2	0,0	42,4
	0,0	12,9	0,0	12,5	0,0	9,2	0,0	42,4
Sum Utvikling og digitalisering								
Sum Ordinære investeringer u/Fornebu								
Sum investeringsprosjekter								

Felles prosjekter i kommunen (IT)

Investeringsprosjektet Digitaliseringsrådet for tildeling er avviklet, og investeringsmidlene er fordelt på syv områder – Bærum kommune overordnet og de seks nye direktørområdene som trer i kraft 1. oktober 2022.

Kommunen skal levere riktige tjenester nå og i fremtiden. Det forutsetter gode og sammenhengende prosesser samt plattformer som legger til rette for innbyggerdialog og tverrsektorielt samarbeid. Det vil i perioden prioriteres prosjekter og tiltak som sikrer slikt tverrsektorielt samarbeid om utvikling av løsninger, samt utarbeidelse av nødvendige digitale grunnmursprosjekter. Gjennom samarbeid på tvers av tjenester og ansvarsområder, og ved å etablere sammenhengende digitale løsninger, vil vi kunne bidra til sømløse tjenester for innbyggere og forenkle overganger i livets ulike faser. Grunnmursprosjektene er nødvendige for å sikre at fremtidige digitale løsninger er sømløse og brukervennlige. Arbeidet skal videre understøtte sentrale grunnmursprosjekter som ligger i forvaltningsplanen til IT-tjenesteleveranse.

Organisasjon, styring og utvikling (IT)

Investeringsprosjektet Digitaliseringsrådet for tildeling er avviklet, og investeringsmidlene er fordelt på syv områder – Bærum kommune overordnet og de seks nye direktørområdene som trer i kraft 1. oktober 2022.

Innovasjon og virksomhetsstyring skal prioritere å utvikle systemer som setter de ansatte i stand til å løse oppgaver selv, og skal avvikle mange av de manuelle prosessene som finnes i dag. Det vil være helt sentralt å sikre at de administrative støttetjenestene har effektiv og målrettet ressursbruk tilpasset organisasjonens og brukernes behov, både nå, men også i fremtiden.

Eiendom

Beskrivelse av tjenesteområdet

Bærum kommune har en stor eiendomsmasse bestående av formålsbygg, kommunale boliger, administrasjonsbygg, næringseiendommer og tomtegrunn (grunneiendom). Eiendom i Bærum kommune har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av denne eiendomsmassen. Kommunens eiendomsmasse utgjør store verdier og skal forvaltes og utvikles i samsvar med kommunens målbilde. Eiendom er i dette bildet et strategisk verktøy for å nå kommunens mål. Sentralt i dette er utvikling og tilrettelegging av arealer for gode tjenester til kommunens innbyggere – nå og i fremtiden. Bærekraftige investeringer med effektiv og målrettet bruk av arealer og ressurser er viktige bærebjelker i eiendomsutviklingen.

De samlede bebygde arealene som forvaltes utgjør i dag cirka 900 000 kvadratmeter. Forvaltning av eiendomsmasse i dette omfanget og med denne kompleksiteten krever profesjonalitet, riktig kompetanse, organisering og god virksomhetsstyring. Eiendom omfatter følgende tjenesteområder:

Byggherre har byggherreansvar for kommunale investeringsprosjekter (nybygg og større rehabiliteringer) fra idéfase til ferdigstilling, og overlevering til drift og forvaltning.

Eiendomsforvaltning har ansvar for forvaltning, vedlikehold og porteføljestyring av eiendomsmassen. Som del av de samlede forvaltningsoppgavene har avdelingen også ansvar for kjøp og salg av bygg samt inn- og utleie av lokaler.

Grunneiendom har ansvar for kjøp, salg og forvaltning av kommunale tomtearealer, herunder festeforhold.

Byggkompetanse og utvikling har ansvar for byggeprogram, energi- og miljøkrav, byggteknisk rådgivning og utvikling samt byggdokumentasjon.

Eiendomsdrift har ansvar for drift, herunder driftstjenester – Facility Management (FM) – for flerbruksbygg, og forebyggende vedlikehold av eiendomsmassen.

Renhold har ansvar for renhold i kommunale bygg gjennom egne renholdere og eksterne renholdstjenester på en definert portefølje.

Tjenester

- Byggherre
- Eiendomsforvaltning
- Grunneiendom
- Byggkompetanse og utvikling
- Eiendomsdrift
- Renhold

Dette skal vi oppnå

Bærum kommune skal være en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør. Forvaltning, drift og vedlikehold av eiendom er en stor del av dette. En viktig strategi er å bygge mindre ved å gjenbruke og ha fleksible bygg som er tilrettelagt for sambruk og flerbruk. I planperioden skal kommunen øke graden av transformasjon og gjenbruk av eksisterende bygg til nye formål. I forlengelsen av dette skal det også utføres verdibevarende vedlikehold av kommunale bygg og vedlikeholdsetterlepet skal innhentes slik at tilstandsgraden til byggene forbedres. Arbeidet er langsiktig og systematisk med betydelige årlige investeringer, og tar utgangspunkt i regelmessig oppdatert tilstandskartlegging av byggene.

Effektivisering og samordning av driftstjenester

Kommunen har en rekke driftstjenester med oppgaver og ansvar fordelt på ulike tjenesteområder. Disse tjenestene kan driftes mer bærekraftig og kostnadseffektivt. Det skal derfor gjennomføres en kartlegging av effektiviserings- og samordningsmuligheter av innendørs og utendørs driftstjenester på tvers av Eiendom, Miljøtekniske tjenester og Pleie og omsorg.

Redusere kommunens klimaavtrykk

Eiendom vil arbeide målrettet for å nå kommunens klimamål. I planperioden skal energi- og effektbehovet i kommunale bygg reduseres blant annet ved å tilrettelegge for lavere energibehov i rehabiliterte bygg, ved å videreutvikle energioppfølging og -styring, og gjennom kompetanseutvikling hos medarbeidere. Gjenbruk og ombruk av materialer og inventar skal bidra til å redusere avfall og investeringskostnader.

Tilrettelegge for grønn mobilitet

Bærumsamfunnet skal være klima- og miljøklokt, og kommunen har en viktig rolle i å legge til rette for endret atferd og forbruksmønster, og at klima- og miljøvennlige transportmidler er førstevalg. Eiendom vil i planperioden blant annet begrense muligheten for bilparkering ved kommunale eiendommer, legge til rette for sykkelparkering og tilhørende fasiliteter, og søke å gjøre dette i knutepunkter eller i nærhet til offentlig transport ved etablering av nye kommunale bygg.

Utvikle og gjennomføre byggeprosjekter basert på samfunnsbehov og gevinster

Eiendom vil i planperioden arbeide strategisk med å utvikle formålsbygg i samsvar med kommunens mål om å utvikle attraktive og urbane byer og tettsteder. Høyt aktivitetsnivå med store og komplekse bygge- og rehabiliteringsprosjekter i kombinasjon med pågående områdeutviklingsprosjekter på Fornebu, Sandvika og Bekkestua stiller store krav til organisasjonens gjennomføringskraft. Bruk av prosjektmetodikk skal sikre at investeringsprosjekter leveres i henhold til tid, kostnad og kvalitet.

Oppdrag

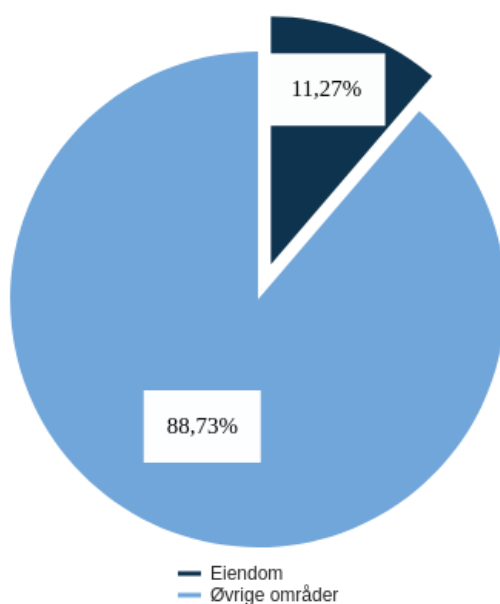
Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Etablere metode med tilhørende retningslinjer for ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendomsmasse	I 2030 skal Bærum være etablert som en foregangskommune innen sirkulærøkonomi. I planperioden skal Organisasjon og interne tjenester og Eiendom etablere retningslinjer for økt ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendom slik at dette planlegges for og praktiseres systematisk og helhetlig innenfor gjeldende regelverk. Eiendom skal i perioden bidra med å • kartlegge muligheter og systemer for å bevare, ombruke, gjenbruke eller gjenvinne kommunens eiendomsmasse ved riving/rehabilitering/ombygging/utskifting • kartlegge klimagassbesparelser og utarbeide nøkkeltall knyttet til sirkulær økonomi innen nybygging og i eksisterende bygningsmasse • gjennomføre pilotprosjekt for å utarbeide system for ombruk innen kommunale eiendommer, for kompetanseheving og reduksjon av klimaavtrykket • videreutvikle innkjøpsrutiner og -praksis som bidrar til økt ombruk og gjenbruk, i samarbeid med Organisasjon og Interne tjenester	31.12.2024	Ikke startet	Jobbe aktivt med å redusere egne utslipp og energibruk	Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Implementere Facility Management (FM) tjenesteleveranser til flerbruksbygg	<i>Facility Management</i>-tjenester for flerbruksbygg skal konkretiseres og etableres som en del av Eiendoms forvaltnings- og driftsansvar. I planperioden skal dette innføres i kommunegården og Treklang (Oksenøya).	31.12.2023	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Jobbe langsiktig og systematisk med kompetanseheving og rekruttering	Bærum kommune har høye ambisjoner og aktiviteter for Eiendom i årene som kommer. Det er derfor nødvendig å jobbe systematisk og langsiktig med kompetanseutvikling av medarbeidere og rekruttering av ny kompetanse. Eiendom vil i planperioden være spesielt opptatt av kompetanseutvikling innenfor verdibevarende vedlikehold av bygg, bestilling og oppfølging av prosjekter og eiendomsutvikling.	31.12.2026	Ikke startet	Ha fokus på kompetanseutvikling, kunnskap og innovasjon	Bærum kommune er en attraktiv og konkurransedyktig arbeidsgiver	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
Kartlegge effektiviserings- og samordningsmuligheter for driftstjenester tilknyttet utvalgte kommunalsjefområder	Følgende innsatser skal gjennomføres i planperioden: • omfang/frekvens på renholds- og driftstjenester • samordning av utendørs driftstjenester (snømåking, grønt), renhold og svømmeanlegg, som alle utføres flere steder i kommunen. Dette gjøres i tett samarbeid med de berørte tjenesteområdene • <i>Miljøtekniske tjenester og Pleie og omsorg</i> • vurdere sourcingstrategi og tjenesteutsetting for hvert område Effektivisering og realisering forutsetter et tett samarbeid med berørte kommunalsjefområder.	01.07.2023	Pågår, iht. plan	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Optimalisere livssykluskostnadene for eksisterende bygningsmasse	Utføre verdibevarende vedlikehold og innhente vedlikeholdsettersteget i henhold til langsiktige planer. Gjennomføre ny tilstandskartlegging og revidere delstrategi for vedlikehold. Oppdraget skal resultere i reduserte klimagassutslipp og lavere energibruk.	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Bygge mindre ved å gjennbruke og ha fleksible bygg som er tilrettelagt for sambruk og flerbruk	Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Redusere energi- og effektbehov i kommunale bygg	Eiendom vil jobbe for å redusere energi og effektbehov ved å • tilrettelegge for lavt energibehov ved nybygg og rehabiliteringer • installere varmepumper og solenergianlegg der det er hensiktsmessig • videreutvikle energioppfølging og styring og gjennomføre tiltak for å forbedre energiytelsen i drift • redusere energibruken ved å øke kompetansen og bevisstheten internt i Eiendom og blant brukerne	31.12.2024	Pågår, iht. plan	Jobbe aktivt med å redusere egne utslipp og energibruk	Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Tilrettelegge for grønn mobilitet	I tråd med mobilitetsstrategien skal kommunen tilrettelegge for mobilitetsløsninger som er tilgjengelige, enkle å bruke, raske, klimakløke, trafikksikre og som gir lavest mulig behov for biltransport, for alle trafikantergrupper. Oppdraget krever en tverrsektoriell innsats og ulike virkemidler/ tiltak. Eiendom skal tilrettelegge for grønn mobilitet gjennom å etablere kommunale bygg med nærhet til offentlig	31.12.2025	Ikke startet	Jobbe aktivt med å redusere egne utslipp og energibruk	Bærum kommune er en klimaklok og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

Oppdrag	Beskrivelse av oppdrag	Frist	Status	Strategi	Delmål	Mål
	transport og knutepunkter. Det skal også legges til rette for sykkelparkering og tilhørende fasiliteter og bruk av bilpool samt begrense mulighet for bilparkering ved kommunale eiendommer. I tillegg skal det stilles krav om etablering av ladepunkt for bil og sykkel.					
Utvikle Fornebu som nullutslippsområde	Et av hovedmålene for kommunens klimaarbeid er å etablere Fornebu som et nullutslippsområde innen 2027. På Fornebu skal kommunens klimastrategi testes ut i praksis blant annet gjennom forbildeprosjekter for bygg, mobilitet og ressursbruk. Fornebu kan være en arena for pilotering og innovasjon for reduserte klimaeffekter. Eiendom vil bidra til utviklingen av Fornebu med fokus på utvikling og gjennomføring av forbildeprosjekter og relevante FoU-aktiviteter på kommunale eiendommer.	31.12.2025	Ikke startet	Redusere klimagassutslipp, kø, luftforurensning og støy	Bærum er et lavutslippssamfunn, hvor det er lett å leve klima- og miljøvennlig	3. Bærumsamfunnet er klima- og miljøklokt
Utvikle og gjennomføre byggeprosjekter basert på identifiserte samfunnsbehov og gevinster, og vedtatt mandat	Investeringsprosjekter utvikles og gjennomføres etter Bærum kommunes prosjektmetodikk og skal leveres i henhold til tid, kost og kvalitet.	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Jobbe tverrfaglig for å gi innbyggere og brukere helhetlig og koordinert tjenestetilbud	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Øke graden av transformasjon og gjenbruk av eksisterende bygg til nye formål, fremfor nybygg	I tråd med endring av regelverk i EUs grønne vekststrategi (European Green Deal), skal Bærum kommune løpende vurdere gjenbruk og transformasjon der dette er teknisk og økonomisk gjennomførbart.	31.12.2025	Pågår, iht. plan	Bygge mindre ved å gjenbruke og ha fleksible bygg som er tilrettelagt for sambruk og flerbruk	Bærum kommune er en klimaklokt og miljøbevisst organisasjon og samfunnsaktør	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ
Øke leieinntekter og redusere leiekostnader	I planperioden skal følgende gjøres: - Leieinntekter skal økes gjennom aktiv forvaltning av næringsarealer. - Næringsarealer skal som prinsipp leies ut til markedsleie. - Sambruk skal vurderes for alt innleid areal, og behovet skal kartlegges i hvert tilfelle.	31.12.2022	Ikke startet	Utvikle et bærekraftig tjenestetilbud for å ivareta økonomisk handlingsrom til enhver tid	Bærum kommune har gode og målrettede tjenester med riktig kvalitet og omfang	4. Bærum kommune er handlekraftig og innovativ

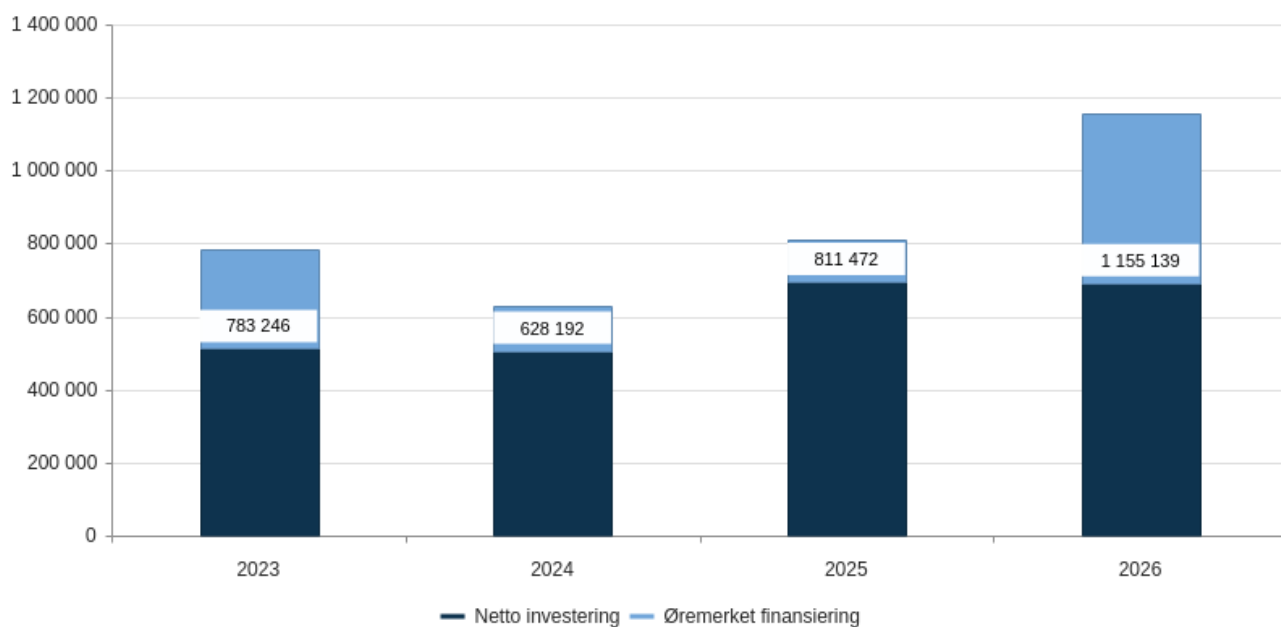

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1 000 kroner

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	175 469	175 469	175 469	175 469
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	938 814	916 868	937 653	943 615
Overføringsutgifter	205 110	205 110	205 110	205 110
Finansutgifter	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	1 319 394	1 297 448	1 318 233	1 324 195
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-314 413	-314 413	-314 413	-314 413
Refusjoner	-157 937	-157 937	-157 937	-157 937
Overføringsinntekter	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-472 350	-472 350	-472 350	-472 350
Sum	847 044	825 098	845 883	851 845

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	729 174	729 174	729 174	729 174
Vedtatte endringer forrige periode				
FDV-utgifter – fremskynding av Berger sykehjem – KST	0	0	17 800	17 800
Husleie kommunegården og midl. lokaler (fra div felles til fordeling)	-6 250	-6 250	-6 250	-6 250
Mer-/mindrebehov kommunegården	6 420	290	290	290
Merbehov FDV	39 800	43 200	50 000	50 000
Midlertidige, utsatte og nye skolelokaler – FDV	5 600	14 139	14 139	14 139
Redusere driftskostnad. pga. belastning av leiet. for direkte bruksrelaterte kostnad	-1 500	-2 500	-2 500	-2 500
Redusere omfang/frekvens av renhold	-500	-500	-500	-500
Redusere stillinger i eiendomsdrift	-600	-600	-600	-600
Redusert energiforbruk pga. bedre styring	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Reduserte arealinleiekostnader	-1 500	-2 500	-2 500	-2 500
Øke intern faktureringsgrad mot prosjekter	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Økonomimelding I	-37 000	-37 000	-37 000	-37 000
Økte inntekter Eiendom	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Andre tiltak / tekniske endringer	-195	-1 894	-1 894	-1 894
Sum Vedtatte endringer forrige periode	-725	1 385	25 985	25 985
Budsjettendring i år				
Andre tiltak / tekniske endringer	13 032	13 032	13 032	15 759
Sum Budsjettendring i år	13 032	13 032	13 032	15 759
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	9 913	9 913	9 913	9 913
Konsekvensjusteringer	22 220	24 330	48 930	51 657
Konsekvensjustert ramme	751 395	753 505	778 105	780 832
Husleie og driftsutgifter lokaler				
Endring i forvaltning, drift og vedlikehold av barnehager	-6 848	-6 848	-7 265	-3 366
Endring i forvaltning, drift og vedlikehold av idrettsbygg	-12 749	-12 749	-12 749	-10 005
Endring i forvaltning, drift og vedlikehold av skoler	-15 292	-21 602	-25 404	-24 257
Kommunegården – økt husleie i henhold til vedtatt avtale	40 000	40 000	40 000	40 000

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Økning i forvaltning, drift og vedlikehold av administrasjonsbygg	13 502	8 912	8 912	8 912
Økning i forvaltning, drift og vedlikehold av kommunegården	28 300	28 300	28 300	28 300
Økning i forvaltning, drift og vedlikehold av kontorlokaler	0	0	370	660
Økning i forvaltning, drift og vedlikehold av omsorgsbygg	22 136	22 280	22 314	22 469
Sum Husleie og driftsutgifter lokaler	69 049	58 293	54 478	62 713
Mer-/mindrebehov				
Forvaltning, drift og vedlikehold av brannstasjoner	1 200	1 200	1 200	1 200
Leiekostnader Ringhøyden (forsinket effekt av tidligere politisk vedtak)	300	2 000	2 000	2 000
Overføring av midler fra investering til drift – smarte bygg	5 000	5 000	5 000	0
Økning i energikostnader	25 000	10 000	10 000	10 000
Økt husleie for brannstasjonene i Bærum	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Sum Mer-/mindrebehov	29 100	15 800	15 800	10 800
Nye tiltak og realendringer	98 149	74 093	70 278	73 513
Sum Interne rammeendringer	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Interne rammeendringer	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Ramme 2023-2026	847 044	825 098	845 883	851 845

Vedtatte endringer forrige periode

Tittelen på tiltakene er hentet fra opprinnelige vedtak, og sikrer effektiv datahåndtering og sporbarhet over flere budsjettår. Følgende gjelder, uavhengig av ordlyden som er benyttet i tiltakets opprinnelige tittel: negative tall er uttrykk for en reduksjon av budsjetttrammen sammenlignet med foregående år. Det betyr for eksempel at tidsbegrensede styrkinger vil fremkomme med negative tall fra og med det året styrkingen avsluttes/trappes ned.

Tallene viser endring fra budsjett 2022.

FDV-utgifter – fremskynding av Berger sykehjem – KST

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Husleie kommunegården og midl. lokaler (fra div felles til fordeling)

Teknisk endring ved Kommunestyrets behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Mer-/mindrebehov kommunegården

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Merbehov FDV

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Midlertidige, utsatte og nye skolelokaler – FDV

Teknisk endring

Redusere driftskostnad pga. belastning av leiet. for direkte bruksrelaterte kostnad

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Redusere omfang/frekvens av renhold

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Redusere stillinger i eiendomsdrift

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Redusert energiforbruk pga. bedre styring

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Reduserte arealinnleiekostnader

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Teknisk Inntrekking/omfordeling FDVU

Teknisk endring ved Kommunestyrets behandling av Handlingsprogram 2020–2023.

Øke intern faktureringsgrad mot prosjekter

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Økonomimelding I

Periodisering av byggelånsrente fra 2021 til 2022

Økte inntekter Eiendom

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Husleie og driftsutgifter lokaler

Endring i forvaltning, drift og vedlikehold av barnehager

Det budsjetteres med kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) basert på endringer i areal. Nybygg og tilbygg gir økte arealer, og bygninger som rives, vil gi reduserte arealer. Når nye arealer tas i bruk, bevilges det et beløp per kvadratmeter som tilsvarer bransjenormtallet (Holte-nøkkelen). Avvik i fremdrift for prosjekter (endret ferdigstillelse) og/eller nye bygg som ikke tidligere er lagt inn, gjør at FDV-budsjettet må endres.

Tiltaket omfatter følgende bygg: Berger barnehage, Østerås sykehjem (omstrukturering – andel av arealet er planlagt benyttet til barnehage), Evje barnehage, Engerjordet barnepark, Ballerud barnehage og Valler barnehage.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Endring i forvaltning, drift og vedlikehold av idrettsbygg

Det budsjetteres med kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) basert på endringer i areal. Nybygg og tilbygg gir økte arealer, og bygninger som rives, vil gi reduserte arealer. Når nye arealer tas i bruk, bevilges det et beløp per kvadratmeter som tilsvarer bransjenormtallet (Holte-nøkkelen). Avvik i fremdrift for prosjekter (endret ferdigstillelse) og/eller nye bygg som ikke tidligere er lagt inn, gjør at FDV-budsjettet må endres.

Tiltaket omfatter følgende bygg: Nadderud stadion, Friidretten på Rud og Oksenøya flerbrukshall.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Endring i forvaltning, drift og vedlikehold av skoler

Netto endring for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) av arealer til skoler. Det budsjetteres med kostnader til FDV basert på endringer i areal. Nybygg og tilbygg gir økte arealer, og bygninger som rives, vil gi reduserte arealer. Når nye arealer tas i bruk, bevilges det et beløp per kvadratmeter som tilsvarer bransjenormtallet (Holte-nøkkelen). Avvik i fremdrift for prosjekter (endret ferdigstillelse) og/eller nye bygg som ikke tidligere er lagt inn, gjør at FDV-budsjettet må endres.

Tiltaket omfatter følgende bygg: Ombygging av Østerås sykehjem (deler av arealet skal benyttes til skole), Emma Hjort skole og Eineråsen skole.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Kommunegården – økt husleie i henhold til vedtatt avtale

På grunn av økte investeringskostnader og økt rentenivå antas husleien på kommunegården å øke med 40 millioner kroner for 2023 og 2024. Økningen avhenger av endelig rentenivå 31.12.2022. Grunnlaget for en økt husleie på 40 mill. er et rentenivå inkludert påslag på 6 prosent per 31.12.2022. Det er usikkerhet knyttet til endelig rentenivå per 31.12.2022. Beløpet kan derfor endres. Husleien for 2025 og 2026 avhenger av rente per 31.12.2024. Dette er i henhold til inngått leieavtale som ble politisk behandlet ([FSK, 79/18, 24.04.18](#)).

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Økning i forvaltning, drift og vedlikehold av administrasjonsbygg

Vedrørende kommunegården: Beløpet i tiltaket består av forlengelse av innleiekostnader for erstatningslokaler (4,6 mill.) som forlenges til 31.03.2023 grunnet forsinket innflytting i kommunegården, innleie parkering tjenestebiler (3,087 mill.) og *Facility management*-tjenester som planter, kaffe, vakthold med mer (5,815 mill.). I totalt behov er det trukket fra midler allerede mottatt fra Veiledningstorget.

Erstatningslokalene er: Hamangskogen 60, Løkketangen 2–14 og Eyvind Lyches vei 10.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Implementere Facility Management (FM) for flerbruksbygg*.

Økning i forvaltning, drift og vedlikehold av kommunegården

Økningen er basert på livssyklusberegninger (LCC) av driftskostnader for kommunegården sammenliknet med det som ble brukt på forvaltning, drift og vedlikehold av den gamle kommunegården og erstatningslokaler i senere år. Arealet i kommunegården er økt med netto 9 073 kvadratmeter grunnet ombygging av bygget.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Økning i forvaltning, drift og vedlikehold av kontorlokaler

Netto merbehov for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) av nye kontorlokaler til helsestasjon. Det budsjetteres med kostnader til FDV basert på endringer i areal. Nybygg og tilbygg gir økte arealer, og bygninger som rives, vil gi reduserte arealer. Når nye arealer tas i bruk, bevilges det et beløp per kvadratmeter som tilsvarer bransjenormtallet (Holte-nøkkelen). Avvik i fremdrift for prosjekter (endret ferdigstillelse) og/eller nye bygg som ikke tidligere er lagt inn, gjør at FDV-budsjettet må endres.

Tiltaket omfatter følgende bygg: Østerås sykehjem (ombygging – deler av arealet er planlagt benyttet til helsestasjon).

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Økning i forvaltning, drift og vedlikehold av omsorgsbygg

Netto merbehov for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) av nye arealer til omsorgsbygg. Det budsjetteres med kostnader til FDV basert på endringer i areal. Nybygg og tilbygg gir økte arealer, og bygninger som rives, vil gi reduserte arealer. Når nye arealer tas i bruk, bevilges det et beløp per kvadratmeter som tilsvarer bransjenormtallet (Holte-nøkkelen). Avvik i fremdrift for prosjekter (endret ferdigstillelse) og/eller nye bygg som ikke tidligere er lagt inn, gjør at FDV-budsjettet må endres. Kommunen har tidligere benyttet Holte-nøkkel (middels nivå) for beregning i omsorgsbygg, men denne har vært for lav grunnet forhøyet fratrekk renhold.

Tiltaket omfatter følgende bygg: Bjørnegårdssvingen 27 – velferdsboliger, Emma Hjorths vei 94 – velferdsboliger, Haugtun barne- og avlastningsbolig, Klokkersvingen 6 – utvidelse, Solbergveien 3 – utvidelse, Busoppveien boliger, Eiksveien 116 (omsorgsboliger for utviklingshemmede), Gullhaug boliger, verbalvedtak om akseboliger (HESO), Eiksveien 110 (leiekostnader), Oksenøya sykehjem (beregning med Holte-nøkkel for lav grunnet renhold), Carpe Diem demenslandsby (beregning med Holte-nøkkel for lav grunnet renhold), Lindelia (beregning med Holte-nøkkel for lav grunnet renhold).

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Mer-/mindrebehov

Forvaltning, drift og vedlikehold av brannstasjoner

Bærum kommune vil få økte husleieinntekter fra 2022 på 2,4 mill. Husleieinntekten tilfaller Bærum kommune ved Eiendom. Det er har vært en gjennomgang av husleiekostnadene til brannstasjonene i Asker og Bærum, og det er blitt laget en ny husleiemodell. Husleiefastsettelsen er basert på at forvaltning, drift og vedlikeholdskostnadene (FDV-kostnadene) inkluderes i husleien. Det betyr at eierkommunene og utleier må dekke FDV-kostnadene, men blir kompensert for dette gjennom en markedsbasert og økt husleiepris.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Leiekostnader Ringhøyden (forsinket effekt av tidligere politisk vedtak)

Vedtaket om reduksjon av leie av Ringhøyden lokaler (Ambulerende hjemmebaserte tjenester, distrikt Bekkestua) ble vedtatt i Handlingsprogram 2021–2024. Forslaget om kostnadsreduksjon gjennom leie av mindre areal kunne ikke iverksettes av Pleie og omsorg da budsjettmidlene ligger hos Eiendom. Tiltaket ble overført til Eiendom høsten 2021. Eiendom og Pleie og omsorg har sammen sett på rimelige leieløsninger. Tjenesten har behov for lokaler av en viss størrelse for å sikre godt smittevern, og vedtaket vurderes som vanskelig å oppfylle. Kommunedirektøren foreslår derfor å reversere reduksjon i leiekostnader på Ringhøyden.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Overføring av midler fra investering til drift – smarte bygg

Totalbevilgning for smarte bygg for hele fireårsperioden utgjør 30 mill. Kommunedirektøren foreslår en overføring av 15 mill. fra investering til drift for å dekke driftsrelaterte kostnader, det vil si 5 mill. årlig for perioden 2023–2025. Ny totalbevilgning for driftsmidler vedrørende smarte bygg er i planperioden 15 mill. Driftsmidlene skal benyttes til produksjonssetting av Power Apps i Office 365 samt opplæring, tidligfase og kontinuerlig opprettholdelse av drift (7 mill.), overlevering og restanser av Aktiv Kommune-

prosjektet (2 mill.), og kontrollsenter – opplæring, administrasjon, organisering, prosessetablering (6 mill.).

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Redusere energi- og effektbehov i kommunale bygg*.

Økning i energikostnader

Det er stor usikkerhet knyttet til energikostnader. Energiprisen stiger i forhold til historiske priser. Kommunens sikring av energiprisene reduseres i årene som kommer. Kommunedirektøren estimerer en økning i 2023 på mellom 25 og 85 mill. Økningen for 2024–2026 er usikker, men er estimert mellom 10 og 40 mill. Mer-/mindrebehov meldes i økonomimeldinger for det enkelte år.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Økt husleie for brannstasjonene i Bærum

Bærum kommune Eiendom vil få økte husleieinntekter fra 2022 på 2,4 mill. Husleieinntekten tilfaller Bærum kommune ved Eiendom. Det er har vært en gjennomgang av husleiekostnadene til brannstasjonene i Asker og Bærum, og det er blitt laget en ny husleiemodell. Husleiefastsettelsen er basert på at forvaltning, drift og vedlikeholds kostnadene (FDV-kostnadene) inkluderes i husleien. Det betyr at eierkommunene og utleier må dekke FDV-kostnadene, men blir kompensert for dette gjennom en markedsbasert og økt husleiepris.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Aktivitet (nøkkeltall)

Navn	Resultat 2019	Resultat 2020	Resultat 2021
Brutto investeringsutgift Formålsbygg, kommune Beløp (1 000 kroner)	1 421 254	1 365 218	1 225 192
Formålsbygg, kommune Alle energityper Energibruk per kvadratmeter eid areal (kWh)	165	146	162
Eid areal Formålsbygg, kommune Areal (m2)	525 625	546 996	562 346
Leid areal Formålsbygg, kommune Areal (m2)	51 258,0	49 355,0	51 797,0
Areal på formålsbygg per innbygger (m2)	4,52	4,65	4,80
Samlet areal på førskolelokaler i kvadratmeter per barn i kommunal barnehage (B)	10,8	11,7	12,4
Samlet areal på skolelokaler i kvadratmeter per elev (B)	18,2	18,9	18,8
Samlet areal på institusjonslokaler i kvadratmeter per beboer i institusjon (B)	86,0	101,0	117,0
Gjennomsnittlig ledighetsgrad kommunal boligmasse (prosent)	2,8 %	3,8 %	3,6 %
Eiendomsforvaltning, kommune netto driftsutgifter andel av totale utgifter (prosent)	10,5 %	10,2 %	10,9 %
Utgifter til driftsaktiviteter per kvadratmeter (m2)	645,0	637,0	710,0
Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter (kroner)	148	113	168
Korrigerte brutto driftsutgifter på funksjon/tjenestoområde Eiendomsforvaltning, kommune Beløp (1 000 kroner)	822 164	866 898	992 504

Investeringsbudsjett

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan					Sum Inntekt	
		Økonomiplan					Sum Inntekt	
		2023	Inntekt 2024	Inntekt 2025	Inntekt 2026	Inntekt 2026	2023- 26	2023- 26
Ordinære investeringer u/Fornebu								
Eiendom								
Biler – eiendom		1,2	0,0	0,0	0,0	1,2	0,0	2,4
Bymiljø, eiendom og utbygging (IT)		3,7	0,0	3,7	0,0	3,7	0,0	14,7
Formuesbevaring		231,0	0,0	165,0	0,0	175,0	0,0	776,0
Formuesbevaring – kulturhistoriske bygninger		10,0	0,0	15,0	0,0	15,0	0,0	55,0
Formuesbevaring sykehjem – LØFT-prosjektet		82,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	82,0
Leietakertilpasninger for næringsseiendom		5,0	0,0	5,0	0,0	5,0	0,0	20,0
Miljøprofil – eiendom		35,0	0,0	20,0	0,0	20,0	0,0	115,0
Smarte bygg-program		5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	15,0
Tomter		175,0	-210,9	130,0	-10,0	110,0	-10,0	525,0
Universell utforming – eiendom		7,0	0,0	4,0	0,0	4,0	0,0	19,0
Wøyen gård	123,6	25,0	0,0	24,3	0,0	24,3	0,0	98,6
Sum Eiendom	123,6	579,9	-210,9	372,0	-10,0	358,2	-10,0	1 722,7
Sum Ordinære investeringer u/Fornebu	123,6	579,9	-210,9	372,0	-10,0	358,2	-10,0	1 722,7
Ordinære investeringer Fornebu								
Eiendom								
Fornebu – Holtekilen	1 016,7	22,6	-10,5	22,0	-11,0	5,5	-3,5	57,8
Fornebu – margin fase 2 og 3		0,0	0,0	0,0	0,0	22,7	0,0	22,7
Fornebu – midlertidig kapasitet		8,5	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	28,5
Fornebu – Oksenøya	1 880,0	89,2	0,0	18,5	0,0	77,3	-339,5	185,0
Fornebu – Tårnet senter	1 600,0	55,0	0,0	140,0	0,0	600,0	0,0	1 095,0
Sosial boligprofil – rimelige boliger på Fornebu		10,0	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	126,8
Tomtekostnader på Fornebu	44,8	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0
Sum Eiendom	4 541,5	188,3	-10,5	200,5	-11,0	424,5	-5,7	1 518,9
Sum Ordinære investeringer Fornebu	4 541,5	188,3	-60,5	200,5	-111,0	705,5	-343,0	-370,2
Omsorgs- og velferdsboliger (selvfinansiert)								
Eiendom								
Omsorgsboliger til mennesker med utviklingshemming – 2026	76,4	0,0	0,0	0,0	0,0	76,4	0,0	76,4
								0,0 F0 – Foranalyse

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan						Sum Inntekt			
		2023	Inntekt 2023	2024	Inntekt 2024	2025	Inntekt 2025	2026	Inntekt 2026	2023- 26	2023- Investeringsfase 26
		15,0	0,0	15,0	0,0	15,0	0,0	15,0	0,0	60,0	0,0 S – Samlebevilgning
Verdibevarende tiltak for kommunale boliger											
Sum Eiendom	76,4	15,0	0,0	15,0	0,0	15,0	0,0	91,4	0,0	136,4	0,0
Sum Omsorgs- og velferdsboliger (selvfinansiert)	76,4	15,0	0,0	15,0	0,0	15,0	0,0	91,4	0,0	136,4	0,0
Sum investeringsprosjekter	4 741,5	783,2	-271,4	628,2	-121,0	811,5	-115,7	1 155,1	-463,0	3 378,0	-971,1

Biler – eiendom

Eiendomsmassen har økt betraktelig de siste årene. For å drifte bygningsmassen er det behov for å utvide bilparken med ytterligere seks biler.

Bymiljø, eiendom og utbygging (IT)

Investeringsprosjektet *Digitaliseringsrådet for tildeling* er avviklet, og investeringsmidlene er fordelt på syv områder – Bærum kommune overordnet og de seks nye direktørområdene som trer i kraft 1. oktober 2022.

Miljøtekniske tjenester vil i kommende fireårsperiode utvikle og iverksette miljøvennlige løsninger. Dette gjøres for å kunne være en klimaklok kommune, sikre en effektiv innbyggerdialog, digitalisere arbeidsoppgaver og sikre effektiv og målrettet ressursbruk.

Innføringen av digitale verktøy og forbedring av arbeidsprosesser skal gi gevinster i form av økt selvbetjening, redusert saksbehandlingstid, bedre samarbeid mellom enhetene i kommunene samt økt tilgang til data og informasjon.

For Eiendom vil det i planperioden legges vekt på å videreutvikle arenaer og prosesser som fremmer samhandling, både internt hos Eiendom, men også for øvrige sektorer i kommunen. Det er behov for å tydeliggjøre langsiktige mål for digitalisering, for å oppnå best mulig utnyttelse av teknologien samt en smartere og mer klimavennlig forvaltning og drift av kommunale bygg. Det blir et virkemiddel som støtter Eiendom sin strategi for å videreutvikle virksomheten.

Formuesbevaring

Samlebevilgningen til formuesbevaring finansierer et stort antall prosjekter som befinner seg i ulike faser, der hensikten er å øke kvaliteten på eksisterende bygningsmasse i tråd med [Eiendomsstrategien](#). Det arbeides kontinuerlig med strategier, utvikling og vedlikeholdsplaner for eiendomsmassen. Vedlikeholdsarbeidet gjennomføres i henhold til femårige rullerende [vedlikeholdsplaner](#) som hovedsakelig baserer seg på tilstandsanalyser som ble ferdigstilt i 2018. Nye tilstandsanalyser er planlagt gjennomført i 2022–2023. Disse analysene, sammen med tidligere registrerte behov, eiendomsforvalteres kunnskap, fagekspertise og innspill fra brukere, danner grunnlag for prioritering av tiltak fremover som skal redusere vedlikeholdsetterslepet på alle bygg (skoler, barnehager, kulturbygg, administrasjonslokaler, omsorgsbygg, idrettsbygg, kommunale kontorbygg og spesialbygg). I tillegg vil nye tilstandsanalyser gi en oppdatert vektet tilstandsgrad for eiendomsmassen. Intern strukturering og planlagt styrking av intern kapasitet gjør at det forventes en fortsatt høy gjennomføringsgrad av prosjekter i planperioden.

Noen av de største planlagte prosjektene i planperioden er rehabilitering av Anne Krefting skole, totalrehabilitering av Rykkinnhallen og Haslum idrettshall, utskifting/oppgradering av feltutstyr og SD-anlegg for 11 bygg, bytte av scenemaskineri i Bærum Kulturhus, rehabilitering av Tokerudkollen 31–33, 37 og 39, og utbedring av vanntåkeanlegg ved Lysaker skole.

Av denne bevilgningen går det i tillegg midler til utvikling av, og investeringer i, produksjonssystemer, kontrollsystemer og tekniske systemer, eksempelvis eldre SD-anlegg som må skiftes ut på flere lokasjoner med ulike formål (for eksempel i skoler, barnehager, sykehjem, kultur).

Kommunedirektøren foreslår å omfordele 4 mill. fra investeringsprosjektet *Formuesbevaring* i 2023 til investeringsprosjektet *Haug skole og ressursenter* for utredning til fremtidige behov .

Kommunedirektøren foreslår å bevilge 175 mill. i 2026. Total avsetning til formuesbevaring blir 776 mill. i planperioden.

Formuesbevaring – kulturhistoriske bygninger

Bevilgningen er til vedlikeholdsprosjekter for verneverdige og kulturhistoriske bygg. I planperioden skal blant annet Bjørnegårdssvingen, Presterud gård og Løkkehaven rehabiliteres. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 15 mill. i 2026. Totalbevilgning for hele fireårsperioden utgjør 55 mill.

Formuesbevaring sykehjem – LØFT-prosjektet

Det er planlagt rehabilitering av noen av de gjenstående sykehjemmene i LØFT-prosjektet, og mindre ombyggingsprosjekter for å møte endret driftsform, men også for at det er et behov for flere store utskiftninger på grunn av byggenes alder og levetid på de ulike installasjonene.

Kommunedirektøren foreslår å omdisponere 30 mill. i 2023 fra investeringsprosjektet *Pasientvarsling til Formuesbevaring, sykehjem LØFT-prosjektet* for at den planlagte rehabiliteringen av Lønnås sykehjem kan gjennomføres i 2023.

Leietakertilpasninger for næringseiendom

Årlig bevilgning på 5 mill. øremerket brukertilpasning, hovedsakelig innenfor næring, lokaler som leies ut til private aktører (eksterne leietakere). Deler av utgiftene vil over tid dekkes inn av leieinntektene. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen.

Miljøprofil – eiendom

Bevilgning til energi- og miljørettet utvikling av kommunale bygg. Midlene skal brukes til å gjennomføre energi- og miljøtiltak samt utviklingsprosjekter som egne tiltak og i samarbeid med andre kommuner og forskningsinstitusjoner innen energi og sirkulær økonomi. Det vil i første del av perioden bli lagt vekt på utvikling av energieffektiv drift og fremtidsrettede byggløsninger. Dette oppnås gjennom økt ytelse og nye installasjoner av energiproduserende og energibesparende anlegg som styringssystemer, solcellepaneler og varmepumper. Gradvis vil en større andel av midlene bli benyttet til gjenbruk og sirkulær økonomi ved å bygge med gjenbrukte og gjenbrukbare materialer. Det er avsatt totalt 115 mill. for ulike tiltak i fireårsperioden. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 20 mill. i 2026.

Smarte bygg-program

Smarte bygg er organisert som et program med Eiendom som programeier og med aktører på tvers av kommunen som deltakere. Oppdraget til Smarte bygg-programmet er å finne frem til løsninger på hvordan Bærum kommune skal utnytte teknologi og data for å redusere driftskostnader, forbedre tjenester og ha smartere arealbruk for kommunens eiendommer.

Smarte bygg-programmet benytter en gjennomføringsmetode med små pilotprosjekter som har fokus på måling av effektmål, sikkerhet og skalerbarhet for å sikre at storskala utrulling er mulig. Det opprettes team på tvers av alle utviklingsområder og interessenter for å arbeide smidig og sikre informasjonsflyt på tvers av fagfelt og ansvarsområder. Direkte gevinster er økt sambruk, redusert energiforbruk og bevaring av eksisterende bygningsmasse (formuesbevaring).

Totalbevilgning for planperioden utgjør 30 mill. Kommunedirektøren vurderer at det er behov for å overføre 15 mill. fra investering til drift for å dekke driftrelaterte kostnader, det vil si 5 mill. årlig for perioden 2023-25. Ny totalbevilgning for planperioden blir da 15 mill.

Investeringsmidlene skal benyttes til

- pilotprosjekt Smart Renhold – sensorer på inngangsmatter
- test og innkjøp av brannvernverktøy for enklere registrering av tiltak
- videreutvikling av kontrollsenteret for å ha utvidet funksjonalitet (flere systemer inkludert i tjenesteporteføljen)

Tomter

Kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen til eventuelle tomtekjøp med 122,2 mill. i budsjett- og økonomiplanperioden. Det er lagt inn antatt salgsinntekt på noen eiendommer som vurderes uegnet til kommunens behov.

Universell utforming – eiendom

Det vil bli gjennomført en tilstandsanalyse av universell utforming (UU) på alle publikumsrettede kommunale bygg i løpet av perioden 2022–2023. Tilstandsanalysen gjennomføres i samarbeid med KALK Eiendom og Bærum Kommunale Pensjonskasse. Rapport vil danne grunnlag for egen politisk sak.

Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på 4 mill. Det er avsatt totalt 19 mill. for ulike tiltak i fireårsperioden.

Wøyen gård

Wøyen gård ble kjøpt i 1972. De seks bygningene på gården er vedtaksfredet 23.04.1927 etter Kulturminneloven, med Viken fylkeskommune som godkjenningsorgan. Bygningene blir i dag brukt som selskapslokaler og av Bærum arbeidssenter. I tillegg leies lokalene ut til ulike organisasjoner og aktiviteter. Det er totalt avsatt 120 mill. til oppgradering av bygningene i Handlingsprogrammet 2021–2024. Arbeider som omfatter etablering av ny drenering, takomlegging og utvendige fasadearbeider for Vinkelgården, Hurum, Libanon og Husfliden, ble ferdigstilt i 2021.

Neste fase av prosjektet, som har en kostnadsramme på 50 mill., omfatter Vinkelgården, Wøyen skole, og byggene *Hurum* og *Libanon*. Arbeidene gjelder utskifting av tekniske anlegg, med tilhørende innvendige bygningsmessige arbeider og overflatebehandling av vegger og tak. Branntekniske installasjoner og rømningsveier oppgraderes i henhold til brannkonsept for å tilfredsstille dagens bruk. Arbeidene er planlagt ferdigstilt i løpet av 2025.

Fremover i prosjektet skal det se på mulighetene til å rehabilitere Grisehuset (fredet bolig) i perioden 2023–2024 og Låven (snekkergruppe, lite museum og lager) i 2025–2026. Kommunedirektøren foreslår derfor å periodisere de resterende midlene med 25 mill. i 2023, 25 mill. i 2024, 24,3 mill. i 2025 og 24,3 mill. i 2026, det vil si totalt 98,6 mill. i planperioden.

Fornebu – Holtekilen

Holtekilen er det siste området Bærum kommune disponerer for etablering av sosial infrastruktur (skole og barnehage, flombekk, gang- og sykkelvei, grøntområder og teknisk infrastruktur) på Fornebu. Det er utfordrende grunnforhold i området. Bærum kommune og Statens Vegvesen vil i planperioden derfor gjennomføre tiltak (forbelastning og forsterkning) for å sikre at tomten har rett kvalitet når bygging av formålsbyggene skal starte opp. Tiltakene gjennomføres blant annet for å minimere setningsskader etter utbygging. I samarbeid med private utbyggere skal det realiseres et grøntområde mellom skoletomten og barnehagetomten. Kommunedirektøren anbefaler at Bærum kommune overtar eierskapet når grøntområdet er opparbeidet. Realisering av tiltakene knyttet til sosial infrastruktur er foreløpig planlagt ferdigstilt i 2035.

Fornebu – midlertidig kapasitet

Det er avsatt midler til midlertidige tiltak for å dekke kapasitetsbehov på skole, totalt 28,5 mill. i planperioden.

Fornebu – Oksenøya

Treklang (Oksenøya senter) er det første og største prosjektet til Bærum kommune der formålsbygg for unge og eldre samlokaliseres på samme tomt. Navnet *Treklang* springer ut i fra at det er tre formålsbygg (skole, barnehage og sykehjem) med utstrakt bruk av tremateriale.

Skole (1 050 elever), barnehage (300 plasser), flerbrukshall med turndel og tilhørende uteområder samt nier-kunstgressbane ble ferdigstilt til skolestart august 2022.

Sykehjem og parkeringskjeller ferdigstilles desember 2022 og er klar til innflytting i begynnelsen av 2023. Gjennomføringen av prosjektet ble vedtatt i politisk sak [FSK, 31/19, 26.02.19](#) (BP3).

Kostnadsrammen er fastsatt til 1 880 mill., herunder 105 mill. til grunneierkompensasjon og 15 mill. til velferdsteknologi. Bærum kommune har mottatt tilsagn på investeringstilskudd fra Husbanken på Oksenøya sykehjem og sykehjemmets aktivitetssenter på totalt cirka 325 mill.

Fornebu – Tårnet senter

Det er et stort behov for sosial infrastruktur på Fornebu, og området rundt det gamle flytårnet er lenge planlagt med en vesentlig tetthet av offentlige funksjoner, både nye og eksisterende.

Fastsettelse av konsept for Tårnet senter ble behandlet i politisk sak [KST, 43/22, 24.05.22](#). Kostnadsestimatet ble økt til et intervall mellom 1,5 - 1,7 milliarder. "Tårnet senter" skal gi et helhetlig tilbud til elever, besøkende og beboere på Fornebu. Følgende skal bygges på området:

- En ungdomsskole med ti paralleller
- Dobbel håndballhallkapasitet
- Sjuer-fotballbane med kunstgress
- Folkebibliotek
- Kulturfunksjoner
- Ungdomsaktivitetstilbud
- Helsestasjon for ungdom og helsestasjon for barn og unge

Det planlegges utarbeidet *Veiledende plan for offentlig rom* (VPOR) og *Veiledende plan for kabler og ledninger* (VPKL) tidlig i planperioden.

Planlagt ferdigstillelse av *Tårnet senter* er 2027.

Kommunedirektøren foreslår å øke rammen for *Tårnet senter* til 227 mill.

Sosial boligprofil – rimelige boliger på Fornebu

Avtale om sosial boligprofil fra 2005 videreføres. I henhold til politiske vedtak benyttes midler nå til kjøp av boliger på Fornebu for utleie til førstegangsetablerere under 35 år.

Tomtekostnader på Fornebu

Hjemmelsoverføring av tomter på Fornebu til Bærum kommune, dokumentavgift.

Omsorgsboliger til mennesker med utviklingshemming – 2026

Det er avsatt midler til å anskaffe ti omsorgsboliger til mennesker med utviklingshemninger, samt nødvendig personalrom på Fornebu. Det skal søkes investeringstilskudd fra Husbanken. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 76,5 mill. til kjøp av boligene.

Verdibevarende tiltak for kommunale boliger

Det er avsatt midler til rehabilitering/verdibevaring av eksisterende boligmasse for å bedre tilstanden på boligene og tilpasse dem etter dagens behov. I 2017 ble det gjennomført en tilstandsvurdering av de største heleide boligprosjektene i kommunens boligmasse for å prioritere bruken av midlene. Verdibevarende tiltak vil gjennomføres i henhold til tilstandsvurderingen. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgingen på 15 mill. i 2026.

Overordnet ledelse

Om området

Overordnet ledelse består av de to områdene Kommunedirektøren og Politisk virksomhet og revisjon.

Det politiske ansvaret omfatter virksomheten til kommunestyret og de øvrige folkevalgte styringsorganene i kommunen.

Kommunedirektøren

Beskrivelse av tjenesteområdet

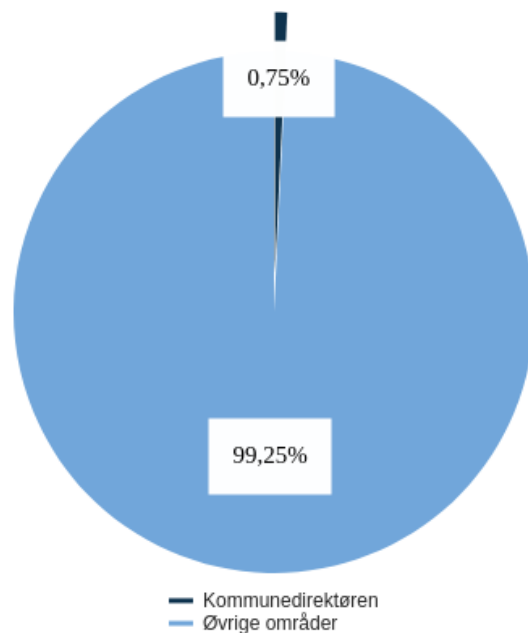
Kommunedirektøren er øverste leder for kommunens administrasjon. Kommunedirektøren skal sørge for at administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at den er gjenstand for betryggende kontroll.

Kommunedirektøren skal også påse at de saker som legges frem for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt.

Tjenesteområdet omfatter Kommunedirektøren og kommunaldirektørene for velferd, samfunnsutvikling og organisasjon, styring og utvikling (OSU), som utgjør Kommunedirektørens ledergruppe. Disse skal bidra til en helhetlig, langsiktig og strategisk ledelse av kommunen.

Organisasjonsmessig er også kommuneadvokaten direkte underlagt kommunedirektøren.

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	52 184	52 184	52 184	52 184
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	30 769	25 919	25 919	25 919
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	0	0	0
Overføringsutgifter	5 378	4 778	4 778	4 778
Finansutgifter	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	88 332	82 882	82 882	82 882
Driftsinntekter				

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Salgsinntekter	-45	-45	-45	-45
Refusjoner	-8 506	-8 506	-8 506	-8 506
Overføringsinntekter	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-8 551	-8 551	-8 551	-8 551
Sum	79 780	74 330	74 330	74 330

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	61 696	61 696	61 696	61 696
Vedtatte endringer forrige periode				
Frivillighetens år	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Partnerskapsavtale – Vårt Sandvika	0	-600	-600	-600
Partnerskapsavtaler – Energy Valley og Bærum	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Næringsråd				
Sum Vedtatte endringer forrige periode	-3 000	-3 600	-3 600	-3 600
Budsjettendring i år				
Sum Budsjettendring i år	0	0	0	0
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	324	324	324	324
Konsekvensjusteringer	-2 676	-3 276	-3 276	-3 276
Konsekvensjustert ramme	59 020	58 420	58 420	58 420
Mer-/mindrebehov				
Forbedre kommunens nettsider	400	400	400	400
Kommunaldirektør organisasjon, styring og utvikling: Tilpasning til ny organisasjonsstruktur etter gjennomgang av ledernivåer	438	388	388	388
Kommunaldirektør samfunn: Bærum ressursbank – etablering av anlegg og virksomheter	1 000	1 500	1 500	1 500
Kommunaldirektør samfunn: Tilpasning til ny organisasjonsstruktur etter gjennomgang av ledernivåer	4 601	4 501	4 501	4 501
Kommunaldirektør velferd: Tilpasning til ny organisasjonsstruktur etter gjennomgang av ledernivåer	3 961	3 811	3 811	3 811
Kommunedirektøren: Administrativ effektivisering (forsinket effekt av tidligere politisk vedtak)	5 000	0	0	0
Kommunedirektøren: Tilpasning til ny organisasjonsstruktur etter gjennomgang av ledernivåer	50	0	0	0
Sum Mer-/mindrebehov	15 450	10 600	10 600	10 600
Nye tiltak og realendringer	15 450	10 600	10 600	10 600
Sum Interne rammeendringer	5 310	5 310	5 310	5 310
Interne rammeendringer	5 310	5 310	5 310	5 310
Ramme 2023-2026	79 780	74 330	74 330	74 330

Vedtatte endringer forrige periode

Tittelen på tiltakene er hentet fra opprinnelige vedtak, og sikrer effektiv datahåndtering og sporbarhet over flere budsjettår. Følgende gjelder, uavhengig av ordlyden som er benyttet i tiltakets opprinnelige tittel: negative tall er uttrykk for en reduksjon av budsjettrammen sammenlignet med foregående år. Det betyr for eksempel at tidsbegrensede styrkinger vil fremkomme med negative tall fra og med det året styrkingen avsluttes/trappes ned.

Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Frivillighetens år

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Partnerskapsavtale – Vårt Sandvika

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025.

Partnerskapsavtaler – Energy Valley og Bærum Næringsråd

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024.

Mer-/mindrebehov

Forbedre kommunens nettsider

Kommunedirektøren foreslår å styrke rammen til kommunikasjonsenheten med 0,4 mill. for å sikre kontinuerlig forbedring av kommunens nettsider slik at kommunen har moderne nettsider som synliggjør samfunnsutviklingen. Dette vil blant annet omfatte redesign, utvikling og å etablere et magasinformat for nettsidene som skal bidra til økt leseropplevelse på utvalgte temaer.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Utvikle nye nettsider for Bærum kommune*.

Kommunaldirektør organisasjon, styring og utvikling: Tilpasning til ny organisasjonsstruktur etter gjennomgang av ledernivåer

Ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024 vedtok kommunestyret at Kommunedirektøren skulle vurdere antall ledernivåer i Bærum kommune. Dette er gjort som del av Kommunedirektørens kontinuerlige arbeid med utvikling for å sikre at kommuneorganisasjonen er rustet til å levere gode og forsvarlige tjenester nå og i fremtiden.

Resultatet av gjennomgangen er at Kommunedirektøren har redusert ett ledernivå og oppretter ny organisasjonsstruktur med nye direktørområder. Tiltaket er knyttet til drift og oppstartskostnader ved ny organisering.

Midlene blir liggende i ansvarsområdet til kommunaldirektør organisasjon, styring og utvikling i den nye organisasjonsstrukturen.

Kommunaldirektør samfunn: Bærum ressursbank – etablering av anlegg og virksomheter

Bærum ressursbank er et prosjekt som arbeider for mest mulig ombruk, gjenvinning og nyttiggjøring av overskuddsmasser (stein, jord, betong, asfalt med mer) fra bygge- og infrastrukturprosjekter i regionen. Prosjektet har fått regionalt perspektiv gjennom økt dialog med omkringliggende kommuner, Viken fylkeskommune, departementer og etater. Dette er for Bærum kommune nyttige, men svært ressurskrevende aktiviteter. I den grad det er behov for påvirkning av eksisterende forskrifter og

regelverk, er det også nødvendig å innhente spisskompetanse. Kommunedirektøren foreslår å styrke rammen for arbeidet og fremdriften i prosjektet ved å opprette en ny stilling.

Tiltaket er knyttet til oppdraget *Etablere metode med tilhørende retningslinjer for ombruk og materialgjenvinning i kommunal drift og eiendomsmasse*.

Kommunaldirektør samfunn: Tilpasning til ny organisasjonsstruktur etter gjennomgang av ledernivåer

Ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024 vedtok kommunestyret at Kommunedirektøren skulle vurdere antall ledernivåer i Bærum kommune. Dette er gjort som del av Kommunedirektørens kontinuerlige arbeid med utvikling for å sikre at kommuneorganisasjonen er rustet til å levere gode og forsvarlige tjenester nå og i fremtiden.

Resultatet av gjennomgangen er at Kommunedirektøren har redusert ett ledernivå og oppretter en ny organisasjonsstruktur med nye direktørområder. Tiltaket er knyttet til drift, oppstartskostnader og lønnsmidler ved ny organisering, og skal fordeles på respektive direktørers ansvarsområder når ny organisering trer i kraft.

Midlene skal fordeles på de to direktørområdene Samfunns- og byutvikling og Bymiljø, eiendom og utbygging i den nye organisasjonsstrukturen.

Kommunaldirektør velferd: Tilpasning til ny organisasjonsstruktur etter gjennomgang av ledernivåer

Ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024 vedtok kommunestyret at Kommunedirektøren skulle vurdere antall ledernivåer i Bærum kommune. Dette er gjort som del av Kommunedirektørens kontinuerlige arbeid med utvikling for å sikre at kommuneorganisasjonen er rustet til å levere gode og forsvarlige tjenester nå og i fremtiden.

Resultatet av gjennomgangen er at Kommunedirektøren har redusert ett ledernivå og oppretter en ny organisasjonsstruktur med nye direktørområder. Tiltaket er knyttet til drift, oppstartskostnader og lønnsmidler ved ny organisering, og skal fordeles på respektive direktørers ansvarsområder når ny organisering trer i kraft.

Midlene skal fordeles på de tre direktørområdene Aldring og mestring, Helse og velferd samt Oppvekst i den nye organisasjonsstrukturen.

Kommunedirektøren: Administrativ effektivisering (forsinket effekt av tidligere politisk vedtak)

Tiltaket *Administrativ effektivisering* fra Handlingsprogram 2021–2024 ble vedtatt med økonomisk effekt på 10 mill. i 2021, og deretter 5 mill. årlig fra og med 2022. Covid-19-pandemien har medført at kommunen de siste årene har hatt lavere omstillingstakt og effektivisering enn det ble planlagt for. Kommunedirektøren har i tillegg jobbet med ny organisering av de øverste ledernivåene i kommunen. Effektiviseringstiltaket er derfor forsinket.

Covid-19-pandemien har samtidig gjort det mulig å oppfylle økonomisk effekt i 2021 og 2022. Dette fordi kommunen har hatt lavere aktivitet enn vanlig på andre områder.

Tiltaket er ikke knyttet direkte til et oppdrag.

Kommunedirektøren: Tilpasning til ny organisasjonsstruktur etter gjennomgang av ledernivåer

Ved behandling av Handlingsprogram 2021–2024 vedtok kommunestyret at Kommunedirektøren skulle vurdere antall ledernivåer i Bærum kommune. Dette er gjort som del av Kommunedirektørens

kontinuerlige arbeid med organisasjonsutvikling for å sikre at kommuneorganisasjonen er rustet til å levere gode og forsvarlige tjenester nå og i fremtiden.

Resultatet av gjennomgangen er at Kommunedirektøren har redusert ett ledernivå og oppretter ny organisasjonsstruktur med nye direktørområder. Tiltaket er knyttet til oppstartskostnader ved ny organisering.

Midlene blir liggende i ansvarsområdet til Kommunedirektøren i den nye organisasjonsstrukturen.

Politisk virksomhet og revisjon

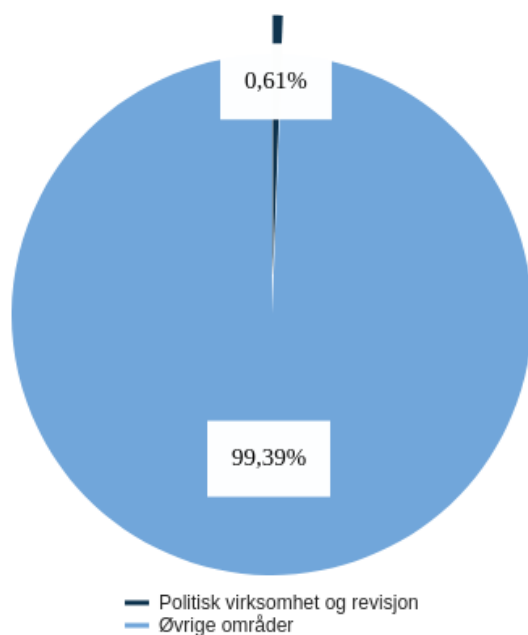
Beskrivelse av tjenesteområdet

Området omfatter politisk ansvar, politisk sekretariat og rådhusforvaltningen.

Politisk ansvar omfatter virksomheten til kommunestyret og de øvrige folkevalgte styringsorganene i kommunen. Kommunestyret er kommunens øverste styringsorgan og har ansvaret for kommunens samlede virksomhet. Kommunestyret handler på vegne av kommunen i alle saker som ikke er delegert til andre kommunale organer. Med hjemmel i kommuneloven er Kommunedirektøren gitt myndighet til å treffe vedtak i alle saker som ikke er av prinsipiell betydning. Politisk ansvar inkluderer godtgjørelsen som utbetales til kommunens folkevalgte og partiene i kommunestyret, samt løpende utgifter til drift av de heltidsfolkevalgtes kontorarbeidsplasser. Ansvaret omfatter formannskapets og de politiske utvalgenes disposisjonsposter. Politisk ansvar inkluderer videre kommunens utgifter til revisjonsvirksomhet, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

Politisk sekretariat dekker sekretariatsfunksjonene for alle kommunens folkevalgte organer, og utgjør et bindeledd mellom kommunens administrasjon og de folkevalgte. Politisk sekretariat har ansvar for gjennomføringen av stortings-, sametings-, kommunestyre- og fylkestingsvalg. Rådhusforvaltningen har ansvaret for daglig drift og oppfølgingen av rådhuset i Sandvika.

Brutto utgifter i prosent av kommunens totale brutto utgifter (drift)

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Driftsutgifter				
Lønn	52 507	44 576	52 507	52 307
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	13 655	11 605	11 855	3 874

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Overføringsutgifter	5 653	5 653	5 653	5 653
Finansutgifter	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	71 815	61 834	70 015	61 834
Driftsinntekter				
Salgsinntekter	-41	-41	-41	-41
Refusjoner	-1 061	-1 061	-1 061	-1 061
Overføringsinntekter	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-1 101	-1 101	-1 101	-1 101
Sum	70 714	60 733	68 914	60 733

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1 000 kroner

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Opprinnelig budsjett	60 153	60 153	60 153	60 153
Vedtatte endringer forrige periode				
Økt tilgjengelighet for stemmegivning ved valg	600	0	600	600
Andre tiltak / tekniske endringer	7 132	1	7 132	7 132
Sum Vedtatte endringer forrige periode	7 732	1	7 732	7 732
Sum Lønns-, pensjons- og prisendringer	279	279	279	279
Konsekvensjusteringer	8 011	280	8 011	8 011
Konsekvensjustert ramme	68 164	60 433	68 164	68 164
Mer-/mindrebehov				
Ikke valgår 2026	0	0	0	-7 731
Innkjøp av nytt digitalt arbeidsverktøy til de folkevalgte for perioden 2023–2027	1 800	0	0	0
Økning i politisk aktivitetsnivå	300	300	300	300
Økning i valgbudsjett	450	0	450	0
Sum Mer-/mindrebehov	2 550	300	750	-7 431
Nye tiltak og realendringer	2 550	300	750	-7 431
Ramme 2023-2026	70 714	60 733	68 914	60 733

Vedtatte endringer forrige periode

Økt tilgjengelighet for stemmegivning ved valg

Kommunestyrets vedtak ved behandling av Budsjett og økonomiplan 2022–2025. Tallene viser endring fra budsjett 2022.

Tittelen på tiltaket er hentet fra opprinnelig vedtak, og sikrer effektiv datahåndtering og sporbarhet over flere budsjettår.

Følgende gjelder, uavhengig av ordlyden som er benyttet i tiltakets opprinnelige tittel: negative tall er uttrykk for en reduksjon av budsjettrammen sammenlignet med foregående år. Det betyr for eksempel at tidsbegrensede styrkinger vil fremkomme med negative tall fra og med det året styrkingen avsluttes/trappes ned.

Mer-/mindrebehov

Innkjøp av nytt digitalt arbeidsverktøy til de folkevalgte for perioden 2023–2027

Innkjøp og konfigurasjon av nytt digitalt arbeidsverktøy til de folkevalgte for bruk i kommunestyreperioden 2023–2027.

Økning i politisk aktivitetsnivå

Økning i det generelle budsjettet innen politisk ansvar som følge av økt politisk aktivitetsnivå, både i form av møter, befaringer og seminarer.

Økning i valgbudsjett

Økning av utgifter til godtgjørelser, leie av forhåndsstemmelokaler og avtale med transportbyrå ved valgavvikling.

Vedlegg

Forskriftsrapporter

§5-4 Bevilgningsoversikt – drift (1A)

Beløp i mill. kr

	Regnskap2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-1 708,9	-1 540,5	-1 007,0	-1 556,8	-1 489,6	-1 423,7	-1 372,9
Innteks- og formuesskatt	-7 785,8	-7 624,7	-8 454,7	-8 276,8	-8 528,2	-8 796,8	-9 077,5
Eiendomsskatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Andre generelle driftsinntekter	-163,5	-164,8	-205,1	-227,8	-211,2	-194,4	-189,9
Sum generelle driftsinntekter	-9 658,1	-9 330,0	-9 666,8	-10 061,4	-10 229,0	-10 414,9	-10 640,3
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	8 448,5	8 198,4	8 761,1	9 021,2	8 979,8	8 969,5	8 900,1
Avskrivninger	696,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum netto driftsutgifter	9 145,2	8 198,4	8 761,1	9 021,2	8 979,8	8 969,5	8 900,1
Brutto driftsresultat	-512,9	-1 131,6	-905,7	-1 040,2	-1 249,3	-1 445,4	-1 740,2
Renteinntekter	-69,6	-91,2	-108,3	-177,1	-187,1	-179,8	-189,5
Utbytter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-244,1	-66,8	-66,8	-72,2	-72,3	-72,4	-72,4
Renteutgifter	164,5	239,9	268,5	422,9	493,8	465,7	484,4
Avdrag på lån	434,1	451,1	440,7	470,7	506,7	524,6	541,2
Netto finansutgifter	284,8	533,0	534,1	644,4	741,2	738,1	763,8
Motpost avskrivninger	-696,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto driftsresultat	-924,8	-598,6	-371,6	-395,9	-508,0	-707,3	-976,4
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	497,5	514,2	513,5	458,2	605,3	829,4	792,5
Avsetninger til bundne driftsfond	216,1	0,3	0,3	-4,8	6,3	25,4	25,4
Bruk av bundne driftsfond	-190,2	-27,1	-204,8	-20,6	-15,1	-15,4	-19,9
Avsetninger til disposisjonsfond	1 194,7	262,8	517,6	337,6	322,4	357,7	306,8
Bruk av disposisjonsfond	-793,3	-151,6	-454,9	-374,5	-410,9	-489,8	-128,4
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	924,8	598,6	371,6	395,9	508,0	707,3	976,4
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Oppvekst skole	1 501,9	1 460,0	1 502,1	1 515,3	1 471,1	1 461,2	1 451,7
Oppvekst barnehage	1 669,5	1 664,2	1 676,3	1 689,4	1 665,2	1 644,8	1 637,1
Pleie og omsorg	2 516,9	2 188,5	2 267,6	2 345,5	2 397,6	2 414,2	2 452,1
Helse og sosial	1 262,3	1 035,2	1 118,1	1 092,8	1 081,8	1 069,1	1 069,1
Plan, miljø og kultur	246,9	232,5	241,0	239,7	237,2	237,2	237,2
Miljøtekniske tjenester	220,8	157,8	184,2	109,0	74,2	46,2	25,7
Organisasjon og interne tjenester	413,9	363,7	371,8	411,4	407,3	405,7	405,6
Styring og analyse	34,1	40,5	26,4	53,8	59,3	64,3	69,3
Utvikling og digitalisering	85,1	62,7	105,5	128,2	119,0	89,7	89,7
Eiendom	635,3	729,2	747,8	847,0	825,1	845,9	851,8
Kommunedirektøren	63,7	61,7	82,5	79,8	74,3	74,3	74,3
Politisk virksomhet og revisjon	61,7	60,2	60,2	70,7	60,7	68,9	60,7
Lønns og pensjonsreserve, premieavvik og andre fellesposter	-307,9	115,4	80,3	413,1	498,1	557,8	481,1
Sentrale inntekter og finans	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum bevilgninger drift, netto	8 404,3	8 171,5	8 463,6	8 995,8	8 971,0	8 979,4	8 905,6
Herav:							
Avskrivninger	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto renteutgifter og -inntekter	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avsetninger til bundne driftsfond	216,1	0,3	0,3	-4,8	6,3	25,4	25,4
Bruk av bundne driftsfond	-187,5	-27,1	-204,8	-20,6	-15,1	-15,4	-19,9
Avsetninger til disposisjonsfond	34,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bruk av disposisjonsfond	-109,3	0,0	-93,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	8 448,5	8 198,4	8 761,1	9 021,2	8 979,8	8 969,5	8 900,1

§5-5 Bevilgningsoversikt – investering (2A)

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	2 177,0	3 200,8	2 708,5	2 793,1	2 539,6	2 947,1	2 843,6
Tilskudd til andres investeringer	6,4	0,0	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	44,5	62,0	73,8	131,0	49,0	52,5	55,5
Utlån av egne midler	9,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avdrag på lån	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum investeringsutgifter	2 237,2	3 262,8	2 781,8	2 924,1	2 588,6	2 999,6	2 899,1
Kompensasjon for merverdiavgift	-306,7	-421,1	-351,8	-359,7	-355,5	-414,7	-456,0
Tilskudd fra andre	-161,0	-247,3	-338,9	-134,8	-390,2	-412,1	-985,0
Salg av varige driftsmidler	-94,2	-339,1	-163,2	-378,4	-53,5	-128,0	-46,0
Salg av finansielle anleggsmidler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-7,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bruk av lån	-1 139,4	-1 701,1	-1 395,0	-1 543,0	-1 184,1	-1 215,4	-619,5
Sum investeringsinntekter	-1 709,1	-2 708,6	-2 249,0	-2 415,9	-1 983,3	-2 170,1	-2 106,5
Videreutlån	343,2	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0	500,0
Bruk av lån til videreutlån	-343,2	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0
Avdrag på lån til videreutlån	126,8	133,0	133,0	150,0	164,0	178,0	182,0
Mottatte avdrag på videreutlån	-115,6	-133,0	-133,0	-150,0	-164,0	-178,0	-182,0
Netto utgifter videreutlån	11,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overføring fra drift	-497,5	-514,2	-492,8	-458,2	-605,3	-829,4	-792,5
Avsetninger til bundne investeringsfond	32,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bruk av bundne investeringsfond	-55,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bruk av ubundet investeringsfond	-18,7	-40,0	-40,0	-50,0	0,0	0,0	0,0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-539,3	-554,2	-532,8	-508,2	-605,3	-829,4	-792,5
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

§5-5 Bevilgningsoversikt – investering (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Oppvekst skole	201,4	360,6	305,3	521,8	214,8	393,0	673,0	1 802,6
Oppvekst barnehage	69,6	78,6	70,5	53,9	162,1	194,1	48,1	458,2
Pleie og omsorg	102,7	370,4	261,5	231,8	372,8	553,2	230,0	1 387,8
Helse og sosial	73,0	149,0	154,9	134,6	89,9	80,9	67,4	372,8
Plan, miljø og kultur	8,1	16,9	44,1	15,0	10,9	22,0	36,9	84,9
Miljøtekniske tjenester	767,7	1 024,5	968,6	1 277,2	1 266,0	1 134,6	810,7	4 488,5
Organisasjon og interne tjenester	21,3	31,5	26,5	13,5	13,5	13,5	13,5	54,0
Styring og analyse	3,2	0,8	3,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utvikling og digitalisering	15,9	72,5	17,7	12,9	12,5	9,2	7,8	42,4
Eiendom	913,3	1 095,9	853,8	783,2	628,2	811,5	1 155,1	3 378,0
Kommunedirektøren	0,9	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sentrale inntekter og finans	0,0	0,0	0,0	-251,0	-231,0	-265,0	-199,0	-946,0
Investeringer i varige driftsmidler	2 177,0	3 200,8	2 708,5	2 793,1	2 539,6	2 947,1	2 843,6	11 123,3

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
Til andre (private) inv	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4E Utbyggingsavtaler - Bekkestua Nord	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3A Utbyggingsavtaler - Bekkestua Nord -vei - gatelys/gatevarme kom.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilskudd til rehabilitering kirkebygg	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tanken Studios 2022	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2A Åsterud bolig - inventar og utstyr	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kirke - Tanum menighet, nytt kirkesenter	0,0	0,0	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3A Vann og avløp, diverse	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4G Lindhaugsvingen – rehabilitering VL	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bjerkessvingen separering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4F VA Utbyggingsavtale Bekkstua	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5B Fornebu sermonibygge	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilskudd til andres investeringer	6,4	0,0	-0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
9Z Andre finansposter, investeringer	44,5	62,0	73,8	131,0	49,0	52,5	55,5	288,0
9Z Finansiering IKKE rentabel unntatt Fornebu, INV	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	44,5	62,0	73,8	131,0	49,0	52,5	55,5	288,0

4. Utlån av egne midler

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan Sum 2023- 2026
9I Komm utlån KO	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilleggsavtale utlegg infrastruktur fjernvarme	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2K Diverse prosjekter idrett	6,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån av egne midler	9,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum del 1-4	2 237,2	3 262,8	2 781,8	2 924,1	2 588,6	2 999,6	2 899,1	11 123,3

§5-6 Økonomisk oversikt etter art – drift (3)

Beløp i mill. kr

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Rev. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-1 708,9	-1 540,5	-1 007,0	-1 556,8	-1 489,6	-1 423,7	-1 372,9
Innteks- og formuesskatt	-7 785,8	-7 624,7	-8 454,7	-8 276,8	-8 528,2	-8 796,8	-9 077,5
Eiendomsskatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Andre skatteinntekter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-258,0	-171,5	-212,6	-234,6	-218,0	-201,2	-196,7
Overføringer og tilskudd fra andre	-1 302,2	-951,1	-970,8	-974,6	-979,8	-979,8	-979,8
Brukerbetalinger	-483,5	-500,4	-498,9	-513,8	-513,8	-513,8	-513,8
Salgs- og leieinntekter	-1 002,4	-1 090,8	-1 084,6	-1 193,2	-1 260,4	-1 324,1	-1 359,3
Sum driftsinntekter	-12 540,8	-11 878,9	-12 228,8	-12 749,8	-12 989,8	-13 239,5	-13 500,0
Lønnsutgifter	5 265,4	5 220,9	5 364,7	5 834,5	5 870,2	5 906,3	5 932,4
Sosiale utgifter	1 337,7	1 409,5	1 416,6	1 340,0	1 407,0	1 463,8	1 496,0
Kjøp av varer og tjenester	3 734,5	3 248,8	3 510,5	3 623,6	3 555,1	3 515,7	3 423,2
Overføringer og tilskudd til andre	993,6	868,2	1 031,1	911,6	908,3	908,3	908,3
Avskrivninger	696,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum driftsutgifter	12 027,8	10 747,3	11 323,1	11 709,6	11 740,6	11 794,0	11 759,9
Brutto driftsresultat	-512,9	-1 131,6	-905,7	-1 040,2	-1 249,3	-1 445,4	-1 740,2
Renteinntekter	-69,6	-91,2	-108,3	-177,1	-187,1	-179,8	-189,5
Utbytte	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-244,1	-66,8	-66,8	-72,2	-72,3	-72,4	-72,4
Renteutgifter	164,5	239,9	268,5	422,9	493,8	465,7	484,4
Avdrag på lån	434,1	451,1	440,7	470,7	506,7	524,6	541,2
Netto finansutgifter	284,8	533,0	534,1	644,4	741,2	738,1	763,8
Motpost avskrivninger	-696,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto driftsresultat	-924,8	-598,6	-371,6	-395,9	-508,0	-707,3	-976,4
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	497,5	514,2	513,5	458,2	605,3	829,4	792,5
Avsetninger til bundne driftsfond	216,1	0,3	0,3	-4,8	6,3	25,4	25,4
Bruk av bundne driftsfond	-190,2	-27,1	-204,8	-20,6	-15,1	-15,4	-19,9
Avsetninger til disposisjonsfond	1 194,7	262,8	517,6	337,6	322,4	357,7	306,8
Bruk av disposisjonsfond	-793,3	-151,6	-454,9	-374,5	-410,9	-489,8	-128,4
Dekning av tidligere års merforbruk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	924,8	598,6	371,6	395,9	508,0	707,3	976,4
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Økonomiske nøkkeltall

Mill. 2023-kr	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Gjennom- snitt	Måltall
Resultatgrad	9,4 %	5,3 %	7,3 %	5,9 %	7,4 %	3,0 %	3,1 %	3,9 %	5,3 %	7,2 %	6,0 %	4 % (min. 3 %)
Bufferfondet	529	509	542	597	583	524	528	466	253	180	471	Min. 100 mill. siste år
Egenkapitalfinansiering	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 % (min. 40 %)
Likviditetsreserve	1 927	2 132	1 938	1 493	1 438	1 368	1 281	1 193	1 060	1 239	1 507	Min. 300 mill.

Rentebane

	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Rentebane	2,0 %	3,5 %	3,5 %	3,0 %	3,0 %
Margin flytende rente	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %
Sum	2,6 %	4,1 %	4,1 %	3,6 %	3,6 %

Drift

Mill. 2023-kr	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Sum samlede driftsinntekter	11 866	11 966	12 357	12 438	13 188	12 446	12 750	12 990	13 239	13 500
Driftsutgifter sektorene	10 467	10 712	11 241	11 360	11 916	11 524	11 710	11 741	11 794	11 760
Brutto driftsresultat	1 399	1 255	1 116	1 078	1 272	922	1 040	1 249	1 445	1 740
Netto driftsresultat	1 118	629	902	739	973	378	396	508	707	976
Skatteinntekter	7 152	7 147	7 523	7 101	8 187	8 607	8 277	8 528	8 797	9 078
Rammetilskudd	1 604	1 676	1 591	2 170	1 797	1 025	1 557	1 490	1 424	1 373
Frie inntekter	8 756	8 823	9 114	9 271	9 985	9 632	9 834	10 018	10 221	10 450

Resultatgrad	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Resultatgrad	9,4 %	5,3 %	7,3 %	5,9 %	7,4 %	3,0 %	3,1 %	3,9 %	5,3 %	7,2 %
Resultatgrad korrigert for mva-komp. og BKFF	7,3 %	5,9 %	4,8 %	4,2 %	5,4 %	2,2 %	2,2 %	3,0 %	4,4 %	6,4 %

Finansutgifter, mill. 2023-kr	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Netto finansutgifter	281	626	213	338	299	551	644	741	738	764
Netto finansutgifter, korr. for BKFF	549	546	538	570	579	658	768	865	862	888

Forvaltningsfondet

Løpende kroner	2021		2022				2023				2024				2025				2026			
	Regnskap		Budsjett (revidert beh.)				Budsjett				Budsjett				Budsjett				Budsjett			
	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte	Utbytte
		Mill kr		%	Mill kr		%	Mill kr		%	Mill kr		%	Mill kr		%	Mill kr		%	Mill kr		Mill kr
Beholdning per 1.1 i året		2 849			3 078			3 140			3 202			3 266			3 332					
Aksjer, 40%	22,5 %	261	5,8 %		71	5,8 %		72	5,8 %		74	5,8 %		75	5,8 %		77	5,8 %				
Obligasjoner, 60%	0,2 %	3	2,0 %		37	2,8 %		52	2,8 %		53	2,8 %		54	2,8 %		55	2,8 %				
Avkastning i alt	9,3 %	264	3,5 %		108	4,0 %		124	4,0 %		126	4,0 %		129	4,0 %		132	4,0 %				
- Driftskostnader 1)		-3	-0,2 %		-4	-0,2 %		-4	-0,2 %		-4	-0,2 %		-4	-0,2 %		-4	-0,2 %				
- Inflasjonsjustering 2)			-2,0 %		-62	-2,0 %		-63	-2,0 %		-64	-2,0 %		-65	-2,0 %		-67	-2,0 %				
Netto avkastning 3)		35	1,3 %		42	1,8 %		57	1,8 %		58	1,8 %		60	1,8 %		61	1,8 %				

1) Driftskostnader inkluderer også forvaltningshonorarer og depotkostnader.

2) Inflasjonsjusteringen er budsjettet styrking av bufferkapitalen for å opprettholde fondets realverdi. Regnskapskolonnen inkluderer utbytte/avkastning utover den budsjettede netto avkastningen.

3) Årlig uttak til bruk i budsjettåret.

Mill. 2023-kr	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Avkastning i alt	124,0	124,0	124,0	124,0
Driftskostnader fondet	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Avkastning BKFF etter driftskostnader	120,0	120,0	120,0	120,0
Årlig uttak til bruk i budsjettåret	57,2	57,2	57,2	57,2

Investering

Finansutgifter, mill. 2023-kr	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Brutto investeringsutgifter (mill. 2023-kr)	1 485	1 972	2 453	2 871	2 296	3 026	2 793	2 540	2 947	2 844
Egenkapitalfinansiering ikke-rentable investeringer	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %	50 %

Balansen

Fond, mill. 2023-kr	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Bufferfondet	529	509	542	597	583	524	528	466	253	180
Forvaltningsfondet (BKFF) (31.12)	2 948	2 740	2 954	3 100	3 237	3 161	3 140	3 140	3 140	3 140
Sum disposisjonsfond u/bufferkapital BKFF	2 748	2 912	2 792	2 376	2 477	2 380	2 238	2 087	1 892	2 008

Lånegjeld, mill. 2023-kr	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Ikke-rentable investeringer	4 839	5 247	5 823	6 040	5 970	6 135	6 594	6 952	7 456	7 380
Rentable investeringer	3 931	4 005	4 211	5 086	5 422	6 110	6 898	7 578	8 093	8 206
Totalt	8 770	9 252	10 033	11 126	11 393	12 245	13 492	14 530	15 549	15 586

Lånegjeld per innbygger	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Ikke-rentable investeringer	38 572	41 366	45 585	47 102	46 287	47 468	50 788	53 204	56 436	55 245
Rentable investeringer	31 337	31 578	32 965	39 660	42 040	47 271	53 134	57 993	61 255	61 433
Totalt	69 910	72 945	78 551	86 762	88 327	94 738	103 922	111 197	117 691	116 678

Likviditetsreserve per 31.12., mill. 2023-kr	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Likviditetsreserve	1 927	2 132	1 938	1 493	1 438	1 368	1 281	1 193	1 060	1 239

Andel av samlede driftsinntekter

	Regnskap 2017	Regnskap 2018	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026
Andel netto finansutgifter	2,4 %	5,2 %	1,7 %	2,7 %	2,3 %	4,4 %	5,1 %	5,7 %	5,6 %	5,7 %
Brutto investeringer	13 %	16 %	20 %	23 %	17 %	24 %	22 %	20 %	22 %	21 %
Netto lånegjeld, gjeldsgrad	64 %	67 %	69 %	71 %	72 %	81 %	86 %	90 %	93 %	92 %
Lånegjeld ikke-rentable	41 %	44 %	47 %	49 %	45 %	49 %	52 %	54 %	56 %	55 %
Lånegjeld rentable	33 %	33 %	34 %	41 %	41 %	49 %	54 %	58 %	61 %	61 %
Lånegjeld totalt	74 %	77 %	81 %	89 %	86 %	98 %	106 %	112 %	117 %	115 %

Foretak og selskaper

Bærum kommune utøver en målrettet og forutsigbar eierskapspolitikk i tråd med eierskapsmeldingen. Den ble sist vedtatt 03.03.21. Aktuelle dokumenter knyttet til Bærum kommunes eierstyring er lagt ut på kommunens hjemmeside, se lenke: [Eierstyring og ordningen med styrekandidatregisteret](#).

I planperioden 2023–2026 vil det blant annet legges vekt på:

- Rullering av og utarbeidelse av nye selskapsvise eierstrategier.
- Centro Asistencial Noruego SLU og 2 års prøveprosjekt vedrørende ny driftsmodell.
- Flytårnet Fornebu AS og selskapets rehabiliterings- og utviklingsprogram for eiendommen.
- Simula Learning AS og videreutvikle kommunens samarbeide med selskapet.
- Kalk Eiendom AS. Tilrettelegge for at eiendomsporteføljen utvikles i tråd med eierstrategien.
- Oppfølging av BDOs rapporter vedrørende utført eierskapskontroll knyttet til samfunnssikkerhet/beredskap og etikk/antikorrupsjon.
- Gjennomføre årlige eier-/dialogmøtene med selskapene, samt avholde en årlig eierdag/styreseminar.
- Oppfølging av selskapene Asker og Bærum brann og redning IKS (ABBR) og Asker og Bærum vannverk IKS (ABV) i forhold til selskapenes aktivitet og utfordringer.

Bærum kommune har følgende eierposisjoner og eierinteresser

Aksjeselskap	Eierandel
Kalk Eiendom AS	100 %
Arba AS	100 %
Flytårnet Fornebu AS	100 %
Steinverdi AS	100 %
Veas AS	21,5 %
Vårt Sandvika AS	20 %
Nasjonalt senter for vanninfrastruktur AS	10 %
Simula Learning AS	9,24 %
Filmparken AS – Jar	0,17 %
Andelsselskap	
Centro Asistencial Noruego SLU (CAN)	100 %
Interkommunale selskap	
Asker og Bærum brann og redning IKS (ABBR) *	57 %
Asker og Bærum vannverk IKS (ABV)	50 %
Viken Kontrollutvalgssekretariat IKS (VIKUS)	16,7 %
Øvrige selskap/eierformer	
KLP – gjensidig selskap/andel ift. pensjonsmidler sykepleiere	
Bærum kommunale pensjonskasse (BKP er en selveiende institusjon)	
Stiftelser (selveiet og selvstyrende)	
• Stiftelsen Sonja Henies og Niels Onstads Stiftelse • Stiftelsen Lommedalsbanen • Stiftelsen Polhøgda – rådet • Stiftelsen Utleieboliger i Bærum • Snarøya Sanitetsforenings Stiftelse	

*Eierandelen i ABBR IKS justeres hvert andre år, første gang basert på folketallet per 01.01.20.

Disponering av Klimafondet

Bærum kommune har etablert et klimafond som skal gi støtte til prioriterte tiltak i klimabudsjettet som har behov for midler utover rammen til kommunalsjefsområdene. Klimafondet kan også støtte større satsinger som er forankret i [Klimastrategi 2030](#).

Endring av fondet

Kommunedirektøren anbefaler at fondet endres fra et klima- og miljøfond til et klimafond med hovedmål å styrke gjennomføringen av klimastrategien. Dette for å spisse fondet i tråd med at reduksjon av klimagassutslipp er et satsingsområde i planperioden. Fondet har hovedsakelig finansiert klimatiltak og klimasatsinger siden det ble etablert, og forvaltes av Klimakloksektariatet som har sitt ansvarsområde innen klima.

Endringen får betydning for de tre miljøtiltakene som har fått støtte fra Klima- og miljøfondet som en oppfølging av kommunestyrets styrking i Handlingsprogram 2020–2023. Disse miljøtiltakene er: opprydding og restaurering av vassdrag, strandryddedagen og tilskudd til dykkerklubber. I Kommunedirektørens forslag til Økonomiplan 2023–2026 foreslås en budsjettendring der midlene til de tre miljøtiltakene i 2023 flyttes fra Klimafondet til økonomisk ramme for Miljøtekniske tjenester som har ansvar for gjennomføring av tiltakene.

Styrking av fondet

For å nå målene i Klimastrategi 2030 er reduksjon av klimagassutslipp ett av fire satsingsområder i planperioden. For å møte behovet for midler til utvikling og gjennomføring av klimatiltak anbefaler også Kommunedirektøren at rammen for Klimafondet økes med 15 millioner kroner i 2023 slik at den totale rammen er 24,3 mill. Gjennom planperioden anbefales det å styrke den årlige prioriteringen med 5 mill. hvert av årene, slik at det legges opp til en ramme for Klimafondet på 39,3 mill. i 2026.

En gradvis styrking av fondet gir anledning til å utvikle og planlegge nye initiativer som gjennomføres i løpet, og mot slutten av planperioden, for en ytterligere reduksjon av klimagassutslipp.

For 2023 har kommunalsjefsområdene meldt inn behov for finansiering av klimatiltak og klimasatsinger fra fondet på til sammen 18,4 mill. Kommunedirektøren har gjort en prioritering av tiltak som får midler fra Klimafondet i 2023 basert på en vektning av fire faktorer som tar utgangspunkt i vurderingskriteriene til fondet:

1. Forankring i klimastrategiens mål
2. Klimaeffekt (forventet utslippsreduksjon)
3. Gevinstpotensial utover klimaeffekt
4. Skalerbarhet

Alle tiltakene og satsingene det bes om midler til, er i tråd med retningslinjene for bruk av klimafondet, og vil bidra til å redusere klimagassutslipp og realisere Klimastrategi 2030. En økning av fondet vil sørge for å finansiere alle disse, og gir handlingsrom til å iverksette ytterligere tiltak i 2023.

Dersom styrkingen av Klimafondet ikke prioriteres som foreslått innebærer det at kommunen i liten grad kan prioritere nye tiltak før forpliktelser knyttet til allerede igangsatte klimatiltak er avsluttet.

I oversikten over Kommunedirektørens forslag til disponering fra fondet er tiltakene rangert stigende rekkefølge etter hvor høyt de scorer på de fire faktorene over.

Tiltak som er forpliktet gjennom tidligere vedtak eller samarbeidsavtaler, er prioritert innenfor rammen.

Tiltak som er prioritert innenfor nåværende ramme til Klimafondet, er kategorisert som «med i økonomiplan». Tiltak som ønskes finansiert gjennom en økning av fondet i 2023, er kategorisert som «ønskede tiltak».

Disponering innenfor eksisterende ramme i 2023 (med i økonomiplan)

Klimatiltak / klimakloke satsinger	Beskrivelse	Beløp	Ansvar
Effektiv og fremtidsrettet varelogistikk i E18 Vestkorridoren	Det er opprettet et interkommunalt prosjekt som skal se på løsninger for varelogistikk i et regionalt perspektiv og skape interaksjon mellom lokale prosjekter knyttet til varetransport. Prosjektet består av flere delprosjekter.	150 000	Kommunaldirektør samfunn
Etablering av Fornebu som nullutslippsområde	Satsing for å gjennomføre prosjekter knyttet til Fornebu 2027, klimastrategien og SmartCity Bærum sitt arbeid. Midlene skal styrke gjennomføringen av allerede eksisterende prosjekter og initiere nye pilotprosjekter/ demonstrasjonsprosjekter knyttet til Fornebu. Bidra til økt synlighet/kommunikasjon om innsatsen på Fornebu og samarbeidet med næringsliv og innbyggere.	3 000 000	Kommunaldirektør samfunn
Pilotprosjekt ombrukssentral	Identifisere ombrukspotensialet i kommunens eiendommer ved endringsbehov - Hva som kreves for at det kan bevares, ombrukes, gjenbrukes eller gjenvinnes? - Utarbeide metode for å kombinere sirkulær økonomi i nybygg og eksisterende bygg - Kartlegge besparelser knyttet til sirkulær økonomi innen bygg - Etablere lagringsmulighet og logistikkkanal for ombruks- og gjenvinningsartikler	2 000 000	Eiendom
Kjørestopp - nye løsninger for å redusere foreldrekjøring til fritidsaktiviteter	Utvidet samarbeid mellom skole og nærliggende idrettslag. Utrede muligheter for felles bruk av aktivitetssområder og treningsfasiliteter (f.eks skole dagtid og idrettslag kveldstid/ettermiddag)	2 200 000	Miljøtekniske tjenester
Hjertesoner og dropptopp	Det tegnes en sone (hjertesone) rundt skolen som defineres som bilfri. Skolens lokalmiljø kartlegges med tanke på dropptopp hvor foreldre, som kjører elevene på skolevei, setter av barna slik at de går siste del av skoleveien. To skoler deltar i prosjektet.	1 000 000	Miljøtekniske tjenester

Klimatiltak / klimakloke satsinger	Beskrivelse	Beløp	Ansvar
Klimakoordinator for nettverk- og innbyggersamarbeid 50 prosent stilling 3 år	Stillingen skal styrke innbyggersamarbeidet for et klimaklokt Bærum, og utvikle klimasamarbeidet mellom kommuner i partnerskap med Viken fylkeskommune. Satsingen er i tråd med to av de styrende prinsippene i Klimastrategi 2030: • Involvering og mobilisering av innbyggere • Regional, nasjonal og internasjonal synlighet og samarbeid	600 000	Styring og analyse
Nettverkssamarbeid	Medlemskostnader knyttet til nettverk og partnerskap som kommunen deltar i for å styrke gjennomføring av klimastrategien. I 2023 inkluderer det: • Partnerskap med Research Centre on Zero Emission Neighbourhoods (ZEN) – 500 000 kroner • Klima Viken – 173 000 kroner • ZEROs nytteforum for varetransport – 50 000 kroner • Anskaffelse til kompetanseløft – 50 000 kroner	773 000	Styring og analyse
Sum		9 723 000	

Disponeringer innenfor økt ramme av fondet i 2023 (ønskede tiltak)

Klimatiltak / klimakløke satsinger	Beskrivelse	Beløp	Ansvar
Utvikling av klimabudsjett, klimaregnskap og klimastyring	Midlene skal støtte opp om prosjekter og analyser knyttet til to av de styrende prinsippene i Klimastrategi 2030: • Utøve tydelig klimaledelse og praktisere god klimastyring • Utløse klimagevinster ved digitalisering	1 000 000	Styring og analyse
Klimakommunikasjon og innbyggerinvolvering	Midlene skal støtte opp om aktiviteter knyttet til to av de styrende prinsippene i Klimastrategi 2030: • Involvering og mobilisering av innbyggere • Motivere til handling gjennom god og målrettet klimakommunikasjon	400 000	Styring og analyse
Gratis energirådgivning og tilskudd til energieffektivisering – husholdningene	Gratis energirådgivning, både nettbasert og med hjemmebesøk, skal veilede og stimulere boligeiere til å gjennomføre energieffektivisering i egen bolig og investere i fornybar energiproduksjon. En tilskuddsordning for energieffektivisering og investering i fornybar energi som solceller er etablert. Rådgivningen utgjør grunnlag for å kunne søke om tilskudd til å gjennomføre tiltak i boligen.	2 300 000	Kommunaldirektør samfunn
Hub på Fornebu – samleterminal for varer	På terminalen samlastes varer fra ulike leverandører og transporteres videre til mottaker med byvennlige, utslippsfrie kjøretøy og/eller lastesykler. Lokalisert på Fornebuporten. Driftes av Bytjenester.	400 000	Kommunaldirektør samfunn
Logistikkknutepunkt i Bærum – samleterminal for varer	Det er kartlagt mulige arealer for en logistikkterminal i kommunen. Terminalen kan betjene kommunen, næringsliv og privatpersoner,	450 000	Kommunaldirektør samfunn

	inkludere returvarer og fungere som et lokalt lager og i interaksjon med hentepunkter.		
Nettverk av hentepunkter i kommunen	Etablering av et åpent nettverk av hentepunkter gjennom en innovativ anskaffelse. Samarbeid med Asker, Drammen og Oslo. En videreføring av pilotprosjektet med Posten som avsluttes mars 2023. Hentepunktene skal bidra til å imøtekomme økt transport fra netthandel gjennom å redusere antall hjemleveranser. Ses i sammenheng med hub/terminal og utbygging av en helhetlig infrastruktur for varelogistikk.	550 000	Kommunaldirektør samfunn
Utrede bilpool-ordning på kveldstid og i helger	Utrede bildelingsordning som kan innebære at et antall fossilfrie kjøretøy/tjenestekjøretøy vil være tilgjengelige for ansatte i kommunen på dagtid, mens de samme kjøretøyene kan bookes av innbyggere og lag/foreninger på kveldstid og i helger. Løsninng kan kombineres med en elsykkel-ordning.	500 000	Miljøtekniske tjenester
Tilskudd til sykkelparkering i borettslag og sameier	Tilskuddet er for borettslag og sameier som ønsker å bygge en trygg og tørr sykkelparkering. Tilskuddet dekker 20 prosent av utgiftene ved bygging, maksimalt 100 000 kroner per borettslag eller sameie.	500 000	Miljøtekniske tjenester
Bemannet varemottak på Oksenøya	Testing og etablering av bemannet varemottak, eventuelt kombinert med bruk av autonome kjøretøy. Arbeide med samarbeid om varebestilling og en optimalisering av varelogistikken inne på området.	500 000	Kommunaldirektør samfunn
Droneleveranser i kommunen	Prosjektet skal kartlegge mulige bruksområder for bruk av droner i varetransport til- og mellom tjenestesteder i kommunen. Det tas sikte på implementering basert på erfaringer fra pilotprosjekt som ble gjennomført våren 2022.	350 000	Kommunaldirektør samfunn
Renovasjonstjenester med økt fokus på ombruk og materialgjenvinning	Det lages en plan for helhetlig arbeid med tiltak som kan bidra til økt kildesortering, mer ombruk og materialgjenvinning.	250 000	Miljøtekniske tjenester
Vintersykkelkampanje	Vintersykkelkampanje der 200 vinterpakker blir delt ut (etter søknad). Disse består av halv pris på piggdekk, gratis omlegging til piggdekk, lys som monteres på sykkelen, refleksvest og service.	200 000	Miljøtekniske tjenester

Klimadashboard Fornebu 2027	Innsamling av sanntidsdata og historiske data til analysering og visualisering for å skape bevisstgjøring og motivere til atferdsendring på Fornebu. Dataene knyttes til områder som reisevaner, energibruk og forbruk.	600 000	Kommunaldirektør samfunn
Samkjøring til fritidsaktiviteter – skibuss	Prosjektet skal teste ut skibuss til trening for de utøverne som driver med langrenn og skiskyting, og skal gjennomføres sammen med idretten, Ruter og Skiforeningen.	300 000	Miljøtekniske tjenester
SmartBike Bærum/Fossilfri bil- og elsykkeldelingsordning	Låneordning for elsykler til innbyggere, bedrifter og egne ansatte til "hjemlån" testes over en periode på 14 dager. SmartBike-ordningen vil erstattes av en samlet fossilfri bil- og sykkeldelingsordning som anskaffes i løpet av høsten 2023. Kostnadsoverslag basert på utredning fra 2020 med utgangspunkt i 30 biler (21 i dag) + elsykler. Midler som allerede brukes til elbilpool i Eyvind Lyches vei 10 kommer i tillegg.	300 000	Miljøtekniske tjenester
Verktøykasse for klimaklokt næringsliv	Samarbeidsprosjekt mellom næringslivet og kommunen. Prosjektet skal utvikle en verktøykasse for å nå målene om et bærekraftig næringsliv. Etablere samarbeid med enkelte store aktører innen kantine eller dagligvare for å finne gode metoder og eksempler på hvordan redusere matsvinn og samtidig bidra til grønn næringsutvikling.	100 000	Kommunaldirektør samfunn
Sum		8 700 000	

Organisering av kommunens tjenester

Oversikt over hvordan kommunens tjenester er organisert og hvilke politiske utvalg de tilhører. Dette viser strukturen til kapitlene om tjenesteområdene i budsjett og økonomiplanen.

Utvalg	Politikkområde	Tjenesteområde	Tjenester
Hovedutvalg for barn og unge (BAUN)	Velferd	Oppvekst skole	- Grunnskoler - Musikk- og kulturskolen - Pedagogisk-psykologisk tjeneste
		Oppvekst barnehage	- Barnehager - Barnevernstjenesten - Helsetjenester barn og unge - Fritid og avlastning
Hovedutvalg for bistand og omsorg (BIOM)	Velferd	Pleie og omsorg	- Sykehjem - Hjemmebaserte tjenester - Samlokaliserte boliger - Tildeling og forvaltning
		Helse og sosial	- Helse - NAV Bærum - Psykisk helse og rus - Arbeid og inkludering
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur (MIK)	Samfunn	Plan, miljø, kultur	- Kommunalsjefens stab - By- og områdeutvikling - Regulering - Byggesak - Geodata - Kultursjefens stab, inkludert frivillighet - Bærum bibliotek - Bærum Kulturhus - Kultur og samarbeid - Ungdom og fritid
		Miljøtekniske tjenester	- Natur-, idretts- og veidrift - Natur-, vei- og miljøforvaltning - Avfall og gjenvinning - Vann og avløp - Transport - Prosjektenheten
		Byprosjekter	

		Samfunn stab	
Formannskapet (FSK)	Organisasjon, styring og utvikling	Organisasjon og interne tjenester	• Regnskap • Lønn • HR • Anskaffelse • Brukerhenvendelser • Bedriftshelsetjenesten
		Styring og analyse	• Statistikk og analyse • Strategi og budsjett • Økonomistyring • Innovasjon
		Utvikling og digitalisering	• Utvikling • Teknologiledelse • IT-leveranse • Avdeling for informasjonssikkerhet • Porteføljekontoret
		Eiendom	• Byggherre • Eiendomsforvaltning • Grunneiendom • Byggkompetanse og utvikling • Eiendomsdrift • Renhold
	Øvrige områder	Kommunedirektøren	
		Politisk virksomhet og revisjon	
		Lønns- og pensjonsreserve, premieavvik og andre fellesposter	
		Finansiering	

Prosjektmodell, fasebeskrivelse og budsjettforutsetninger for investeringer

Bærum kommune bruker en felles prosjektmetodikk på alle investeringsprosjekter samt større/komplekse driftsprosjekter. Prosjektmodellen beskrives i figuren og teksten under.

Figur: Prosjektmodellen

Prosjektmodellen har en faseinndeling med tilhørende beslutningspunkter (BP). Det skal ikke igangsettes en ny fase før beslutning er gjort på grunnlag av dokumentasjon og aktiviteter i fasen forut for beslutningspunktet. Innføring av felles prosjektmetodikk er et viktig element i den samlede virksomhetsstyringen innenfor fastsatte økonomiske rammer.

Fase 0 (F0): Foranalyse – frem til beslutningspunkt 1

Behov/idé foreligger (for eksempel fra behovsanalyse eller strategidokumenter), men konseptvurdering er ikke startet. Tidsbruk og kostnader for gjennomføringen er enten ikke vurdert, eller anslagene er høyst foreløpige. Det er ikke avgjort om prosjektet skal gjennomføres. Foranalysen avsluttes med mandat for prosjektet til beslutningspunkt 1 (BP1): igangsetting av konseptvurdering, som er første reelle prosjektfasen. Prosjekter i fase 0 har ikke endelig definert omfang, og det er derfor knyttet stor usikkerhet til totalrammen. Usikkerheten kan for eksempel gjelde grunnforhold, eiendomsforhold og planmessige begrensninger med videre som også kan påvirke fremdriften.

Fase 1 (F1): Konsept – frem til beslutningspunkt 2

Konseptvurdering av løsningsvalg der estimering av tidsbruk og kostnader er påbegynt, men ikke avsluttet. Tidsbruk og kostnader for gjennomføring av prosjektet er å betrakte som høyst foreløpige estimer. Det er ikke avgjort om prosjektet skal gjennomføres. Avsluttes med prosjektforslag til beslutningspunkt 2 (BP2): valg av konsept og igangsetting av planleggingsfase. Prosjekter i fase 1 har ikke endelig definert omfang, og det er derfor knyttet stor usikkerhet til totalrammen. Usikkerheten kan for eksempel gjelde grunnforhold, eiendomsforhold og planmessige begrensninger med videre som også kan påvirke fremdriften.

Fase 2 (F2): Planlegging – frem til beslutningspunkt 3

Konseptvurdering er behandlet i henhold til kommunens investeringsreglement, konsept er valgt og det er avgjort at planleggingsfasen skal igangsettes. Estimer for tid og kostnader er svært usikre frem til gjennomført konkurranse og innhentet tilbud fra markedet. Avsluttes med beslutningspunkt 3 (BP3): fastsetting av kostnads- og fremdriftsrammer. Beslutning om gjennomføring er tatt i det enkelte porteføljestyret.

Fase 3 (F3): Gjennomføring – frem til beslutningspunkt 4

Prosjektet er under gjennomføring i henhold til vedtatt kostnadsramme og ferdigstillelse ved BP3 (etter endt planleggingsfase og anskaffelse). Kostnadsrammen er i henhold til sikkerhet P85 og avsluttes med sluttrapport til beslutningspunkt 4 (BP4): avslutning og overlevering til driftsfase.

Fase 4 (F4): Avslutning

Prosjektet er levert og tatt i bruk. Godkjenning-/garantiperiode. Gevinstrealisering. Prosjektet tas ut av investeringsoversikten når det er avsluttet i regnskapet og sluttrapport er levert.

Samlebevilgning (S)

Samlet pottbevilgning for flere tiltak/prosjekter/anskaffelser. Dette kan for eksempel være løpende årlige bevilgninger til gitte formål (eksempelvis turveier, veiforsterkning, forvaltningsplan IT), samlepott for mindre prosjekter av lik karakter (eksempelvis prosjekter innen vann og avløp) eller samlepott til fremskaffelse av boliger.

Enkelte samlebevilgninger dreier seg om større utviklingsløp med mange delprosjekter, men som overordnet sett går gjennom de samme fasene som et enkeltprosjekt. Noen ganger vil slike delprosjekter bli så omfattende at de utvikler seg til egne prosjekter.

Om prisregulering og reklamasjonsavsetninger

Kommunedirektørens foreløpige estimer i F0 og F1 prisjusteres årlig i henhold til Prognosesenterets prognose for prisvekst i bygg- og anleggsbransjen. I dette handlingsprogrammet er ovennevnte prosjekter prisjustert til 2023-kroner. Prosjekter i F2 har et definert kostnadsestimat i prosjektforslaget som gjelder inntil kostnadsrammen oppdateres og vedtas i BP3-behandling. For å sikre sporbarhet, prisreguleres ikke disse kostnadsestimatene løpende. Prisreguleringen innarbeides i oppdateringen av kostnadsrammen. Prosjekter med vedtatte kostnadsrammer (F3–F4) prisreguleres ikke, da dette er ivare tatt i kostnadsrammen. Samlebevilgninger prisreguleres ikke. Dersom det er behov for mer midler, grunnet markedsutvikling eller økte behov, må det bes om økt bevilgning.

Fristilte midler fra prosjekter som er ferdigstilt, tatt i bruk og er i avslutningsfasen, vil ved behov omdisponeres til reklamasjonsavsetningen. Midlene vil være en buffer for uforutsette forhold i reklamasjonsperioden. Fordelen med denne samleavsetningen er at reklamasjonsavsetningen i hvert enkelt prosjekt kan reduseres, fordi det ikke er sannsynlig at behovet vil forekomme i alle prosjekter. I tillegg kan prosjektene avsluttes og tas ut av investeringsoversikten ved ferdigstillelse og før garanti- og reklamasjonsperioden er utløpt.

Mer informasjon om indikatorsettet til kommuneplanens samfunnsdel

For å sikre god oppfølging av kommuneplanens samfunnsdel er det i årets Handlingsdel med budsjett og økonomiplan knyttet indikatorer (statistikk) til delmålene i kommuneplanens samfunnsdel.

Hva mener vi med indikatorer?

En indikator er statistikk (eller data) som brukes for å få forståelse av tilstanden eller utvikling innenfor et målområde. Indikatorer måler ofte aktivitet, resultater eller effekter innenfor et område, som er med på å antyde om vi er på riktig vei mot målet.

Det er viktig å understreke at indikatorene i seg selv ikke er en fasit for måloppnåelse, eller at enkelte indikatorer gir god nok kunnskap om et område. Indikatorene må ses i sammenheng med delmålet, og brukes for å antyde om organisasjonen beveger seg i retning av målene vi har satt oss.

Hva skal det brukes til?

Med arbeidet ønsker Kommunedirektøren å legge til rette for systematisk bruk av styringsinformasjon i kommunen, og rette fokus mot felles måloppnåelse av samfunnsdelen.

Indikatorsettet det er satt fokus på for delmålene i Kommuneplanens samfunnsdel, handler om samfunnsutviklingen for bærumssamfunnet generelt, og er ikke mål for tjenesteutviklingen spesifikt. For å se tjenestespesifikke aktivitetsnøkkeltall er det mulig å klikke seg inn på hvert enkelt kommunalsjefområde.

Dette er første gang kommunen rapporterer på måloppnåelse i samfunnsdelen på denne måten. Dette er et spennende arbeid som vi vil fortsette å videreutvikle kommende år.

Litt om arbeidet

I arbeidet med å sette sammen indikatorsettet har Kommunedirektøren jobbet med å finne gode kilder og relevante målepunkter for hvert av delmålene. Vi har tatt utgangspunkt i FNs bærekraftsmål og relevante målepunkter for disse, i tillegg til å bruke offentlig tilgjengelig statistikk som SSB, KOSTRA, Ungdata, Folkehelseundersøkelsen m.m. Det har vært et mål å bruke offentlig tilgjengelig statistikk, da dette er av en viss kvalitet, blir oppdatert jevnlig og sikrer sammenlignbarhet med andre kommuner. Der det er behov vil kommunen supplere med egenprodusert statistikk.

Videre prosess

Indikatorsettet er presentert for første gang i Kommunedirektørens forslag til Kommuneplanens handlingsdel med budsjett og økonomiplan 2023–2026. Indikatorene oppdateres i Handlingsdelen med budsjett og økonomiplan årlig, og rapporteres på gjennom årsrapporten en gang i året.

I rapporteringen vil Kommunedirektøren gjøre en helhetlig vurdering av måloppnåelse, basert på indikatorene og oppdragene som tilhører hvert enkelt mål.

Priser og gebyrsatser 2023

Oversikt over kommunens priser og gebyrsatser, samt gebyrregulativ.

Grunnlag for prisregulering 2023

Avgifter/gebyrer og priser for tjenester er justert med pris- og lønnsvekst fra 2022 til 2023. Avgifter/gebyrer og priser som er justert utover dette er kommentert spesielt under det enkelte tjenestoområde.

Barnehage

Barnehage foreldrebetaling*

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Foreldrebetaling for oppholdstid 0–8 timer per uke	Kr per måned	810	810	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling for oppholdstid 17–24 timer per uke	Kr per måned	1 830	1 830	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling for oppholdstid 25–32 timer per uke	Kr per måned	2 340	2 340	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling for oppholdstid 33–40 timer per uke	Kr per måned	2 870	2 870	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling for oppholdstid 9–16 timer per uke	Kr per måned	1 320	1 320	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling for oppholdstid over 41 timer per uke	Kr per måned	3 050	3 050	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Søskenmoderasjon for 2. barn		30 %	30 %		Fra 01.01.2023
Søskenmoderasjon for 3. eller flere barn		50 %	50 %		Fra 01.01.2023

Redusert foreldrebetaling etter søknad*

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Gratis kjernetid for barn 2–5 år ved maksimal inntekt i husholdningen	Kr per år	598 825	598 825	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Redusert foreldrebetaling ved maksimal inntekt i husholdningen	Kr per år	559 167	559 167	0	0,0 % Fra 01.01.2023

Redusert foreldrebetaling ved maksimal inntekt i husholdningen

I.h.t nasjonale føringer gis reduksjon i oppholdsavgiften slik at ingen betaler mer enn 6 prosent av inntekten til barnehage.

Tilskuddssatser til private barnehager**

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Andre private ordinære barnehager, driftstilskudd små barn	Kr per år	227 017	227 017	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Andre private ordinære barnehager, driftstilskudd store barn	Kr per år	109 913	109 913	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Enkeltstående private ordinære barnehager, driftstilskudd små barn	Kr per år	231 552	231 552	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Enkeltstående private ordinære barnehager, driftstilskudd store barn	Kr per år	112 433	112 433	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Familiebarnehager, driftstilskudd små barn	Kr per år	184 300	184 300	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Familiebarnehager, driftstilskudd store barn	Kr per år	140 400	140 400	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Familiebarnehager, kapitalsats per barn	Kr per år	14 500	14 500	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Kapitaltilskudd per barn, godkjent 2014–2017	Kr per år	17 100	17 100	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Kapitaltilskudd per barn, godkjent 2017–2019	Kr per år	18 900	18 900	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Kapitaltilskudd per barn, godkjent 2020–2022	Kr per år	20 900	20 900	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Kapitaltilskudd per barn, godkjent frem til 2013	Kr per år	9 400	9 400	0	0,0 % Fra 01.01.2023

* Prisene/satsene følger de maksimalpriser Stortinget til enhver tid bestemmer. Satser for 2023 fastsettes i statsbudsjett 2023.

** Private ordinære barnehager får beregnet tilskuddssats til drift på grunnlag av kostnadsnivået i kommunale barnehager 2 år tilbake i tid. Satsen for 2023 fastsettes 31.10.2022.

Familiebarnehager mottar tilskuddssats til drift i.h.t. nasjonale satser, som for 2023 fastsettes 31.10.2022.

Alle private barnehager mottar kapitalsats i.h.t. nasjonale satser, som for 2023 fastsettes 31.10.2022.

Bibliotek

Bærum bibliotek – purregebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
1. varsel – Barn	Kr per varsel	0	0	0	0,0 % Fra 01.01.2023
1. varsel – Voksne	Kr per varsel	35	35	0	0,0 % Fra 01.01.2023
2. varsel – Barn	Kr per varsel	50	50	0	0,0 % Fra 01.01.2023
2. varsel – Voksne	Kr per varsel	70	70	0	0,0 % Fra 01.01.2023
3. varsel – Barn	Kr per varsel	75	75	0	0,0 % Fra 01.01.2023
3. varsel – Voksne	Kr per varsel	105	105	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Gebyr for utskriving av tapt lånekort	Kr per gebyr	50	50	0	0,0 % Fra 01.01.2023

1. varsel – Barn

1. varsel er gratis. Deretter settes gebyrsats i henhold til Inkassoloven. Etter 3. og siste varsel går saken til inkasso og erstatningskrav.

1. varsel – Voksne

Gebyrsats settes i henhold til Inkassoloven. Etter 3. og siste varsel går saken til inkasso og erstatningskrav.

2. varsel – Barn

Gebyrsats settes i henhold til Inkassoloven. Etter 3. og siste varsel går saken til inkasso og erstatningskrav.

2. varsel – Voksne

Gebyrsats settes i henhold til Inkassoloven. Etter 3. og siste varsel går saken til inkasso og erstatningskrav.

3. varsel – Barn

Gebyrsats settes i henhold til Inkassoloven. Etter 3. og siste varsel går saken til inkasso og erstatningskrav.

3. varsel – Voksne

Gebyrsats settes i henhold til Inkassoloven. Etter 3. og siste varsel går saken til inkasso og erstatningskrav.

Billettpriser**Nadderud svømmehall**

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Barn høstsesong*	Kr	1 015	1 046	31	3,1 % Fra 01.01.2023
Barn vårsesong*	Kr	1 190	1 227	37	3,1 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett barn	Kr	55	57	2	3,6 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett familie (2+2) (2+1) (1+3)	Kr	275	284	9	3,3 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett student/honnør	Kr	85	88	3	3,5 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett voksne	Kr	115	119	4	3,5 % Fra 01.01.2023
Hel sesong barn*	Kr	1 980	2 041	61	3,1 % Fra 01.01.2023
Hel sesong voksne*	Kr	3 950	4 072	122	3,1 % Fra 01.01.2023
Klippekort barn – 12 klipp	Kr	550	570	20	3,6 % Fra 01.01.2023
Klippekort student/honnør – 12 klipp	Kr	850	880	30	3,5 % Fra 01.01.2023
Klippekort voksne – 12 klipp	Kr	1 150	1 190	40	3,5 % Fra 01.01.2023
Obligatorisk bleieavgift for barn under 3 år	Kr	30	30	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Student/honnør hel sesong*	Kr	2 875	2 964	89	3,1 % Fra 01.01.2023
Student/honnør høstsesong*	Kr	1 475	1 521	46	3,1 % Fra 01.01.2023
Student/honnør vårsesong*	Kr	1 725	1 778	53	3,1 % Fra 01.01.2023
Tren/svøm student/honnør	Kr	105	108	3	2,9 % Fra 01.01.2023
Tren/svøm voksen (fra 18 år)	Kr	140	144	4	2,9 % Fra 01.01.2023
Trening i mosjonsrom honnør	Kr	55	57	2	3,6 % Fra 01.01.2023
Trening i mosjonsrom voksen (fra 18 år)	Kr	70	72	2	2,9 % Fra 01.01.2023
Voksne høstsesong*	Kr	2 030	2 093	63	3,1 % Fra 01.01.2023
Voksne vårsesong*	Kr	2 370	2 443	73	3,1 % Fra 01.01.2023

Barn høstsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Barn vårsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12., vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Hel sesong barn*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12., vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Hel sesong voksne*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12., vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Student/honnør hel sesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12., vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Student/honnør høstsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12., vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Student/honnør vårsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12., vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Voksne høstsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12., vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Voksne vårsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12., vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Berger svømmehall (Opprettholdes som publikumsbad t.o.m. våren 2023)

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Barn høstsesong*	Kr	865	876	11	1,3 % Fra 01.01.2023
Barn vårsesong*	Kr	1 045	1 057	12	1,1 % Fra 01.01.2023
Barn/honnør rabattert ved stille periode i badet	Kr	40	41	1	2,5 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett barn	Kr	50	52	2	4,0 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett familie (2+2) (2+1) (1+3)	Kr	230	232	2	0,9 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett student/honnør	Kr	75	77	2	2,7 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett voksne	Kr	100	103	3	3,0 % Fra 01.01.2023
Hel sesong barn*	Kr	1 730	1 748	18	1,0 % Fra 01.01.2023
Hel sesong voksne*	Kr	3 445	3 485	40	1,2 % Fra 01.01.2023
Klippekort barn – 12 klipp	Kr	510	520	10	2,0 % Fra 01.01.2023
Klippekort student/honnør – 12 klipp	Kr	765	770	5	0,7 % Fra 01.01.2023
Klippekort voksne – 12 klipp	Kr	1 020	1 030	10	1,0 % Fra 01.01.2023
Obligatorisk bleieavgift for barn under 3 år	Kr	30	30	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Student/honnør hel sesong*	Kr	2 580	2 614	34	1,3 % Fra 01.01.2023
Student/honnør høstsesong*	Kr	1 300	1 315	15	1,2 % Fra 01.01.2023
Student/honnør vårsesong*	Kr	1 570	1 588	18	1,1 % Fra 01.01.2023
Voksne høstsesong*	Kr	1 730	1 753	23	1,3 % Fra 01.01.2023
Voksne rabattert ved stille periode i badet	Kr	80	82	2	2,5 % Fra 01.01.2023
Voksne vårsesong*	Kr	2 090	2 114	24	1,1 % Fra 01.01.2023

Barn høstsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Barn vårsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Hel sesong barn*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Hel sesong voksne*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Student/honnør hel sesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Student/honnør høstsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Student/honnør vårsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Voksne høstsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Voksne vårsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Hundsund svømmehall og svømmehallen i Bærum idrettspark

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Barn høstsesong*	Kr	975	1 005	30	3,1 % Fra 01.01.2023
Barn vårsesong*	Kr	1 140	1 175	35	3,1 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett barn	Kr	55	57	2	3,6 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett familie (2+2) (2+1) (1+3)	Kr	260	268	8	3,1 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett student/honnør	Kr	80	82	2	2,5 % Fra 01.01.2023
Enkeltbillett voksne	Kr	110	113	3	2,7 % Fra 01.01.2023
Hel sesong barn*	Kr	1 895	1 954	59	3,1 % Fra 01.01.2023
Hel sesong voksne*	Kr	3 800	3 918	118	3,1 % Fra 01.01.2023
Klippekort barn – 12 klipp	Kr	550	570	20	3,6 % Fra 01.01.2023
Klippekort voksne – 12 klipp	Kr	1 100	1 130	30	2,7 % Fra 01.01.2023
Obligatorisk bleieavgift for barn under 3 år	Kr	30	30	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Student/honnør – 12 klipp	Kr	800	820	20	2,5 % Fra 01.01.2023
Student/honnør hel sesong*	Kr	2 780	2 866	86	3,1 % Fra 01.01.2023
Student/honnør høstsesong*	Kr	1 435	1 476	41	2,9 % Fra 01.01.2023
Student/honnør vårsesong*	Kr	1 670	1 722	52	3,1 % Fra 01.01.2023
Voksne høstsesong*	Kr	1 950	2 010	60	3,1 % Fra 01.01.2023
Voksne vårsesong*	Kr	2 275	2 346	71	3,1 % Fra 01.01.2023

Barn høstsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Barn vårsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Hel sesong barn*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Hel sesong voksne*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Student/honnør hel sesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Student/honnør høstsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Student/honnør vårsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Voksne høstsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Voksne vårsesong*

* Hel sesong går fra 01.01–31.12, vårsesong fra 01.01–01.07, høstsesong fra 01.08–31.12.

Bærum sjøområde

Avgifter ikke mva-pliktige.

Havnen er selvfinansierende (Havnelovens § 23) og avgiftene økes i henhold til selvkostberegninger. Ut fra fartøyets ytre mål beregnes avgiftsgrunnlag G etter følgende formel:

$G = (L+B) \times D$, hvor L er fartøyets største lengde i meter, B er fartøyets største bredde i meter og D er fartøyets største dypt-gående i meter (sommerdyptgående). Deretter beregnes avgiftene ved at det fastsettes ulike satser etter størrelse i antall G.

Kaiavgift er i henhold til Forskrift om kommunal innkreving av kaiavgift m.m. § 3 og Vederlag havnetjenester (Havnelov § 29).

Vareavgift er i henhold til Forskrift om kommunal innkreving av kaiavgift m.m. §4.

Kaiavgift

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
De første 150 G	Kr	3,21	3,31	0,10	3,1 % Fra 01.01.2023
De neste 200 G	Kr	3,94	4,06	0,12	3,0 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
De neste 200 G	Kr	4,87	5,02	0,15	3,1 % Fra 01.01.2023
De neste 300 G	Kr	5,18	5,34	0,16	3,1 % Fra 01.01.2023
De neste 300 G	Kr	5,18	5,34	0,16	3,1 % Fra 01.01.2023
De neste 500 G	Kr	5,18	5,34	0,16	3,1 % Fra 01.01.2023
De neste 150 G	Kr	3,62	3,73	0,11	3,0 % Fra 01.01.2023
De neste 200 G	Kr	4,25	4,38	0,13	3,1 % Fra 01.01.2023
For alle over 2500 G	Kr	5,18	5,34	0,16	3,1 % Fra 01.01.2023
Minste avgift	Kr	279,95	288,63	8,68	3,1 % Fra 01.01.2023

Vareavgift

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Innenriks	Kr per tonn	13,44	13,85	0,41	3,1 % Fra 01.01.2023

Leie av kai

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Behov for ekstra bistand, arbeid, beredskaps- og vaktordning ved anløp	Kr per time	622	640	18	2,9 % Fra 01.01.2023
Charterbåter Bærum sjøområde	Årspris	1 629	1 680	51	3,1 % Fra 01.01.2023
Kranløft fra kai	Kr per time	305	315	10	3,3 % Fra 01.01.2023
Leie av kai	Kr per døgn	2 075	2 140	65	3,1 % Fra 01.01.2023

Charterbåter Bærum sjøområde

Årspris for charterbåter som benytter sporadisk anløpsplasser og ikke har fast kaiplass i Bærum sjøområde.

Felling

For gebyr knyttet til felling eller påføring av skade på tre oppgis prisene ekskl. mva. For fellingsavgiften oppgis priser inkl. mva. Prisene følger de maksimalpriser Stortinget til enhver tid bestemmer. Prisene blir vedtatt 01.05. hvert år og gjelder fra 01.05–30.04.

Felling/skade på tre. Priser ekskl. mva.

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Felling eller påføring av skade på gatetre eller parktre	Per tre	Avgjøres gjennom taksering	Avgjøres gjennom taksering		Fra 01.01.2023
Felling eller påføring av skade på øvrige trær	Per tre	Etter takst	Etter takst		Fra 01.01.2023

Felling eller påføring av skade på gatetre eller parktre

Pris avgjøres gjennom taksering, minimum 40 000 kroner.

Felling eller påføring av skade på øvrige trær

Taksten gjelder også for ulovlig felling av trær innenfor kommunale park- og naturområder. Bruk av takseringsmetoden VAT 19.

Fellingsavgifter med mer. Priser inkl. mva.

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Avliving og bortkjøring av dyr	Kr	1 500	1 550	50	3,3 % Fra 01.01.2023
Fellingsavgift på elgkalv	Kr	340	340	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Fellingsavgift på hjort, kalv	Kr	270	270	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Fellingsavgift på voksen elg	Kr	580	580	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Fellingsavgift på voksen hjort	Kr	450	450	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Leie av utstyr til fangst av levende vilt	Kr	2 500	2 550	50	2,0 % Fra 01.01.2023

Fyrverkeri

Saksbehandling og kontroll av salg og oppbevaring av fyrverkeri

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Saksbehandling og kontroll av salg og oppbevaring av fyrverkeri	Per søknad	2 833	**		Fra 01.01.2023

Saksbehandling og kontroll av salg og oppbevaring av fyrverkeri

Gebyrene er mva-pliktige. Satsene oppgis eksklusiv mva. ** Gebyrene utarbeides sammen med Asker kommune og er ikke ferdig utarbeidet for 2023. Ved avslag er det halvt gebyr.

Gjestebrygge og elvepromenaden

Gjestebrygge og elvepromenaden – priser inklusiv mva.

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
De to første timene	Kr per time	20	21	1	5,0 % Fra 01.01.2023
For de neste timene	Kr per time	91	94	3	3,3 % Fra 01.01.2023
Leie av hele gjestebryggen	Kr per døgn	3 149	3 247	98	3,1 % Fra 01.01.2023
Maks sats per døgn	Kr	160	165	5	3,1 % Fra 01.01.2023
Overnatting, maks liggetid 2 døgn	Kr per døgn	160	165	5	3,1 % Fra 01.01.2023
Timepris*	Kr per time	590	608	18	3,1 % Fra 01.01.2023

Timepris*

*Behov for ekstra bistand, arbeid, beredskaps- og vaktordning ved gjestebryggen

Gravminne, kremasjon og begravelse

Gravminne med mer

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Flytting av gravminne	Kr	1 090	1 131	41	3,8 % Fra 01.01.2023
Forsendelse av urne til annen gravplassforvaltning	Kr	680	701	21	3,1 % Fra 01.01.2023
Gravminne i stein ferdig montert	Kr	7 250	7 381	131	1,8 % Fra 01.01.2023
Inskripsjon på fellesminnesmerke i stein (40 år)	Kr	7 010	7 136	126	1,8 % Fra 01.01.2023
Inskripsjon på navneplate per navn	Kr	1 685	1 715	30	1,8 % Fra 01.01.2023
Navneplate i 20 år*	Kr	1 848	1 881	33	1,8 % Fra 01.01.2023
Navnet minnelund – 20 års leie av plass på, og vedlikehold av felles minnesmerke	Kr	2 415	2 490	75	3,1 % Fra 01.01.2023

Navneplate i 20 år*

Prissetting på navneplate er forenklet slik at det bare er en pris for navneplate i 20 år, enten den er enkel eller dobbel (sum beregnet ut fra selvkostpris og administrasjonsgebyr, bestilling og montering).

Gravstell med mer

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Fellesgravminne – forhåndsbetalt andel av fellesutgifter (leie, beplantning, stell og vedlikehold) – 20 år	Kr	30 775	31 710	935	3,0 % Fra 01.01.2023
Gravstell – stell, lusing, vanning mai/juni – september	Kr	900	934	34	3,8 % Fra 01.01.2023
Høstlyng	Kr per stk.	172	175	3	1,7 % Fra 01.01.2023
Krans til allehelgensdag eller jul	Kr	282	287	5	1,8 % Fra 01.01.2023
Sommerblomster	Kr	346	352	6	1,7 % Fra 01.01.2023
Utleie av undervanningskasse	Kr	610	621	11	1,8 % Fra 01.01.2023

Kremasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Kremasjonsavgift – avdød fra andre kommuner/utlandet	Kr	6 225	6 418	193	3,1 % Fra 01.01.2023
Kremasjonsavgift – avdød fra andre kommuner/utlandet – kremasjonsavgift kister under 1 meter	Kr	3 113	3 209	96	3,1 % Fra 01.01.2023
Kremasjonsavgift avdød bosatt i Bærum kommune – kremasjonsavgift kister under 1 meter	Kr	1 385	1 428	43	3,1 % Fra 01.01.2023
Kremasjonsavgift avdød bosatt i Bærum kommune*	Kr	2 770	2 856	86	3,1 % Fra 01.01.2023

Kremasjonsavgift avdød bosatt i Bærum kommune*

*Kremasjonsavgiften refunderes av Nav frem til fylte 18 år.

Feste av grav

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Festeavgift – ikke mva-pliktig	Kr per grav per år	374	380	6	1,6 % Fra 01.01.2023
Overføring av aske til godkjent urne – mva-pliktig, priser inklusiv mva.	Kr	685	711	26	3,8 % Fra 01.01.2023
Salg av urne – mva-pliktig, priser inklusiv mva.	Kr	485	494	9	1,9 % Fra 01.01.2023

Leie av seremonilokaler

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Leie av Haslum lille seremonirom, 60 plasser. Avdøde fra andre kommuner	Kr	1 850	1 907	57	3,1 % Fra 01.01.2023
Leie av Haslum lille seremonirom, 60 plasser. Avdøde fra Bærum kommune	Kr	770	794	24	3,1 % Fra 01.01.2023
Leie av Haslum store seremonirom, 220 plasser. Avdøde fra andre kommuner	Kr	3 700	3 815	115	3,1 % Fra 01.01.2023
Leie av Haslum store seremonirom, 220 plasser. Avdøde fra Bærum kommune	Kr	1 540	1 588	48	3,1 % Fra 01.01.2023

Avgifter – avdøde fra andre kommuner

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Dobbel urnegrav – 2 plasser, navnet minnelund. Avgift som ved feste av grav, ikke mva-pliktig.	Kr	3 740	3 800	60	1,6 % Fra 01.01.2023
Enkel urnegrav – 1 plass, minnelund. Avgift som ved feste av grav, ikke mva-pliktig.	Kr	1 870	1 900	30	1,6 % Fra 01.01.2023
Kistegravlegging – mva-pliktig, priser inklusiv mva.	Kr	6 583	6 833	250	3,8 % Fra 01.01.2023
Liten kistegrav – kiste under 1 meter, minnelund. Avgift som ved feste av grav, ikke mva-pliktig.	Kr	3 740	3 800	60	1,6 % Fra 01.01.2023
Ordinær kistegrav – 1 plass. Avgift som ved feste av grav, ikke mva-pliktig.	Kr	7 480	7 600	120	1,6 % Fra 01.01.2023
Ordinær urnegrav – 4 plasser. Avgift som ved feste av grav, ikke mva-pliktig.	Kr	7 480	7 600	120	1,6 % Fra 01.01.2023
Tilrettelagt kistegrav for avdød fra kommune som ikke har tilbud. Avgift som ved feste av grav, ikke mva-pliktig.	Kr	22 392	23 086	694	3,1 % Fra 01.01.2023
Urnegravlegging – mva-pliktig, priser inklusiv mva.	Kr	1 763	1 830	67	3,8 % Fra 01.01.2023

Helse- og omsorgstjenester

Institusjonsopphold

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Dagsentertilbud per dag inkl. transport, forskriftens maks. pris*	Kr	95	100	5	5,3 % Iht. forskrift
Korttidsopphold/døgn rehabilitering, forskriftens maks. pris for tiden*	Kr	175	180	5	2,9 % Iht. forskrift
Korttidsopphold/døgn, forskriftens maks. pris for tiden*	Kr	175	180	5	2,9 % Iht. forskrift
Langtidsopphold i institusjon, iht. forskriftens maks. pris*	Kr	Ja	Ja		Iht. forskrift
Mestringsplass, bo-opphold/døgn	Kr	159	162	3	1,9 % Fra 01.01.2023
Opphold på trygghetsavdeling/døgn	Kr	202	209	7	3,5 % Fra 01.01.2023

Dagsentertilbud per dag inkl. transport, forskriftens maks. pris*

*Umiddelbar endring v/forskriftsendring.

Korttidsopphold/døgn rehabilitering, forskriftens maks. pris for tiden*

*Umiddelbar endring v/forskriftsendring.

Korttidsopphold/døgn, forskriftens maks. pris for tiden*

*Umiddelbar endring v/forskriftsendring.

Langtidsopphold i institusjon, iht. forskriftens maks. pris*

*Umiddelbar endring v/forskriftsendring. Maksimalpris for langtidsopphold på institusjon er for 2023 beregnet til 876 208 kroner per plass.

Transport til aktivitets-/arbeidssenter og til andre ikke lovpålagte tjenester

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Transport – en dag i uken	Kr per måned	0	0	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Transport – inntil 3 dager i uken	Kr per måned	349	361	12	3,4 % Fra 01.01.2023
Transport – over 3 dager i uken	Kr per måned	687	711	24	3,5 % Fra 01.01.2023

Transport – en dag i uken

Gjelder egenandel for transport til aktivitets-/arbeidssenter og andre ikke lovpålagte tilbud. Alle brukere av kommunens ikke lovpålagte tjenestetilbud skal likebehandles med hensyn til betaling for transport til ikke lovpålagte tilbud.

Transport – inntil 3 dager i uken

Gjelder egenandel for transport til aktivitets-/arbeidssenter og andre ikke lovpålagte tilbud. Alle brukere av kommunens ikke lovpålagte tjenestetilbud skal likebehandles med hensyn til betaling for transport til ikke lovpålagte tilbud.

Transport – over 3 dager i uken

Gjelder egenandel for transport til aktivitets-/arbeidssenter og andre ikke lovpålagte tilbud. Alle brukere av kommunens ikke lovpålagte tjenestetilbud skal likebehandles med hensyn til betaling for transport til ikke lovpålagte tilbud.

Behovsprøvd tilbud etter skole- og arbeidstid

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Egenandel 1 dag per uke	Kr per måned	214	221	7	3,3 % Fra 01.01.2023
Egenandel 2 dager per uke	Kr per måned	402	416	14	3,5 % Fra 01.01.2023
Egenandel 3 dager per uke	Kr per måned	599	620	21	3,5 % Fra 01.01.2023
Egenandel 4 dager per uke	Kr per måned	801	829	28	3,5 % Fra 01.01.2023
Egenandel 5 dager per uke	Kr per måned	995	1 030	35	3,5 % Fra 01.01.2023
Egenandel ekstra dager i skolens ferie (etter søknad)	Kr per dag	54	56	2	3,7 % Fra 01.01.2023

Egenandel 1 dag per uke

Ettermiddagstilbud fra skole- og arbeidstidsslutt og til kl. 16.30. Tilbud for utviklingshemmede som går på videregående skole/eventuelt arbeider, bor hjemme hos yrkesaktive foreldre, og derfor har behov for tilbud til foreldrene kommer fra jobb.

Egenandel 2 dager per uke

Ettermiddagstilbud fra skole- og arbeidstidsslutt og til kl. 16.30. Tilbud for utviklingshemmede som går på videregående skole/eventuelt arbeider, bor hjemme hos yrkesaktive foreldre, og derfor har behov for tilbud til foreldrene kommer fra jobb.

Egenandel 3 dager per uke

Ettermiddagstilbud fra skole- og arbeidstidsslutt og til kl. 16.30. Tilbud for utviklingshemmede som går på videregående skole/eventuelt arbeider, bor hjemme hos yrkesaktive foreldre, og derfor har behov for tilbud til foreldrene kommer fra jobb.

Egenandel 4 dager per uke

Ettermiddagstilbud fra skole- og arbeidstidsslutt og til kl. 16.30. Tilbud for utviklingshemmede som går på videregående skole/eventuelt arbeider, bor hjemme hos yrkesaktive foreldre, og derfor har behov for tilbud til foreldrene kommer fra jobb.

Egenandel 5 dager per uke

Ettermiddagstilbud fra skole- og arbeidstidsslutt og til kl. 16.30. Tilbud for utviklingshemmede som går på videregående skole/eventuelt arbeider, bor hjemme hos yrkesaktive foreldre, og derfor har behov for tilbud til foreldrene kommer fra jobb.

Egenandel ekstra dager i skolens ferie (etter søknad)

Ettermiddagstilbud fra skole- og arbeidstidsslutt og til kl. 16.30. Tilbud for utviklingshemmede som går på videregående skole/eventuelt arbeider, bor hjemme hos yrkesaktive foreldre, og derfor har behov for tilbud til foreldrene kommer fra jobb.

Behovsprøvde tjenester

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
GPS	Kr per måned	251	256	5	2,0 % Fra 01.01.2023
Trygghetspakken "Tryggere hverdag"	Kr per måned	456	464	8	1,8 % Fra 01.01.2023
Trygghetspakken "Tryggere hverdag", under 2,5 G*	Kr per måned	0	0	0	0,0 % Fra 01.01.2023

Trygghetspakken "Tryggere hverdag", under 2,5 G*

*Utreget G beløp tilsvarer husstandens skattbare nettoinntekt før særfradrag (G = 111 477 kroner per 1. mai 2022. Justeres 1. mai hvert år).

Behovsprøvd praktisk bistand

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
2,5–3 G, det betales for maksimalt 1 time per måned	Kr	484	484	0	0,0 % Fra 01.01.2023
3–4 G, det betales for maksimalt 2,5 timer per måned	Kr	484	484	0	0,0 % Fra 01.01.2023
4–5 G, det betales for maksimalt 4 timer per måned	Kr	484	484	0	0,0 % Fra 01.01.2023
5–6 G, det betales for maksimalt 6 timer per måned	Kr	484	484	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Over 6 G, det betales for maksimalt 8 timer per måned	Kr	484	484	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Under 2,5 G	Kr	0	0	0	0,0 % Fra 01.01.2023

2,5–3 G, det betales for maksimalt 1 time per måned

Det som skal betales per måned er: antall timer tjeneste per måned x timepris inntil maksimalt antall timer per måned. Utreget G-beløp tilsvarer husstandens skattbare nettoinntekt før særfradrag (G = 111 477 kroner per 1. mai 2022. Justeres 1. mai hvert år).

3–4 G, det betales for maksimalt 2,5 timer per måned

Det som skal betales per måned er: antall timer tjeneste per måned x timepris inntil maksimalt antall timer per måned. Utreknet G-beløp tilsvarer husstandens skattbare nettoinntekt før særfradrag (G = 111 477 kroner per 1. mai 2022. Justeres 1. mai hvert år).

4–5 G, det betales for maksimalt 4 timer per måned

Det som skal betales per måned er: antall timer tjeneste per måned x timepris inntil maksimalt antall timer per måned. Utreknet G-beløp tilsvarer husstandens skattbare nettoinntekt før særfradrag (G=111 477 kroner per 1. mai 2022. Justeres 1. mai hvert år).

5–6 G, det betales for maksimalt 6 timer per måned

Det som skal betales per måned er: antall timer tjeneste per måned x timepris inntil maksimalt antall timer per måned. Utreknet G-beløp tilsvarer husstandens skattbare nettoinntekt før særfradrag (G = 111 477 kroner per 1. mai 2022. Justeres 1. mai hvert år).

Over 6 G, det betales for maksimalt 8 timer per måned

Det som skal betales per måned er: antall timer tjeneste per måned x timepris inntil maksimalt antall timer per måned. Utreknet G-beløp tilsvarer husstandens skattbare nettoinntekt før særfradrag (G = 111 477 kroner per 1. mai 2022. Justeres 1. mai hvert år).

Under 2,5 G

Det som skal betales per måned er: antall timer tjeneste per måned x timepris inntil maksimalt antall timer per måned. Utreknet G-beløp tilsvarer husstandens skattbare nettoinntekt før særfradrag (G=111 477 kroner per 1. mai 2022. Justeres 1. mai hvert år).

Matabonnement i omsorgsbolig

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Pris per middagsporsjon	Kr	70	71	1	1,4 % Fra 01.01.2023

Opphold Altea

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %

For opphold i Altea på CAN tilsvarer egenbetalingen forskriftenes pris for korttidsopphold. I tillegg betaler bruker for obligatorisk reiseforsikring og flybilletter beregnes etter selvkost.

Treningstilbud

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Sterk og Stødig – fallforebyggende trening pr gang	Kr	320	330	10	3,1 % Fra 01.01.2023
Treningsgrupper for styrke og balanse, 12 ukers kurs	Kr	1 160	1 196	36	3,1 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Treningsgrupper for styrke og balanse, 16 ukers kurs	Kr	1 540	1 588	48	3,1 % Fra 01.01.2023
Treningsgrupper i basseng en gang per uke, 16 ukers kurs	Kr	1 278	1 318	40	3,1 % Fra 01.01.2023
Treningsgrupper i basseng en gang per uke, 20 ukers kurs	Kr	1 595	1 645	50	3,1 % Fra 01.01.2023
Treningsgrupper i basseng to ganger per uke, 16 ukers kurs	Kr	1 915	1 975	60	3,1 % Fra 01.01.2023
Treningsgrupper i basseng to ganger per uke, 20 ukers kurs	Kr	2 395	2 470	75	3,1 % Fra 01.01.2023

Hjelpemiddelutlån/-leie

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Egenandel for leie av kommunale hjelpemidler pr hjelpemiddel	Kr	129	133	4	3,1 % Fra 01.01.2023
Salg av hjelpemidler – %-påslag for administrative kostnader	%	20	20	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Utkjøring og innhenting av kommunale hjelpemidler per gang	Kr	248	256	8	3,2 % Fra 01.01.2023

Kurs Frisklivssenteret

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Frisklivskurs	Kr	300	309	9	3,0 % Fra 01.01.2023
Kostholdskurs	Kr	300	309	9	3,0 % Fra 01.01.2023
Livsstyrketrening	Kr	1 700	1 753	53	3,1 % Fra 01.01.2023
Mindfulness kurs – kurset går over 8 ganger og 3 timer per gang	Kr totalt	1 550	1 600	50	3,2 % Fra 01.01.2023

Kurs RPH (rask psykisk helsehjelp)

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Kurs i mestring av stressbelastning (KiB) – kurset går over 10 ganger og 2,5 timer per gang	Kr totalt	1 750	1 805	55	3,1 % Fra 01.01.2023
Søvnkurs	Kr	450	464	14	3,1 % Fra 01.01.2023

Daggrupper Seniorstentrene

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Daggruppetilbud – per dag	Kr	275	284	9	3,3 % Fra 01.01.2023

Fritidstilbud for funksjonshemmede

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Mandagsklubben, semesteravgift	Kr	620	630	10	1,6 % Fra 01.01.2023

Innsamling fra næring, beholderrenovasjon

Priser eksklusiv mva.

Beholderrenovasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Glass/metallemballasje	Kr per liter	11,0	11,3	0,3	2,7 % Fra 01.01.2023
Matavfall	Kr per liter	11,0	11,3	0,3	2,7 % Fra 01.01.2023
Papp, papir og drikkekartong	Kr per liter	6,6	6,8	0,2	3,0 % Fra 01.01.2023
Plastemballasje	Kr per liter	6,6	6,8	0,2	3,0 % Fra 01.01.2023
Restavfall	Kr per liter	16,4	16,9	0,5	3,0 % Fra 01.01.2023

Nedgravde beholdere

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Glass/metallemballasje	Kr per liter	8,2	8,5	0,3	3,7 % Fra 01.01.2023
Matavfall	Kr per liter	8,2	8,5	0,3	3,7 % Fra 01.01.2023
Plastemballasje	Kr per liter	4,9	5,1	0,2	4,1 % Fra 01.01.2023
PPD - papp, papir og drikkekartong	Kr per liter	4,9	5,1	0,2	4,1 % Fra 01.01.2023
Restavfall	Kr per liter	12,3	12,7	0,4	3,3 % Fra 01.01.2023

Øyrenovasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Glass/metallemballasje	Kr per liter	6,7	6,9	0,2	3,0 % Fra 01.01.2023
Matavfall	Kr per liter	6,7	6,9	0,2	3,0 % Fra 01.01.2023
Papp, papir og drikkekartong	Kr per liter	4,1	4,2	0,1	2,4 % Fra 01.01.2023
Plastemballasje	Kr per liter	4,1	4,2	0,1	2,4 % Fra 01.01.2023
Restavfall	Kr per liter	10,1	10,4	0,3	3,0 % Fra 01.01.2023

Ekstra tømning

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Ekstra tømning per 2-hjulsbeholder næring	Kr	662,0	682,5	20,5	3,1 % Fra 01.01.2023
Ekstra tømning per 4-hjulsbeholder næring	Kr	1 330,3	1 371,5	41,2	3,1 % Fra 01.01.2023
Ekstra tømning per kombicontainer næring	Kr	3 334,9	3 438,3	103,4	3,1 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Ekstra tømning per nedgravde container næring	Kr	1 998,5	2 060,5	62,0	3,1 % Fra 01.01.2023

Avfall fra næringskunder levert på Isi miljøstasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Avfall fra næringskunder levert på Isi miljøstasjon		Iht. anbud	Iht. anbud		Fra 01.01.2023

Avfall fra næringskunder levert på Isi miljøstasjon

Avfall fra næringskunder levert på Isi miljøstasjon i henhold til anbud og statlige forskrifter.

Kulturskolen

Det blir ingen økning i elevbetaling på Kulturskolen.

Kulturskolen – elevavgift

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Elevavgift individuell opplæring	Kr per år	5 600	5 600	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Elevavgift opplæring i grupper	Kr per år	4 190	4 190	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Musikk fra livets begynnelse	Kr per år	1 440	1 440	0	0,0 % Fra 01.01.2023

Parkering

Parkeringsgebyr er ikke mva-pliktige. Parkeringsavgiftene er priser inklusive mva.

Det er ulikt lovverk som gjelder for innkreving av parkeringsavgifter i private parkeringshus, kommunale parkeringshus og langs offentlig/kommunal vei. Når det gjelder parkering i parkeringshus og parkeringsplasser innenfor avgrensede områder, opererer kommunen i et konkurranseutsatt marked og må ta hensyn til markedspriser og konkurrenter. Generelt ligger imidlertid kommunen lavere i pris enn private aktører, og har større begrensning på avgiftstidens lengde. For parkering langs offentlig vei, såkalt gateparkering/kantsteinparkering, har kommunen håndhevingsmyndighet. Prisfastsetting er fattet med hensyn til sirkulasjon og andre parkeringsrelaterte forhold.

Parkeringsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Kontrollsanksjon høy stas	Kr	990	990	0	0,0 % Forskrift
Kontrollsanksjon lav sats	Kr	330	330	0	0,0 % Forskrift
Kontrollsanksjon middels sats	Kr	660	660	0	0,0 % Forskrift
Parkeringsgebyr	Kr	900	900	0	0,0 % Forskrift

Kontrollsanksjon høy stas

Prisene følger de maksimalpriser Stortinget til enhver tid bestemmer. Tilleggsavgift erstattes iht. ny forskrift for vilkårsparkering av kontrollsanksjon med 3 forskjellige satser.

Kontrollsanksjon lav sats

Prisene følger de maksimalpriser Stortinget til enhver tid bestemmer. Tilleggsavgift erstattes iht. ny forskrift for vilkårsparkering av kontrollsanksjon med 3 forskjellige satser.

Kontrollsanksjon middels sats

Prisene følger de maksimalpriser Stortinget til enhver tid bestemmer. Tilleggsavgift erstattes iht. ny forskrift for vilkårsparkering av kontrollsanksjon med 3 forskjellige satser.

Parkeringsgebyr

Prisene følger de maksimalpriser Stortinget til enhver tid bestemmer. Tilleggsavgift erstattes iht. ny forskrift for vilkårsparkering av kontrollsanksjon med 3 forskjellige satser.

Parkeringsavgifter parkeringshus – offentlig parkering

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Brodtkorbsgate	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Elias Smiths vei P-hus	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Kommunegården U1–U2	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
P-hus Kinoveien 13	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Sandvika P-hus Trygdegården	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023

Parkeringsavgifter parkeringsplasser – offentlig parkering

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Bekkestua v/biblioteket	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Høvik v/O.H. Bangs vei 11	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Høvik v/Sandviksveien 14	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Høvikodden, 3 timer gratis, deretter parkeringsavgift	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Kadettangen	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Kadettangen under E18	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Lomviveien, 2 første timer 6 kr per time, deretter 16 kr per time, maks 70 kr per dag		Varierende	Varierende		
Løkketangen	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Sandvika bak Rådhuset	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Sandvika v/Kaffebrenneriet	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Stabekk sentrum	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Stabekk v/Storengveien 90	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023

Parkeringsavgifter gateparkering – offentlig parkering

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Anton Walles vei	Kr per time	36	39	3	8,3 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Bekkestua sentrum	Kr per time	36	39	3	8,3 % Fra 01.01.2023
Claude Monets allé	Kr per time	36	39	3	8,3 % Fra 01.01.2023
Kinoveien 13	Kr per time	36	39	3	8,3 % Fra 01.01.2023
Randersgården	Kr per time	36	39	3	8,3 % Fra 01.01.2023
Rådhusstorget	Kr per time	36	39	3	8,3 % Fra 01.01.2023
Vestfjordgaten	Kr per time	36	39	3	8,3 % Fra 01.01.2023
Willy Greiners vei	Kr per time	36	39	3	8,3 % Fra 01.01.2023

Parkeringsavgifter utleieplasser – offentlig parkering

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
P-hus Elias Smiths vei	Kr per måned	850	876	26	3,1 % Fra 01.01.2023
Sandvika P-hus Trygdegården	Kr per måned	1 120	1 155	35	3,1 % Fra 01.01.2023

Parkeringsavgifter utfartsparkering med betaling – privatrettslig parkering

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Festplassen Kadettangen, de 3 første timene*	Kr per time	5	6	1	20,0 % Fra 01.01.2023
Festplassen Kadettangen, påfølgende timer, maksimum 7 timer*	Kr per time	15	16	1	6,7 % Fra 01.01.2023
Parkeringsplassene ved Bærum idrettspark (BIP), 3 timer gratis, deretter parkeringsavgift*	Kr per time	0	16	16	0,0 % Fra 01.01.2023
Rolfstangen badeplass, de 3 første timene gratis, deretter parkeringsavgift*	Kr per time	0	16	16	0,0 % Fra 01.01.2023

Festplassen Kadettangen, de 3 første timene*

* Gjelder hele døgnet og alle dager. Gjelder også for elbil.

Festplassen Kadettangen, påfølgende timer, maksimum 7 timer*

* Gjelder hele døgnet og alle dager. Gjelder også for elbil.

Parkeringsplassene ved Bærum idrettspark (BIP), 3 timer gratis, deretter parkeringsavgift*

* Gjelder hele døgnet og alle dager. Gjelder også for elbil.

Rolfstangen badeplass, de 3 første timene gratis, deretter parkeringsavgift*

* Gjelder hele døgnet og alle dager. Gjelder også for elbil.

Samferdsel

Administrasjon- og kontrollgebyr for graving – vei. Avgiften er ikke mva-pliktig.

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Arbeidstillatelse*	Kr per søknad	3 115	3 233	118	3,8 % Fra 01.01.2023
Gravetillatelse*	Kr per søknad	3 922	4 070	148	3,8 % Fra 01.01.2023
Kontrollavgift*	Kr per tillatelse	750	780	30	4,0 % Fra 01.01.2023

Arbeidstillatelse*

* I henhold til Ledningsforskriften er det ikke lov til å kreve behandling og forringelsesgebyr, dette erstattes av ett adm. og kontrollgebyr jf. § 18. "Dekning av kostnader for søknadsbehandling mv.: Vegmyndigheten kan i den enkelte sak kreve å få dekket kostnadene til saksbehandling av søknad om tillatelse og utført kontroll i anleggsperioden, i samsvar med selvkostprinsippet. Kostnader for andre oppgaver enn nevnt i første ledd som utføres av vegmyndigheten for ledningseier, dekkes etter avtale mellom partene. Gebyrregulativ basert på gjennomsnittsbetraktninger.

Gravetillatelse*

* I henhold til Ledningsforskriften er det ikke lov til å kreve behandling og forringelsesgebyr, dette erstattes av ett adm. og kontrollgebyr jf. § 18. "Dekning av kostnader for søknadsbehandling mv.: Vegmyndigheten kan i den enkelte sak kreve å få dekket kostnadene til saksbehandling av søknad om tillatelse og utført kontroll i anleggsperioden, i samsvar med selvkostprinsippet. Kostnader for andre oppgaver enn nevnt i første ledd som utføres av vegmyndigheten for ledningseier, dekkes etter avtale mellom partene. Gebyrregulativ basert på gjennomsnittsbetraktninger.

Kontrollavgift*

* Tillatelser, avgift per tillatelse medgått tid kr/t omfang og kompleksitet.

Kjøring på kommunale skogsveier

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Kjøring på kommunale skogsveier. Gebyrene er ikke mva-pliktige.*	Kr per gang	140	145	5	3,6 % Fra 01.01.2023
Årsavgift kjøring kommunale skogsveier	Kr	660	680	20	3,0 % Fra 01.01.2023

Kjøring på kommunale skogsveier. Gebyrene er ikke mva-pliktige.*

*Gratis etter søknad for skoleklasser/tilsvarende i forbindelse med (klasse-)turer hvor mange ferdes i skogen og hvor det er viktig å ivareta deltageres sikkerhet. Tjenestestedet fastsetter selv depositum for nøkkel.

Skjenke-/salgsbevilgningsgebyr

Skjenke-/salgsbevilgningsgebyr med tilhørende prøver

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Ambulerende skjenkebevillinger – per arrangement	Kr	400	400	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Avgift for salg av tobakksvarer	Kr	4 800	4 800	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Etablererprøve – per gang	Kr	400	400	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Fast salgsbevilling (minstebeløp) – beregnes ut fra antall liter solgt	Kr	1 760	1 760	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Fast skjenkebevilling (minstebeløp) – beregnes ut fra antall liter solgt***	Kr	5 500	5 500	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Kunnskapsprøve – per gang	Kr	400	400	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Skjenkebevilling for enkeltanledning**	Kr	5 500	5 500	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Tilsynsavgift for midlertidige salgssteder for tobakksvarer	Kr	1 280	1 280	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Tilsynsavgift for salgssteder for tobakksvarer	Kr	4 800	4 800	0	0,0 % Fra 01.01.2023

**Bevillingsmyndigheten kan i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere. Gebyret for små lokale kulturarrangementer skal sammenfalle med gebyret for ambulerende skjenkebevilling, jamfør politisk vedtak.

- Små kulturarrangementer, under 600 personer – Gebyr som ambulerende skjenkebevilling – 400 kr
- Store kulturarrangementer, over 600 personer – Ordinært bevillingsgebyr, ev. med omsetningsoppgave – 5 500 kr eller mer
- Arrangement i regi av seniorsenter – Gebyr som ambulerende skjenkebevilling – 400 kr
- Arrangement i regi av frivillig organisasjon – Gebyr som ambulerende skjenkebevilling – 400 kr
- Øvrige arrangementer 0–50 personer – 25 % av ordinært bevillingsgebyr – 1 375 kr
- Øvrige arrangementer 51–599 personer – 50 % av ordinært bevillingsgebyr – 2 760 kr
- Øvrige arrangementer over 600 personer – Ordinært bevillingsgebyr – 5 500 kr

Umiddelbar prisjustering v/forskriftsendring. Nye priser kommer 01.01.2023.

***Bevillingsmyndigheten kan i særlige tilfeller bestemme at gebyret skal settes lavere.

Skolefritidsordning (SFO)

Det blir ingen økning i foreldrebetalingen for SFO.

Skolefritidsordningen – foreldrebetaling

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Foreldrebetaling 2 dager per uke	Kr per måned	1 460	1 460	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling 2 dager per uke for 1. klassinger	Kr per måned	0	0	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling 3 dager per uke	Kr per måned	1 910	1 910	0	0,0 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Foreldrebetaling 3 dager per uke for 1. klassinger	Kr per måned	330	330	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling 4 dager per uke	Kr per måned	2 560	2 560	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling 4 dager per uke for 1. klassinger	Kr per måned	990	990	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling 5 dager per uke	Kr per måned	3 220	3 220	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreldrebetaling 5 dager per uke for 1. klassinger	Kr per måned	1 660	1 660	0	0,0 % Fra 01.01.2023

Foreldrebetaling 2 dager per uke

Det kreves ikke foreldrebetaling for elever med særskilte behov fra 5. trinn.

Foreldrebetaling 2 dager per uke for 1. klassinger

Høsten 2021 innførte regjeringen 12 timer gratis SFO for 1. klassinger. I Bærum er dette definert som 2,5 dager da det kun er mulig å velge antall dager.

Foreldrebetaling 3 dager per uke

Det kreves ikke foreldrebetaling for elever med særskilte behov fra 5. trinn.

Foreldrebetaling 3 dager per uke for 1. klassinger

Høsten 2021 innførte regjeringen 12 timer gratis SFO for 1. klassinger. I Bærum er dette definert som 2,5 dager da det kun er mulig å velge antall dager.

Foreldrebetaling 4 dager per uke

Det kreves ikke foreldrebetaling for elever med særskilte behov fra 5. trinn.

Foreldrebetaling 4 dager per uke for 1. klassinger

Høsten 2021 innførte regjeringen 12 timer gratis SFO for 1. klassinger. I Bærum er dette definert som 2,5 dager da det kun er mulig å velge antall dager.

Foreldrebetaling 5 dager per uke

Det kreves ikke foreldrebetaling for elever med særskilte behov fra 5. trinn.

Foreldrebetaling 5 dager per uke for 1. klassinger

Høsten 2021 innførte regjeringen 12 timer gratis SFO for 1. klassinger. I Bærum er dette definert som 2,5 dager da det kun er mulig å velge antall dager.

Skolefritidsordningen – redusert foreldrebetaling etter søknad

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
50 % redusert foreldrebetaling	Tilsvarende høyeste brutto familieinntekt	4,5 G	4,5 G		Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
75 % redusert foreldrebetaling	Tilsvarende høyeste brutto familieinntekt	2,8 G	2,8 G		Fra 01.01.2023

50 % redusert foreldrebetaling

G = 111 477 kroner per 1. mai 2022. Justeres hvert år 1. mai. 4,5 G tilsvarer 501 647 kroner.

75 % redusert foreldrebetaling

G = 111 477 kroner per 1. mai 2022. Justeres hvert år 1. mai. 2,8 G tilsvarer 312 136 kroner.

Utleie kommunale lokaler og anlegg

Leiepriser svømmehaller

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Alle leietakere varmtvannsbasseng (1/2 basseng) + inngangsbilletter	Kr per time	384	396	12	3,1 % Fra 01.01.2023
Baneleie firmaer/private/kursvirksomhet + inngangsbilletter	Kr per time	352	363	11	3,1 % Fra 01.01.2023
Baneleie IL / andre kommuner / forbund + inngangsbilletter	Kr per time	134	138	4	3,0 % Fra 01.01.2023
Baneleie skoler, komm.etater / IL i Bærum / særkretser + inngangsbilletter	Kr per time	93	96	3	3,2 % Fra 01.01.2023
Firmaer/private/kursvirksomhet + inngangsbilletter	Kr per time	1 205	1 242	37	3,1 % Fra 01.01.2023
IL andre kommuner/forbund	Kr per time	476	491	15	3,2 % Fra 01.01.2023
Kommunale etater / IL i Bærum / særkretser	Kr per time	309	319	10	3,2 % Fra 01.01.2023
Skoler + inngangsbillett	Kr per time	243	251	8	3,3 % Fra 01.01.2023

Leiepriser Bærum idrettspark svømmehall

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
50m Firmaer/private/kursvirksomhet + inngangsbilletter	Kr per time	2 410	2 485	75	3,1 % Fra 01.01.2023
50m IL andre kommuner/forbund	Kr per time	952	982	30	3,2 % Fra 01.01.2023
50m Kommunale etater / IL i Bærum / særkretser	Kr per time	618	637	19	3,1 % Fra 01.01.2023
50m Skoler + inngangsbillett	Kr per time	486	501	15	3,1 % Fra 01.01.2023
Alle leietakere varmtvannsbasseng (1/2 basseng) + inngangsbilletter	Kr per time	384	396	12	3,1 % Fra 01.01.2023
Baneleie 25m IL / andre kommuner / forbund + inngangsbilletter	Kr per time	134	138	4	3,0 % Fra 01.01.2023
Baneleie 25m skoler, komm.etater / IL i Bærum / særkretser + inngangsbilletter	Kr per time	93	96	3	3,2 % Fra 01.01.2023
Baneleie 50m IL / andre kommuner / forbund + inngangsbilletter	Kr per time	268	276	8	3,0 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Baneleie 50m skoler, komm.etater / IL i Bærum / særkretser + inngangsbilletter	Kr per time	186	192	6	3,2 % Fra 01.01.2023
Baneleie 25m firmaer/private/kursvirksomhet + inngangsbilletter	Kr per time	352	363	11	3,1 % Fra 01.01.2023
Baneleie 50m firmaer/private/kursvirksomhet + inngangsbilletter	Kr per time	704	726	22	3,1 % Fra 01.01.2023

Leiepriser Idrettsanlegg, idrettshaller og uteanlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
1/3 idrettshall – Bedrifter / kommersielle leietakere*	Kr per time	454	468	14	3,1 % Fra 01.01.2023
1/3 idrettshall – IL andre kommuner / forbund	Kr per time	194	200	6	3,1 % Fra 01.01.2023
1/3 idrettshall – Kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr per time	134	138	4	3,0 % Fra 01.01.2023
1/3 idrettshall – Skoler	Kr per time	119	123	4	3,4 % Fra 01.01.2023
Baneleie Hundsund kunstgress – oppvarmet – hel bane – idrettslag	Kr per time	1 848	1 905	57	3,1 % Fra 01.01.2023
Baneleie kunstgress, sommer – IL andre kommuner / særkrets / forbund / mosjonsgruppe – etter avtale	Kr per time	374	386	12	3,2 % Fra 01.01.2023
Baneleie kunstgress, sommer – kommersiell bruk*	Kr per time	616	635	19	3,1 % Fra 01.01.2023
Baneleie kunstgress, sommer – Kommunale tjenestesteder / IL i Bærum	Kr per time	156	161	5	3,2 % Fra 01.01.2023
Grus-/gress-/kunstgressbaner, Arrangementsavgift – Aldersbestemt seriespill/sesong	Kr per time	772	796	24	3,1 % Fra 01.01.2023
Grus-/gress-/kunstgressbaner, Arrangementsavgift – Grus-/gressbane IL andre kommuner / forbund / private*	Kr per time	Etter avtale	Etter avtale		
Grus-/gress-/kunstgressbaner, Arrangementsavgift – Seniorlag i seriespill/sesong*	Kr per time	1 545	1 593	48	3,1 % Fra 01.01.2023
Idrettshaller – Bedrifter / kommersielle leietakere*	Kr per time	1 205	1 242	37	3,1 % Fra 01.01.2023
Idrettshaller – IL andre kommuner / forbund / elitekamper	Kr per time	476	491	15	3,2 % Fra 01.01.2023
Idrettshaller – Klisterrrenhold – håndballag. Gjelder trening og kamper	Kr per time	Etter avtale	Etter avtale		
Idrettshaller – Kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr per time	309	319	10	3,2 % Fra 01.01.2023
Idrettshaller – Skoler	Kr per time	243	251	8	3,3 % Fra 01.01.2023
Idrettshaller, møterom – Bedrifter / kommersielle leietakere*	Kr per time	399	411	12	3,0 % Fra 01.01.2023
Idrettshaller, møterom – IL andre kommuner / forbund	Kr per time	286	295	9	3,1 % Fra 01.01.2023
Idrettshaller, møterom – Skoler / Kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr per time	184	190	6	3,3 % Fra 01.01.2023
Nadderud stadion, fotball u/undervarme – IL andre kommuner / forbund / bedrifter / kommersielle leietakere* – eller etter avtale:	Kr per time	7 341	7 569	228	3,1 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Nadderud stadion, fotball u/undervarme – Kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr per time	4 856	5 007	151	3,1 % Fra 01.01.2023
Nadderud stadion, fotball u/undervarme – Skoler – private/videregående fra 1.10.	Kr per time	Etter avtale	Etter avtale		
Nadderud stadion, friidrett – IL andre kommuner / forbund / bedrifter / kommersielle leietakere* – eller etter avtale:	Kr per time	14 682	Utgår		
Nadderud stadion, friidrett – Kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr per time	4 856	Utgår		
Nadderud stadion, friidrett – skoler – private/videregående fra 1.10. – Merk per time	Kr per time	141	Utgår		
Sommertrening idrettshall – Kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr per time	179	185	6	3,4 % Fra 01.01.2023
Tilsynsvakter i idrettshaller – Idrettslag i Bærum	Kr per time	114	118	4	3,5 % Fra 01.01.2023

Leiepriser Bærum idrettspark kunstis

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
1/2 bane	Kr per time	424	437	13	3,1 % Fra 01.01.2023
1/3 bane	Kr per time	321	331	10	3,1 % Fra 01.01.2023
Hel bane	Kr per time	820	845	25	3,0 % Fra 01.01.2023

Leiepriser Bærum idrettspark

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Cricket/baseball – Bedrifter/kommersielle leietakere	Kr	691	712	21	3,0 % Fra 01.01.2023
Cricket/baseball – IL andre kommuner/forbund	Kr	373	385	12	3,2 % Fra 01.01.2023
Delanlegg friidrettshall – Bedrifter / kommersielle leietakere	Kr	379	391	12	3,2 % Fra 01.01.2023
Delanlegg friidrettshall – Idrettslag / krets / skoler (v.g. og andre kom.) / mosjonsgrupper / private	Kr	167	172	5	3,0 % Fra 01.01.2023
Delanlegg friidrettshall – IL andre kommuner og forbund	Kr	276	285	9	3,3 % Fra 01.01.2023
Delanlegg friidrettshall – Kafeteria – alle leietakere	Kr per dag	Etter avtale	Etter avtale		
Fotballhall – Bedrifter / kommersielle leietakere	Kr	1 643	1 694	51	3,1 % Fra 01.01.2023
Fotballhall – IL andre kommuner / forbund	Kr	881	908	27	3,1 % Fra 01.01.2023
Fotballhall – Skoler / kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr	551	568	17	3,1 % Fra 01.01.2023
Friidrettshall – arrangementer andre IL og forbund	Kr	1 324	1 365	41	3,1 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Friidrettshall – arrangementer bedrifter / kommersielle leietakere		Etter avtale	Etter avtale		
Friidrettshall – Sesongkort barn og ungdom (under 18 år) for IL/Forbund	Kr	1 135	1 170	35	3,1 % Fra 01.01.2023
Friidrettshall – Sesongkort barn og ungdom (under 18 år) kl 08.00–17.00	Kr	750	773	23	3,1 % Fra 01.01.2023
Friidrettshall – Sesongkort voksne (over 18 år) for IL/Forbund	Kr	2 592	2 672	80	3,1 % Fra 01.01.2023
Friidrettshall – Sesongkort voksne (over 18 år) kl 08.00–17.00	Kr	2 000	2 062	62	3,1 % Fra 01.01.2023
Friidrettshall arrangementer idrettslag / krets / skoler (v.g. og andre kom.) / mosjonsgrupper / private	Kr per time	826	852	26	3,1 % Fra 01.01.2023
Idrettshall – Bedrifter / kommersielle leietakere	Kr	1 205	1 242	37	3,1 % Fra 01.01.2023
Idrettshall – IL andre kommuner / forbund / elitekamper	Kr	476	491	15	3,2 % Fra 01.01.2023
Idrettshall – Kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr	309	319	10	3,2 % Fra 01.01.2023
Idrettshall – Skoler	Kr	243	251	8	3,3 % Fra 01.01.2023
Møterom /delt sosialt rom – Bedrifter / kommersielle leietakere	Kr	281	290	9	3,2 % Fra 01.01.2023
Møterom /delt sosialt rom – IL andre kommuner / forbund	Kr	174	179	5	2,9 % Fra 01.01.2023
Møterom /delt sosialt rom – Skoler / kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr	114	118	4	3,5 % Fra 01.01.2023
Sosialt rom, hele – Bedrifter	Kr	379	391	12	3,2 % Fra 01.01.2023
Sosialt rom, hele – IL andre kommuner / forbund	Kr	276	285	9	3,3 % Fra 01.01.2023
Sosialt rom, hele – Skoler / kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr	179	185	6	3,4 % Fra 01.01.2023
Styrketreningsrom – Bedrifter / kommersielle leietakere	Kr	1 146	1 182	36	3,1 % Fra 01.01.2023
Styrketreningsrom – IL andre kommuner / forbund	Kr	459	473	14	3,1 % Fra 01.01.2023
Styrketreningsrom – Kommunale etater / IL i Bærum / særkretser / mosjonsgrupper / private	Kr	297	306	9	3,0 % Fra 01.01.2023
Styrketreningsrom – Skoler	Kr	232	239	7	3,0 % Fra 01.01.2023

Utendørsbaner – arbeid etter avtale

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Dyprensing kunstgressbane	Kr	8 258	8 572	314	3,8 % Fra 01.01.2023
Løsgjøring og slådding grusbane	Kr	7 000	7 266	266	3,8 % Fra 01.01.2023
Slådding grusbane	Kr	1 914	1 987	73	3,8 % Fra 01.01.2023

Utleie av friområder. Priser eksklusiv mva.

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Dagbot for overtredelse av frist ved skriftlig pålegg om å fjerne private installasjoner på kommunale friområder	Kr per dag	540	560	20	3,7 % Fra 01.01.2023
Utleie av friområde til kommersiell virksomhet	Kr per halv dag	2 675	2 750	75	2,8 % Fra 01.01.2023
Utleie av friområde til kommersiell virksomhet*	Kr per dag	5 350	5 500	150	2,8 % Fra 01.01.2023
Utleie av friområde til sommerleir for barn til kommersiell virksomhet*	Kr per uke	10 000	10 300	300	3,0 % Fra 01.01.2023
Utleie til riggområde midlertidig deponi og lignende i kroner per m2	Kr per måned	28	30	2	7,1 % Fra 01.01.2023

Utleie av friområde til sommerleir for barn til kommersiell virksomhet*

*Prisen gjelder opp til 100 barn per uke. Gratis bruk til kommunale virksomheter og ideelle organisasjoner.

Utleie av festplassen/Kadettangen

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Annen kommersiell virksomhet	Kr per arrangementsdag per delområde	5 400	5 600	200	3,7 % Fra 01.01.2023
Leiepris for riggdager til arrangementer	Kr	2 700	2 800	100	3,7 % Fra 01.01.2023
Lokale foreninger/kulturaktører som tar billettinntekter	Kr per arrangementsdag (gratis riggdager)	2 700	2 750	50	1,9 % Fra 01.01.2023

Annen kommersiell virksomhet

*Priser eksklusiv mva. Gratis til lokale foreninger/kulturaktører ved åpne arrangementer. Forbruket av strøm leses av på måler og belastes alle leietakere. Ved leie av flere delområder betales angitte beløp per delområde. Ved leie av hele anlegget betales det for 5 stk. delområder. Avtale om leie av et større område med et stort antall publikum må inngås spesielt.

Leiepris for riggdager til arrangementer

*Priser eksklusiv mva. Gratis til lokale foreninger/kulturaktører ved åpne arrangementer. Forbruket av strøm leses av på måler og belastes alle leietakere. Ved leie av flere delområder betales angitte beløp per delområde. Ved leie av hele anlegget betales det for 5 stk. delområder. Avtale om leie av et større område med et stort antall publikum må inngås spesielt.

Lokale foreninger/kulturaktører som tar billettinntekter

*Priser eksklusiv mva. Gratis til lokale foreninger/kulturaktører ved åpne arrangementer. Forbruket av strøm leses av på måler og belastes alle leietakere. Ved leie av flere delområder betales angitte beløp per delområde. Ved leie av hele anlegget betales det for 5 stk. delområder. Avtale om leie av et større område med et stort antall publikum må inngås spesielt.

Utleie til uteservering, torg og salgs- og standplass

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Torgplass avhengig av plassering	Kr per måned	3 110	3 200	90	2,9 % Fra 01.01.2023
Utleie av kommunal veigrunn til uteservering, rigg, containere, utstyr ol.	Kr per m2 per måned	145	150	5	3,4 % Fra 01.01.2023
Utleie av torg, salgs- og standplass	Kr per torgplass per dag	88	91	3	3,4 % Fra 01.01.2023

Torgplass avhengig av plassering

Gebyrene er ikke mva-pliktige. Dette gjelder ikke under Byfesten i Sandvika.

Utleie av kommunal veigrunn til uteservering, rigg, containere, utstyr ol.

Gebyrene er ikke mva-pliktige. Ved bruk av areal i større utbygginger kan egne priser avtales i en utbyggings- og gjennomføringsavtale

Utleie av torg, salgs- og standplass

Gebyrene er ikke mva-pliktige. Ideelle organisasjoner betaler ikke leie.

Bærum Kulturhus – lokale kulturaktører

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Basisleie foajescenen – 50–140 sitteplasser	Kr per time	600	610	10	1,7 % Fra 01.01.2023
Basisleie forestillinger: Underhuset – 60–120 seter	Kr per time	730	740	10	1,4 % Fra 01.01.2023
Basisleie: forestillinger – Store Sal – 521 seter	Kr per time	1 410	1 440	30	2,1 % Fra 01.01.2023
Basisleie: prøver – Store Sal – 521 seter	Kr per time	1 120	1 140	20	1,8 % Fra 01.01.2023
Basisleie: prøver – Underhuset – 60–120 seter	Kr per time	440	450	10	2,3 % Fra 01.01.2023
Serviceavgift publikum – Alle scener, ved billettpris f.o.m. 700 kr: 30 kr + 5 kr per 250 kr billett	Kr per billett	40	40	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Serviceavgift publikum – Alle scener, ved billettpris: 0–99 kr	Kr per billett	20	20	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Serviceavgift publikum – Alle scener, ved billettpris: 100–249 kr	Kr per billett	25	25	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Serviceavgift publikum – Alle scener, ved billettpris: 250–449 kr	Kr per billett	30	30	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Serviceavgift publikum – Alle scener, ved billettpris: 450–699 kr	Kr per billett	35	35	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Seteavgift arrangør – Alle scener	Kr per billett	15	20	5	33,3 % Fra 01.01.2023
Teknikertimer ordinære (inntil 7 timer) – Alle scener	Kr per time	540	565	25	4,6 % Fra 01.01.2023
Teknikertimer overtid – Alle scener	Kr per time	855	890	35	4,1 % Fra 01.01.2023

Basisleie foajescenen – 50–140 sitteplasser

Minimumsleie 4 timer / 1 dag.

Basisleie forestillinger: Underhuset – 60–120 seter

Minimumsleie 4 timer / 1 dag.

Basisleie: forestillinger – Store Sal – 521 seter

Minimumsleie 4 timer / 1 dag.

Basisleie: prøver – Store Sal – 521 seter

Minimumsleie 4 timer / 1 dag.

Basisleie: prøver – Underhuset – 60–120 seter

Minimumsleie 4 timer / 1 dag.

Teknikertimer overtid – Alle scener

Etter 7 timer faktureres overtid. Mellom kl. 01:00 og 08:00 beregnes overtid med et tillegg på 100 %. På offentlige helligdager ("Røde dager") er timeprisen 133 % av ordinær pris.

Sandvika Teater – lokale kulturaktører

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Basisleie: forestillinger – 358 seter	Kr per time	895	910	15	1,7 % Fra 01.01.2023
Basisleie: prøver – 358 seter	Kr per time	580	600	20	3,4 % Fra 01.01.2023

Lille Scene – lokale kulturaktører

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Basisleie: forestillingsdag – 70 seter	Kr per time	1 865	1 890	25	1,3 % Fra 01.01.2023
Basisleie: prøvedag – 70 seter	Kr per time	830	1 000	170	20,5 % Fra 01.01.2023

Bærum Kulturhus – andre kulturaktører

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Basisleie foajéscenen – 50–140 sitteplasser	Kr per time	1 500	1 550	50	3,3 % Fra 01.01.2023
Basisleie forestillinger: Underhuset – 60–120 seter	Kr per time	2 240	2 300	60	2,7 % Fra 01.01.2023
Basisleie: forestillinger – Store Sal – 521 seter	Kr per time	3 840	4 100	260	6,8 % Fra 01.01.2023
Serviceavgift publikum – Alle scener, ved billettpris f.o.m. 700 kr: 30 kr + 5 kr per 250 kr billett	Kr per billett	40	40	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Serviceavgift publikum – Alle scener, ved billettpris: 0–99 kr	Kr per billett	20	20	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Serviceavgift publikum – Alle scener, ved billettpris: 100–249 kr	Kr per billett	25	25	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Serviceavgift publikum – Alle scener, ved billettpris: 250–449 kr	Kr per billett	30	30	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Serviceavgift publikum – Alle scener, ved billettpris: 450–699 kr	Kr per billett	35	35	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Seteavgift arrangør – Alle scener	Kr per billett	20	25	5	25,0 % Fra 01.01.2023
Teknikertimer ordinære (inntil 7 timer) – Alle scener	Kr per time	920	955	35	3,8 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Teknikertimer overtid – Alle scener	Kr per time	1 300	1 350	50	3,8 % Fra 01.01.2023

Basisleie foajéscenen – 50–140 sitteplasser

Minimumsleie 5 timer / 1 dag.

Basisleie forestillinger: Underhuset – 60–120 seter

Minimumsleie 5 timer / 1 dag.

Basisleie: forestillinger – Store Sal – 521 seter

Minimumsleie 5 timer / 1 dag.

Teknikertimer overtid – Alle scener

Etter 7 timer faktureres overtid. Mellom kl. 01:00 og 08:00 beregnes overtid med et tillegg på 100%. På offentlige helligdager ("Røde dager") er timeprisen 133% av ordinær pris.

Sandvika Teater – andre kulturaktører

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Basisleie: Prøver, forestillinger/konferanse – 358 seter	Kr per time	2 470	2 550	80	3,2 % Fra 01.01.2023

Basisleie: Prøver, forestillinger/konferanse – 358 seter

Minimumsleie 5 timer / 1 dag.

Lille Scene – andre kulturaktører

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Basisleie: 70 seter	Kr per time	3 470	3 850	380	11,0 % Fra 01.01.2023

Basisleie: 70 seter

Minimumsleie 5 timer / 1 dag.

Bærum Kulturhus – øvrige leietakere

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Kulturanlegg – Pris etter avtale		0	0	0	0,0 % Fra 01.01.2023

Kulturanlegg – Pris etter avtale

For utleie se www.baerumkulturhus.no

Seniorsentrene

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Enkeltanledninger	Kr	1 627	1 677	50	3,1 % Fra 01.01.2023
Faste leietakere (møterom og kjøkken)	Kr	1 165	1 201	36	3,1 % Fra 01.01.2023
Helg: Fredag/lørdag/søndag (per arr.)	Kr	3 895	4 017	122	3,1 % Fra 01.01.2023
Kafeteria inkludert kjøkken:					
Kafeteria uten kjøkken	Kr	816	841	25	3,1 % Fra 01.01.2023
Pensjonister	Kr	2 555	2 633	78	3,1 % Fra 01.01.2023
Storsal/Underetasje:					
Storsalen Henie Onstad	Kr	1 863	1 920	57	3,1 % Fra 01.01.2023
Underetasje Rykkinn	Kr	1 570	1 619	49	3,1 % Fra 01.01.2023

*Hvert seniorsenter må kontaktes:

- Ringhøyden, tlf. 67 50 63 33
- Haslum, tlf. 67 11 25 80
- Stabekk og Jar, tlf. 67 51 89 60
- Østerås, tlf. 67 16 22 40
- Henie-Onstad, tlf. 67 50 82 00
- Kolsås, tlf. 950 35 303
- Rykkinn, tlf. 67 50 91 90
- Tanum og Jong, tlf. 67 50 83 70
- Lommedalen og Bærums Verk, tlf. 481 34 612
- Ekeberg, tlf. 67 53 28 66
- Skui, tlf. 67 13 66 60, er en del av Skui grendehus og det vises til deres priser
- Snarøya seniorsenter, tlf. 67 12 37 61, er privat og fastsetter sine utleiepriser selv

Bekkestua bibliotek – Foredragssal

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Foreninger, lag, organisasjoner – inntil 125 personer, inntil 4 timer	Kr per time	1 350	1 350	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Foreninger, lag, organisasjoner – inntil 125 personer, inntil 7 timer	Kr per time	1 850	1 850	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Kommersiell virksomhet – inntil 125 personer, inntil 4 timer	Kr per time	1 950	2 050	100	5,1 % Fra 01.01.2023
Kommersiell virksomhet – inntil 125 personer, inntil 7 timer	Kr per time	2 500	2 600	100	4,0 % Fra 01.01.2023

Foreninger, lag, organisasjoner – inntil 125 personer, inntil 4 timer

Pensjonister/funksjonshemmede foreninger betaler halv pris.

Foreninger, lag, organisasjoner – inntil 125 personer, inntil 7 timer

Pensjonister/funksjonshemmede foreninger betaler halv pris.

Bekkestua og Sandvika bibliotek – Møterom 1, 2, 3, 4

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i %	Merknad
Foreninger, lag, organisasjoner – inntil 4 timer	Kr per time	400	400	0	0,0 %	Fra 01.01.2023
Foreninger, lag, organisasjoner – inntil 7 timer	Kr per time	600	600	0	0,0 %	Fra 01.01.2023
Kommersiell virksomhet – inntil 4 timer	Kr per time	680	700	20	2,9 %	Fra 01.01.2023
Kommersiell virksomhet – inntil 7 timer	Kr per time	850	900	50	5,9 %	Fra 01.01.2023
To møterom samlet, ikke kommersiell virksomhet – inntil 4 timer	Kr per time	600	600	0	0,0 %	Fra 01.01.2023
To møterom samlet, ikke kommersiell virksomhet – inntil 7 timer	Kr per time	720	720	0	0,0 %	Fra 01.01.2023
To møterom samlet, kommersiell virksomhet – inntil 4 timer	Kr per time	950	1 000	50	5,3 %	Fra 01.01.2023
To møterom samlet, kommersiell virksomhet – inntil 7 timer	Kr per time	1 150	1 200	50	4,3 %	Fra 01.01.2023

Foreninger, lag, organisasjoner – inntil 4 timer

Sandvikas to møterom leies ut kun i åpningstiden. Pensjonister/funksjonshemmedes foreninger betaler halv pris.

Foreninger, lag, organisasjoner – inntil 7 timer

Sandvikas to møterom leies ut kun i åpningstiden. Pensjonister/funksjonshemmedes foreninger betaler halv pris.

Kommersiell virksomhet – inntil 4 timer

Sandvikas to møterom leies ut kun i åpningstiden.

Kommersiell virksomhet – inntil 7 timer

Sandvikas to møterom leies ut kun i åpningstiden.

To møterom samlet, ikke kommersiell virksomhet – inntil 4 timer

Sandvikas to møterom leies ut kun i åpningstiden. Pensjonister/funksjonshemmedes foreninger betaler halv pris.

To møterom samlet, ikke kommersiell virksomhet – inntil 7 timer

Sandvikas to møterom leies ut kun i åpningstiden. Pensjonister/funksjonshemmedes foreninger betaler halv pris.

To møterom samlet, kommersiell virksomhet – inntil 4 timer

Sandvikas to møterom leies ut kun i åpningstiden.

To møterom samlet, kommersiell virksomhet – inntil 7 timer

Sandvikas to møterom leies ut kun i åpningstiden.

Leie av Solknatten hytte i Vestmarka

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Helg, uten sluttrensjøring	Kr per helg	1 630	1 660	30	1,8 % Fra 01.01.2023
Midtukeføgn, uten sluttrensjøring	Kr per døgn	750	765	15	2,0 % Fra 01.01.2023

Helg, uten sluttrensjøring

Fortrinnsrett funksjonshemmede

Midtukeføgn, uten sluttrensjøring

Fortrinnsrett funksjonshemmede

Løkkeåsveien 2

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Fredag/lørdag/søndag	Kr per arrangement	4 530	4 610	80	1,8 % Fra 01.01.2023
Mandag–torsdag (seminar/møte)	Kr per dag	2 190	2 230	40	1,8 % Fra 01.01.2023
Parkeringsplass Løkkeåsveien 2	Kr per måned	860	875	15	1,7 % Fra 01.01.2023

Fredag/lørdag/søndag

Løkkeåsveien 2, plass til 50-80 personer. Kontakttelefon: Fritid og avlastning 67 50 43 85

Mandag–torsdag (seminar/møte)

Løkkeåsveien 2, plass til 50–80 personer. Kontakttelefon: Fritid og avlastning 67 50 43 85

Parkeringsplass Løkkeåsveien 2

Kontakttelefon: Fritid og avlastning 67 50 43 85

Emma Kafe

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Emma Kafe					For pris og utleie kontakt: email: sansehuset@baerum.kommune.no Tlf: 67 15 31 30

Wøyen gård – Bærums kulturelle storstue

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
- kl 10–12	Kr	9 605	9 900	295	3,1 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
- kl 13–02	Kr	8 008	8 255	247	3,1 % Fra 01.01.2023
- kl 16–02	Kr	7 238	7 460	222	3,1 % Fra 01.01.2023
Begravelseskaffe	Kr	3 814	3 932	118	3,1 % Fra 01.01.2023
Grupperom og Rosa rom, 20 personer	Kr	1 093	1 127	34	3,1 % Fra 01.01.2023
Hverdager og helgedager utover kl 16:					
Hverdager, kl 8–16	Kr	2 890	2 980	90	3,1 % Fra 01.01.2023
Konfirmasjon	Kr	5 939	6 120	181	3,0 % Fra 01.01.2023
Leie til veldedige organisasjoner og foreninger, kveldsleie ukedagene	Kr	806	831	25	3,1 % Fra 01.01.2023
Storsalen med blått rom*, 50 personer:					
Wøyen gård selskapslokaler					

- kl 10–12

* Inkl. overhead/flipp/videokanon, dekketøy til 56 personer. Kontakt Bærum kommunale arbeidssenter, Vinkelgården mobil 468 27 494 / 948 40 824 eller vinkelgarden@baerum.kommune.no

- kl 13–02

* Inkl. overhead/flipp/videokanon, dekketøy til 56 personer. Kontakt Bærum kommunale arbeidssenter, Vinkelgården mobil 468 27 494 / 948 40 824 eller vinkelgarden@baerum.kommune.no

- kl 16–02

* Inkl. overhead/flipp/videokanon, dekketøy til 56 personer. Kontakt Bærum kommunale arbeidssenter, Vinkelgården mobil 468 27 494 / 948 40 824 eller vinkelgarden@baerum.kommune.no

Begravelseskaffe

* Inkl. overhead/flipp/videokanon, dekketøy til 56 personer. Kontakt Bærum kommunale arbeidssenter, Vinkelgården mobil 468 27 494 / 948 40 824 eller vinkelgarden@baerum.kommune.no

Grupperom og Rosa rom, 20 personer

* Inkl. overhead/flipp/videokanon, dekketøy til 56 personer. Kontakt Bærum kommunale arbeidssenter, Vinkelgården mobil 468 27 494 / 948 40 824 eller vinkelgarden@baerum.kommune.no

Hverdager, kl 8–16

* Inkl. overhead/flipp/videokanon, dekketøy til 56 personer. Kontakt Bærum kommunale arbeidssenter, Vinkelgården mobil 468 27 494 / 948 40 824 eller vinkelgarden@baerum.kommune.no

Konfirmasjon

* Inkl. overhead/flipp/videokanon, dekketøy til 56 personer. Kontakt Bærum kommunale arbeidssenter, Vinkelgården mobil 468 27 494 / 948 40 824 eller vinkelgarden@baerum.kommune.no

Leie til veldedige organisasjoner og foreninger, kveldsleie ukedagene

* Inkl. overhead/flipp/videokanon, dekketøy til 56 personer. Kontakt Bærum kommunale arbeidssenter, Vinkelgården mobil 468 27 494 / 948 40 824 eller vinkelgarden@baerum.kommune.no

Storsalen med blått rom*, 50 personer:

* Inkl. overhead/flipp/videokanon, dekketøy til 56 personer. Kontakt Bærum kommunale arbeidssenter, Vinkelgården mobil 468 27 494 / 948 40 824 eller vinkelgarden@baerum.kommune.no

Wøyen gård selskapslokaler

Mva-pliktige leietakere, samt utleie med servering faktureres med et tillegg for 25 prosent mva i forhold til prisene i prislisten. Alle priser er oppgitt uten merverdiavgift.

Eivind Lychesvei 10

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Kantinen som møterom hverdager* (maks 150 personer) med redusert pris til definerte grupper**	Kr	945	974	29	3,1 % Fra 01.01.2023

* Uten tilgang til kjøkken

Kantinen som møterom leies ut fra kl. 15.00–22.00 på hverdager. Lokalene kan leies ut gratis til kommunens tjenestesteder, seniorbasen tilhørende Kommunegården, Bærum Kommunale Pensjonistforening og Rådhuset med politikere.

** Følgende kan leie lokalene i samme tidspunkt til redusert pris:

Forbund, foreninger og frivillighetsorganiserte. Leie av lokalene gjøres ved å kontakte kantineansvarlig på e-post: personalkantine@baerum.kommune.no eller på telefon 947 94 723 / 953 66 256 (kl 8.00–14.30). Det skal lages en leieavtale for leieperioden. Leie av lokalene etter kl. 21 medfører utgifter til ekstra vaktjeneste. Gjelder for den perioden vi disponerer bygget, kommunen flytter ut i mars/april 2023.

Utleie kommunale gymnastikksaler

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Helger	Kr per time	540	550	10	1,9 % Fra 01.01.2023
Hverdager	Kr per time	305	310	5	1,6 % Fra 01.01.2023

Utleie svømmebasseng på Haug og Ramstad skole

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Annen kommunal virksomhet	Kr per time	370	375	5	1,4 % Fra 01.01.2023
Annen offentlig virksomhet	Kr per time	500	510	10	2,0 % Fra 01.01.2023
Kommersielle brukere	Kr per time	660	670	10	1,5 % Fra 01.01.2023
Kommunale skoler (Bærum) utenom lovpålagt svømmeopplæring	Kr per time	220	225	5	2,3 % Fra 01.01.2023
Private brukere (fødselsdager m.m.)	Kr per time	660	670	10	1,5 % Fra 01.01.2023

Utleie skoler – møte/kurs/arrangement

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Små rom / små fasiliteter (for eksempel klasserom)	Kr per økt inntil 4	335	340	5	1,5 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
	timer. For over 4 timer dobles prisen				
Store rom med gode fasiliteter (forsamlings-/festsal)	Kr per økt inntil 4 timer. For over 4 timer dobles prisen	660	670	10	1,5 % Fra 01.01.2023

Små rom / små fasiliteter (for eksempel klasserom)

Ta kontakt med den enkelte skole

Store rom med gode fasiliteter (forsamlings-/festsal)

Ta kontakt med den enkelte skole

Vann, avløp, renovasjon og feiing

Selvkost defineres som «den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste», en beregningsmetode som ofte er fastsatt i lov og i stor grad finansieres av brukernes betaling, sammen med eventuelle statstilskudd. Tjenesteområdene må følge retningslinjer utarbeidet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (H-3/14 Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester), samt lovverket for den enkelte tjeneste.

Gebyrene er mva-pliktige. Satsene oppgis eksklusiv mva.

Årsgebyret for vann, avløp, renovasjon og feiing fastsettes i henhold til selvkostberegninger.

Husholdningsrenovasjon

- Standard hentefrekvens: Mat- og restavfall annenhver uke, papp/papir og plastemballasje hver fjerde uke.
- Hentefrekvens 1: Mat- og restavfall henting to ganger per uke, papp/papir og plastemballasje hver uke.
- Hentefrekvens 2: Mat- og restavfall hver uke, papp/papir og plastemballasje annenhver uke.

Vann- og avløpstjenester

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Avløp – Tilknytningsavgift	Kr per m2	112,50	112,50	0,00	0,0 % Fra 01.01.2023
Avløp – Tilknytningsavgift, Sollihøgda	Kr per m2	250,00	250,00	0,00	0,0 % Fra 01.01.2023
Avløp – Tilleggsgebyr tilknytning Fornebu	Kr per m2	53,31	54,64	1,33	2,5 % Fra 01.01.2023
Avløp – Årsavgift	Kr per m3	18,06	21,67	3,61	20,0 % Fra 01.01.2023
Septikavgift – Avgift for levering til septikmottak	Kr per m3	160,68	160,68	0,00	0,0 % Fra 01.01.2023
Septikavgift – Avgift for tanker inntil 3 m3	Kr	1 654,14	1 654,14	0,00	0,0 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Septikavgift – Tillegg per m3 over 3 m3	Kr per m3	340,02	340,02	0,00	0,0 % Fra 01.01.2023
Vann – Tilknytningsavgift	Kr per m2	112,50	112,50	0,00	0,0 % Fra 01.01.2023
Vann – Tilknytningsavgift, Sollihøgda	Kr per m2	250,00	250,00	0,00	0,0 % Fra 01.01.2023
Vann – Tilleggsgebyr tilknytning Fornebu	Kr per m2	43,94	45,04	1,10	2,5 % Fra 01.01.2023
Vann – Årsavgift	Kr per m3	14,62	17,54	2,92	20,0 % Fra 01.01.2023
Vannmålere (1" – 2")*	Kr per år	784,40	798,52	14,12	1,8 % Fra 01.01.2023
Vannmålere (1/2" – 1")*	Kr per år	170,43	173,50	3,07	1,8 % Fra 01.01.2023
Vannmålere (50 mm – 150 mm)*	Kr per år	1 600,63	1 629,44	28,81	1,8 % Fra 01.01.2023

Vannmålere (1" – 2")*

* Vannmålerleie gjelder kun næringseiendommer

Vannmålere (1/2" – 1")*

* Vannmålerleie gjelder kun næringseiendommer

Vannmålere (50 mm – 150 mm)*

* Vannmålerleie gjelder kun næringseiendommer

Samlet vann- og avløpsgebyr for husholdninger

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Avløp – pris for std.bolig*	årsgebyr	3 251	3 900	649	20,0 % Fra 01.01.2023
Samlet vann- og avløpsgebyr – std. bolig*	årsgebyr	5 882	7 050	1 168	19,9 % Fra 01.01.2023
Vann – pris for std.bolig*	årsgebyr	2 632	3 150	518	19,7 % Fra 01.01.2023

Avløp – pris for std.bolig*

*Standardbolig (std.bolig) eksempel 120 m2.

Samlet vann- og avløpsgebyr – std. bolig*

*Standardbolig (std.bolig) eksempel 120 m2.

Vann – pris for std.bolig*

*Standardbolig (std.bolig) eksempel 120 m2.

Husholdningsrenovasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Fornebu avfallssug (Kommunedelplan 2) – 6C – Tilknytningsavgift avfallssuganlegg	Kr per m2	244,87	252,46	7,59	3,1 % Fra 01.01.2023
1A – Standard renovasjonsgebyr	årsgebyr	3 366,51	3 470,87	104,36	3,1 % Fra 01.01.2023
1C – Ekstra standard renovasjonsgebyr	Kr	3 366,51	3 470,87	104,36	3,1 % Fra 01.01.2023
1D – Blåsekk (ekstra sekk til restavfall)	Kr	71,89	74,12	2,23	3,1 % Fra 01.01.2023
2A – To naboer deler en to-delt beholder	Kr	2 356,97	2 430,04	73,07	3,1 % Fra 01.01.2023
2B – To til seks naboer deler separate	Kr	2 861,22	2 949,92	88,70	3,1 % Fra 01.01.2023

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
3A – Blokk og fellesløsninger – hentefrekvens 1	Kr	3 366,51	3 470,87	104,36	3,1 % Fra 01.01.2023
3B – Blokk og fellesløsninger – hentefrekvens 2	Kr	3 029,65	3 123,57	93,92	3,1 % Fra 01.01.2023
3C – Blokk og fellesløsninger – standard hentefrekvens	Kr	2 525,39	2 603,68	78,29	3,1 % Fra 01.01.2023
4A – Blokk og felles med kombicontainer – hentefrekvens 1	Kr	3 366,51	3 470,87	104,36	3,1 % Fra 01.01.2023
4B – Blokk og felles med kombicontainer – hentefrekvens 2	Kr	3 029,65	3 123,57	93,92	3,1 % Fra 01.01.2023
4C – Blokk og felles med kombicontainer – standard hentefrekvens	Kr	2 525,39	2 603,68	78,29	3,1 % Fra 01.01.2023
5A – Blokk og fellesløsning nedgravde – hentefrekvens 2	Kr	2 525,39	2 603,68	78,29	3,1 % Fra 01.01.2023
5B – Blokk og fellesløsning nedgravde – standard hentefrekvens	Kr	1 952,33	2 012,85	60,52	3,1 % Fra 01.01.2023
5C – Avvikende hentefrekvens 13t (nedgravde)	Kr	8 010,60	8 258,93	248,33	3,1 % Fra 01.01.2023
5D – Avvikende hentefrekvens 26t (nedgravde)	Kr	16 021,20	16 517,86	496,66	3,1 % Fra 01.01.2023
7 – Øyrenovasjon	Kr	2 525,39	2 603,68	78,29	3,1 % Fra 01.01.2023
8A – Hjemmekompostering reduksjon standard gebyr	Kr	-842,14	-868,25	-26,11	3,1 % Fra 01.01.2023
8A – Hjemmekompostering reduksjon øyrenovasjon	Kr	-631,61	-651,19	-19,58	3,1 % Fra 01.01.2023
8B – Tilskudd nyetableringer nedgravde beholdere, per beholder	Kr	-20 000,00	-20 000,00	0,00	0,0 % Fra 01.01.2023
8C – Økt volumkapasitet – for 1A	Kr	5 049,76	5 206,30	156,54	3,1 % Fra 01.01.2023
8D – Ekstra tømning 4-hjulsbeholder*	Kr	1 316,08	1 356,88	40,80	3,1 % Fra 01.01.2023
8D – Ekstra tømning kombicontainer	Kr	3 299,31	3 401,59	102,28	3,1 % Fra 01.01.2023
8D – Ekstra tømning nedgravde container	Kr	1 977,16	2 038,45	61,29	3,1 % Fra 01.01.2023
8D – Ekstra tømning per 2-hjulsbeholder*	Kr	654,95	675,25	20,30	3,1 % Fra 01.01.2023
8E – Trilletillegg 2-hjulsbeholder <10–15m>	Kr	526,44	542,76	16,32	3,1 % Fra 01.01.2023
8E – Trilletillegg 2-hjulsbeholder <15–20 m>	Kr	1 052,83	1 085,47	32,64	3,1 % Fra 01.01.2023
8E – Trilletillegg 4-hjulsbeholder <10–15 m>	Kr	1 052,83	1 085,47	32,64	3,1 % Fra 01.01.2023
8E – Trilletillegg 4-hjulsbeholder <15–20 m>	Kr	1 579,28	1 628,24	48,96	3,1 % Fra 01.01.2023
8E – Trilletillegg 4-hjulsbeholder <5–10 m>	Kr	526,44	542,76	16,32	3,1 % Fra 01.01.2023
8F – Ut-/innlevering 2-hjulsbeholder	Kr	369,73	381,19	11,46	3,1 % Fra 01.01.2023
8F – Ut-/innlevering 4-hjulsbeholder	Kr	528,19	544,56	16,37	3,1 % Fra 01.01.2023
Fornebu avfallssug (Kommunedelplan 2) – 6A – Husholdningsrenovasjon	Kr per husstand per år	3 703,16	3 817,96	114,80	3,1 % Fra 01.01.2023
Fornebu avfallssug (Kommunedelplan 2) – 6B – Renovasjon næringslokaler og offentlige bygg	Kr per m2	37,03	38,18	1,15	3,1 % Fra 01.01.2023
Timepris tjenester	Kr	1 181,05	1 217,66	36,61	3,1 % Fra 01.01.2023

8D – Ekstra tømning 4-hjulsbeholder*

* I henhold til tilbudt pris fra leverandør

8D – Ekstra tømning per 2-hjulsbeholder*

* I henhold til tilbudt pris fra leverandør.

Isi avfallsanlegg

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
Leveranser til forbrenning / leveranser mer enn 1 000 kg	Kr	1 496,20	1 542,58	46,38	3,1 % Fra 01.01.2023
Leveranser til forbrenning / leveranser mer enn 1 000 kg – minstepris	Kr	98,90	101,97	3,07	3,1 % Fra 01.01.2023
Mobilt mottak – inntil 200 liter	Kr	32	32	0	0,0 % Fra 01.01.2023
Rent lass med elektro-/hvitevarer og data*		Gratis	Gratis		
Rent lass med farlig avfall fra private.		Gratis	Gratis		
Rent lass med hageavfall fra private*		Gratis	Gratis		
Sortert avfall 0–100 kg (minstepris)	Kr	56	58	2	3,6 % Fra 01.01.2023
Sortert avfall, inntil 1 000 kg	Kr per tonn	717	739	22	3,1 % Fra 01.01.2023

Rent lass med elektro-/hvitevarer og data*

* Leveres hageavfall, farlig avfall, elektrovarer, hvitevarer, data eller rene masser sammen med annet avfall, veies hele lasset og avgift blir iht. sortert avfall.

Rent lass med hageavfall fra private*

* Med hageavfall menes kvist (maks diameter 15 cm), løv og gress.

Feieavgifter

Gebyr	Enhet	Sats 2022	Sats 2023	Endring i kr	Endring i Merknad %
6"–9" loddpipe	Kr per pipeløp	78	80	2	2,6 % Fra 01.01.2023
Maskinpipe og kanaler	Kr per meter	120	124	4	3,3 % Fra 01.01.2023
Tilsyn	Kr	157	162	5	3,2 % Fra 01.01.2023
Tilsyn gassanlegg	Kr	160	165	5	3,1 % Fra 01.01.2023

Gebyrregulativ for 2023

Gebyrregulativ for byggesaker, plansaker, delesaker, oppmålingstjenester, seksjoneringsaker og oppdrag fra Geodata.

KAP I ALMINNELIGE BESTEMMELSER

§ 1 Gebyrsatser

1. Alle som får utført tjenester etter dette regulativ skal betale gebyr, jf. plan- og bygningslovens § 33-1, matrikkeloven § 32, matrikkelforskriften § 16 og eierseksjonsloven §15. Minstegebyret angis i dette reglement ved bokstaven M. For behandling av søknader og saksforhold som ikke er spesielt nevnt i dette reglement betales M. Gebyret skal ikke settes lavere enn M. M = 3 300 kroner og gjelder for plansaker og søknader.
2. Der kommunen skal kreve inn gebyrer til statlige etater, som for eksempel tinglysningsgebyr og dokumentavgift for saker etter dette regulativ, skjer utskrivning og innkreving av statlige og kommunale gebyrer samlet.

3. Kommunen kan engasjere sakkyndig hjelp for spesifiserte utrednings- eller kontrolloppgaver. Til dekning av utgiftene kan det kreves gebyr tilsvarende medgåtte utgifter.
4. Gebyr etter medgått tid er 1 400 kroner per time. Det skal føres timeregnskap. Dersom slikt gebyr skal benyttes må det:
  - a. for plansaker være inngått avtale om dette i oppstartmøte
  - b. for enkeltsøknader bestemmes skriftlig av kommunen når søknaden mottas
5. Tilsynsvirksomheten finansieres av byggesaksgebyret. Av de samlede inntektene fra byggesaker brukes 10 prosent til tilsynsvirksomhet.

§ 2 Beregningstidspunkt, betalingsplikt

Gebyr beregnes etter de satser som gjelder på det tidspunkt fullstendig planforslag, søknad, tilleggs- eller endringssøknad, rekvisisjon eller bestilling foreligger. Gebyrkravet rettes til den som har underskrevet søknaden som tiltakshaver, rekvirent eller bestiller.

§ 3 Betalingstidspunkt

1. Gebyret faktureres når vedtak fattes eller tjenesten er levert og forfaller til betaling 14 dager etter fakturadato. Gebyret kan likevel deles opp slik at en del faktureres når søknaden registreres.
2. For øvrig gjelder følgende særregler:
  - a) Oppmålingsarbeid etter matrikkelloven
Gebyr for oppmålingssaken blir fakturert etter at saken er gjennomført.
  - b) Planforslag
Gebyret faktureres etter oppstartmøte og etter vedtak om planprogram og for planens behandling når kommunen finner at det tilsendte materialet er komplett slik at fristen for å behandle planforslaget begynner å løpe.
  - c) Felles plansak og byggesak
50 prosent av byggesaksgebyret faktureres samtidig med plangebyret og resten ved rammetillatelsen.
  - d) Seksjoneringsaker
Gebyr for seksjoneringsaken blir fakturert etter at saken er gjennomført.

§ 4 Beregning av tiltakets størrelse

Der hvor betalingssatsene er knyttet til bygningers størrelse skal det benyttes bruksareal for bygningen(e), jf. NS 3940.

§ 5 Avbrutt arbeid, trukket sak

Når tiltakshaver/forslagsstiller/rekvirent er årsak til at kommunens arbeid med bygge-, dele-, plan- eller oppmålingssak blir avbrutt, herunder manglende oppfølging fra vedkommendes side, eller ved å trekke saken, skal det betales 50 prosent av normalt gebyr. For plansak som er ferdig forberedt for politisk behandling beregnes likevel fullt gebyr. For bygge-, dele- og oppmålingssaker er slikt gebyr begrenset oppad til 5M.

§ 6 Urimelig gebyr – fritak for gebyr

Hvis gebyret anses å bli åpenbart urimelig i forhold til de kostnadene kommunen har hatt med saken, kan kommunen av eget tiltak eller på anmodning fastsette et passende gebyr. Ved rimelighetsvurderingen tas utgangspunkt i at gebyret skal gjenspeile gjennomsnittlige kostnader for behandling av sammenlignbare saker.

Søknad om nedsettelse av gebyr utsetter ikke betalingsfristen.

Feilaktig utregnet gebyr kan rettes av eget tiltak. Gebyr kan ettergis i henhold til reglene i innfordringsreglementet.

Ved oversittelse av saksbehandlingsfrister nedsettes (eventuelt tilbakebetales) gebyret i henhold til regler i plan- og bygningsloven, matrikkelloven og eierseksjonsloven.

§ 7 Klageadgang

Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages da dette kun er oppfølging av regulativet. Når det etter avtale fastsettes gebyr etter medgått tid, kan gebyret ikke påklages.

Dersom gebyret fastsettes skjønnsmessig, kan gebyrvedtaket påklages innen forvaltningslovens klagefrist. Anmodning om nedsettelse av gebyr etter § 6 må fremsettes innen klagefristen dersom klagemuligheten skal kunne benyttes. Forvaltningslovens regler om fristberegning og oppreisning gjelder i slike tilfeller.

KAP II PRIVATE FORSLAG TIL DETALJREGULERING

§ 8 Beregning av gebyr

1. Den forberedende behandling.

Gebyr for oppstartmøte etter plan- og bygningslovens § 12-8: 5M

Gebyr for oppstartmøte etter plan- og bygningslovens §12-14: 5M

Gebyr for detaljregulering og endring av reguleringsplan etter forenklet prosess, etter §12-14:

2M Gebyr for underveismøter ved detaljregulering og endring av reguleringsplan etter ordinær prosess: 3M

Gebyr for fastsettelse av planprogram etter plan- og bygningslovens § 12-9: 10M Sak for politisk utvalg om å gi råd i en regulerings sak etter § 12-8 og §12-14: 15 M.

2. Behandlingsgebyr

For detaljreguleringsplan beregnes gebyr etter planområdets grunnareal og ny og eldre bebyggelses bruksareal etter tabellene i § 9 a og b.

Som grunnareal medregnes byggeområder, land og sjøområder hvor det skal gjennomføres andre byggetiltak, tilhørende fellesarealer og interne veier. Arealer som tas med for helhetens skyld medregnes ikke.

I bruksarealet regnes ikke med eksisterende bebyggelse i sone med særlig hensyn til kulturmiljø og heller ikke bruksareal for utendørs parkering. Underjordisk bruksareal beregnes for seg etter 50 prosent av satsene i § 9 b uansett om høyeste sats er nådd for bruksarealet over bakken. Der det reguleres eget formål for konstruksjoner og anlegg som ikke har bruksareal, er gebyret 15M i tillegg til gebyr for eventuell bebyggelses bruksareal.

Det er arealstørrelsene når planforslaget fremmes til politisk behandling som er grunnlaget for beregningen. Endringer i arealstørrelsene som gjøres ved den politiske behandlingen endrer ikke beregningsgrunnlaget. Et planforslag regnes som fremmet når det er satt på sakskartet til planutvalget og innstillingen er avgitt.

§ 9 Gebyrsatser

a) Gebyrsatser for grunnareal er:

Grunnareal	Gebyr
Til og med 1 999 m2	25M
2 000 m2 – 4 999 m2	50M

5 000 m ² – 9 999 m ²	70M
10 000 m ² – 19 999 m ²	85M
20 000 m ² – 29 999 m ²	100M
30 000 m ² – 49 999 m ²	115M
50 000 m ² – 69 999 m ²	130M
Fra og med 70 000 m ²	140M

b) Gebyrsatser for tillatt bruksareal er:

Tillatt bruksareal	Gebyr
Til og med 999 m ²	15M
1 000 m ² – 2 999 m ²	30M
3 000 m ² – 4 999 m ²	45M
5 000 m ² – 9 999 m ²	60M
10 000 m ² – 19 999 m ²	75M
20 000 m ² – 29 999 m ²	90M
30 000 m ² – 39 999 m ²	105M
40 000 m ² – 49 999 m ²	120M
50 000 m ² – 59 999 m ²	135M
60 000 m ² – 69 999 m ²	150M
Fra og med 70 000 m ²	165M

c) Tilleggsgebyr.

Detaljregulering som ikke samsvarer med arealbruk fastsatt i overordnet plan gis et tillegg på 10M.

§ 10 Gebyr for fornyet behandling av planforslag

a) Endring av planforslag etter at forslaget er fremmet til politisk behandling eventuelt med ny begrenset høring og ny fremleggelse for planutvalget: Tilleggsgebyr utgjør 15 prosent av opprinnelig gebyr.

b) Omfattende endring av planforslag etter at forslaget er fremmet til politisk behandling med ny varsling og høring og fremleggelse i planutvalget: Tilleggsgebyr på 50 prosent av opprinnelig gebyr.

§ 11 Endring av reguleringsplan

Ved forslag til endring av reguleringsplan eller av bebyggelsesplan etter tidligere lov betales gebyr etter følgende satser:

Gebyr for reguleringsendringer:

Endringstype	Gebyr
For hver endring som godkjennes administrativt forutsatt at sektormyndighet ikke berøres	6M

Endringer som godkjennes ved politisk behandling og/eller der sektormyndighet berøres	20M
For endring av eiendomsgrenser som medfører opprettelse av ny eiendom som godkjennes administrativt forutsatt at sektormyndighet ikke berøres	6M per ny eiendom
For endring av eiendomsgrenser som medfører opprettelse av ny eiendom som godkjennes ved politisk behandling og/eller der sektormyndighet berøres	10M per ny eiendom
Hver endring av eiendomsgrenser som godkjennes administrativt forutsatt at sektormyndighet ikke berøres	3M
Hver endring av eiendomsgrenser som godkjennes ved politisk behandling og/eller der sektormyndighet berøres	6M

For endringsforslag som ikke fremmes, betales 50 prosent av ovennevnte satser.

KAP III BYGGESAKER

§ 12 Forhåndskonferanse byggesak

Gebyr etter tabellen her gjelder alle forhåndskonferanser i forbindelse med byggesak.

Forhåndskonferanse	Gebyr
Forhåndskonferanse besvart skriftlig	Ikke gebyr
Forhåndskonferanse med møte	2M

§ 13 Tiltak uten krav om ansvarlig foretak

Gebyr etter tabellen her gjelder både nybygg, tilbygg, terrasser og endringsarbeider og midlertidige og flyttbare bygg, konstruksjoner, kiosker, brakker, telt og lignende. For midlertidige konstruksjoner og bygninger som skal stå i lengre tid enn to år, beregnes gebyret som for permanente tiltak og § 16.

Tiltak	Gebyr
Midlertidige konstruksjoner, telt og lignende	M
Bygningsmessig tiltak uten bruksareal	M
Tilbygg inntil 50 m ²	2M
Bygningsmessige tiltak på inntil 50 m ²	2M
Bygningsmessige tiltak mellom 50 m ² og 70 m ²	3M
Bruksendring av tilleggsdel til hoveddel i bolig omsøkt før 1.7.2011.	2M
Bruksendring av tilleggsdel til hoveddel i bolig omsøkt etter 1.7.2011.	4M
Midlertidig bygning under 70 m ² som ikke skal stå lengre enn 2 år.	3M
Midlertidig bygning fra og med 70 m ² som ikke skal stå lengre enn 2 år.	6M
Driftsbygning i landbruket inntil 1000 m ²	3M

§ 14 Boligbygg og garasjer

Denne bestemmelsen gjelder boliger og garasjer for bolig. Boligbygg for felles boformer, institusjoner, kollektiv, hybelbygg beregnes etter § 15.

Type søknad	Gebyr

Enebolig/fritidsbolig bruksareal under 200 m2	13M
Enebolig/fritidsbolig bruksareal fra og med 200 m2	16M
Tillegg for sekundærleilighet (hybelleilighet)	2M
Tomannsbolig	26M
Boligblokk/rekkehus	
De fem første boenheter, per enhet,	
70 m2 eller mindre	7M
over 70 m2	9M
De neste 6–10 boenheter, per enhet,	
70 m2 eller mindre	6M
over 70 m2	8M
Fra og med 11 boenheter, per enhet,	
70 m2 eller mindre	5M
Over 70 m2	7M
Frittliggende garasje/uthus over 70 m2	4M
Felles garasjeanlegg per blokk eller andre boligbygg, som anlegget skal betjene.	3M
Utomhusplan/landskapsplan	2M

§ 15 Næringsbygg, idrettsbygg, publikumsbygg, stasjonsbygg og liknende bygg/anlegg, boligbygg for felles boformer, institusjoner, kollektiv, hybelbygg.

Denne bestemmelsen gjelder nybygg, tilbygg, påbygg, underbygg eller hovedombygging som ikke faktureres etter § 13 eller § 14. For bygg med flere bruksformål beregnes boligdelen etter § 14. Gebyret beregnes etter bruksarealet i henhold til denne tabell.

Arealintervaller	Gebyr
For de første 200 m2	12M
Areal 201–2 000 m2 per påbegynt 200 m2	7M
Areal 2 001 m2 – 10 000 m2 per påbegynt 200 m2	3M
Areal over 10 000 m2, per påbegynt 200 m2	1M

Innendørs parkeringsareal per påbegynt 200 m2	3M
Parkeringsareal på tak per påbegynt 200 m2	3M
Utomhusplan/landskapsplan	2M

§ 16 Spesielle bygg og skilt

Type tiltak	Gebyr
Bensinstasjon, ladestasjon (anlegg) o.l.	15M
Utendørs idrettsanlegg/stadionanlegg, (næringsarealer i anlegget kommer i tillegg, jf. § 15).	30M
Skiltplan	6M
Skilt og reklame. Flere skilt med areal inntil 35 m2 per fasade, regnes som ett skilt.	3M
Midlertidig Bolig-/ brakkerigg med varighet over 2 år per påbegynt 500 m2	6M
Driftsbygninger i landbruket > 1000 m2	6M

§ 17 Tiltak med eksisterende bygninger og bruksendringer

Ved kombinerte søknader se også § 28.

Type tiltak	Gebyr
Bruksendring av bolig/leilighet til annet formål per leilighet	6M
Bruksendring til familiebarnehage	4M
Oppdeling av bolig/leilighet per ny leilighet	2M
Sammenslåing av leiligheter	2M
Ominnredning/ny planløsning per etasje ved endringssøknader, jf. § 22	3M
Arbeider med våtrom og pipe	2M
Trappeheis, stolheis eller tilsvarende løfteinnretning	1M
Bruksendring av tiltak etter § 15 som medfører søknadspliktige ombyggingsarbeider:	
	6M
	4M
For de første 200 m2	
Areal 201–2 000 m2, per påbegynt 200 m2	
Areal 2 001 m2 – 10 000 m2 per påbegynt 200 m2	2M
Areal over 10 000 m2 per påbegynt 200 m2	0,5M
Innendørs parkeringsareal per påbegynt 200 m2	2M
<u>Bruksendring av tiltak etter §14 som medfører søknadspliktige ombyggingsarbeider</u>	
Boligblokk/rekkehus	

	4M
De fem første boenheter, per enhet,	5M
70 m2 eller mindre	
over 70 m2	3M
	4M
De neste 6–10 boenheter, per enhet,	
70 m2 eller mindre	
over 70 m2	2M
Fra og med 11 boenheter, per enhet,	
70 m2 eller mindre	
over 70 m2	3M
<u>Bruksendring av tiltak etter § 15 uten søknadspliktige ombyggingsarbeider</u>	
	4M
	2M
For de første 200 m2	1M
Areal mellom 201–2 000 m2 per påbegynt 200 m2	0,5M
Areal mellom 2 000 m2 og 10 000m2 per påbegynt 200 m2	
Areal over 10 000 m2 per påbegynt 200 m2	
Innendørs parkeringsareal per påbegynt 200 m2	1M
Bruksendring av kort varighet (inntil 6 mnd.)	1M
Endring i bærende konstruksjon eller brannskille i bolig	1M
Endring i bærende konstruksjon eller brannskille i næringsbygg	2M + 1M per etasje
Fasadeendring for småhusbebyggelse per fasade (maks 3M)	1M
Fasadeendring for større bygg per fasade (maks 6M)	2M
<u>Ny etasjeplan i bygning</u>	6M
	4M
For de første 200m2	2 M
	0,5 M
Areal 201–2 000 m2 per påbegynt 200 m2	2 M

Areal 2 000 m ² – 10 000 m ² per påbegynt 200 m ²	
Areal over 10 000 m ² per påbegynt 200 m ²	
Innendørs parkeringsareal per påbegynt 200 m ²	
Vesentlig endring og vesentlig reparasjon av tiltak etter §§ 14, 15, 16 og 18	50% av satsene
Tilbygg/påbygg/underbygg til bolig med ny boenhet inntil 55 m ²	8M
Tilbygg/påbygg/underbygg til bolig med ny boenhet over 55 m ²	13M
Tilbygg/påbygg/underbygg til bolig uten ny boenhet (§ 13 brukes for tilbygg uten krav om ansvarlig foretak)	6M
Ark, parapet, takoppløft, per takflate	2M

§ 18 Større konstruksjoner og anlegg

Det betales gebyr på 6M for følgende tiltak:
Masseforflytning, massedeposering, planering og landskapsarbeid som berører fra 2 til 10 daa areal og med en økning på 1M for hvert 10 daa som berøres
Tribuner og idrettsbaner/anlegg som ikke går inn under § 16. Dersom tribuneanlegget har rom for næringsvirksomhet, betales gebyr etter § 15 i tillegg.
Tunneler per påbegynt 250 meter lengde og underjordiske haller for teknisk anlegg
Lokk- og konstruksjoner over/under vei, vann eller bane
Utendørs anlegg og lager, produksjonsvirksomhet
Broer over 20 meter
Plattform for bane
Støttemur og støyskjerm over 30 meter
Permanent kai, molo, brygge og flytebrygger

§ 19 Konstruksjoner og anlegg av middels størrelse

Det betales gebyr på 3M for følgende tiltak:
Utendørs svømmebasseng
Lagertanker, nedgravde avfallscontainere
Broer under 20 meter
Veianlegg per påbegynt 250 meter lengde
Rørledninger for vann, avløpsvann, overvann, og rørledning for avfall per påbegynt 250 meter lengde
Støttemur og støyskjerm over 10 meter lengde med tilhørende terrengendring
Utendørs anlegg og lager, produksjonsvirksomhet
Utendørs anlegg for idrett og lek
Anlegg for energiforsyning, pipe, kjøleanlegg, ventilasjonsanlegg, heis, rulletrapp og rullebånd, herunder de bygningsmessige endringer som er en direkte følge av installasjonen
Midlertidig deponering av masse inntil 2 daa
Master
Parkeringsplass per påbegynt 200 m ² (dog ikke over 12M)
Andre konstruksjoner på næringseiendom som ikke kan betegnes som bygning

§ 20 Mindre konstruksjoner og anlegg

Det betales gebyr på 2M for:
Anlegg, flytting, utvidelse av vei eller parkeringsplass
Endring av terreng som ikke går inn under §§ 18 og 19
Støttemur og støyskjerm under 10 meter lengde med tilhørende terrengendring

§ 21 Rivning. Pålegg om retting/rivning

Type tiltak	Gebyr
Pålegg etter plan- og bygningslovens kapittel 28, § 29-6 og § 29-9 og pålegg om opphør av midlertidige tillatelser	1M
Rivning av bygning under 200 m2 bruksareal	1M
Rivning av bygning over 200 m2 bruksareal	2M
Rivning/fjerning av tiltak nevnt i § 18, 19 og 20	1M

KAP IV TILLEGGSGBYR, AVSLAG, SÆRLIGE BEREGNINGSREGLER

§ 22 Endringssøknad

Med endringssøknad menes endringer det søkes om etter at rammetillatelse eller ett-trinnstillatelse er gitt, men før bygget eller tiltaket er tatt i bruk. Slikt gebyr beregnes likevel ikke dersom endringen er fremmet for å imøtekomme naboprotest eller naboklage. Etter at tiltaket er tatt i bruk betales fullt gebyr for søknad om endring.

Type tiltak	Gebyr
Endring av tiltak etter § 13 i reglementet	1M
Endring av tiltak etter §§ 14 og 15	Gebyr etter § 17
Endring av tiltak etter §§ 14 og 15 som ikke omfattes av § 17	2M
Endring av tiltak etter §§ 18, 19 og 20	1M
Endring av vedtak og vilkår, opphevelse av vilkår utenom klagesak	1M
Endringer av tiltak etter § 17	2M

§ 23 Avslag og avvisning

Dersom en søknad avslås betales 75 % av fullt gebyr. Ved omgjøring av avslag til tillatelse betales resterende 25% av fullt gebyr.

Ved avvisning betales 75 % av fullt gebyr. Det beregnes ikke dispensasjonsgebyr.

Dersom en søknad utløser midlertidig bygge- og deleforbud betales det ikke gebyr når saken stilles i bero. Dersom søknaden trekkes etter vedtak om midlertidig forbud mot tiltak betales ikke gebyr. Ved den endelige behandlingen av slike søknader betales fullt gebyr.

§ 24 Tilleggsgebyr – flere igangsettingstillatelser

Flere igangsettingstillatelser.

Ved oppdelt igangsettingssøknad betales tilleggsgebyr på 2M for den andre igangsettings-tillatelsen og for hver igangsettingstillatelse etter denne.

§ 25 Dispensasjoner fra arealplan og plan- og bygningslovgivningen og fravik fra tekniske krav

Dispensasjonsforhold	Gebyr
For hvert forhold som krever dispensasjon fra plan- og bygningslovgivningen og fra arealplaner med mindre annet er fastsatt i denne tabellen.	3M
Dispensasjon knyttet til §§ 19 og 20 og andre mindre tiltak som ellers er fritatt for saksbehandling forutsatt at sektormyndighet ikke berøres	1M
Dispensasjon fra plankrav (bebyggelsesplan og detaljregulering) fastsatt i reguleringsplan	10M
Dispensasjon fra plankrav fastsatt i kommuneplan/kommunedelplan	5M
Dispensasjon som behandles politisk	20M
Fra hvert forhold som krever fravik fra tekniske krav i medhold av pbl § 31-2	2M

Dersom det ved kombinerte søknader etter § 28 oppstår de samme dispensasjonsforhold for alle tiltak som det søkes om samtidig, skal dispensasjonsgebyret beregnes som om det var én søknad.

§ 27 Ansvarsrett

	Gebyr
Selvbygger etter byggesaksforskriftens SAK10 § 6-8	1M
Lokal godkjenning når foretaket mangler formell kompetanse (tiltaksklasse1) SAK10 § 11-4 sjette ledd	2M

§ 28 Kombinerte søknader, seriesaker og felles behandling

1. Som seriesak regnes flere søknader om samme type tiltak eller oppføring av samme art bebyggelse når søknadene fremmes under ett av samme tiltakshaver og ansvarlig søker.
2. Ved søknader nevnt under nr. 1 skal gebyret for hver likeartet bygning eller tiltak legges sammen. Det må være minst fem hus for å få rabatt. Rabatten er to prosent per hus. (Eksempel: fem hus = $5 \times 2\% = 10\%$ rabatt av totalgebyret for de fem husene). Største oppnåelige fradrag er 40 prosent (for 20 hus eller flere)
3. Ved søknad om flere utendørstiltak etter §§ 18 og 19 skal gebyrene legges sammen, men summen skal ikke overstige 12M.
4. Ved reparasjon av tekniske installasjoner i flere leiligheter eller bruksenheter i samme bygning beregnes gebyr som for ett slikt tiltak med tillegg av 2M.
5. Ved søknader som omhandler påbygg og/eller tilbygg til småhusbebyggelse, samt evt. fasadeendring og planendring på eks. bolig, skal gebyret rimelighetsvurderes i forhold til gebyr for ny bolig, jf. § 14.

KAP V DELESAKER

§ 29 Opprettelse av ny eiendom (delesak) og arealoverføring etter plan- og bygningsloven, jf. Pbl. § 20-1 m

Type deling	Gebyr
Forhåndskonferanse deling eller arealoverføring	2M
Deling av eiendom i to tomter, bebygde eller ubebygde	7M
Tillegg for flere tomter	3M*
Arealoverføring mellom eiendommer under 200 m ²	3M
Arealoverføring mellom eiendommer over 200 m ²	6M

* Per tomt – ikke over 30 M

Det beregnes 50 prosent av gebyr etter tabellen over i følgende tilfeller:

- Ved deling eller arealoverføring som er i samsvar med grenser eller tomteinndelingen fastsatt i vedtatt plan.
- Ved deling av eksisterende tomannsboligtomt eller rekkehusomt eller annen sammenhengende bebyggelse når delelinjen legges mellom boenhetene.

Ved avslag på søknad om deling betales gebyr etter § 23. Det betales ikke gebyr for utskilling av felles arealer for overføring av areal fra private til det offentlige. Gebyr for oppmåling og delingsforretning kommer i tillegg, jamfør kapitel VI.

§ 30 Utgå

KAP VI OPPMÅLINGSSAKER

For alle oppmålingsarbeider etter matrikkeloven faktureres gebyr i henhold til gjeldene gebyrregulativ, etter matrikkeloven § 32, matrikkelforskriften § 16. Gjennomføring av oppmålingsforretning har en tidsfrist på 16 uker fastsatt i matrikkelforskriften § 18, første avsnitt.

Type saksbehandling	Gebyr
	Angis ved bokstaven M.
For saksbehandling av komplette søknader i §§ 31–36	1M utgjør kr 3 300
Ved behandling av saker der innsendt dokumentasjon er mangelfull eller feilaktig, beregnes et tilleggsgebyr etter medgått tid, inntil saken er komplett	kr 1 400 per time
Gebyr for saker etter KAP VI som beregnes etter medgått tid	kr 1 400 per time
Gebyr for matrikkelføring, beregnes etter medgått tid	kr 1 400 per time
Tilleggsgebyr for befaring av eiendom i forbindelse med oppmålingsforretning	2M

I tillegg til gebyr beregnet etter bestemmelsene påløper gebyrer for matrikkelbrev, tinglysingsavgift og eventuelt dokumentavgift for dokumenter som skal tinglyses ved opprettelse av nye matrikkelenheter, grensejustering, arealoverføring og reseksjonering.

§ 31 Oppretting av matrikkelenhet

1. Oppretting av grunneiendom og festeeiendom

Areal	Gebyr
0–2 000 m ²	8M
Over 2 000 m ²	Gebyret økes med 2M per påbegynt dekar

Ved samtidig oppretting av flere nye matrikkelenheter fra én hovedeiendom, gis følgende i gebyr:

Antall enheter	Gebyrreduksjon pr grunneiendom
6–10	15 %
11–25	25 %
26 og flere	40 %

Kontorforretning av ny grunneiendom kan vurderes når politisk vedtatt reguleringsplaner er med bygning i grensen. Det forutsettes at rekvirent har levert koordinatgrunnlag i henhold til kravspesifikasjon for nye grenser og gebyret reduseres med 40 %.

For oppmålingsforretning over større sammenhengende arealer til landbruksformål, allmenne friluftsmål og lignende, samt ferdig regulerte områder som senere ytterligere skal fradeles, reduseres gebyret med 50 %.

2. Oppmåling av uteareal på eierseksjon

Gebyr for oppmåling av uteareal per eierseksjon

Areal	Gebyr
0–2 000 m ²	5M
Over 2 000 m ²	Gebyret økes med 2M per påbegynt dekar

Ved samtidig oppretting av flere nye uteareal fra samme grunneiendom, gis følgende i gebyret

Antall enheter	Gebyrreduksjon per uteareal
6–10	35 %
11–25	50 %
26 og flere	60 %

Dersom partene ønsker det kan oppmålingsforretningen gjennomføres uten oppmøte i marka, der uteareal til eierseksjon er entydig fastsatt med koordinater, jf. Matrikkelforskriften § 40 1. ledd a).

Ved kontorforretning over uteareal forutsettes det at rekvirent har levert koordinatgrunnlag i henhold til kravspesifikasjon for nye grenser og gebyret reduseres med 60 %.

3. Oppretting av anleggseiendom

Volum	Gebyr
0–2 000 m ³	8M
Over 2 000 m ³	Gebyret økes med 2M per påbegynt 1 000 m ³

4. Oppretting av grunneiendom til atkomstvei/fellesareal i forbindelse med seksjonering og reseksjonering

Areal	Gebyr
Areal fra 0–500 m ² :	3M
Areal fra 501 m ² –2 000 m ² :	5M
Over 2 000 m ² per daa	Gebyret økes med 2M per påbegynt dekar

For grensejustering og arealoverføring til offentlig veg- og jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.

5. Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning (MUF)

Gebyr for oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning er 2M

I tillegg kommer gebyr for utføring av oppmålingsforretning, jf. § 31 pkt. 1–3.

Gebyrene innkreves samlet.

§ 32 Grensejustering

Ved gebyr for grensejustering kan vi justere arealet for de involverte eiendommene med inntil 5 % av eiendommens areal (maksimalgrensen er satt til 500 m²). En eiendom kan ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. Gebyret er 3M.

§ 33 Arealoverføring

Ved arealoverføring skal man gjennomføre oppmålingsforretning og tinglysing. Arealoverføring utløser dokumentavgift.

Areal	Gebyr
Areal fra 0–2 000 m ² :	8M
Over 2 000 m ²	Gebyret økes med 2M per påbegynt dekar

§ 34 Klarlegging av eksisterende grense, der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

Grensepunkt	Gebyr
For inntil 2 punkter	2M
Deretter betales et tillegg på per punkt	½ M

Tilleggstjeneste for ekstra retningsgivende trepeler på rett linje betales ½ M per trepel.

§ 35 Klarlegging av eksisterende grense, der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

Grensepunkt	Gebyr
For inntil 2 punkter	3M
Deretter betales et tillegg per punkt	1M

Tilleggstjeneste for ekstra retningsgivende trepeler på rett linje betales ½ M per trepel.

§ 36 Retting av matrikkelen

Gebyr i saker om retting i matrikkelen beregnes etter medgått tid for saksbehandling og matrikkelføring.

§ 37 Bestemmelse om vinterforskrift

Hensikten med reglene er å utsette fristen for gjennomføring av oppmålingsforretning i en periode på vinteren da snø og tele gjør det vanskelig eller umulig å utføre oppmålingsarbeid.

I henhold til matrikkellovens forskrift § 18 gjelder bestemmelse om vinterforskrift fra 1. desember til 1. mars. Saksbehandlingstiden for oppmålingssaker løper ikke i denne perioden.

§ 38 Utstedelse av matrikkelbrev

Gebyr jf. matrikkelforskriften § 16, pkt. 4

Matrikkelbrev inntil 10 sider, 175 kroner

Matrikkelbrev over 10 sider, 350 kroner

§ 39 Tinglysingsgebyr

Gebyr jf. tinglysingsloven § 12 b

For brev med vedlegg for eksempel seksjonering og arealoverføring, 585 kroner

For elektronisk tinglysning, 540 kroner

Endring av tinglysingsgebyrene reguleres av Kartverket i takt med den årlige kostnadsutviklingen (Vedtas i statsbudsjettet).

§ 40 Dokumentavgift

Tinglysingsmyndigheten utsteder dokumentavgift ved arealoverføring og grensejustering og reseksjonering etter Dokumentavgiftsloven.

Dokumentavgiftsloven § 7 første ledd hjemler at dokumentavgift skal betales av salgsverdien av eiendommen. Gjennom rettspraksis er det fastslått at det er eiendommens markedsverdi på tinglysingstidspunktet som skal legges til grunn, HR-2008-1588-A.

§ 41 Sammenslåing

Sammenslåing av matrikkelenheter og utferdigelse av matrikkelbrev etter sammenslåingen er ikke gebyrlagt.

KAP VII SEKSJONERINGSSAKER

For alle saker etter eierseksjoneringsloven faktureres gebyr i henhold til gjeldene gebyrregulativ, etter eierseksjonsloven § 15.

Type saksbehandling	Gebyr
	Angis ved bokstaven M
For saksbehandling av komplette søknader	1M utgjør kr 3 300
Ved behandling av saker der innsendt dokumentasjon er mangelfull eller feilaktig, beregnes et tilleggsgebyr etter medgått tid, inntil saken er komplett	kr 1 400 per time
Gebyr for saker etter KAP VII som beregnes etter medgått tid	kr 1 400 per time
Gebyr for matrikkelføring, beregnes etter medgått tid	kr 1 400 per time
For bistand/konsultasjon ut over det som følger av kommunens alminnelige veiledningsplikt i henhold til forvaltningsloven § 11, beregnes etter medgått tid	kr 1 400 per time

Type tiltak	Gebyr
Seksjonering av 2–10 seksjoner	3M
Seksjonering av 11–40 seksjoner	5M
Reseksjonering og seksjonering av eksisterende bebyggelse av 1–10 seksjoner	4M
Reseksjonering og seksjonering av eksisterende bebyggelse av 11–40 seksjoner	6M
Seksjonering/reseksjonering over 41 seksjoner	8M
Sletting av seksjonering	1M
Tilleggsgebyr for befaring av eiendom	2M
Rettelser ved inkurie	2M

I tillegg til ovennevnte punkter, kommer gebyrer for tinglysing og dokumentavgift. Tinglysingsgebyr er for tiden kr 585.

Oppmålingsforretning og utstedelse av matrikkelbrev i forbindelse med seksjonering av uteareal som tilleggsdeler, gebyrlegges etter i regulativets kapittel VI, jf. eierseksjonsloven § 15 annet ledd.

Dersom begjæringen trekkes før tillatelse er gitt fra kommunen, eller begjæringen avslås, skal hele tinglysingsgebyret tilbakebetales, jf. eierseksjonsloven § 15 annet ledd. Saksbehandlingsgebyr innkreves etter medgått tid, jf. § 4-1 a og c.

KAP VIII OPPDRAG FRA GEODATA

Ved behandling av innkomne oppdrag beregnes et gebyr etter medgått tid med kr 1 400 per time.

Egne notater

